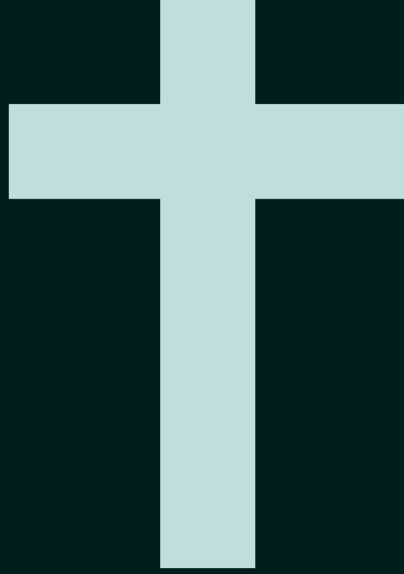

Anötö ndê Yom Lênsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lênsê m Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 31 Aug 2023
545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT	1
MATYU	2
MAK	50
LUK	79
JON	128
APOSEL	166
ROM	213
1 KORIN	237
2 KORIN	261
GALESIA	277
EPESAS	286
PILIPAI	294
KOLOSİ	300
1 TESALONIKA	306
2 TESALONIKA	311
1 TIMOTI	314
2 TIMOTI	321
TAITUS	326
PILEMON	329
HIBRU	331
JEMS	350
1 PITA	356
2 PITA	363
1 JON	368
2 JON	374
3 JON	375
JUD	376
REVELESEN	379
Read the New Testament	403
Yom Natô Nahu	409

**Anötö ndê Yom Lêñsêḿ
Wakuc
The New Testament in
the Bukawa language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long
tokples Bukawa long
Niugini**

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêñsêḿ Wakuc
The New Testament in the Bukawa
language
in the Huon Gulf area of Morobe
Province,

Papua New Guinea
Translation by Lutheran Bible
Translators Australia
© 2000 Lutheran Bible Translators
Australia

Print publisher, 2000 by Lutheran
Bible Translators Australia

Web version
2012, Wycliffe Bible Translators
www.Wycliffe.org
<http://pngscriptures.org>
www.ScriptureEarth.org

This translation is made available
to you under the terms of the Creative
Commons license (Attribution-
Noncommercial-No Derivative
Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy,
distribute and transmit the text
under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.

- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license*. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narapela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legal-code>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Matyu in Yisu ndê ngacsêjomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têj ñamata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinjambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ngacsêjom dan.

Matyu in ngac Israel-nga, ma in to ñawaê ñayham dindéc gic in dau ndê lau Israel-nga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êjkinj têj lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lênsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dôj, ma bu tôc asê bu yom hon nan propet akwa-kwa sêto pi Mesaya dau, nan ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kêdôhônj têj lau, ma pi gêj nan in kôm.

Ñawaê ñayham dindéc gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga hon. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlinj (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau hon sêsôc in ndê gôlinj ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm têj lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu: Anötö ndê gôlinj menj kêpinj su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj.

*Yisu ndê apai ñadênanj
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênanj dindéc. In sa akêj Dawid ndê, ma Dawid sa akêj Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nan Peres lu Sera. Peres ndê atu in

Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nan munnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têj Josaya ndê têm lau Babilon-nga sêngaho lau †Israelnga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameñ apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têj ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ Babilon-nga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinjambu lau Israelnga sêmbo akêj gameñ Babilon-nga sêmbo, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ngac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têj Abraham ndê têm ma menj têj Kin Dawid ndê têm, Yisu ndê apañgaci 14 sêmbo. Ma têj Dawid ndê têm ma menj têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têj ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e menj têj ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

18 Yisu Kilisi dinda kôc in̄ namin̄ dau dec. Nac sêhê in̄ dinda Maria têt̄ Josep su, magoc in̄lu sêmbo sêwhin̄ dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In̄ daê akêt̄ Nalau Dabuñ ndê. 19 Josep, nan̄ sêmasañ yom bu nem Maria, nan̄ ngac gitêt̄, ma bu kôm in̄ maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in̄ sin̄ gelec.

20 In̄ kôc gauc dinañ su, goc Pômdau ndê an̄ela dan̄ hoc dau asê têt̄ in̄ na mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apan̄gac, töt daôm dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Nalau Dabuñ dau kêt̄ balêkoc nan̄ mbo in̄ n̄atac n̄alôm. 21 Maria oc kôc balê dan̄, ma am oc sam in̄ ndê n̄aê bu †Yisu, n̄ahu bu in̄ oc nem in̄ ndê lau si yêc n̄ac si sac n̄agêyô.”

22 Gêt̄ hon̄ dinañ hóc asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nan̄ propet Aisaya hoc asê mun̄ su, nan̄ n̄andô sa. In̄ hoc yom dau asê bocdec bu:

23 Alic su nan̄. Awhê akiñ dan̄ oc daê e kôc balêkoc ngac dan̄, ma n̄ac oc sêsam in̄ ndê n̄aê bu Imanuel. [Ais 7:14]

(N̄aê ‘Immanuel’ dau n̄ahu bu ‘Anötö mbo whin̄ yac.’)

24 Têt̄ ndoc Josep tapo sa, nan̄ in̄ kôm gitôm Pômdau ndê an̄ela gic atu in̄, ma kôc Maria sa men̄ mbo in̄ ndê andu ti in̄ ndê awhê. 25 In̄lu sêmbo sêwhin̄ dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in̄ kôc balêkoc dau su. Ma in̄ sam in̄ ndê n̄aê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

1 Yisu dinda kôc in̄ yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-n̄ga, têt̄ têt̄m Kin̄ †Herod gêm gôlin̄ mbo. Tin̄ambu lau apa n̄atô sêhóc asê Jerusalem. Nac lau tigauc tu sêñyalê tata-n̄ga, ma sêmen̄ akêt̄ gameñ ac pi-n̄ga. 2 Sêhóc asê ma sêndac, “Balêkoc nan̄ bu ti lau Israel si kin̄, nan̄ dinda kôc in̄ yêc nde? Yac alic tata wakuc dan̄ pô yac mba gameñ dec kêt̄ puc yac bu in̄ hóc asê su. Ma yac amen̄ bu atoc in̄ sa ti apôn̄ han̄duc têt̄ in̄.”

3 Nac si yom dinañ kôm Kin̄ Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-n̄ga hon̄ bocdinañ.

4 Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nan̄ sêndôhôn̄ yomsu, nan̄ sa sêpitigen̄, ma ndac n̄ac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in̄ yêc malac bocke?” 5 Ma sêhê in̄ ndê yom ma sêsôm, “In̄ dinda oc kôc in̄ yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-n̄ga. Propet akwa dan̄ to yom pi in̄ mun̄ su bocdec bu:

6 O malac Betlehem yêc gameñ nan̄ †Juda ndê ton̄ sêwêkain̄. Malac atu-tu hon̄ nan̄ sêyêc Juda ndê gameñ, nan̄ n̄adan̄ hóc gêlêc am su dom, n̄ahu bu gôlin̄waga nan̄ oc sa yêc am, nan̄ oc ti ngac atu tu yob aneñ lau Israel-n̄ga.” [Mai 5:2]

7 Herod ngô yom hon̄ dinañ su, ma kêt̄ n̄ac sêsa si. Goc in̄ gic lau tigauc dinañ sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc n̄ac, bu bêc bocke tata dau men̄ hóc asê ma n̄ac sêlic. Nac sic min̄ yom hon̄ têt̄ in̄ su, 8 ma in̄ kêt̄in̄ n̄ac bu sêtêt̄ malac Betlehem sêndi, ma sôm têt̄ n̄ac, “Andi an̄salê balêkoc dau, ma têt̄ ndoc mac atap in̄ sa, nan̄ goc ambu amen̄ akêt̄ n̄awaê têt̄ aô bu aô dauñ waloc, ma watoc in̄ sa.”

9 Lau dinañ sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nan̄ sêlic su yêc n̄ac si gameñ ac pi-n̄ga, nan̄ wê n̄ac gi e kalhac andu nan̄ balêkoc yêc, nan̄ n̄ahô solop. 10 Nac sêlic tata dau dec kôm n̄ac atac n̄ayham atu. 11 Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn̄ haduc têt̄ balêkoc dau ma sêtoc in̄ sa. Goc n̄ac sêkac si talhi sa, ma sêkêt̄ si awalaun̄ nan̄ n̄aôli atu-tu têt̄ in̄ kain̄ gitôm gol, ma a n̄akwi n̄amalu ti gêt̄ n̄amalu n̄ayham. 12 Têt̄ ndoc dinañ Anötö kêt̄ puc n̄ac na mbê bu sêmbu sêtêt̄ Herod sêndi dom. Bocdinañ sêlhô sêsa sen̄ dan̄ dau-n̄ga dan̄, ma sêmbu sêtêt̄ n̄ac si gameñ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

13 Têt̄ têt̄m lau tigauc dinañ sêhu n̄ac sin̄ su, Pômdau ndê an̄ela dan̄ sun̄ mbê

têḡ Josep ma sôm, “Herod kêsâlê balê dau bu ndic inḡ ndu. Bocdinaḡ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinaḡ e tôm aô wakêḡ puc mac.”¹⁴ Josep ḡḡo aḡela ndê yom su, goc tisa têḡ ôbwêc dinaḡ ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si.¹⁵ Ma ḡac sêmbo gameḡ dinaḡ, e Herod mbac ndu su. Ma ḡalêḡ dau dinaḡ dec Pômdau ndê yom naḡ propet daḡ hoc asê muḡ su, naḡ ḡandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm aneḡ atunḡac sa akêḡ gameḡ Isip-ḡga meḡ. [Hos 11:1]

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têḡ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, naḡ Herod hôḡ lau tiguaḡ bu sêkêḡ ḡawaê têḡ inḡ pi balê dau. Magoc ḡac sêmeḡ dom, dec inḡ kêyalê bu ḡac sêḡsau inḡ, ma inḡ tac ḡandê atu. Goc kêkiḡ inḡ ndê lau siḡ-ḡga sêtêḡ Betlehem si, ma sic balêkoc ḡgac dedec hoḡ ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameḡ ḡamakê-ḡga whiḡ. Inḡ tap ḡawaê sa su yêc lau tiguaḡ, pi bêc naḡ tata hôc asê ḡac-ḡga, ma bocdinaḡ ḡac sic balêkoc ḡgac dedec e gi tap ḡac naḡ si yala tilu, naḡ hoḡ ndu.¹⁷ Ma tu dinaḡ-ḡga yom naḡ propet Jeremaya to, naḡ ḡandô sa. Inḡ to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtaḡ daḡgibo atu yêc malac Rama.* Rakel ndê lau wakuc sêtaḡ ḡac si balêkoc naḡ siḡga su. Ma lau daḡ sêtôm bu sênem malô ḡac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmeḡ

¹⁹ Tinambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê aḡela hoc dau asê têḡ Josep ḡa mbê,²⁰ ma sôm têḡ inḡ, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêḡ gameḡ Israel-ḡga andi. Lau naḡ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, naḡ hoḡ sêmbac ndu su.”²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ḡac sêmbu sêtêḡ Israel si.²² Tigeḡ Josep ḡḡo bu Akelaus gêm ḡôliḡ gameḡ Judia-ḡga ô damba Herod su, dec tôc dau bu mbu têḡ gameḡ Judia-ḡga ndi.

Ma Pômdau kêḡ puc inḡ ḡa mbê bu têḡ gameḡ Galili-ḡga ndi.²³ Goc ḡac sêtêḡ Galili si, ma sêndôc malac daḡ ḡaê Nasaret. Ma bocdinaḡ yom naḡ propet akwa-kwa sêto muḡ su, naḡ ḡandô sa pi Yisu. ḡac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam inḡ bu ḡgac Nasaret-ḡga.”

3

Jon, ḡgac Kêku Lau-ḡga kêmasaḡ Yisu ndê seḡ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹ Tinambu Jon, ḡgac Kêku Lau-ḡga hôc asê gameḡ Judia-ḡga, ma gêm mêtê mbo gameḡ sawa.² Inḡ sôm têḡ lau, “Anötô ndê ḡôliḡ meḡ kêpiḡ su. Bocdinaḡ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac siḡ.”³ Gêḡ dau kêkuc yom naḡ propet Aisaya hoc asê muḡ su bocdec bu:

ḡamalac daḡ ta yom mbo gameḡ sawa, bocdec bu, ‘Amasaḡ Pômdau ndê seḡ tisolop. Amasaḡ nem ḡalôm bu akôc inḡ sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Jon sôc ḡakwê naḡ sêmasaḡ ḡa kamel ḡamliclhu, ma kic piḡkap yêc inḡ ḡampêbalê. Ma inḡ ḡêḡ ḡêḡ bambaliḡ gitôm wakô ma lêp.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêḡ Jon si. ḡac lau akêḡ malac atu Jerusalem ma malac hoḡ yêc gameḡ Judia-ḡga, ma lau naḡ sêndôc Bu Jordan ḡamakê.⁶ ḡac sêhoc si sac asê têḡ Jon, ma inḡ kêku ḡac yêc Bu Jordan.⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêḡ gameḡ naḡ Jon kêku lau mbo, naḡ si. Têḡ ndoc Jon ḡêlic ḡac inḡ sôm ḡac bocdec bu, “Mac mboc ḡatui mac! Tu sake-ḡga mac alhô ameḡ? Mac akôc gauc pi Anötô ndê tac ḡandê naḡ lau propet sêkêḡ puc yac bu oc meḡ sa, dec gauc gêm bu ameḡ ma aliḡ saḡgu ḡambwa, a?”⁸ Anḡô! Akôm mêtê ḡayham naḡ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô.⁹ Ma asôm têḡ daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinaḡ-ḡga Anötô oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têḡ mac bu Anötô gitôm bu

* 2:18: Rama - malac saunḡ daḡ naḡ yêc kêpiḡ Jerusalem.

nem hoc honj dindec kwi sêti Abraham ndê atui sêo mac. ¹⁰ A honj nan sem nandô nayaham dom, nan kwahic dec Anötö kên ki namata têt natakac, ma inj oc lêt su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aö wasôm têt mac honj bu ngac danj oc meñ ênkuc aö, nan ndê naclai hóc gêlêc anej su. Aö ngac nambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac aking tu wakenj inj ndê atapa-nga. Aö dec kaku mac na bu nambwa, nan tôc asê bu mac am daôm kwi su. Tigenj inj ngac dau oc ênku mac na Nalau Dabun ti ya. ¹² Inj meñ bu ênsahê lau, gitôm ngac nan whê wit nandô ti napa kôc, goc gic nandô sa sôc andu gên nandô-nga gi, ma tuc napa sip ya nan sa napanj, nan gi.”

Jon kêku Yisu

(*Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34*)

¹³ Têt dinanj Yisu meñ akên gameñ Galili-nga ma hóc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon ênku inj. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têt inj ma sôm, “Am bu ênku aö, oc nayaham. Bocke dec am sôm bu aö wanju am?” ¹⁵ Tigenj Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am ênku aö, bu tanjuc lêt solop nan Anötö kêmasanj gwananj su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu ênku inj. ¹⁶ Yisu gêlinj sanju su ma pi akên bu meñ. Ma undambê kac sa, ma inj gêlic Anötö ndê Nalau sip meñ gitôm balusi ma sac inj nahô. ¹⁷ Ma awha danj sa akên undambê, nan sôm bu, “Aö Atunjac atac whinj-nga dau dindec. Aö gatisambuc inj nandô.”

4

Sadanj kêtôm Yisu

(*Mak 1:12-13; Luk 4:1-13*)

¹ Tinjambu Nalau Dabun wê Yisu sa gameñ sawa gi, bu †Sadanj êntôm inj. ² Yisu gên gên danj dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tinjambu gên yô inj nandô. ³ Ma têt dinanj Sadanj hóc asê inj ma sôm têt inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têt hoc dindec bu sênem dau kwi ti gên danej-nga.”

⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gên danej-nga nambwa kên lau sêndöc tali dom. Nac danja wambu yom honj nan Anötö sôm, dec nac oc sêndöc tali.’ ”

⁵ Goc Sadanj kôc inj sa pi malac dabun Jerusalem gi, ma kên inj kalhac †lôm dabun napoc lólôc. ⁶ Ma sôm têt inj, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pômdau oc ênkinj ndê anjela bu sêyob am, ma sêpê am sa lólôc bu am tinj gahim pi hoc danj dom.’ ” ⁷ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba! Sêto yom danj tiyham yêc bocdec bu, ‘Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.’ ”

⁸ Goc Sadanj kôc inj sa, ma lu sêpi lôc balinj danj si. Ma gameñ honj nan kinj nom-nga sem gôlinj, ma kinj dau si awa ti gên nayaham-nayaham honj, nan Sadanj tôc têt Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pônj hamduc têt aö ma nem aking aö, goc wakênj gên honj dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têt inj, “Mba, Sadanj! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pônj hamduc têt Pômdau am nem Anötö, ma nem aking inj tawasê.’ ” ¹¹ Têt dinanj Sadanj hu inj sinj, ma anjela sêmeñ ma sem aking inj.

Yisu gic hu ndê gwelenj

¹² Tinjambu †Herod kêkinj ndê lau sinj-nga si ma sêkôc Jon dônj, ma sêkênj inj ndöc gapocwalô. Ma têt ndoc Yisu ngô njawaê, goc inj mbu têt gameñ Galili-nga gi. ¹³ Inj gi ndöc malac Nasaret dom, magoc inj gi ndöc Kape-naom, malac nanj yêc kêpinj Bugictonj Galili-nga. Munj-nga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkainj nom yêc gameñ dinanj. ¹⁴ Nalênj dinanj yom nanj propet Aisaya to munj su, nanj nandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu danj meñ pô lau nanj sêndöc Sebulun lu Naptali si gameñ nanj yêc kêpinj bugictonj, ma yêc Bu Jordan njamakê. Gameñ Galili-nga dinanj sêsam bu lau apa si gameñ, ma lau nanj sêndöc dinanj, nanj sêmbô tôm lau nanj njasec atu kôm nac ahuc, ma

tôm lau nanj sêmpinj bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic njawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

¹⁷ Têj ndoc dinanj Yisu gic hu ndê gwelenj nem mêtê lau-nga, ma inj hoc yom asê têtj lau bocdec bu, “Anötö ndê gôlinj mej kêpinj su. Bocdinanj anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac sinj.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêjkuc inj-nga (Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têj bêc danj Yisu kêsêlênj mbo Bugictonj Galili-nga njamakê. Ma inj gêlic Saimon nanj ndê njê danj Pita, lu asi Andru. Inju sêkênj wasanj sêmbu, bu injlu ngac sêkôc i-nga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têtj injlu, “Amlu amenj anjkuc aö, ma aö wakênj amlu ahê njamalac sêmenj sêjkuc aö, tômj nanj kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma njagahô injlu sêtec si wasanj yêc, ma sêjkuc inj.

²¹ Sêjsêlênj si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, nanj Jems lu Jon. Sêndöc wanj sêwhinj damba Sebedi, ma sêpô si wasanj kic sêmbu. Yisu mbwêc injlu bu sêmenj sêjkuc inj, ²² ma njagahô injlu sêhu damba ti wanj sinj, ma sêjkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinanj su, goc Yisu kêsêlênj golom-golom malac yêc gamenj Galili-nga. Inj kêdôhônj lau mbo flôm wê-nga, ma gêm mêtê njawê njayham pi Anötö ndê gôlinj. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honj njayham sa. ²⁴ Njawaê pi gênj dau gêm gamenj Siria-nga honj ahuc, ma tu dinanj-nga lau sêkôc njac si lau gêmbac honj sêtênj Yisu si, ma inj kôm njac njayham sa. Lau nanj sêhóc njandê atu, lau ti njalau sac, lau bôlinj, ma lau denjenj ti mboloctê, lau ti njawapac honj dinanj inj gêm njac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêjkuc inj. Njatô sêmenj akênj gamenj Galili-nga, ma njatô akênj gamenj Dekapolis-nga.* Ma njatô sêmenj akênj malac Jerusalem ma malac honj yêc gamenj

Judia-nga, ma njatô sêmenj akênj Bu Jordan njadanja.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

¹ Têj bêc danj Yisu gêlic bu lau daêsam sêjkuc inj, goc pi lôc danj gi. Inj ndöc sic, ma inj ndê tsêjnomi sêtigasuc inj. ² Ma inj gic hu kêdôhônj njac ma sôm,

³ “Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêjgwininj dau yêc inj anjô-nga. Inj gêlic njayham bu kôc njac sa sêmbu inj ndê gôlinj njapu.

⁴ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêndöc ti njalôm njawapac. Inj oc kôm njac si njalôm timalô.

⁵ Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti lêtj malô ma yom malô. Bu njac oc sêwêkainj gamenj nom-nga sambob.

⁶ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj atac whinj ndu andô bu sêsa lêtj gitênj enj. Inj oc nem njac sa sêti lau gitênj njandô.

⁷ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj tawalô lau. Inj oc tawalô njac.

⁸ Anötö ndê mwasinj gic waê lau ti njalôm njawasi. Njac oc sêlic Anötö.

⁹ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêjsalê lêtj tu sêmbu ti yom malô-nga. Inj oc sam njac bu inj dau atui awhê ma njac.

¹⁰ Anötö ndê mwasinj gic waê lau nanj sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêtj gitênj-nga. Inj gêlic njayham bu kôc njac sa sêmbu inj ndê gôlinj njapu.

¹¹ “Têj ndoc lau sêkênj kisa mac ma sêpu mac ti sêjgôlinj yom sac daêsam pi mac tu mac anjkuc aö-nga, nanj ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasinj mac. ¹² Atac njayham ma atisambuc, bu Anötö oc kênj njawê njayham têtj mac yêc undambê. Ma gauc nem bu njalênj tigenj, lau sêkênj kisa Anötö ndê lau propet nanj sêmbu munj su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm njawê

* **4:25:** Dekapolis - njê dinanj danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinanj sêyêc Bugictonj Galili-nga njagamenj têtj ac pi-nga.

13 Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêñ daney-nga bu dakôm gêñ dau ñayham. Ma mac ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so. Tigen gwêc so bu ñamakic ñinga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde? In tisac su, ma tambalin sin ñinga, ma lau sêkwê dôñ.

14 “Ma mac ambo nom atôm ñawê bu pô gameñ. Malac dan bu yêc lôc, oc tôm dom bu sin dau kwi. 15 Ma têtñ ndoc datun lam asê, oc tanjatôc ña suc ahuc dom. Tanñin sa bu ñawê pô gameñ hon. 16 Bocdinañ, akôm mêtê ñayham yêc lau hon anjô-nga, nañ gitôm mac nem ñawê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê ñayham, ma sêmpinj Damam undambê-nga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

17 “Gauc nem dom bu aô gameñ tu wasen Anötö ndê yom nañ Moses ti lau propet sêto yêc, nañ su-nga. Aô gameñ tu wasen su-nga dom, tigen tu wakôm yom dau ñandô sa-nga. 18 Yomandô, aô wasôm têtñ mac bu undambê ti nom bu ñinga, magoc yom ñalhô saun dan oc ñinga yêc yomsu dom e aô daun wandic dabinj gêñ hon. 19 Asa nañ kégili yomsu nañ hêganônj gêñ saun andô dan, me kêdôhônj lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac waêmbe yêc Anötö ndê gôlinj ñapu. Magoc asa nañ danja wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhônj lau ñatô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti ñamalac tiwaê yêc Anötö ndê gôlinj ñapu. 20 Anjô! Lau Palêsai ti ñkêdôhônj-waga yomsu-nga sêñsahê ñanja bu sêti lau gitêñ, tigen aô wasôm têtñ mac, bu mac bu ati lau gitêñ ahôc gêlêc ñac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôlinj ñapu.”

Yomsu dandic ñamalac ndu-nga ñahu

21 Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Mac anyalê yom nañ Anötö kêtñ têtñ abañj bocdec bu, ‘Ndic ñamalac ndu dom.’ Ma ‘Asa nañ bu ndic ñamalac ndu, nañ oc tap ñagêyô sa.’ 22 Tigen kwahic dec aô wasôm têtñ mac, bu asa nañ tac ñandê

têtñ ñamalac dan, nañ oc tap ñagêyô sa gitôm in nañ gic ñamalac ndu. Ma mac nem ñagôlinj dan sôm bu lau atu-tu sêmatôc ñamalac nañ sam ndê asidôwa bu ñamalac gauc mbasi-nga. Magoc aô wasôm têtñ mac, bu asa nañ sôm yom kainj dinañ, nañ gitôm bu tap ñagêyô lambwam-nga sa.

23 “Bocdinañ têtñ ndoc am bu lic om ma bu kêtñ nem da têtñ Anötö, ma bu gauc nem yom dan yêc amlu ñamalac dan ñasawa, 24 nañ goc hu nem da sin yêc alta ñamakê ma sa ndi tap ñamalac dau sa. Gêñ ñamata-nga amlu amasan yom nañ yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kêtñ nem da têtñ Anötö.

25 “Ma am nem tôp bu yêc ñamalac dan, ma in bu wê am têtñ ñgac êmatôc yom-nga ndi, nañ êmasañ yom têtñ in ñagahô, têtñ ndoc amlu anjêlêñ ambo senj. Ma bocdinañ ñgac dau oc kêtñ am têtñ ñgac êmatôc yom-nga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-nga oc kêtñ am têtñ ñgac yob gapocwalô-nga, ma in êmbalinj am sôc gapoc-walô ndi. 26 Aô wasôm yom ñandô têtñ am, am oc ndôc gapocwalô ñapanj e am ndic nem tôp honj pacndê.”

Yomsu mockainj-nga ñahu

27 “Ma mac anyalê yom nañ Moses to bocdec bu, ‘Kôm gêñ mockainj-nga dom.’ 28 Tigen kwahic dec aô wasôm têtñ mac, ñgac dan bu tahê awhê danj e ñalôm ñagalac, nañ gitôm in kôm mêtê mockainj-nga têtñ in su, yêc in ndê ñalôm.

29 “Am tanôm danja bu hê am têtñ sac, goc kip tanôm dinañ sa ma êmbalinj ñinga. Am tanôm dan bu ñinga, nañ hôc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tinambu Anötö kêtñ am sip ya lambwam-nga ti ñamlic sambuc ndi. 30 Ma amam danja bu tim am, goc tim kic ma êmbalinj ñinga. Amam dan bu ñinga, nañ hôc gêlêc am mbo ti amam lulu ma kôm sac su, ma tinambu sip ya lambwam-nga ti ñamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ñgac sêhu dau sinj dom

31 “Ma Moses to yom dan bocdec bu, ‘Ngac dan nan gauc gêm bu hu nawhê sin, nan kêñ bapia sêhu dau sin-nga têt nawhê, goc hu in sin.’ 32 Tigen aö wasôm têt mac, bu yom tigen yêc bu ngac hu in nawhê sin, nan awhê dau kôm mêtê mockain-nga whin ngac dan. Ngac dan bu hu nawhê sin nambwa, nan kôm in ti awhê mockain-nga. Ma ngac wakuc dan bu nem awhê dau, nan kôm mêtê mockain-nga* whin.”

Dasôm yom tidôn goc dakôm nandô sa

33 “Mac anjalê yom dan tiyham nan Anötö kêñ têt abanji bocdec bu, ‘Yom bocke nan mac amatin tidôn, nan akôm popoc dom,’ ma ‘Yom nan mac bu apuc dôñ bu yomandô yêc Pômdau anjô-nga, nan akôm nandô sa.’ 34-35 Magoc aö wasôm têt mac, bu asôm yom dan tu apuc nem yom dôñ-nga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôñ-nga dom, nahu bu Anötö in undambê ti nom natau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kêyalin malac dau sa ti in ndê kin atu ndê malac. 36 Ma asôm yom pi nem najôlôn dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauñ dan tisêp me tiyec. 37 Asa bu lôc bu kôm gêt dan, nan sôm ‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm dom.’ Yom natô bocke nan mac asôm tu apuc yom dau dôñ-nga, nan menj akên Sadan ndê.”

Daô sac nan sêkôm têt yac, nan dom

38 “Ma mac anjalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Namalac dan bu ndic am tanôm tisac, nan ndic in ndê ô. Ma asa nan tuc nem najhôm dan dulu, nan tuc in ndê dulu ô.’ 39 Tigen aö wasôm têt mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac nan lau sêkôm têt mac, nan dom. Dan bu tap am sip alim andô danja, nan kêñ

danja bu in ndic whin. 40 Ma ngac dan bu wê am têt lau sêmatôc yom-nga, ma in tac whin bu am nemlhi in na am nem gêt sauñ dan, goc kêñ nem gêt atu têt in whin. 41 Ma lau †Rom-nga si ngac sin-nga dan bu kac yom am bu hon in ndê wapa sen nasawa apê, goc hon wapa dau êmsêlêñ sen nasawa balin whin in ndi. 42 Êmgamin nem gêt têt lau nan sêteñ gêt têt am, nan dom, ma dan bu ndac am bu nem in sa na gêt dan, nan puc dômwêm in dom.”

Atac whin nem njacyo (Luk 6:27-36)

43 “Ma mac anjalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Atac whin nem lau menjpan am-nga,’ ma yom nan lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem njacyo.’ 44 Tigen aö wasôm têt mac bu atac whin nem njacyo, ma aten mbec tu lau nan sêkên kisa mac-nga. 45 Mac bu akôm boc-dinan, goc Damam undambê-nga oc sam mac bu in atui awhê ma ngac. In dau kêñ ndê ac pi pô lau sac ti lau nayham, ma kêñ u gic lau gitên ti lau nan sêsa lêt giso. 46 Lau sac ma lau nan sêkôc takis-nga atac whin lau nan atac whin nac, ma sêtec lau nan sêtec nac. Mac bu anjuc nac si mêtê, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac nayham? 47 Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau natô. Bocdinan mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac nayham hêc gêlêc lau sambuc? 48 Akôc gauc pi yom hon dinan, ma akôm mêtê solop en, tôm Damam undambê-nga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakin gitên natô

1 Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakin anem akin Anötö-nga tu bu lau sêlic e

* 5:32: Lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Ngac dan bu hu ndê nawhê sin nambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau natô oc gauc nem bu in nakwen hu in sin tu in kôm mêtê mockain-nga whin ngac dan, ma bocdinan nac oc sêlic in tôm awhê mockain-nga. Ma lau natô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Têt ndoc awhê dinan nakwen hu in sin, goc in oc nem ngac wakuc. Tigen Anötö gêlic bu in nakwen hu in sin nambwa, dec inlu si yom sênem dau-nga gacgen yêc. Bocdinan awhê dau lu nakwen wakuc sêkôm mêtê mockain-nga yêc Anötö anjô-nga.

sêmpinj mac-nga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpinj mac-nga, oc atap nem ñaôli dan sa yêc Damam undambê-nga dom.”

Mêtê dakêj gêj têj lau-nga

² “Bocdinañ têj ndoc am bu nem lau ñalôm sawa sa, nañ goc sêc gêj dau ahuc. Ndic dahuc tañ bu kêj puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-nga nañ sêtoc dau sa, nañ sêkôm bocdinañ yêc lôm wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpinj ñac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ³ Tigenj têj ndoc am bu kêj gêj têj lau ñalôm sawa, nañ siñ ma kêj gelec têj ñac, ma yob bu lau dan sêngô ñayom dom. ⁴ Bocdinañ am nem mêtê kôm yác lau-nga oc yêc siñ dau. Ma Damam nañ gêlic gêj nañ yêc siñ, nañ oc kêj ñaôli têj am.”

*Mêtê datenj mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)*

⁵ “Ma têj ndoc am bu tenj mbec, nañ tenj tôm lau sêtim yom lau-nga dom. Ñac atac whinj bu sêtenj mbec sêlhac lôm wê-nga ti senj ñamakê, tu bu lau sêlic ma sêmpinj ñac-nga. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ⁶ Têj têm am bu tenj mbec, nañ goc sôc nem andu ñalôm ma sêc gatam ahuc, ma tenj mbec têj Damam yêc malam nañ lau dan sêlic dom. Ma Damam nañ kêyalê gêj nañ yêc siñ dau, nañ oc kêj ñaôli têj am.

⁷ “Ma têj têm mac bu atenj mbec, nañ atenj mbec baliñ tôm lau sambuc dom. Ñac gauc gêm bu mbec dau oc ñandô sa tu ñac si yom ñalhô daêsam-nga. ⁸ Ankcuc ñac si gêbôm dom, bu Damam kêyalê gwanañ su, gêj nañ mac apônda.

⁹ Bocdinañ atenj mbec bocdec bu: Damañ, am nañ mbo undambê. Am nem ñaê lau sênem dabuñ mañ.

¹⁰ Mwenj ti lau honj si Pômdau. Kêj lau danja wambu nem yom ñapep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêj yac mba gö têj ac dindec.

¹² Suc yac mba sac ñatôp kwi, tôm yac asuc lau nañ sêkôm sac têj yac, nañ si sac ñatôp kwi.

¹³ Yob yac têj lêtôm bu tap yac sa dom, ma têj ñac sac Sadañ bu kôm yac ñayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nañ sêkôm sac têj mac, nañ si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinañ. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinañ.”

Mêtê dahu gêj daneñ-nga siñ tu danem akiñ Anötö-nga

¹⁶ “Ma têj têm mac bu ahu gêj daneñ-nga siñ tu anem akiñ Anötö-nga, nañ akôm anôm andô masinj-masinj tôm lau sêtim yom lau-nga sêkôm, nañ dom. Lau dinañ sêkôm anğô andô tisac, bu lau sêlic ma sênyalê bu ñac sêhu gêj daneñ-nga siñ ma tu dinañ-nga sêmpinj ñac. Yomandô aö wasôm têj mac bu lau si sêmpinj ñac, dinañ ti ñac si ñaôli sambuc nañ sêkôc sa su. ¹⁷ Bocdinañ têj têm mac ahu gêj daneñ-nga siñ tu anem akiñ Anötö-nga, nañ aliñ bu ma amasañ daôm ñapep. ¹⁸ Ma ñalêj dinañ lau dan oc sênyalê dom bu mac ahu gêj daneñ-nga siñ. Tigenj mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêj honj nañ yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêj nem ñaôli têj mac.”

*Tañsalê awa ñandô undambê-nga
(Luk 12:33-34)*

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôm gêj dau tibalê, ma lau kañ oc sênem kañ sa. ²⁰ Apo gêj undambê-nga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc senj su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsôc sêndi bu sênem kañ. ²¹ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôj ñapañ.”

*Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)*

22 “Namalac si tandô gitôm ya nawê nanj tîc seŋ têtj ɲac. Bocdinaŋ mac nem tanôm bu wê mac asa lêtj ɲayham, goc mac nem ɲamlic ɲagêtj hoŋ oc yêc ɲawê ɲalôm eŋ. 23 Magoc tanôm bu wê mac asa lêtj sac-ɲga, goc mac gacgeŋ ambo ɲasec ɲalôm. Bocdinaŋ mac bu gauc nem bu ambo ɲawê ɲalôm, magoc asa lêtj ɲasec-ɲga, nanj dec ɲasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiŋ ɲadau lu dom

24 “Namalac daŋ gitôm dom bu nem akiŋ ɲadau lu, bu iŋ oc tec daŋ, ma atac whiŋ daŋ, me sap daŋ dôŋ ma pu daŋ. Ma mac bocdinaŋ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-ɲga lu-lu sa ti mac nem ɲadau.”

*Dahêgo dauŋ dom
(Luk 12:22-32)*

25 “Tu dinaŋ-ɲga dec ahêgo daôm dom tu gêtj aneŋ-ɲga ti anôm-ɲga, me tu ɲakwê asôc-ɲga. Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêtj dinaŋ iŋ gêtj atu. Gêtj daneŋ-ɲga iŋ gêtj atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ɲamlic ɲagêtj hoŋ, ma gêtj dinaŋ iŋ gêtj atu. ɲakwê asôc-ɲga iŋ gêtj atu dom.

26 “Akôc gauc pi mbac. ɲac sêsô gêtj dom, sêhoŋ gêtj ɲandô ma sic sa sôc andu gêtj ɲandô-ɲga dom. Tigeŋ Damam undambê-ɲga gôlôm ɲac. Ma iŋ tac whiŋ mac ɲamalac hóc gêlêc mbac hoŋ su. 27 Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têtj ndê têm mbo tali-ɲga?

28 “Tu sake-ɲga mac nem ɲalôm ɲawapac tu ɲakwê asôc-ɲga? Akôc gauc pi ɲaola ɲayham nanj sêpo sêlhac kwan ɲalôm, nanj sêkôm gwelenj ti sêmasaŋ ɲakwê dom. 29 Tigeŋ aô wasôm têtj mac bu Kiŋ Solomon iŋ sôc ɲakwê ɲayham andô, magoc iŋ ndê gôlônj ti ɲawasi hóc gêlêc ɲaola dinaŋ daŋ su dom. 30 O mac lau nanj akêtj whiŋ gwalec, aŋgô! Kwanj ti ɲaola nom-ɲga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêtj ya neŋ su. Magoc Anötö kêŋ gêtj dau ti ɲadalô ɲayham, ma yob ɲapep. Ma bocdinaŋ aŋyalê bu yom ɲandô, iŋ oc yob mac, ma kêŋ ɲakwê

têtj mac whiŋ. 31 Bocdinaŋ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daneŋ sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ɲakwê bocke?’ lec dom. 32 Lau sambuc nanj sêŋyalê Anötö dom, nanj sêhêgo dau tu gêtj hoŋ dinaŋ-ɲga, tigeŋ Damam undambê-ɲga kêyalê su bu mac apônda gêtj hoŋ dinaŋ. 33 Gêtj ɲamata-ɲga akôm ɲaŋga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliŋ ɲapu, ma bu asa iŋ ndê lêtj gitêtj. Ma iŋ oc yob mac tu gêtj nom-ɲga-ɲga whiŋ.

34 “Bocdinaŋ ambo ti nem ɲalôm ɲawapac tu gêtj laŋsê-ɲga dom. Ahu siŋ yêc e laŋsê dau hóc asê. ɲawapac bêc tigeŋ-ɲga nanj gitôm bêc tigeŋ dinaŋ.”

7

*Dapu lau ɲambwa dom
(Luk 6:37-42)*

1 Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ɲambwa tu ɲac si lêtj ti sakiŋ-ɲga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-ɲga dom. 2 Bu Anötö oc êŋsahê mac tôm mac aŋsahê lau, ma nem dôhônj mac nem lêtj ti sakiŋ tôm dôhônj nanj mac am dôhônj lau si.

3 “Tu sake-ɲga am hêgo daôm tu gêtj golop sauŋ nanj yêc nem asidôwa tandô, tigeŋ gêtj golop atu nanj yêc am daôm tanôm, nanj gêlic apu? 4 Ma bocke am sôm têtj nem asidôwa, ‘Aô bu wakôc gêtj golop nanj yêc am tanôm, nanj sa.’ Tigeŋ gêtj golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? 5 Am ɲgac tim yom lau-ɲga! Kôc gêtj golop atu sa yêc daôm tanôm muŋ e tanôm ɲawa sa, nanj goc kôc gêtj golop sauŋ dinaŋ sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêtj dabuŋ ɲapep

6 “Akêtj gêtj dabuŋ têtj giam dom, bu oc sêkac dau kwi ma sêseŋ mac. Ma ambaliŋ nem gôlônj ɲayham têtj bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö iŋ ɲadau bu kêŋ gêtj têtj yac-ɲga

7 “Ateŋ gêtj têtj Anötö, dec oc akôm ɲandô, aŋsalê iŋ ti ndê lêtj, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêtj su têtj

mac. ⁸ Bu Anötö kêñ gêñ têt lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sêñsalê in ti ndê lêt, nan oc sêtap sa, ma ñac nan sêmati gatam nan oc lêt su têt ñac.

⁹ “Mac dambai anğô! Nem balê dan bu teñ gö têt am, dec am oc kêñ hoc têt in, a? ¹⁰ Ma bu teñ i oc kêñ mboc sac têt in, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ña gêñ ñayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitêt en, ma oc kêñ gêñ ñayham-ñayham en têt lau nan sêten in. ¹² Akôm mêtê ñayham têt lau hon, gitôm mêtê ñayham nan mac atac whin bu sêkôm têt mac. Yom hon nan Moses ti lau propet sêto, nan hêganôn yac dakôm mêtê ñayham bocdinañ.”

Yom señ lu-ña

¹³ “Anşahê ñanğa bu atap gameñ andöc tamli ñapañ-ña sa, magoc anşalê bu gatam gameñ dinañ-ña in gatam saun. Bu gameñ andinam-ña dê yêc, ma señ têt gameñ dau in señ atu, ma ñagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinañ, ma oc sêsöc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gameñ dandöc tanli ñapañ-ñ ga ñagatam in gatam saun, ma señ têt gameñ dinañ in señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasan

¹⁵ “Ayob daôm tu propet tasan-ña. Ñac sêtôm giam pôm nan sêmpan dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-ña ma sêsen ñac su. Ñalêt tigen propet tasan oc sêtêt mac sêloc tu sêñsau mac-ña. ¹⁶ Anşahê ñac si lêt dec tôm bu mac anşalê bu ñac lau tasan. Ñalêt tigen, yac dalic a ñandô ma tanşalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahin ñandô ñayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. ¹⁸ A ñayham dan gitôm dom bu nem ñandô sac, ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. ¹⁹ Ma a hon nan sem ñandô sac, nan oc sêlêt su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñ su. ²⁰ Bocdinañ anşahê propet si

lêt, ma anşalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêyalê in ndê lau su

²¹ “Lau daêsam sêsam aö bu, ‘Pômdau,’ tigen ñac hon oc sêtap gameñ undambê-ña sa dom. Mba! Lau nan danğa wambu Damañ undambê-ña ñapep, ma sêkôm mêtê tôm in atac whin, nan oc sêtap undambê sa. ²² Têt Anötö ndê bêc êmatöc lau-ña, nan lau tasan daêsam oc sêsôm têt aö bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atin ñalau sac su ma akôm gêñ dalô daêsam am am anôm. Bocdinañ kôc yac sa.’ ²³ Tigen aö wasôm têt ñac bu, ‘Aö kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aö!’ ”

Yom gôlin pi ñac lu nan sêkwê andu (Luk 6:46-49)

²⁴ “Lau nan sêngö aneñ yom ma sêkôm ñandô sa, nan sêtôm ñac tiguaç nan kwê ndê andu kalhac nom ñanğa ma kêñ hoc kêgapiñ alhö dôn. ²⁵ Têt ndoc u gic e bu hêc, ma mbu puc ñadinda hóc pi andu dau, nan andu dau ku sa dom bu hoc kêgapiñ dôn. ²⁶ Magoc lau nan sêngö aneñ yom ma sêkôm ñandô sa dom, nan sêtôm ñac gauc mba nan kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêc, ma mbu puc ñadinda hóc pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinañ, ma lau hon sêhêdaê tu in ndê yom-ña. ²⁹ Nahu bu yom nan in kêdôhôn têt ñac nan yom ti ñac lai, hóc gêlêc lau Israel-ña si kêdôhônwaga yomsu-ña si yom hon su.

8

Yisu kôm ñac ti gêmbac leprasi ñayham sa

(Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêt lôc meñ, ma lau daêsam sêñkuc in. ² Ma ñac dan ti gêmbac leprasi têt in gi, goc pôn haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whin dec gitôm bu am oc kôm aö ñamlic ñawasi sa.” ³ Yisu kêmatöc amba sa gi ma kêmasac in, ma sôm, “Aö atac

whiñ, dec wasôm têt am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô en gêm bac hu in siñ, ma in ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têt in, “Am ñgô! Gêt nañ kwahic dec hôc asê am, nañ sôm asê têt lau dan dom. Tigen têt ðdabuñsiga ndi, tôc daôm têt in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêt da tôm yomsu nañ Moses kêt têt yac. Ma ñalêt dinañ lau hon oc sênjalê bu am ñamlic ñayham sa.”

Ñgac bata siñ-ña dan kêt whiñ ñanña

(Luk 7:1-10)

⁵ Tinambu Yisu sôc malac Kape-naom gi. Ma ñgac bata Rom-ña dan, nañ gêm gôlin lau siñ-ña 100, nañ têt in gi ma ndac in bu nem in sa. ⁶ In sôm, “Pômdau, aneñ ñgac akiñ dan ndôc bôlin. In yêc andu ñapan ma kêsahê ñandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têt in, “Aô oc waloc ma wakôm in ñayham sa.” ⁸ Tigen ñgac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ñgac atu ma aô ñgac apa, dec mayañ dauñ bu am sôc aneñ andu. Tigen aô kayalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ñgac akiñ oc ñayham sa. ⁹ Bu aô dauñ danañ wambu lau nañ si ñaclai hôc gêlêc aô neñ, ma aneñ lau siñ-ña danña wambu aô. Aô bu wasôm têt dan, ‘Am ndi!’ goc in oc ndi. Ma bu wasôm têt dan, ‘Am mwen,’ goc in oc meñ. Ma bu wasôm têt aneñ ñgac akiñ bu kôm gêt dan, goc in oc kôm.”

¹⁰ Yisu ñgô ñgac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têt lau nañ sênkuc in bu, “Yomandô wasôm têt mac, bu yêc lau Israel hon aô gatap ñac si dan nañ kêt whiñ ñanña gitôm ñgac Rom-ña dindec, nañ sa dom. ¹¹ Ançô! Lau daêsam nañ lau Israel dom, nañ oc sêmeñ akêt nom ñabatiñ hon, ma sêtap mwasiñ atu sa yêc undambê sêwhiñ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigen lau Israel daêsam nañ gauc gêm bu sic waê bu sêndôc undambê, nañ Anötö oc êmasuc ñac su sêndôc gameñ ñasec-ña, ma sêtan ti lhô êñsiñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinañ têt lau hon su, goc sôm têt ñgac bata, “Am lhô mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ñgac akiñ dinañ ñayham sa, tôm am kêt whiñ.” Ma têt ndoc dau dinañ gêm bac hu ñgac akiñ dau siñ, ma in ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa
(Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tinambu Yisu têt Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêm bac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têt in gi ma kêmasec in amba, goc gêm bac hu in siñ. Ma in tisa, ma ndê gêt danen-ña ma kêt têt Yisu.

¹⁶ Têt telha dinañ ac gi sip su, g oc lau malac-ña sêkôc lau daêsam nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nañ sa sêtêt Yisu si. Ma in gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau siñ, ma in kôm lau gêm bac hon ñayham sa.

¹⁷ Ñalêt dau dinañ yom nañ propet Aisaya sôm su nañ dec ñandô sa. Muñ-ña in to yom pi Mesaya bocdec bu:

In hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-ña. *[Ais 53:4]*

Lêt tanjuc Yisu-ña
(Luk 9:57-62)

¹⁸ Têt bêt dan Yisu gêlic lau daêsam sênghi in ahuc, goc sôm têt ndê ðngacsênjomi bu sêlom bug-ictoñ ma sêpi danña sêndi. ¹⁹ S êmasañ dau sêmbo ma kêdôhôn-waga yomsu-ña dan meñ ma sôm têt in, “Kêdôhôn-waga, aô bu wanjuc am, wawhiñ am watêt gameñ bocke nañ am oc ndi.” ²⁰ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuñ yêc, ma mbac lolôc-ña si ñaic yêc, tigen ðñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêt-ña mba.”

²¹ Ma sênjom dan sôm têt in, “P ômdau, aô bu wanjuc am, magoc gêt ñamata-ña aô wandi wambo wawhiñ aneñ lau e anshuñ damañ su nañ.” ²² Tigen Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aô, nañ gêt ñamata-ña. Tec lau batê sênshuñ lau batê.”

Yisu kôm bu ñampon timalô
(Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinan su, goc pi wan dan gi. Ma in ndê ngac-sênjomi sênjuc in ma sêpi wan sêwhin. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu nampoŋ sa gic sip wan, e kêpin bu wan pac. Tigen Yisu yêc bêc yêc wan. ²⁵ Dec sêtêŋ in si, sêuŋ in sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinan.” ²⁶ Magoc Yisu sôm têtŋ nac, “O mac lau nan akêtŋ whin gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc in tisa ma sôm yom nanŋa têtŋ mbu ti bu nampoŋ, ma gameŋ nanŋeŋ sa. ²⁷ Ma nac hon sêhêdaê ma sêsôm têtŋ dandi, “Ei! In ngac kain bocke? Bu gêtŋ hon sêsôc in ndê yom napu, ma mbu ti bu sêwhin.”

*Yisu soc nalau sac su yêc ngac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Nac sêhêc asê bugicton nadang ma sêsôc lau Gadala-nga si gameŋ si. Ma yêc dindê ngac lu sêsa akêtŋ ôm sêhê-nga ma sêtêŋ Yisu si. Inlu ngac lu nan nalau sac sêmbo inlu nalôm, ma sêkôm inlu sêti ngac pôm. Ma bocdinan lau hon sêtôc inlu ma sêmbo ahê inlu, ma inlu sêndôc ôm sêhê-nga napan. ²⁹ Têtŋ ndoc inlu sêhêc asê Yisu, nan nalau sac nan sêmbo inlu nalôm, nan sêmbwêc bocdec bu, “O Anötô ndê Atu! Am bu kôm sake têtŋ yac? Têm bu Anötô êmatôc yac-nga yêc dôn yêc. Ma bocke am kwahic dec mwen bu kôm yac nayom?”

³⁰ Bêc ton atu dan seŋ gêtŋ sêmbo ahê gameŋ nan nac sêlhac. ³¹ Goc nalau sac sêteŋ Yisu bu, “Am bu soc yac su, nan kêtŋ yac asip bêc nalôm.” ³² Ma in sôm têtŋ nac, “Andi!” Goc sêhu ngac lu dinan sin ma sêsôc bêc nalôm si. Ma bêc hon sêti sêsip salic sac, sêsip bugicton nalôm si, ma bu kô nac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bêc-nga sêlic gêtŋ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic miŋ têtŋ lau malac-nga pi gêtŋ hon dinan, ma pi gêtŋ nan Yisu kôm têtŋ ngac lu ti nalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nga hon sêsa sêtêŋ Yisu si, ma têtŋ ndoc sêlic in, nan sêteŋ in bu hu nac si gameŋ sin.

9

*Yisu kôm ngac bôlin dan nayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi wan gi ma gic bugicton kic, ma têtŋ in ndê malac Kape-naom gi. ² Ma lau gameŋ dinan-nga sêmbalan ngac bôlin dan yêc sac dan ma sêtêŋ Yisu si. In gêlic bu nac sêkêtŋ whin in, dec sôm têtŋ ngac bôlin dau, “Aneŋ balê, atac nayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhônwaga yomsu-nga natô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtŋ dandi, “Ngac dê ndê yom sac sambuc! Anötô tigen gitôm bu suc sac kwi.”

⁴ Yisu kêyalê nac si gauc, goc ndac nac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom sac yêc nem nalôm?” ⁵ Mac akêtŋ whin dom bu aneŋ naclai yêc bu wasôm têtŋ ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinan aô wasôm têtŋ in bu, ‘Tisa ma êmsêlêŋ.’ ⁶ Ma têtŋ ndoc mac alic bu aneŋ yom dinan nandô sa, goc anyalê bu Anötô kêtŋ naclai têtŋ Namalac ndê Atu yêc nom, bu suc namalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sôm têtŋ ngac bôlin bu, “Tisa ma hêc nem mbô sa, ma lhô têtŋ nem andu ndi!” ⁷ Goc ngac dau tisa ma kôlhô têtŋ ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nan sêlic gêtŋ dau sêhêdaê nandô, ma sêmpin Anötô nan kêtŋ naclai bocdinan têtŋ namalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu ênkuc in
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêŋ gi ma gêlic ngac dan naê Matyu nan ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma in sôm têtŋ in, “Êmkuc aô!” Goc Matyu tisa ma kêkuc in.

¹⁰ Tinambu Yisu gêtŋ gêtŋ ndôc Matyu ndê andu nalôm, ma lau daêsam sêmeŋ ma seŋ gêtŋ sêndôc sêwhin Yisu ti ndê ngacsênjomi. Nac lau sêkôc takis-nga ti lau natô nan lau Palêsai sêsam nac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai natô sêlic gêtŋ dinan, goc sêndac in ndê ngacsênjomi bocdec bu, “Tu sake-nga mac nem kêdôhônwaga gêtŋ gêtŋ ndôc whin lau sac dindê?” ¹² Yisu ngô nac si yom dau ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gêmbac mba, nan oc sêŋsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêŋsalê

dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu, *‘Gên atu nan aö atac whin, nan bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba hon nan mac bu andic ndu ma akên ti da, nan su.’* Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê nahu napep. Bu aö gameñ bu wanğalêm lau nan sêlic dau bu lau gitên, nan sa dom. Aö gameñ bu wanğalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôliñ napu.”

*Yao gên danen-nga-nga
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)*

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sênjomi natô sêtên Yisu si ma sêndac in bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akên bêc natô bu anen gên dom tu gauc nem Anötö-nga, tigen am nem ngacsênjomi sen gên tôm bêc hon?”

¹⁵ Ma Yisu sôm tên nac, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin in tu sênen mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gên danen-nga sin ma sêndöc ti nalôm nawapac tên ndoc ngac dau mbo whin nac. Mba! Ma bocdinañ anen ngacsênjomi sêmbo sêwhin aö ti atac nayham, ma sêhu gên danen-nga sin dom. Tigen ndoc oc meñ nan lau oc sêkôc aö su yêc nac, ma tên têm dinañ nac oc nalôm nawapac ma sênkuc lên dahu gên danen-nga sin-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gên wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)*

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi nakwê akwa nan kic, nan dom. Bu po wakuc oc hóc nakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma tên ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nan sêkêc sip bôc namlic wain-nga akwa dom. Mba! Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hóc namlic akwa kôc. Ma wain oc wê niñga, ma namlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc namlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc nayham.”

*Yisu kôm awhê lu nayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ngac bata dan meñ pôn haduc tên in

ma sôm, “Anen atunwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mwen ma kên amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma in ti ndê ngacsênjomi sêwhin ngac dau si.

²⁰ Sênsêlên sêmbo, ma awhê dan tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasec in ndê nakwê nadali. Awhê dau hóc nawapac gêm dac-nga napan gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aö bu wamasec in ndê nakwê nambwa, dec oc kôm aö nayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Anen bawhê, atac pa su. Am nayham sa tiyham tu am nem kên whin aö-nga.” Ma tên ndoc dau dinañ awhê dau nayham sa.

²³ Ma tinambu Yisu gi e hóc asê ngac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau ton atu sêmbo. Natô sêyu gasuc ma natô sêtañ ti nanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nan yêc.” Magoc nac sêmbwac in. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc nac sêsa sêndi, goc sôc gi kêm bawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau nawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ngac tapec lu nayham sa

²⁷ Dinañ su, goc Yisu kêsêlên gi. Ma ngac tapec lu sênkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid ndê Atu, tamwalô alu!”

²⁸ Magoc Yisu kêsêlên gi sôc andu dan, dec ngac lu dinañ sêtên in si, ma in ndac, “Amlu akên whin bu anen naclai yêc bu wakôm amlu nayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” ²⁹ Goc Yisu kêmasec inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akên whin aö-nga, dec gên nan amlu andac, nan oc nandô sa.” ³⁰ Ma inlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gên dau nayom asê tên lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm in ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinañ ahuc.

Yisu kôm ngac awha mba sôm yom asê

³² Nac sêsa si ma lau natô sêtên Yisu sêmeñ. Nac sêkôc ngac dan, nan nalau sac kôm in awha mba. ³³ Yisu soc nalau sac sa awê gi su, goc awha mba

dau sôm yom asê. Lau daêsam dinaŋ sêseŋ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêŋ daŋ bocdec yêc Israel dom andô.”³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “Inj kôc ŋaclai yêc ŋalau sac si ŋadau Sadaŋ, dec tiŋ ŋalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêŋ golom-golom malac atu ti sauŋ. Inj kêdôhôn lau mbo lôm wê-ŋga, ma hoc ŋawaê ŋayham pi Anötö ndê gôliŋ asê. Ma inj kôm lau ti gêmbac tidau-tidau honj ŋayham sa.

³⁶ Magoc têtŋ ndoc inj gêlic lau daêsam naŋ sêŋkuc inj, naŋ tawalô ŋac. Nahu bu inj gêlic ŋac sêtôm domba naŋ si ŋgac yob ŋac-ŋga mba, dec giam pôm sêtê ŋac salin-salin ŋapaŋ.³⁷ Goc inj sôm têtŋ inj ndê ŋgacsêŋomi, “Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ŋandô sa-ŋga daêsam dom.³⁸ Bocdinaŋ aterŋ mbec têtŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gwelen-ŋga sêsôc inj ndê ôm ma sêndic gêŋ ŋandô sa.”

10

Yisu kêyalinj †apotel 12 sa (Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)

¹ Yisu ta inj ndê ŋgac-sêŋomi 12 sêtêŋ inj si, ma kêŋ ŋaclai têtŋ ŋac bu sêsoc ŋalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac honj ŋayham sa. ² Aposel 12 dau si ŋaê bocdec. Ngac ŋamata-ŋga inj Saimon naŋ sêsam bu Pita, lu inj asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ŋgac kôc takis-ŋga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon naŋ sêsam bu ‘Ngac †Selot,’ ma Judas Iskeriot naŋ tiŋambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkiŋ aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau (Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkiŋ lau 12 dinaŋ sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu ŋac bocdec bu, “Asôc lau apa ti lau †Samarina-ŋga si malac daŋ dom, ⁶ tigenj gêŋ ŋamata-ŋga atêŋ domba Israel-ŋga naŋ siŋga su, naŋ andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtŋ lau bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ su. ⁸ Akôm lau gêmbac ŋayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi ŋamlic

ŋawasi sa. Auŋ lau batê sêtisa, ma asoc ŋalau sac su yêc lau. Anötö kêŋ ŋaclai têtŋ mac ŋaôli mba, ma bocdinaŋ anem lau sa ŋambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtŋ ndoc mac anjêlêŋ andi, naŋ gauc nem wapa seŋ-ŋga dom. Anjêlêŋ amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc ŋakwê aô daôm-ŋga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Nalêŋ solop bu lau sêlôm lau naŋ sem gwelenj mêtê-ŋga ma sêpuc ŋac dôŋ ŋa gêŋ dinaŋ, naŋ ti ŋac si ŋaôli ô gwelenj.

¹¹ “Malac bocke mac bu asôc andi, naŋ anjalê ŋamalac ŋayham naŋ toc Anötö sa ŋapep, bu ambo awhin inj e mac ahu malac dau siŋ. ¹² Têtŋ ndoc mac api inj ndê andu andi, naŋ anem mbec inj ndê lau ŋa mbec yom malô-ŋga. ¹³ Ma ŋac lau dau bu lau gitêŋ, goc yom malô oc yêc ŋac. Ma ŋac bu lau gitêŋ dom, goc mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. ¹⁴ Ma lau malac daŋ bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinaŋ siŋ ma atoŋ kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têtŋ mac bu têtŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac sambuc sa, hóc gêlêc ŋagêyô naŋ inj oc kêŋ têtŋ lau Sodom ti Gomora-ŋga têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga, naŋ su.”

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa (Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ “A ŋgô su naŋ! Aô wanjkiŋ mac asa andi, atôm domba naŋ sêsip giam pôm si gameŋ. Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê ŋayham eŋ e lau daŋ gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têtŋ lau naŋ sêkêŋ whinj aô dom, bu ŋac oc sêkêŋ mac atêŋ lau sêmatôc yom-ŋga andi, ma sêhi mac ŋa sô yêc ŋac si lôm wê-ŋga. ¹⁸ Tu mac anjêlêŋ aô-ŋga dec ŋac oc sêkêŋ mac alhac gôliŋwaga ti kiŋ si anjêlêŋ-ŋga. Ndoc dinaŋ ti mac nem ndoc bu awhê aneŋ yom sa têtŋ lau atu-tu dinaŋ, ma têtŋ lau akêŋ gameŋ honj, naŋ whinj. ¹⁹ Ma têtŋ ndoc sêkôc mac dôŋ, naŋ ahêgo daôm dom tu yom asôm-ŋga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-ŋga. ²⁰ Ma yom

nañ mac bu asôm, nañ mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kêñ in ndê Nalau puc mac dôñ, ma hôc nem awham sa.

²¹ “Têñ ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nañ sêkêñ whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêñ whiñ aö-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têñ atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têñ damba ti dindai, ma sêkêñ ñac sêtêñ lau bu sêndic ñac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aö-nga. Magoc asa nañ bu lhac ñannga ma hu aö siñ dom, nañ oc tap Anötö ndê mwasiñ nem in si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêñ kisa mac, goc ahu ñac si malac siñ ma atêñ malac dañ andi. Yom ñandô aö wasôm têñ mac! Mac nem gwelen anem mêtê ñawaê ñayham-nga yêc malac Israel-nga hoñ oc pac-ndê dom, e Ñamalac ndê Atu meñ sa tiawê.”

Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhoc ñawapac gitôm in dau
(Luk 6:40)

²⁴ “Kwapuc dañ oc hôc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn in, nañ dom. Ma ñgac akiñ oc hôc gêlêc in ndê ñadau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ñgac akiñ bu tôm ndê ñadau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac ñadau aö ma sêsam aö bu †Belsebal, ma bocdinañ ñac oc sêkôm têñ ñadau ndê lau mac, hôc gêlêc su.”

Atöc lau nom-nga dom
(Luk 12:2-7)

²⁶ “Magoc atöc daôm tu lau nañ sêkêñ kisa mac-nga dom. Nahu bu gêñ hoñ nañ lau sem ahuc, me yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê. ²⁷ Yom nañ aö gasôm têñ mac têñ ôbwêc, nañ asôm asê têñ acsalô, ma yom nañ aö gac yom sec têñ mac, nañ asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atöc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu ñac gitôm dom bu sêseñ mac gatôm su whiñ. Atöc lau dom, magoc atöc Anötö ma asôc in ñapu. Bu mba, goc in gitôm

bu kêñ mac ñamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêninga gacgen.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêñ ñambwa. Tigen Anötö gêlic gêñ sauñ dinañ bu gêñ ñambwa dom, ma in bu lôc dom, dec dañ oc niñga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiñ mac hôc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. In kêyalê mac e pi sa, gitôm in sê mac nem kêclauñ hoñ sa timala.”

Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)

³² “Asa nañ sôm asê yêc ñamalac anğô-nga bu in kêñ whiñ aö, nañ aö wasôm in ndê ñaê asê yêc Damañ undambê-nga anğô-nga. ³³ Tigen asa nañ sêc in ndê kêñ whiñ aö-nga ahuc yêc ñamalac anğô-nga, nañ wasêc in ahuc yêc Damañ anğô-nga bocdinañ.”

Tañkuc Yisu ti dahôc ñawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)

³⁴ “Gauc nem bu aö gameñ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-nga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêñ kisa dau. ³⁵ Tu aö-nga dec damba lu atuñgac oc sêkêñ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêñ kisa dau bocdinañ. ³⁶ Ngac dañ oc tap in ndê ñacyo sa yêc in dau ndê lau.

³⁷ “Asa nañ tac whiñ damba me dinda me atuñgac me atuwê hôc gêlêc in ndê atac whiñ aö su, nañ oc tôm dom bu ti aneñ dañ. ³⁸ Ma asa nañ tec bu hôc in ndê a gicso dau* ma êñkuc aö, nañ tôm dom bu ti aneñ dañ bocdinañ. ³⁹ Lau nañ takwê gêñ nom-nga ñapan tu puc ñac si ñamlic dôñ-nga, nañ oc sêninga. Magoc asa nañ bu hu gêñ nom-nga siñ tu aö-nga, nañ oc mbo tali ñapan.

⁴⁰ “Lau nañ sêkôc mac sa, nañ gitôm sêkôc aö dauñ sa, ma ñac nañ sêkôc aö sa, nañ sêkôc Anötö nañ kêkiñ aö gameñ, nañ sa. ⁴¹ Asa nañ toc aneñ propet dañ sa, ma kôc in sa tu in ti propet gêm aö anôn-nga, nañ Anötö

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, nañ nahu bu tamasan dauñ tôm bêc hoñ bu dahôc ñandê ti ñawapac tu in-nga e tôm dambac ndu tôm in dau mbac ndu.

oc kêñ ñagêyô ñayham têtñ inñ gitôm inñ kêñ têtñ propet dau. Ma asa nañ toc ñamalac gitêtñ danñ sa, ma kôc inñ sa tu aneñ ñaê-ñga, nañ Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têtñ inñ gitôm inñ kêñ têtñ ñgac gitêtñ dau. ⁴² Ma asa nañ kôm gêtñ sauñ bocke bu nem lau nañ sêñkuc aö, nañ sa, tôm inñ kêñ bu ñalhuc têtñ ñac sênôm, nañ Anötö oc êñlhiñ inñ sinñ dom. Inñ oc kêñ ñagêyô ñayham têtñ inñ yomandô.”

11

¹ Yom honñ dinañ Yisu sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi 12 tu êndôhônñ ñac-ñga. Inñ gic bata yom dau, goc kêsêlêñ golom-golom malac nañ sêyêc gameñ Galili-ñga dinañ, ma gêm mêtê ti kêdôhônñ lau.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-ñga

(Luk 7:18-35)

² Têtñ ndoc dinañ Jon, Ngac Kêku Lau-ñga ndöc gapocwalô, ma inñ ngô ñawaê pi gêtñ honñ nañ Kilisi kôm. Bocdinañ inñ kêkinñ inñ ndê sêñomi ñatô sêtêtñ Yisu si, ³ ma sêndac inñ bocdec bu, “Anötö gic bata têtñ yac bu oc êñkinñ Mesaya. Am daôm dinañ, me yac oc akêñ batanñ ñgac danñ tiyham?”

⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têtñ Jon pi mêtê nañ mac anğô aö gahoc asê, ma pi gêtñ nañ mac alic aö gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlinñ sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi ñamlic ñawasi sa, lau dangasunñ bic sêngô yom, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêngô ñawaê ñayham. ⁶ A ngô! Lau nañ atac lu-lu tu aö-ñga dom, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasinñ sa.”

⁷ Jon ndê sêñomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têtñ lau tonñ atu nañ sêmbo sêwhinñ inñ. Inñ ndac ñac bocdec bu, “Têtñ ndoc mac asa atêtñ Jon yêc gameñ sawa a, dec gauc gêm bu atap ñamalac kainñ bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê gitôm gakoc nañ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic ñgac danñ nañ sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nañ sêsôc ñakwê ñayham, nañ sêmbo gameñ ñayham gitôm kinñ

si andu. ⁹ Bocdinañ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet danñ? Yomandô! Inñ propet danñ, ma inñ hóc gêlêc propet honñ su. ¹⁰ Propet akwa danñ to yom nañ Anötö sôm têtñ Mesaya bocdec bu, ‘Aö wanñkin aneñ ñgac aheñ-ñga muñ am, bu êmasanñ am nem ser.’ Y om pi ñgac aheñ-ñga dau hêganônñ Jon solop. ¹¹ Yêc ñamalac nom-ñga, danñ hóc gêlêc Jon, Ngac Kêku Lau-ñga su dom. Tigeñ aö wasôm yom ñandô têtñ mac, bu lau honñ nañ sêmbo Anötö ndê gôlinñ ñapu, lau tiwaê, ma lau waêmbe bocdinañ, nañ honñ sêhoc gêlêc Jon su yêc Anötö anğô-ñga.

¹²⁻¹³ “Muñ-ñga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwananñ pi Anötö ndê gôlinñ. Ma ñac si yom ñandô sa dom, e Jon meñ ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlinñ meñ kêpinñ. Têtñ ndoc Jon gic hu yom dau e meñ têtñ kwahic dec, Anötö ndê gôlinñ kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlinñ ñapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu êñkinñ propet danñ muñ Mesaya, nañ gitôm propet Elaija. Ma aö wasôm têtñ mac bu yomandô, Jon inñ propet dau dinañ. Mac akêñ whinñ yom dinañ, me mba? ¹⁵ Mac bu danñamsunñ yêc, nañ anğô aneñ yom!

¹⁶ “Lau têtñ dindêc-ñga ñac lau kainñ bocke? ñac sêtôm balêkoc nañ sêkôc whê sêmbo malac lôm, nañ sêtucdinñ ñac si silip ñatô ma sêsôm, ¹⁷ ‘Têtñ ndoc nañ yac ac onñ bu datê wê, nañ mac atec. Ma têtñ ndoc yac am wê dangibo-ñga, nañ mac atec bu atanñ awñin.’ ¹⁸ Ma lau têtñ dindêc-ñga bocdinañ. Jon meñ ma gêtñ gêtñ ti nôm gêtñ ñayham dom, ma sêsôm bu ñalau sac mbo inñ ndê ñalôm. ¹⁹ Ma ñamalac ndê Atu meñ nôm ti gêtñ gêtñ ñayham, tigeñ sêsôm bu inñ ñgac gêtñ gêtñ ti nôm wain ñawahô-ñga, ma bu inñ hé silip têtñ lau sac ti lau sêkôc takis-ñ ga. Bocdinañ, mac lau têtñ dindêc-ñga atôm balêkoc nañ sêkôm tô anñ ñapanñ. Tigeñ Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêtñ honñ, ma inñ ndê lau sêñyalê bu inñ ndê lêtñ inñ lêtñ solop.”

Yisu sôm yom pi lau nañ sem dau

kwi dom

(Luk 10:13-15)

²⁰ Têñ dinañ Yisu gic hu pu lau nañ sêndöc malac ñatô. Nahu bu in k ôm gêñ dalô daêsam yêc ñac aᅅgô-ᅅga, tigeñ ñac sem si ñalôm kwi dom.

²¹ In sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-ᅅga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac ñandê sa. Lau apa nañ sêndöc Taya ma Saidon, nañ bu sêlic gêñ dalô nañ aö gakôm yêc mac aᅅôm-ᅅga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndöc ti sêtañ si sac.

²² Tigeñ mac akôm dom, dec wasôm têt mac bu têt ndoc Anötö êmatôc lau-ᅅga, nañ in oc kêt ñagêyô sac sambuc têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nañ in oc kêt têt lau Taya ti Saidon-ᅅga, nañ su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-ᅅga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Aö wasôm mba! In oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gêñ dalô gitôm mac alic su, dec oc tôm sêhu si sac siñ ma sêndöc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aö wasôm têt mac bu Anötö oc kêt ñagêyô sac têt mac, hóc gêlêc ñagêyô nañ in oc kêt têt lau Sodom-ᅅga.”

Yisu kêpiñ Damba

(Luk 10:21-22)

²⁵ T êñ ndoc dinañ Yisu teñ mbec ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aö wampin am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têt lau nañ sêᅅgwinin dau, ma siñ kwi têt lau nañ gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêᅅyalê gêñ hoñ. ²⁶ Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kêtuc am daôm nem atac whin.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Damañ kêt gêt hoñ sip aö aman. Lau dañ sêᅅyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê in. Ma lau dañ sêᅅyalê Damba dom, tigeñ in ndê Atu kêyalê in, ma lau nañ Atu dau atac whin bu tôc in asê têt ñac, nañ sêᅅyalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hoñ nañ ahóc ñawapac ma kwampac, nañ atêt aö amen, ma aö wakêt mac asê awham su. ²⁹ Amen ma akôm aö neñ gwelen

awhin aö, ma aö oc wandôhôn mac. Aö ñac malô ma gatoc dauñ sa dom, ma mac oc atap malam aᅅwhañ daôm-ᅅga sa yêc aö. ³⁰ Nahu bu gwelen nañ mac akôm awhin aö, nañ ñadehe dom, ma aö wakêt mac ahóc ñawapac atu dom.”

12

Yisu in Pômdau bêc Sabat-ᅅga

(Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têt têt dinañ ñabêc †Sabat-ᅅga dañ, nañ Yisu ti ndê ñgacsêᅅnomi sêᅅsêlêñ sêmbo lôcwha nañ gic ôm wit-ᅅga dañ kic. Ma gêñ yô ñgacsêᅅnomi, dec sêkôc wit ñandô ma señ. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têt in, “Lic su nañ. Am nem ñgacsêᅅnomi sêkôc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelen kain dinañ têt bêc Sabat-ᅅga dom.” ³ Goc Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc, pi gêñ nañ Kin Dawid ti ndê lau sêkôm têt ndoc gêñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuñ nañ lau sêkêt ti da, nañ Moses kêt yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma lau bambalin sêneñ dom. Ma Dawid ti ndê lau señ, magoc lau dañ sêᅅgolin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêtgil yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêñ dañ tiyham, nañ mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têt bêc Sabat-ᅅga hoñ dabuñsiga sêkôm gwelen yêc lôm dabuñ, ma gwelen dinañ kêtgil yomsu Sabat-ᅅga. Magoc lau sêᅅgolin yom pi ñac dom.

⁶ “A ö wasôm têt mac, bu gwelen nañ aö gameñ tu wakôm-ᅅga, nañ hóc gêlêc sakin lôm dabuñ-ᅅga hoñ su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘Gêt atu nañ aö atac whin, nañ hóc gêlêc mac nem da hoñ su, nañ bu mac tamwalô lau.’ Mac aᅅyalê yom dau ñahu dom. Mac bu aᅅyalê, dec gitôm dom bu mac aᅅgolin yom pi lau nañ sêkôm gêñ so dañ dom. ⁸ Bu ñamalac ndê Atu in gêt hoñ ñadau, ma in Pômdau bêc Sabat-ᅅga whin.”

Yisu kôm ngac amba balê nayham sa têtj bêc Sabat-nga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêj gi, ma sôc ngac si lôm wê-nga gi. ¹⁰ Ma yêc dinanj, ngac amba tibalê danj ndöc. Lau Palêsai sênsalê yom tu sêngôlinj pi Yisu-nga, goc sêndac inj, “Yac bu dakôm ñamalac danj ñamlic nayham sa têtj bêc Sabat-nga, oc tanjilî yomsu Sabat-nga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têtj ngac, “Mac nem domba danj, bu pej sip sê ñalôm têtj bêc Sabat-nga, nanj mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhóc gêlêc domba su! Bocdinanj yac bu dakôm nayham ma danem lau sa têtj bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têtj ngac dau, “Êmatôc amam!” Ma inj kêmatôc amba, ma amba dau nayham sa tiyham, gitôm inj amba danja. ¹⁴ Tigenj lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêj sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu inj Anötö ndê Ngac Akinj

¹⁵ Yisu kêyalê lau Palêsai si gauc, goc hu gamej dinanj sinj. Lau daêsam sêjkc inj, ma inj kôm ngac si gêmbac honj nayham sa. ¹⁶ Tigenj inj gic yao bu sêsôm inj ñahu asê dom. ¹⁷ Ñalêj dinanj yom nanj propet Aisaya sôm pi Mesaya munj su, nanj ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic anej ngac akinj dindec, nanj aö kayalinj inj sa. Aö atac whinj inj kêlêc, ma anej ñalôm tisambuc inj. Wakêj anej Ñalau nem inj ahuc, ma inj oc hoc yom gitêj matôc-nga asê têtj lau akêj gamej nom-nga honj.

¹⁹ Inj oc sôm yom tac ñandê-nga me mbwêc ñanja dom. Ma lau danj oc sêngô inj whasuj yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec inj oc pônj dulu dom, ma ya ñawê nanj tisaunj, nanj inj oc yu ndu dom.* Ma inj oc kôm bocdinanj e nditôm inj ndê

yom gitêj matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêj gamej nom-nga honj oc sêkêj bata bu Anötö nem ngac si tu inj ndê ñaê-nga. [*Ais 42:1-4*]

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têtj têtj dinanj lau sêwê ngac danj ñalau sac kôm inj tandô t ipec ma awha mba, nanj sêtêj Yisu sêmenj. Yisu soc ñalau sac dinanj su, goc kôm ngac dau nayham sa, ma inj gêlic gamej ma sôm yom asê. ²³ Lau honj sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atuj inj ngac dau dec, me?” ²⁴ Tigenj lau Palêsai sêngô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Inj kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec inj soc ñalau sac su.” ²⁵ Yisu kêyalê ngac si gauc, ma sôm, “Lau gamej danj, me malac danj, me gôlôwac danj, bu sêwhê dau kôc, dec ngac oc sêlhac ñanja dom, ma ngac si ñacyo oc sêku ngac dulu. ²⁶ Ma Sadanj boc-dinanj. Inj bu soc dau ndê ñalau sac su, dec inj kêj kisa dau, ma inj ndê ñaclai oc ñinja.

²⁷ “Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêjomi nanj sêsoc ñalau sac sêwhinj, nanj mac anjgôlinj yom dau pi ngac whinj, a? Ngac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁸ Tigenj aö gasoc ñalau sac ña Ñalau Dabuj ndê ñaclai, dec anjalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlinj gêj honj, nanj hóc asê mac su.

²⁹ “Ngac danj oc sôc ngac ti licwalô atu danj ndê andu ma êngaho inj ndê wapa su ñalêj bocke? Gêj ñamata-nga inj sô ngac dau dôj, goc kôc inj ndê wapa su. Ma Sadanj inj gitôm ngac ti licwalô atu.

³⁰ “Asa nanj kalhac whinj aö dom, nanj ti anej ñacyo. Ma asa nanj gic lau sa sêtêj aö sêmenj dom, nanj soc ngac su yêc aö. ³¹ Tu dinanj-nga aö wasôm têtj mac bu ñamalac nanj kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sinj, nanj Anötö oc suc inj ndê sac ti yom sac-sac honj kwi. Tigenj yom sac nanj ñamalac danj

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nanj mbac, nanj hêganônj lau nanj sêkêj whinj ñanja dom.

bu sôm pi Njalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc kwi dom.† 32 Asa naŋ bu sôm yom sac pi Nmalac ndê Atu, tigenŋ tinjambu kac ndê ŋalôm kwi, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi. Magoc asa naŋ bu sôm yom sac pi Njalau Dabuŋ, naŋ Anötö oc suc iŋ ndê sac kwi têt têt dindéc-ŋga dom, ma têt têt ŋambu-ŋga dom bocdinaŋ.”

Lau si mêtê whê ŋac sa bu ŋayham me sac

(Luk 6:43-45)

33 Ma Yisu sôm, “A ŋayham sem ŋandô ŋayham. Ma a sac sem ŋandô sac. Dalic a ŋandô, dec taŋyalê a bu ŋayham me sac. 34 Mac lau sac atôm mboc ŋatui! Mac atôm bu asôm yom ŋayham daŋ dom! Bu lau sêsôm yom kêkuc gauc ti mêtê naŋ hóc ŋac si ŋalôm ahuc. 35 Gauc ti mêtê ŋayham hóc lau ŋayham si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom ŋayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ŋalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. 36 Aô wasôm yom ŋandô têt mac. Tinjambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ŋambwa hoŋ naŋ ŋac sêsôm. 37 Lau naŋ si yom ŋayham, naŋ iŋ oc sam ŋac bu lau gitêt, magoc ŋac naŋ si yom sac, naŋ oc sêtap iŋ ndê matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêt dalô

(Luk 11:29-32)

38 Goc lau Palêsai ti kêdôhônŋ-waga yomsu-ŋga ŋatô sêsôm têt Yisu, “Kêdôhônŋwaga, yac bu alic am kôm gêt dalô atu bu whê nem ŋahu sa.” 39 Ma Yisu sôm, “Mac lau têt dindéc-ŋga, mac lau sac naŋ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêt bambaliŋ gitôm lau mockaiŋ-ŋga. Mac andac bu alic gêt dalô, magoc Anötö oc kêt gêt dalô tigenŋ têt mac alic, tôm gêt dalô naŋ iŋ kôm pi propet Jona. 40 Jona mbo i atu ŋalôm gitôm acsalô töt ti ôbwêc töt. Ma bocdinaŋ Nmalac ndê Atu oc yêt nom ŋalôm nditôm acsalô töt ti ôbwêc töt. 41 Têt ndoc Jona gêm mêtê

lau Ninewa, naŋ sêkac si ŋalôm kwi. Ma ŋac naŋ hóc gêtêc Jona su dec mbo, tigenŋ mac am daôm kwi dom. Tu dinaŋ-ŋga têt bêt matôc-ŋga, lau Ninewa oc sêtisa akêt lau batê sêwhiŋ mac lau têt dindéc-ŋga, ma ŋac oc sêhoc mac nem sac asê. 42 Munŋga, Kwin Siba-ŋga‡ kêsêlêt seŋ baliŋ bu ŋgô Kiŋ Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ŋac naŋ hóc gêtêc Solomon su, naŋ mbo dec. Magoc mac akêt daŋam iŋ dom. Tu dinaŋ-ŋga, têt bêt matôc-ŋga, Kwin dau oc tisa whiŋ mac lau têt dindéc-ŋga, ma hoc mac nem sac asê.”

Njalau sac sêtisalê mala naŋ yêt ŋambwa

(Luk 11:24-26)

43 “Têt ndoc ŋalau sac daŋ sa yêt ŋamalac daŋ, naŋ gitôm iŋ kêgihi mbo gameŋ sawa ma kêsâlê mala êŋwhaŋ dau-ŋga. Tigenŋ têt ndoc iŋ tap sa dom, 44 naŋ iŋ oc sôm têt dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu naŋ aô gahu siŋ su.’ Ma iŋ oc mbu ndi ma tap sa bu ŋamalac dau ndê ŋalôm yêt ŋambwa, gitôm andu naŋ sêmasaŋ ŋawasi sa. 45 Dec iŋ oc sa ndi, wê ŋ alau 7 naŋ sac sambuc sêhoc gêtêc iŋ su, naŋ sêmeŋ, ma hoŋ sêsôc ŋamalac dau ndê ŋalôm sêndi, ma sêmbo dinaŋ. Bocdinaŋ ŋawapac naŋ tap ŋamalac dau sa, naŋ hóc gêtêc ŋawapac ŋamata-ŋga-ŋga su. Ma ŋalêt tigenŋ mac lau sac têt dindéc-ŋga, oc atap ŋawapac atu sa têt têt ŋambu-ŋga.”

Yisu dinda ti asii

(Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Lau daêsam sêmbo andu daŋ sêwhiŋ Yisu têt ndoc iŋ sôm yom dinaŋ mbo, ma iŋ dinda ti asii sêmeŋ sêlhac awê, ma bu sêsôm yom têt iŋ. 47 Goc ŋamalac daŋ kêt ŋawaê têt iŋ ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têt am.” 48 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneŋ dinaŋ asa, ma asiŋi ŋac lau asa?”

† 12:31: Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kôc ŋaclai yêt Sadaŋ ndê ma soc ŋalau sac su, ma Yisu têt asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc naŋ sêsôm pi Njalau Dabuŋ. ‡ 12:42: Matyu to yom pi Kwin akêt gameŋ ŋapu-ŋga (South). Yom dau hêganônŋ Kwin Siba-ŋga, naŋ ndê miŋ sêto yêt 1 Kiŋ 10:1-13. Kwahic dec dasam gameŋ Siba-ŋga bu ‘Arabia.’

⁴⁹ Goc in̄ tōc amba tēŋ ndê ŋgacsēŋomi, ma sōm, “Aō dinan̄ ti asiŋi dau dindec. ⁵⁰ Bu lau nan̄ dan̄ga wambu Daman̄ undambê-ŋga ndê yom, nan̄ ŋac aō asiŋi ti lhuŋwêi ma dinan̄i.”

13

*Yom gōlin̄ pi ŋgac kêbalip wit ŋawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Tēŋ bêc dinan̄ Yisu hu andu siŋ ma sa gi ndōc Bugicton̄ Galili-ŋga ŋamakê. ² Ma lau daēsam sêkac sa sēŋgihi in̄ ahuc e ŋasawa mbasi. Tu dinan̄-ŋga dec in̄ pi gi ndōc wan̄ dan̄ nan̄ poc kêpiŋ baō. Ma lau hon̄ dinan̄ sêlhac baō. ³ Goc Yisu sōm yom gōlin̄ daēsam tēŋ ŋac. In̄ sōm yom gōlin̄ dan̄ bocdec bu, “Ŋgac dan̄ sa gi bu êmbalip wit ŋawhê yêc in̄ ndê ôm. ⁴ Ma tēŋ ndoc in̄ kêbalip gēŋ dau, nan̄ ŋatō sêpeŋ sêsip seŋ, dec mbac sêmeŋ ma seŋ su. ⁵ Ma ŋawhê ŋatō sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, nan̄ nom ŋagec sac hoc ŋahô ŋambwa. Ŋawhê dau sêsip nom ŋalôm gacgeŋ si dom, dec sêpo sêpi sêmeŋ ŋagahô. ⁶ Magoc tiŋambu ac pec ŋagatôm ma gêm bōlin̄. Ŋahu bu nom ŋayham mba tu ŋawakac sip ndi-ŋga. ⁷ Ma wit ŋawhê ŋatō sêpeŋ sêsip kwan̄ ti ŋakwa ŋalôm, magoc tēŋ ndoc sêpo sêpi sêmeŋ, nan̄ kwan̄ pi whiŋ e yaŋ ndu. ⁸ Ma ŋatō sêpeŋ sêsip nom ŋayham ma sêpo sêpi ŋayham e sem ŋandô. Ŋatō sem ŋandô 30, ma ŋatō sem 60 ma ŋatō sem ŋandô 100. ⁹ Asa bu dan̄gasuŋ yêc, nan̄ ŋgô aneŋ yom.”

*Yom gōlin̄ ŋahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sēŋomi sêtigasuc in̄ ma sêndac, “Tu sake-ŋga am sōm yom tēŋ lau ŋa yom gōlin̄?” ¹¹ Ma in̄ ô yom ma sōm, “Anötö ndê gōlin̄ ŋalêŋ ŋahu sip ŋalôm gi. In̄ kêyalin̄ mac sa bu aŋyalê ŋahu dau, magoc lau nan̄ sêkêŋ whiŋ aō dom, nan̄ oc tōm dom bu sēŋyalê. ¹² Asa nan̄ kōc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidōŋ, nan̄ Anötö oc kêŋ gauc tēŋ in̄ êŋlêc, e in̄ êŋyalê yom dau timala eŋ. Magoc asa nan̄ yom dau tidōŋ in̄ dom, nan̄ Anötö oc kōc gēŋ hon̄ su yêc

in̄. ¹³ Tu dinan̄-ŋga aō wasôm yom tēŋ lau ŋa yom gōlin̄. Ŋac sêlic gēŋ ŋapan̄, tigeŋ ŋac si gauc sa dom, ma ŋac sēŋgô yom ŋapan̄, tigeŋ ŋac sēŋyalê ŋahu dom. ¹⁴ Yom nan̄ propet Aisaya hoc asê muŋ su, nan̄ dec ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ŋac sēŋgô aneŋ yom ŋapan̄, magoc sēŋyalê ŋahu dom. Ma sêlic gēŋ nan̄ aō gakôm nan̄ ŋapan̄, tigeŋ ŋac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ŋalôm ŋadandi. Ŋac si dan̄gasuŋ hōc ahuc, ma ŋac sêpōc si tandô ahuc. Bu bocdinan̄ dom, dec oc tōm bu tandô sêlic ma dan̄gasuŋ sēŋgô, ma sēŋyalê aō tidōŋ yêc ŋac si ŋalôm e sênem dau kwi, ma aō wakôm ŋac ŋayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

¹⁶ Ma Yisu sōm tēŋ ŋgacsēŋomi, “Aō wampin̄ mac nem tanôm ti dan̄amsuŋ, bu mac alic gēŋ atu-tu nan̄ aō gakôm, ti aŋgô aneŋ yom. ¹⁷ Aō wasôm yom ŋandô tēŋ mac bu propet ti lau gitêŋ daēsam nan̄ sêmbu muŋ su, nan̄ sêkêŋ bata bu sêlic gēŋ nan̄ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêŋ bata bu sēŋgô yom nan̄ mac aŋgô su, tigeŋ sēŋgô dom.”

Yisu whê yom gōlin̄ wit ŋawhê-ŋga ŋahu sa

(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)

¹⁸ Ma Yisu sōm, “Dec akêŋ dan̄am ma wawhê yom gōlin̄ ŋgac kêbalip wit ŋawhê-ŋga sa. ¹⁹ Yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip seŋ, nan̄ hêganōŋ lau nan̄ sēŋgô yom pi Anötö ndê gōlin̄, magoc sēŋyalê ŋahu dom. Bocdinan̄ Sadaŋ dau meŋ kêgaho yom dau su yêc ŋac si ŋalôm. ²⁰ Ma yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip gameŋ hoc-hoc, nan̄ hêganōŋ lau nan̄ sēŋgô Anötö ndê yom, ma sêkōc sa ŋagahô ma ti atac ŋayham. ²¹ Magoc tōm ŋawhê dinan̄ ŋawakac sip gi dom, nan̄ yom dau tidōŋ yêc lau dinan̄ si ŋalôm dom. Sêlhac ŋasawa sauŋ, tigeŋ tēŋ ndoc sêtap ŋawapac sa me lau sêkêŋ kisa ŋac tu Anötö ndê yom-ŋga, nan̄ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ŋagahô eŋ. ²² Ma yom pi ŋawhê nan̄ sêpeŋ sêsip kwan̄ ti ŋakwa ŋalôm, nan̄ hêganōŋ

lau nan sêngô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm nandô yêc nac si nalôm dom. Nahu bu nac sêhêgo dau pi gên nom-nga napan, ma sêsa lên atac whin mone-nga e gên kain dinan kôm Anötö ndê yom ahuc. ²³ Ma yom pi nawhê nan sêpej sêsip nom nayham ma sem nandô 30, me 60, me 100, nan hêganôn lau nan sêngô yom ma sênjalê nahu, ma sem nandô daêsam.”

Yom gôlinj pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gôlinj dan tiyham bocdec bu, “Aö bu wawhê Anötö ndê gôlinj sa nalên bocdec. Ngac dan kêbalip wit nawhê nayham sip ndê ôm. ²⁵ Magoc têt ndoc lau sêyêc bêc, nan in ndê nacyo men, ma kêbalip wahô nawhê sip ôm dau whin wit nawhê nayham, goc kölhö gi. ²⁶ Tinambu wit nawhê po pi men, ma têt ndoc nandô sa, nan lau sêlic bu wahô pi men whin. ²⁷ Goc ôm nadau ndê lau akin sêtên in si ma sêsôm, ‘Nadau, yac alic bu am kêbalip nawhê nayham sip nem ôm. Magoc wahô dec men akên nde?’ ²⁸ Ma in ô yom ma sôm, ‘Nacyo dan kôm gên dau.’ Ma sêndac in, ‘Am tac whin bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma in sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whin. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhin dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gên nandô sa-nga. Têt dinan aö oc wasôm têt lau sêndic gên nandô sa-nga bu sêndic wahô sa mun, goc sêkic dön ma sêkên pi ya ndi. Ma tinambu sêndic wit nandô sa pi anej andu gên nandô-nga.’ ”

Yom gôlinj pi gên nawhê saunj (Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma in sôm yom gôlinj dan têt nac bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm a soc nawhê, nan ngac dan sô sip in ndê ôm. ³² Nawhê dau in gên saunj-têc, tigen tinambu oc po pi men e ti a atu hôc gêlêc gên ôm-nga hon, ma mbac lôlôc-nga oc sêmenj sêhê si naic yêc nasangac.”

Yom gôlinj pi yist (Luk 13:20-21)

³³ Ma in sôm yom gôlinj dan tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm yist,

nan awhê dan kên sip plawa lôn atu dan ma kêgalun e kôm plawa hon sunj.”

Yisu sôm yom gôlinj daêsam (Mak 4:33-34)

³⁴ Yom hon nan Yisu sôm têt lau ton atu dinan, nan in sôm na yom gôlinj nambwa. Ma in sôm yom nalên dan dom. ³⁵ Ma boc-dinan propet ndê yom bocdec nandô sa:

Aö wasôm anej yom na yom gôlinj, ma gên nan yêc sinj dau têt têt Anötö kên undambê ti nom e men, nan kwahic dec wasôm asê. [BW 78:2]

Yom gôlinj wahô-nga nahu

³⁶ Goc Yisu hu lau hon sinj ma sôc andu gi. Ma in ndê ngacsênjomi sêtên in si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-nga nahu sa têt yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ngac nan kêbalip nawhê nayham, nan Namalac ndê Atu. ³⁸ Ma in ndê ôm, nan nom sambuc lec. Yom pi nawhê nayham hêganôn lau nan sêmbo Anötö ndê gôlinj napu, ma wahô hêganôn nalau sac si nadau ndê lau. ³⁹ Ma nacyo nan kêbalip wahô nawhê, nan Sadan dau. Ndoc sêndic gên nandô sa-nga, nan tôm bêc nambu-nga, ma lau sêndic gên nandô sa-nga, nan Anötö ndê anela. ⁴⁰ Têt bêc nambu-nga, lau sac oc sêsip ya atu nalôm sêndi, nalên tigen tôm wahô nan lau sic sa ma sêkên pi ya gi. ⁴¹ Namalac ndê Atu oc ênkin ndê anela, ma nac oc sêkôc gên lêtôm-nga ti lau hon nan sêkôm sac, nan su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma nac oc sêmbalinj nac sêsip ya atu nalôm sêndi, ma nac oc sêtanj atu ti lhô ênsin pi dau. ⁴³ Têt dinan lau gitên si nawasi ti nawê oc pô gamej gitôm ac, yêc nac si Damba ndê gamej undambê-nga. Mac bu danamsunj yêc, nan angô anej yom.”

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ “Anötö ndê gôlinj namwasinj gitôm awa nayham andô dan nan yêc sinj dau yêc nom dan nalôm. Namalac nan tap awa dau sa, nan oc sinj kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac nayham atu ma

kêñ ndê gêñ honj têtj lau sênemlihi, goc nemlihi nom dinanj bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlinj ñamwasinj gitôm yac ñapa ñaôli atu. Ngac tidulu gêñ-nga nanj kêsâlê yac ñapa ñayham tu êmasanj gôlôn-nga, nanj bu tap yac ñapa ñayham andô dau sa, dec inj oc lhö ndi ma kêñ ndê gêñ honj têtj lau sênemlihi, goc nemlihi yac ñayham dau.”

Yom gôlinj pi wasanj

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôlinj danj tiyham. Njalên nanj Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo inj ndê gôlinj ñapu, nanj gitôm wasanj nanj lau sêkênj sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasanj dau si e menju. Goc lau sêhê sa pi baö gi. Ma sêndöc sic ma sênjyalinj i ñayham-ñayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nanj sêmbalinj sinja. ⁴⁹ Ma ñalênj tigenj têtj bêc ñambu-nga, anjela oc sêmenj ma sêwhê lau sac ti lau gitênj kôc. ⁵⁰ Njac oc sêmbalinj lau sac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma njac oc sêtanj ti lhö êñsinj pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinanj, goc ndac inj ndê ngacsênjomi, “Mac anyalê anej yom honj dindec njahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc inj sôm têtj njac, “Kêdôhônjwaga yomsu-nga nanj sênjyalê Anötö ndê gôlinj njahu tidônj whinj, nanj sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têtj lau, ma yom wakuc whinj. Ma bocdinanj njac sêtôm andu njadau danj nanj gic awa daêsam sa, dec tôc awa akwa ti awa wakuc asê têtj lau.”

Yisu ndê lau sêkôc inj sa dom (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôlinj honj dinanj pacndê, goc hu gamej dinanj sinj. ⁵⁴ Inj mbu têtj inj ndê malachu gi, ma kêdôhônj lau mbo njac si lôm wê-nga. Dec njac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Êi! Gauc ñayham ti ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu, nanj njac dec tap sa yêc nde?” ⁵⁵ Inj k apenta ndê atu! Inj dinda inj Maria, ma inj asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma inj ndê lhuwêi sêmbô sêwhinj yac. Bocdinanj gêñ honj dindec inj kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma njac atac

lu-lu tu inj-nga. Magoc Yisu sôm têtj njac, “Lau honj sêtoc propet danj sa, tigenj yêc propet dau ndê malachu, inj dau ndê lau sêtoc inj sa dom.” ⁵⁸ Ma tu njac sêkênj whinj inj dom-nga, dec inj kôm gêñ dalô atu-tu daêsam yêc njac si gamej dom.

14

Herod Antipas ngô ñawaê pi Yisu (Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têtj ndoc dinanj †Herod, nanj gêm gôlinj gamej Galili-nga, nanj ngô ñawaê pi Yisu. ² Ma inj sôm têtj inj ndê lau akinj bu, “Ngac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-nga nanj tisa akênj lau batê-nga. Ma tu dinanj-nga inj kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô atu-tu dinanj.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu njaminj (Mak 6:17-29)

³⁻⁴ Muñ-nga, Herod gêm inj ndê asi Pilip ndê awê Herodias ti ndê awê, dec Jon sôm têtj inj, “Am kôm gêñ so sambuc.” Tu dinanj-nga Herod kêkinj ndê lau bu sêkôc Jon dôñ ma sêkênj inj ndôc gapocwalô. ⁵ Herod tac whinj bu ndic Jon ndu, tigenj inj töc lau daêsam nanj sêlic Jon bu propet danj. ⁶ Têtj ndoc danj sêndê mwasinj tu Herod ndê bêc dinda kôc inj-nga, ma Herodias atuwê tê wê yêc mwasinj dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec inj kêmatinj yom têtj inj ma sôm, “Yomandô aö wasôm têtj am. Gêñ bocke am bu tac whinj nanj sôm, ma aö oc wakênj têtj am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. Inj dinda tec Jon, dec sôm têtj bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aö tac whinj bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kêñ inj ndê ñagôlônj sip pele danj ma kêñ têtj aö, bu walic pi tanônj bu inj mbac ndu ñandô.” ⁹ Têtj ndoc Herod ngô yom dinanj, inj ndê ñalôm ñawapac atu. Tigenj tu inj kêmatinj yom yêc lau honj angô-nga, dec inj sôm têtj inj ndê lau sinj-nga bu sêkôm tôm bawhê dau tenj. ¹⁰ Inj kêkinj njac sêsôc gapocwalô si, ma sêtim Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkênj ñagôlônj sip pele danj, ma

sêkôc sêmenj ma sêkêj têtj bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêtj têtj dinda gêlic. ¹² Tinjambu Jon ndê sênomi sêmenj sêkôc inj namlanj sa ma si sênsuhuj. Goc sêtêtj Yisu si ma sic minj têtj inj.

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)*

¹³ Têtj ndoc Yisu ngô njawâê pi Jon, nanj inj pi wanj danj gi bu pi bugictonj nadang, ma lhô têtj gamej sawa danj ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêngô njawâê bu inj pi wanj dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baö ma sênjuc inj. ¹⁴ Têtj ndoc Yisu sôc baö gi, nanj gêlic lau daêsam dinanj ma tawalô nac. Ma inj kôm nac si gêmbac njayham sa.

¹⁵ Têtj telha, kêpij bu ac ndi sip, goc ngacsênomi sêtêtj inj sêmenj ma sêsôm, “Gamej dec gamej sawa, ma ac gi su. Kêtj lau sêlhô sêtêtj malac sêndi bu sênemlhi si gêtj sênenj-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc tôm bu sênenj gêtj yêc dec. Mac daôm akêtj gêtj têtj nac sênenj.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm njalêj nde, bu yac mba bolom amandanj ma i lu solop dec yêc.” ¹⁸ Goc inj sôm, “Akôc gêtj dau sa amenj.” ¹⁹ Ma inj sôm têtj lau bu sêndöc sic sêndöc kwanj. Inj kôc bolom amandanj ma i lu, tatic undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma inj kêtj têtj ngacsênomi, ma sic sam têtj lau. ²⁰ Nac honj sej gitôm, ma ngac-sênomi sic gêtj nadêlê sa sip gatop 12 e menju. ²¹ Lau nanj sej gêtj dau, nanj si laungac njanamba gitôm 5,000. Ma lauwhê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêj mbo bu njahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinanj su, goc Yisu kêkiñ ndê ngacsênomi sêpi wanj bu sêmuñ inj sêmbu sêpi bugictonj nadang sêndi. Ma inj dau gacgenj mbo, bu kêtj lau sêlhô sêndi. ²³ Sêlhô si su, goc inj pi lôc tawasê gi bu tenj mbec. Nasesc sa, ma inj tawasê mbo. ²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu njadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têtj ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêj mbo bu njahô têtj nac gi. ²⁶ Magoc têtj ndoc ngacsênomi sêlic inj kêsêlêj mbo bu njahô, nanj sêtöc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau danj!” ²⁷ Goc Yisu sôm têtj nac, “Atöc daôm dom! Nalôm pêtj dön, bu aö dauñ dec.” ²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinanj, nanj goc sôm aö wanj sêlêj wambo bu njahô watêtj am waloc.” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêj mbo bu njahô têtj inj gi. ³⁰ Magoc mbu njadinda kôm inj töc dau atu ma inj kwê bu solonj tigenj. Goc inj mbwêc, “Pômdau, nem aö sa!” ³¹ Njagahô Yisu kêmatöc amba gi, hê inj sa ma sôm, “O am ngac kêtj whinj babalê-nga. Bocke ma am atac lu-lu tu anej njac lai-nga?” ³² Goc injlu sêpi wanj si, ma mbu timalô. ³³ Ma ngacsênomi nanj sêndöc wanj sêpônj haduc ma sêmpinj inj ma sêsôm, “Yomandô, am Anötö ndê Atu!”

*Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)*

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baö yêc malac Genesaret. ³⁵ Ma têtj ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu menj, nanj sêkêj njawâê têtj gamej njamakê-nga honj, ma lau sêkôc si lau gêmbac honj sa sêtêtj inj sêmenj. ³⁶ Nac sêtenj bu sêmasec inj ndê njakwê njadali njambwa, ma lau honj nanj sêmasec inj, nanj njayham sa.

15

*Gêtj nanj kôm njamalac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga
(Mak 7:1-23)*

¹ Têtj dinanj lau Palêsai ti kêdôhônjwaga yomsu-nga njatô sêmenj akêtj Jerusalem sêtêtj Yisu si, ma sêndac inj, ² “Tu sake-nga am nem ngacsênomi sêkôm njagôlinj nanj lau andô sic dulu têtj yac, nanj popoc? Têtj ndoc sênenj gêtj, nanj sêngwasinj amba muñ su dom.” ³ Ma Yisu ô nac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si njagôlinj sa ma akôm Anötö ndê yomsu popoc? ⁴ Anötö dau sôm, ‘Toc damam

lu dinam sa,' ma in sôm tiyham bu, 'Asa nanj sôm yom sac pi in damba me dinda, nanj oc sêndic in ndu.' ⁵ Tigenj mac anjuc yomsu dau dom. Ngac danj ndê awa me gênj bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in sôm têtj inlu, 'Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gênj dindéc aô wakêtj ti da têtj Anötö,' ⁶ goc mac alic njanham bu in toc damba sa dom. Bocdinañ mac aseñ Anötö ndê yom nanj sôm bu atoc damam lu dinam sa, nanj popoc, tu bu anjuc lau andô si ngôlinj. ⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj hêganônj mac solop. In sôm bu, ⁸ 'Lau dindéc sêtoc aô sa ña whasunj ñambwa, tigenj ñac si ñalôm yêc danj dau-nga. ⁹ Ñac sem akinj aô ñandô dom, ma yom nanj sêndôhônj têtj lau, nanj ñamalac si yomsu ñambwa.'

¹⁰ Goc Yisu ta lau honj ma sôm, "Anjô ma anjalê ñapep. ¹¹ Gênj danen-nga nanj sip ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga dom. Tigenj yom nanj sa akênj ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa." ¹² Têtj dinañ Yisu ndê ngacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm têtj in, "Lau Palêsai sêngô am nem yom dinañ, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?" ¹³⁻¹⁴ Goc in sôm têtj ñac, "Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau honj nanj danja wambu Damanj undambê-nga ndê yom dom, nanj sêtôm wahô nanj in oc puc sa ti ñawakac. Ñac bu sêtôc señ têtj lau ñatô, magoc ñac tandô pec. Ma ngac tapec danj bu wê tapec danj, inlu lu-lu oc sêpenj sêsip sê."

¹⁵ Dec Pita sôm, "Gitôm bu am whê yom gôlinj dinañ ñahu sa têtj yac?"

¹⁶ Goc Yisu ndac, "Ma bocke? Têtj nde mac oc anjalê? ¹⁷ Alic! Gênj nanj sip ñamalac whasunj, nanj sip in ñatac ñalôm gi, ma tinjambu sa menj tiyham. ¹⁸ Tigenj yom sac nanj sa ñamalac whasunj, nanj sa akênj in ndê ñalôm, ma sac nanj yêc ñamalac ñalôm, dec kôm in ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-nga, mêtê mockainj-nga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau

sa su dom, nanj sêkôm, mêtê sênem kanj gênj-nga, yom tasanj, ma yom sêpu lau-nga, ²⁰ nanj yêc ñamalac ñalôm, nanj kôm ñac ñadômbwi sa. Tigenj yac bu tanjwasinj amanj dom ma danenj gênj, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga dom."

Awhê Kanan-nga kênj whinj ñannga (Mak 7:24-30)

²¹ Yisu hu malac dinañ sinj, ma in ti ndê ngacsêñomi sêtêtj malac Taya ma Saidon ñagamenj ñamakê-nga si. ²² Ma awhê Kanan-nga danj, nanj ndôc gamenj dinañ, nanj têtj in menj ma mbwêc, "O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô. Ñalau sac kênj ñawapac atu têtj aô atunwê, ma kôm in tisac." ²³ Yisu gêm dônj ma ô yom danj dom, goc ngacsêñomi sêtigasuc in ma sêsôm, "Kênj in lhô ndi, bu inj kêtuc yac ma mbwêc yom ñapanj." ²⁴ Ma in sôm, "Awhê dau inj awhê Israel-nga dom. Anötö kêkinj aô bu wanem lau Israel-nga sa, bu ñac sêtôm domba nanj sinja su."

²⁵ Têtj dinañ awhê dau menj pônj haduc têtj in ma ndac tiyham, "Pômdau, nem aô sa." ²⁶ Ma Yisu sôm, "Solop dom bu dakôc balêkoc si gênj danen-nga su ma tambalinj têtj giam sênenj." ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, "Aêc Pômdau, tigenj giam nanj sêndôc ñadau ndê tebo ñapu, nanj señ gênj ñapopoc nanj penj yêc tebo." ²⁸ Yisu ngô yom dinañ ma sôm, "O awhê, am kênj whinj ñannga. Aô oc wakôm tôm am ndac." Ma têtj acgatu ñasawa dau dinañ, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

Yisu gôlôm lau 4,000 (Mak 8:1-10)

²⁹ Yisu kôlhô gi ma kêsêlênj whinj ndê ngacsêñomi mbo Bugictonj Galili-nga ñamakê. Goc in pi lôc danj gi ma ndôc sic. ³⁰ Ma lau daêsam sêwê sêtêtj in sêmenj. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôlinj, awaha mba, ti lau gêmbac daêsam, ma sêkênj ñac sêyêc Yisu anjô-nga. Ma inj kôm ñac honj ñayham sa. ³¹ Têtj ndoc lau sêlic awaha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti

lau bôlin sênsêlêñ tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, nañ sêhêdaê ñandô. Ma sêmpinñ Anötö Israel-ñga.

³² Yisu ta inñ ndê ñgacsêñomi sêmeñ, goc sôm têtñ ñac, “Aö tañwalô lau dindec, bu sêmbô sêwhinñ aö gitôm bêc tötö su. Ñac si gêtñ danenñ-ñga pacndê, ma aö gatec bu wakêtñ ñac sêlhö sêndi ti gêtñ yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc señ.” ³³ Magoc ñgac-sêñomi sêsôm, “Bocke? Gameñ dec gameñ sawa, ma danemlhi bolom yêc nde, bu dakêtñ têtñ ñac sêneñ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hinnga ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtñ lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec inñ k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm danje, p ô kôc-kôc, ma kêtñ têtñ ñgacsêñomi, ma ñac sic sam têtñ lau. ³⁷ Ñac honñ señ e gitôm, ma tiñambu ñgac-sêñomi sic gêtñ ñadêlê sa sip gatop 7 e meñhu. ³⁸ Lau daêsam señ gêtñ dinanñ e gitôm. Ñac si launñac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbô sêwhinñ.

³⁹ Tiñambu Yisu kêtñ lau honñ sêlhö si, goc inñ ti ndê ñgacsêñomi sêpi wanñ danñ ma sêtêtñ malac Magadan ñagameñ si.

16

Lau Palêsai sêndac gêtñ dalô (Mak 8:11-13)

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtêtñ Yisu sêmeñ bu sêñsahê inñ. Ñac sêndac inñ bu kôm gêtñ dalô bu tötö asê bu inñ kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ² Dec inñ sôm, “Mac bu alic umboñ tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’ ³ Ma mac bu alic umboñ tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêtñ dalô umboñ-ñga dinanñ, ma añyalê ñahu. Ma bocke dec mac añyalê gêtñ dalô daêsam nañ aö gakôm têtñ ñasawa dindec, nañ ñahu dom? ⁴ Mac lau sac nañ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêtñ bambalinñ gitôm lau mockainñ-ñga. Mac añsalê gêtñ dalô, tigenñ Anötö oc kêtñ gêtñ dalô tigenñ têtñ mac alic, gitôm gêtñ dalô nañ inñ kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinanñ su, goc hu ñac sinñ ma kölhö gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Têtñ ndoc Yisu ti ñgacsêñomi sêmbu akêtñ bugictoñ ñadanga sêmeñ, nañ ñgacsêñomi sêkôc bolom dom, sêñlhinñ dau sinñ. ⁶ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Ayob daôm ñapep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc ñac sem yomgalôm sêwhinñ dandi ma sêsôm, “Inñ sôm yom dinanñ ñahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê ñac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nañ akêtñ whinñ gwalec! Tu sake-ñga mac am yomgalôm awhinñ daôm, ma gauc gêm bu aö gasôm yom pi yist, ñahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêtñ honñ nañ aö gakôm, nañ dom? Gauc nem bolom amanñanñ nañ gakêtñ têtñ lau 5,000 señ. Tiñambu mac ahonñ ñadêlê sa sip gatop hinnga? ¹⁰ Ma têtñ ndoc lau 4,000 señ bolom amanñanñ ñandôlu, nañ ñadêlê sip gatop hinnga? ¹¹ Aö gasôm yom pi bolom kainñ dinanñ dom, ma bocke dec mac añyalê anenñ yom ñahu dom? Ayob daôm ñapep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Têtñ dinanñ ñac si gauc sa. Ma sêñyalê bu inñ ndê yom hêganônñ yist bolom-ñga dom. Sêñyalê bu inñ kêtñ puc ñac bu sêyob dau pi yom nañ lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôhônñ têtñ lau.

Pita hoc Yisu ñahu asê

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhôt asê gameñ nañ sêsam bu Sisaria Pilipai, ma inñ ndac ñac, “Lau sêsôm sake pi ñamalac ndê Atu? Sêsôm bu inñ asa?” ¹⁴ Ma sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ñgac Kêku Lau-ñga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kwa si danñ.”

¹⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali Ñadau ndê Atu am.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “O Saimon, Jona ndê atu, aö awhanñ hôt am, bu ñamalac danñ hoc yom dau asê têtñ am dom. Damanñ undambê-ñga kêtñ gauc

dinaŋ têt am. ¹⁸ Aö wasôm têt am, bu am Pita, ma aö wandic aneŋ gôlôwac dabuŋ sa sêlhac hoc dau ŋahô.* Ma ŋaclai lambwam-ŋga gitôm dom bu ku ŋac dulu. ¹⁹ Ma aö wakêŋ ki têt am bu yob gatam lau sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu-ŋga. Ma gêt bocke naŋ am bu êmbwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêt bocke naŋ am bu sô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.” ²⁰ Yisu sôm yom dinaŋ su, goc gic yao iŋ ndê ŋgacsêŋomi ti ŋaŋga, bu sêsôm asê têt lau bu iŋ Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwanan bu iŋ oc hôc ŋandê (Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Têt têt dinaŋ Yisu gic hu sôm yom têt ndê ŋgacsêŋomi, pi gêt naŋ oc hôc asê iŋ. Iŋ whê sa bu iŋ gic waê bu têt Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-ŋga ti dabuŋsiga atu-tu, ma kêdôhônwaga yomsu-ŋga oc sêkêŋ ŋawapac daêsam têt iŋ e lau sêndic iŋ ndu. Ma têt bêt titô-ŋga Anötö oc uŋ iŋ sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc iŋ sa ŋasawa saun gi, ma sôm iŋ bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-ŋga, oc mba! Gêt dinaŋ oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têt Pita, “Sadaŋ, kôc daôm sa lhô su! Am gauc gêm bu lhac aö ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêŋ dom, am bu êmkuc ŋamalac si gauc ŋambwa.”

Lau naŋ sêŋkuc Yisu oc sêhôc ŋawapac

(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Goc iŋ sôm têt iŋ ndê ŋgac-sêŋomi, “Asa naŋ tac whiŋ bu êŋkuc aö, naŋ êŋgwiniŋ dau ma hôc ndê a gicso dau sa, ma êŋkuc aö. ²⁵ Bu asa naŋ tac whiŋ bu sap gêt nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêt nom-ŋga siŋ tu êŋkuc aö-ŋga, naŋ oc niŋga dom. ²⁶ ŋamalac daŋ bu po gêt nom-ŋga hoŋ sa, magoc iŋ dau gatu bu niŋga, dec gêt nom-ŋga hoŋ dinaŋ oc tôm dom

bu nem iŋ sa. Gêt ŋayham bocke yêc, naŋ gitôm bu dakêŋ têt Anötö ô yac neŋ gatun? ²⁷ Tiŋambu ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ ti Damba ndê ŋaclai ti ŋawasi undambê-ŋga, ma whiŋ aŋela hoŋ. Têt dinaŋ iŋ oc kêt ŋagêyô têt ŋamalac hoŋ tôm ndi, êŋkuc mêtê naŋ ŋac sêkôm. ²⁸ Aö wasôm yom ŋandô têt mac! Lau ŋatô naŋ sêlhac dec, naŋ oc gacgeŋ sêmbo tali e sêlic ŋamalac ndê Atu meŋ ti ndê ŋaclai nem gôliŋ-ŋga.”

17

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ŋawasi

(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)

¹ Bêt 6 giŋga su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiŋ iŋ, ma ŋac tawasê sêpi lôc baliŋ daŋ si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ŋamlic kaiŋ daŋ sa. Iŋ aŋgô andô ŋawê sa gitôm ac pô gameŋ, ma iŋ ndê ŋakwê ŋawasi sêp sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma iŋlu sem yomgalôm sêwhiŋ Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têt Yisu, “Pômdau, ŋayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiŋ, goc aö wakwê bac tö bu mac ambo-ŋga, am nem bac daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” ⁵ Iŋ sôm yom dau mbo, ma dao ti ŋawê atu daŋ sip meŋ ma kêgatôc ŋac ahuc. Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atuŋgac dau dindêc. Aö gatisambuc iŋ, ma atac whiŋ iŋ ndu andô. Aŋgô iŋ ndê yom maŋ!” ⁶ Têt ndoc ŋgac-sêŋomi tö sêŋgô awha dinaŋ, naŋ sêtôc dau ŋalêŋ sac, ma sêhu dau aŋgô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têt ŋac gi, kêmasêc ŋac ma sôm, “Atisa ma atôc daôm dom.” ⁸ Ma sêhôc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

Gêndac pi Elaija

(Mak 9:11-13)

⁹ Tiŋambu ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ, ma Yisu kêt yao ŋac bocdec bu, “Andic miŋ pi gêt naŋ mac alic naŋ dom, e ŋamalac ndê Atu tisa

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê ŋaê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau ŋatô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc naŋ iŋ ndê gôlôwac dabuŋ oc sêlhac ŋahô, naŋ hêganôn yom naŋ Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu iŋ Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabuŋ hoŋ si yom sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋahu.

akêḅ lau batê-ḅga.”¹⁰ Ma ḅgacsêḅḅomi tō dinaḅ sêḅdac iḅ bocdec bu, “Lau †Skraib naḅ sêḅdôḅḅoḅ yomsu, naḅ sêsôm bu Elaija oc meḅ ḅc asê muḅ, ma tiḅambu Mesaya oc meḅ. Yom dau ḅahu bocke?”¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu meḅ ma êmasaḅ ḅêḅ hoḅ tisolop.”¹² Ma aô wasôm têḅ mac, bu Elaija meḅ su, tigeḅ lau sêḅyalê iḅ dom. Ma sêkôm mêtê sac têḅ iḅ tôm ḅac atac whiḅ. Ma ḅalêḅ tigeḅ ḅamalac ndê Atu oc sip ḅac si amba, ma sêkêḅ ḅandê atu têḅ iḅ.”¹³ Têḅ dinaḅ ḅac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija ḅêḅanôḅ Jon, ḅgac Kêku Lau-ḅga.

*Yisu soc ḅalau sac su yêc balê dan
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têḅ têm ḅac sêmbu sêmeḅ, naḅ sêtap lau toḅ atu sa, ma ḅgac dan têḅ Yisu gi ma pôḅ haduc.”¹⁵ Ma iḅ sôm, “Pôḅdau, tamwalô aneḅ balê ma nem iḅ sa. Iḅ ḅc ḅawapac atu dan, ma ndoc daêsam kôm iḅ titon e peḅ sip ya me bu.”¹⁶ Aô gakôc iḅ gatêḅ nem ḅgac-sêḅḅomi ga, magoc ḅac sêtôm dom bu sêkôm iḅ ḅayham sa.”¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhiḅ mac ḅasawa ḅic baliḅ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm ḅêḅ dan? Aô wambo wawhiḅ mac tu wanem mac sa-ḅga ḅapaḅ dom! Mac nem akêḅ whiḅ mbasi. Akôm balê dau sa amêḅ.”¹⁸ Goc Yisu hec yom ḅalau sac naḅ mbo balê dau ḅalôm, ma soc iḅ sa awê gi, ma ḅagahô eḅ balê dau ḅayham sa.

¹⁹ Tiḅambu ḅgacsêḅḅomi sêtêḅ Yisu si, ma sêḅdac iḅ gelec, “Tu sake-ḅga yac atôm dom bu aseḅ ḅalau sac dinaḅ su?”²⁰ Ma iḅ ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akêḅ whiḅ Anôtô ndê ḅaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têḅ mac, bu mac nem akêḅ whiḅ bu nditôm ḅêḅ sauḅ andô dan, tôm soc ḅamatu sauḅ, dec oc tôm bu mac asôm têḅ lôc dan bu puc dau sa ma têḅ gameḅ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akêḅ whiḅ, ma mac oc

atôm bu akôm ḅêḅ hoḅ. [²¹ Yac bu dasoc ḅalau sac kaiḅ dinaḅ su, goc ḅêḅ ḅamata-ḅga dahu ḅêḅ danêḅ-ḅga siḅ tu gauc nem Anôtô-ḅga, ma datêḅ mbec ḅaḅga.]”

*Yisu sôm tiyham bu iḅ oc mbac ndu
ma tisa tiyham*

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiḅambu Yisu ndê ḅgac-sêḅḅomi sêkac dau sa yêc gameḅ Galili-ḅga, ma iḅ sôm têḅ ḅac, “Tiḅambu oc sêkêḅ ḅamalac ndê Atu sip lau ḅatô amba.”²³ ḅac oc sêḅdic iḅ ndu, magoc têḅ bêc titô-ḅga Anôtô oc uḅ iḅ sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinaḅ kôm ḅgacsêḅḅomi si ḅalôm ḅawapac ḅandô.

Takis Lôm Dabuḅ-ḅga

²⁴ Tiḅambu Yisu ti ndê ḅgac-sêḅḅomi sêḅḅc asê malac Kapenaom, ma lau naḅ sêkôc takis lôm dabuḅ-ḅga,* naḅ sêtêḅ Pita si ma sêḅdac iḅ bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêḅdôḅḅowaga oc kêḅ mone nemlhi takis lôm dabuḅ-ḅga, me mba?”²⁵ Ma Pita sôm, “Hecêḅ, iḅ oc nemlhi.”

Têḅ ndoc Pita sôc andu gi, naḅ iḅ gic miḅ yom dau têḅ Yisu dom, magoc Yisu dau ndac iḅ, “Saimon, am gauc ḅêm sake? Kiḅ nom-ḅga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ḅac dau si atui, me sêkôc yêc lau ḅatô?”²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “ḅac sêkôc takis yêc lau ḅatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaḅ yomsu takis-ḅga ḅêḅanôḅ Kiḅ ndê atui dom.”²⁷ Tigeḅ yham dom bu ḅac sêlic yac sac. Bocdinaḅ sa ndi ma kêḅ gam yêc bugicton. Ma i ḅamata-ḅga naḅ am ḅê sa, naḅ kac i dau whasuḅ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi ḅêclu neḅ takis lôm dabuḅ-ḅga. Kôc sa, ma kêḅ têḅ ḅac.”

18

*Asa ti ḅamalac ḅamata-ḅga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Têḅ ndoc dinaḅ ḅgac-sêḅḅomi sêtêḅ Yisu si, ma sêḅdac iḅ bocdec bu, “Lau

* **17:24:** Tôm yala tigeḅ-tigeḅ launḅac Israel-ḅga hoḅ naḅ si yala ḅc ḅêlêc 20, naḅ semlhi takis lôm dabuḅ-ḅga. Takis dau gitôm lau Griḅ si mone drakma lu, gitôm ḅaôli naḅ sêkôc tu gwelêḅ bêc lu-ḅga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

naŋ sêmbô Anötö ndê gôlinj ɲapu, naŋ si asa ti ɲamalac ɲamata-ɲga?" ² Goc Yisu ta balêkoc sauŋ daŋ meŋ, ma kêŋ inj kalhac ɲac ɲalhu. ³ Ma inj sôm, "Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ɲandô têt mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôlinj ɲapu. ⁴ Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindéc, naŋ ti ɲamalac ɲamata-ɲga yêc Anötö ndê gôlinj ɲapu. ⁵ Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ daŋ gitôm inj dindéc, naŋ sa tu aneŋ ɲaê-ɲga, naŋ gitôm inj kôc aô dauŋ sa."

*Puc pi létôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ Ma Yisu sôm, "ɲamalac daŋ bu tim balêkoc sauŋ dindéc si daŋ naŋ kêŋ whiŋ aô bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ɲayham bu dasô hoc atu daŋ pi inj kachu, ma tambaliŋ inj sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô inj mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu inj tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ "Aô wasôm têt mac, bu gêŋ létôm-ɲga oc sêmeŋ, ma sêkêŋ ɲawapac têt lau nom-ɲga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêŋ létôm-ɲga daŋ meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!
⁸ Bocdinaŋ am amam me gahim daŋ bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ɲayham bu am sôc undambê ma ndôc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hôc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ɲapaŋ, naŋ ndi. ⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndôc undambê ti tanôm tigeŋ, naŋ hôc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ɲga ndi."

*Yom gôlinj pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)*

¹⁰ "Ma ayob daôm ɲapep bu alic lau sauŋ dindéc gitôm gêŋ ɲambwa dom. Aô wasôm têt mac, bu ɲac si aŋela naŋ sêmbô undambê, naŋ sêlhac Damaŋ undambê-ɲga ndê aŋgô andô-ɲga. [

¹¹ ɲamalac ndê Atu meŋ bu nem lau naŋ siŋga su, naŋ si.]

¹² "Akôc gauc pi ɲgac daŋ naŋ yob domba 100. Têt ndoc domba daŋ bu êŋsêlêŋ bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ inj oc kôm sake? Inj oc hu 99 siŋ sêmbô, ma sa ndi êŋsalê daŋ naŋ giŋga. ¹³ Aô wasôm têt mac bu têt ndoc inj tap sa, naŋ inj ndê atac ɲayham tu domba tigeŋ dinaŋ-ɲga oc hôc gêlêc inj ndê atac ɲayham pi 99 naŋ sêmbô, naŋ su. ¹⁴ Ma bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ɲga tec bu lau sauŋ daŋ sêniŋga."

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ɲga

¹⁵ "Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac têt am, goc am tamwasêm têt inj ndi, ma sôm inj ndê giso asê têt inj. Inj bu ɲgô am nem yom ma kac ndê ɲalôm kwi, dec amlu apitigeŋ tiyham ma ambo ti yom malô. ¹⁶ Magoc inj bu ɲgô dom, dec kôm tôm yac neŋ ɲagôlinj, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tö sêpuc dôŋ, naŋ dakôc sa ti yom ɲandô. Boc-dinaŋ kôc ɲamalac tigeŋ me lu sêwhiŋ am, tu bu sêpuc am nem yom dôŋ-ɲga, ma atêt nem asidôwa dau andi. ¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ɲapu dom, naŋ sôm yom dau asê têt gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma inj bu tec bu sôc gôlôwac dabuŋ si yom ɲapu, naŋ goc alic inj gitôm ɲgac sambuc me ɲgac kôc takis-ɲga naŋ kêyalê Anötö dom.

¹⁸ "Aô wasôm yom ɲandô têt mac. Gêŋ bocke naŋ mac ambwala su yêc nom, naŋ wambwala su yêc undambê. Ma gêŋ bocke naŋ mac asô dôŋ yêc nom, naŋ wasô dôŋ yêc undambê bocdinaŋ.

¹⁹ "Ma gêŋ daŋ tiyham. Mac nem ɲamalac lu me tö bu ɲalôm tigeŋ bu atêŋ gêŋ daŋ têt Damaŋ undambê-ɲga, naŋ inj oc kêŋ têt mac. ²⁰ ɲahu bu gameŋ bocke naŋ mac nem ɲamalac lu me tö akac daôm sa tu aneŋ ɲaê-ɲga, naŋ aô oc wambo wawhiŋ mac."

Dasuc asidôwai si sac kwi maŋ

²¹ Pita têt Yisu gi, ma ndac inj bocdec bu, "Pômdau, sôm têt aô. Aneŋ

asidôwa dan bu kôm sac têtj aö napan, nan wasuc in ndê sac kwi tidim hinga? Nditôm 7, me tidim hinga?"²² Goc Yisu sôm, "Aö wasôm têtj am, bu tidim 7 dom. Suc in ndê sac kwi tidim 77 ma hóc gêlêc. Sê sa dom!

²³ "Anğô su nan! Aö bu wawhê sa têtj mac, lêtj dasuc sac kwi-nga nan gic waê lau nan sêmbo Anötö ndê gôlinj napan. Kin dan mbo, ma in tac whinj bu êmasanj yom whinj in ndê lau akin nan si têtj yêc in. ²⁴ In gic hu gwelenj dau, ma sêkênj ngac dan kalhac in anğô-nga, nan ndê têtj atu andô, gitôm mone talent 10,000.* ²⁵ Ngac dinanj gitôm dom bu ô ndê têtj, goc Kin dau sôm bu sêkênj in ti in ndê awhê ma balêkoc ma in ndê gêtj honj bu lau sênemli ô têtj dau. ²⁶ Dec ngac akinj dau hu dau sip gi pêtj haduc têtj Kin, ma tenj in bocdec bu, 'Kêtj nasawa têtj aö, ma waö gêtj honj!' ²⁷ Goc Kin tawalô in, ma hu yom têtj-nga sin, ma kêtj in sa gi.

²⁸ "Tigenj tinambu ngac dau tap ngac akinj dan sa, nan ndê têtj saunj yêc in, gitôm mone †denarii 100.† In gôlô ngac dau dôtj, hóc in sip kachu, ma sôm, 'Am ndic nem têtj têtj aö!' ²⁹ Ma ngac dau hu dau sip gi pêtj haduc ma tenj in bocdec bu, 'Kêtj nasawa têtj aö ma waö nenj têtj.' ³⁰ Tigenj in tec, ma kêtj ngac dau ndöc gapocwalô e in ô têtj honj pacndê. ³¹ Lau akinj natô sêlic gêtj dinanj, dec nalôm nawapac nandô, ma sêtênj Kin si ma sic minj gêtj honj têtj in. ³² Goc in ta ngac akinj dau ma sôm têtj in, 'Am ngac sac! Am tenj aö bu tanwalô am, dec aö gahu am nem yom têtj-nga sin. ³³ Tu sake-nga am tamwalô ngac dinanj dom, gitôm aö tanwalô am?' ³⁴ Goc in tac nandê atu, ma kêtj ngac akinj dau têtj lau gapocwalô-nga, bu sêndic in namlic nandê ma ndöc gapocwalô e in ndic ndê têtj sambuc su."

³⁵ Yisu gic bata yom gôlinj dau, goc sôm, "Mac bocdinanj, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec anenj Damanj

undambê-nga oc kôm têtj mac gitôm Kin dinanj kôm têtj ndê ngac akinj."

19

Anötö tec bu awhê lu ngac sêhu dau sinj

(Mak 10:1-12)

¹ Yisu sôm yom dau su, goc hu gamenj Galili-nga sinj, ma têtj gamenj Judia-nga nan yêc Bu Jordan napanja têtj ac pi-nga, nan gi. ² Lau daêsam sênkuc in, ma yêc gamenj dinanj in kôm njac si gêmbac njayham sa.

³ Ma lau Palêsai natô sêtênj in si bu sêtim in, dec sêndac in bocdec bu, "Yom danj yêc, nan têtj bu ngac danj hu ndê awhê sinj, me mba? In oc êngilj yomsu, me mba?" ⁴ Goc in sôm, "Mac anjalê Anötö ndê yom nanj sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, 'Têtj têtj namata-nga Anötö kêmasanj namalac awhê ma ngac.' ⁵ Ma yom danj tiyham sôm, 'Tu dinanj-nga ngac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap in ndê awhê dôtj. Ma injlu sêti gêtj tigenj.' ⁶ Yom dau whê sa bu injlu sêmbo sêtôm namalac lu dom, injlu sêti gêtj tigenj yêc Anötö anğô-nga. Bocdinanj yham dom andô bu namalac sêkac gêtj nanj Anötö dau kêtj pitigenj, nan su."

⁷ Goc sêndac in, "Bocdinanj dec tu sake-nga Moses to yomsu danj, nan sôm bu ngac danj gitôm bu to bapia hu nawhê sinj-nga, goc hu in sinj?" ⁸ Ma Yisu ô yom bocdec bu, "Moses kêyalê bu mac nem nalôm nandandi, dec sôm bu ngac danj gitôm bu hu ndê awhê sinj. Tigenj têtj têtj namata-nga Anötö kêmasanj namalac awhê ma ngac tu bu sêhu dau sinj-nga dom. ⁹ Aö wasôm têtj mac, bu yom tigenj yêc bu ngac danj hu ndê awhê sinj, nan awhê dau kôm mêtê mockainj-nga whinj ngac danj. Ma ngac danj bu hu ndê awhê sinj tu gêtj dau-nga danj-nga, ma nem awhê wakuc, nan kôm mêtê mockainj-nga yêc Anötö anğô-nga."

¹⁰ Têtj dinanj Yisu ndê ngac-sênomi sêsôm têtj in, "Bu bocdinanj, dec mboe

* **18:24:** Lau Grik si mone nanj sêsam bu talent, nanj natôli atu andô - talent tigenj gitôm K5-6,000. Bocdinanj ngac dau ndê têtj hóc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ngac dau ndê têtj gitôm K5-600.

oc n̄ayham bu lau s̄enem dau dom, a? Oc n̄awapac atu bu awhê lu n̄gac s̄êsôc yom dau n̄apu.” ¹¹ Magoc in̄ s̄ôm, “Mba! Anötö kêmasan̄ awhê lu n̄gac bu s̄enem dau. Magoc lau tigen̄-tigen̄ in̄ kêmasan̄ n̄ac bu s̄enem awhê me n̄gac dom. ¹² Lau n̄gac n̄atô dindai s̄êkôc n̄ac, nan̄ s̄etôm dom bu s̄enem awhê. Ma lau n̄gac n̄atô nan̄ s̄êsê n̄ac bu s̄enem awhê dom. Ma n̄atô s̄êkên̄ dau sambuc tu gwelen̄ n̄awaê n̄ayham-n̄ga tu bu s̄êpo Anötö ndê gôlin̄ sa, ma tu dinan̄-n̄ga dec sem awhê dom. Am asa nan̄ gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc n̄apu, nan̄ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc
(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Lau n̄atô s̄êkôc si balêkoc s̄êtên̄ Yisu si. N̄ac tac whin̄ bu in̄ kên̄ amba sac n̄ac, ma ten̄ mbec pi n̄ac. Tigen̄ n̄gacsên̄omi s̄êsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu s̄ôm, “Atec balêkoc s̄êtên̄ aö s̄emen̄. Alhac n̄ac ahuc dom, bu Anötö ndê gôlin̄ gic lau nan̄ s̄etôm balêkoc saun̄ dindac, nan̄ n̄awaê.” ¹⁵ Ma in̄ kên̄ amba sac n̄ac hon̄ ma gêm mbec n̄ac, goc tisa ma kôlhö gi.

N̄gac ti l̄êlôm
(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma n̄gac dan̄ t̄ên̄ Yisu gi, ma ndac in̄ bocdec bu, “Kêdôhôn̄waga, aö wakôm ḡên̄ n̄ayham bocke, dec tin̄ambu Anötö oc kôc aö sa wandöc tan̄li yêc undambê?” ¹⁷ Yisu ô yom ma s̄ôm, “Tu sake-n̄ga am ndac aö bu ḡên̄ sake in̄ ḡên̄ n̄ayham? Anötö tawasê in̄ n̄ayham. Am bu ndöc tamli yêc undambê, nan̄ dan̄am wambu yomsu nan̄ Anötö kên̄ t̄ên̄ Moses.” ¹⁸ Goc n̄gac dau ndac, “Yomsu hon̄, me yomsu bocke?” Ma Yisu s̄ôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic n̄amalac ndu dom. Kôm ḡên̄ mockain̄-n̄ga dom. Nem kan̄ ḡên̄ dom. Sôm yom tasan̄ pi lau dom. ¹⁹ Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whin̄ lau n̄atô gitôm am tac whin̄ daôm.’” ²⁰ Goc in̄ s̄ôm, “Yomsu hon̄ dinan̄ aö kakuc gambo. Ma ḡên̄ sake yêc tu wakôm-n̄ga?” ²¹ Ma Yisu s̄ôm, “Am bu ti n̄gac gitên̄, nan̄ sa ndi ma kên̄ nem ḡên̄ hon̄ t̄ên̄ lau s̄enemlhi, ma kên̄ n̄a-awa

t̄ên̄ lau n̄alôm sawa. Ma bocdinan̄ dec êmyalê bu am nem awa n̄andô yêc undambê. Ma tin̄ambu mwen̄ ma êmkuc aö.” ²² N̄gac dau in̄ ndê yala daêsam dom, ma t̄ên̄ ndoc in̄ ngô Yisu ndê yom dinan̄, goc in̄ kôlhö ti n̄alôm n̄awapac gi. N̄ahu bu in̄ n̄gac ti l̄êlôm.

Puc pi awa ti wapa
(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu s̄ôm t̄ên̄ ndê n̄gac-s ên̄omi, “Yomandô wasôm t̄ên̄ mac, bu lau ti l̄êlôm oc tôm dom bu s̄êsôc Anötö ndê gôlin̄ n̄apu n̄gahô, n̄ahu bu n̄ac si awa ti wapa hê n̄ac kwi. ²⁴ Angô! Bôc atu dan̄ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so n̄alasê n̄gahô hôc ḡêlêc n̄gac ti l̄êlôm dan̄, nan̄ bu sôc Anötö ndê gôlin̄ n̄apu.” ²⁵ T̄ên̄ ndoc n̄gacsên̄omi s̄ên̄gô yom dinan̄ dec s̄êhêdaê n̄andô, ma s̄êndac Yisu, “Bu bocdinan̄ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-n̄ga sa? Oc n̄awapac atu!” ²⁶ Magoc Yisu tahê n̄ac ma s̄ôm, “Ḡên̄ nan̄ n̄amalac s̄etôm dom bu s̄êkôm, nan̄ Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma s̄ôm, “Yac ahu ḡên̄ hon̄ siñ tu an̄kuc am-n̄ga. Bocdinan̄ yac oc atap mwasiñ bocke sa?” ²⁸ Dec Yisu s̄ôm t̄ên̄ n̄ac hon̄, “Yomandô wasôm t̄ên̄ mac, bu t̄ên̄ ndoc n̄ambu-n̄ga nan̄ ḡên̄ hon̄ s̄êtiwakuc, nan̄ N̄amalac ndê Atu oc ndöc in̄ ndê pôn̄ Kin̄-n̄ga ti n̄aclai ma n̄awasi atu. Ma mac lau nan̄ an̄kuc aö, nan̄ oc andöc pôn̄ 12, ma anem gôlin̄ lau Israel-n̄ga si ton̄ 12. ²⁹ Ma lau hon̄ nan̄ s̄êhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siñ tu aö-n̄ga, nan̄ Anötö oc kên̄ ḡên̄ kain̄ dinan̄ daêsam t̄ên̄ n̄ac ô. Ma tin̄ambu in̄ oc kên̄ n̄ac s̄êwêkain̄ gameñ s̄êndöc tali n̄apan̄-n̄ga.

³⁰ “Magoc lau daêsam nan̄ s̄eti lau n̄amata-n̄ga t̄ên̄ t̄em kwahic dec-n̄ga, nan̄ oc s̄eti lau n̄ambu-n̄ga, ma lau n̄ambu-n̄ga oc s̄eti lau n̄amata-n̄ga.”

20

Yom gôlin̄ pi lau nan̄ sem gwelen̄ yêc ôm wain-n̄ga.

1 Goc Yisu sôm, “Angô yom gôlinj dindec pi Anötö ndê gôlinj, oc whê anej yom dinanj sa. Ngac danj mbo, nanj wêkainj ôm wain-nga atu danj. In tisa têtj bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsalê lau tu sênem gwelenj yêc inj ndê ôm-nga. 2 Inj tap lau natô sa, ma sôm bu inj oc nemlhi njac nja mone gitôm tdenarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc inj kêkinj njac sêsôc inj ndê ôm si. 3 Ma têtj acgatu gitôm 9 kilok, inj sa gi gêlic lau natô sêlhac njambwa sêlhac malac lôm. 4 Ma inj sôm têtj njac, ‘Andi akôm gwelenj yêc anej ôm wain-nga, ma aô oc wakênj njaôli solop têtj mac ô nem gwelenj.’ 5 Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma inj kôm bocdinaj têtj ac kalhac lhu ma têtj 3 kilok telha-nga. Inj gi tap lau sa, ma kêkinj njac si sêkôm gwelenj. 6 Ma têtj 5 kilok telha-nga inj sa gi tap lau natô sa, nanj sêlhac njambwa. Ma inj sôm têtj njac, ‘Tu sake-nga mac ambo njambwa têtj acsalô sambuc dindec?’ 7 Ma sêsôm, ‘Lau danj sêmenj sêkênj gwelenj têtj yac tu akôm-nga dom.’ Goc inj sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc anej ôm.’

8 “Têtj ac gi sip, goc ôm njadau sôm têtj inj ndê njac njamata-nga, ‘M bwêc lau nanj sem gwelenj sêmbo, nanj sêmenj, ma kênj njac si njaôli têtj njac. Nemlhi lau nanj sêmenj têtj 5 kilok telha-nga nanj muj, goc tinjambu nemlhi lau nanj sêmenj têtj bêbêc.’ 9 Ma lau nanj njadau kôc njac sa têtj 5 kilok, nanj sêkôc denarias tigenj-tigenj ti njac si njaôli tôm gi. 10 Tu dinanj-nga dec lau nanj sic hu gwelenj têtj bêbêc, sêkênj bata bu oc sêkôc njaôli hóc gêlêc denarias tigenj su. Magoc njac honj sêkôc denarias tigenj. 11 Têtj dinanj njac sic hu sêtucdinj njadau, 12 ma sêsôm, ‘Lau nanj sêmenj tinjambu, nanj sem gwelenj gitôm njasawa apê, ma yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindec. Magoc yac honj akôc njaôli kainj tigenj.’ 13 Magoc njadau sôm têtj njac si danj, ‘O anej silip! Bocke dec am sôm bu aô gakôm gênj so têtj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem njaôli gwelenj-nga. 14 Boc-dinaj

kôc nem njaôli sa, ma lhô ndi. Aô tac whinj bu wakênj njaôli têtj lau njambu-nga gitôm aô gakênj têtj am. 15 Mone dindec anej gênj, ma wakôm tôm aô atac whinj. Bocke dec am gêlic sac bu aô njac wamwasinj lau-nga.’ ”

16 Goc Yisu sôm têtj ndê njac-sênjomi, “Bocdinaj, lau njambu-nga oc sêti lau njamata-nga, ma lau nj amata-nga oc sêti lau njambu-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu (Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)

17 Tinjambu Yisu ma lau nanj sênjuc inj, sênsêlênj sêmbo senj bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê njacsênjomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtj njac, 18 “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma njac danj oc kênj Njamalac ndê Atu sip dabunj-siga atu-tu ti kêdôhônjwaga yomsu-nga amba. Njac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, 19 ma sêkênj inj sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inj susu, ma sêndic inj njamlic njandê atu, goc sêndic inj ndu pi a gicso dau. Ma têtj bêc titô-nga, Anötö oc unj inj sa mbo tali tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc njac-sênjomi natô

(Mak 10:35-45)

20 Têtj ndoc dinanj Jems lu Jon dinda bu tenj gênj danj têtj Yisu nem injlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinanj sa sêtênj Yisu si, ma pônj haduc yêc inj angô-nga. 21 Ma Yisu ndac, “Am tac whinj sake?” Goc awê dau sôm, “Aô tac whinj bu am toc anej atunj lu dindec sa, ma sôm bu injlu sêndôc sêwhinj am têtj ndoc am ndôc nem pônj kinj-nga ma nem gôlinj lau. Kênj danj ndôc amam andô-nga, ma danj ndôc gasê-nga.” 22 Dec Yisu sôm têtj injlu, “Amlu anjalê gênj nanj amlu andac, nanj dom. Amlu atôm bu anôm gênj sip laclhu njawapac-nga nanj aô wanôm, a?” Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” 23 Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahóc njawapac gitôm aô wahôc. Magoc aô dec oc wanjalinj lau sa bu sêndôc aô amanj andô-nga me gasê-nga, nanj

dom. Aneŋ Damaŋ ti ɲadau bu êɲyalin lau sa bu sêndöc dinaŋ.”

²⁴ Têŋ ndoc ɲgacsêɲomi amaŋlu sêngô yom dau ɲawaê, dec kôm ɲac atac ɲandê têtŋ Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ɲac sêtêŋ in si, ma sôm, “Mac aŋyalê bu lau sambuc si gôlinwaga sêtoc dau sa têtŋ ɲac si lau, ma ɲac si lau bata sêngwiniŋ lau naŋ sêmbo ɲac ɲapu. ²⁶ Tigen mac aŋkuc ɲac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa naŋ tac whiŋ bu ti ɲamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-ɲga, naŋ nem akiŋ mac. ²⁷ Aêc! Asa naŋ bu ti mac nem ɲamalac ɲamata-ɲga, naŋ êngwiniŋ dau ma ti mac nem ɲgac akiŋ ɲambwa. ²⁸ ɲalêŋ tigen ɲamalac ndê Atu meŋ bu lau sênem akiŋ in dom. In meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kêŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ɲatôp.”

*Yisu kôm ɲgac tapec lu ɲayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têŋ ndoc Yisu ti in ndê ɲgacsêɲomi sêhu malac Jeriko siŋ, naŋ lau daêsam sêɲkuc in. ³⁰ ɲgac tapec lu sêndöc seŋ ɲamakê, ma sêngô ɲawaê bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm inlu bu sênem dau dôn. Magoc inlu sêmbwêc ti ɲaŋga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôn kalhac ma ta inlu sêmeŋ. Ma in ndac, “Amlu atac whiŋ bu wakôm sake têtŋ amlu?” ³³ Ma sêo yom ma sêsôm, “Pômdau, alu atac whiŋ bu tanôn ɲayham sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô inlu, ma kêmasac inlu tandô. Ma ɲagahô inlu tandô ɲayham sa, ma sêɲkuc in.

21

*Yisu hôc asê Jerusalem
(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)*

¹ ɲac sêsuŋ sa Jerusalem ma sêhêc asê malac Betpaci yêc Lôc Olib. Ma

Yisu kêkiŋ ndê ɲgacsêɲomi si ɲgac lu, ² ma sôm têtŋ inlu, “Amlu asêc malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dinda dan sa, naŋ sêsô dôn kalhac, whiŋ donki dau ɲatu. Aŋgapwêc su, ma akêc sa atêŋ aô amêŋ. ³ Ma ɲamalac dan bu ndac amlu pi gêŋ dau, naŋ asôm têtŋ in bu, ‘Pômdau tac whiŋ bu donki lu dindêc sênem in sa,’ ma ɲagahô in oc kêŋ donki lu dau têtŋ amlu.”

⁴ ɲalêŋ dinaŋ dec yom naŋ propet akwa dan sôm, naŋ ɲandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têtŋ lau †Sayon-ɲga bu, “Alic su naŋ! Mac nem Kiŋ têtŋ mac meŋ. In ɲgac malô, ma in meŋ ndêc donki ɲatu dan ɲahô.” [Sêk 9:9; Ais 62:11]

⁶ ɲgacsêɲom lu dinaŋ sêsêc malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê donki dinda lu ɲatu sêtêŋ Yisu si, ma sêkêŋ ɲac si ɲakwê awê-ɲga sac donki, ma Yisu pi gi ndêc ɲahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ɲakwê yêc seŋ, ma sêhêako a ɲalaŋ ma sêkêŋ yêc seŋ. ⁹ Ma lau toŋ atu naŋ sêɲsêlêŋ sêmuŋ Yisu, ti lau naŋ sêɲkuc in, naŋ sêmbwêc, “Hosana têtŋ Dawid ndê Atu. Anötö nem mbec in naŋ meŋ gêm Pômdau aŋgô. Hosana têtŋ Anötö lôlêc-ɲga.”

¹⁰ Têŋ ndoc Yisu sêc malac Jerusalem gi, naŋ lau malac-ɲga hon gauc gêm yom daêsam ma sêndac, “In asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêngô ɲac si yom ma sêsôm, “In Yisu, propet atu naŋ meŋ akêŋ malac Nasaret yêc gameŋ Galili-ɲga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

¹² Yisu sêc lôm dabuŋ ɲabatêm-ndö gi, ma soc lau naŋ sic dulu gêŋ ti semlhi gêŋ, naŋ su. Ma in tac lau naŋ sêo mone,* naŋ si tebo sa, ma lau naŋ sêkêŋ balusi† tu lau sênemlhi-ɲga, naŋ in kêbalip ɲac si gêŋ hon giŋga.

* **21:12:** Lau sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkêŋ da ya ti sêtoc Anötö sa yêc lôm dabuŋ. ɲac gitôm dom bu sênemlhi gêŋ bu sêkêŋ ti da, me sênemlhi takis lôm dabuŋ-ɲga ɲa mone akêŋ ɲac si gameŋ, ma bocdinaŋ lau ɲatô sêkôm gwelen yêc lôm dabuŋ ma sêo ɲac si mone ɲa mone naŋ gitôm bu sênemlhi gêŋ-ɲga. † **21:12:** Lau ɲalôm sawa naŋ gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkêŋ ti da, naŋ semlhi balusi bu sêkêŋ ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

13 Ma in sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc, nan sôm, ‘Aneŋ andu gic waê bu lau sêteŋ mbec sêmbo-ŋga.’ Tigeŋ mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ.”

14 Lau bôliŋ ti lau tapec sêteŋ Yisu si yêc lôm dabuŋ ŋamakê, ma in kôm ŋac ŋayham sa. 15 Ma balêkoc nan sêmbo gameŋ dinaŋ, n aŋ sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têŋ Dawid ndê Atu!” Magoc têŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsu-ŋga sêlic gêŋ dalô nan Yisu kôm, ma sêŋgô balêkoc dau si yom, dec kôm ŋac atac ŋandê atu. 16 Ma sêndac in, “Am ŋgô balêkoc dindec sêmbwêc yom so, me?” Ma in sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anötö kêyalin balêkoc ti lau sauŋ sa, tu bu sêhoc in ndê waê asê-ŋga.’ ”

17 Tiŋambu Yisu hu ŋac siŋ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têŋ ôbwêc dinaŋ in yêc malac Betani.

*Yisu pucbo a kiŋ dan
(Mak 11:12-14, 20-24)*

18 Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têŋ Jerusalem ndi, ma gêŋ yô in. 19 Ma in gêlic a kiŋ dan kalhac seŋ ŋamakê, goc têŋ a dau gi ma kêsalê a ŋandô. Tigeŋ a dau ŋandô mba, in tap ŋalauŋ ŋambwa sa. Dec in pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham dom!” Ma ŋagahô a dau mbac. 20 Têŋ ndoc ŋgacsêŋjomi sêlic gêŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ŋagahô?” 21 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têŋ mac. Akêŋ whiŋ, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm nan aô gakôm têŋ a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêŋ dalô atu-tu ŋatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têŋ lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma gêŋ dau oc ŋandô sa. 22 Mac bu akêŋ whiŋ, goc gêŋ nan mac atêŋ têŋ Anötö, nan in oc kêŋ têŋ mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

23 Yisu têŋ lôm dabuŋ gi, ma kêdôhôn lau mbo lôm ŋamakê, ma

dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêteŋ in si. Ma sêndac in, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hon nan am kôm? Asa kêŋ têŋ am?” 24 Ma in sôm, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô wakêŋ gêndac dan têŋ mac. Mac aô aneŋ yom muŋ, goc wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac. 25 Mac asôm têŋ aô, asa kêŋ ŋaclai têŋ Jon, dec in kêku lau? Anötö kêŋ ŋaclai têŋ in, me mba?”

Goc ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têŋ dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêŋ ŋaclai têŋ Jon, goc in oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ 26 Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec lau oc sêkôm yac ŋayom, ŋahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet dan.” 27 Bocdinaŋ sêsôm têŋ Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma in sôm têŋ ŋac, “Ma bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têŋ mac dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

28 Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc gauc pi yom dindec. Ngac dan ti in ndê atu lu sêmbo. Têŋ bêc dan in ndac balê dan bocdec bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôc ôm wain-ŋga ndi ma nem gwelen.’ 29 Ma balê dau sôm, ‘Mba, aô gatec!’ Tigeŋ tiŋambu in kac ndê ŋalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelen. 30 Ma damba gi tap balê tilu-ŋga sa, ma ndac in bu nem gwelen ôm-ŋga. Ma in sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigeŋ tiŋambu in tec ma gi dom.”

31 Dec Yisu ndac ŋac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whiŋ?” Ma sêsôm, “Balê ŋamata-ŋga.” Goc in sôm têŋ ŋac, “Yomandô aô wasôm têŋ mac. Lau nan sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, sêhôt gêlêc mac lau dabuŋsiga ti lau bata su. 32 Bu Jon hôt asê mac bu tôc lêŋ gitêŋ têŋ mac, tigeŋ mac akêŋ whiŋ in dom. Lau nan sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêŋ whiŋ in ndê yom ma sem dau kwi. Ma têŋ têm mac alic gêŋ nan lau dau sêkôm,

nañ mac am daôm kwi dom, ma akêñ whiñ dom.”

*Yom gôliñ pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Ma Yisu sôm, “Anğô yom gôliñ dañ tiyham. Ngac dañ sô ôm wain-nga dañ, sô tuñ kêgihi, kêmasañ gameñ sêmasañ wain ñakwi-nga, ma kwê andu baliñ dañ, bu lau sêlhac ma sêtip lau kañ. Goc in kêñ ôm dau têtñ lau ñatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameñ dañ. ³⁴ Têtñ ndoc sêhoñ ôm dau ñandô sa-nga, nañ in kêkiñ lau akiñ ñatô sêtêtñ lau sêyob ôm-nga si, bu sêkêtñ wain ñandô ñatô têtñ ñac. ³⁵ Magoc ñac sêlô lau akiñ dau dôn. Sic ngac akiñ dañ ñamlic ñandê, sic dañ ndu, ma sêtuc dañ ña hoc. ³⁶ Ma tiñambu ôm ñadau kêkiñ lau akiñ ton hic atu tiyham, magoc lau nañ sêyob in ndê ôm, nañ sêkôm mêtê kaiñ tigen têtñ ñac. ³⁷ Tiñambu in kêkiñ in ndê atunğac têtñ ñac gi, bu in gauc gêm bu ñac oc sêtoc in ndê atu dau sa. ³⁸ Tigen têtñ têtñ lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu dau kêsêlêtñ meñ, nañ sêsôm têtñ dandi, ‘Balê kêtê oc wêkaiñ ôm dindec ti ndê gêtñ lêtñsêm. Bocdinañ dandic in ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.’ ³⁹ Goc sêlô in dôn ma sêhê in sa awê gi, ma sic in ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôliñ dau, ma ndac, “Têtñ ndoc ôm ñadau mbu meñ, nañ in oc kôm sake?” ⁴¹ Ma sêsôm têtñ in, “Ôm ñadau oc ndic lau sac dinañ ndu, ma kêñ ndê ôm têtñ lau ñatô sêyob. Ma ñac oc sêkêtñ ôm ñandô têtñ in têtñ ndoc sêhoñ ñandô sa-nga.” ⁴² Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtñ dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me mba? ⁴³⁻⁴⁴ [Asa nañ peñ tu hoc dinañ-nga, nañ oc niñga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac, dec oc sec in popoc.] Bocdinañ aô wasôm têtñ mac, bu Anötô oc señ mac su bu ayob lau nañ sêmbo in ndê gôliñ ñapu, nañ tiyham dom. Ma in oc êñyaliñ lau ñatô sa bu sêyob in ndê lau, nañ oc

sêkôm gwelen ñapep ma sênem ñandô ñayham.”

⁴⁵ Dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêngô Yisu ndê yom gôliñ dinañ, ma sêñyalê bu yom dau hêganôn ñac. ⁴⁶ Dec sêñsalê lêtñ bu sêkôc in dôn, magoc sêtôc lau, bu lau hoñ sêlic in bu propet dañ.

22

*Yom gôliñ pi mwasiñ atu
(Luk 14:16-24)*

¹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dañ tiyham têtñ ñac bocdec bu, ² “Ñalêtñ nañ Anötô kêgalêm lau sa bu sêmbo in ndê gôliñ ñapu, nañ bocdec. Kiñ dañ kêmasañ mwasiñ atu dañ tu in ndê atunğac nañ bu nem awê-nga. ³ Ma in kêkiñ in ndê lau akiñ bu sêkêtñ aheñ lau nañ sic waê bu sêneñ mwasiñ dau. Magoc ñac hoñ sêtec bu sêmeñ. ⁴ Goc in kêkiñ lau akiñ ñatô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têtñ lau nañ aô kagalêm ñac sa su, bu aô kamasañ gêtñ hoñ pacndê su. Aneñ lau sic makao têtñ ñayham ndu su, bocdinañ dec amen aneñ mwasiñ dau.’ ⁵ Tigen lau hoñ sêtec in ndê yom dau, ma sêmbo si gêtñ. Ñatô sêsôc ôm si, ma ñatô sem si gwelen awa-nga. ⁶ Ma ñatô sêlô Kiñ ndê lau akiñ dôn, sêkôm ñatô ñayom, ma sic ñatô ndu. ⁷ Goc Kiñ dau tac ñandê atu. Ma in kêkiñ in ndê lau siñ-nga ma ñac sic lau sac dinañ ndu. Ma sêkêtñ ya gêtñ ñac si malac hoñ su.

⁸ “Goc in sôm têtñ ndê lau akiñ, ‘Aô kamasañ gêtñ hoñ su. Magoc aô galic lau nañ aô kagalêm ñac sa, nañ gitôm dom bu sêneñ mwasiñ dau. ⁹ Bocdinañ asa señ malac-nga andi, ma anğalêm lau bocke nañ mac bu atap sa, nañ sa sêmeñ ma sêneñ mwasiñ dau.’ ¹⁰ Goc ñac sêsa señ si ma sêñsalê lau, ma sêhoñ lau daêsam sa, lau ñayham ma lau sac sêwhiñ sêmeñ, e andu ñalôm atu sêneñ mwasiñ-nga meñhu.

¹¹ “Têtñ ndoc Kiñ meñ bu lic in ndê ñacleñ dinañ, dec in gêlic ngac dañ nañ sôc ñakwê mwasiñ-nga dom. ¹² Ma in ndac, ‘Bocke dec am sôc

mwenj, magoc am sôc ñakwê mwasinj-nga dom?’ Ma ñgac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kiñ sôm têtj inj ndê lau akin, ‘Mac asô inj ndê amba ti gahi dôñ, ma atuc inj sa awê ndi mbo gameñ ñasec-nga. Yêc dê lau oc sêtañ atu ti lhô êñsin pi dau.’ ”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc inj oc kôc ñac hoñ sa dom.”

*Lau bu sêtîm Yisu pi yom takis-nga
(Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)*

¹⁵ Têtj dinañ lau Palêsai sêsa si, ma sêmasañ yom bu sêtîm Yisu bu sôm yom so danj. ¹⁶ Goc sênkiñ ñac si lau ñatô sêwhinj lau Israel-nga ñatô nañ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nañ sêtêtj inj si, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lêtj sa ti yom ñandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc ñac hoñ sa ñalêtj tigenj. ¹⁷ Boc-dinañ sôm asê têtj yac. Solop bu dakêtj takis têtj †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu ñac bu sêtîm inj, dec sôm, “Mac lau daêtîm-nga! Tu sake-nga mac bu atim aö? ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-nga danj têtj aö.” Goc sêkêtj denarias tigenj têtj inj. ²⁰ Ma inj ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêtj nañ gic inj ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêtj nañ gic inj ñawaê.” ²² Têtj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, nañ sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau Sadiusi bu sêtîm Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-nga

(Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têtj bêc dinañ lau ñatô akêtj Sadiusi si toñ sêtêtj Yisu si bu sêkêtj gêndac têtj inj. Lau dau sêkêtj whinj bu dom lau batê oc sêtîsa tiyham. ²⁴ Ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônwaga, Moses to yom pi ñgac nañ gêm awhê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc mba. Moses ndê yom sôm têtj yac bu ñgac dau ndê asi nem awhê

sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁵ Têtj ndoc danj, asidôwa 7 sêmbo sêwhinj yac. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa magoc inj mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ñgac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc inj mbac ndu, ma ñalêtj tigenj ñgac titô-nga sip e gi têtj ñgac ñambu-nga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtîsa tiyham tôm lau ñatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinañ si asa nawhê? Bu ñac hoñ sem inj su têtj ndoc sêmbo tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötö ndê yom ti inj ndê ñaclai dom. ³⁰ Têtj têtj ñambu-nga nañ lau batê sêtîsa, nañ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbo sêtôm añela undambê-nga. ³¹ Ma yom danj tiyham têtj asê bu lau batê oc sêtîsa. Gauc nem Anötö dau ndê yom, nañ mac asam su. ³² Inj sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötö. Lau batê bu sêtîsa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau têtj dinañ si Anötö? Inj lau batê si Anötö dom, inj lau tali si Anötö.” ³³ Ñalêtj dinañ Yisu kêdôhônj lau, ma lau hoñ nañ sêngô inj ndê yom dinañ sêhêdaê.

Yomsu ñamata-nga

(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinañ ma ñac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêtj dau ñawaê, goc ñac si lau ñatô sêtêtj Yisu si. ³⁵ Ñac si danj inj gwalam akwa yomsu-nga ma inj bu êñsahê Yisu dec ndac inj bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhônwaga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nañ sôm, ‘Am atac whinj Pômdau am nem Anötö, ti nem ñalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’ ³⁸ Yomsu dinañ tiñamata ma hôc gêlêc yomsu ñatô hoñ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-nga nañ gitôm ñamata-nga, nañ sôm, ‘Atac whinj nem asidôwai gitôm am atac whinj daôm.’

40 Yomsu lu dinaŋ sêpiŋ yom hon naŋ Moses ti lau propet sêto, naŋ dôŋ sêpitigeŋ.”

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)*

41 Lau ŋatô akêŋ Palêsai si ton sêlhac dinaŋ, dec Yisu ndac ŋac, 42 “Mac asôm sake pi Mesaya? In asa ndê atunŋac?” Ma sêsôm têŋ in bu, “Mesaya in Dawid ndê Atu.” 43 Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu in dau ndê Pômdau? Njalau Dabuŋ puc Dawid dôŋ, dec in to yom yêc bocdec bu, 44 ‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-ŋga e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.”’ 45 Bocdinaŋ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” 46 Ma ŋac si daŋ gitôm dom bu ô in ndê yom. Ma tiŋambu lau hon sêtöc dau bu sêkêŋ gêndac têŋ in tiyham.

23

*Yisu pu lau bata Israel-ŋga
(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35;
20:45-46)*

1 Goc Yisu sôm têŋ lau daêsam naŋ sêkac dau sa sêmbô, ma têŋ in ndê ŋgacsêŋomi bu, 2 “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötö ndê yomsu têŋ lau, tôm Moses kôm têŋ têm ŋamata-ŋga. 3 Bocdinaŋ asôc ŋac ŋapu, ma anŋô ŋac si yom. Magoc anŋuc ŋac si mêtê dom, bu ŋac lau sêtim yom lau-ŋga. Sêsôm yom ŋayham-ŋayham, magoc ŋac dau sêŋkuc si yom dau dom. 4 Ma yomsu daêsam naŋ sêkêŋ têŋ lau, naŋ kêŋ ŋawapac atu têŋ ŋac, magoc ŋac dau sêkôm gêŋ daŋ tu sênem lau dau sa-ŋga dom.

5 “Ma gêŋ hon naŋ ŋac sêkôm, naŋ sêkôm yêc lau si anŋô-ŋga tu sêtöc dau sa-ŋga. Yomsu ti apan naŋ sêkic pi dau, naŋ sêmasaŋ atu-tu tu lau sêlic-ŋga, ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala baliŋ.*

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ŋatô sip bapia ma sêkêŋ sip apan saun, goc sêkic pi si sêcbala ti amba têŋ ndoc sêteŋ mbec. Ŋac gauc gêm bu Anötö gic yomsu ŋac bu sêkôm bocdinaŋ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ŋakwê ti ŋabala bu sêtöc asê bu ŋac lau sem akiŋ Anötö-ŋga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasaŋ apan atu, ma ŋakwê ti ŋabala baliŋ, tu bu sêtöc dau sa ma sêhôn gêlêc lau ŋatô su-ŋga.

6 Ŋac atac whiŋ bu sêndöc lau tiwaê si pôŋ yêc lau si mwasiŋ ŋalôm, ma yêc lôm wê-ŋga. 7 Ŋac tac whiŋ bu lau sêhê mwalêc ŋac yêc malac lôm, ma bu lau hon sêtöc ŋac sa ma sêsam ŋac bu ‘Kêdôhônŋaga.’

8 “Magoc anŋuc ŋac si mêtê dom. Mac hon ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn-waga tigeŋ mbo. Tu dinaŋ-ŋga solop dom bu lau sêsam mac bu ‘Kêdôhônŋaga.’ 9 Ma asam lau nom-ŋga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigeŋ mbo undambê. 10 Ma mac nem ŋadau tigeŋ mbo, naŋ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ŋac si ŋadau. 11 Asa naŋ gêm akiŋ mac, naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö anŋô-ŋga. 12 Bu asa naŋ toc dau sa, naŋ Anötö oc êŋgwiniŋ in, ma asa naŋ kêgwiniŋ dau, naŋ Anötö oc toc in sa.

13 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac nem lêŋ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu dom. Mac daôm asôc in ŋapu dom, ma lau naŋ tac whiŋ bu sêsôc in ŋapu, naŋ mac alhac ŋac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-ŋga. Mac atêŋ mbec baliŋ bu atoc daôm sa yêc lau si anŋô-ŋga, magoc têŋ ndoc lau sêlic mac dom, naŋ mac anŋsau lauwhê sawa bu anŋaho ŋac si andu su. Tu dinaŋ-ŋga Anötö oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac.]

15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ŋga! Mac anŋsêlêŋ seŋ baliŋ yêc b aö ma yêc gwêc, bu atap sêŋom daŋ sa tu êŋkuc mac-ŋga. Mac Sadaŋ ndê lau mac! Ma têŋ ndoc mac ahê sêŋom daŋ kêkuc mac, naŋ mac akôm in ti Sadaŋ ndê balêkoc daŋ, hôt gêlêc mac daôm su.

16 “Oyaê! Mac bu atôc seŋ têŋ lau ŋatô, magoc mac daôm tampec. Têŋ ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuŋ tu bu sêpuc si yom dôŋ-ŋga, naŋ mac

asôm bu ñac si yom in yom ñambwa. Magoc têt ndoc sêsôm yom pi gôlôn gol nañ yêc lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu yom dau tidôn su, ma gitôm dom bu sêsen su. ¹⁷ Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêñ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuñ nañ kôm gol dau ti gêñ dabuñ? ¹⁸ Ma lau bu sêsôm yom pi alta nañ kalhac lôm dabuñ tu bu sêpuc si yom dôñ-nga, nañ mac asôm bu ñac si yom in yom ñambwa. Magoc ñac bu sêsôm yom pi da nañ kalhac alta ñahô, nañ mac asôm bu yom dau tidôn. ¹⁹ Mac lau tampec! Gêñ sake ti gêñ ñamata-nga? Da, me alta nañ kôm da dau ti dabuñ? ²⁰ Asa nañ sôm yom pi alta, nañ sôm pi alta ma pi gêñ hoñ nañ kalhac alta ñahô whiñ. ²¹ Ma asa nañ sôm yom pi lôm dabuñ, nañ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö nañ ti lôm dabuñ ñadau, nañ whiñ. ²² Ma asa nañ sôm yom pi undambê, nañ sôm pi Anötö ndê pôn atu, ma pi Anötö nañ ndöc pôn ñahô, nañ whiñ.

²³ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-nga! Mac awhê gêñ sauñ-sauñ ôm-nga hoñ kôc gi toñ amanlu, ma akêñ toñ dañ ti da. Magoc mac ahu mêtê ñandô yomsu-nga siñ. Mêtê atu hêganôn mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ñalên gitên, ma akôm nem yom ñandô sa. Mêtê hoñ dinañ in gêñ atu! Solop bu mac akôm gêñ sauñ-sauñ tôm yomsu sôm, magoc akôm gêñ atu-tu whiñ.

²⁴ “Mac lau tampec nañ akôm bu atôc sen têt lau ñatô. Mac atôm lau nañ sêhêgo dau bu sêngati gêñ golop atêc nañ poc bu ñahô, nañ sa, magoc gêñ ñadômbwi atu nañ poc bu dau ñalôm, nañ sêlic apu.

²⁵ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mêtê tamgatu gêñ ti aneñ gêñ ñawahô-nga hóc mac nem ñalôm ahuc. Bocdinañ mac atôm laclhu ti pele nañ sêngwasin ñadômbwê-nga ñambwa ñawasi sa. ²⁶ O

lau Palêsai, mac lau tampec! Gêñ ñamata-nga anğwasin laclhu ti pele ñalôm ñawasi sa, goc gêñ awê-nga oc ñawasi sa bocdinañ.

²⁷ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-nga! Mac atôm sêhô nañ sêsê pen pi gi e ñawasi sêp sambuc ma lau sêlic ñayham. Magoc yêc sêhô dau ñalôm lau batê si ñakwa ti gêñ mbôp menhu. ²⁸ Ma mac lau daôm bocdinañ. Lau sêlic gêñ awê-nga nañ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitên. Magoc yêc mac nem ñalôm, mêtê tasan ma mêtê anğili yomsu-nga hóc mac ahuc.

²⁹ “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-nga! Mac amasan sêhô ti gôlôn atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitên nañ mac apami sic ndu muñ su, nañ sa. ³⁰ Ma mac asôm bu mac bu ambo têt apami si têt, dec mac oc anğuc ñac si lêt sêkêc propet dau si dac siñ-nga dom. ³¹ Mac nem yom dinañ tóc asê bu mac asa akêñ lau Israel-nga nañ sic lau propet ndu. ³² Bocdinañ dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. ³³ Mac mboc, ma mboc ñatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. In oc êñkin mac asip lambwam andi.

³⁴ “Anğô! Aö wanğin lau propet ma lau tiguauc, ma lau ñatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ñac lic ñandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulu ñac alom-alom malac. Ma ñac si lau ñatô mac oc andic ndu, ma andic ñatô pi a gicso dau sêndi. ³⁵ Bocdinañ mac oc atap ñagêyô sa tu lau gitên hoñ si dac, nañ apami sêkêc siñ-nga. Abel in ñgac ñamata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria in ñgac ñambu-nga.† Sekaria in ñgac nañ sic ndu yêc lôm dabuñ ma alta nañ kalhac lôm dau ñasactô, nañ ñalhu. ³⁶ Yomandô wasôm têt mac. Mac lau têt dindêc-nga oc atap matôc sa pi lau hoñ dinañ si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau

† 23:35: Yisu sôm yom dinañ hêganôn lau gitên hoñ nañ lau Israel sic ndu, nañ sêto ñamin yêc Yom Lêñsêm Akwa. Abel in ñgac ñamata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria in ñgac ñambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22.

gitêḡ naḡ inḡ kêḡin têḡ mac, naḡ mac atuc ḡa hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiḡ bu wandic mac sa asöc Anötö ndê gôliḡ ḡapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ḡatu sa sêsoḡ ḡamakê ḡapu. Tigeḡ mac atec. ³⁸ Bocdinaḡ Anötö oc hu mac ti mac nem andu siḡ. ³⁹ Aö wasôm têḡ mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, “Tampiḡ Mesaya naḡ meḡ gêm Pômdau aḡgô.”

24

*Yisu sôm yom pi lôḡ dabuḡ
Jerusalem-ḡa*

(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)

¹ Yisu hu lôḡ dabuḡ ḡagameḡ siḡ ma bu êḡsêlêḡ ndi, ma inḡ ndê ḡgacsêḡomi sêḡêḡ inḡ si. Ma sêsoḡ yom pi lôḡ dabuḡ ma pi gêḡ ḡayham hoḡ naḡ lau sêkwê yêc gameḡ dinaḡ. ² Magoc inḡ sôm, “Mac alic gêḡ hoḡ dindec. Aö wasôm yom ḡandô têḡ mac, bu ḡacyo oc sêseḡ hoc hoḡ dindec su e hoc daḡ ndöc hoc daḡ ḡahô tiyham dom.”

*Gêḡ wapac têm ḡambu-ḡa-ḡa
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Tiḡambu Yisu ndöc Lôc Olib, ma inḡ ndê ḡgacsêḡomi tawasê sêḡêḡ inḡ si, ma sêndac, “Sôm têḡ yac, ḡawapac naḡ am sôm yom pi, naḡ oc hóc asê Jerusalem têḡ têm bocke? Ma gêḡ sake oc kêḡ ḡuc yac bu am oc mbu mweḡ, ma bu bêc ḡambu-ḡa oc hóc asê?” ⁴ Goc inḡ sôm, “Ayob daôm ḡapeḡ bu lau daḡ sêḡsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêḡsau bu sênem aö aḡôḡ ma sêsoḡ, ‘Aö Mesaya daḡ dec!’ Ma ḡac oc sêḡsau lau daêsam. ⁶ Ma têḡ ndoc mac aḡgô ḡawaê bu lau sic siḡ têḡ dau me sêmasaḡ dau tu sêndic siḡ-ḡa, naḡ asö dom. Bu gêḡ hoḡ dinaḡ gic waê bu meḡ hóc asê, magoc têm ḡambu-ḡa yêc dôḡ yêc. ⁷ Kiḡ nom-ḡa oc sêkêḡ kisa dau, ma lau gameḡ daḡ oc sêndic siḡ têḡ lau gameḡ daḡ. Ma tôbôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameḡ ḡatô tisac.

⁸ Gêḡ hoḡ dinaḡ oc ndic hu ḡawapac têm ḡambu-ḡa-ḡa gitôm awhê naḡ kêsahê balêkoc tuḡ inḡ ma gêḡ dau gic hu ḡandê atu naḡ inḡ oc hóc tu kóc balêkoc-ḡa.

⁹ “Têḡ ndoc dinaḡ lau oc sêkóc mac dôḡ ma sêkôm mac ḡayom, ma sêndic mac nem ḡatô ndu. Lau nom-ḡa hoḡ oc atac tec mac tu mac aḡkuc aö-ḡa. ¹⁰ Têḡ têm dinaḡ lau daêsam oc sêhu si sêkêḡ whiḡ aö siḡ, ma ḡac oc sêhoc si lau ḡatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasaḡ daêsam oc sêhóc asê ma sêḡsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êḡsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiḡ asidôwai-ḡa siḡ. ¹³ Magoc asa naḡ bu lhac ḡaḡa ma hu aö siḡ dom e ndê têm pacndê, naḡ oc tap Anötö ndê mwasiḡ nem inḡ si-ḡa sa. ¹⁴ Ma bêc ḡambu-ḡa oc hóc asê dom, e lau sêhoc ḡawaê ḡayham pi Anötö ndê gôliḡ asê, tôm nom ḡagameḡ sambob, ma lau hoḡ sêḡgô su.”

Nawapac gameḡ Judia-ḡa

(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)

¹⁵ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanḡ su, pi gêḡ sac sambuc* naḡ lau oc sêkêḡ lhac lôḡ dabuḡ, naḡ oc kôm gameḡ tisac.” (Asa naḡ sam yom dindec, naḡ kóc gauc pi ḡapeḡ, bu ḡahu yêc siḡ dau.) ¹⁶ “Têḡ ndoc mac alic gêḡ sac dinaḡ, naḡ mac lau hoḡ naḡ ambo gameḡ Judia-ḡa alhó api gameḡ lôc-ḡa andi. ¹⁷ Alhó ḡagahô, ma gauc nem mac nem gêḡ daḡ dom. Lau naḡ sêndöc andu ḡasactô, naḡ sêsoḡ andu ḡalôm bu sêkóc ḡac si gêḡ daḡ sa dom. ¹⁸ Ma ḡac naḡ sêmbo ôḡ, naḡ bocdinaḡ. Sêkac dau kwi bu sêkóc si gêḡ ḡatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ḡac naḡ sêkêḡ su têḡ balêkoc, naḡ oc sêḡap ḡawapac atu sa têḡ têm

* **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôḡ anötö tasaḡ Seus ndê gwam naḡ Antiokus Epipanes kêḡ kalhac lôḡ dabuḡ têḡ yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêḡ kaiḡ dinaḡ oc hóc asê tiyham têḡ têm ḡambu-ḡa. Lau ḡatô gauc gêm bu yom dau hêganôḡ lau Rom-ḡa naḡ seḡ lôḡ dabuḡ popoc têḡ yala 70AD. Ma lau ḡatô gauc gêm bu yom dau hêganôḡ gêḡ naḡ sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

dinañ. ²⁰ Ateñ mbec bu tēm ñawapac-ñga dinañ tap ma sa tēñ ndoc uhô-ñga me tēñ bêc Sabat-ñga dañ dom.

²¹ Bu ñawapac tēm dinañ-ñga oc hôc gêlêc ñawapac hoñ su. Tēñ tēm ñamata-ñga e meñ tēñ kwahic dec, ñawapac atu kaiñ dinañ dañ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kaiñ dinañ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötö oc tawalô lau nañ inñ kêyalinñ ñac sa su, ma tu dinañ-ñga inñ oc kêñ tēm ñawapac-ñga dau tiapê. Bu mba, ma tēm d au tibalinñ, goc lau hoñ oc sêninga.

²³ “Tēñ tēm dinañ, lau dañ bu sêsôm tēñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nañ akêñ whinñ ñac dom. ²⁴ Bu lau nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêhôt asê sêmeñ, ma sêkôm gēñ dalô atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalinñ ñac sa, nañ sêwhinñ. ²⁵ Anğô ñapep, bu aô gasôm gēñ hoñ dindéc tēñ mac gwananñ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,’ nañ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dañ ñalôm,’ nañ akêñ whinñ dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigenñ, ma umbonñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmponñ sêñgihi sêmbô, nañ anyalê bu gēñ dañ mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gēñ hoñ dindéc kêñ puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-ñga.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga

(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)

²⁹ “T êñ ndoc ñawapac-ñga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gēñ ti ñaclai nañ sêlhac umbonñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akêñ umbonñ. ³⁰ Tēñ ndoc dinañ lau titonñ-titonñ nom-ñga hoñ oc sêlic gēñ dalô yêc umbonñ, nañ kêñ puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hoñ oc sêtanñ dangibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndôc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc inñ oc êñkinñ inñ ndê anjela sêndic dahuc tanñ atu, ma sêsa sêtēñ

nom ñabatinñ ti undambê ñabatinñ hoñ, bu sêndic lau nañ inñ kêyalinñ ñac sa su, nañ sa.

³² “Gauc nem a lanñ. Tēñ ndoc mac alic ñalaunñ wakuc bu lêc, nañ anyalê bu ndoc ac-ñga meñ kêpiñ. ³³ Ma bocdinañ tēñ ndoc mac alic gēñ nañ aô gasôm yom pi, nañ anyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga meñ kêpiñ su, gitôm inñ meñ kalhac gatam nem andu-ñga. ³⁴ Yomandô! Lau tēm dinañ-ñga oc sêmbac ndu dom e gēñ hoñ dinañ hôc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc niñga, magoc aneñ yom dañ oc niñga dom. Gēñ hoñ oc ñandô sa tôm aô gasôm.”

Lau dañ sêñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-ñga dom

(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dañ kêyalê bêc me acgatu nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ dom. Anjela undambê-ñga sêñyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Tēñ ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ lau oc sêmbô tôm lau sêmbô tēñ Noa ndê tēm. ³⁸⁻³⁹ Tēñ ndoc dinañ, lau sêñlhinñ dau sinñ ma señ ti sêñôm gēñ, ma sem dandi e Noa sôc wanñ gi, ma bu suñ meñ ma señ ñac hoñ su sinñga. Ma lau nom-ñga oc sêmbô ñalêñ tigenñ dinañ, tēñ Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-ñga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenñ sêmbô ôm, ma Anötö oc kôc inñlu si dañ sa, ma hu dañ sinñ. ⁴¹ Ma awê lu oc sêndê gēñ sêmbô, ma inñ oc kôc dañ sa, ma hu dañ sinñ.

⁴² “Bocdinañ amasanñ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ. ⁴³ Gauc nem yom dindéc. Andu ñadau dañ, bu êñyalê ndoc nañ ngac kañ dañ oc meñ, nañ inñ oc yob inñ ndê andu bu ngac kañ dau sôc meñ dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasanñ daôm tôm bêc hoñ, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ tēñ ndoc nañ mac akêñ batam, nañ dom.”

Yom gôlinñ pi ngac akinñ ñayham ma sac

(Luk 12:42-46)

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ngac akiñ ñayham ma ti gauc, in ñgac kain bocdec. In ndê ñadau bu lhô têtj gameñ dan ndi, goc in oc kêtj in yob lau akiñ ñatô, ma kêtj gêtj danetj-nga têtj ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têtj ndoc ñadau mbu menj, ma tap in sa kôm in ndê gwelen ñapep mbo, nan in oc lic in ñayham ma kôm ñayham têtj in. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêtj in yob in ndê wapa honj. ⁴⁸ Magoc ñgac akiñ sac oc sôm têtj dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu menj ñagahô dom.’ ⁴⁹ Goc in oc ndic lau akiñ ñatô, ma sa ndi nôm ti neñ gêtj whin lau nan sênôm gêtj êñin ñac-nga ñapanj. ⁵⁰ Ñadau oc mbu menj hôc asê têtj bêc ti acgatu nan ñgac akiñ dau kêtj bata, nan dom. ⁵¹ Ma in oc kêtj ñagêyô sac sambuc têtj in, ma soc in su ndi mbo whin lau sêtim yom lau-nga. Yêc dindê lau oc sêñsahê ñandê atu e sêtanj ma lhô êñin pi dau ñapanj.”

25

Yom gôlinj pi lauwê akiñ amanlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj dan bocdec bu, “Têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu menj bu nem gôlinj gêtj honj, nan lau ñatô oc sêmasanj dau ñapep, ma lau ñatô oc mba. Oc tôm lauwê akiñ amanlu nan sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônj ñgac nem awhê-nga, nan sêkêtj bata bu oc menj. ² Ñac si amanjanj ñac lauwê tigauc, ma amanjanj ñac lauwê gauc mbasi. ³ Lauwê gauc mbasi dinanj sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ñatô whin dom. ⁴ Ma lauwê tigauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ñatô sip bu akôp tôhônj. ⁵ Ñac sêhônj ñgac nem awhê-nga sêmbo, magoc in hôc asê ñagahô dom e ñac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaniñhu goc ñgac ahenj-nga dan ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ñgac dau menj! Asa andi ma akôc in sa.’ ⁷ Goc lauwê akiñ sêtisa, ma sêmasanj ñac si lam. ⁸ Ma amanjanj gauc mbasi dinanj sêndac lauwê tigauc bocdec, ‘Akêtj buya ñatô têtj yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ñac sêo yom

ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac honj dom. Magoc mac andi alic lau nan sêkêtj buya tu lau sênemlhi-nga, ma anemlhi nem.’ ¹⁰ Magoc têtj ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya, goc ñgac nem awhê-nga menj hôc asê. Ma lauwê akiñ nan sêmasanj dau gwananj, nan sêwhin in sêsôc in ndê gameñ si, bu sêneñ mwasiñ awhê-nga. Goc in gic gatam ahuc. ¹¹ Tinambu lauwê akiñ gauc mbasi dinanj sêmbu sêmenj ma sêmbwêc, ‘Ñadau! Ñadau! Lêc gatam su têtj yac.’ ¹² Magoc ñadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’” ¹³ Yisu gic bata yom gôlinj dinanj ma sôm, “Boc-dinanj anem ali ma ayob daôm ñapep, bu mac anyalê bêc ti acgatu nan aô oc wambu wamenj, nan dom.”

Yom gôlinj pi mone gol (Luk 19:12-27)

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôlinj dan tiyham pi têtj nambu-nga bocdec bu, “Ngac tiwaê dan bu sa têtj gameñ baliñ dan ndi. Bocdinanj in mbwêc in ndê lau akiñ, ma kêtj ndê gêtj ñatô têtj ñac bu sêyob e in mbu menj. ¹⁵ In kêtj mone gol nan sêsam bu talent* têtj ñac, kêtjuc ñac si licwalô ti ñac si gauc. In kêtj talent amanjanj têtj ñgac dan, ma talent lu têtj dan, ma talent tigenj têtj dan. Goc in hu ñac sinj ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ñgac akiñ nan kôc mone amanjanj, nan gi kôm gwelenj pi mone dau e t ap mone amanjanj tiyham sa. ¹⁷ Ma in nan kôc mone lu nan kôm boc-dinanj, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ñgac nan kôc mone tigenj, nan sa gi kwê sê dan ma sinj ñadau ndê mone kwi yêc sê dau ñalôm.

¹⁹ “Ñasawa hic baliñ gi su, goc lau akiñ dinanj si ñadau mbu menj, ma bu ñgô ñac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ñgac nan kôc mone amanjanj, nan kôc amanjanj nan in tap sa, nan whin ma sôm, ‘Pômdau, am kêtj mone amanjanj têtj aô gayob, ma lic, aô gakôc amanjanj tiyham.’ ²¹ Goc ñadau sôm, ‘O aneñ ñgac ñayham, am kôm

* **25:15:** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

ņayham. Am yob gêņ amanđan ņapep, dec wakêņ am yob gêņ daêsam. Mwen ma mbo whiņ aö ti atac ņayham.’²² Ma ņgac akiņ naņ kôc mone lu, naņ meņ ma sôm, ‘Pômdau, am kêņ mone lu têt aö gayob, ma aö gakôc mone lu tiyham whiņ.’²³ Ma ņadau sôm, ‘O aneņ ņgac akiņ ņayham, am kôm ņayham. Am yob gêņ lu ņapep, dec wakêņ am yob gêņ daêsam. Mwen ma mbo whiņ aö ti atac ņayham.’

²⁴ “Têt dinaņ ņgac naņ kôc mone tigen, naņ meņ ma sôm, ‘Pômdau, aö kayalê bu am ņgac lêlê-ņga dom, ma bu am oc kêņ batam bu ndic gêņ ņandô sa yêc gameņ naņ am daôm kêbalip gêņ ņawhê me sô gêņ dom.’²⁵ Bocdinaņ aö gatöc dauņ ma kasalê lêt bu am nem mone niņga dom, dec gasa ga gasiņ kwi yêc nom ņalôm. Lic, gêņ dau kelec.’²⁶ Goc ņadau ô yom ma sôm, ‘Am ņgac sac solop! Am ņgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêņ ņandô sa yêc gameņ naņ aö gasô gêņ dom.’²⁷ Bocdinaņ am gitôm bu kêņ aneņ mone têt lau sêyob mone-ņga bu sêyob e aö wambu wameņ, dec oc tôm bu sêkêņ mone ņagec sac mone dau ņahô, ma aö wakôc hoņ sa.’²⁸ Goc ņadau sôm têt iņ ndê lau ņatô, ‘Akôc mone su yêc iņ, ma akêņ têt ņgac naņ kôc mone amanlu.’²⁹⁻³⁰ Ma atin ņgac akiņ sac dindec sa awê ndi bu mbo gameņ ņasec-ņga naņ lau sêtaņ, ma ņalhô êņsiņ pi dau. Bu asa naņ yob gêņ naņ gakêņ sip iņ amba, naņ ņapep, naņ wakêņ gêņ ņatô tiyham têt iņ whiņ, ma iņ ndê gêņ oc ti daêsam. Magoc asa naņ yob ndê gêņ ņapep dom, naņ wakôc iņ ndê gêņ hoņ su.’ ”

Pômdau oc whê lau kôc têt bêc ņambu-ņga

³¹ Goc Yisu sôm, “Têt ndoc ņamalac ndê Atu mbu meņ whiņ aņela hoņ, naņ iņ oc ndöc iņ ndê pôn kiņ-ņga ti iņ ndê ņaclai ma ņawasi atu undambê-ņga.’³² ņac oc sêndic ņamalac hoņ sa sêlhac iņ aņgô-ņga. Ma iņ oc whê ņac kôc gitôm ņgac yob domba-ņga, naņ whê iņ ndê domba ti naniņ kôc.’³³ Iņ

oc kêņ domba sêlhac iņ amba andô-ņga, ma naniņ sêlhac gasê-ņga.

³⁴ “Dec Kiņ atu dau oc sôm têt lau naņ sêlhac iņ amba andô-ņga, ‘Ameņ mac lau naņ Damaņ gêlic mac ņayham. Ma andöc mac nem malam yêc gameņ undambê-ņga, naņ Damaņ kêmasaņ tu mac-ņga têt ndoc iņ kêņ undambê ma nom. Dinaņ ti mac nem gêņ lêtșêm.’³⁵ Yom dinaņ ņa-ņandô iņ bocdec. Têt ndoc aö gêņ yô aö, naņ mac akêņ gêņ aö gaņ. Ma têt ndoc bu yô aö, naņ mac akêņ bu têt aö ganôm. Aö ņgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö.’³⁶ Aneņ ņakwê mba, ma mac akêņ têt aö. Aö gêmbac, ma mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô, ma mac ameņ ac aö kêsî.’

³⁷ “Ma têt dinaņ lau gitêt oc sêô yom ma sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têt nde yac alic am gêņ yô am me bu yô am, ma yac akêņ gêņ daneņ-ņga me bu têt am?’³⁸ Ma têt nde yac alic am ņgac apa, ma akôc am sa, me am pônđa ņakwê, ma akêņ têt am?’³⁹ Ma têt nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac ameņ alic am?’⁴⁰ Goc Kiņ atu dau oc ô yom ma sôm, ‘Alic lau sêkêņ whiņ-ņga hoņ naņ sêti aneņ asiņi ti lhuņwêi. Yomandô wasôm têt mac, bu gêņ bocke naņ mac akôm têt ņac si ņamalac tiwaê me ņamalac waê-mba daņ, naņ gitôm mac akôm têt aö dauņ.’

⁴¹ “Goc iņ oc sôm têt lau naņ sêlhac iņ amba gasê-ņga, ‘Mac lau atap Anötô ndê atac ņandê sa-ņga! Alhô su yêc aö, asip ya naņ sa ņapaņ andi. Ya dau, Anötô kêmasaņ gic Sadaņ ti iņ ndê aņela sac ņawaê.’⁴² Yom dinaņ ņa-ņandô iņ bocdec. Aö gêņ yô aö, magoc mac akêņ gêņ daneņ-ņga têt aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêņ têt aö dom.’⁴³ Aö ņgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônđa ņakwê, ma mac akêņ têt aö dom. Aö gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac ameņ alic aö dom.’

⁴⁴ “Ma ņac oc sêndac, ‘Pômdau, bocke? Têt nde yac alic am gêņ yô am, bu yô am, am ņgac apa, am pônđa

ņakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?’
⁴⁵ Ma inç oc sôm, ‘Yomandô wasôm têt mac, bu têt ndoc mac alic aneņ lau tiwaê me lau waêmbe daņ naņ pônđa dau, magoc am inç sa dom, naņ gitôm mac am aö dau sa dom.’

⁴⁶ “Têt dinanç inç oc êņkiņ ģac sêtêt ģameņ sêhoc ģandê-ņga sêndi, bu sêmbo ģapaņ. Magoc lau gitêt inç oc kôc ģac sa sêndöc tali ģapaņ.”

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

(Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom hoņ dinanç su, ģoc sôm têt inç ndê ģgacsêņomi, ² “Bêc lu yêc dônç yêc tu lau Israel-ņga sêlic om atu †Pasowa-ņga. Ma lau oc sêkêņ Ĵamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic inç ndu pi a ģicso dau.”

³ Têt ndoc dinanç dabuņsiga atu-tu ti lau bata Israel-ņga sic dau sa sêmbo †dabuņsiga ģamata-ņga Kaya-pas ndê andu. ⁴ Ma ģac sêņsalê lêt bu sêkôc Yisu dônç ģelec ma sêndic inç ndu. ⁵ Magoc ģac sêsôm, “Dakôm têt Mwasinç Pasowa-ņga ģandoc dom, mbo lau daêsam naņ sêmbo Ĵerusalem tu Pasowa-ņga, naņ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê daņ ģêm oso Yisu

(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

⁶ Tinambu Yisu mbo whinç ģac daņ ģaê Saimon yêc malac Betani. Muņ-ņga inç ģac ti ģêmbac leprasi. ⁷ Yisu ndöc tebo, ma awhê daņ meņ kôc bu ģamalu ģayham naņ ģaôli atu sip kac daņ, ma kêt pi inç ģagôlônç. ⁸ Yisu ndê ģgacsêņomi sêlic ģêņ dinanç ma tac ģandê. Ma sêsôm têt dandi, “Tu sake-ņga inç kêtaiņ ģêņ ģamalu ģayham dinanç?” ⁹ Gitôm bu dakêņ têt lau sênemlhi ģa-awa atu, ģoc dakêņ têt lau ģalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêtalê bu ģac sêsôm yom dinanç, ģoc sôm, “Akêņ ģawapac têt inç dom! Inç kôm ģêņ ģayham kêlêc têt aö.
¹¹ Lau ģalôm sawa oc sêmbo sêwhinç

mac ģapaņ. Tigeņ aö oc wambo wawhinç mac ģapaņ dom. ¹² Inç kêt ģêņ ģamalu dec pi aö, tôm inç kêtasaņ aö neņ ģamlic ģwanaņ tu sêņsuhuņ aö-ņga. ¹³ Yomandô aö wasôm têt mac, bu tinambu lau oc sêhoc ģawaê ģayham asê yêc ģameņ hoņ, ma têt dinanç ģac oc sêsôm yom pi ģêņ naņ awhê dindec kôm, ma lau oc ģauc nem inç.”

Judas sôm tidônç bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)

¹⁴ Têt dinanç ģgacsêņomi 12 si daņ, ģgac naņ sêsam bu Judas Iskeriot, naņ têt dabuņsiga atu-tu ģi, ¹⁵ ma ndac, “Aö bu wahoc Yisu asê têt mac, ģoc mac oc akêņ sake têt aö?” Dec sêlic ģayham ma semlhi inç ģa mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas ģic hu kêsâlê lêt tu bu hoc Yisu asê-ņga.

Sêmasaņ Mwasinç Pasowa-ņga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)

¹⁷ Têt †Mwasinç Bolom Yist Mba-ņga ģabêc ģamata-ņga, naņ ģgacsêņomi sêtêt Yisu si, ma sêndac inç bocdec bu, “Am tac whinç bu yac amasaņ ģameņ tu danê Mwasinç Pasowa-ņga yêc nde?” ¹⁸ Ĵoc inç sôm yom pi ģgac malac Ĵerusalem-ņga daņ, ma kêtinç ģac sêtêt inç si ma sôm, “Asôc malac ma atêt ģac dau andi, ma asôm têt inç, ‘Yac mba kêdôhônçwaga sôm bu inç ndê têt meņ kêtinç su. Ma inç bu neņ Mwasinç Pasowa-ņga whinç inç ndê ģgacsêņomi yêc am nem andu.’”
¹⁹ Bocdinanç ģgacsêņomi sêkôm tôm inç sôm têt ģac, ma sêmasaņ Pasowa.

Yisu sôm bu ģgac daņ oc hoc inç asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)

²⁰ Têt ôbwêc dinanç, Yisu ti ndê ģgacsêņomi 12 sêtêt andu dau si, ma sêndöc sêwhinç dau. ²¹ Ĵac seņ ģêņ sêmbo, ma inç sôm, “Yomandô aö wasôm têt mac bu mac nem daņ oc hoc aö asê.” ²² Yom dau kôm ģac sêsô ma ģalôm ģawapac atu, ma ģac tigeņ-tigeņ sêsôm têt inç, “Pômdau, mboe aö, a?” ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inç ģgac naņ alu aņ ģêņ sip pele tigeņ, naņ oc hoc aö asê. ²⁴ Ĵêņ dau oc ģandô sa pi Ĵamalac ndê Atu, tôm yom naņ

sêto yêc. Tigen ngac nan bu hoc aö asê, nan oc tap nawapac atu sa, ma tu dinaŋ-ŋga in dinda bu kôc in dom, dec oc nayham.”²⁵ Goc Judas, nan oc hoc in asê, nan sôm, “Kêdôhôn-waga, mboe aö, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nan am daôm sôm.”

*Yisu gic hu Mwasin Dabun
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)*

²⁶ Têŋ ndoc nac sen gêŋ sêndöc, nan Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc in kêŋ têŋ ngac-sêŋomi ma sôm, “Akôc loc ma aneŋ. Aö neŋ ñandô dau dec.”²⁷ Goc in kôc laclhu wain-ŋga dan ma gêm danje, ma kêŋ têŋ nac ma sôm, “Mac hon akôc loc anôm.”²⁸ Aneŋ dac wamatin pwac-ŋga dau dec. Wakêc sin tu wasuc lau daêsam si sac kwi-ŋga.²⁹ Aö wasôm têŋ mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhin mac têŋ ndoc Daman ndê gôlin meŋ sa tiawê.”

³⁰ Tinambu nac sem wê dan ma sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

Yisu sôm gwanan bu Pita oc sêc in ahuc

(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³¹ Ma Yisu sôm têŋ nac, “Tu gêŋ nan oc hôc asê aö têŋ ôbwêc dindec-ŋga, dec mac hon oc ahu aö sin, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu, ‘Aö wandic ngac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhö babalip.’”³² Magoc tinambu aö oc watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.”³³ Ma Pita ô yom ma sôm, “Lau hon bu sêhu am sin, magoc aö oc wahu am sin dom.”³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom ñandô têŋ am, têŋ ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muŋ, nan goc dalec oc taŋ.”³⁵ Magoc Pita sôm têŋ in, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhin am, aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ngacsêŋomi hon sêsôm yom kain tigenŋ.

*Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Goc Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêtêŋ gameŋ nan sêsam bu Getsemani, nan si. Ma in sôm têŋ nac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma wateŋ mbec.”³⁷ Goc in kôc Pita, ma Sebedi ndê

atu lu sêwhin in si. Têŋ ndoc dinaŋ in ndê ñalôm nawapac atu ma kedehe in.³⁸ Ma in sôm têŋ nac, “Aö neŋ ñalôm kêsahê nawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhin aö.”³⁹ Goc in hu nac sin ma sa ahic gi, ma hu dau angô andô têŋ nom, ma teŋ mbec bocdec bu, “Daman, aö wandac am bu nditôm, nan goc kôc laclhu nawapac-ŋga dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neŋ atac whin dom, kôm tôm am daôm nem atac whin bu kôm.”

⁴⁰ In teŋ mbec su, goc tisa ma mbu têŋ ngacsêŋomi tö dinaŋ gi, ma gêlic nac sêyêc bêc sêyêc. In uŋ nac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhin aö gitôm acgatu ñasawa dan, a?”⁴¹ A nem ali, ma aten mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm lichalê, tigen ñamlic kwapac.”⁴² Goc in sa gi ma teŋ mbec tiyham ma sôm, “Daman, am bu kôc nawapac dindec su yêc aö dom, nan aö wahôc, ma wakôm am nem yom ñandô sa.”⁴³ In teŋ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic nac sêyêc bêc sêyêc. Nac tandô hé nac sa ñandô.⁴⁴ Dec in hu nac sin ma sa gi teŋ mbec tidim tö-ŋga, ma sôm yom tigen dinaŋ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma in mbu têŋ ngacsêŋomi gi, ma sôm têŋ nac, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ma anwhan daôm ñapan? Angô su nan! Sêhoc ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meŋ sa bu sêkêŋ in sip lau sac amba.”⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ngac nan hoc aö asê dec meŋ su.”

Sêkôc Yisu dôŋ

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ngacsêŋomi 12 si dan, meŋ hôc asê whin lau daêsam nan sêkôc bien baliŋ ti sin. Dabuŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêŋkin lau dau sêwhin Judas.⁴⁸ Judas kêŋ puc nac gwanan su bocdec bu, “Ngac nan mac anjalê, nan aö wanjutô in tu bu watôc in asê, ma mac akôc in dôŋ.”

49 Bocdinañ in têt Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônwaga,” ma ngutô in. 50 Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêt nañ am gauc gêm bu kôm, nañ kôm.” Têt dinañ lau nañ sêwhin Judas, nañ sêtêt Yisu si ma sêkôc in dôñ. 51 Goc Yisu ndê ngacsênôm dan puc in ndê bien sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-nga ndê ngac akind ndê danjalaun dan su. 52 Magoc Yisu sôm têt in, “Kêt nem bien mbu sip ñapañ tiyham. Asa nañ kôc bien sa tu ndic lau-nga, nañ oc sêndic in ndu ña bien. 53 Anyalê ñapep bu oc tôm bu aô wateñ Damañ ma in oc kêt anela tausen ma tausen sêmen ñagahô ma sênem aô sa. 54 Tigeñ aô bu wateñ bocdinañ, dec gêt nañ sêto yêc muñ su, nañ oc ñandô sa ñalên nde?”

55 Goc Yisu sôm têt lau daêsam dinañ, “Bocke dec mac akôc bien ti wapa sin-nga, ma asa amen bu akôc aô dôñ gitôm ngac kañ dan? Tôm bêc hoñ aô gandôc ti kadôhôn lau gambo lôm dabuñ ñabatêmdô, magoc mac akôc aô dôñ dom. 56 Tigeñ gêt hoñ dindec hôc asê bu kôm yom nañ lau propet sêto pi aô muñ su, nañ ñandô sa.” Têt dinañ Yisu ndê ngacsênomi hoñ sêhu in sin ma sêlhô si.

*Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)*

57 Lau nañ sêndôhôn yomsu ti lau bata Israel-nga sêkac dau sa su ma sêhôn sêmbo dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. Ma lau nañ sêkôc Yisu dôñ, nañ sêwê in sêtêt andu dau si. 58 Pita kêsêlên kêtuc Yisu mbo ahê e hôc asê dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Goc in sôc gi ndôc andu ñatunlôm whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô, bu lic gêt bocke oc hôc asê Yisu.

59 Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hoñ nañ sêndôc †Sanedrin si toñ, nañ sêñsalê yom tu sêngôlin pi Yisu-nga ma sêkên in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. 60 Lau tasan daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasan pi in, magoc yom ñandô bu sêngôlin pi in, nañ sêtap dan sa dom. Tinambu ñac

si lu sêtisa, 61 ma sêsôm, “In ngac dec sôm bu in gitôm bu señ Anötô ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tö.” 62 Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa ma sôm têt Yisu, “Am ngô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” 63 Magoc Yisu gêm dôñ. Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom ñandô yêc Anötô Tali anğô-nga! Sôm asê têt yac bu am Mesaya, Anötô ndê Atu, me mba?” 64 Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nañ am sôm. Tigeñ aô wasôm têt mac hoñ, tinambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndôc Anötô Naclai Nadau ndê andô-nga, ma sip men ndôc dao ñahô.”

65 Têt ndoc dabuñsiga ñamata-nga ngô yom dinañ, nañ tac ñandê atu dec kêt dau ndê ñakwê kic ma sôm, “In ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hoñ anğô su. Yac dapônda yom dan tu tanğôlin pi in-nga dom. 66 Mac gauc gêm sake?” Ma sêto yom ma sêsôm, “In mbac ndu mañ.” 67 Ma sêhê gasôp pi in anğô andô, ma sênguluñ amba ma sêpên in. Ma lau ñatô sêtap in, 68 ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

*Pita sêc Yisu ahuc
(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)*

69 Têt têt dinañ Pita ndôc andu dau ñamakê, ma awhê akind dan têt in gi, ma sôm, “Am ngac nañ kêtuc Yisu Galili-nga whin.” 70 Magoc in pa dau yêc ñac hoñ anğô-nga ma sôm, “Mba! Aô kayalê am nem yom ñahu dom.”

71 Goc in sa gi kalhac gatam. Ma bawhê dan gêlic in ma sôm têt lau, “In ngac dê, in ngac dan nañ kêtuc Yisu Nasaret-nga.” 72 Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanga, “Yom ñandô! Aô kayalê in dom!” 73 Nasawa sauñ ma lau nañ sêlhac dinañ, sêtêt Pita si ma sêsôm, “Lau nañ sêñkuc in, nañ si dan am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nañ gi tap lau Galili-nga dinañ si sa.” 74 Goc in sôm, “Mba! A ô bu wasôm yom tasan, nañ Anötô ndic aô. Aô kayalê in dom andô!” Ma ñagahô dalec tan. 75 Dec Pita gauc gêm Yisu

ndê yom bocdec, “Am oc sêc aô ahuc tidim tö, goc dalec oc tañ.” Goc in kölhö sa awê gi, ma tañ dau ndu.

27

Sêwê Yisu têt Pilot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têt bêbêc ganduc dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga hon si ñalôm pitigen bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô in amba dôñ, ma sêwê in gi ma sêkên in sip Pilot amba. Pilot in Rom si gôlinwaga nan gêm gôlin gameñ Judia-nga.

Judas kin dau ndu

³ Têt ndoc Judas gêlic gêt dinan, ma ngô bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, nan in ñalôm ñawapac bu in hoc in asê. Goc in kêt mone silba 30 dinan mbu têt dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aô gakôm so, bu aô gahoc ngac gitêt dan asê, ma oc sêkêc in ndê dac sin.” Ma ñac sêô in awha ma sêsôm, “Tu sake-nga am sôm têt yac? Am daôm nem ñawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabuñ ñamakê, ma sa gi kin dau ndu. ⁶ Ma lau dabuñsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindac ahuc, ma yac bu dakêt sip apa da-nga yêc lôm dabuñ, dec oc daso yomsu.” ⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkêc mone dau ma sênemlhi ngac pec lôñ-nga ndê nom dan, ma sênjaliñ nom dau sa ti lau apa si ôm sêhôn-nga. ⁸ Tu dinan-nga lau têt dindac-nga sêsam gameñ dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinan yom nan propet Jeremaya sôm, nan dec ñandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-nga sêkêc mone silba 30 nan sênjaliñ sa ti in ndê ñaôli, nan sa, ¹⁰ ma semlhi ngac pec lôñ-nga ndê nom, têt Pômdau kêt yatu aô. *[Sek 11:12-13]*

Pilot kêsu Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkên Yisu kalhac gôlinwaga Pilot anğô-nga, ma in ndac Yisu, “Am lau Israel si Kin, a?” Ma Yisu ô yom

ma sôm, “Têt nan am daôm sôm.”

¹² Têt dinan dabuñsiga atu-tu ma lau bata Israel-nga sênğolin yom pi in, magoc in ô ñac si yom dom. ¹³ Goc Pilot ndac in, “Am ngô yom nan sênğolin pi am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nan sênğolin pi in, nan dan dom. Ma tu dinan-nga Pilot hêdê ñandô.

¹⁵ Têt yala hon, têt ndoc lau Israel sêndê Mwasin Pasowa-nga, nan Pilot kêkuc lêt dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalôn-nga dan, dec in oc êngapwêc in su têt ñac. ¹⁶ Têt ndoc dinan ngac dan ndoc gapocwalôn. In ndê ñaê Barabas, ma lau hon sênjalê bu in ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pilot ndac lau daêsam dinan bu, “Mac atac whin bu wahu asa sin têt mac? Barabas, me Yisu nan sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pilot kêyalê bu lau dabuñsiga dau sem lêmun Yisu ñambwa, ma tu dinan-nga dec sêkên Yisu têt in. Bocdinan in gauc gêm bu êngapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêt dan tiyham. Têt n doc Pilot ndoc in ndê pôn êmatôc yom-nga, nan in ndê awhê kêt yom têt in bocdec bu, “Kôm gêt dan têt ngac gitêt dinan dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi in, nan kôm aneñ ñalôm ñawapac ñandô.”

²⁰ Magoc dabuñsiga atu-tu ti lau bata sêli lau ñalôm sa, ma sêndac Pilot bu hu Barabas sin têt ñac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pilot ndac ñac tiyham, “Mac atac whin bu wahu ngac lu dec si asa sin têt mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdinan aô wakôm sake têt Yisu nan sêsam bu Kilisi?” Ma ñac hon sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pilot ndac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Tigen ñac sêmbwêc atu, “Ndic in pi a gicso dau!”

²⁴ Pilot kêyalê bu ñac oc sêsôc in ndê yom ñapu dom, ma ñac sêli dau sa ñandô. Bocdinan in kêt bu, ma kêgwasin amba yêc ñac hon anğô-nga, ma sôm, “Gêt dec sip mac amam. Aô wawêkain ngac dindac ndê dac ñagêyô

wawhiñ mac dom.” ²⁵ Ma lau hon sêsôm, “Inj ndê dac ñagêyô meñ pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têtñ ñac, ma kêñ Yisu têtñ inj ndê lau siñ-ñga bu sêhi inj ñamlic ñandê, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Lau siñ-ñga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau siñ-ñga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ña-malac lôm si, goc sêta lau siñ-ñga hon sêkac sa sêmen, ma sêngihi inj ahuc. ²⁸ Sêkôc inj ndê ñakwê baliñ su, ma sêkêñ inj sôc ñakwê kokoc baliñ tôm kiñ sêsôc. ²⁹ Ma sêwhê wac kêm ma sêkêñ inj uñ gitôm sunsuñ. Ma sêkêñ a dan inj gêm kôm yêc amba andô-ñga gitôm kiñ si tôte. Goc sêpôn haduc têtñ inj, ma sêsu inj susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kiñ dindêc sa mañ!” ³⁰ Sêhê gasôp pi inj, ma sêkôc a dau su yêc inj, ma sic inj pi ñagôlôn tidim daêsam. ³¹ Sêsu inj susu pacndê, goc sêkac ñakwê dinan su, ma sêkêñ inj sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Goc sêwê inj sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic inj ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

³² Têtñ ndoc sêwê Yisu sêsa si, nan sêtap ñgac apa dan sa, nan meñ akêñ malac Sairin. Inj ndê ñaê Saimon. Ma sêkac inj bu êmbalan Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma ñac si e sêhêc asê gameñ nan sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu ‘Gameñ Ñakêcyha-ñga.’) ³⁴ Lau siñ-ñga sêkêñ bu ñamakic sip laclhu dan whiñ wain, ma sêkêñ têtñ Yisu nôm. Inj kêsahê ma tec. ³⁵ Goc ñac sic inj pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê inj ndê ñakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatiñ inj. ³⁷ Ma yom nan lau bata Israel-ñga sêngôliñ pi inj, nan sêto ma sêkêñ kalhac a gicso dau ñahô. Yom dau sôm bu, “Ñgac dindêc inj Yisu, lau Israel-ñga si Kiñ.”

³⁸ Têtñ bêc dinan ñac sic ñgac kan lu sêpi a gicso dau sêwhiñ Yisu, dan kêgalêñ Yisu ndê andô-ñga, ma dan kêgalêñ gasê-ñga. ³⁹ Lau nan sêñsêlêñ si sêmen sêndahiñ ñasu ma sêtan bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ñgac nan sôm bu sen lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tôm bêc tôte. Am bu Anôtô ndê Atu, nan goc nem daôm si ma sip mwen!” ⁴¹ Ma ñalêñ tigen dinan dabuñsiga atu-tu ti lau nan sêndôhôn yomsu ma lau bata sengec inj. ⁴² Ma sêsôm têtñ dau, “Inj gêm lau ñatô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! Inj lau Israel-ñga si Kiñ, a? Inj bu sip meñ akêñ a gicso dau meñ, dec yac oc dakêñ whiñ inj. ⁴³ Inj kêñ whiñ Anôtô ma sam dau bu Anôtô ndê Atu. Anôtô bu tac whiñ inj, dec oc nem inj si.” ⁴⁴ Ma ñgac kan lu nan sic inj lu sêpi a gicso, nan sêsôm yom kain tigen dinan pi Yisu.

*Yisu mbac ndu
(Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

⁴⁵ Têtñ ac kac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ñga. ⁴⁶ Ma têtñ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anôtô, aneñ Anôtô, tu sake-ñga am hu aô siñ?’) ⁴⁷ Lau nan sêlhac sêmpiñ, nan sêngô inj ñapep dom ma sêsôm, “Inj ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ñgac dan kêti gi ma kêñ sôwam dan sip wain ñamakic, goc sô dôn pi a baliñ dan, ma puc pi Yisu whasuñ bu inj nôm. ⁴⁹ Ma lau ñatô sêsôm, “Hu inj siñ ma dalic. Elaija oc meñ nem inj sa, me mba?”

⁵⁰ Têtñ dinan Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têtñ ndoc dinan po baliñ nan kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nan dau kic gi lu, kalhac ñahô-ñga e gi têtñ ñapu-ñga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhê sêhêc kôc, ma lau dabuñ daêsam nan sêmbac ndu su, nan sêtisa sêmbô tali tiyham. ⁵³ Ñac sêsa akêñ sêhê sêmen, ma tiñambu têtñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsôc malac dabuñ Jerusalem

si, ma sêhoc dau asê têtj lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têtj ndoc ngac bata siñ-nga ti in ndê lau nanj sêyob Yisu sêmbo, nanj sêlic tiyhô ti gêtj honj dinanj, dec sêtöc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec in Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gêtj honj dinanj. Nac lauwhê nanj sêtjkuc Yisu akêtj gameñ Galili-nga sêmenj, ma sem aking in. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbo sêwhin lauwhê dinanj.

Josep kêtj Yisu ndê ñamlanj yêc hoc ñasunj

(Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁵⁷ Lau nanj sêtjkuc Yisu, nanj si danj in ngac ti lêlôm nanj ndê ñaê Josep, ma in meñ akêtj malac Arimatiya. Têtj telha dinanj, ⁵⁸ in têtj Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlanj. Pailot gôlôc ma kêtj yom têtj in ndê lau siñ-nga bu sêhu Yisu ndê ñamlanj siñ têtj Josep. ⁵⁹ Dec Josep sa gi, kôc Yisu ndê ñamlanj ma kêtjanj si ña po ñawasi danj. ⁶⁰ Ma in kôc sa gi ma kêtj yêc in dau ndê sêhó, nanj sêlêtj gwananj su yêc hoc ñalôm. Ma Josep kêtj hoc atu danj gi ndöc sê awha ahuc, goc kölhö gi. ⁶¹ Têtj ndoc dinanj Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria, sêndöc sêhó ñamakê ma sêlic.

Lau siñ-nga sêyob sêhó

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têtj bêc nanj lau Israel sêmasanj dau tu Sabat-nga, ma têtj ñagalañsê dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêtêtj Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom danj nanj ngac tasanj dau sôm têtj ndoc in mbo tali. In sôm bu mbac ndu ma tiñambu bêc tö niñga in oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinañ ndic atu lau bu sêyob sêhó e bêc tö niñga su. Mboe in ndê ñgacsêñomi oc sêmenj ma sênem kanj in ndê ñamlanj, ma sêsôm têtj lau bu in tisa su. In kêsau lau ma sôm bu in Mesaya dau, magoc ñac bu sêkôm tasanj dau, oc hôc gêlêc tasanj nanj in kôm ñamata-nga, nanj su.” ⁶⁵ Goc Pailot

sôm têtj ñac, “Akôc lau siñ-nga sa andi, ma akêtj ñac sêyob sêhó ñannga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nanj ti gatam sêhó-nga, nanj dôñ ñannga ña a ñakwi bu lau danj sêkac sa dom. Ma sêkêtj lau siñ-nga sêyob.

28

Yisu tisa

(Mak 16:1-13; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têtj wake ñabêc ñamata-nga, Maria Magadala lu awhê danj ñaê Maria sêti têtj bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhó dau. ² Têtj ndoc dinanj tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê añela danj sip akêtj undambê meñ, ma kêtj hoc nanj ndöc sê awha ahuc, nanj su, goc pi gi ndöc ñahô. ³ In ndê ñawasi pô gameñ gitôm sickac, ma in ndê ñakwê sêp sambuc. ⁴ Têtj ndoc lau siñ-nga sêlic in, nanj sêtöc dau atu ma sêntitec. Ma ñac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma añela dau sôm têtj awhê lu, “Atöc daôm dom. Aö kayalê bu amlu añsalê Yisu nanj sic in ndu pi a gicso dau. ⁶ In mbo lec dom. In tisa su tôm in sôm gwananj su. Amenj alic gameñ nanj sêkêtj in yêc nanj. ⁷ Goc ambu andi ñagahô, ma asôm têtj in ndê ñgacsêñomi bu in tisa akêtj lau batê-nga su. Ma in oc munj mac ndi mbo gameñ Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic in. Kwahic dec aö gahoc yom dindêc asê têtj amlu, ma amlu angô su.”

⁸ Têtj ndoc dinanj awhê lu dau sêlhö si bu sêkêtj ñawaê dau têtj Yisu ndê ñgacsêñomi. Inlu si ti atac ñayham atu, magoc ñalôm lu-lu ma sêtöc dau. Sênti sêmbo señ, ⁹ ma ñagahô Yisu hoc dau asê têtj inlu ma hê mwalêc inlu. Goc inlu sêtigasuc in ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc in sip gahi ma sêmpin in. ¹⁰ Goc Yisu sôm têtj inlu, “Atöc daôm dom. Andi ma asôm têtj anenj asidôwai honj bu sêtêtj Galili sêndi, ma ñac oc sêlic aö yêc dindê.”

Lau siñ-nga sêsôm Yisu tisa ñawaê

¹¹ Têtj ndoc nanj awhê lu dinanj sêmbo señ, nanj lau siñ-nga ñatô nanj

sêyob sêhô dau, nan sêmbu sêtêñ Jerusalem si. Ma sêkêñ ñawaê têt dabuñsiga atu-tu, pi gêt hon nan sêlic. ¹² Goc lau dabuñsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasañ yom pi gêt dau. Nac semlhi lau siñ-ñga ña mone atu, ¹³ ma sêsôm têt ñac, “Mac asôm têt lau bu, ‘Têt ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in ndê ñgacsêñomi sêmen, ma sem kan in ndê ñamlan.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ñgô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasan yom awñ in, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinañ lau siñ-ñga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-ñga sêsôm têt ñac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-ñga ñalôm, ma lau ñatô sêsôm e men têt kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têt ñgacsêñomi

¹⁶ Têt ndoc dinañ ñgacsêñomi 11 sêsa sêtêñ lôc nan yêc gameñ Galili-ñga si, gîtôm Yisu sôm têt ñac mun su. ¹⁷ Têt ndoc sêlic in, nan sêpôn haduc ma sêmpin in. Magoc ñac si lau ñatô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tiga-suc ñac ma sôm, “Anötö kêt ñac lai têt aö pi gêt undambê ti nom-ñga hon. ¹⁹ Bocdinañ atêt gameñ hon andi ma andôhôn lau e sêñyalê aö ma sêkêt whin aö. Anku ñac anem Damba, Atu, ma Nalau Dabuñ añgô. ²⁰ Ma andôhôn ñac bu danğa wambu yom hon nan aö gac atu mac. Ma añyalê pi ñandô bu aö oc wambo wawñ mac ñapan, e nom ñatêm pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Mak in Yisu ndê ngacsênjomi 12 si dan dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gên hon nan Yisu kôm têt ndoc dinañ. Tinambu Mak kêsêlêñ whin Pita têt ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kékuc mêtê nan Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom nan Mak to yêc 14:51-52 nan hêganôn in dau. Tinambu in gêm Pol lu Banabas sa tu inlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelen nan Yisu kôm, magoc yom daêsam nan Yisu sôm tu bu êndôhôn lau-nga, nan in to dom.

*Jon kêmasan Yisu ndê señ
(Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)*

¹ Yom dindéc gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Muñ-nga, propet dan to yom nan Anötö sôm têt in ndê Atu bocdec bu:

Aö wakêñ aneñ ngac aheñ-nga muñ am. In oc êmasañ am nem señ.
[Mal 3:1]

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ngac aheñ-nga dau bocdec bu:

³ Ñamalac dan ta yom mbo gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê señ tisolop. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Yom dau ñandô sa pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nan tinambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. In sôm têt lau bu sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akêñ malac Jerusalem, ma akêñ malac hon yêc gameñ Judia-nga, sêsa sêtêñ Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma in kêku ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê nan sêmasañ ña kamel ñamliclu, ma kic piñkap yêc in ñampêbalê. Ma in gên gên bambalin gitôm wakô ma lêp. ⁷ In gêm mêtê ma sôm têt lau bocdec bu, “Ngac dan oc meñ êñkuc aö, nan ndê ñaclai hóc gêlêc aö neñ su. Aö ngac ñambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ngac akiñ nan pôn sic ma kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. ⁸ Aö kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

*Jon kêku Yisu
(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)*

⁹ Têt têt dinañ Yisu meñ akêñ malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga, ma hóc asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têt ndoc Yisu pi akêñ bu meñ, in gêlic undambê kac sa, ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anjô, ma sip têt in meñ. ¹¹ Goc awha dan sa akêñ undambê, nan sôm, “Aö Atunjac atac whin-nga am. Aö gatisambuc am ñandô.”

*Sadan kêsahê Yisu
(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)*

¹² Dinañ su, goc Ñalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma in mbo tawasê. ¹³ Tôm bêc 40 in mbo gameñ sawa, ma Sadan kêsahê bu êntôm in. In mbo whin bôc gameñ sawa-nga, ma anjela sem akiñ in.

Yisu gic hu in ndê gwelen

¹⁴ Tinambu †Herod kên in in ndê lau sin-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkên in ndôc gapocwalô. Têt têt dinañ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ In sôm, “Têt nan Anötö kêtalin sa, nan meñ sa su. †Anötö ndê gôlin meñ kên in su. Bocdinañ anem nem ñalôm kwi, ma akêñ whin Anötö ndê ñawaê ñayham.”

*Yisu mbwêc launjac hale tu sêñkuc
in-nga
(Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)*

16 Têñ béc dañ Yisu kêsêlêñ mbo Bugictonj Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inlu ñgac lu sêkôc i-ñga, ma sem gwelenj sêkêñ wasañ sip bu sêmbo. 17 Ma Yisu sôm têtñ inlu, “Amlu amenj añkuc aö, ma aö wakêñ amlu ahê ñamalac sêmenj sêñkuc aö, tòm nañ kwahic dec amlu ahê i.” 18 Ma ñgahô inlu sêtec si wasañ yêc, ma sêñkuc inj.

19 Inj kêsêlêñ ñasawa saun, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndöc wanj dañ ma sêmasañ si wasañ nañ kic. 20 Yisu mbwêc inlu bu sêmenj sêñkuc inj, goc sêhu damba Sebedi ti lau nañ sêkôm gwelenj sêwhin inj, nañ sinj sêmbo wanj, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kêdôhônj lau ma soc ñalau sac yêc malac Kapenaom (Luk 4:31-37)

21 Yisu kôc lau hale dinanj ma sêñsêlêñ sêtêñ malac Kapenaom si. Sêhóc asê têtñ béc Sabat-ñga dañ, ma Yisu sôc ñlôm wê-ñga gi, ma gic hu kêdôhônj lau. 22 Ma lau Kapenaom-ñga sêhêdaê tu inj ndê yom-ñga, bu inj kêdôhônj ñac gitôm kêdôhônjwaga ti ñaclai atu, hóc gêlêc lau Israel si ñkêdôhônjwaga yomsu-ñga honj su.

23 Ñgac dañ ndöc lôm wê-ñga dinanj, nañ ñalau sac mbo inj ndê ñalôm. Inj ta yom bocdec bu, 24 “Ei! Yisu Nasaret-ñga. Aö kayalê am, am ñgac dabun nañ Anötö kêkinj. Am bu kôm sake têtñ yac? Am mwenj bu senj yac su, a?” 25 Magoc Yisu hec yom ñalau sac ma sôm, “Am mamananj ma hu inj sinj!” 26 Goc ñalau sac kêmwananj ñgac dau ti ñannga ma hu inj sinj ti mbwêc atu.

27 Tu dinanj-ñga lau honj sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gêñ bocke dec? Inj kêdôhônj yac ña lêtñ wakuc ma ti ñaclai atu. Ma inj kôc ñaclai pi ñalau sac whin, bu inj kêñ yatu ñac, ma sêhóc inj ndê yom ñapu.” 28 Ma tinambu lau sic minj yom pi gêñ dau, e ñgahô enj inj ndê waê gêm gamenj Galili-ñga honj ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa (Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

29 Ñac sêhu lôm wê-ñga dinanj sinj, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtêñ inlu si andu si. 30 Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê ma yêc andu dau ñalôm, ma lau sêkêñ ñawaê têtñ Yisu. 31 Bocdinañ Yisu têtñ inj gi, kêñ inj sip amba ma kenj inj sa. Ma gêmbac hu awhê dau sinj, ma inj gêm akinj ñac.

32 Têtñ telha dinanj têtñ ndoc ac gi sip, nañ lau malac-ñga sêhonj lau gêmbac daêsam ti lau nañ ñalau sac sêmbo si ñalôm, ma sêkôc ñac sêtêñ Yisu sêmenj.* 33 Lau malac-ñga honj sêkac dau sa, sêmbo andu dau ñamakê. 34 Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinanj sa, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau. Tigenj inj kêñ yao ñalau sac bu sêsôm inj asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu inj †Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sinj (Luk 4:42-44)

35 Têtñ ñagalanjê ac pi menj su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau sinj. Inj sa gi bu mbo tawasê ma tenj mbec. 36 Saimon ma lau ñatô nañ sêwhin inj, nañ sêsa si bu sêñsalê inj. 37 Ma têtñ ndoc sêtap inj sa, nañ sêsôm têtñ inj bu, “Lau honj sêñsalê am.” 38 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aö oc wambo malac tigenj dinanj dom. Dalhö datêñ malac nañ sêyêc gamenj ñamakê-ñga dandi, bu wanem mêtê wambo dinanj. Tu gwelenj dinanj-ñga dec aö gamenj.”

39 Ma tinambu inj kêsêlêñ golom-golom malac honj yêc gamenj Galili-ñga. Inj gêm mêtê mbo lau si lôm wê-ñga, ma soc ñalau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi ñayham sa (Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

40 Têtñ béc dañ, ñgac ti gêmbac †leprasi dañ têtñ Yisu gi. Inj pônj haduc ma tenj Yisu bu nem inj sa. Inj sôm, “Am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm

* 1:32: Lau Israel si yomsu Sabat-ñga gic yao lau bu sêñsêlêñ senj baliñ me sêkôm gwelenj têtñ béc Sabat-ñga dom. Magoc béc Sabat-ñga ña-yao pacndê têtñ ndoc ac gi sip. Tu dinanj-ñga dec lau sêhônj e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtêñ Yisu si.

aô ñamlic ñawasi sa.” ⁴¹ Yisu tawalô in, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasac in, ma sôm, “Aô atac whin, dec wasôm têtj am bu ñamlic ñawasi sa.” ⁴² Ma ñagahô enj gêm bac dau hu in sin, ma in ndê ñamlic ñawasi sa. ⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kêkin in têtj †dabuñ-siga gi, ma sôm ti ñanğa têtj in, “Am ngô! Gêñ nan kwahic dec hóc asê am, nan sôm asê têtj lau dan dom. Tigen têtj dabuñsiga ndi, ma tóc daôm têtj in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêñ têtj yac. Ma ñalêñ dinan lau honj oc sênjalê bu am ñamlic ñayham sa.” ⁴⁵ Ma ngac dau sa gi ma gic minj pi gêtj dau e yom dau tiapa. Tu dinan-nga lau honj takwê Yisu, dec in tec bu sôc malac danj yêc lhu. In mbo gameñ ñamakê-nga, magoc lau akêñ gameñ honj sêwê sêtêtj in si ñapanj.

2

*Yisu kôm ngac bôlinj danj ñayham sa
(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)*

¹ Bêc ñatô ginğa su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-nga sênğô ñawaê bu in mbu meñ ndôc andu danj. ² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ñac. Lau daêsam andô sêkac sa e ñasawa mba yêc andu ñalôm ma yêc ñasactô bocdinañ. ³ Ma laungac hale sêmbalanj ngac bôlinj danj yêc sac danj sêmeñ, ma bu sêtêtj Yisu sêndi. ⁴ Magoc lau daêsam dinan sem gameñ ahuc, ma tu dinan-nga dec ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasanj ñalasê danj yêc gameñ nanj Yisu kalhac, nan ñahô-nga. Goc sênwhan sac ti ngac bôlinj sip têtj Yisu gi. ⁵ Yisu gêlic gêtj dinan ma kêyalê bu ñac sêkêñ whin in, goc sôm têtj ngac bôlinj, “Anenj balê, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têtj ndoc dinanj kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêndôc andu dau. Sênğô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ñac si ñalôm, ⁷ “Anötö tigenj gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ngac dindê sôm yom kainj dinan? In ndê yom

sac sambuc.” ⁸ Yisu kêyalê ñagahô bu ñac gauc gêm yom bocdinañ, dec in sôm têtj ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinañ? ⁹ Mac akêñ whin dom bu anenj ñaclai yêc bu wasôm têtj ngac bôlinj dindec bu wasuc in ndê sac kwi. Bocdinañ aô wasôm têtj in, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêñ.’ ¹⁰ Ma têtj têtj mac alic anenj yom dau ñandô sa, dec anyalê bu Anötö kêñ ñaclai têtj †Ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whin.” Goc Yisu sôm têtj ngac bôlinj, ¹¹ “Aô wasôm têtj am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têtj nem andu ndi.” ¹² Ma ngac dau tisa yêc lau honj anğô-nga, kôc ndê mbô sa ma kôlhô gi. Gêtj dau kôm lau honj sêhêdaê ñandô. Sêmpinj Anötö ma sêsôm, “Gêñ kainj dindec, yac alic danj su dom.”

*Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc in
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)*

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonj ñamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sênkuc in, ma in kêdôhônj ñac. ¹⁴ Ma tinjambu inj kêsêlêñ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atungac ndôc ndê mala kôc takis-nga. Goc Yisu sôm têtj in, “Êmkuc aô.” Ma Liwai tisa ma kêkuc in.

¹⁵ Têtj bêc danj Yisu ti in ndê ngacsênomi senj gêtj sêndôc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga ma lau daêsam nanj lau bata Israel-nga sêsam bu lau sac nanj sêndôc sêwhinj ñac, bu lau kainj dinanj sênkuc Yisu tôm bêc honj. ¹⁶ Ma lau †Palêsai si kêdôhônjwaga yomsu-nga ñatô sêlic bu Yisu gêtj gêtj ndôc whinj lau takis-nga ti lau sac dinanj. Goc sêsôm têtj in ndê ngac-sênomi, “Tu sake-nga inj gêtj gêtj whinj lau takis-nga ti lau sac?” ¹⁷ Yisu ngô yom dau, ma sôm têtj ñac, “Lau nanj sêlic dau bu gêm bac mba, nanj oc sênjalê dokta dom, magoc lau ti gêm bac oc sênjalê dokta. Aô gameñ bu wanğalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêtj, nanj sa dom, aô gameñ bu wanğalêm lau sac sa.”

*Yao gêtj danenj-nga-nga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)*

18 Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê †sêñomi ti lau Palêsai sêkên bêc ñatô bu sêneñ gêñ dom tu gauc nem Anötö-nga, magoc Yisu ndê ñgacsêñomi sêkôm dom. Ma lau ñatô sêmeñ ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-nga Jon ndê sêñomi ma lau Palêsai si sêñomi sêhu gêñ danen-nga siñ tu gauc nem Anötö-nga, magoc am nem ñgacsêñomi sêkôm dom?” 19 Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbô sêwhiñ in bu sêneñ mwasiñ nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêñ danen-nga siñ têtñ ndoc ñgac dau mbo whiñ ñac. Nalên tigen kwahic dec aö gambo gawhiñ anen ñgacsêñomi ma oc tôm dom bu sêhu gêñ danen-nga siñ. 20 Tigen ndoc oc meñ nan lau oc sêkôc aö su yêc ñac, ma têtñ ndoc dinan ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêtñ dahu gêñ danen-nga siñ-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)*

21 Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nan kic, nan dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic, ma gêñ dau oc tisac sambuc. 22 Ma têtñ ndoc lau s êmasañ wain wakuc, nan sêkêc sip bôc ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê sa niñga. Ma bôc ñamlic oc tisac bocdinan. Wain wakuc dakêc sip bôc ñamlic wakuc.”

*Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)*

23 Têtñ bêc Sabat-nga dan Yisu ti ndê †ñgacsêñomi sêñsêlên sêmbô lôcwha dan nan gic ôm wit-nga dan kic. Ma in ndê ñgacsêñomi sêkôc wit ñandô ñatô bu sêneñ. 24 Ma lau Palêsai ñatô sêlic gêñ dau ma sêsôm têtñ in, “Lic gêñ nan am nem ñgacsêñomi sêkôm. Tu sake-nga ñac sêkôm gwelen nan yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtñ bêc Sabat-nga dom?” 25-26 Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nan sêto pi gêñ nan Kiñ Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtñ ndoc nan Abiata in †dabuñsiga ñamata-nga, nan Dawid

ti lau nan sêwhiñ in, nan sêpônnda dau ma gêñ yô ñac. Goc Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuñ nan lau sêkên ti da, nan Moses kên yao bu lau dabuñsiga tawasê oc sêneñ. Ma in kên têtñ lau nan sêmbô sêwhiñ in, ma ñac señ. Magoc lau dan sêñgôlin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

27 Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Bocdinan akôc gauc ñapep pi yomsu. Anötö kên bêc Sabat-nga bu nem ñamalac sa. In kên ñamalac tu bêc Sabat-nga dom. 28 Ñamalac ndê Atu in gêñ hon ñadau, ma in Pômdau Sabat-nga whiñ.”

3

*Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga
(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)*

1 Têtñ bêc dan tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ñgac amba tibalê dan ndôc. 2 Palêsai ñatô sêñsalê yom bu sêñgôlin pi Yisu, dec sêtíp in ñapep bu mboe in oc kôm ñgac dau ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga, dec ñac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-nga. 3 Yisu sôm têtñ ñgac nan amba tibalê, “Tisa, ma lhac ñalhu whiñ aö.” 4 Dec in ndac lau hon bocdec bu, “Gêñ bocke oc êngili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têtñ lau, me dakôm sac têtñ lau? Danem ñamalac sa, me datec ñac sêmbac ndu?” Magoc ñac hon sem dôñ. 5 In tahê ñac ma tac ñandê sa, ma ñalôm ñawapac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga. Goc in sôm têtñ ñgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ñgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

6 Têtñ dinan lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau siñ ma sêsa si. Ma ñac sêndôc sêwhiñ lau Israel-nga nan tac whiñ Herod ma lau Rom-nga si gôlin, ma ñac hon sêkôc gauc pi lêtñ sêndic Yisu ndu-nga.

*Yisu kêtôhôn lau ma kôm gêmbac ñayham sa
(Luk 6:17-19)*

7 Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêtêtñ bugic-ton si, ma lau daêsam sêñkuc ñac. Nac

lau akêñ gameñ Galili-nga ma gameñ Judia-nga, ⁸ ma akêñ malac Jerusalem ma akêñ gameñ Judia ma Idumia-nga ma akêñ Bu Jordan nadañga, ma akêñ malac Taya ma Saidon ñagameñ. Lau daêsam dinañ sêngô ñawaê pi gêñ nañ Yisu kôm, dec sêsa sêtêñ inñ si.

⁹ Yisu gêlic lau toñ atu nañ bu sêngapiñ inñ sa, dec sôm têtñ ndê ñgacsêñomi bu sêmasañ wañ sauñ dañ tu inñ pi ndi ndöc-nga. ¹⁰ Inñ sôm yom dinañ ñahu bu inñ kôm lau gêm bac daêsam ñayham sa su e lau daêsam ti gêm bac sêkôm mwasac bu sêmasac inñ. ¹¹ Ma têtñ ndoc lau ti ñalau sac sêlic inñ, nañ sêhu dau sêyêc inñ añgô-nga, ma ñalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” ¹² Tigeñ Yisu kêtñ gic yao ñañga bu sêsôm inñ ñahu asê dom.

*Yisu kêyalinñ ñgacsêñomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)*

¹³ Tiñambu Yisu pi lôc dañ gi ma mbwêc lau nañ inñ atac whiñ, nañ sêtêñ inñ sêmeñ. ¹⁴ Goc inñ kêyalinñ ñac si lau 12 sa, ma sam ñac bu †Aposel, bu ñac oc sêmbô sêwhiñ inñ, ma inñ oc kêtñ ñac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma inñ kêtñ ñaclai têtñ ñac bu sêsoc ñalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nañ Yisu kêyalinñ ñac sa, nañ bocdec: Saimon (nañ inñ sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nañ Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nañ sêsam bu ‘Ñgac †Selot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ñgac nañ tiñambu hoc Yisu asê.

Lau sêngihi Yisu ahuc ñapañ

²⁰ Yisu sôc andu dañ gi, magoc lau toñ atu sêsap inñ dôñ ñapañ e ñasawa mba bu inñ ti ndê ñgac-sêñomi sêneñ gêñ. ²¹ Gêñ dau ñawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ñac sêsôm, “Inñ ndê gauc tisac.” Bocdinañ dec sêtêñ inñ si bu sêkôc inñ sa ndi.

*Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têtñ têtñ dinañ kêt dôhôn waga yomsu-nga ñatô sêmeñ akêñ Jerusalem

ma sêngôlinñ yom pi Yisu bocdec bu, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal gêm gôlinñ inñ, ma kêtñ ñaclai têtñ inñ bu soc ñalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ñac sêtigasuc inñ, ma ô ñac si yom ña yom gôlinñ dañ bocdec bu, “Bocke ma Sadañ oc soc Sadañ? ²⁴ Gôlinñ waga dañ ndê lau bu sêkêtñ kisa dau, dec inñ ndê gôlinñ oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac dañ bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac ñañga dom. ²⁶ Ma Sadañ bu kêtñ kisa têtñ dau ma whê dau kôc, dec inñ oc lhac ñañga dom, inñ ndê ñaclai oc pacndê. ²⁷ Añgô! Sadañ inñ gitôm ñgac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ñgac ti licwalô atu dañ ndê andu bu tanğaho inñ ndê gêñ, nañ gêñ ñamata-nga dasô inñ dôñ, goc tanğaho inñ ndê gêñ.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têtñ mac. Ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac siñ, nañ Anötö oc suc inñ ndê sac ti yom sac-sac hoñ kwi. ²⁹ Tigeñ ñamalac dañ bu sôm yom sac pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc inñ ndê sac kwi dom andô. Inñ kôm gêñ sac sambuc, ma inñ ndê giso oc yêc ñapañ.”

³⁰ Yom hoñ dinañ Yisu sôm, ñahu bu ñac sêsôm bu ñalau sac dañ mbo inñ ñalôm.

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Têtñ têtñ dinañ Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sêñkiñ ñamalac dañ sôc gi bu kôc inñ sa sa meñ. ³² Lau daêsam nañ sêndöc sêngihi Yisu ahuc, nañ sêsôm têtñ inñ bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmeñ sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc inñ ndac ñac, “Aneñ dinañ ti asiñi nañ asa?” ³⁴ Ma inñ tahê lau nañ sêndöc sêngihi inñ ahuc, ma sôm, “Aneñ dinañ ti asiñi dau dindac. ³⁵ Bu lau nañ dañga wambu Anötö ndê yom, nañ ñac sêti aô asiñi ti lhuñwêi ma dinañi.”

4

*Yom gôlinñ pi ñgac kêbalip wit ñawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)*

¹ Tiñambu Yisu sa gi mbo bugicton ñamakê, ma gic hu kêt dôhôn lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmeñ e ti

tonj atu andô. Tu dinanj-nga in pi wan dan gi poc bugictonj kêpinj baö, ma lau daêsam dinanj sêlhac baö.

² Yisu sôm yom gôlinj daêsam bu êndôhônj lau dinanj. Inj sôm yom gôlinj danj têtj nac bocdec bu, ³“Anjô! Ngac danj sa gi bu êmbalip wit njawhê yêc inj ndê ôm. ⁴ Têtj ndoc inj kêbalip gêtj dau, nanj njawhê njatô sêpej sêsip sej, ma mbac sêsip sêmej ma sej su. ⁵ Ma njawhê njatô sêpej sêsip gamej hoc-hoc, nanj nom njagec sac hoc njahô njambwa. Njawhê dau sêsip nom njalôm gacgej si dom, dec sêpo sêpi sêmej njagahô. ⁶ Tigej tinjambu ac pec njagatôm ma gêm bôlinj. Nahu bu nom njayham mba tu njawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit njawhê njatô sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, ma kwanj lu wit sêpi sêwhinj dau e kwanj yanj wit ndu ma gêm njandô danj dom. ⁸ Ma wit njawhê njatô sêpej sêsip nom njayham, ma tinjambu sem njandô daêsam, njatô sem njandô 30, njatô sem njandô 60, ma njatô sem njandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu dangasunj yêc, nanj njô anenj yom.”

Yisu whê yom gôlinj wit njawhê-nga njahu sa

(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)

¹⁰ Tinjambu lau daêsam sêmbo dom, ma lau nanj sêmbo sêwhinj Yisu, ti njagacsênjomi 12 sêndac Yisu pi yom gôlinj dau njahu. ¹¹ Ma inj whê sa têtj nac bocdec bu, “Anötö ndê gôlinj njalênj njahu sip njalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anyalê njahu dau, magoc lau nanj sêmbo Anötö ndê gôlinj njalôm dom, nanj wasôm yom têtj nac njahu yom gôlinj njambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kainj dinanj, nanj yêc bocdec bu:

Njac sêlic gêtj nanj aö gakôm, nanj njapanj, magoc njac si gauc sa dom.

Ma njac sêngô anenj yom njapanj, magoc sênjalê njahu dom.

Njac bu sênjalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anötö oc suc njac si sac kwi.”

[Ais 6:9-10]

¹³ Goc Yisu sôm têtj nac, “Bocke dec mac anyalê yom gôlinj dinanj njahu dom? Bocdinanj njalênj bocke mac oc

anyalê yom gôlinj njatô njahu? ¹⁴ Anjô! Yom pi njac nanj kêbalip wit njawhê, nanj hêganônj njac nanj hoc Anötö ndê yom asê. ¹⁵ Ma yom pi wit njawhê nanj sêpej sêsip sej, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, magoc njagahô Sadanj mej ma kêgaho yom dau su yêc njac si njalôm. ¹⁶ Ma wit njawhê nanj sêpej sêsip gamej hoc-hoc, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa njagahô ti atac njayham. ¹⁷ Tigej tôm wit nanj njawakac mbasi, nanj lau dau sêlhac njasawa balinj dom. Têtj ndoc sêtap njawapac sa, me lau sêkênj kisa njac tu Anötö ndê yom-nga, nanj sêhu si sêkênj whinj sinj njagahô enj. ¹⁸ Ma wit njawhê nanj sêpej sêsip kwanj ti njakwa njalôm, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, ¹⁹ tigej sêhêgo dau pi gêtj nom-nga kêlêc, ma lêtj atac whinj mone ti wapa nom-nga hê njac si gauc njapanj e kôm Anötö ndê yom ahuc, ma njandô mbasi. ²⁰ Ma wit njawhê nanj sêpej sêsip nom njayham, ma sem njandô 30, me 60, me 100, nanj hêganônj lau nanj sêngô Anötö ndê yom, sêkôc sa e tidônj, ma sem njandô daêsam.”

Dasinj lam njawê kwi dom

(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Yisu sôm têtj nac, “Lam inj gêtj pô gamej-nga, ma bocdinanj yac tanjatôc njahu suc ahuc me dasinj kwi sôc sasac njahu dom. Mba! Tanjinj êngalênj njalhu bu njawê pô gamej. ²² Ma njalênj tigej, yom nanj yêc sinj dau me njahu sip njalôm gi, nanj oc mej sa tiawê. ²³ Asa nanj dangasunj bu yêc, nanj njô.”

²⁴ Ma inj gic têtj yom ma sôm, “Akôc gauc njapep pi Anötö ndê yom nanj mac anjô. Mac bu atac whinj bu anyalê njahu, dec Anötö oc kêj gauc têtj mac, ma inj oc kôm mac nem gauc ênsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa nanj kôc Anötö ndê yom sa sip ndê njalôm e tidônj, nanj Anötö oc kêj gauc têtj inj ênlêc. Magoc asa nanj kôc sa tidônj dom, nanj Anötö oc kôc inj ndê yom honj su yêc inj.”

Yom gôlinj pi gêtj njawhê nanj po pi mej

26 Ma Yisu sôm, “Nalêḡ naḡ Anötö ndê gôliḡ kêsôwec, naḡ gitôm gêḡ ḡawhê naḡ ḡamalac daḡ sô sip ndê ôḡ. 27 Ma tiḡambu iḡ yêc bêc ôbwêc ma tisa têḡ acsalô, ma ḡawhê dau po pi meḡ. Magoc ḡamalac dau kêyalê ḡalêḡ dom. 28 Têḡ ḡamata-ḡga ḡawhê dau hóc nom kóc ma ḡagatôm pi meḡ, malô goc ḡamlha sa ma tiḡambu gêm ḡandô. 29 Magoc têḡ ndoc gêḡ ḡandô dau tilôwê iḡ oc ndic su, bu bêc sêhoḡ gêḡ ḡandô sa-ḡga meḡ sa.”

*Yom gôliḡ pi gêḡ ḡawhê saun
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)*

30 Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom gôliḡ bocke tu bu wawhê ḡalêḡ naḡ Anötö ndê gôliḡ kêsôwec, naḡ sa? Aö wanem dôhôn pi gêḡ sake bu wawhê sa? 31 Anötö ndê gôliḡ gitôm gêḡ ḡawhê saun andô daḡ naḡ dasô sip nom, gitôm a soc ḡawhê. 32 Gêḡ dau gêḡ saun andô, tigeḡ yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hóc gêlêc gêḡ ôḡ-ḡga hoḡ su. Ma ḡasaḡgac oc sêhê baliḡ e mbac lôlôc-ḡga sêmeḡ sêhê si ḡaic yêc ayuḡ ḡayham dau.”

33 Yom gôliḡ kaiḡ dinaḡ Yisu sôm têḡ lau ḡapaḡ. Iḡ kêdôhôn ḡac tôm ḡac si gauc. 34 Yom hoḡ naḡ iḡ sôm têḡ ḡac, naḡ iḡ sôm ḡa yom gôliḡ. Ma têḡ têm naḡ iḡ ti ndê ḡgacsêḡomi sêḡbo tawasê, naḡ iḡ whê gêḡ hoḡ sa têḡ ḡac.

*Yisu kôm bu ḡamponḡ timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)*

35 Têḡ acsalô dinaḡ kêpiḡ bu ḡasec sa, naḡ Yisu sôm têḡ iḡ ndê ḡgacsêḡomi, “Yac dalhö, dapi bugicton ḡadaḡga dandi.” 36 Goc sêhu lau toḡ atu dinaḡ siḡ ma sêkóc Yisu whiḡ ḡac sêpi waḡ daḡ ma sêlhö si. Ma waḡ ḡatô sêlac sêwhiḡ. 37 Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu ḡamponḡ sa gic sip waḡ e kêpiḡ bu waḡ pac. 38 Magoc Yisu teḡ gwalim ma yêc bêc yêc waḡku-ḡga. ḡgacsêḡomi sêḡu iḡ sa, ma sêsôm têḡ iḡ, “Kêdôhônwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandiḡaḡ, a?” 39 Goc iḡ tisa, ma sôm yom ḡaḡga têḡ mbu ti bu ḡamponḡ bocdec bu, “Naḡ gitôm! Timalô!”

Goc mbu timalô ma gameḡ ḡaḡeḡ sa. 40 Ma iḡ sôm têḡ ḡac bu, “Tu sake-ḡga mac atöc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêḡ whiḡ aö dom, a?” 41 Magoc ḡac sêsö ti sêtöc dau ḡandô ma sêndac dandi, “Iḡ asa dec? Gêḡ hoḡ sêsöc iḡ ndê yom ḡapu, ma mbu ti bu ḡamponḡ sêwhiḡ!”

5

*Yisu kôm ḡgac ti ḡalau sac ḡayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)*

1 Yisu ti ndê ḡgacsêḡomi sêhóc asê Bugictonḡ Galili-ḡga ḡadaḡga têḡ gameḡ ac pi-ḡga, ma sêsöc baö yêc lau Gerasa-ḡga si gameḡ. 2 Sêpi baö si, ma ḡgac daḡ naḡ ḡalau sac mbo iḡ ndê ḡalôm, naḡ sa akêḡ ôḡ sêhôn-ḡga ma têḡ Yisu gi. 3 Iḡ ḡgac dau êlêḡ ndöc ôḡ sêhôn-ḡga, ma têm daêsam lau sêḡsahê bu sêsö iḡ dôḡ ḡa wac me ḡa sen, magoc gitôm dom. 4 Têm daêsam sêsö iḡ amba ti gahi dôḡ ḡa sen, magoc iḡ hê sen kic ma seḡ gapocwalô gahi-ḡga su. Lau daḡ sêtôm dom bu sêkôm iḡ timalô. 5 Têḡ acsalô ti ôbwêc, iḡ mbo ôḡ sêhôn-ḡga ti gameḡ ḡabaö, ma taḡ asê ma kóc hoc ma tuc-tuc dau ḡamlic tisac.

6 Têḡ têm dinaḡ iḡ gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêti gi ma pôn haduc yêc iḡ aḡgô-ḡga. 7-8 Ma Yisu sôm têḡ iḡ, “ḡalau sac, am hu ḡgac dinaḡ siḡ.” Dec ḡalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anötö ḡaclai ti ḡawasi ḡadau ndê Atu, am bu kôm sake têḡ aö? Tu Anötö ndê ḡaê-ḡga, aö wateḡ am bu kôm aö ḡayom dom.” 9 Goc Yisu ndac iḡ, “Am nem ḡaê asa?” Ma ḡalau sac ô yom ma sôm, “Aneḡ ḡaê ‘Toḡ Atu,’ bu yac ḡalau daêsam.” 10 Ma ḡalau dau teḡ Yisu tidim daêsam, bu soc ḡac su yêc gameḡ dinaḡ dom.

11 Têḡ têm dinaḡ bôc toḡ atu seḡ gêḡ sêḡbo lôc ḡapu yêc gameḡ dinaḡ. 12 Goc ḡalau sac sêteḡ Yisu ma sêsôm, “Êmkiḡ yac atêḡ bôc dindê andi, bu yac asöc bôc si ḡalôm.” 13 Yisu gôlôc goc ḡalau sac sêhu ḡgac dinaḡ siḡ, ma sêsöc bôc ḡalôm si. Goc bôc hoḡ sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonḡ

e bu kô ñac sêmbac ndu. Bôc dau tonj atu, ñanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-nga sênti si, ma sic minj yom dinañ têtj lau nañ sêmbac malac atu ti gameñ ñamakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nañ Yisu kôm. ¹⁵ Sêhóc asê in ma sêlic ñgac nañ Yisu soc ñalau sac tonj atu dinañ su yêc in, nañ ndöc ti gauc ñawa ma sôc ñakwê, dec ñac sêtöc dau. ¹⁶ Ma lau nañ sêlic gêtj dau, nañ sic minj pi gêtj nañ Yisu kôm têtj ñgac ti ñalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gameñ dinañ-nga sêteñ Yisu ñaŋga bu hu ñac si gameñ sinj.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wañ ndi, nañ ñgac nañ in soc ñalau sac su yêc in, nañ teñ in ñaŋga bu whin in ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic minj têtj ñac pi ñalên nañ Pômdau tawalô am, ma pi gêtj honj nañ in kôm têtj am.” ²⁰ Goc ñgac dau kôlhö gi, ma kêgihi gameñ nañ sêsam bu Dekapolis,* ma gic minj yom pi gêtj atu nañ Yisu kôm têtj in. Ma lau honj sêhêdaê.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêpi wañ ma sêmbu sêpi bugictonj ñadañga si. Ma têtj ndoc in sip baö gi, nañ lau tonj atu sêkac sa e sêñgihi in ahuc. ²² Ma ñgac dañ ñaê Jairas, nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gameñ dinañ, nañ meñ hóc asê. In gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc in gahi-nga. ²³ Ma in teñ in ñaŋga bocdec bu, “Aneñ bawhê saunj gêmbac atu kêpiñ bu oc mbac ndu. Aö tac whin bu am mwenj, kêñ amam sac in tu bu in mbac ndu dom, ma ñayham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whin in gi.

Yisu kêsêlên mbo, ma lau daêsam sêñkuc in ma sêñgihi in ahuc. ²⁵ Lau tonj dinañ si dañ in awhê nañ gêm dac ñapañ tôm yala 12. ²⁶ In kêsâlê dokta daêsam bu sênem in sa, ma gêmlihi ñac e in ndê mone honj pacndê. Magoc ñac sêtôm dom bu sênem in sa. In hóc ñandê atu tu ñac-nga, ma gêmbac dau

hóc gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ngô Yisu ñawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aö bu wamasec in ndê ñakwê, dec oc kôm aö ñayham sa.” Tu dinañ-nga in kêsêlên yêc lau tonj atu ñalôm kêkuc in, ma kêmasec in ndê ñakwê. ²⁹ Ma ñagahô en in ndê dac sa tiyham dom, ma in kêsahê bu in ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêyalê bu ñaclai sa yêc in, goc ñagahô in kac dau kwi yêc lau tonj atu ñalôm ma ndac, “Asa kêmasec aö neñ ñakwê?” ³¹ Magoc in ndê ñgacsêñomi sêo yom ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindec s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu ñac si asa kêmasec am?”

³² Magoc Yisu taso lau honj, ma kêsâlê ñamalac nañ kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau kêyalê bu in ñayham sa su, dec têtj Yisu gi ma pônj haduc yêc in anjô-nga. In töc dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêtj nañ in kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm teñ in, “O aneñ bawhê, am nem kêñ whin aö dec kôm am ñayham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem ñawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma lau ñatô sêmeñ akêñ Jairas ndê andu, ma sêsôm têtj in, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-nga am bu kêñ ñawapac têtj Kêdôhôn-waga? Sôm têtj in bu meñ dom.” ³⁶ Tigeñ Yisu hêgo dau tu ñac si yom-nga dom, ma sôm têtj Jairas, “Töc daôm dom, kêñ whin.” ³⁷ Goc Yisu kalhac lau honj ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhin Jairas si. ³⁸ Sêñsêlên si e sêhóc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ñanta atu, ñac sêhu dañgibo asê ma sêtañ. ³⁹ Goc in sôc gi ma ndac ñac, “Mac akôm ñanta ti dañgibo atu dindec tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, in yêc bêc nañ yêc.” ⁴⁰ Magoc ñac sêmbwac in. Yisu kêñ ñac sêsa awê si, ma kôc bawhê ñadamba lu dinda ti ñgacsêñomi tö dinañ sêwhin in si, ma sêsôc ñalôm nañ bawhê yêc. ⁴¹ In kêmbawhê dau sip amba ma sôm têtj in, “Talita, k umi.” (Yom Hibru dau danem kwi bu, ‘Bawhê saun, am tisa.’

* **5:20:** Dekapolis - ñaê dinañ danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinañ sêyêc Bugictonj Galili-nga ñagameñ têtj ac pi-nga.

) ⁴² Ma ñagahô eñ bawhê dau, nañ ndê yala ti 12, nañ tisa ma kêsêlên. Ma lau hoñ nañ sêlic gêñ dau, nañ sêhêdaê ñandô. ⁴³ Magoc Yisu kên yao ñannga bu sêsôm gêñ dau asê têt lau ñatô dom. Ma in sôm bu sêkên gêñ danen-nga têt bawhê dau neñ.

6

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom (Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

¹ Yisu mbu têt in ndê malac-hu gi, ma in ndê ñgacsêñomi sêñkuc in. ² Têt bêt Sabat-nga dan in sôc lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhôn lau. Ma lau daêsam nañ sêngô in ndê yom, nañ sêhêdaê ma sêsôm têt dandi, “Aluê! In ñgac dec tap gêñ hoñ dindéc sa yêc nde? Asa kên gauc atu-tu dinan têt in, ma ñaclai tu kôm gêñ dalô-nga? ³ In yac neñ ñgac nañ muñ-nga kôm gwelen kapenta-nga. In Maria ndê atungac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma in ndê lhuwêi sêmbo sêwhiñ yac.” Ma ñac atac lulu tu in-nga. ⁴ Goc Yisu sôm têt ñac, “Lau hoñ sêtoc propet dan sa, tigen yêc in ndê malachu, in ndê asidôwai ma in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵ Ma yêc gameñ dinan in gitôm dom bu kôm gêñ dalô daêsam. In kên amba sac lau gêmbac tigen-tigen, ma kôm ñac ñayham sa. ⁶ Ma in hêdaê bu ñac sêkên whiñ in dom.

Tiñambu in kêsêlên golom-golom malac, ma kêdôhôn lau.

Yisu kêkin ñgacsêñomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

⁷ Yisu mbwêc ndê ñgacsêñomi 12 sêtên in sêmen, ma in kêkin ñac lulu sêsa sêtên malac ñatô si, bu sênem mêtê lau. Ma in kên ñaclai têt ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ In kêkin ñac ti sôm yom têt ñac bocdec bu, “Anselên andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêñ danen-nga me awa me ñakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têt ndoc mac asôc malac dan andi, ma lau sêkôc mac sa asôc ñac si andu,

nañ ambo whiñ ñac e mac ahu malac dau siñ. ¹¹ Ma lau malac dan-nga bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc aton kop su yêc gahim têt ndoc mac ahu ñac siñ, bu atôc ñac si giso asê.”

¹² Goc ñac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac siñ. ¹³ Sêsoc ñalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ñakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêkôm ñac ñayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic min pi Yisu ñapan e in ndê waê tiapa, ma Kin Herod ngô ñawaê pi in whiñ. Lau ñatô sêsôm bu, “Yisu in Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nañ tisa akên lau batê-nga, ma bocdinañ in kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô.” ¹⁵ Ma ñatô sêsôm, “Mba! In ñgac dec in propet Elaija nañ tisa akên lau batê-nga.” Ma ñatô sêsôm, “Mba! In propet dan tôm propet akwa-kwa.” ¹⁶ Magoc têt têt Herod ngô yom dinan pi Yisu, nañ in sôm, “Ñgac dê mboe Jon, ñgac nañ aô gatim in kachu kic, nañ tisa akên lau batê-nga.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin (Mat 14:3-12)

¹⁷⁻¹⁸ Muñ-nga, Herod kôc in asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têt in, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêñ so sambuc.” Tu dinan-nga Herod kêkin ndê lau siñ-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkên in ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ñandê têt in ma tac whiñ bu sêndic in ndu. Magoc in gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon in ñgac gitên ti dabun, dec tôc Jon ma yob in ñapep. Herod tac whiñ bu ngô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm in gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tiñambu Herodias tap lêt dan sa bu lau sêndic Jon ndu. Têt Herod ndê bêt dinda kôc in-nga, nañ Herod ndê mwasiñ dan ma kêgalêm in ndê lau atu-tu, ti lau bata siñ-nga, ma lau bata Galili-nga. ²² Ñac sêndôc mwasiñ dau

nalôm ma Herodias atuwê sôc men ma tê wê. Gêñ dau kôm Kiñ Herod ti ndê ñaclerñ hoñ atac ñayham kêlêc. Goc in sôm têñ bawhê dau, “Am ndac gêñ bocke nan am atac whin, ma wakên têñ am.”²³ Ma in kêmatin yom têñ in bocdec bu, “Gêñ nan am bu ndac, nan aö wakên têñ am, tôm aö wawhê neñ wapa hoñ kôc ndi toñ lu ma wakên toñ dan têñ am.”²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aö wandac gêñ sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê ñagôlôn.”²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêtî mbu têñ Kiñ Herod gi, ma sôm têñ in bu, “Aö tac whin bu kwahic dec, am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, goc kêñ in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêñ têñ aö, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.”²⁶ Yom dau kôm Kiñ Herod ñalôm ñawapac atu, tigen tu in kêmatin yom yêc ñaclerñ hoñ anğô-nga, dec kôm tôm bawhê dau ndac.²⁷ Ma ñagahô in kêkin ñgac dan bu ndic Jon ndu ma kôc in ñagôlôn mbu men. Ngac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic,²⁸ ma kêñ ñagôlôn sip pele dan. Goc kôc sa gi kêñ têñ bawhê, ma bawhê kêñ têñ dinda gêlic.

²⁹ Têñ têm Jon ndê sêñomi sêngô gêñ dau ñawaê, nan sêmen ma sêkôc in ndê ñamlan sa, ma si sêñsuhun.

Yisu ndê ñgacsêñomi sêmbu sêmen

³⁰ Ngacsêñomi nan Yisu kêkin ñac sêsa si, nan sêmbu sêtên in sêmen, ma sic min pi gêñ hoñ nan sêkôm, ma yom nan sêndôhôn têñ lau.³¹ Têñ têm dinan lau daêsam sêwê sêtên Yisu sêmen ñapan, dec ñasawa mba bu in ti ndê lau sênen gêñ. Tu dinan-nga dec in sôm têñ ñac, “Mac tamwasêm awhin aö, ma yac dasa gameñ sawa dan dandi, ma tanwhan daun.”

Yisu gôlôm lau 5,000
(*Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15*)

³² Bocdinan ñac sêpi wan dan bu sêlhô sêtên gameñ sawa dan sêndi.
³³ Magoc lau daêsam sêlic ñac sêpi wan

ma sêñyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinan lau akên malac hoñ yêc gameñ dinan sêñkuc ñac, sênti sêmbu baö ma sêhóc gêlêc ñac.³⁴ Têñ têm Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêsôc baö si, in gêlic lau daêsam dinan ma tawalô ñac, bu ñac sêtôm domba nan si ñgac yob ñac-nga mba. Dec in gic hu kêdôhôn yom daêsam têñ ñac.

³⁵ Sêmbu e telha sa, goc Yisu ndê ñgacsêñomi sêtên in si ma sêsôm, “Gameñ dindac gameñ sawa, ma ac pacndê.³⁶ Kên lau dau sêlhô sêtên malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sênemli gêñ sênen-nga.”³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akên gêñ têñ ñac sênen.” Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Lau dindac ñac lau daêsam andô! Yac bu anemli bolom ña mone atu gitôm ñdenarii 200, dec oc tôm bu ñac hoñ sênen ñagec-ñagec. Yac akôm bocdinan, a?”³⁸ Ma in ndac, “Mac nem bolom hinga ndöc? Andi alic.” Ma ñac si sêlic goc sêmbu sêmen ma sêsôm, “Yac mba bolom limdan, ma i lu sêndöc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têñ ñac bu sêkên lau hoñ sêndöc sic titon-titon sêndöc kwan.⁴⁰ Ma lau hoñ sêndöc sic titon-titon, toñ ñatô gitôm lau 100, ma ñatô gitôm 50.⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatic undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kêñ têñ ñgacsêñomi bu sêndic sam têñ lau. Goc in kôm bocdinan pi i lu.⁴² Lau hoñ sen gêñ e hóc ñac dôn.⁴³ Ma tinambu ñgacsêñomi sic bolom ti i ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

⁴⁴ Yisu gôlôm lau toñ atu dinan, ma laungac nan sêmbu toñ dau ñalôm ma sen gêñ, nan si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô (*Mat 14:22-33; Jon 6:16-21*)

⁴⁵ Têñ têm dinan Yisu kêñ ndê ñgacsêñomi sêpi wan dan si, ma kêkin ñac sêmun in sêpi bugicton ñadanga, bu sêtên malac Betsaida sêndi. Ma in dau mbo baö bu kêñ lau toñ atu dinan sêlhô si.⁴⁶ In hu ñac sin su, goc pi lôc dan gi bu ten mbec.

⁴⁷ Nasesa sa su, ma wan dau sa bugicton ñalhu, ma Yisu tawasê mbo baô.
⁴⁸ In gêlic ndê ñgac-sêñomi sêhêc wan ñanga, bu mbu atu kêsêlên ma puc ñac dôñ. Têñ ôbwêc lôm in kêsêlên mbo bu ñahô, ma sa têñ ñac gi. In bu hôc gêlêc ñac, ⁴⁹ magoc têñ ndoc sêlic in kêsêlên mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau dan. Ñac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu ñac hon sêlic in ma sêtôc dau. Magoc ñagahô in sôm yom têñ ñac bu, “Ñalôm pêñ dôñ ma atôc daôm dom, bu aô dauñ dindêc!” ⁵¹ Goc in kêsêlên têñ ñac ma pi wan gi. Ma mbu timalô ma binôn sip. Ñac sêhêdaê ñandô, ⁵² ñahu bu ñac sêlic gên nan in kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi in ndê ñaclai. Ñac si ñalôm ñadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret

(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

⁵³ Ñac sêhêc asê malac Genesaret yêc bugicton ñadanga, ma sêsô wan dôñ. ⁵⁴ Ñac sêsip baô si ma ñagahô lau sêñyalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtên malac hon yêc gameñ dinañ, ma sêkên Yisu ñawaê. Ma tinambu lau sêmbalan si lau gêmbac sêtên malac bocke nan sêñgô bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti saun, me gameñ ñamakê-ñga bocke nan Yisu mbo, nan lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêten Yisu bu ñac sêmasêc in me bu sêmasêc in ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hon nan sêmasêc in, nan ñamlic ñayham sa.

7

Gên nan kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötô anğô-ñga

(Mat 15:1-20)

¹ Lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ñga ñatô akên Jerusalem sêtên Yisu si. ² Ma ñac sêlic bu in ndê ñgacsêñomi ñatô sêñgwasin amba dom ma sen gên. Bocdinañ ñac gauc gêm bu ñgac-sêñomi si amba ñadômbwi. ³ Ñac gauc

gêm yom dinañ, ñahu bu lau Palêsai ti lau Israel-ñga daêsam sêñkuc mêtê nan lau andô sic dulu têñ ñac, bu sêñgwasin amba mun su, goc sênen gên. ⁴ Ma têñ ndoc sêmbu akên maket sêmen,* nan sêñgwasin amba mun, goc sênen gên. Ma ñac sêñgwasin la-clhu ti akôp ma suc, ma sêñkuc mêtê kain dinañ daêsam, nan lau andô Israel-ñga sic dulu têñ ñac.

⁵ Bocdinañ lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ñga dinañ sêndac Yisu, “Tu sake-ñga am nem ñgac-sêñomi sêñkuc ñagôlin nan lau andô sic dulu têñ yac, nan dom, ma sen gên ti amba ñadômbwi?” ⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê mun su, nan hêganôn mac lau atim yom lau-ñga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindêc sêtoc aô sa ña whasun ñambwa, tigen ñac si ñalôm yêc dan dau-ñga.

⁷ Ñac sem akin aô ñandô dom, ma yom nan sêndôhôn têñ lau, nan ñamalac si yomsu ñambwa.” [*Ais 29:13*]

⁸ Goc Yisu gic têku yom ma sôm, “Mac ahu Anötô ndê yomsu sin, ma asap ñamalac ñambwa si ñagôlin dôñ. ⁹ Mac alic ñayham bu asap mac daôm nem ñagôlin dôñ, magoc atec Anötô ndê yomsu, a? ¹⁰ Bu Moses to Anötô ndê yomsu bocdec bu, ‘*Toc damam lu dinam sa.*’ Ma in to yom dan whin bocdec bu, ‘*Ñgac dan bu sôm yom sac pi in damba lu dinda, nan lau sêndic in ndu man.*’ ¹¹ Tigen mac andôhôn lau bu sêngilî yomsu dinañ. Ñamalac dan ndê awa me gên bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in bu ndic yao gên dau ma sôm têñ inlu, ‘Gên nan bu nem amlu sa, nan gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinañ ñahu bu in kêyalin gên dau sa bu kên ti da têñ Anötô.) ¹² Tu dinañ-ñga in gêm in damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. ¹³ Ñalên dinañ mac asen

* **7:4:** Têñ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, nan semlhi gên yêc lau Israel ñatô nan sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ñga dom, ma †lau gameñ apa-ñga nan sêmbu maket ñamala. Ñac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötô anğô-ñga, ma bocdinañ sêñgwasin amba têñ ndoc sêmbu akên maket sêmen.

Anötö ndê yom popoc ma ankcuc lau andô si ngôliŋ nan apami sic dulu têt mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinaŋ.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau honj sêtêŋ inj sêmenj tiyham, ma sôm, “Mac lau honj, anğô ma anyalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêŋ honj nanj yêc awê ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, nanj ŋadanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga dom. Magoc mêtê ti gauc sac nanj menj akêŋ ŋamalac ŋalôm, nanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga.”

¹⁷ Tiŋambu Yisu hu lau dinaŋ sinj ma inj ti ndê ŋgacsêŋomi sêsôc andu danj si. Goc sêndac inj pi yom gôliŋ dinaŋ ŋahu. ¹⁸ Ma inj ndac ŋac, “Bocke dec mac atôm lau ŋatô nanj si gauc sa dom? Alic bu gêŋ n anj yêc awê, ma sip ŋamalac ŋatac ŋalôm, nanj oc kôm inj ŋadômbwi sa dom. ¹⁹ ŋahu bu gêŋ dinaŋ sip inj ŋalôm ti gauc dom, magoc sip inj ŋatac ŋalôm goc tiŋambu sa menj tiyham.” (Yisu ndê yom dinaŋ tôc asê bu Anötö gic yao gêŋ danen-ŋga danj bu gêŋ ŋadômbwi dom.)

²⁰ Ma inj gic têku yom ma sôm, “Gêŋ sac bocke nanj sa yêc ŋamalac si ŋalôm me whasunj, nanj kôm inj ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm. Gauc sac, mêtê sênem kanj gêŋ-ŋga, sêndic ŋamalac ndu-ŋga, mêtê mockainj-ŋga nanj lau nanj sem dau sa su, ma lau nanj sem dau sa su dom nanj sêkôm, lêŋ atac whinj awa ti wapa-ŋga, mêtê sêlic lau sac-ŋga ti sêŋsau lau-ŋga, mêtê sênenj gêŋ ŋawahô-ŋga, mêtê ŋalôm ŋagalac-ŋga ti mêtê lêmuŋ-ŋga, ma sêsôm yom sac-sac-ŋga, mêtê sêtoc dau sa-ŋga, ma lêŋ gauc mbasi-ŋga. ²³ Mêtê sac kainj dinaŋ honj ŋahu yêc ŋamalac si ŋalôm, ma kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga.”

Awhê Kanan-ŋga danj kêŋ whinj ŋanğa

(Mat 15:21-28)

²⁴ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ sinj, ma sêtêŋ gameŋ nanj yêc kêpiŋ malac Taya ma sêsôc andu danj si. Inj tec bu lau danj sêŋyalê gameŋ nanj inj mbo, magoc inj gitôm

dom bu sinj dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê danj mbo gameŋ dinaŋ, nanj ŋalau sac danj mbo inj atuwê ŋalôm. Inj awhê Grik-ŋga nanj dinda kôc inj yêc gameŋ Sairo-Pionisia-ŋga. Têŋ ndoc awhê dau ngô ŋawaê pi Yisu, nanj têt inj gi, ma hu dau sip nom yêc inj gahi-ŋga. Ma inj tenj Yisu ŋanğa bu inj soc ŋalau sac dau su yêc inj atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têt inj, “Gêŋ ŋamata-ŋga dakêŋ gêŋ danen-ŋga têt balêkoc bu sênenj e hôc ŋac dôŋ. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêŋ danen-ŋga, ma tambalinj têt giam sênenj.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam nanj sêndôc tebo ŋapu, nanj senj gêŋ ŋapopoc nanj balêkoc sêŋyaiŋ sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinaŋ-ŋga dec aô wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu ŋalau sac dau hu am atômwê sinj su.” ³⁰ Goc awhê dau mbu têt ndê andu gi, ma tap sa bu ŋalau sac dau hu inj atuwê sinj ma bawhê dau yêc bêc yêc ndê mbô.

Ŋac awha mba ma danğasunj bic

³¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu malac Taya ŋagameŋ sinj. Ŋac sêŋsêlêŋ sêmbu senj têt malac Saidon goc sêtêŋ bugictonj Galili-ŋga, ma sêpi bugictonj ŋadanğa ma sêtêŋ gameŋ Dekapolis-ŋga si. ³² Yêc gameŋ dinaŋ lau ŋatô sêkôc ŋac danj danğasunj bic ma awha mba ma sêtêŋ Yisu si, ma sêtenj inj bu kêŋ amba sac inj. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ŋac dau ma inlû sêsa ŋasawa saunj si sêlhac dau-ŋga. Ma inj kêŋ amba-atu sôc ŋac dau danğasunj, ma inj hu gasôp pi amba-atu ma kêŋ pi ŋac dau êmbala. ³⁴ Goc inj tatac undambê, sê awha atu, ma sôm têt inj bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ŋagahô inj danğasunj po asê, êmbala tigolonj, ma inj sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic minj pi gêŋ dinaŋ têt lau ŋatô dom, magoc sêsôc inj ndê yom ŋapu dom. Inj gic yao ŋac tidim daêsam, magoc ŋac sic minj pi inj hôc gêlêc su. ³⁷ Ma lau honj nanj sêŋgô, nanj sêhêdaê ŋandô ma sêsôm,

“Inj kôm gêŋ honj ɲapep eŋ, ma gitôm bu kôm lau dangasuŋ bic sêŋgô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

Yisu gôlôm lau 4,000 (Mat 15:29-39)

¹ Têŋ têt dinan lau daêsam sêkac sa tiyham e lau toŋ atu sêmbo sêwhin Yisu. Inj gêlic bu ɲac si gêŋ sêneŋ-ŋga mba, goc ta ndê ɲgacsêŋomi sêtêŋ inj sêmeŋ, ma sôm têt ɲac bu, ² “Aô taŋwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhin aô gitôm bêc tō su, ma ɲac si gêŋ sêneŋ-ŋga pacndê. ³ Ma aô bu wakêŋ ɲac sêlhô ti gêŋ yô ɲac, dec ɲac oc tagôlô yêc seŋ. ɲac si lau ɲatô sêmeŋ akêŋ gameŋ baliŋ.” ⁴ Magoc inj ndê ɲgacsêŋomi sêô inj ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gameŋ sawa, ma oc dakôc gêŋ daneŋ-ŋga y êc nde, naŋ tôm bu lau honj dindec sêneŋ?” ⁵ Ma Yisu ndac ɲac, “Mac nem bolom hiŋga ndöc?” Ma ɲac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndöc.”

⁶ Goc Yisu sôm têt lau bu sêndöc sic sêndöc nom. Ma inj kôc bolom 7 dinan ma gêm danje, pô kôc-kôc, ma kêŋ têt ndê ɲgacsêŋomi bu sêndic sam têt lau, dec sic sam. ⁷ Ma ɲac si i mwambwa ɲatô sêndöc, naŋ Yisu gêm mbec whin, ma sôm bu sêndic sam têt lau. ⁸ Ma lau honj seŋ e hôc ɲac dôŋ, goc ɲgacsêŋomi sic ɲadêlê sa sip gatop 7 e meŋhu. ⁹ Lauŋgac naŋ seŋ gêŋ dau, naŋ si namba gitôm 4,000. Tinambu Yisu kêŋ ɲac sêlhô si, ¹⁰ ma inj ti ndê ɲgacsêŋomi sêpi waŋ danj ma sêtêŋ gameŋ naŋ sêsam bu Dalmanuta, naŋ si.

Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêŋ dalô (Mat 16:1-4)

¹¹ Lau Palêsai ɲatô sêtêŋ Yisu si, ma sic hu sêŋsu inj. ɲac bu sêŋsahê inj, dec sêndac inj bu kôm gêŋ dalô danj bu tôc asê bu inj kôc ɲaclai yêc Anötö ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têt ɲac, “Tu sake-ŋga mac lau têt dindec-ŋga aŋsalê gêŋ dalô? Yomandô wasôm t êŋ mac bu aô wakôm gêŋ dalô tôm mac

andac, naŋ danj dom.” ¹³ Goc inj hu ɲac siŋ ma pi waŋ tiyham whin ndê ɲgacsêŋomi ma sêlhô bu sêmbu sêpi bugicton ɲadanga sêndi.

Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê (Mat 16:5-12)

¹⁴ Têŋ ndoc ɲgacsêŋomi sêpi waŋ dau si, naŋ sêŋlhinj dau siŋ bu sêkôc bolom ɲatô, ma ɲac si bolom tigenj yêc waŋ dau ɲalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ɲannga têt ɲac bu, “Ayob daôm ɲapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ɲac sem yomgalôm sêwhin dandi ma sêsôm, “Inj sôm yom dinan ɲahu bu yac neŋ bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê yom naŋ ɲac sêsôm, dec sôm têt ɲac, “Tu sake-ŋga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom naŋ aô gasôm pi yist, naŋ ɲahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêŋ honj naŋ aô gakôm, naŋ dom? Mac nem ɲalôm ɲadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêŋ danj ɲapep dom. Danjamsuŋ yêc, magoc mac aŋgô yom dom. Gauc nem gêŋ naŋ aô gakôm su. ¹⁹ Têt têt naŋ aô gac sam bolom amandanj têt lau 5,000, naŋ mac ahonj ɲadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têt têt naŋ aô gac sam bolom 7 têt lau 4,000, naŋ mac ahonj ɲadêlê sa sip gatop hiŋga?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc inj sôm têt ɲac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ɲgac tapec ɲayham sa

²² ɲac sêlac waŋ si e sêhôt asê malac Betsaida. Ma lau ɲatô sêkôc ɲgac tapec danj sêtêŋ Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêŋ amba sac inj. ²³ Goc Yisu kêŋ inj sip amba, ma wê inj sa malac ɲamakê gi. Inj hê gasôp pi inj tandô ma kêŋ amba sac inj, ma ndac, “Am gêlic gêŋ danj me mba?” ²⁴ Ma ɲgac dau hôc tandô sa ma sôm, “Aêc, aô galic ɲamalac sêŋsêlêŋ sêmbo, magoc galic ɲac ɲadauŋ-dauŋ. Aô galic ɲac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kêŋ amba sac inj tandô tiyham, ma inj tandô po asê ma ɲayham sa. Ma inj gêlic gêŋ honj ɲawa

ņayham. ²⁶ Goc Yisu kêņ in kôlhö gi ma sôm, “Am lhö solop têt nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

Pita hoc Yisu űahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)

²⁷ Tiņambu Yisu ti ndê űgac-sêņomi sêlhö bu sêtêt malac űatö naņ yêc kêpiņ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêņsêlêņ sêmbo seņ ma Yisu ndac űac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?” ²⁸ Ma űac sêsôm têt in, “Lau űatö sêsôm bu am Jon, űgac Kêku Lau-ņga, ma űatö sêsôm bu am Elaija, ma űatö sêsôm bu am propet akwa-kwa si daņ.” ²⁹ Dec in ndac űac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô in awha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao űac bu sêsôm in asê têt lau daņ dom.

Yisu sôm gwanan bu in oc hóc űandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)

³¹ Têt têt dinan Yisu gic hu kêdôhôn űac pi gêt naņ oc hóc asê űamalac ndê Atu. In oc hóc űawapac daêsam, ma lau bata Israel-ņga ti tdabuņsiga atu-tu ma lau naņ sêndôhôn yomsu oc sêtec in. Lau oc sêndic in ndu, ma tiņambu bêt tö niņga su in oc tisa tiyham. ³² In sôm yom dinan yêc awê, dec Pita kôc in sa űasawa sauņ gi, ma sôm in. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê űgacsêņomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadaņ, kôc daôm sa lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêt dom, am bu êmkuc űamalac si gauc űambwa.”

Lau naņ sêņkuc Yisu oc sêhóc
űawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)

³⁴ Goc in mbwêc ndê űgac-sêņomi ti lau daêsam naņ sêņkuc in, naņ sêtêt in sêmeņ, ma sôm têt űac, “Asa naņ tac whiņ bu êņkuc aö, naņ êņgwiniņ dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êņkuc aö. ³⁵ Bu asa naņ tac whiņ bu sap gêt nom-ņga dôņ űapan tu mbo tali-ņga, naņ oc niņga. Magoc asa naņ bu hu gêt nom-ņga siņ tu êņkuc aö-ņga ma tu űawaê űayham-ņga, naņ oc niņga dom. ³⁶ űamalac daņ bu po gêt nom-ņga hon sa, magoc in dau gatu bu niņga, dec

gêt nom-ņga hon dinan oc tôm dom bu nem in sa. ³⁷ Bu gêt űayham bocke yêc, naņ gitôm bu dakêt têt Anötö ô yac neņ gatun?

³⁸ “Lau têt dindec-ņga űac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêt bambaliņ tôm lau mockaiņ-ņga. Asa naņ kwahic dec maya tu aö ti aneņ yom-ņga, naņ űamalac ndê Atu oc maya tu in-ņga têt ndoc űambu-ņga naņ in mbu meņ ti Damba Anötö ndê űawasi, ma aņela dabun sêwhiņ.”

9

¹ Ma in sôm têt űac, “Yomandö aö wasôm têt mac! Lau űatö kwahic dec sêmbo, naņ oc gacgeņ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôliņ meņ sa tiawê ma ti űaclai atu.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê
űawasi

(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)

² Bêt 6 giņga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiņ in, ma űac tawasê sêpi lôc baliņ daņ si. Têt têt dinan Yisu ndê űamlic kaiņ daņ sa, ma sêlic in ndê űawasi. ³ In ndê űakwê sêp sambuc ma űawasi atu, hóc gêlêc gêt sêsêp nom-ņga hon. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma inlu sem yomgalôm sêwhiņ Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, űayham kêlêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-ņga, am nem bac daņ, Moses nde daņ, ma Elaija ndê bac daņ.” ⁶ űgacsêņomi tö dinan sêtöc dau atu, ma bocdinan Pita gêm gauc yom tu sôm-ņga. ⁷ Têt dinan dao daņ meņ kêgatöc űac ahuc, ma awha daņ sa yêc dao űalôm, naņ sôm, “Aö neņ atunġac dau dindec, naņ aö atac whiņ ndu andö. Anġô in ndê yom maņ.” ⁸ Ma űagahô űac tahê gameņ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whiņ űac.

Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)

⁹ Tiņambu űac sêsip akêt lôc dau sêmeņ, ma Yisu kêņ yao bu sêsôm yom pi gêt naņ sêlic yêc lôc, naņ asê dom e tôm űamalac ndê Atu tisa akêt lau batê-ņga. ¹⁰ Tu dinan-ņga űac sem

yom dinaŋ ahuc yêc ŋac dau, magoc sem yomgalôm sêwhiŋ dandi ŋapaŋ pi gêŋ dau. Nahu bu Yisu ndê yom pi iŋ tisa akêŋ lau batê-ŋga, naŋ sêŋyalê ŋahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêsôm bu Elaija oc meŋ hôc asê muŋ, ma tiŋambu Mesaya oc meŋ. Yom dau ŋahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hôc asê muŋ Mesaya, bu êmasaŋ gêŋ hoŋ tisolop. Ma aô wasôm têtê mac, bu Elaija meŋ hôc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têtê iŋ tôm ŋac atac whiŋ, tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc gwanan su. Ma yom naŋ sêto yêc pi ŋamalac ndê Atu naŋ sôm bu iŋ gic waê bu hôc ŋandê atu, ma lau oc sêpu iŋ ma sêtec iŋ. Mac aŋyalê yom dau ŋahu, me mba?”

*Yisu soc ŋalau sac su yêc balê dan
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yisu ma ŋgacsêŋomi tō dinaŋ sêsip akêŋ lôc dau sêmeŋ ma sêlic bu kêdôhônwaga yomsu-ŋga ŋatô ma Yisu ndê ŋgacsêŋomi ŋatô sêsôm dau sêmbu, ma lau toŋ atu sêŋgihi ŋac ahuc. ¹⁵ Têtê ndoc lau hoŋ dinaŋ sêlic Yisu naŋ sêhêdaê ŋandô, ma sênti sêtêŋ iŋ si ti sêhê mwalêc iŋ. ¹⁶ Ma Yisu ndac ŋac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma ŋamalac dan naŋ mbo lau toŋ atu ŋalôm, naŋ ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, aô gakôc aneŋ balê dindêc gameŋ, bu ŋalau sac dan mbo iŋ ŋalôm ma kôm iŋ awha mba. ¹⁸ Têtê ŋatô ŋalau sac dau kôc iŋ dôŋ ma tuc iŋ sip nom gi, kôm iŋ whapwic sa ma seŋ lhô, ma iŋ amba ti gahi ŋaŋga sa. Aô gandac am nem ŋgacsêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ŋgô yom dau ma sôm, “O mac lau, aô gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ dan? Aô wambo wawhiŋ mac ŋapaŋ dom! Mac nem akêŋ whiŋ mbasi. Akôm balê dau sa amenj.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtêŋ Yisu sêmeŋ, ma têtê têtê ŋalau sac gêlic iŋ, naŋ ŋagahô iŋ kêmwanan balê dau ti ŋaŋga, goc tuc iŋ sip nom gi, ma iŋ

kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ŋadamba, “Ŋalau sac kôm iŋ bocdinaŋ tôm yala hiŋga?” Ma damba sôm, “Iŋ mbo bocdinaŋ têtê têtê iŋ balêkoc sauŋ ŋapaŋ e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ŋalau sac dau tuc iŋ peŋ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic iŋ ndu niŋga. Tigeŋ am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.” ²³ Goc Yisu sôm têtê iŋ, “Bocke dec am sôm têtê aô, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêŋ whiŋ, dec gêŋ hoŋ oc nditôm.” ²⁴ Ma ŋagahô balê ŋadamba ta yom ma sôm, “Aô gakêŋ whiŋ. Nem aô sa bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga.”

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmeŋ, dec hec yom ŋalau sac ma sôm, “Am ŋalau dan gasuŋ bic ma awha mba-ŋga, aô wandic atu am bu hu balê dindêc siŋ, ma sôc iŋ ŋalôm tiyham dom!” ²⁶ Goc ŋalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanan balê dau ŋalêŋ sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ŋac batê dan, dec lau daêsam sêsôm, “Iŋ mbac ndu su.” ²⁷ Tigeŋ Yisu kêm iŋ sip amba, keŋ iŋ sa, ma iŋ tisa kalhac.

²⁸ Tiŋambu Yisu sôc andu dan gi, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêndac iŋ gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc ŋalau dinaŋ su?” ²⁹ Ma iŋ sôm, “Mac bu asoc ŋalau kaiŋ dinaŋ su, naŋ aten mbec ŋaŋga. Ŋalêŋ dan mba.”

*Yisu sôm tiyham bu iŋ oc mbac ndu
ma tisa*

(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêŋsêlêŋ sêmbu gameŋ Galili-ŋga. Yisu bu êndôhôn ŋac têtê têtê dinaŋ, dec tec bu lau sêŋyalê gameŋ naŋ ŋac sêmbu. Iŋ sôm têtê ŋac, “Tiŋambu oc sêkêŋ ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba. Ŋac oc sêndic iŋ ndu, magoc têtê bêt tō niŋga su, iŋ oc tisa tiyham.” ³² Magoc ŋac si gauc sa pi iŋ ndê yom dom, ma sêtôc dau bu sêndac iŋ pi yom dau ŋahu.

Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?

(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ŋac sêŋsêlêŋ e sêhêc asê malac Kapenaom, goc si sêndôc andu dan.

Ma Yisu ndac ñac, “Mac asen daôm pi gën sake yêc sen?”³⁴ Magoc ñac sem dôñ, bu yêc sen ñac sem yomgalôm sêwhin dandi pi ñac si asa in ñac ñamata-nga.³⁵ Yisu ndöc sic ma ta ñgacsênomi 12 sêtên in si, ma sôm têt ñac, “A sa nan bu ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö anğô-nga, nan êngwinin dau ti ñac ñambu-nga, ma nem akin lau hon.”³⁶ Goc in kôc balêkoc sauñ dan ma kêt in kalhac ñac ñalhu. Ma in kégape in ma sôm,³⁷ “Asa nan bu kôc balêkoc sauñ dan tôm in dindéc, nan sa tu aö neñ ñaê-nga, nan gitôm in kôc aö dauñ sa. Ma asa nan kôc aö sa, nan kôc aö tanwasên sa dom, magoc kôc Daman nan kêt in aö gameñ, nan sa bocdinañ.”

Lau nan sêkôm gwelen tu Yisu-nga, nan sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

³⁸ Têt béc dan Jon sôm têt Yisu bu, “Kêdôhônwaga, yac alic ñac dan kôm gwelen ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Yac ac yao in, bu in kêtuc am whin yac dom.”³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac in ahuc dom, bu ñamalac nan kôm gên dalô ña anen ñaê, nan gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aö.⁴⁰ Asa nan kêt kisa yac dom, nan yac neñ dan.⁴¹ Yomandô aö wasôm têt mac bu asa nan kôm gên sauñ dan bu nem mac sa tu mac ankc aö Kilisi-nga, gitôm in kêt bu laclu dan têt mac anôm, nan Anötö oc êñlin in sin dom. In oc kêt ñagêyô ñayham têt in.”

Puc pi létôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc sauñ dan nan kêt whin aö bu kôm mêtê sac, nan kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc ndi ninga. Ma bocdinañ oc tôm dom bu

in tim balêkoc dau, ma tinambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nan tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, nan ñayham hóc gêlêc am kôm sac ña amam lu-lu e am sip ya lambwam-nga nan sa ñapan, nan ndi.⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nan tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, nan ñayham hóc gêlêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-nga nan sa ñapan, nan ndi.⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nan kip sa. Am bu ndöc Anötö ndê gameñ undambê-nga ti tanôm tigen, nan ñayham hóc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi.⁴⁸ Yêc gameñ dinañ lau oc sêhóc ñandê ñapan, tôm yom nan Aisaya to yêc bocdec bu, ‘Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ñapan.’

⁴⁹ “Bocdinañ ayob daôm tu létôm-nga, bu Anötö oc kêt ya êmbô lau hon,* gitôm lau sêkêt gwêc so pi wata tu bu yêc ñayham ñasawa balin.⁵⁰ Gwêc so dau in gên ñayham, magoc ñamakic bu ninga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalên nde? Bocdinañ ambo lau nom-nga ñalôm atôm gwêc so, ma ambo awhin daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awê lu ñac sêhu dau sin
(Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ñgacsênomi sêhu gameñ dinañ sin, ma sêtên gameñ Judia-nga si. Goc sêpi Bu Jordan ñadanga nan yêc têt gameñ ac pi-nga, nan si. Yêc gameñ dinañ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtên in si, ma in kêtuc in ndê mêtê ma kêtôhôn ñac.

² Ma lau Palêsai ñatô sêmen ma bu sêtin Yisu, dec sêndac in bocdec bu, “Ñgac dan bu hu ndê awê sin, nan

* **9:49:** Yom nan yêc ñabatin 49 nan ñahu yêc awê dom, magoc lau ñatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whin bu lau sêkêt whin Yisu-nga sêhu mêtê sac hon sin ma sêsa lêt gitên en. Gên bocke nan bu lhac ñac ahuc tu sêtap gameñ undambê-nga sa, nan sêhu sin tôm yom nan yêc ñabatin 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêt ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ña ya tu bu ñadômbwi ninga ma gol ñawasi solop yêc.

oc êngili yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ñac ô, “Moses to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ñgac dan gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-ñga, goc hu ndê awhê siñ.” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinañ tu mac nem ñalôm ñadandi-ñga. ⁶ Magoc têtêm Anötö kêtê undambê ti nom, nañ inñ kêmasañ ñamalac ñgac ti awhê. ⁷ Ma tu dinañ-ñga ‘ñgac dan oc hu damba lu dinda siñ, ma sap inñ nawhê dôñ, ⁸ ma inñlu sêti gêtê tigen.’ Yom dau whê sa bu inñlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inñlu sêti gêtê tigen yêc Anötö anğô-ñga. ⁹ Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêtê nañ Anötö dau kêtê pitigen, nañ su.”

¹⁰ Tinambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêndöc andu dan, ma sêndac inñ pi yom dinañ ñahu. ¹¹ Ma inñ sôm, “Ñgac nañ hu inñ ndê awhê siñ ma gêm awhê wakuc, nañ kôm gêtê mockain-ñga têtê inñ yêc Anötö anğô-ñga. ¹² Ma awhê nañ hu nakweñ siñ ma gêm ñgac wakuc, nañ kôm gêtê mockain-ñga bocdinañ.”

*Yisu gêm mbec balêkoc
(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)*

¹³ Têtê bêt dan lau sêhoñ si balêkoc sêtêtê Yisu si, bu inñ kêtê amba sac ñac. Magoc inñ ndê ñgac-sêñomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Têtê têtê Yisu gêtê gêtê dau inñ tac ñandê, ma sôm têtê ñac, “Atec balêkoc dinañ sêtêtê aô sêmên. Alhac ñac ahuc dom, bu Anötö ndê gêtê gic lau nañ sêtôm balêkoc sauñ dindac, nañ ñawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têtê mac bu asa nañ bu sôt Anötö ndê gêtê ñapu gitôm balêkoc sauñ dan dom, nañ oc nditôm dom bu sôt ndi.” ¹⁶ Goc inñ kêtê balêkoc dau sa ma kêtê ñac. Ma inñ kêtê amba sac ñac, ma gêm mbec ñac.

*Ñgac ti lêtôm
(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)*

¹⁷ Yisu ti ma kêtê lêtê mbo señ whiñ ndê ñgacsêñomi. Ma ñgac dan kêtê meñ ma pôt haduc yêc inñ anğô-ñga, ma ndac inñ bocdec bu, “Kêtê dôñwaga ñayham, aô wakôm bocke dec tinambu

Anötö oc kêtê aô sa wandöc tanli ñapañ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têtê inñ, “Tu sake-ñga am sam aô bu ñayham? Anötö tigen inñ ñayham. ¹⁹ Am kêtê yomsu nañ Anötö kêtê têtê Moses, ‘Ndic ñamalac ndu dom. Kôm gêtê mockain-ñga dom. Nem kan gêtê dom. Sôm yom tasan pi lau dom. Êmsau lau bu kêtê ñac si gêtê dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” ²⁰ Ma inñ sôm, “Kêtê dôñwaga, aô kakuc yomsu hoñ dinañ, têtê ndoc aô gambo balê ñapañ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê inñ ma tac whiñ inñ kêtêc. Ma inñ sôm, “Gêtê tigen yêc tu am kôm-ñga. Am ndi, kêtê am nem gêtê hoñ têtê lau sênemli, ma kêtê ñawa têtê lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinambu am mweñ ma êmkuc aô.” ²² Magoc têtê têtê ñgac dau ngô Yisu ndê yom dinañ inñ wec, ma kêtê ti ñalôm ñawapac gi. Ñahu bu inñ ñgac ti lêtôm.

*Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)*

²³ Goc Yisu tahê lau hoñ, ma sôm têtê inñ ndê ñgacsêñomi, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôt Anötö ndê gêtê ñapu ñagahô.” ²⁴ Ñac sêtê inñ ndê yom dinañ e sêtêdaê. Ma Yisu sôm têtê ñac tiyham, “O aneñ balêkoc atac whiñ-ñga, ñamalac bu sêsôt Anötö ndê gêtê ñapu, nañ gêtê sauñ dom. ²⁵ Bôt atu dan gitôm kamel, oc têtê bu sôt so ñalásê ñagahô, hôt gêtêc ñgac ti lêtôm dan bu sôt Anötö ndê gêtê ñapu.” ²⁶ Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtê yom dinañ ma sêtêdaê ñandô. Ma sêsôm têtê dandi, “Bu bocdinañ dec asa oc têtê bu tap Anötö ndê mwasin nem lau siñga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Yisu tahê ñac ma sôm, “Gêtê nañ ñamalac sêtôm dom bu sêtôm, nañ Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêtê hoñ.”

²⁸ Goc Pita sôm têtê inñ, “Yac oc bocke? Yac ahu gêtê hoñ siñ tu anğuc am-ñga.” ²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô têtê mac. Asa nañ bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me

balêkoc, me nom siŋ tu aö-nga ma tu gwelenŋ ŋawaê ŋayham-nga, ³⁰ nan Anötö oc kênŋ gêŋ kainŋ dinanŋ daêsam têtŋ inŋ ô, têtŋ ndoc inŋ mbo nom. Ma inŋ oc tap kisa ti ŋawapac sa tu aö-nga whinŋ. Ma têtŋ têtŋ ŋambu-nga, Anötö oc kôc inŋ sa, ma kênŋ inŋ ndöc tali ŋapanŋ yêc undambê. ³¹ Tigenŋ lau daêsam nan kwahic dec sêti lau ŋamata-nga, nanŋ oc sêti lau ŋambu-nga, ma lau ŋambu-nga oc sêti lau ŋamata-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inŋ oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yisu wê inŋ ndê ŋgacsêŋomi ma sêŋsêlêŋ sêmbo senŋ bu sêtêŋ Jerusalem sêndi. Inŋ ndê ŋgac-sêŋomi sêŋsêlêŋ ti sêhêdaê, ma lau ŋatô nan sêŋsêlêŋ sêwhinŋ ŋac, nanŋ sêtöc dau.* Bocdinaŋ Yisu kôc ŋgacsêŋomi 12 sêsa si sêlhac dau-nga, ma sôm yom tiyham pi gêŋ nanŋ oc hôc asê inŋ. ³³ Inŋ sôm, “Kwahic dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma ŋgac danŋ oc hoc ŋamalac ndê Atu asê ma kênŋ inŋ sip dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônŋ-waga yomsu-nga amba. ŋac oc sêkic yom bu sêndic inŋ ndu, ma sêkêŋ inŋ sip lau Rom-nga amba. ³⁴ ŋac oc sêsu inŋ susu, sêhê gasôp pi inŋ, sêndic inŋ ŋamlic ŋandê ma sêndic inŋ ndu. Magoc tinŋambu bêc tö ninŋa su, goc inŋ oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhêc gêlêc ŋgacsêŋomi ŋatô

(Mat 20:20-28)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atuŋgac lu, sêtêŋ Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhônŋ-waga, alu atac whinŋ gêŋ danŋ, ma bu andac am bu kôm gêŋ dau ŋandô sa.” ³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whinŋ bu aö wakôm sake?” ³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whinŋ bu têtŋ ndoc am ndöc nem pônŋ kiŋ-nga ti ŋawasi atu, nanŋ am kênŋ alu andöc awhinŋ am, danŋ ndöc amam andô-nga ma danŋ ndöc gasê-nga.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu anyalê gêŋ nanŋ amlu andac, nanŋ dom. Amlu atôm

bu anôm gêŋ sip laclhu ŋawapac-nga nanŋ aö wanôm, a? Ma atôm bu alinŋ sanŋu† nanŋ aö oc waliŋ, a?” ³⁹ Ma inŋlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêŋ sip laclhu tôm aö wanôm, ma alinŋ sanŋu tôm nanŋ aö waliŋ. ⁴⁰ Magoc aö dec oc wanŋaliŋ lau sa bu sêndöc aö amanŋ andô-nga ti amanŋ gasê-nga, nanŋ dom. Anötö ti ŋadau bu êŋyaliŋ lau sa bu sêndöc dinanŋ.”

⁴¹ Têtŋ ndoc ŋgacsêŋomi 10 sêŋgô yom dau ŋawaê, nanŋ ŋac tac ŋandê têtŋ Jems lu Jon. ⁴² Goc Yisu mbwêc ŋac sêtêŋ inŋ si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinŋwaga sêtöc dau sa têtŋ ŋac si lau, ma ŋac si lau bata sêŋgwiniŋ lau nanŋ sêmbo ŋac ŋapu. ⁴³ Tigenŋ mac aŋkuc ŋac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti ŋamalac tiwaê yêc Anötö aŋgô-nga, nanŋ nem akiŋ mac. ⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem ŋamalac ŋamata-nga, nanŋ êŋgwiniŋ dau ma ti mac honŋ nem ŋgac akiŋ ŋambwa. ⁴⁵ ŋahu bu lêtŋ dau ti aneŋ lêtŋ. ŋamalac ndê Atu meŋ tu bu lau sênem akiŋ inŋ-nga dom. Mba. Inŋ meŋ bu nem akiŋ lau, ma bu kênŋ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ŋatôp.”

Yisu kôm ŋgac tapec Batimeas ŋayham sa

(Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ e sêhêc asê malac Jeriko, ma lau toŋ atu sêŋkuc ŋac. Têtŋ ndoc ŋac bu sêhu Jeriko siŋ, nanŋ sêtap ŋgac tapec danŋ sa, nanŋ ndöc senŋ ŋamakê ma tenŋ gêŋ. Inŋ Batimeas, ŋgac danŋ ŋaê Timeas ndê atuŋgac. ⁴⁷ Têtŋ têtŋ inŋ ŋgô bu Yisu Nasaret-nga kêsêlêŋ mbo senŋ, nanŋ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom inŋ ma sêsôm bu inŋ nem dônŋ. Magoc inŋ mbwêc ti ŋanŋa, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö.” ⁴⁹ Yisu ŋgô ŋac si yom ma kwê dônŋ kalhac, goc sôm têtŋ lau, “Mac asôm têtŋ inŋ bu

* **10:32:** Lau nanŋ sêŋkuc Yisu nanŋ sêhêdaê ti sêtöc dau, ŋahu bu ŋac gauc gêm yom nanŋ Yisu sôm têtŋ ŋac su, pi gêŋ nanŋ oc hôc asê inŋ têtŋ têtŋ inŋ bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu nanŋ inŋ oc nôm, ma sanŋu nanŋ inŋ oc linŋ, nanŋ ŋahu sip ŋawapac daêsam nanŋ oc hôc asê inŋ.

menj.” Goc sêta yom têtj ngac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac n̄ayham! In̄ ta am bu mwenj.” ⁵⁰ Goc ngac dau kac ndê n̄akwê andô-nga baliñ su yêc nom, ma tisa n̄agahô ma têtj Yisu gi. ⁵¹ Ma Yisu ndac in̄, “Am tac whiñ bu aô wakôm sake têtj am?” Ma ngac tapec dau sôm, “Kêdôhôn-waga, aô tac whiñ bu tanôn n̄ayham sa.” ⁵² Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kêñ whiñ aô dec kôm am n̄ayham sa.” Ma n̄agahô in̄ tandô n̄awa sa, ma in̄ kêkuc Yisu mbo senj.

11

Yisu sôc Jerusalem gi
(Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sênjomi sênjsêlên sêhêganôn Jerusalem e sêsun sa malac Betani ma malac Betpangi yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkiñ ndê ngacsênjom lu, ² ma sôm têtj in̄lu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donki dan sa, nan sêsô dôn kalhac. In̄ donki n̄atu wakuc, nan n̄amalac dan ndöc n̄ahô muñ su dom. An̄gapwêc su ma akôc sa amenj. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu an̄gapwêc donki dau, nan asôm têtj n̄ac bu, ‘Pômdau tac whiñ bu donki dindec nem in̄ sa n̄asawa saun, goc in̄ oc kêñ mbu menj.’ ”

⁴ Bocdinañ dec in̄lu sêsôc malac dau si ma sêtap donki dan sa, nan lau sêsô dôn kalhac senj n̄adali kêpiñ andu dan. In̄lu bu sên̄gapwêc su, ⁵ ma lau n̄atô nan sêlhac sêm̄piñ, nan sêndac in̄lu, “Amlu akôm sake, dec bu an̄gapwêc donki dau su?” ⁶ Ma in̄lu sêo n̄ac si yom tôm Yisu sôm têtj in̄lu, dec sêhu donki dau siñ têtj in̄lu. ⁷ Sêwê in̄ sa sêtênj Yisu si, ma sêhu si n̄akwê awê-nga sac donki, goc Yisu pi gi ndöc n̄ahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si n̄akwê yêc senj. Ma lau n̄atô sêhêako a n̄alaun yêc senj n̄amakê ma sêkên yêc senj. ⁹ Lau nan sêm̄un Yisu ti lau nan sên̄kuc in̄, nan sêm̄bwêc “Hosana! Anötö nem mbec ngac nan menj gêm Pômdau an̄gô. ¹⁰ Anötö nem mbec in̄ nan menj

bu puc aban Dawid ndê gôliñ dôn. Hosana têtj Anötö lôlôc-nga.”

¹¹ Yisu hóc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabun n̄abatêmdö gi, ma gêlic gên sambob nan yêc dindê. Magoc ac gi su dec in̄ ti ndê ngacsênjomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kiñ dan
(Mat 21:18-19)

¹² Têtj bêtêc Yisu ti ndê ngac-s ênjomi sêhu Betani siñ ma sênjsêlên sêmbo senj, ma gên yô Yisu. ¹³ In̄ gêlic a kiñ dan nan kalhac ahê, goc têtj a dau gi. Têm dinañ in̄ têtj nan a kiñ sem n̄andô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinañ n̄alaun kêsôlô su dec kêñ bata bu mboe kiñ n̄andô oc sên̄galên. Magoc n̄andô mbasi, in̄ tap n̄alaun n̄ambwa sa. ¹⁴ Goc in̄ pucbo a dau ma sôm, “Lau dan oc sênen n̄andô yêc a dindec tiyham dom.” Ma in̄ ndê ngacsênjomi sên̄gô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabun
(Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

¹⁵ Yisu ti ndê sênjomi sênjsêlên si e sêhóc asê Jerusalem, ma sêtênj lôm dabun si. Yêc lôm dabun n̄abatêmdö lau sêtidulu gên ti semlhi gên sêmbo, ma Yisu gic hu soc n̄ac sêsa awê. In̄ kac lau sêo mone-nga si tebo sa, ma kac lau nan sêyob balusi bu lau sênemlhi,* nan si pôn sa whiñ. ¹⁶ Ma in̄ gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-nga sôc lôm dabun n̄agamenj tiyham dom. ¹⁷ Ma in̄ kêdôhôn lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aô nenj andu gic waê bu lau akênj gameñ honj sêtenj mbec sêmbo-nga.’ Mac an̄yalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu ti lau kan si gameñ?”

¹⁸ Tin̄ambu dabun̄siga atu-tu ma lau nan sêndôhôn yomsu, nan sên̄gô n̄awaê pi gên nan Yisu kôm, ma sên̄yalê bu lau sambob sêhêdaê tu in̄ ndê yom-nga. Tu dinañ-nga dec sêtôc Yisu, ma sên̄salê lên bu sêndic in̄ ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê ngac-sênjomi sêmbo Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

* 11:15: Alic yom n̄apu-nga (footnote) yêc Mat 21:12.

Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti dateŋ mbec-ŋga

(Mat 21:20-22)

²⁰ Nğalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ngacsêŋomi sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhêc asê a kiŋ naŋ Yisu pucbo. Nğac sêlic bu a dau mbac, nğasaŋgac ti nğawakac hoŋ tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêm Yisu ndê yom, dec sôm têtêŋ iŋ, “Kêdôhônŋwaga, lic a kiŋ naŋ am pucbo, naŋ mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtêŋ nğac, “Akêŋ whiŋ Anötö. ²³ Aô wasôm yomandô têtêŋ mac, bu asa naŋ bu sôm têtêŋ lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc nğalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kêtêŋ whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau nğandô sa, dec gêtêŋ dau oc nğandô sa. ²⁴ Bocdinaŋ aô bu wasôm têtêŋ mac bu gêtêŋ bocke naŋ mac bu atetêŋ Anötö bu kêtêŋ têtêŋ mac, naŋ akêŋ whiŋ bu mac akêc su, ma aô wasôm yom nğandô, iŋ oc kêtêŋ têtêŋ mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têtêŋ ndoc mac bu atetêŋ mbec, ma bu gauc nem lau naŋ sêkôm sac têtêŋ mac, naŋ goc asuc nğac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ.”

Gêndac pi Yisu ndê nğaclai nğahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)

²⁷ Yisu ti iŋ ndê ngacsêŋomi sêhêc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ nğabatêŋ-ndö, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêtêŋhônŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêtigasuc iŋ. ²⁸ Ma sêndac iŋ, “Am kêc nğaclai yêc nde, bu kôm gêtêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêtêŋ têtêŋ am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têtêŋ nğac, “Gêtêŋ nğamata-ŋga aô wakêŋ gêtêŋ dac daŋ têtêŋ mac. Mac bu aô anetêŋ yom, dec wasôm anetêŋ nğaclai nğahu asê têtêŋ mac. ³⁰ Asa kêtêŋ nğaclai têtêŋ Jon dec iŋ kêtêŋ lau? Anötö kêtêŋ nğaclai têtêŋ iŋ, me mba? Asôm têtêŋ aô.”

³¹ Nğac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêtêŋ dac, ma sêsôm têtêŋ dau, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtêŋ nğaclai têtêŋ Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’ ³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtêŋ lau kêtêŋ

nğamalac nom-ŋga si gauc nğambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Nğac sêŋyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet daŋ, dec sêtêc dau. ³³ Bocdinaŋ sêsôm têtêŋ Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma iŋ sôm têtêŋ nğac, “Bocdinaŋ aô wasôm anetêŋ nğaclai nğahu asê têtêŋ mac dom.”

12

Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)

¹ Ma iŋ gic hu yom gôliŋ daŋ ma sôm têtêŋ lau bata Israel-ŋga dinaŋ, “Nğac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ. Iŋ sô tuŋ sa, kêmasaŋ gameŋ tu lau sêmasaŋ wain nğakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ bu lau sêlhac ma sêtêŋ lau kaŋ. Tiŋambu iŋ kêtêŋ ôm dau têtêŋ lau nğatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameŋ daŋ. ² Têtêŋ têtêŋ sêndic wain nğandô sa-ŋga, naŋ nğadau kêtêŋ nğac akiŋ daŋ têtêŋ lau sêyob ôm-ŋga, tu bu sêkêtêŋ wain nğandô nğatô têtêŋ iŋ. ³ Tigeŋ nğac sêlô iŋ dôŋ, sic iŋ nğamlic nğandê, ma sêkêtêŋ iŋ kôlhô amba sawa gi. ⁴ Goc nğadau kêtêŋ nğac akiŋ daŋ tiyham, tigeŋ nğac sic iŋ pi nğagôlônŋ, ma sêkôm mêtê sac têtêŋ iŋ. ⁵ Tiŋambu nğadau kêtêŋ nğac titô-ŋga, magoc nğac sic iŋ ndu. Ma iŋ kêtêŋ lau daêsam tiyham, ma nğac sic nğatô nğamlic nğandê, ma sic nğatô ndu. ⁶ Tiŋambu nğac tigeŋ mbo, naŋ nğadau ndê atunğac, naŋ iŋ tac whiŋ ndu andô. Goc nğadau kêtêŋ ndê atu dau têtêŋ nğac gi, ma gauc gêm têtêŋ dau, ‘Lau naŋ sêyob anetêŋ ôm, naŋ oc sêtêc anetêŋ atunğac dindêc sa.’ ⁷ Tigeŋ têtêŋ têtêŋ nğadau ndê atu hêc asê, naŋ lau sêyob ôm-ŋga sêsôm têtêŋ dau, ‘Nğac dinaŋ iŋ nğadau ndê atunğac naŋ oc wêkaiŋ ôm dindêc ti ndê gêtêŋ lêtêŋsêŋ. Bocdinaŋ dandêc iŋ ndu ma dakêc ôm dindêc su ti yac neŋ.’ ⁸ Ma sêkêc atunğac, sic iŋ ndu ma sêtêc iŋ sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm nğadau oc kôm sake têtêŋ lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm? Iŋ oc meŋ ma ndic nğac ndu, ma kêtêŋ ôm dau têtêŋ lau nğatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc nğamata-ŋga

yêc andu dau. ¹¹ Pômdau kôm gêñ dau, ma yac alic ñayham.’ Mac asam yom dau su, me?”

¹² Têñ dinañ lau bata Israel-nga sêñyalê bu Yisu sôm yom gôlinj dau hêganônj ñac, dec sêñsalê lêñ bu sêkôc inj dôñ. Magoc sêtôc lau tonj atu nañ sêmbo sêwhinj Yisu, ma tu dinañ-nga sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Tiñambu lau bata dinañ sêñsalê lêñ bu sêtim Yisu bu sôm yom so danj. Ñac sêñkinj lau Palêsai ñatô sêwhinj lau Israel-nga ñatô nañ sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôñ, nañ sêtêñ Yisu si. ¹⁴ Ñac sêhôt asê inj ma sêsôm, “Kêdôhônj-waga, yac añyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ñac honj sa ñalêñ tigenj. Ma am kêdôhônj Anötô ndê lêñ têñ lau kêkuc yom ñandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu inj solop bu yac dakêñ takis t êñ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?”

¹⁵ Yisu ñgô yom dau, tigenj inj kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim inj, dec sôm, “Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôc mone silba danj ma atôc têñ aô.” ¹⁶ Goc sêkêñ mone danj têñ inj, ma inj ndac ñac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” Ma sêo yom ma sêsôm, “Sisa ndê.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêñ nañ gic inj ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gêñ nañ gic inj ñawaê.” Ñac sêñgô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêñ lau batê-nga

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

¹⁸ Ma lau †Sadiusi ñatô sêtêñ Yisu si, bu sêkêñ gêndac danj têñ inj. Ñac lau Israel si tonj danj, nañ sêkêñ whinj dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. ¹⁹ Ma ñac sêndac inj bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, Moses to yac neñ yomsu danj bocdec bu. Ñgac danj bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc

mbasi, nañ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰ Têñ ndoc danj asidôwai 7 sêmbo. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹ Goc inj asi, ñgac tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Ñgac titô-nga bocdinañ, ²² ma asidôwa hale bocdinañ, honj sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ²³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinañ honj sem awhê tigenj dinañ su têñ ndoc sêmbo tali.”*

²⁴ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Mac akôc gauc so, bu mac añyalê Anötô ndê yom ti inj ndê ñaclai dom. ²⁵ Têñ têm lau batê sêtisa, nañ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbo sêtôm añela undambê-nga. ²⁶ Ma yom danj tiyham tôc asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têñ ndoc Moses gêlic ya golom a danj, nañ Anötô sôm têñ inj bu, ‘Aô Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô ma Jakob ndê Anötô.’ ²⁷ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau tö dinañ si Anötô? Inj lau batê si Anötô dom, inj lau tali si Anötô. Mac nem gauc inj so sambuc.”

Yomsu ñamata-nga

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Kêdôhônjwaga yomsu-nga danj kalhac whinj lau nañ sêkêñ danja Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma inj gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ñapep. Bocdinañ inj ndac Yisu, “Anötô ndê yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Yomsu ñamata-nga nañ hôt gêlêc yomsu honj nañ bocdec, ‘Mac lau Israel-nga añgô! Pômdau yac neñ Anötô inj Pômdau tigenj. ³⁰ Atac whinj Pômdau am nem Anötô ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.’ ³¹ Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, ‘Atac whinj lau menpañ am-nga, tôm am

* **12:23:** Lau Sadiusi gauc gêm bu ñac si gêndac dau tôc asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

atac whiŋ am daôm. Yomsu lu dinan sêhóc gêlêc yomsu hoŋ su.”

³² Goc kêdôhônwaga yomsu-ŋga dau sôm têtŋ Yisu, “Kêdôhônwaga, am sôm solop. Yomandô, Anötö tigenŋ mbo, ma anötö ñandô danŋ mbo dom. ³³ Ma yac bu atac whiŋ A nötö ti nenŋ ñalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whiŋ lau menŋpaŋ yac-ŋga tôm yac atac whiŋ yac daunŋ, nanŋ hóc gêlêc bu yac dakêŋ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêŋ gêtŋ ñatô ti da.” ³⁴ Yisu gêlic bu ñgac dau ô yom ti gauc ñayham, dec sôm têtŋ inŋ, “Êmkuc gauc ñayham dinanŋ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôliŋ ñalôm.”

Yisu sôm yom dinanŋ, ma tiŋambu lau sêtöc bu sêkêŋ gêtndac têtŋ inŋ tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(*Mat 22:41-46; Luk 20:41-44*)

³⁵ Yisu kêdôhônŋ lau mbo lôm dabuŋ ñamakê, ma ndac ñac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? ³⁶ Dawid dau hoc yom asê tôm Ñalau Dabuŋ puc inŋ dôŋ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘Anötö sôm têtŋ aneŋ Pômdau, “Am ndöc aô amanŋ andô-ŋga e nditôm aô wakêŋ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.”’ ³⁷ Dawid dau sam Mesaya bu inŋ ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam inŋ bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoŋ sêŋgô Yisu ndê yom ti atac ñayham atu.

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtêc sac

(*Mat 23:1-7; Luk 20:45-47*)

³⁸ Ma Yisu kêdôhônŋ lau ma sôm, “Ayob daôm ñapep bu aŋkuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsôc ñakwê baliŋ ma sêŋsêlêŋ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiŋ bu lau sêtöc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. ³⁹ Ñac atac whiŋ bu sêndöc mala ñamata-ŋga yêc lôm wê-ŋga, ma sêndöc lau tiwaê si mala têtŋ ndoc sêneŋ mwasinŋ. ⁴⁰ Yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga lau dau sêteŋ mbec baliŋ. Magoc têtŋ ndoc lau sêlic ñac dom, nanŋ sêŋsau lauwhê sawa bu sêŋgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatôc ñac, ma kêtŋ ñagêyô sac sambuc têtŋ ñac.”

Awhê tuc danŋ kêtŋ da danŋe
(*Luk 21:1-4*)

⁴¹ Tiŋambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuŋ ñabatêmdö kêtŋ apa nanŋ lau sêkêŋ si da sip-ŋga, ma tahê lau hoŋ nanŋ sêkêŋ si da sip apa dau. Lau ti lêtôm daêsam sêkêŋ awa atu. ⁴² Tigenŋ awhê tuc ñalôm sawa danŋ menŋ ma kêtŋ awa sauŋ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ŋga. ⁴³ Goc Yisu ta ndê ñgac-sêŋomi sêmenŋ ma sôm, “Yomandô, aô wasôm têtŋ mac bu yêc Anötö aŋgô-ŋga awhê tuc ñalôm sawa dindec kêtŋ da nanŋ hóc gêlêc lau hoŋ si da su. ⁴⁴ Ñahu bu lau ti lêtôm hoŋ sêkêŋ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeŋ yêc ñac-ŋga. Magoc awhê dindec inŋ awhê ñalôm sawa, ma inŋ kêtŋ ndê gêtŋ hoŋ ti da.”

13

Yisu sôm yom pi lôm dabuŋ Jerusalem-ŋga

(*Mat 24:1-2; Luk 21:5-6*)

¹ Têtŋ ndoc Yisu bu hu lôm dabuŋ ñagameŋ siŋ, nanŋ inŋ ndê ñgacsêŋom danŋ sôm têtŋ inŋ, “Kêdôhônwaga, lic hoc atu-tu ma andu ñayham kêtêc nanŋ sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têtŋ inŋ, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuŋ dindec! Aô wasôm têtŋ am, bu tiŋambu ñacyo oc sêseŋ hoc atu-tu hoŋ dindec su e hoc danŋ oc ndöc hoc danŋ ñahô tiyham dom.”

Gêtŋ wapac têtŋ ñambu-ŋga-ŋga

(*Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19*)

³ Ñac sêsa sêtêŋ Lôc Olib si, ma tiŋambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêŋ Yisu si ma sêndöc aŋgô têtŋ lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem. Ma ñac sêndac inŋ bocdec bu, ⁴ “Sôm têtŋ yac bu ñawapac nanŋ am sôm yom pi, nanŋ oc hóc asê Jerusalem têtŋ têtŋ bocke, ma gêtŋ sake oc kêtŋ puc yac bu têtŋ dau menŋ kêtŋ?” ⁵ Goc Yisu sôm têtŋ ñac, “Ayob daôm ñapep bu lau danŋ sêŋsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmenŋ sênem aô aŋôŋ ma sêsôm, ‘Aô Mesaya daunŋ dec,’ ma oc sêŋsau lau daêsam. ⁷ Ma têtŋ ndoc

mac anğô ñawaê bu lau sic siñ têt dau me sêmasañ dau tu sêndic siñ-nga, nañ asô dom. Bu gêt honñ dinañ gic waê bu meñ sa, m agoc têt ñambu-nga yêc dôn yêc. ⁸ Kiñ nom-nga oc sêkêt kisa dau, ma lau gameñ dañ oc sêndic siñ têt lau gameñ dañ. Tiyhò oc nem yêc gameñ honñ, ma têtôm oc sa. Gêt honñ dinañ oc ndic hu ñawapac têt ñambu-nga-nga, gitôm awhê nañ kêsahê balêkoc tuñ in ma gêt dau gic hu ñandê atu nañ in oc hóc tu kóc balêkoc-nga.

⁹⁻¹⁰ “Gêt ñamata-nga lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê têt lau sambob, ma têt dinañ têt ñambu-nga oc meñ hóc asê. Ayob daôm ñapep. Lau oc sêwê mac atêt lau sêmatóc yom-nga andi, ma sêhi mac ña sô yêc lôm wê-nga. Tu aö-nga dec lau oc sêkêt mac alhac gôliñwaga ti kiñ anğô-nga, magoc ndoc dinañ ti têt bu mac ahoc yom ñandô asê têt ñac. ¹¹ Têt têt nañ sêkóc mac dôn ma sêwê mac atêt lau sêmatóc mac-nga andi, nañ ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom. Asôm yom nañ Anötö oc kêt têt mac têt ndoc dinañ, bu mac daôm oc asôm yom dom, Ñalau Dabuñ oc sôm.

¹² “Têt ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nañ sêkêt whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêt whiñ aö-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têt atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têt damba ti dindai, ma sêkêt ñac sêtêt lau bu sêndic ñac ndu. ¹³ Lau honñ oc sêtec mac tu aö neñ ñaê-nga. Magoc asa nañ bu lhac ñanğa ma hu aö siñ dom e ndê têt pacndê, nañ oc tap Anötö ndê mwasin nem in si-nga sa.”

Ñawapac gameñ Judia-nga
(*Mat 24:15-28; Luk 21:20-24*)

¹⁴ “Gêt sac sambuc nañ oc kôm gameñ tisac, nañ lau oc sêkêt lhac gameñ nañ gic in ñawaê dom. (Asa nañ sam yom dindê, nañ kóc gauc ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) Mac lau asa nañ ambo gameñ Judia-nga ma alic gêt dau, nañ honñ alhö api gameñ lôc-nga andi. ¹⁵ Alhö ñagahô ma gauc

nem mac nem gêt dañ dom. Lau nañ sêtwhañ dau sêndoc andu ñasactô, nañ sêsóc andu ñalôm bu sêkóc si gêt dañ têtôm dom. ¹⁶ Ma ñac nañ sêmbô ôm, nañ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkóc si gêt ñatô dom. ¹⁷ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkêt su têt balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têt têt dinañ. ¹⁸ Ateñ mbec bu gêt dinañ tap mac sa têt ndoc uhô-nga dom. ¹⁹ Ñahu bu ñawapac ñandô nañ bu sa têt têt dinañ, nañ oc hóc gêlêc ñawapac honñ nañ sêhóc asê nom têt têt nañ Anötö kêt undambê ti nom e kwahic dec, ma tiñambu oc sa bocdinañ tiyham dom. ²⁰ Magoc Pômdau oc kêt ndoc dinañ tiapê tu bu nem lau nañ in kêtaliñ sa su, nañ sa-nga. Bu mba, goc lau honñ oc sêtinğa.

²¹ “Têt ndoc dinañ ñac dañ bu sôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nañ akêt whiñ ñac dom. ²² Lau nañ sêtñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêmeñ ma sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu bu sêtñsau lau. Ma ñac oc sêtñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêtaliñ ñac sa, nañ sêtwhiñ. ²³ Aö gakêt puc mac gwanañ, ma bocdinañ ayob daôm ñapep.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga
(*Mat 24:29-36; Luk 21:25-33*)

²⁴ Ma Yisu sôm, “Ndoc ñawapac-nga dinañ oc pacndê, ma tiñambu lau oc sêlic gêt dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. ²⁵ Ma tata oc sêpeñ akêt umbonñ, ma gêt ti ñaclai nañ sêlhac umbonñ oc wi-wic sa. ²⁶ Ma tiñambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ndoc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. ²⁷ Ma inñ oc êñkiñ ndê añela sêsa sêtêt nom ñabatiñ ti undambê ñabatiñ honñ sêndi, bu sêndic lau nañ inñ kêtaliñ ñac sa su, nañ sa.

²⁸ “Gauc nem a lañ. Têt ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ mac añyalê bu ndoc ac-nga meñ kêtinñ. ²⁹ Ma bocdinañ têt ndoc mac alic gêt nañ aö gasôm yom pi, nañ hóc asê,

dec anyalê bu Njamalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga men kêpiñ su, gitôm in men kalhac gatam. ³⁰ Yomandô! Lau tèm dinañ-nga oc sêninga dom e gêñ hoñ dinañ hóc asê. ³¹ Undambê ti nom oc ninga, magoc aneñ yom oc ninga dom. Gêñ hoñ oc nandô sa tòm aô gasôm.”

Lau dan sênyalê Yisu ndê bêc mbu men-nga dom

(Mat 25:13-15)

³² Ma Yisu sôm, “Lau dan sênyalê bêc me acgatu nañ Njamalac ndê Atu oc mbu men, nañ dom. Anjela undambê-nga sênyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damañ tawasê kêyalê. ³³ Bocdinañ anem ali ma ayob daôm napep! Mac am gauc tèm nañ bêc nambu-nga dau oc men sa. ³⁴ Gitôm andu ndau dan nañ bu sa ndi lic gameñ natô. In hu ndê andu sin ma kêñ in ndê lau akin sêwêkain si gwelen têtêtêñ. Ma in oc sôm têtêñ ngac yob gatam-nga, bu in nem ali ma tatin gameñ napep e in mbu men. ³⁵ Bocdinañ anem ali, bu mac anyalê ndoc nañ andu ndau oc mbu men, nañ dom. In oc hóc asê têtêñ telha me timaninhu, me dalec tañ, me bêbêc ganduc, nañ mac anyalê dom. ³⁶ Ayob daôm napep, mboe in oc mbu men ngahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. ³⁷ Yom nañ aô gasôm têtêñ mac, nañ dec wasôm têtêñ lau hoñ bocdinañ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu
(Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

¹ Lau Israel si †Mwasin Pasowa ti †Mwasin Bolom Yist Mba-nga nandoc men kêpiñ, ma bêc lu yêc dôn yêc. Ma dabuñ-siga atu-tu ti lau nañ sêndôhôn yomsu-nga sênsalê lêt dan bu sêkôc Yisu dôn gelec ma sêndic in ndu. ² Tigen sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtêñ Mwasin Pasowa-nga nandoc dom, mboe lau daêsam nañ sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-nga, nañ oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê dan gêñ oso Yisu

(Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

³ Têtêñ tèm dinañ Yisu mbo malac Betani, ma gêñ gêñ ndöc whin ngac dan naê Saimon. Muñ-nga in ngac ti gêmbac leprasi. Yisu ndöc tebo ma awhê dan men, nañ kôc bu njamalu nayham naôli atu sip kac dan. In kac gêñ dau sa, ma kêc gêñ malu dau pi Yisu ndê ngagôlôn. ⁴ Lau natô sêlic dec tac nandê têtêñ awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-nga in kêyain gêñ njamalu dinañ? ⁵ Gitôm bu dakêñ têtêñ lau sênemli ma datap awa atu sa, ma dakêñ têtêñ lau nalôm sawa. Naôli dau oc hóc gêlêc naôli tu gwelen yala sambuc-nga su.” Ma sêhec yom in nalêñ sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu in sin ma akêñ nawapac têtêñ in dom. In kôm gêñ nayham solop têtêñ aô. ⁷ Lau nalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac napan, ma bocdinañ dec têtêñ bocke mac bu atac whin, nañ oc tòm bu mac anem nac sa. Tigen aô oc wambo wawhin mac napan dom. ⁸ Awhê dindêc gitôm bu êmwasin aô nalêñ dinañ, dec kôm. In kêc gêñ njamalu pi aô, dec tòm in kêmasañ aô neñ namlic gwanan tu sênsuhun aô-nga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtêñ mac, bu tinambu lau oc sêhoc nawaê nayham asê yêc gameñ hoñ, ma têtêñ dinañ nac oc sêsôm yom pi awhê dindêc ma lau oc gauc nem in.”

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê

(Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Têtêñ ndoc dinañ Judas Iskeriot, ngacsênomi 12 si dan, têtêñ dabuñsiga atu-tu gi ma sôm bu in oc hoc Yisu asê têtêñ nac. ¹¹ Nac sêngô in ndê yom ti atac nayham, ma sêsôm tidôn bu sênemli in. Bocdinañ in kêsalê lêt tu bu hoc Yisu asê-nga.

Yisu ndê ngacsênomi sêmasañ Mwasin Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

¹² Têtêñ Mwasin Bolom Yist Mba-nga nabêc namata-nga, bêc nañ lau Israel-nga sic domba Pasowa-nga ndu, nañ ngacsênomi sêsôm têtêñ Yisu bu, “Am tac

whin bu yac amasan Mwasin Pasowa bu am neŋ whin yac-nga yêc nde?"
 13 Dec Yisu kêkin ndê ngacsênom lu ma sôm têt inlu, "Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac dan sa nan kêbalaŋ bu lôŋ dan. Awhin in atêt in ndê ŋadau ndê andu andi.
 14 Ma asôm têt andu ŋadau, 'Alu mba kêdôhônwaga ndac am tu andu ŋalôm ŋaclen-nga, bu in ti ndê ngacsênomi bu sênen Mwasin Pasowa-nga yêc am nem andu.' 15 Ma in oc tôc ŋalôm atu dan yêc andu dau ŋahô-nga têt amlu. Tebo ti gêt hon tu yac danen Mwasin Pasowa-nga yêc ŋalôm dau, goc amasan gêt yêc dinaŋ." 16 Goc sênom lu dinaŋ sêsôc malac si, ma sêtap gêt hon sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasan Pasowa.

Yisu sôm asê bu ngac dan oc hoc in asê

(Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

17 Têt ac gi su Yisu ti ngacsênomi 12 sêtêt andu dau si. 18 Ŋac sêndôc ti sen gêt sêmbô, ma Yisu sôm, "Yomandô aô wasôm têt mac, bu mac nem dan oc hoc aô asê. Ngac dau kwahic dec ndôc ma gêt gêt whin aô." 19 Yom dau kôm ŋac sêsô, ma ŋalôm ŋawapac atu, ma ŋac tigen-tigen sêsôm têt in, "Mboe aô, a? Mba!" 20 Goc in sôm têt ŋac, "Ngac dau in mac lau 12 nem dan, ma kwahic dec alu an gêt sip pele tigen. 21 Gêt dau oc ŋandô sa pi Ŋamalac ndê Atu, tôm yom nan sêto yêc. Tigen ngac nan hoc aô asê, nan oc tap ŋawapac atu sa, ma tu dinaŋ-nga in dinda bu kôc in dom, dec oc ŋayham."

Yisu gic hu Mwasin Dabun

(Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

22 Têt têt ŋac sen gêt sêmbô, nan Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têt ŋac. Ma in sôm, "Akôc sa loc, aô neŋ ŋandô dau dindec." 23 Ma in kôc laclhu wain-nga dan ma gêm danŋe, goc kêŋ têt ŋac ma ŋac hon sênôm. 24 In sôm têt ŋac, "Aô neŋ dac wamatin pwac-nga dau dec, nan wakêc sin tu lau daêsam-nga. 25 Yomandô aô wasôm têt mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Daman

ndê gôlin men sa tiawê, ma têt ndoc dinaŋ aô wanôm tiyham."

26 Tinambu ŋac sem wê dan, ma sêlhô sêsa sêtêt Lôc Olib si.

Yisu sôm bu Pita oc sêc in ahuc

(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)

27 Ma Yisu sôm têt ŋac, "Mac hon oc ahu aô sin, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu, 'Aô oc wasen ngac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.' 28 Magoc tinambu aô watisa tiyham, ma wamun mac watêt gameŋ Galili-nga wandi." 29 Dec Pita sôm têt in, "Ŋac hon bu sêhu am sin, tigen aô wahu am sin dom." 30 Ma Yisu ô yom ma sôm, "Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aô ahuc tidim tô su, goc dalec oc tan tidim lunnga." 31 Tigen Pita sôm yom ti ŋanŋa, "Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhin am, aô oc wasêc am ahuc dom." Ma ŋac hon sêsôm yom kain tigen.

Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani

(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)

32 Ŋac sêsa si e sêhôt asê ôm tolib-nga dan, ôm nan sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têt ndê ngacsênomi, "Andôc dec ma aô wateŋ mbec." 33 Goc in kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin in si, ma sêhu ngacsênomi ŋatô sin. Têt ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma in pô sim dau ŋandô. 34 In sôm têt ŋac, "Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpin bu oc wambac ndu. Mac andôc dec ma anem ali." 35 Goc in hu ŋac sin ma sa ŋasawa saun gi. In hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anôtô nem in sa bu êŋlêc têt hôt ŋandê-nga nan oc hôt asê in. 36 In sôm, "Daman, O Daman, am gitôm bu kôm gêt hon. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whin dom, kôm tôm am daôm nem atac whin bu kôm."

37 In teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ngacsênomi sêyêc bêc sêyêc. Goc in un ŋac sa ma sôm têt Pita, "Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigen, a? 38 A nem ali ma aten mbec bu lêtôm

tap mac sa dom. Mac nem gatôm libalê, tigen ñamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma ten mbec tigen dinan tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc in mbu gi ma gêlic ñac sêyêc bêc, bu ñac tandô hê ñac sa ñandô. Ma ñac sêpônnda yom tu sêsôm têt in-nga. ⁴¹ Goc in gi ma ten mbec tidim tô-nga. Ma têt ndoc in mbu têt ñac tiyham, nan in sôm, “Tu sake-nga mac ayêc bêc ti anwhan daôm ñapan? Gitôm! Ndoc men hóc asê su bu sêhoc Ñamalac ndê Atu asê ma sêkên in sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ñgac nan hoc aô asê dec men su.”

Sêkôc Yisu dôn

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

⁴³ Yisu sôm yom dinan mbo, ma Judas, ñgacsênomi 12 si dan hóc asê whin lau daêsam nan sêhoc bien ti sîn. †Dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga ma lau bata sênkin lau ton dinan sêwhin Judas sêmen. ⁴⁴ Judas kên puc lau d au gwanan su, ma sôm, “Ñgac nan mac anjalê, nan aô oc wanjutô in bu watôc in asê têt mac. Akôc in dôn ma akên lau sêyob in, goc awê in sa andi.” ⁴⁵ Bocdinan têt ndoc Judas hóc asê, nan in têt Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônwaga,” ma ñgutô in. ⁴⁶ Dec lau nan sêwhin Judas, nan sêkôc Yisu dôn. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpin in, ma ñac si dan puc ndê bien sa ma pa dabuñsiga atu ndê ñgac akin ndê danjalau dan su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akôc bien ti gêt sin-nga ma asa amen bu akôc aô dôn gitôm ñgac kan dan? ⁴⁹ Tôm bêc hon aô gambo gawhin mac ma kadôhôn lau yêc lôm dabuñ ñabatêmdô, magoc mac akôc aô dôn dom. Tigen gêt nan mac akôm kwahic dec, nan kôm Anötô ndê yom nan sêto yêc, nan ñandô sa.”

⁵⁰ Têt dinan Yisu ndê lau hon sêhu in sin ma sêlhô si. ⁵¹ Ñgac batac dan kékuc Yisu ma mbo whin in ti ndê lau têt ôbwêc dinan, ma in puc po ñambwa. Lau sin bu sêlô in dôn,

⁵² tigen in hu ndê po sin yêc ñac si amba, ma kôlhô ñamlic ñambwa gi.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuñsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kêdôhônwaga yomsu-nga hon sêkac sa sêmo dabuñsiga ñamata-nga ndê andu. Ma lau nan sêkôc Yisu dôn sêwê in sêtên andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlên kékuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuñsiga ñamata-nga ndê andu ñatunlôm gi. Ma in ndôc sic whin lau sin sêyob lôm dabuñ-nga ñatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata hon nan sêndôc Sanedrin si ton, nan sênsalê yom bu sêngôlin pi Yisu ma sêkên in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Magoc sêtap yom dan sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasan asê pi Yisu, magoc ñac hon si yom so dau. ⁵⁷ Tinambu lau ñatô sêtisa, ma sêkên yom tasan pi in bocdec bu, ⁵⁸ “Yac ango ñgac dau sôm, ‘Lôm dabuñ nan ñamalac sêkwê sa, nan aô oc wasen su. Ma têt bêc titô-nga aô oc wakwê andu wakuc dan sa, nan gitôm andu nan ñamalac sêkwê, nan dom.’ ” ⁵⁹ Magoc ñac tigen-tigen si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabuñsiga ñamata-nga tisa kalhac ñalhu, ma ndac Yisu, “Am ngô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigen Yisu gêm dau dôn ma ô yom dom. Goc dabuñsiga dau ndac in tiyham, “Am Mesaya dau, Anötô Atunçac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aô dau dindec. Ma tinambu mac oc alic Ñamalac ndê Atu ndôc Anötô Ñaclai Ñadau ndê amba andô-nga, ma sip men ndôc dao ñahô.”

⁶³ Têt ndoc dabuñsiga ñamata-nga ngô yom dinan, nan tac ñandê atu dec kéc dau ndê ñakwê kic ma sôm, “Yac dapônnda yom dan tu tançôlin pi in-nga dom. ⁶⁴ Yom nan in sôm pi dau, nan sac sambuc! Mac ango su, ma mac gauc gêm bocke?” Ma ñac hon sêsôm pitigen bu in mbac ndu. ⁶⁵ Lau ñatô sêhu gasôp pi in. Ñac sêkic in tandô

ahuc ña po, goc sêtap in ma sêsôm, “Am bu propet, nanj sôm asê bu asa gic am.” Ma lau sinj-nga sêkôc inj sêsa si, ma sêhi inj ña sô.

Pita sêc Yisu ahuc
(*Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶Têj têtîm dinanj Pita mbo andu dau ñamakê, ma dabunjsiga ñamata-nga ndê awhê akinj danj kêsêlêj menj. ⁶⁷Inj gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê inj ma sôm, “Am ñgac nanj kêkuc Yisu Nasaret-nga whinj.” ⁶⁸Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aô kayalê am nem yom ñahu dom.” Dec inj tisa gi kalhac kêpinj tunjôm ñagatam.

⁶⁹Malô goc awhê akinj dau gêlic inj tiyham, ma sôm yom kainj tigenj têtîj lau nanj sêlhac sêmpinj, “Alic ñgac kêlê. Inj Yisu ndê lau si danj.” ⁷⁰Magoc Pita pa dau tiyham. Ñasawa saunj ma lau nanj sêlhac dindê, nanj sêsôm, “Am ñgac Galili-nga. Yomandô, am ñac si danj.” ⁷¹Magoc Pita sôm ti ñanja, “Mba! Aô bu wasôm yom tasanj, nanj goc Anôtô ndic aô. Aô kayalê ñgac nanj mac asôm yom pi inj, nanj dom andô!” ⁷²Ma ñagahô dalec tanj tilu-nga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu inj oc sêc inj ahuc tidim tö su, goc dalec oc tanj tidim lu-nga. Ma inj tanj dau ndu.

15

Pailot kêsû Yisu
(*Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹Têj bêbêc ganduc, dabunjsiga atutu ti lau bata ma lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau †Sanedrin-nga honj si ñalôm tigenj tu gêj bocke bu sêkôm têtîj Yisu-nga. Goc sêsô inj amba dôj ma sêwê inj sêtêtîj Pailot si. ²Ma Pailot ndac inj, “Am lau Israel-nga si kinj, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ³Têj dinanj dabunjsiga atutu sêngôlinj yom daêsam pi inj. ⁴Dec Pailot ndac inj tiyham, “Am oc ô ñac si yom, me mba? Ñac sêngôlinj yom daêsam pi am.” ⁵Tigenj Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷Têj têtîm dinanj ñgac danj ndôc gapocwalô, nanj ndê ñaê Barabas. Munj-nga lau ñatô sêli dau sa têtîj lau Rom-nga nanj sem gôlinj lau Israel-nga, ma sic lau ñatô ndu. Magoc lau Rom-nga sêkôc ñac dôj ma sêkêj ñac sêndôc gapocwalô. Ma Barabas inj ñac si danj.

Tôm yala honj têtîj ndoc lau Israel-nga si om atu Mwasinj Pasowa-nga hóc asê, nanj Pailot kêkuc lêtîj danj bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ñgac gapocwalô-nga danj, dec inj oc êngapwêc inj su têtîj ñac. ⁸Lau daêsam nanj sêkac dau sa têtîj ndoc Pailot kêsahê Yisu, nanj sêndac inj bu êngapwêc ñgac gapocwalô-nga danj su êjkuc ñagôlinj dinanj. ⁹⁻¹⁰Pailot kêtâlê bu dabunjsiga atu-tu sem lêtîm Yisu ñambwa, ma tu dinanj-nga dec sêwê Yisu sêtêtîj inj sêmenj. Bocdinañ inj gauc gêm bu êngapwêc Yisu su, dec ndac ñac, “Mac atac whinj bu aô wahu Kinj Israel-nga sinj têtîj mac, me mba?” ¹¹Tigenj dabunjsiga atu-tu sêngalôm lau tonj atu dinanj e sêndac Pailot bu hu Barabas sinj têtîj ñac. ¹²Goc Pailot ndac ñac, “Bocdinañ aô oc wakôm sake têtîj ñgac dindec, nanj mac asam bu lau Israel-nga si Kinj?” ¹³Ma sêmbwêc, “Ndic inj pi a gicso dau!” ¹⁴Magoc Pailot ndac ñac, “Tu sake-nga? Inj kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti ñanja, “Ndic inj pi a!”

¹⁵Pailot bu kôm lau atac ñayham sa, dec gôlôc bu êngapwêc Barabas su têtîj ñac. Ma inj kêkinj Yisu têtîj lau sinj-nga bu sêhi inj ña sô, ma sêndic inj ndu pi a gicso dau.

Lau sinj-nga sêsû Yisu susu
(*Mat 27:27-31; Jon 19:2-3*)

¹⁶Lau sinj-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ñamalaclôm si, ma sêta yom bu lau sinj-nga honj sêkac sa. ¹⁷Goc sêkêj Yisu sôc ñakwê kokoc baliñ têtîj kinj sêsôc, ma sêwhê wac kêm ma sêkêj inj unj gitôm sunsunj. ¹⁸Goc ñac sic hu sêmbwêc inj, “Ei! Datoc lau Israel-nga si kinj dindec sa manj!” ¹⁹Ma ñac sêkôc a danj ma sic inj pi ñagôlônj tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi inj. Sêpônj haduc têtîj inj, ma sêñsau

bu sêtoc in sa. ²⁰ Sêsu in susu pacndê, goc sêkôc ñakwê baliñ dinan su, ma sêkêñ in sôc dau ndê ñakwê sa tiyham. Ma sêwê in sêsa malac Jerusalem ñamakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

²¹ Lau siñ-nga sêwê Yisu sêmbo sen, ma ñgac dan kêsêlêñ mbo sen akêñ gameñ ñamakê-nga men. Ma sêkac in bu hóc Yisu ndê a gicso dau. Ngac dau ndê ñaê Saimon. In Aleksanda lu Rupas damba, ma in ndê malachu Sairin. ²² Sêwê Yisu sêsa si e sêhóc asê gameñ nan sêsam bu Golgota. (Ñaê dau danem kwi bu 'Gameñ Ñakêcyha-nga.') ²³ Lau siñ-nga bu sêkêñ wain ti bu ñamakic têt Yisu nôm, magoc in tec. ²⁴ Bocdinañ sêhu siñ, ma sic in pi a gicso dau. Ma tiñambu sêwhê in ndê ñakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ñakwê bocke.

²⁵ Nac sic in pi a gicso têt bêbêc, acgatu gitôm 9 kilok. ²⁶ Ma yom nan lau bata Israel-nga sêngôlin pi in, nan sêto pi bapia dan, nan sôm, "Lau Israel-nga si Kiñ." ²⁷⁻²⁸ Nac sic ñgac sac lu pi a gicso dau sêwhiñ, dan kêgalêñ Yisu amba andô-nga, ma dan kêgalêñ gasê-nga. ²⁹ Lau nan sêñsêlêñ si sêmen, nan sêndahin ñasu ma sêtan bôlê Yisu. Sêsôm, "Ei. Am ñgac nan sôm bu sen lôm dabuñ su ma kwê sa tiyham tôm bêc tö. ³⁰ Dec sip akêñ a gicso dau mwen, ma nem daôm sa!" ³¹ Ma dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga bocdinañ sêsu in susu ma sêsôm têt dandi, "In gêm lau daêsam sa, tigen gitôm dom bu nem dau sa. ³² Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiñ dindêc-nga, sip akêñ a gicso dau men, dec yac oc akêñ whiñ in." Ma ñgac lu nan sic pi a gicso sêwhiñ Yisu, nan sêsu in susu bocdinañ.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)

³³ Têt ac kalhac lhu, ñasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga. ³⁴ Ma têt 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, "Eloi, Eloi, lama sabaktani?" (Yom dau danem kwi bu, 'Aö neñ Anötö, aö neñ Anötö, tu sake-nga am hu aö siñ?') ³⁵ Lau nan sêlhac sêmpin, nan sêngô in ñapep dom ma sêsôm, "Anğô, in ta propet Elaija." ³⁶ Ma ñgac dan kêt gi kêt sôwam dan sip wain ñamakic, ma sô dôn pi a baliñ dan. Goc in puc pi Yisu whasuñ bu in nôm ma sôm, "Dahu in siñ ma dalic, Elaija oc sip men ma kôc in su, me mba."

³⁷ Têt têt dinan Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. ³⁸ Ma têt dinan po baliñ nan kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nan dau kic gi lu, kalhac ñahô ma gi têt ñapu-nga. ³⁹ Ma ñgac bata siñ-nga nan kalhac Yisu anğô-nga, nan gêlic in ndê mbac ndu ñalêñ, goc sôm, "Yomandô, ñgac dindêc in Anötö ndê Atu."

⁴⁰ Lauwhê ñatô sêlhac ahê ma sêlic gêt hon dinan. Maria Magadala lu Maria nan Jems sauñ lu Joses dinda, ma Salome sêmbo sêwhiñ ñac. ⁴¹ Muñ-nga, têt têt Yisu mbo gameñ Galili-nga, nan lauwhê dinan sêñkuc in, ma sem akiñ in. Ma lauwhê daêsam nan sêpi Jerusalem sêwhiñ Yisu, nan sêlhac sêwhiñ ñac.

Josep kêt Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)

⁴² Bêc nan sic Yisu ndu, nan lau Israel-nga si bêc sêmasan dau tu Sabat-nga. * Bocdinañ têt telha, ⁴³ ñgac bata Israel-nga dan ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhun Yisu ñamlan. Josep in ñgac akêñ malac Arimatiya-nga, ma in lau Sanedrin-nga si ñgac tiwaê dan nan kêt bata Anötö ndê gôlin bu men sa tiawê. In ndê ñalôm pêt dôn, dec têt Pilot gi ma ndac Yisu ndê ñamlan.

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têt ndoc ac gi sip têt bêc nan muñ bêc Sabat-nga, nan têt dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinañ ñac bu sêñsuhun lau batê muñ ac ndi sip.

⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sö, ñahu bu in kÿyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ in ta lau siñ si ñgac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc tÿñ Josep bu kôc Yisu ndê ñamlañ sa ndi êñsuhuj. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dan nañ in gêmli muñ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpañ in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kêñ in yêc sêhò nañ lau sêlêñ gwanañ su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dan gi ndöc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc hocsuj dinañ.

16

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)

¹ Bêc Sabat-ña meñ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semli gÿñ malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlañ. ² Tÿñ wake ñabêc ñamata-ña dinañ sêti tÿñ bêbêc ganduc bu sêtêñ sêhò sêndi. Ac pi meñ su ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nañ yêc sê awha, nañ su?” ⁴ Tigeñ sêhóc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhò ñalôm si. Sêlic ñgac batac dan nañ sôc ñakwê sêsêp, ma ndöc andô-ña, dec sêsö ñandô. ⁶ Magoc ñgac dau sôm, “Asö dom. Mac añsalê Yisu Nasaret-ña, nañ sic in ndu pi a gicso dau. In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nañ sêkêñ in yêc, nañ sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm tÿñ in ndê sêñomi ma tÿñ Pita bu in oc muñ mac tÿñ Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nañ in sôm tÿñ mac muñ su nañ.” ⁸ Yom dinañ kôm awê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêñ sêhò, ma sêlhö sênti si. Magoc sêtôc dau dec sêsôm yom tÿñ ñamalac dan yêc señ dom.

⁹ Tÿñ tÿm Yisu tisa tÿñ Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-ña tÿñ Maria Magadala, awê nañ muñ-ña in soc

ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê tÿñ lau nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkôm dan gibo ti sêtañ sêmbo. ¹¹ Maria sôm tÿñ ñac bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkêñ whiñ dom.

¹² Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñjom lu sêhu Jerusalem siñ ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ma Yisu hoc dau asê tÿñ inlu gitôm ñgac añgô batac dan. ¹³ Dec inlu sêmbu si ma sic miñ tÿñ sêñomi ñatô, magoc ñac sêkêñ whiñ inlu dom bocdinañ.

Yisu kêñ gwelen tÿñ lau nañ sêñkuc in

¹⁴ Tiñambu ñgacsêñomi 11 señ gÿñ sêmbo sêwhiñ dau, ma Yisu hoc dau asê tÿñ ñac. Ma in sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-ña, bu sêkêñ whiñ lau nañ sêlic in tÿñ ndoc in tisa su, nañ dom. ¹⁵ Goc in sôm tÿñ ñac, “Atôm nom ñagameñ sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê tÿñ lau hoñ. ¹⁶ Lau nañ sêkêñ whiñ ma sêlin sañgu, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-ña sa. Magoc lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ oc sêtap in ndê matôc sa. ¹⁷ Ma Anötö oc kêñ ñaclai tÿñ lau nañ sêkêñ whiñ, dec oc tôm bu sêkôm gÿñ dalô bocdec bu. Ñac oc sêkôm gwelen sênem aö añôñ, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. Ñac oc sêsôm yom awha wakuc-ña nañ sêndôhôn muñ su dom. ¹⁸ Ñac bu sêkôc mboc sac sip ñac amba me sênom bu ñamalac, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkêñ amba sac lau gêm bac, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

¹⁹ Yisu sôm yom dinañ tÿñ ñac su, goc Anötö kôc in su yêc nom. In pi undambê gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-ña. ²⁰ Ma in ndê sêñomi sêsa si, ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ hoñ. Ma Pômdau mbo whiñ ñac, ma kêñ ñaclai tÿñ ñac bu sêkôm gÿñ dalô atu-tu tu bu puc yom nañ sêhoc asê, nañ dôñ-ña.

Luk ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Luk in Yisu ndê ñgacsêñom dom, ma in ñgac Israel-nga dom. In ñgac Grik-nga, ma in dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ñgac tiguauc. Luk dau gêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm, nanñ dom, magoc in kip yom honñ sa yêc lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelenñ e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaê ñayham hêganônñ Yisu ti in ndê gwelenñ, ma in to bapia danñ tiyham (Aposel) pi gwelenñ nanñ lau aposel sêkôm ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc in ndê yom ñamata-nga, Luk sôm bu in to yom têtñ ñgac atu danñ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu 'ñgac nanñ atac whinñ Anötö.' Magoc in to tu ñgac tigenñ dinañ-nga dom, in to ndê ñawaê ñayham hêganônñ lau nanñ lau Israel dom gitôm inñ dau, ma lau Israel-nga sêwhinñ. In tac whinñ bu ñac sêñyalê bu Yisu, inñ lau Israel-nga si Mesaya, ma inñ menñ gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc menñ bu ti lau honñ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau honñ-nga. Ma bocdinañ Luk tac whinñ bu Yisu ndê ñawaê sa têtñ gameñ nom-nga honñ, bu lau sêñgô ma sêkêñ whinñ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa.

Yom Ñamata-nga

¹ O ñgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ honñ nanñ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nanñ lau nanñ sêmbô sêwhinñ Yisu têtñ ndoc inñ gic hu ndê gwelenñ, nanñ sic dulu têtñ yac. Lau

dau sêlic gêñ honñ nanñ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaê ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aö bocdinañ, gakip yom honñ sa pi gêñ ñamata-nga ma menñ têtñ kwahic dec, ma galic ñayham bu wato sip bapia dindéc ma wanñinñ têtñ am. Aö gato yom kakuc ñadênañ tôm gêñ honñ nanñ hóc asê. Tu dinañ-nga O ñgac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom honñ pi Yisu nanñ am ñgô su, nanñ yom ñandô.

Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc in-nga

⁵ Têtñ têtñ Kinñ †Herod gêm gôlinñ gameñ Judia-nga, nanñ †dabuñsiga danñ mbo, inñ ndê ñaê Sekaria. Inñ kôm ndê gwelenñ whinñ dabuñsiga nanñ sêmbô dabuñsiga ñamata-nga Abaisa* ndê tonñ. Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma inñ Aron† ndê wakuc danñ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inñlu sêsa lêtñ gitêtñ yêc inñ anğô-nga, sêñsêlêtñ sêñkuc Anötö ndê yomsu ti ñagôlinñ ñalêtñ ñayham. ⁷ Inñlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet inñ awhê gapoc.

⁸ Têtñ têtñ danñ Sekaria ndê tonñ si ndoc sênem akinñ Anötö-nga hóc asê, ma inñ gêm ndê gwelenñ dabuñsiga-nga mbo Anötö ndê lôm dabuñ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuñsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuñ ñalôm ndi, ma kêtñ da ñamalu ñayham. ¹⁰ Ma têtñ ndoc inñ sôc gi bu kêtñ da ñamalu ñayham, nanñ lau Israel-nga honñ nanñ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-nga, nanñ sêterñ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtñ ndoc dinañ Pômdau ndê anñela danñ hóc dau asê têtñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndö-nga. ¹² Têtñ ndoc Sekaria tandô pi anñela dau, inñ sô ti tötç dau ñandô. ¹³ Magoc anñela sôm têtñ inñ, "Tötç daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec

* **1:5:** Abaisa - dabuñsiga ñamata-nga danñ nanñ mbo têtñ Kinñ Dawid ndê têtñ. Têtñ têtñ dinañ lau Israel si dabuñsiga sêwhê dau kôc ti tonñ 24 kêtç dabuñsiga ñamata-nga si ñaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tinambu sêkôm gwelenñ tôm ñatonñ 24 dinañ sêyô dau sêyô dau. Têtñ Yisu ndê têtñ, lau dabuñsiga daêsam sêndôc gameñ ñamakê-nga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelenñ yêc †lôm dabuñ tôm ñac si tonñ si ndoc, ma tinambu sêmbu sêtêtñ si gameñ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê 'dabuñsiga' sa-nga yêc buku dindéc ñambu-nga. † **1:5:** Aron - lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga nanñ gêm akinñ Anötö têtñ Moses ndê têtñ. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

nañ am teñ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômngac dan, ma am oc sam in ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ In oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc in-nga, ¹⁵ bu in oc ti ngac tiwaê yêc Pômdau anğô-nga. In oc nôm wain me bu ñanğa dom, magoc têt têt in yêc dinda atac ñalôm en, nañ Nalau Dabuñ oc nem in ahuc, ma mbo whin in ñapan. ¹⁶ Ma têt ndoc in tiatu, nañ in oc nem lau İsrail-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷ In oc ti propet ñanğa ma ti ñaclai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma in oc muñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whin atui, ma lau danğapêc oc sêti lau ti gauc nañ sêsa si lêt gitêt. Nalêt dinan in oc êmasañ lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ngô anela ndê yom dinan su, goc sôm têt in, “Alu ati awhê andô ma ngac andô su. Boc-dinan ñalêt bocke dec aö wanjalê bu am nem yom oc ñandô sa?” ¹⁹ Goc anela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel nañ galhac Pômdau anğô-nga, ma in kêtin aö bu wahoc ñawaê ñayham dindêc asê têt am. ²⁰ Gêt nañ aö gasôm yom pi, nañ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigen am kêt whin aö dom, ma bocdinan am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêt hon dindêc hêc asê su.”

²¹ Têt dinan lau nañ sêmbu awê, nañ sêhôn Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma in mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têt ndoc Sekaria mbu sa awê gi, nañ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ñambwa têt ñac, dec ñac si gauc sa bu in gêt gêt ñagatu dan yêc lôm dabuñ ñalôm.

²³ Tinambu in ndê bêt gwelen-nga pacndê, ma in kôlhö mbu têt ndê malac gi. ²⁴ Ma in ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo teñ mbo inlu si andu gitôm ayô amanđan. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêt dindêc ma gêm aö sa. Ñamata-nga aö gambo ti mayan yêc lau anğô-nga, bu aö awhê gapoc, tigen

kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayan su.”

Yisu ndê puc dinda kôc in-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêtin anela Gabriel têt malac Nasaret nañ yêc gameñ Galili-nga, ²⁷ bu kêt ahen têt awhê akin dan. In ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ngac dan ñaê Josep, nañ Kin Dawid ndê apanğac dan. ²⁸ Anela dau têt Maria gi ma sôm, “O awhê nañ Anötö tac whin am ndu andô, Pômdau whin am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sö ñandô, ma in gauc gêm têt dau bu, “In awha gic aö tu sake-nga?” ³⁰ Goc anela sôm têt in, “Tôc daôm dom Maria, bu Anötö gêt am ñayham kêtêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ngac dan, ma sam in ndê ñaê bu Yisu. ³² In oc ti ngac tiwaê, ma lau oc sêsam in bu Anötö Ñaclai ti Nawasi Nadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêt in wêtin apanğac Dawid ndê pôn kin-nga. ³³ In oc nem gôlin †Jakob ndê wakuc lau İsrail-nga, ma in ndê gôlin oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac anela dau bu, “Aö gayêc gawhin ngac dan dom, ma bocdinan yom dau oc ñandô sa ñalêt bocke?” ³⁵ Ma anela ô yom ma sôm, “Nalau Dabuñ oc têt am meñ, ma Anötö, Ñaclai ti Nawasi Nadau ndê ñaclai oc nem am ahuc. Tu dinan-nga balêkoc dabuñ nañ am oc kôc, nañ lau oc sêsam in bu Anötö ndê Atu. ³⁶ Ma am ngô! Elisabet, awhê andô nañ yêc am apami si toñ, nañ daê ma oc kôc balêkoc dan. Sêsôm bu in awhê gapoc, magoc kwahic in daê tôm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêt dan yêc dom, nañ Anötö gitôm dom bu kôm ñandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akin aö. Bocdinan, yom nañ am sôm, nañ ñandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinan su, goc anela hu in sin.

Maria gic Elisabet kês

³⁹ Têt têt dinan Maria kêmasan dau, ma kêsêlêt ñagahô têt malac dan yêc gameñ ñabaö Judia-nga gi. ⁴⁰ In hêc asê ma têt Sekaria ndê andu gi,

ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têñ têm Elisabet ñgô Maria ndê yom, nañ balêkoc nañ yêc inñ ñalôm kwê soc ti ñaŋga, ma Ñalau Dabuñ gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inñ sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hôc gêlêc lauwê sambob su, ma oc toc balêkoc nañ am oc kôc, nañ sa bocdinañ. ⁴³ Aö awê bocke, dec am, aneñ Pômdau dinda mweñ bu lic aö? ⁴⁴ Têñ ndoc aö gañgô am mbwêc aö, nañ balêkoc nañ yêc aö ñatac, nañ kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêñ whinñ bu Pômdau ndê yom p i am oc ñandô sa, ma tu dinañ-ñga am tap inñ ndê mwasiñ sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneñ ñalôm sambuc, ma aö atac ñayham kêlêc tu Anötö nañ gêm aö si-ñga. ⁴⁸ Nahu bu inñ kêlhiñ inñ ndê awê akiniñ ñambwa, aö dec siñ dom. Têñ kwahic dec ma ndi, lau hoñ oc sêsam aö bu awê nañ Anötö kêmwasiniñ. ⁴⁹ Inñ Ñaŋga Ñadau nañ kôm gêñ atu têtñ aö, ma inñ ndê ñaê dabuñ.

⁵⁰ Tôm têm sambob, inñ tawalô lau hoñ nañ sêtoc inñ ma sêtoc inñ sa.

⁵¹ Inñ amba ñaŋga kôm gêñ atu, ma lau nañ yom sêtoc dau sa-ñga gêm ñac si ñalôm ahuc, nañ inñ soc ñac su sêlhô têtñtêñ. ⁵² Inñ kêmasuc kiñ nom-ñga su yêc ñac si pôn kiñ-ñga, magoc lau nañ sêñgwiniñ dau, nañ inñ toc ñac sa.

⁵³ Inñ kêmwasiniñ lau ñalôm sawa ña gêñ ñayham-ñayham, magoc inñ kêkiñ lau ti lêlôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ Inñ gêm inñ ndê lau akiniñ Israel-ñga sa, ma tôm yom nañ inñ gic bata têtñ abañ Abraham, ma têtñ inñ ndê wakuc hoñ nañ sêñkuc inñ, nañ inñ tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêpiñ Anötö ma sôm yom dinañ su, goc mbo whinñ Elisabet gitôm ayô tö, ma tiñambu inñ kôlhô mbu têtñ ndê malac gi.

Elisabet kôc Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc meñ sa dec inñ kôc balêkoc ñgac danñ. ⁵⁸ Ma inñ ndê dawai ti lau menpañ inñ-ñga sêñgô bu Pômdau tawalô inñ ñalên dinañ, ma ñac hoñ atac ñayham sêwhinñ inñ. ⁵⁹ Têñ balêkoc dau ndê bêc ti-8-ñga, ñac hoñ sêmeñ bu sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-ñga si ñpwac, ma ñac tac whinñ bu sêkêñ damba Sekaria ndê ñaê pi inñ. ⁶⁰ Tigenñ inñ dinda sôm, “Mba! Dasam inñ ndê ñaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têtñ inñ, “Yêc am nem dawam, ñgac ñaê Jon danñ mbo dom.” ⁶² Ma ñac sic amba têtñ damba bu sêñyalê ñaê bocke inñ tac whinñ. ⁶³ Inñ kôm ña amba bu sêkêñ tapele danñ têtñ inñ, dec sêkêñ ma inñ to, “Inñ ndê ñaê Jon,” goc lau hoñ sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô inñ êmbala tigolonñ, ma inñ sôm yom asê ma kêpiñ Anötö.

⁶⁵ Gêñ dau kôm ñac lau hoñ sêsö, ma lau nañ sêmbo Judia ñagameñ lôc-ñga, nañ sem yom-galôm ñapañ pi gêñ hoñ dinañ. ⁶⁶ Lau hoñ sêñgô ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “Inñ oc ti ñamalac kainñ bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têñ têm dinañ Ñalau Dabuñ gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma inñ hoc yom asê gitôm propet danñ ma sôm,

⁶⁸ “Tampiniñ Pômdau, yac lau Israel-ñga neñ Anötö, bu inñ meñ bu nem inñ ndê lau si. ⁶⁹ Inñ po ñgac ti ñaclai danñ sa yêc inñ ndê ñgac akiniñ Dawid ndê lau wakuc, nañ gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabuñ sêhoc yom asê pi gêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ Inñ kêmasañ lêtñ dinañ, bu nem yac si yêc yac neñ ñacyo ti lau nañ sêtec yac amba. ⁷² Inñ tawalô yac, tôm inñ gic bata têtñ abañ, ma gauc gêm inñ ndê pwac dabuñ, ⁷³ nañ inñ kêmatiniñ tidônñ whinñ abañ Abraham. ⁷⁴ Inñ oc nem yac si yêc yac neñ ñacyo amba, tu bu yac

danem akind in ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tansêlên dasa lêng gitên ti dabun yêc in ango-nga tôm bêc hon. ⁷⁶ Ma Jon, anej balê, lau oc sêsam am bu 'Anötö, Nac lai ti Nawasi Nadau ndê propet,' bu am oc mun Pômdau ma êmasan lau si nalôm tu sêkôc in sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêng nan in oc suc nac si sac kwi tu bu nem nac si-nga. ⁷⁸ Yac ney Anötö ndê lêng tawalô yac-nga, nan oc tôm ac nan pi ma kalhac umbon, ⁷⁹ ma pô lau nan sêndôc gamey nasac, ma lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. In oc wê yac dasa sen bu datap yom malô sa."

⁸⁰ Tinambu balê dau tiatu, ma kên ndê nalôm sambuc tu nem akind Anötö-nga. Ma in mbo gamey sawa e tôm bêc nan in gic hu ndê gwelen, dec gêm mêtê kalhac lau Israel ango-nga.

2

Maria kôc Yisu

¹ Têy têm dinan †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hon nan sêmbu Rom si gôlin napu, nan sa tu bu sênemlihi takis-nga. ² (Têy ndoc dinan Kirinos gêm gôlin gamey Siria-nga, ma gên dinan ti têm namata-nga nan sêsê lau sa yêc in ndê gôlin napu.) ³ Bocdinan lau hon sêtên si malachu si, bu sêto si naê sip bapia sêsê nac sa-nga.

⁴ Josep in Dawid ndê wakuc dan, ma bocdinan in hu malac Nasaret yêc gamey Galili-nga sin, ma sip têng Dawid ndê malac yêc gamey Judia-nga gi, malac nan sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhin dau si bu sêkên si naê, bu sêhoc inlu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têy ndoc inlu sêmbu Betlehem, nan Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu nasawa mbasi yêc andu nacen-nga. Ma yêc dê, Maria kôc in ndê balêkoc ngac namata-nga. Ma in kôm in si na po, ma kên in yêc bôc si apa sênen gên-nga.

Anjela sêhoc Yisu nawae asê

⁸ Têng ôbwêc dinan lau natô sêyob si domba sêmbu malac dau namakê. ⁹ Ma Anötö ndê anjela dan hoc dau asê têng nac. Pômdau ndê nawê pô nac, ma sêtôc dau nandô. ¹⁰ Goc anjela dau sôm têng nac bu, "Atôc daôm dom! Aô bu wakên nawae nayham dan têng mac, nan oc kôm mac atac nayham atu. Ma nawae dindec gic waê lau hon. ¹¹ Mac nem ngac nem mac si-nga hôc asê têng bêc dau dindec. In dinda kôc in yêc Betlehem, malac nan sêsam bu Dawid ndê malac. In †Mesaya dau nan Anötö gic bata bu êkin men, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atên Betlehem andi, ma mac oc anyalê balêkoc dau pi gên bocdec bu. Sêkôm in si na po, ma sêkên in yêc bôc si apa sênen gên-nga." ¹³ Ma ngahô anjela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhin anjela dinan, ma sem wê sêmpin Anötö bocdec bu, ¹⁴ "Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têng lau nan Anötö gêlic nac nayham."

Lau sêyob domba-nga sêtên Betlehem si

¹⁵ Anjela sem wê dinan su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têng dandi, "Ayôc! Datên Betlehem dandi, ma dalic gên atu nan Pômdau ndê anjela sêhoc asê têng yac." ¹⁶ Goc sênsahic dau sêtên Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sênen gên-nga. ¹⁷ Sêlic in su goc sêsa si, ma sic min yom nan anjela hoc asê têng nac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hon nan sêngô nac si yom, nan sêhêdaê nandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hon napan yêc ndê nalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhô sêmbu sêtên gamey sêyob domba-nga si. Sêmpin Anötö ma sêtoc in ndê waê sa tu gên hon nan sêngô ti sêlic, nan gitôm anjela sôm asê têng nac.

Sêtôc Yisu yêc lôm dabun

²¹ Têng bêc 8 ginga su, sêsê balê ndê namlic natô su, kékuc lau Israel-nga si

pwac. Ma sêsam in ndê ñ aê Yisu, tòm anjela sam in têt ndoc in kêt puc Maria bu in oc daê.

²² Muñ-nga, Moses to yomsu dan pi lauwhe Israel-nga nan sêkoc balêkoc, nan yêc bocdec bu. Sêhôn e bêc 40 pacndê, goc ñac oc ñawasi sa tiyham yêc Anötö ango-nga. Bocdinan têt Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc inlu Josep sêkoc Yisu sêtêt lôm dabun yêc malac Jerusalem si, bu sêtoc in yêc Pômdau ango-nga. ²³ Sêkôm bocdinan kêkuc Pômdau ndê yomsu nan Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ñgac mbêc hon bu dabun yêc Pômdau ango-nga.” ²⁴ Ma têt têt dinan inlu sêkêt da bu Maria ñawasi sa tiyham. Sêkêt da tòm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac saun lu.

²⁵ Têt têt dinan ñgac dan ñaê Simeon mbo Jerusalem. In ñgac gitêt ti dabun, ma in hôn ndoc bu Anötö ênkin in ndê Mesaya bu nem lau Israel-nga si. Nalau Dabun whin in tòm bêc hon, ²⁶ ma têt ndoc dan, kêt gauc têt in bu in oc mbo tali e lic Mesaya nan Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabun wê Simeon têt lôm dabun gi, têt bêc nan Yisu dinda lu damba sêkoc in sêmen bu sêkêt da sênkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ In pêt Yisu sa, goc kêpin Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom nan am gic bata su, nan kwahic dec ñandô sa. Aô tanôn galic am nem †Ngac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinan dec oc tòm bu am nem ñgac akin aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasan lêt dindêc yêc lau hon ango-nga. ³² Am nem ñawê oc pô lau hon, bu têt am asê têt lau gameñ apa-nga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinan pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ñac, ma sôm têt Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalin balê dindêc sa, ma tu in-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpen, magoc daêsam nan sêkêt whin in, nan oc

sêtap Anötö ndê mwasin sa. In men bu têt Anötö ndê lêt asê têt lau, magoc daêsam oc sêpu in ti ndê yom, ³⁵ ma ñalêt dinan gauc nan yêc lau daêsam si ñalôm, nan oc men sa tiawê. Ma tu gêt nan oc hêt asê in-nga, am daôm oc hêt ñandê atu tòm bien kun am ñatê.”

³⁶ Propet awhê dan mbo lôm dabun ñabatêmdô. In ndê ñaê

Ana, ma in damba in Panuel, nan yêc Aser ndê ton.* Ana in ti awhê andô su. Muñ-nga in gêm ñgac su ma inlu nakwen sêmbô sêwhin dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakwen mbac ndu ma Ana ti awhê sawa ma mbo e in ndê yala ti 84. Tòm acsalô ti ôbwêc hon in gêm akin Anötö mbo lôm dabun ñabatêmdô, ma têt daêsam in hu gêt daneñ-nga sin tu nem dabun dau ti ten mbec ñanga-nga. ³⁸ Têt têt nan Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nan Ana têt ñac gi, ma gêm danje Anötö. Ma in gic hu sôm yom pi balêkoc têt lau hon nan sêhôn ndoc nan Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêt hon tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtêt ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasin gêm in ahuc.

Yisu mbo lôm dabun

⁴¹ Tòm yala hon Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têt Yisu ndê yala ti 12, nan ñac hon sêpi si, tòm inlu si gêbôm. ⁴³ Ma têt ndoc Mwasin Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem sin bu sêmbu sêtêt inlu si malac sêndi. Yisu gacgen mbo Jerusalem, magoc inlu sênyalê dom, ⁴⁴ bu sênsêlêt sêmbô sen sêwhin lau ton atu, dec sem gauc bu in oc mbo lau ton atu dinan ñalôm. Sêhu Jerusalem sin sêsa si gitôm bêc dan, goc sênsalê in yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap in sa dom, dec bêc tilu-nga inlu sêmbu sêtêt Je rusalem si, bu sênsalê in.

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si dan. Lau Israel sêwhê dau kêt ti ton 12 sênkuc apai 12 dinan (alic Gen 35:26).

⁴⁶ Sêhòc asê Jerusalem, ma ñagalanse sêtap in sa yêc lôm dabun. In ndôc whin lau nan sêndôhôn mêtê, ma in kên danğa ñac si yom. Ma in ndac ñac pi gên daêsam. ⁴⁷ Lau hon nan sêngô in, nan sêhêdaê tu in ndê gauc-nga, ma tu yom hon nan in ô têt kêdôhônwaga-nga.

⁴⁸ Têt ndoc Maria lu Josep sêlic in, nan sêhêdaê. Ma Maria ndac in, “Anen balê, tu sake-nga am kôm gên dindec têt alu damam? Alu anjalê am ti ñalôm ñawapac.” ⁴⁹ Ma Yisu ndac inlu, “Tu sake-nga amlu anjalê aô? Daman ndê andu dindec, ma aô gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigen ñac sênjalê in ndê yom ñahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whin inlu, ma sêmbu sêtêt malac Nasaret si, ma in danğa wambu têt inlu ñapep. Ma in dinda gauc gêm yom hon dinan ñapan yêc ndê ñalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ñgac tigauc, ma Anötö ma ñamalac hon sêlic in ñayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasan Yisu ndê sen

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tinambu Taibirias ti lau Rom-nga si kin atu,* ma têt in ndê yala ti-15-nga, nan in ndê la u bata bocdec sem gôlin lau Rom-nga si gameñ natô. Pontias Pailot gêm gôlin gameñ Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlin Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlin Ituria ma Trakonitas, ma Lisianas gêm gôlin Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabunsigna ñamata-nga. Têt ndoc dinan Anötö kêkin in ndê yom têt Jon, Sekaria ndê atungac nan mbo gameñ sawa. ³ Bocdinan Jon gic hu in ndê gwelen. In golom-golom malac hon nan yêc Bu Jordan ñamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlin sanğu tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muñ su, tôm in to yêc ndê buku bocdec bu:

Ñamalac dan ta yom yêc gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê sen. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.

⁵ Busun hon oc sêti gameñ apa-pa, ma lôc ti ñabaô hon oc sêti gameñ gapon. Sen mbwê hon oc sêtisolop, ma sen hoc-hoc oc sêti sen ñayham.

⁶ Ma lau nom-nga hon oc sêlic Anötö ndê lêt nem lau si-nga.’ [Ais 40:3-5]

⁷ Ma tu dinan-nga Jon sôm têt lau daêsam nan sêsa si bu in êñku ñac, “Mac mboc natui mac! Tu sake-nga mac alhô amen? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ñandê nan lau propet sêkên puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amen ma alin busanğu ñambwa, a? ⁸ Anğô! Akôm mêtê ñayham nan têt asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têt daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu dinan-nga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têt mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hon dindec kwi sêti Abraham atui sêo mac. ⁹ A hon nan sem ñandô ñayham dom, nan kwahic dec Anötö kên ki ñamata têt ñawakac, ma in oc lêt su ma tuc pi ya ndi.”

¹⁰ Lau ton atu dinan sêngô Jon ndê yom ma sêndac in, “Bocdinan yac oc akôm sake?” ¹¹ Ma in ô yom ma sôm, “Tamwalô lau natô. Mac nem asa ndê ñakwê ñandô-nga lu bu sêyêc, nan kên dan têt lau nan si ñakwê mbasi. Ma asa ndê gên danen-nga yêc, nan nem lau nan sêpônnda dau, nan sa bocdinañ.”

¹² Lau sêkôc takis-nga natô sêsa si bu Jon êñku ñac, ma sêndac, “Kêdôhônwaga, yac oc akôm sake?”

¹³ Goc Jon sôm têt ñac, “Akôm takis ñapep, ma ahôc gêlêc dôhôn nan lau Rom-nga sêkên, nan dom!”

¹⁴ Ma lau sin-nga natô sêndac in, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma in sôm,

* **3:1:** Kin atu nan gêm gôlin gameñ Rom-nga hon nan sêsam bu †Sisa.

“Anğôlin yom tasan pi lau, me akôm gêñ ti ñaclai bu anğaho ñac si mone me gêñ dom. Akôc ñaôli gwelen-ñga nan lau Rom-ñga sêkên tên mac, ma tamgatu awa ñatô dom.”

¹⁵ Tên têm dinañ lau Israel-ñga sêkên bata bu Anötö oc êñkin in ndê Mesaya, ma lau hon nan sêngô Jon, nan sêhê gauc bu mboe in Mesaya dau. ¹⁶ Magoc Jon sôm tên lau hon, “Ñgac dan oc men hóc asê. In ndê ñaclai hóc gêlêc aô nen su. Aô ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ñgac akin nan kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ ti ya. ¹⁷ In men bu êñsahê lau, gitôm ñgac nan whê wit ñandô ti ñapa kôc, dec oc ndic ñandô sa sôc andu gêñ ñandô-ñga, ma tuc ñapa sip ya nan sa ñapan ndi.” ¹⁸ Ñalên dinañ Jon hoc ñawaê ñayham asê tên lau, ma gêm la ñac ña yom ñanğa daêsam.

¹⁹ Tiñambu Jon puc Kin Herod ndê giso asê, bu Herod gêm in asi ndê awê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whin. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso dan tiyham bocdec bu, in kên Jon ndöc gapocwalô.

Jon kêku Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹ Tên têm nan Herod kên Jon ndöc gapocwalô su dom, nan Yisu sa tên Jon gi, ma Jon kêku in whin. Tiñambu Yisu kalhac ma ten mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip men sac Yisu ñahô. Ma awê dan sa akên undambê, nan sôm, “Aô nen Atungac atac whin-ñga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

Yisu ndê apai si ñadênan

(Mat 1:1-17)

²³ Yisu gic hu ndê gwelen tên in ndê yala gitôm 30. Ma in ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep in Eli atu, ²⁴ nan Matat atu, nan Liwai atu, nan Melki atu, nan Yanai atu, nan Josep atu, ²⁵ nan Matatias atu, nan Amos atu, nan Nahum atu,

nan Esli atu, nan Nagai atu, ²⁶ nan Mat atu, nan Matatias atu, nan Semin atu, nan Yosek atu, nan Yoda atu, ²⁷ nan Yoanan atu, nan Resa atu, nan Serubabel atu, nan Siltiel atu, nan Neri atu, ²⁸ nan Melki atu, nan Adi atu, nan Kosam atu, nan Elmadam atu, nan Er atu, ²⁹ nan Josua atu, nan Eliesa atu, nan Yorim atu, nan Matat atu, nan Liwai atu, ³⁰ nan Simeon atu, nan Juda atu, nan Josep atu, nan Yonam atu, nan Eliakim atu, nan Melea atu, ³¹ nan Mena atu, nan Matata atu, nan Natan atu, nan Dawid atu, ³² nan Jessi atu, nan Obed atu, nan Boas atu, nan Salmon atu, nan Nason atu, ³³ nan Aminadab atu, nan Ram atu, nan Hesron atu, nan Peres atu, nan Juda atu, ³⁴ nan Jakob atu, nan Aisak atu, nan Abraham atu, nan Tera atu, nan Naho atu, ³⁵ nan Serug atu, nan Reu atu, nan Peleg atu, nan Eber atu, nan Sela atu, ³⁶ nan Kenan atu, nan Apakad atu, nan Sem atu, nan Noa atu, nan Lamek atu, ³⁷ nan Metusela atu, nan Inok atu, nan Yared atu, nan Mahalalel atu, nan Kenan atu, ³⁸ nan Inos atu, nan Set atu, nan Adam atu, nan Anötö atu.

4

Sadan kêtôm Yisu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc ma in hu Bu Jordan sin. Ma Ñalau wê in bambalin mbo gameñ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadan kêsahê bu êntôm in. Tôm bêc hon dinañ Yisu gêñ gêñ dan dom, ma tiñambu gêñ yô in ñandô. ³ Ma Sadan sôm tên in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm tên hoc dindec bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Gên danen-ñga ñambwa kên lau sêndöc tali dom.’”

⁵ Goc Sadan kôc in sa pi lôc balin dan gi, ma ñagahô in tôc tên in gameñ hon nan kin nom-ñga sem gôlin. ⁶⁻⁷ Ma in sôm, “Gên hon dindec yêc anen gôlin ñapu. Ma gitôm bu wakên

têḡ asa naḡ aö atac whiḡ naḡ. Am bu pōḡ hamduc têḡ aö, dec wakêḡ ḡaclai ti ḡawasi hoḡ dindec têḡ am.”⁸ Ma Yisu ô iḡ ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pōḡ hamduc têḡ Pōmdau am nem Anötö, ma nem akiḡ iḡ tigeḡ.’”

⁹ Goc Sadaḡ wê iḡ pi malac Jerusalem gi, ma kêḡ iḡ kalhac lôḡ dabuḡ ḡapoc lôlôc, ma sôm têḡ iḡ, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêḡ dec ndi.”¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Pōmdau oc êḡkiḡ ndê aḡela bu sêyob am.’¹¹ ḡac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiḡ ḡahim pi hoc dan dom.’”¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘Êḡsahê Pōmdau am nem Anötö dom.’”

¹³ ḡalêḡ dinaḡ Sadaḡ kêsahê lêḡ daêsam tu êntôm Yisu-ḡga. Ma tiḡambu iḡ hu iḡ siḡ ma kôlhö gi, bu hoḡ têm dan tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelen yêc Galili

¹⁴ ḡalau Dabuḡ ndê ḡaclai gêm Yisu ahuc, ma iḡ mbu têḡ gameḡ Galili-ḡga gi. Ma ḡawaê pi iḡ sa têḡ gameḡ ḡamakê-ḡga hoḡ gi.¹⁵ Iḡ kêdôhônḡ lau yêc ḡac si lôḡ wê-ḡga, ma lau hoḡ sêmpinḡ iḡ.

Yisu ndê lau sêsoc iḡ yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tiḡambu Yisu hôc asê iḡ ndê malachu Nasaret. Yêc dinaḡ iḡ kêkuc ndê gêbôm, ma têḡ bêc †Sabat-ḡga iḡ sôc lôḡ wê-ḡga gi. Iḡ tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê,¹⁷ ma sêkêḡ propet Aisaya ndê bapia tilhuḡ têḡ iḡ. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsalê yom naḡ sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pōmdau kêḡ ndê ḡalau gêm aö ahuc, dec kêyalinḡ aö sa bu wasôm ḡawaê ḡayham asê têḡ lau ḡalôm sawa. Iḡ kêkiḡ aö bu wasôm asê têḡ lau bu Anötö kêmasaḡ lêḡ bu êḡḡapwêc ḡac su yêc ḡapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau naḡ si ḡacyo sêḡḡwiniḡ ḡac, naḡ sa,¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pōmdau kêyalinḡ têm wakuc sa bu êmwasiḡ lau. [Ais 61:1-2]

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuḡ bapia dau sa tiyham, kêḡ mbu têḡ dabuḡwaga, ma ndöc sic. Lau hoḡ naḡ sêndöc lôḡ, naḡ tahê iḡ,²¹ dec iḡ gic hu ndê yom ma sôm, “Yom naḡ mac aḡô, naḡ ḡandô sa têḡ acsalô dindec.”

²² Lau hoḡ sem yomgalôm pi iḡ ti sêlic iḡ ḡayham, ma sêhêdaê tu iḡ ndê yom ḡayham-ḡga. Ma sêsôm têḡ dandi, “Iḡ Josep ndê atuḡḡac. Bocke ma iḡ sôm yom kaiḡ dinaḡ?”²³ Ma Yisu sôm têḡ ḡac, “Aö kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom ḡôlinḡ dindec têḡ aö, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêḡ naḡ aö ḡakôm yêc malac Kapenaom, naḡ mac aḡô ḡawaê su, dec mac atac whiḡ bu aö wakôm tiyham yêc dec, a?”²⁴ Ma iḡ sôm, “Yomandô! Yêc propet dan ndê malac, iḡ ndê lau oc sêkôc iḡ sa dom.”²⁵ Têḡ propet Elaija ndê têm, naḡ lauwhê sawa Israel-ḡga daêsam sêḡbo. Têḡ ndoc dinaḡ u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma tóbôm atu gêm gameḡ ahuc.²⁶ Tigeḡ Anötö kêkiḡ Elaija têḡ awhê sawa Israel-ḡga dan dom, magoc kêkiḡ iḡ bu nem awhê sawa dan sa yêc Sarepet, malac naḡ yêc Saidon ḡagameḡ.²⁷ Ma têḡ propet Elaisa ndê têm, naḡ lau ti gêmbac †leprasi daêsam sêḡbo lau Israel-ḡga ḡalôm. Tigeḡ Elaisa kôm Israel si dan ḡayham sa dom. Iḡ gêm ḡḡac Siria-ḡga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinaḡ kôm lau naḡ sêndöc lôḡ wê-ḡga, atac ḡandê atu.²⁹ Sêḡtisa ma sêsoc iḡ ma sêkôc iḡ sa sêḡḡ salic sac naḡ yêc malac dau ḡamakê, bu sêsuc iḡ sip ndi.³⁰ Tigeḡ iḡ kêsêlêḡ gic ḡac kôc, ma kôlhö gi.

Yisu kêdôhônḡ lau ma soc ḡalau sac yêc malac Kapenaom

(Mak 1:21-28)

³¹ Tiḡambu iḡ mbu têḡ malac Kapenaom naḡ yêc gameḡ Galili-ḡga gi. Têḡ bêc Sabat-ḡga iḡ kêdôhônḡ lau.³² ḡac sêhêdaê tu iḡ ndê yom-ḡga, bu iḡ kêdôhônḡ lau ti ḡaclai atu.³³ Ma ḡḡac dan naḡ ḡalau sac mbo iḡ ḡalôm, naḡ ndöc lôḡ wê-ḡga dinaḡ. Iḡ mbwêc awaha atu,³⁴ “Ei! Yisu Nasaret-ḡga. Aö kayalê am, am ḡḡac dabuḡ naḡ Anötö

kêkiñ. Am bu kôm sake têtj yac? Am mweñ bu señ yac su, a?”³⁵ Magoc Yisu hec yom ñalau sac dau ma sôm, “Am mamanñ ma hu inñ siñ!” Goc ñalau sac kôm ñgac dau peñ sip nom gi yêc lau honñ anğô-ñga, ma sa yêc inñ, magoc kôm inñ tisac dom.

³⁶ L au honñ sêhêdaê tu gêtj dinañ-ñga, ma sêsôm têtj dau, “Yom bocke nanñ inñ kêdôhônñ? Inñ gic atu yom ñanğa ma ti ñaclai têtj ñalau sac, ma soc ñac su!”³⁷ Ma tiñambu lau sic miñ pi Yisu e inñ ndê waê gêm gameñ honñ dinañ ahuc.

*Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)*

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-ñga dau siñ, ma têtj Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic ñandê atu, dec sêndac Yisu bu nem inñ sa.³⁹ Goc Yisu têtj inñ gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu inñ siñ. Ma ñagahô awhê dau tisa ma gêm akiñ ñac.

⁴⁰ Têtj telha dinañ ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac honñ sa akêtj ñac si andu, ma sêtêtj Yisu si. Inñ kêtj amba sac ñac honñ, ma kôm ñac ñayham sa.⁴¹ Ma inñ soc ñalau sac daêsam su, ma sêhu lau siñ ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê Atu.” Magoc inñ hec yom ñac, ma kêtj yao bu ñac sêsôm inñ asê dom, ñahu bu ñac sêñyalê bu inñ Mesaya dau.

*Yisu hu malac Kapenaom siñ
(Mak 1:35-39)*

⁴² Têtj bêbêc ganduc Yisu hu malac dau siñ, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-ñga sêsa si bu sêñsalê inñ, ma têtj ndoc sêtap inñ s a, nanñ sêteñ inñ bu hu ñac siñ dom.⁴³ Magoc inñ sôm têtj ñac, “Mba! Aö gac waê bu wasôm ñawaê ñayham pi †Anötö ndê gôliñ asê yêc malac ñatô whiñ. Anötö kêkiñ aö tu gwelenñ dinañ-ñga.”⁴⁴ Ma inñ golom-golom malac nanñ sêyêc gameñ Judia-ñga, ma gêm mêtê tôm ñac si lôm wê-ñga honñ.

5

*Yisu kêgalêm ñgacsêñomi ñamata-ñga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)*

¹ Têtj bêc danñ Yisu kalhac Bugictonñ Genesaret* ñamakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sêñgihi inñ ahuc tu bu sêñgô Anötö ndê yom nanñ inñ hoc asê.² Yisu gêlic lau sêkôc i-ñga ñatô sêñgwasiñ si wasanñ sêmbô baö, ma ñac si wanñ lu sêpoc sunñ sa têtj baö.³ Dec inñ pi wanñ danñ gi, ma ndac wanñ ñadau, ñgac nanñ sêsam bu Saimon, bu hêc wanñ dau sa awê ñagec. Goc inñ ndôc sic ndôc wanñ, ma kêdôhônñ lau nanñ sêlhac baö.

⁴ Têtj têtj Yisu gic bata inñ ndê yom, nanñ sôm têtj Saimon, “Hêc wanñ sa bugictonñ ñagaponñ ndi, ma kêtj nem wasanñ sip bu kôc i.”⁵ Ma Saimon sôm, “O ñgac atu, yac am gwelenñ atu ôbwêc baliñ, magoc akôc i danñ dom. Magoc tu am sôm-ñga, dec aö wakêtj wasanñ sip ndi.”⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wanñ sêsa si, ma sêkêtj wasanñ sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasanñ menñhu, kêtj inñ bu wasanñ kic.⁷ Bocdinañ ñac sic gayo ñac si silip ñatô nanñ sêmbô wanñ tilu-ñga bu sêmeñ ma sênem ñac sa. Goc ñac sic dulu i sip wanñ lu-lu e menñhu, ma kêtj inñ bu wanñ lu-lu sêpac.

⁸ Têtj ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinañ, nanñ inñ pônñ haduc yêc Yisu gahi-ñga ma sôm têtj inñ, “Pômdu, hu aö siñ, bu aö ñgac sac!”⁹ Inñ sôm yom dinañ, ñahu bu inñ ti lau honñ nanñ sêmbô sêwhiñ inñ, nanñ sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinañ-ñga.¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atungac lu nanñ sêmbô wanñ tilu-ñga, nanñ sêhêdaê bocd inañ. Magoc Yisu sôm têtj Saimon, “Tôc daôm dom. Am ñgac kôc i-ñga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelenñ bu kôc ñamalac sêmeñ sêñkuc aö.”¹¹ Ma tiñambu sêsôc baö si goc sêhu gêtj honñ siñ, ma sêñkuc Yisu.

*Yisu kôm ñgac ti gêmbac leprasi
ñayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)*

* 5:1: Genesaret - Bugictonñ Galili-ñga ndê ñaê danñ.

¹² Yisu mbo malac atu dan, ma ngac dan nan gëmbac leprasi gëm in ndê ñamlic sambuc ahuc, nan têt in gi. Têt ndoc in gëlic Yisu, nan in hu dau anğô andô têt nom, ma ten in, “Pômdau, am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aö ñamlic ñawasi sa.” ¹³ Goc Yisu kêmâtôc amba ma kêmasec in ma sôm, “Aö atac whin, dec wasôm têt am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma ñagahô en gëmbac leprasi hu in sin. ¹⁴ Goc Yisu kêt yao ma sôm, “Ndic min têt ñamalac dan dom, tigen têt dabunşiga ndi, ma tôc daôm têt in bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêt da tu am ñamlic ñawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêt têt yac. Ma ñalên dinan lau hon oc sênşyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

¹⁵ Yisu bu kêt yao ngac dau, magoc ñawaê pi gêt nan Yisu kôm, nan gëm gameñ sambuc ahuc. Bocdinan lau daêsam sêtên in si ñapan, bu sênşô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gëmbac ñayham sa. ¹⁶ Tigen têt ñatô in hu lau hon sin, ma sa gameñ sawa gi bu ten mbec.

*Yisu gëm ngac bôlin dan sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Têt bêt dan Yisu kêdôhôn lau mbo andu dan. Ma lau †Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô nan sêmen akêt malac Galili-nga ti Ju dia-nga hon, ma akêt Jerusalem, nan sêndôc sêşun sa têt in. Ma Pômdau ndê ñaclai gëm Yisu ahuc bu kôm lau gëmbac ñayham sa.

¹⁸ Têt têt dinan lau ñatô sêmen sêmbalan ngac bôlin dan yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkêt in yêc Yisu anğô-nga. ¹⁹ Magoc lau daêsam sênşihi Yisu ahuc e ñasawa mba. Bocdinan ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sênşwhan sac ti ngac bôlin dau sip lau daêsam ñalhu, solop têt Yisu anğô-nga gi. ²⁰ Yisu gëlic gêt dinan dec kêtalê bu ñac sêkêt whin in, ma sôm têt ngac bôlin, “O ngac daôm, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”

²¹ Goc lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu sic hu sem yomgalôm têt dau bocdec bu, “Ngac dindoc in asa? In ndê yom sac sambuc! Anötö tigen gitôm bu suc sac kwi!” ²² Yisu kêtalê ñac si gauc dinan ma ndac ñac, “Tu sake-nga mac gauc gëm yom bocdinan? ²³ Mac akêt whin dom bu anen ñaclai yêc bu wasôm têt ngac dau bu, ‘Aö wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinan aö wasôm têt in, ‘Tisa ma êmsêlêt.’ ²⁴ Ma têt ndoc mac alic anen yom dau ñandô sa, nan anşyalê bu Anötö kêt ñaclai têt †Ñamalac ndê Atu bu suc ñamalac si sac kwi yêc nom whin.”

Goc Yisu sôm têt ngac bôlin dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têt nem andu ndi.” ²⁵ Ma ñagahô ngac dau kalhac ñac si anğô-nga, kôc in ndê mbô sa, ma mbu têt ndê andu gi ti kêtin Anötö. ²⁶ Ma lau hon sêhêdaê ñandô. Sêmpin Anötö ma sêsôm, “Ac-salô lec yac dalic gêt kain dan solop!”

*Yisu kêtalê Liwai bu ênkuc in
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

²⁷ Tinjambu Yisu sa awê gi ma gëlic ngac kôc takis-nga dan nan ndê ñaê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma Yisu sôm têt in, “Êmkuc aö!” ²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêt hon sin yêc, ma kêtuc Yisu.

²⁹ Tinjambu Liwai ndê mwasin atu dan tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau ñatô sêndôc tebo ma sen gêt sêwhin inlu Yisu. ³⁰ Ma lau Palêsai ti lau †Skraib ñatô nan sêmba Palêsai si ton, nan sêlic gêt dau dec sêtucdin ma sêsôm têt Yisu ndê ngacsênomi, “Tu sake-nga mac an ti anôm gêt awhin lau sêkôc takis-nga ti lau sac ñatô?” ³¹ Ma Yisu dau ô ñac si yom ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gëmbac mba, nan oc sênşalê dokta dom, magoc lau ti gëmbac oc sênşalê dokta. ³² Aö gameñ bu wanşalê lau nan sêlic dau bu lau gitêt, nan sa dom, aö gameñ bu wanşalê lau sac sa bu sênem dau kwi.”

*Yao gêñ danen-nga-nga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)*

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinan sêsôm têt in, “Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sêñomi sêhu gêt danen-nga sin ma sêten mbec, ma Palêsai si sêñomi sêkôm bocdinan. Magoc tòm bêt hon am nem ngacsêñomi sênôm ti sen gêt sêmbo.”
³⁴ Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalêm lau sa sêmbo sêwhin in bu sênen mwasin nem awhê-nga, dec oc tòm dom bu dasôm têt nac bu sêhu gêt danen-nga sin têt ndoc ngac dau mbo whin nac. ³⁵ Nalên tigen aô gambo gawhin anen ngacsêñomi, ma tu dinan-nga dec sêhu gêt danen-nga sin dom. Tigen ndoc oc men, nan nacyo oc sêkôc aô su yêt nac, ma têt ndoc dinan nac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêt dahu gêt danen-nga sin-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêt wakuc
(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)*

³⁶ Ma in sôm yom gôlin dan têt nac bocdec bu, “Po akwa dan bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinan dom. Bu dakôm, oc tanyain po wakuc, ma po wakuc oc tòm po akwa dom. ³⁷ Ma têt ndoc lau sêmasan wain wakuc, nan sêkêc sip bêt ñamlic wain-nga akwa dom. Mba. Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hêt ñamlic akwa kêt ma wê ñinga. Ma bêt ñamlic oc tisac bocdinan. ³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bêt ñamlic wakuc. ³⁹ Ma lau nan sênôm wain akwa su, nan sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, in ñayham.’”

6

*Yisu in Pômdau bêt Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Têt bêt Sabat-nga dan, Yisu kêsêlên mbo lôcwha nan gic ôm wit-nga dan kic, ma in ndê ngacsêñomi sêkôc wit ñandô ma sêñsê ñapa goc sen ñandô. ² Ma Palêsai ñatô sêlic gêt dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelen nan yac nen yomsu gic yao bu

dakôm têt bêt Sabat-nga dom?” ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nan sêto yêt pi gêt nan Kin Dawid kôm. Mac asam su, me? Têt ndoc dan gêt yô in ma lau nan sêwhin in, ⁴ dec in sôt Anötô ndê andu gi, ma gêt bolom dabun nan lau sêkên ti da, nan Moses kêt yao bu dabunsga tawasê sênen. Ma in kêt têt lau nan sêmbo sêwhin in ma nac sen. Magoc lau dan sêngôlin yom pi Dawid me sêsôm bu in kêtgili yomsu lec dom.”

⁵ Ma in sôm têt nac, “Ñamalac ndê Atu in gêt hon ñadau, ma in Pômdau bêt Sabat-nga whin.”

Yisu kôm ngac amba balê ñayham sa têt bêt Sabat-nga

(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)

⁶ Têt bêt Sabat-nga dan in sôt lôm wê-nga dan gi, ma kêtôhôn lau. Ma ngac dan nan ndê amba andô-nga tibalê nan ndôc. ⁷ Lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu nan sêñsalê yom bu sêngôlin pi Yisu. Tu dinan-nga dec nac tatin in ñapen bu mboe in oc kôm ngac dau ñayham sa têt bêt Sabat-nga, dec nac oc sêsôm bu in kêtgili yomsu Sabat-nga. ⁸ Yisu kêtalê nac si gauc, ma sôm têt ngac amba balê, “Tisa, ma lhac lau hon ango-nga.” Ma in tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têt nac, “Aô bu wandac mac bu gêt bocke oc êngili yomsu Sabat-nga? Dakôm ñayham têt lau, me dakôm sac têt lau? Danem ñamalac sa, me datec nac sêmbac ndu?”
¹⁰ In tahê nac hon, ma sôm têt ngac dau, “Êmatôt amam.” Goc ngac dau kêtmatôt amba, ma amba dau ñayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêt dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac ñandê atu, ma nac sem yomgalôm têt dau pi Yisu, ma pi gêt bocke bu sêkôm têt in-nga.

*Yisu kêtalin aposel 12 sa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Têt bêt dan Yisu pi lôc dan gi bu ten mbec, ma tòm ôbwêc balin in ten mbec mbo. ¹³ Têt galansê bêt bêt in kêtalêm lau nan sêñkuc in sêmen, ma kêtalin nac si lau 12 sa, ma sam nac

bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si ñaê bocdec: Saimon, nañ Yisu sam bu 'Pita,' lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nañ Alpayas ndê atu), Saimon (nañ sêsam bu 'Ngac †Selot'), ¹⁶ Judas (nañ ñadamba in ñgac dan ñaê Jems), ma Judas Iskeriot nañ tiñambu oc hoc Yisu asê.

Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac ñayham sa

(Mak 3:7-12)

¹⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêsip akên lôc sêmen, ma Yisu kalhac gamen gapon. Ma †sêñomi daêsam nañ sêñkuc Yisu, nañ sêkac sa su sêmbo dinan. Ma lau ton atu akên malac Jerusalem ti malac gamen Judia-nga hon, ma lau akên gamen gwêc-nga nañ yêc kêpin malac Taya ma Saidon, nañ sêmen bu sêngô in ndê yom, ma bu in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. ¹⁸ Lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nañ Yisu kôm ñac ñayham sa. ¹⁹ Ma lau hon sêhóc sôsôwec bu sêmasac in, ñahu bu ñaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac hon ñayham sa.

Yisu ndê yom ñatô

(Mat 5:1-12)

²⁰ Yisu tahê in ndê ñgacsêñomi ma sôm,

“Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau ñalôm sawa, bu in gêlic ñayham bu kôc mac sa andöc in ndê gôlin ñapu.

²¹ Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec gêñ yô mac, bu in oc kêñ gêñ hóc mac dôñ-nga.

Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec andöc ti tamsulu, bu in oc nem malô mac e ambwac.

²² Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac anñkuc Ñamalac ndê Atu-nga. ²³ Ahêgo daôm dom têt ndoc lau sêkôm bocdinañ, tigen atê wê ti atac ñayham, bu Anötö oc kêñ ñagêyô ñayham têt mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau

nañ sêtec mac, nañ si apai sêkôm ñalên tigen dinan têt Anötö ndê lau propet ñamata-nga.

²⁴ Oyaê mac lau nañ apo daôm sa ña awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiñ ñayham sa têt têt kwahic dec-nga, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têt têt ñambu-nga.

²⁵ Oyaê mac lau nañ an gêñ ñawahô kwahic dec. Tiñambu gêñ oc yô mac.

Oyaê mac lau nañ ambwac kwahic dec. Tiñambu mac oc atan danñgibo atu ma andöc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nañ lau hon sêmpin mac. Atac ñayham tu gêñ dinan-nga dom, bu ñalên tigen lau Israel-nga si apai sêmpin lau propet tasan.”

Atac whiñ mac nem ñacyo

(Mat 5:43-48)

²⁷ Ma Yisu sôm têt lau dinan, “Anñgô aneñ yom. Atac whiñ mac nem ñacyo, ma akôm ñayham têt lau nañ sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nañ sêpucho mac, ma ateñ mbec pi lau nañ sêkôm sac têt mac. ²⁹ Ngac dan bu tap am sip alim andô danña, nañ kêñ danña bu in ndic whiñ. Ngac dan bu kôc nem ñakwê baliñ su yêc am, nañ êmgamiñ nem ñakwê ñandô-nga dom magoc kêñ têt in whiñ. ³⁰ Ngac dan bu ndac gêñ dan, nañ kêñ têt in. Ma ñgac dan bu kôc am nem gêñ dan, nañ ndac bu in kêñ mbu meñ dom. ³¹ Mêtê ñayham-ñayham nañ mac atac whiñ bu lau sêkôm têt mac, nañ mac daôm akôm têt ñac.

³² “Lau hon atac whiñ lau nañ atac whiñ ñac ô. Bocdinañ mac bu atac whiñ nem silip tawasê ma atac tec nem ñacyo, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau hon sêkôm ñayham têt lau nañ sêkôm ñayham têt ñac ô, ma mac bu akôm bocdinañ, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴ Ma mac bu akên têt têt mac nem silip, nañ in gêñ atu dom. Mac anñyalê su bu tiñambu ñac oc sêndic têt dau. Lau sac

sêkêñ tốp têñ si silip, ma takwê bu ñac sêndic tốp hoñ mbu meñ.

³⁵ “Bocdinañ ayob daôm bu ankcuc lau sac si mêtê dom. Atac whiñ nem ñacyo, ma akôm ñayham têñ ñac. Akêñ gêñ têñ ñac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ñac oc sêkêñ gêñ dau mbu meñ-nga. Tu dinañ-nga Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau oc kêñ ñaôli ñayham atu têñ mac, ma sam mac bu in ndê atui awhê ma ñgac. Bu Anötö dau kêmwasin lau sac ma lau nañ sem danje in dom, nañ sêwhiñ.
³⁶ Bocdinañ tamwalô lau hoñ, tôm Damam undambê-nga tawalô lau.”

Yom datoc asidôwai sa-nga
(Mat 7:1-5)

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhôn lau si lêñ ti sakiñ tu bu alic lau ñatô sac ñambwa, me tu bu apu ñac-nga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêñ ti sakiñ-nga boc-dinañ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinañ. ³⁸ Têñ ndoc mac bu anem lau ñatô sa, nañ akêñ gêñ têñ ñac ti nem ñalôm sambuc, ma boc-dinañ Anötö oc kêñ gêñ hóc gêlêc su têñ mac e meñhu ma êñsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasiñ mac, gitôm mac amwasin lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôlin dan bocdec, “Ñgac tapec gitôm bu wê tapec dan dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpen sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc dan oc hóc gêlêc gwalam akwa nañ kêdôhôn in, nañ dom. Magoc kwapuc hoñ nañ sêndôhôn gêñ hoñ e tidôn ñac, nañ oc sêtôm ñac si kêdôhônwaga.

⁴¹ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop sañ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têñ nem asidôwa, ‘Aneñ asidôwa, aô bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa,’ magoc gêñ golop atu nañ pôc am daôm tanôm ahuc, nañ am gêlic dom? Am ñgac tim yom lau-nga! Gêñ ñamata-nga kôc gêñ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ñawa sa, goc tinambu kôc gêñ golop

sañ nañ yêc nem asidôwa tandô, nañ sa.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac

(Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, “A ñayham dan oc nem ñandô sac dom, ma a sac oc nem ñandô ñayham dom. ⁴⁴ Dalic ñandô nañ a tidau-tidau sem, ma bocdinañ yac tanjalê bu a ñayham me sac. Gitôm dom bu dahin ñandô ñayham yêc a sac. ⁴⁵ Ma ñalêñ tigen, yom nañ lau sêsôm, nañ tôle gêñ bocke nañ hóc ñac si ñalôm ahuc, nañ asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinañ sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlin pi ñgac sêkwê andu-nga lu
(Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Tu sake-nga mac asam aô bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigen mac danam wambu aneñ yom dom? ⁴⁷ Ñamalac nañ têñ aô meñ ma ñgô aneñ yom, ma danja wambu yom dau, nañ aô bu wawhê in sa têñ mac. ⁴⁸ In gitôm ñgac kwê andu-nga nañ kwê sê baliñ sip nom ñanja, ma kêñ hoc kégapiñ alhó dôñ têñ ndoc in kêsuhun sip sê baliñ dinañ. Têñ ndoc uhô-nga, bu hêc meñ hóc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanja, bu in kwê ñapep. ⁴⁹ Magoc ñamalac nañ ñgô aneñ yom ma danja wambu dom, nañ gitôm ñgac nañ kwê andu, magoc kêñ alhó sip nom ñalôm gi dom. Têñ ndoc uhô-nga, bu hêc ma hóc pi ndê andu e ñagahô eñ andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

Ñgac bata sin-nga dan kêñ whiñ ñanja

(Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom nañ in kêdôhôn têñ lau toñ atu dinañ, goc sôc malac Kapenaom gi. ² Ma ñgac bata Rom-nga nañ gêm gôlin lau sin-nga 100, nañ mbo malac dau. In ndê ñgac akiñ dan nañ in tac whiñ kêlêc, nañ gêmbac e kêpiñ bu mbac ndu. ³ Ma in ñgô Yisu ñawaê, dec kêkiñ lau bata Israel-nga

natô sê têtêj in si, bu sêndac in bu men ma kôm in ndê ngac akiñ ñayham sa. ⁴⁻⁵ Ñac sêhóc asê têtêj Yisu, ma sêsôm têtêj in bu, “Ñgac bata siñ-ñga dinan in ngac ñayham, ma in tac whiñ yac lau Israel-ñga. In gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-ñga. Boc-dinan yac aten am bu nem in sa.”

⁶ Goc Yisu whiñ ñac gi. In men suñ sa têtêj andu, ma ngac bata siñ-ñga dau kêkin ndê silip natô bu sêsôm têtêj in, “Pômdau, ngac bata siñ-ñga dau sôm bu in tec bu kêñ ñawapac têtêj am. In sôm bu am ngac tiwaê nan hóc gêlêc in su, dec in maya bu am têtêj in ndê andu ndi. ⁷ Tu dinan-ñga in dau têtêj am men dom. Tigen in sôm bu in kêyalê su bu am ngac ti ñaclai atu, ma bocdinan dec am gitôm bu sôm ña awham ñambwa, dec in ndê ngac akiñ oc ñayham sa. ⁸ Bu in dau danğa wambu lau nan si ñaclai hóc gêlêc in ndê, ma in ndê lau siñ-ñga danğa wambu in. In bu sôm têtêj dan, ‘Am ndi,’ dec in oc ndi. Ma in bu sôm têtêj dan, ‘Mwen!’ dec in oc men. Ma in bu sôm têtêj ndê ngac akiñ bu kôm gêtêj dan, dec in oc kôm.”

⁹ Yisu ngô ngac bata siñ-ñga ndê yom dinan e hêdaê. In kac dau kwi ma sôm têtêj lau ton atu nan sêñkuc in, “Aô wasôm têtêj mac bu yêc lau Israel-ñga hon aô gatap ñac si dan nan kêñ whiñ ñanğa gitôm ngac Rom-ñga dinan, nan sa dom.”

¹⁰ Ma tiñambu ngac bata siñ-ñga ndê lau sêmbu sê têtêj in ndê andu si, ma sêtap sa bu ngac akiñ dau ñayham sa su.

Yisu un ngac dan nan mbac ndu su, nan sa

¹¹ Bêc natô ginğa su, ma Yisu têtêj malac Nein gi, ma in ndê ngac-sêñomi ti lau daêsam sêwhiñ in si. ¹² Têtêj têtêj in men kêpin malac dau ñagatam, in gêlic lau natô sêsa sêmen, sêmbalan ngac batê dan bu sêñsuhun in. Ngac batê dinan dinda in awhê sawa nan ndê balêkoc natô mbasi. Ma lau malac-ñga daêsam sêwhiñ dinda sêsa sêmen. ¹³ Pômdau gêlic dinda, ma tawalô in ñandô, goc sôm, “Am tan dom.” ¹⁴ Goc

in têtêj ñac gi, ma kêmasac sasac nan ngac batê yêc. Ma lau nan sêhóc sasac, nan sêlhac ten. Ma in sôm, “Aneñ balê, aô wasôm têtêj am bu tisa!” ¹⁵ Ma ngac dau tisa ndôc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêñ in mbu têtêj dinda gi. ¹⁶ Gêtêj dinan kôm lau hon sê têtêj dau atu, ma ñac sic hu sêmpin Anötö. Natô sêsôm, “Propet atu dan hóc asê yac.” Ma natô sêsôm, “Anötö kêlin in ndê lau yac siñ dom, in gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tiñambu ñawaê pi gêtêj nan Yisu kôm, nan gêm gameñ Judia-ñga ma gameñ ñamakê-ñga hon ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-ñga
(Mat 11:2-18)

¹⁸ Têtêj ndoc dinan Jon, Ngac Kêku Lau-ñga ndôc gapocwalô, ma in ndê sêñomi sic min têtêj in pi gêtêj hon nan Yisu kôm. Goc Jon kêyalin in ndê sêñomi lu sa, ¹⁹ ma kêkin inlu sê têtêj Yisu si, bu sêndac in, “Anötö gic bata têtêj yac bu oc êñkin Mesaya. Am daôm dinan, me yac oc akêtêj batan ngac dan tiyham?”

²⁰⁻²¹ Têtêj ndoc ngac lu dinan sêhóc asê Yisu, in gêm gwelen mbo, ma kôm lau daêsam ñayham sa, lau gêmbac ma lau ti ñalau sac. Ma in kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma inlu sêsôm têtêj in, “Jon, Ngac Kêku Lau-ñga kêkin alu atêtêj am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêtêj batan ngac dan tiyham?” ²² Goc Yisu ô inlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têtêj Jon pi mêtê nan amlu anğô aô gahoc asê, ma pi gêtêj nan amlu alic aô gakôm. Lau tapec sêlic gameñ tiyham, lau bôlin sêñsêlêñ tiyham, lau ti gêmbac leprasi si ñamlic ñawasi sa, lau dangasun bic sêngô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau ñalôm sawa sêngô ñawaê ñayham. ²³ Anğô! Lau nan atac lu-lu tu aô-ñga dom, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

²⁴ Ngac lu nan Jon kêkin, nan sêhu Yisu siñ ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têtêj lau ton atu, ma ndac ñac bocdec bu, “Têtêj ndoc mac asa atêtêj Jon yêc gameñ sawa a, nan mac

gauc gêm bu atap ñamalac kain bocke sa? Mac bu alic ñgac gauc babalê, gitôm gakoc nan mbu kêwic, a? ²⁵ Mac asa a bu alic ñgac nan sôc ñakwê ñayham, a? Mba! Lau nan sêsôc ñakwê ñayham ma señ gêñ ñayham, nan sêmbo gameñ ñayham gitôm kin si andu. ²⁶ Bocdinañ dec aö bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hóc gêlêc propet hon su. ²⁷ Propet akwa dan to yom nan Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, ‘Aö wan kin aneñ ñgac aheñ-ña mun am, bu êmasañ am nem señ.’ Y om pi ñgac aheñ-ña dau hêganôn Jon solop. ²⁸ Ñamalac nan dinda nom-ña sêkôc ñac, nan si dan hóc gêlêc Jon su dom. Tigeñ aö wasôm têt mac, bu lau hon nan sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinañ, nan hon sêhóc gêlêc Jon su yêc Anötö anğô-ña.”

²⁹ Lau daêsam nan sêngô Yisu ndê yom dinañ, ma lau sêkôc takis-ña sêwhin, nan sêtôc asê bu sêlic Anötö ndê lêt bu lêt solop eñ. Nahu bu mun-ña, têt ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo, nan sêkôc in ndê yom sa ma sêlin sanju. ³⁰ Tigeñ lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-ña sêkôc Jon ti in ndê yom sa dom, ma sêlin in ndê sanju dom, dec tôc asê bu sêtec Anötö ndê lêt nan Jon tôc têt ñac.

³¹ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Lau têt dindec-ña ñac lau kain bocke? Aö wanem dôhôn pi gêñ sake tu bu wawhê ñac si lêt sa-ña? ³² Ñac sêtôm balêkoc nan sêkôc whê sêmbo malac lôm, nan sêtucdin ñac si silip ñatô ma sêsôm, ‘Têt ndoc nan yac ac oñ bu datê wê, nan mac atec. Ma têt ndoc yac am wê dan gibo-ña, nan mac atec bu atan awhin.’ ³³ Ma mac lau têt dindec-ña bocdinañ. Jon, Ñgac Kêku Lau-ña meñ ma gêñ gêñ ñayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu ñalau sac dan mbo in ndê ñalôm. ³⁴ Ma Ñamalac ndê Atu meñ hóc asê, ma gêñ gêñ ñayham ti nôm wain, ma mac asôm bu in ñgac

gêñ gêñ ti nôm wain ñawahô-ña, ma in hê silip têt lau sac ti lau sêkôc takis-ña. Bocdinañ, mac lau têt dindec-ña atôm balêkoc nan sêkôm tô anin ñapan. ³⁵ Tigeñ Anötö ndê gauc hóc gêlêc gêñ hon, ma in ndê lau sênyalê bu in ndê lêt in lêt solop.”

Awhê dan kêc bu ñamalu pi Yisu gahi (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

³⁶ Palêsai dan ñaê Saimon kêgalêm Yisu bu neñ gêñ whin in, dec Yisu sôm in ndê andu gi, ma ndôc tebo bu neñ gêñ. ³⁷ Yêc malac dinañ, awhê sac dan mbo. In ngô ñawaê bu Yisu ndôc Palêsai ndê andu dinañ, dec kôc bu ñamalu ñayham sip kac dan, ma têt andu dau gi. ³⁸ In pôn haduc yêc Yisu gahi-ña ma tan, ma in ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc in pun Yisu gahi ña kêclauñ, ngutô in gahi, ma mbac gêñ malu dau pi in gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêñ dau, ma gauc gêm yêc dau, “Ñgac dindec in bu propet dan, dec in oc ênyalê bu awhê nan kêmasac in, nan awhê sac dan.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom nan Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom dan têt am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôlin dan bocdec bu, “Ñgac lu sêkôc tôp yêc ñgac ti lêtôm. Ñgac dan ndê tôp gitôm ñdenarii 500 ma dan ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² In lu si mone sêndic tôp-ña mbasi, dec in hu in lu si tôp ñayom sin. Am gauc gêm bocke? In lu si asa oc atac whin ñgac dau hóc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Ñgac nan kôc tôp atu, nan.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc in kac dau kwi, tahê awhê dinañ, ma sôm têt Saimon, “Aö gasôc am nem andu gameñ, magoc am kêñ bu têt aö bu wanğwasin gahin-ña tôm lau Israel-ña si gêbôm dom. Tigeñ lic awhê dec. In ndê tasulu kôm aö gahin ñamaim sa, ma in pun aö gahin ña kêclauñ. ⁴⁵ Am ngutô aö dom, tigeñ awhê dec ngutô aö gahin ñapan. ⁴⁶ Am kêc olib ñakwi pi aö ñagôlôn dom, tigeñ in kêc bu ñamalu pi aö

gahin. ⁴⁷ Bocdinañ aö wasôm têtñ am bu awhê dindec kêyalê bu Anötö suc in ndê sac daêsam kwi, ma bocdinañ in atac whin aö ñandô. Tigen lau nañ gauc gêm bu ñac si sac atu dom, nañ oc atac whin in nañ bu suc ñac si sac kwi, nañ ñandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têtñ awhê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ñaclen ñatô nañ sêndöc sêwhin, nañ sêsôm têtñ dandi, “Ñgac dindec in ñgac kain bocke, dec in suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm têtñ awhê dau, “Am nem kêñ whin gêm am si. Lhõ ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêñkuc Yisu

¹ Tinambu Yisu golom malac atu-tu ti saun-saun, ma gêm mêtê ma hoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê gôlin. Ma ñgacsêñomi ¹² ² ti lauwhê daêsam sêñsêlên sêwhin in. Lauwhê dinañ ñatô Yisu soc ñalau sac su yêc ñac, ma ñatô in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. Ñac si dan in Maria Magadala, nañ Yisu soc ñalau sac 7 su yêc in. ³ Ma awhê dan in Joana, nañ ndê akwen Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sêñkuc Yisu ma sêkên si awa ti wapa tu sênem in ti ndê ñgacsêñomi sa-nga.

Yom gôlin pi ñgac kêbalip wit ñawhê (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têtñ têtñ dan lau ton atu sêtên Yisu sêmen, ma lau akên malac hon yêc gameñ Galili-nga sêmbo sêwhin. Ma Yisu sôm yom gôlin dan bocdec bu, ⁵ “Ñgac dan sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc ndê ôm, ma têtñ ndoc in kêbalip gêtñ dau, nañ ñatô sêpen sêsip sen, dec lau sêkwê don ma mbac lôlôc-nga sêsip sêmen ma sen su. ⁶ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, ma têtñ têtñ sêpo sêpi sêmen, nañ sem bôlin, bu nom dau tibasô. ⁷ Ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, ma têtñ ndoc sêpo sêpi sêmen, nañ kwan pi whin e yan gêtñ dau ndu. ⁸ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip nom ñayham, ma sêpo sêpi sêmen e sem ñandô gitôm 100.”

Yisu gic bata yom gôlin dau, goc sôm, “Asa bu dan gasuñ yêc, nañ ñgô anen yom!”

Yisu whê yom gôlin wit ñawhê-nga ñahu sa

(Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tinambu Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in bu whê yom gôlin dinañ ñahu sa. ¹⁰ Ma in sôm, “Anötö ndê gôlin ñalên ñahu sip ñalôm gi. In kêyalin mac sa bu anyalê ñahu dau, magoc aö wasôm yom têtñ lau ñatô ña yom gôlin ñambwa. Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm, ‘Ñac sêlic gêtñ nañ aö gakôm, nañ ñapañ, magoc ñac si gauc sa dom. Ma ñac sêñgô anen yom ñapañ, tigen ñac sêñyalê ñahu dom.’”

¹¹ Goc Yisu sôm, “Yom gôlin dau ñahu bocdec. Yom pi wit ñawhê nañ hêganôn Anötö ndê yom. ¹² Wit ñawhê nañ sêpen sêsip sen, nañ hêganôn lau nañ sêñgô Anötö ndê yom, magoc Sadañ men ma kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm, tu bu ñac sêkên whin dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa dom. ¹³ Ma yom pi wit ñawhê nañ sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, nañ hêganôn lau nañ sêñgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac ñayham, tigen gitôm gêtñ ñawhê nañ ñawakac mba, dec lau dinañ sêkên whin ñasawa saun, magoc lêtôm men ku ñac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit ñawhê nañ sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nañ hêganôn lau nañ sêñgô Anötö ndê yom, magoc ñawapac ma mone ti gêtñ ñayham-ñayham nom-nga gêm ñac si ñalôm ahuc, ma ñac si ñandô mbasi. ¹⁵ Tigen wit ñawhê nañ sêpen sêsip nom ñayham, nañ hêganôn lau ti ñalôm ñawasi, nañ sêñgô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidôn yêc si ñalôm, ma sêlhac ñanga ñapañ ma sem ñandô daêsam.”

Dasiñ lam ñawê kwi dom

(Mak 4:21-25)

¹⁶ Ma Yisu sôm yom dan bocdec bu, “Yac datuñ lam asê tu bu dasiñ kwi sip lôñ ñalôm, me dakên sôc sasac ñapu dom. Mba! Tan kin êñgalên ñalhu, bu lau nañ sêsôc sêmen, nañ sêlic ñawê. ¹⁷ Ma ñalên tigen, yom nañ yêc sin

dau, ma yom nanŋ nahu sip ŋalôm gi, nanŋ oc meŋ sa tiawê.

¹⁸ “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep pi Anötö ndê yom nanŋ mac angô. Asa nanŋ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ŋalôm e tidôŋ, nanŋ Anötö oc kênŋ ŋagauc daêsam têtŋ inŋ. Magoc asa nanŋ gauc gêm bu inŋ kôc Anötö ndê yom sa su, tigenŋ inŋ kôc sa tidôŋ dom, nanŋ Anötö oc kôc yom dau su yêc inŋ.”

Yisu dinda ti asii
(*Mat 12:46-50; Mak 3:31-35*)

¹⁹ Yisu ndôc andu danŋ, ma inŋ dinda ti asii sêmenŋ bu sêlic inŋ. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhinŋ inŋ, ma gitôm dom bu sêtigasuc inŋ. ²⁰ Ma ŋamalac danŋ sôm têtŋ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ŋac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nanŋ sêŋgô Anötö ndê yom ma danŋga wambu ŋapep, nanŋ sêti aô dinaŋti ti asiŋi.”

Yisu kôm bu ŋamponŋ timalô
(*Mat 8:23-27; Mak 4:35-41*)

²² Têtŋ bêc danŋ Yisu sôm têtŋ inŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Dapi bugictonŋ ŋadanga dandi,” goc inŋ pi wanŋ danŋ whinŋ ŋac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wanŋ sêmbo, ma Yisu yêc bêc yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ŋamponŋ gic sip wanŋ e kêpiŋ bu wanŋ pac. ²⁴ Dec sêtêtŋ Yisu si, sêuŋ inŋ sa ma sêsôm, “Ŋadau, ŋadau, yac oc dandiŋaŋ!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ŋanga têtŋ mbu ti bu ŋamponŋ, dec ŋamponŋ dau timalô, ma gameŋ ŋaŋeŋ sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têtŋ ŋac, “Tu sake-ŋga mac akêŋ whinŋ gwalec?” Ma ŋac sêtôc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têtŋ dandi, “Ei! Inŋ ŋgac dec asa? Inŋ gitôm bu kênŋ yatu gêŋ honŋ, ma mbu ti bu ŋamponŋ sêwhinŋ, ma sêsôc inŋ ndê yom ŋapu!”

Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa
(*Mat 8:28-34; Mak 5:1-20*)

²⁶ Sêlac e sêhêc asê lau Gerasa-ŋga si gameŋ nanŋ yêc Bugictonŋ Galili-ŋga ŋadanga mbu têtŋ gameŋ ac pi-ŋga. ²⁷ Yisu sip baô gi, ma ŋgac danŋ akêŋ malac atu nanŋ yêc gameŋ dinaŋ, nanŋ

têtŋ inŋ meŋ. Inŋ ŋgac nanŋ ŋalau sac sêmbo inŋ ndê ŋalôm. Ŋasawa baliŋ su ŋgac dau sôc ŋakwê dom, ma ndôc andu dom, magoc mbo ôm sêhê-ŋga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ŋalau sac sêkôc inŋ dôŋ, ma lau sêŋsahê bu sêsô inŋ amba ti gahi dôŋ ŋa sen ŋaŋga ma sêyob inŋ. Magoc têtŋ honŋ inŋ hê sen kic, ma ŋalau sac sêwê inŋ sa gameŋ sawa gi. Têtŋ ndoc inŋ gêlic Yisu meŋ, nanŋ inŋ mbwêc ma hu dau sip nom yêc inŋ angô-ŋga. Ma Yisu gic atu ŋalau sac bu sêhu ŋgac dau siŋ, goc ŋalau danŋ ta yom ti ŋaŋga, “Yisu, Anötö Ŋaclai ti Ŋawasi Ŋadau ndê Atu, am bu kôm sake têtŋ aô? Aô wateŋ am bu kôm aô ŋayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ŋalau sac, “Am nem ŋaê asa?” Ŋalau sac daêsam sêmbo ŋgac dau ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac si danŋ ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneŋ ŋaê ‘Tonŋ Atu.’ ” ³¹ Ma ŋalau sac h onŋ dinaŋ sêteŋ Yisu tidim daêsam, bu êŋkiŋ ŋac sêsip sunŋ baliŋ sac nanŋ sêsam bu Abis,* nanŋ sêndi dom.

³² Têtŋ têtŋ dinaŋ bôc tonŋ atu senŋ gêŋ sêmbo lôc ŋapu yêc gameŋ dinaŋ, ma ŋalau dau sêteŋ Yisu bu êŋkiŋ ŋac sêsôc bôc dinaŋ si ŋalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc ŋalau sac sêhu ŋgac dinaŋ siŋ ma sêsôc bôc si ŋalôm si. Ma bôc honŋ sênti sêsip salic sac ma sêsip bugictonŋ ŋalôm si, ma bu kô ŋac sêmbac ndu. ³⁴ Têtŋ ndoc lau sêyob bôc-ŋga sêlic gêŋ dau, nanŋ sêlhô si, ma sic miŋ pi gêŋ dau têtŋ lau nanŋ sêmbo malac atu ti gameŋ ŋamakê-ŋga. ³⁵ Ma lau honŋ sêsa si bu sêlic gêŋ nanŋ Yisu kôm. Têtŋ têtŋ sêhêc asê inŋ, nanŋ sêlic ŋgac nanŋ inŋ soc ŋalau sac su yêc inŋ, nanŋ ndôc Yisu gahi-ŋga. Sêlic bu inŋ ndê gauc ŋawa sa, ma inŋ sôc ŋakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶ Lau nanŋ sêlic gêŋ dau, nanŋ sic miŋ têtŋ ŋac pi ŋalêŋ nanŋ Yisu kôm ŋgac ti ŋalau sac ŋayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-ŋga honŋ sêndac Yisu bu hu ŋac siŋ, bu ŋac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi wanŋ ma bu lhô ndi. ³⁸ Ma ŋgac nanŋ ŋalau sac sêhu inŋ siŋ, nanŋ teŋ Yisu ŋanga bu whinŋ inŋ ndi, magoc Yisu kêkiŋ inŋ sa gi ma sôm, ³⁹ “Am

* **8:31:** Sunŋ baliŋ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

mbu tɛŋ am nem andu ndi, ma ndic miŋ gɛŋ hoŋ naŋ Anötö kôm tɛŋ am.” Goc ŋgac dau kölhö gi, ma gic miŋ tɛŋ lau hoŋ naŋ sɛmbo malac atu dinaŋ, pi gɛŋ atu naŋ Yisu kôm tɛŋ iŋ.

*Yisu kôm awhê lu ŋayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Lau daêsam sêhôn Yisu sɛmbo gameŋ Galili-ŋga, ma tɛŋ tɛm iŋ mbu akêŋ bugicton ɲadanga meŋ, naŋ sêkôc iŋ sa ti atac ŋayham. ⁴¹ Ma ŋgac bata dan, naŋ yob lôm wê-ŋga yêc gameŋ dinaŋ, naŋ meŋ hêc asê Yisu. Iŋ ndê ɲaê Jairas, ma iŋ hu dau sip nom yêc Yisu aŋgô-ŋga, ma teŋ iŋ ɲaŋga bu tɛŋ iŋ ndê andu ndi, ma nem iŋ ndê atuwê sa. ⁴² Bu iŋ ndê atuwê tigen, naŋ ndê yala gitôm 12, naŋ gɛmbac atu e kêpiŋ bu mbac ndu. Boddinaŋ Yisu whiŋ iŋ gi.

Iŋ kêsêlêŋ mbo seŋ, ma lau toŋ atu sɛŋgihi iŋ ahuc. ⁴³ Lau toŋ dinaŋ si dan iŋ awhê naŋ gɛm dac ɲapaŋ tôm yala 12 su, magoc ɲamalac dan gitôm bu nem iŋ sa dom. ⁴⁴ A whê dau meŋ kêsêlêŋ mbo Yisu ɲambu-ŋga, ma kêmasêc iŋ ndê ɲakwê sip ɲadali. Ma ɲagahô iŋ ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ Tɛŋ dinaŋ Yisu ndac, “Asa kêmasêc aô?” Lau dan sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneŋ ɲadau, lau toŋ dindêc sêwhiŋ yac sêkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “ɲamalac dan kêmasêc aô, bu aô kayalê bu aneŋ ɲaclai ɲatô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinaŋ kêyalê bu iŋ gitôm dom bu siŋ dau, dec tigasuc Yisu. Iŋ kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga, iŋ whê sa bu iŋ kêmasêc Yisu tu bu ŋayham sa-ŋga, ma bu tɛŋ ndoc iŋ kêmasêc iŋ, naŋ ɲagahô iŋ ŋayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm tɛŋ iŋ, “O aneŋ bawhê, am nem kêŋ whiŋ aô dec kôm am ŋayham sa. Am lhô ti atac malô ndi.”

⁴⁹ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma ŋgac dan meŋ akêŋ Jairas ndê andu, ma sôm tɛŋ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêŋ ɲawapac tɛŋ Kêdôhônwaga dau dom.” ⁵⁰ Yisu ɲgô yom dinaŋ, magoc iŋ sôm tɛŋ Jairas,

“Tôc daôm dom. Kêŋ whiŋ, ma iŋ oc ŋayham sa.”

⁵¹⁻⁵³ Tɛŋ ndoc sêhêc asê Jairas ndê andu, naŋ sêlic lau daêsam sêhu dan gibo asê ma sêtaŋ sɛmbo. Goc Yisu sôm, “Mac ataŋ dom! Iŋ mbac ndu dom, iŋ yêc bêc yêc.” Magoc ɲac sêmbwac iŋ, bu sênyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigen Yisu kalhac lau hoŋ ahuc sɛmbo awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhiŋ iŋ ma sêsêc andu si. ⁵⁴ Ma iŋ kêmbawhê dau sip amba ma sôm, “Aneŋ bawhê, tisa!” ⁵⁵ Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ɲagahô iŋ tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêŋ gɛŋ danêŋ-ŋga tɛŋ iŋ. ⁵⁶ Iŋ damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miŋ pi gɛŋ naŋ iŋ kôm, naŋ dom.

9

*Yisu kêkiŋ ɲgacsêŋomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)*

¹ Yisu kêgalêm ɲgacsêŋomi 12 sa sêpitigen, ma kêŋ ɲaclai ti licwalô tɛŋ ɲac gitôm bu sêsoc ɲalau sac su, ma sêkôm lau gɛmbac ŋayham sa. ² Ma iŋ kêkiŋ ɲac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötö ndê gôliŋ, ma bu sênem lau gɛmbac sa. ³ Iŋ sôm tɛŋ ɲac, “Aŋsêlêŋ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ɲakwê aô daôm-ŋga dom. ⁴ Tɛŋ tɛm mac asêc malac dan ma lau sêkôc mac sa asêc ɲac si andu, naŋ ambo whiŋ ɲac e mac ahu malac dau siŋ. ⁵ Ma lau malac dan-ŋga bu sêkôc mac sa dom, naŋ aton kop su yêc gahim tɛŋ ndoc mac ahu ɲac siŋ, bu atôc ɲac si giso asê.” ⁶ ɲgacsêŋomi sêngô yom dinaŋ, goc sêsa si. ɲac sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ɲawaê ŋayham asê, ma sêkôm lau ŋayham sa yêc gameŋ hoŋ.

*Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Tɛŋ ndoc dinaŋ gôliŋwaga Galili-ŋga Herod ɲgô yom pi gɛŋ hoŋ naŋ Yisu kôm. Ma iŋ gauc gɛm yom daêsam, bu lau ɲatô sêsôm bu Yisu iŋ Jon, ɲgac Kêku Lau-ŋga naŋ tisa akêŋ

lau batê-nga. ⁸ Ma lau ñatô sêsôm bu in propet akwa Elaija nan men hoc dau asê, ma ñatô sêsôm bu in propet ñamata-nga si dan, nan tisa akên lau batê-nga. ⁹ Tigen Herod sôm, “Aö gac atu, dec sêtim Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic min pi in?” Ma in tac whin bu lic Yisu.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)

¹⁰ Têñ têm aposel 12 sêmbu sêmen, nan sic min têt Yisu pi gên hon nan sêkôm. Ma tinambu in kôc ñac sa sêwhin in, ma ñac tawasê sêtên malac Betsaida si. ¹¹ Magoc lau daêsam sêngô ñawaê ma sêtên Yisu si. Ma in kôc ñac sa, ma sôm y om têt ñac pi Anötö ndê gôlin, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

¹² Sêmbu e kêpin bu ac ndi sip, goc ñgacsênomi 12 sêtên in si ma sêsôm, “Gamen dindec yac dambo, nan gameñ sawa. Bocdinañ êmkin lau ton dindec sêlhö sêtên malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sêñsalê gên sênen-nga ma gameñ sêyêc bêc-nga.” ¹³ Magoc Yisu sôm, “Mac akên gên têt ñac sênen.” Ma ñac sêo yom ma sêsôm, “Yac mba gên danen-nga daêsam dom. Bolom limdan ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlihi gên bu lau hon sênen, a?” ¹⁴ ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu lau ton dinañ si laungac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têt in ndê ñgacsênomi, “Akên lau sêndöc sic titoñ-titoñ tôm 50.” ¹⁵ Goc ñac sêkôm gitôm in sôm, ma lau hon sêndöc sic. ¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdan ma i lu sa, tatic undambê, ma gêm danje, goc pô kôc-kôc, ma kên têt ñgacsênomi bu sêndic sam têt lau. ¹⁷ Lau hon sen gên e hóc ñac dön, ma tinambu ñgacsênomi sic gên ñadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

Pita sôm Yisu ñahu asê

(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)

¹⁸ Têt ndoc dan Yisu ti in ndê ñgacsênomi sêmbu tawasê, ma in ten mbec mbo. Pacndê, goc in ndac ñac, “Lau sêsôm bu aö asa?” ¹⁹ Ma sêsôm,

“Lau ñatô sêsôm bu am Jon, ñgac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet ñamata-nga si dan, nan tisa akên lau batê-nga.”

²⁰ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nan Anötö gic bata bu êñkin men.” ²¹ Yisu ñgô yom dau ma gic yao ñac bu sêsôm asê têt lau dan dom e tinambu. ²² In sôm, “Ñamalac ndê Atu gic waê bu hóc ñawapac daêsam. Lau bata ti ñdabunsga atu-tu ma lau nan sêndöhôn yomsu oc sêtec in ma lau oc sêndic in ndu. Magoc têt bêc titö-nga Anötö oc un in sa tiyham.”

Lau nan sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac

(Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)

²³ Ma in sôm têt ñac hon, “Asa nan tac whin bu êñkuc aö nan êñgwiniñ dau, ma tôm bêc hon hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aö. ²⁴ Bu asa nan tac whin bu sap gên nom-nga dön ñapan tu mbo tali-nga, nan oc ñinga. Magoc asa nan bu hu gên nom-nga sin tu êñkuc aö-nga, nan oc ñinga dom. ²⁵ Ñamalac dan bu po gên nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu ñinga, dec gên nom-nga hon dinañ oc tôm dom bu nem in sa. ²⁶ Asa nan bu maya tu aö ti anen yom-nga, nan Ñamalac ndê Atu oc maya tu in-nga, têt ndoc in mbu men ti in dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma anela dabun si ñawasi whin. ²⁷ Ma aö wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbu, nan oc gacgen sêmbu tali e sêlic Anötö ndê gôlin men sa tiawê.”

Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi

(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)

²⁸ Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 men gi su. Ma Yisu bu ten mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhin in ma sêpi lôc dan si. ²⁹ Ma têt têm Yisu ten mbec mbo, nan in ndê angô andô kain dan sa, ma in ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma ñgac lu sêhóc asê ti ñawasi atu, nan Moses lu Elaija, ma inlu sem

yomgalôm sêwhiŋ Yisu. Sêsôm yom pi gêŋ naŋ oc hôc asê Yisu yêc malac Jerusalem têŋ ndoc meŋ sa bu in hu nom dindéc siŋ.

³² Têŋ ndoc dinaŋ, Pita ma ŋgac lu naŋ sêwhiŋ in, naŋ kwapac ma bêc yô ŋac, tigen ŋac tali sa ma sêlic Yisu ndê ŋawasi ti ŋgac lu naŋ sêlhac sêwhiŋ in. ³³ Têŋ têm Moses lu Elaija bu sêhu Yisu siŋ, naŋ Pita sôm têŋ in, “Ŋadau, ŋayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac tö, am nem daŋ, Moses ndê daŋ, ma Elaija ndê bac daŋ.” In sôm yom dinaŋ, magoc in ndê gauc sa dom. ³⁴ In sôm yom dinaŋ mbo, ma dao daŋ meŋ ma kôm ŋac ahuc e ŋgacsêŋomi tö dinaŋ sêtöc dau atu. ³⁵ Ma awha daŋ sa yêc dao ŋalôm, naŋ sôm, “Aö neŋ atunŋac dau dindéc, naŋ aö kayaliŋ sa. Anŋô in ndê yom maŋ!” ³⁶ Sêŋgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tiŋambu ŋac sem yom dau ahuc yêc dau-ŋga, ma têŋ ndoc dinaŋ sêsôm yom asê pi gêŋ naŋ sêlic, naŋ dom.

*Yisu soc ŋalau sac su yêc balê daŋ
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)*

³⁷ Têŋ galaŋsê ŋac sêsip akêŋ lôc dau sêmêŋ, ma lau toŋ atu sêkac sa sêtêŋ Yisu si. ³⁸ Ŋac si daŋ ta yom bocdec bu, “Kêdôhônŋwaga, aö gakôc aneŋ atunŋac tigen dindéc meŋ, ma wateŋ am bu nem in sa. ³⁹ Ŋalau sac daŋ mbo in ŋalôm, ma têm daêsam kôc in dôŋ, m a kêmwanaŋ in ŋaŋga e in mbwêc atu, ma whapwic sa. Ŋalau sac dau bu kôm in tisac, ma tec bu hu in siŋ. ⁴⁰ Aö gateŋ am nem ŋgac-sêŋomi bu sêsoc ŋalau dau su, magoc ŋac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêŋ whiŋ mbasi! Aö gambo gawhiŋ mac ŋasawa hic baliŋ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêŋ daŋ? Aö oc wambo wawhiŋ mac tu wanem mac sa ŋapaŋ-ŋga dom!” Ma Yisu sôm têŋ balê dau ŋadamba, “Kôc nem balê sa mweŋ.”

⁴² Têŋ têm balê dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ ŋalau sac kôc in dôŋ ma kêmwanaŋ in. Tigen Yisu hec yom ŋalau sac, ma kôm balê dau ŋayham sa, ma kên in

mbu têŋ in damba gi. ⁴³ Ŋalêŋ dinaŋ Yisu tôc Anötö ndê ŋaclai ti ŋawasi atu asê, dec kôm lau hoŋ sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau hoŋ sêlhac ti sêhêdaê tu gêŋ hoŋ naŋ Yisu kôm-ŋga, ma in sôm têŋ in ndê ŋgacsêŋomi, ⁴⁴ “Anŋô aneŋ yom dindéc ŋapep! Tiŋambu oc sêkêŋ Ŋamalac ndê Atu sip lau ŋatô amba.” ⁴⁵ Magoc ŋac sêŋyalê yom dau ŋahu dom. Yom dau ŋahu yêc siŋ dau têŋ ŋac, ma sêtöc bu sêndac Yisu bu whê sa têŋ ŋac.

Asa ti ŋgac ŋamata-ŋga

(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Tiŋambu Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêseŋ dau pi ŋac si asa in ŋgac ŋamata-ŋga. ⁴⁷ Yisu kêyalê ŋac si gauc, goc kôc balê sauŋ daŋ ma kên in kalhac kêpiŋ in, ⁴⁸ ma sôm têŋ ŋac, “Asa naŋ kôc balê sauŋ daŋ tôm in dindéc sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ kôc aö sa, ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc in naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ sa. Mac nem asa naŋ kêgwiŋiŋ dau ma ti mac nem ŋgac akiŋ, naŋ ti ŋgac ŋamata-ŋga yêc Anötö anŋô-ŋga.”

Lau naŋ sêkôm gwelen tu Yisu-ŋga, naŋ sêwhê dau kôc dom

(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “Ŋadau, yac alic ŋgac daŋ kôm gwelen ma soc ŋalau sac su yêc lau ŋa am nem ŋaê. In kêkuc am whiŋ yac dom, ma boc-dinaŋ yac ac yao in bu kôm gwelen dau dom.” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm, “A lhac in ahuc dom, bu asa naŋ kên kisa mac dom, naŋ mac nem daŋ.”

Lau gameŋ Samaria-ŋga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc meŋ kêpiŋ bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec in kêmasaŋ dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² In kêkiŋ lau aheŋ-ŋga sêmuŋ in, sêsôc lau †Samaria-ŋga si malac daŋ si, bu sêmasaŋ gameŋ tu in mbo-ŋga. ⁵³ Magoc lau Samaria-ŋga sêŋyalê bu in kêsêlêŋ hêganônŋ malac Jerusalem,

ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôc iŋ sa dom.
⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêŋ dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc angalêm ya sip akêŋ undambê meŋ, ma seŋ ŋac su.” ⁵⁵ Tigeŋ Yisu kac dau kwi, ma sôm iŋlu. ⁵⁶ Ma ŋac hoŋ sêlom malac daŋ si.

*Lêŋ taŋkuc Yisu-ŋga
 (Mat 8:18-22)*

⁵⁷ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ sêmbu seŋ ma ŋgac daŋ sôm têŋ Yisu, “Aö bu waŋkuc am, wawhiŋ am watêŋ gameŋ bocke naŋ am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuŋ yêc, ma mbac lôlôc-ŋga si ŋaic yêc, tigeŋ Ŋamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-ŋga mba.”

⁵⁹ Ma iŋ sôm têŋ ŋgac daŋ, “Mwen êmkuc aö!” Magoc ŋgac dau sôm, “Pômdau, gêŋ ŋamata-ŋga aö wandi wambo wawhiŋ aneŋ lau e anŋuhuŋ damaŋ su naŋ, ma tiŋambu wambu wameŋ waŋkuc am.” ⁶⁰ Ma Yisu sôm têŋ iŋ, “Mba! Am êmkuc aö naŋ gêŋ ŋamata-ŋga. Tec lau batê sêŋsuhuŋ lau batê. Tigeŋ am ndi, ma hoc yom asê têŋ lau pi Anötö ndê gôliŋ.”

⁶¹ Ma ŋgac daŋ tiyham sôm, “Pômdau, aö bu waŋkuc am, tigeŋ gêŋ ŋamata-ŋga wambu watêŋ aneŋ andu, ma wakam aneŋ lau.” ⁶² Ma Yisu ô iŋ ndê yom ma sôm, “Asa naŋ gic hu gwelen daŋ, tigeŋ kac dau kwi ma hêgo gêŋ naŋ iŋ hu siŋ su, naŋ gitôm dom bu nem gwelen mbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu.”

10

Yisu kêkiŋ sêŋjomi 72 sêsa si

¹ Tiŋambu Pômdau kêyaliŋ sêŋjomi 72 tiyham sa, bu êŋkiŋ ŋac lu-lu sêsa sêndi sêmuŋ iŋ, sêtêŋ gameŋ ti malac hoŋ naŋ iŋ atac whiŋ bu ndic kêsi. ² Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Gêŋ ŋandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêŋ ŋandô sa-ŋga daêsam dom. Bocdinaŋ atêŋ mbec têŋ ôm ŋadau bu êŋkiŋ lau gwelen-ŋga sêsôc iŋ ndê ôm sêndi, ma sêndic gêŋ ŋandô sa. ³ Kwahic dec aö bu waŋkiŋ mac asa andi! Magoc ayob daôm ŋapep, bu aö kakiŋ mac bu asa andi

atôm domba ŋatu, naŋ sêtêŋ giam pôm si gameŋ sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma anŋêlêŋ ŋagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seŋ dom. ⁵ Têŋ ndoc mac bu asôc andu daŋ, naŋ asôm bu, ‘Yom malô têŋ lau andu dindêc-ŋga.’ ⁶ Andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga dom, dec mac nem mbec yom malô-ŋga oc gacgeŋ yêc mac-ŋga. Ma andu ŋadau bu ŋgac yom malô-ŋga, dec iŋ oc kôc mbec yom malô-ŋga dinaŋ sa. ⁷ Ambo andu dinaŋ, ma alom-alom andu dom. Aneŋ ti anôm gêŋ bocke naŋ sêkêŋ têŋ mac, naŋ ti mac nem ŋaôli gwelen-ŋga. Mêtê solop bu lau g welen-ŋga sêkôc ŋaôli gwelen-ŋga.

⁸ “Têŋ têm mac asôc malac daŋ, ma lau sêkôc mac sa, naŋ aneŋ gêŋ danêŋ-ŋga naŋ sêkêŋ têŋ mac. ⁹ Akôm ŋac si lau gêmbac ŋayham sa, ma asôm têŋ ŋac, ‘Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ ¹⁰ Tigeŋ mac bu asôc malac daŋ, ma sêkôc mac sa dom, naŋ goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹ ‘Yac aton kop mac nem malac-ŋga su yêc yac mba gahiŋ. Yac akêŋ kop dindêc mbu têŋ mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigeŋ aŋyalê bu Anötö ndê gôliŋ meŋ kêpiŋ.’ ¹² Yomandô aö wasôm têŋ mac bu têŋ bêc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ lau malac dinaŋ-ŋga oc sêtap ŋagêyô sac andô sa, hóc gêlêc ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têŋ lau sac malac Sodom-ŋga.”

*Yisu sôm yom pi lau naŋ sem dau
 kwi dom
 (Mat 11:20-24)*

¹³ Yisu gic têku yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-ŋga. Mac oc atap Anötö ndê atac ŋandê sa. †Lau apa naŋ sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêŋ dalô naŋ aö gakôm yêc mac anôm-ŋga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtaŋ si sac. ¹⁴ Tigeŋ mac akôm dom, dec wasôm têŋ mac bu têŋ ndoc Anötö êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ oc kêŋ ŋagêyô sac sambuc têŋ mac, hóc gêlêc ŋagêyô naŋ iŋ oc kêŋ têŋ lau Taya ti Saidon-ŋga, naŋ su.

15 “Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andöc undambê, a? Mba! Inj oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

16 Ma Yisu sôm têtj sêjomi 72 bu, “Asa nanj kôc mac nem yom sa, nanj gitôm inj kôc anej yom sa. Ma asa nanj tec mac, nanj gitôm inj tec aö bocdinañ. Ma asa nanj tec aö, nanj tec Daman nanj kêkinj aö gameñ.” Yisu sôm yom dinañ su, goc kêkinj sêjomi 72 sêsa si.

Sêjomi 72 sêmbu sêmeñ

17 Tinjambu sêjomi 72 dinañ sêmbu sêmeñ ti atac ñayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtj ndoc yac asôm am nem ñaê asê, nanj gêtj honj sêsôc yac mba yom ñapu, ma ñalau sac sêwhinj.” 18 Ma Yisu sôm, “Aö kayalê bu gêtj nanj mac akôm, nanj ku Sadañ ndê ñaclai dulu, e tôm inj peñ akêtj undambê ñagahô ñambwa, tôm sickac hep tigenj. 19 Aö gakêtj ñaclai têtj mac su, tôm bu akwê mboc ti gapiñgap dôñ, ma bu ahôc gêlêc mac nem ñacyo Sadañ ndê ñaclai honj su. Gêtj danj oc kôm mac atisac dom. 20 Kwahic dec mac atac ñayham bu ñalau sac sêsôc mac nem yom ñapu. Tigenj atac ñayham atu, bu Anötö to mac nem ñaê sa yêc undambê.”

21 Têtj ndoc dinañ Ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc, ma inj tac ñayham atu, ma sôm, “O Daman, undambê ti nom ñadau. Aö wampinj am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têtj lau nanj sêngwininj dau, ma sinj kwi têtj lau nanj gauc gêm bu ñac lau tigauc ma sênyalê gêtj honj. Aêc, Daman, am kôm bocdinañ kêkuc am daôm nem atac whinj.”

22 “Damanj kêtj gêtj honj sip aö amanj. Lau danj sênyalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê inj. Ma lau danj sênyalê Damba dom, tigenj inj ndê Atu kêyalê inj, ma lau nanj Atu dau atac whinj bu tôc inj asê têtj ñac, nanj sênyalê Damba.”

23 Ma inj kac dau kwi ma sôm têtj inj ndê ñgacsêjomi tawasê, “Atac ñayham tu mac alic gêtj honj dindec-nga. 24 Aö wasôm têtj mac bu propet ti kinj daêsam atac whinj bu sêlic gêtj nanj mac alic su, magoc sêlic dom. Ma

ñac atac whinj bu sêngô yom nanj mac anjô su, magoc sêngô dom.”

Yom gôlinj pi lau menpañ yac-nga (Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)

25 Têtj ndoc danj gwalam akwa yomsu-nga danj tisa bu êñsahê Yisu. Ma inj ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo tanjli ñapañ yêc undambê?” 26 Ma Yisu sôm, “Am kêyalê yomsu honj nanj Anötö kêtj têtj Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” 27 Goc ñgac dau sôm, “Yomsu danj sôm bu, ‘Atac whinj Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu danj tiyham sôm bu, ‘Atac whinj lau menpañ am, tôm am tac whinj am daôm.’” 28 Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndöc tamli ñapañ.”

29 Magoc ñgac dau gauc gêm bu tôc asê bu inj ñgac gitêtj, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti anej lau menpañ aö-nga?” 30 Yisu ô inj ndê yom ña yom gôlinj danj bocdec bu, “Ñgac Israel-nga danj kêsêlêtj mbo señ akêtj Jerusalem ma bu sip têtj malac Jeriko ndi, ma lau kanj sêkôc inj dôñ. Ñac sêkôc inj ndê ñakwê su, sic inj tisac e kêpinj bu mbac ndu, goc sêhu inj sinj yêc ma sêlhô si. 31 Tinjambu dabuñsiga Israel-nga danj kêsêlêtj mbo señ tigenj dinañ meñ, ma têtj ndoc inj gêlic ñgac dau, nanj kêlêc inj ma kôlhô gi. 32 Malô goc ñgac Israel-nga danj akêtj †Liwai ndê tonj meñ hóc asê, gêlic ñgac dau, ma kêlêc inj ma kêsêlêtj gi. 33 Tinjambu ñgac Samaria-nga danj kêsêlêtj mbo señ dinañ, meñ hóc asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô inj. 34 Inj têtj inj gi, kêgwasinj inj ndê gamboc ña olib ñakwi ti wain, goc kêpañ. Ma inj kêtj inj ndöc inj ndê donjki ñahô, kôc inj sa gi sôc andu ñaclen-nga danj, ma yob inj. 35 Galañsê bêtjêc inj kêtj mone denarii lu têtj andu ñadau, ma sôm, ‘Nem yaom ñgac dindec. Ma mone dindec bu nditôm dom, goc wakêtj mone ñatô tiyham têtj ndoc aö wambu wameñ.’”

36 Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tö dinan si asa in ngac nan sip lau kan si amba, nan ndê ngac menpan in-nga?” 37 Goc ngac yomsu-nga sôm, “Ngac dê, nan tawalô in.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinañ. Tamwalô lau hon ma nem nac sa.”

Mata lu Maria

38 Yisu ti ndê ngacsênjomi sênjêlên si e sêhóc asê malac dan. Ma awhê dan, nan ndê ñaê Mata, kêgalêm Yisu bu neñ gên yêc in ndê andu. 39 Têñ ndoc Yisu sôc gi ndöc, nan Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêpin Pômdau gahi-nga, bu ngô in ndê yom. 40 Tigen Mata kôm gwelen atu tu ndê gên-nga. In têtñ Yisu men ma ndac, “Pômdau, aö tanwasênj gâkôm gwelen gambo! Aö asinwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu in nem aö sa.” 41 Magoc Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêgo daôm tu gên daêsam-nga. 42 Magoc lau hon sêpônâ gên atu tigen. Maria tac whin gên ñayham dau, ma lau dan oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc in.”

11

Yom pi lêtñ dateñ mbec-nga (Mat 6:9-13; 7:7-11)

1 Têñ bêc dan Yisu ten mbec mbo gameñ dan. In ten mbec pacndê, ma in ndê ngac-sênjom dan sôm têtñ in, “Pômdau, tôm Jon kêdôhôn in ndê sênjomi, dec êmdôhôn yac bu aten mbec.” 2 Ma Yisu sôm, “Têñ ndoc mac bu aten mbec, nan aten bocdec bu:

Daman, am nem ñaê lau sênem dabun man.

Mwen ti lau hon si Pômdau.

3 Tôm bêc hon kêñ yac mba gö têtñ yac.

4 Suc yac mba sac kwi, bu lau hon nan sêkôm sac têtñ yac, nan asuc si sac ñatôp kwi bocdinañ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”

5-6 Ma in gic têtñ yom ma sôm, “Akôc gauc pi mac daôm nem lêtñ nan aten gên têtñ nem dawami. Mboe am nem ñacleñ sen baliñ-nga dan men hóc asê

têtñ ôbwêc, ma am pônâ gên danen-nga bu kêñ têtñ in. Ma têtñ timaniñhu am bu têtñ am nem dawam dan ndi, ma sôm têtñ in, ‘Oê dawan, kêñ gö ñatô têtñ aö bu wakên têtñ aö neñ silip nan kwahic dec men hóc asê.’ 7 Am gauc gêm bocke? Am dawam dinan oc ô nem yom yêc andu ñalôm ma sôm, ‘Kêñ ñawapac têtñ aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma anen balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakên gên dan têtñ am!’ In oc sôm bocdinañ, a? 8 Aö wasôm têtñ am, bu am nem dawam oc tisa ma kêñ gên têtñ am, magoc in oc kêñ tu am dawam in-nga dom. In oc kêñ gên têtñ am tôm am ndac, ñahu bu am pônâ daôm ma mayam pac tu ndac in-nga.

9 “Bocdinañ aö wasôm têtñ mac. Aten gên têtñ Anötö, dec oc akôc ñandô, anjalê in ti ndê lêtñ, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc lêtñ su têtñ mac. 10 Bu Anötö kêñ gên têtñ lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sênjalê in ti ndê lêtñ, nan oc sêtap sa, ma nac nan sêmâti gatam, nan oc lêtñ su têtñ nac.

11 “Damba dan, bu atungac ten i, dec oc kêñ mboc wêm dan têtñ in dom. 12 Ma atungac bu ndac mbac ñ agulu, goc damba oc kêñ gapin gap têtñ in dom. 13 Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ña gên ñayham-ñayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitên en, ma oc kêñ ñalau Dabun têtñ lau nan sêten in.”

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

14 Têñ ndoc dan Yisu soc ñalau sac awha mba dan su yêc ngac dan. Têtñ têm ñalau sac hu ngac awha mba dau sin, nan ngac dau gic hu sôm yom asê, ma lau ton atu nan sêlic, nan sêhêdaê.

15-16 Lau ñatô bu sênjahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gên dalô dan bu têtñ asê bu in kôc ñaclai yêc Anötö ndê. Ma lau ñatô sêsôm, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal kêñ ñaclai têtñ Yisu, ma bocdinañ in soc ñalau sac su.”

17 Yisu kêyalê nac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dan bu sêwhê dau kôc, dec nac si nacyo oc sêsen nac su. Ma

gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec nac oc sêlhac nanga dom, ma nac si nacyo oc sêku nac dulu. ¹⁸ Ma Sadan bocdinañ. In bu kêñ kisa in ndê ñalau sac, dec in ndê gôlin oc niñga. Bocke dec mac asôm bu aô gasoc ñalau sac su ña Belsebal ndê ñaclai. ¹⁹ Mac asôm bu aô gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nan sem gwelen sêsoc ñalau sac-nga sêwhin, nan mac angôlin yom dau pi nac whin, a? Nac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aô gasoc ñalau sac ña Anötö ndê ñaclai, bocdinañ anyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlin gên hon, nan hóc asê mac su.

²¹ “Sadan in gitôm ngac ti licwalô atu nan kôc in ndê wapa sin-nga, ma yob in ndê andu. Oc tòm dom bu lau sêngaho ngac kain dinañ ndê gên dan. ²² Tigen ngac ti licwalô atu nan hóc gêlêc in ndê bu ndic sin têt in ma ku in dulu, dec in oc kôc in ndê wapa sin-nga su, ma whê in ndê wapa hon kôc. ²³ “Asa nan kalhac whin aô dom, nan ti anen nacyo. Ma asa nan gic lau sa sêtêt aô sêmen dom, nan soc nac su yêc aô.”

Nalau sac sêñsalê mala nan yêc ñambwa

(Mat 12:43-45)

²⁴ “Têt ndoc ñalau sac dan sa yêc ñamalac dan, nan gitôm in kégih mbo gameñ sawa ma kêsâlê mala êñwhan dau-nga. Tigen têt ndoc in tap sa dom, nan in oc sôm têt dau, ‘Aô wambu wandi wasôc andu nan aô gahu sin su.’ ²⁵ Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu ñamalac dau ndê ñalôm yêc ñambwa, gitôm andu sawa nan sêmasañ ñawasi sa. ²⁶ Dec in oc sa ndi, kôc ñalau sac 7 nan sac sambuc sêhóc gêlêc in su, nan sêmen, ma nac hon oc sêsôc andu dinañ sêndi ma sêmbô dinañ. Bocdinañ ñawapac nan tap ñamalac dau sa, nan hóc gêlêc ñawapac ñamata-nga-nga su.”

²⁷ Yisu sôm yom dinañ, ma awhê dan yêc lau ton atu ñalôm ta yom ma

sôm, “Am dinam nan kôc am ma kêñ su am, nan tap Anötö ndê mwasiñ sa su.” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Lau nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti danga wambu, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa hóc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gên dalô
(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam nan sêmbô sêwhin Yisu, nan si ton kêsôwec napan. Ma in sôm, “Lau têt dindec-nga nac lau sac. Sêndac gên dalô, magoc Anötö oc têt gên dalô tigen têt nac, tòm gên dalô nan in kôm pi Jona. ³⁰ Anötö kêkin Jona têt lau Ninewa gitôm gên dalô dan, ma ñalêñ tigen gên nan oc hóc asê ñamalac ndê Atu, nan oc ti lau têt dindec-nga si gên dalô.

³¹ “Mun-nga, Kwin Siba-nga* kêsêlêñ sen balin, bu ngô Kin Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ngac nan hóc gêlêc Solomon su mbo dec, tigen lau têt dindec-nga sêpu in ndê yom. Tu dinañ-nga, kwin dau oc tisa akên lau batê têt ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma in oc hoc lau têt dindec-nga si sac asê. ³² Ma ñalêñ tigen, têt béc ñambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhin lau têt kwahic dec-nga, ma nac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Nahu bu lau Ninewa sêngô Jona ndê yom ma sem si ñalôm kwi. Ma kwahic dec, ngac nan hóc gêlêc Jona su mbo dec, tigen lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Mat 6:22-23)

³³ “Yac datun lam asê tu bu dasin kwi me tanatôc ña suc ahuc dom. Mba! Dakên êngalêñ lhu, bu lau nan sêsôc sêmen nan sêlic ñawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya ñawê nan têt sen têt am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêt ñayham, dec am oc gacgen mbo ñawê ñalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêt sac-nga, dec am gacgen mbo ñasec ñalôm. ³⁵ Tu dinañ-nga dec yob daôm ñapep bu

* **11:31:** Kwahic dec dasam gameñ Siba-nga bu ‘Arabia.’ Min pi Kwin Siba-nga sêto yêc 1 Kin 10:1-13.

ɲawê naɲ yêc nem ɲalôm, naɲ mbac e ɲasec sa dom. ³⁶ Ma am bu sap lêng ɲawê-ɲga dôɲ ɲapaɲ, ma ndic ahê lêng ɲasec-ɲga, dec ɲawê oc nem am nem ɲalôm sambuc ahuc, tòm lam daɲ pò am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-ɲga

³⁷ Yisu gic bata yom dinaɲ su, goc Palêsai daɲ kêgalêm inɲ bu neɲ gêng whinɲ inɲ. Yisu sôc ɲgac dau ndê andu gi ma ndôc sic ndôc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêng gêng magoc kêgwasinɲ amba muɲ su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têng inɲ, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele naɲ sêngwasinɲ ɲadômbwê-ɲga ɲawasi sa, magoc ɲalôm ɲadômbwi yêc dôɲ yêc. Bu mêtê tamgatu gêng ma mêtê sac hôc mac nem ɲalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-ɲga. Anötö naɲ kêmasaɲ ɲamalac ɲamlic ti gêng awê-ɲga naɲ kêmasaɲ ɲalôm-ɲga whinɲ. ⁴¹ Tamwalô lau ɲalôm sawa, ma akêɲ nem ɲalôm sambuc tu anem ɲac sa-ɲga, ma bocdinaɲ dec mac nem ɲamlic ti ɲalôm whinɲ oc ɲawasi sa yêc Anötö aɲgô-ɲga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêng ôm-ɲga sauɲ-sauɲ hoɲ kôc ti toɲ amanlu, ma akêɲ toɲ tigenɲ ti da têng Anötö. Mac akôm gêng sauɲ dinaɲ, tigenɲ mac ahu gêng atu sinɲ. Mac amatôc lau si yom ɲapep dom, ma atac whinɲ Anötö su dom. Gêng sauɲ naɲ mac akôm, inɲ ɲayham, magoc akôm yêc gêng atu-tu whinɲ bocdinaɲ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whinɲ bu andôc lau tiwaê si pôn yêc lôm wê-ɲga, ma atac whinɲ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac naɲ hôc mac nem ɲalôm ahuc, dec mac atôm nom naɲ sêngsuhunɲ ɲgac batê daɲ yêc ɲalôm, ma lau sêngyalê dom ma sêngsêlêng sêmbo ɲahô.”

⁴⁵ Gwalam akwa yomsu-ɲga daɲ ɲgô Yisu ndê yom dinaɲ ma sôm, “Kêdôhônɲwaga, am sôm yom dinaɲ pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-ɲga whinɲ.” ⁴⁶ Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-ɲga akêɲ yomsu daêsam têng lau naɲ kêng wapac

ɲac ɲandô, tigenɲ mac daôm akôm gêng daɲ bu anem ɲac sa tu sêhóc ɲawapac dinaɲ-ɲga dom.

⁴⁷ “Oyaê. Mac amasaɲ sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸ Bocdinaɲ mac atôc asê bu mac alic gêng naɲ apami sêkôm, naɲ bu ɲayham. ⁴⁹ Anötö kêyalê gêng hoɲ, dec hoc yom asê gwanaɲ pi mac apami bocdec bu, ‘*Aô wanɲinɲ lau propet ma lau aposel sêtêng ɲac sêndi, magoc ɲac oc sêndic propet ɲatô ndu, ma sêkôm mêtê sac têng ɲatô.*’ ⁵⁰ Bocdinaɲ mac lau têm dindec-ɲga oc awêkainɲ ɲagêyô awhinɲ apami, tu propet hoɲ si dac naɲ sêkêc sinɲ-ɲga, têng têm ɲamata-ɲga andô e meɲ. ⁵¹ Aêc, Abel inɲ ɲgac ɲamata-ɲga, ma Sekaria inɲ ɲgac ɲambu-ɲga, propet naɲ ɲac sic ndu yêc lôm dabunɲ, ma alta naɲ kalhac lôm dabunɲ ɲasactô, naɲ ɲalhu. Aêc, aô wasôm têng mac, lau têm kwahic dec-ɲga oc sêtap matôc sa pi lau hoɲ dinaɲ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-ɲga bu awhê Anötö ti ndê lêng sa têng ɲac, magoc mac am ɲac sa ɲapep dom. Mac atôm lau naɲ sêyob ki gatam-ɲga, ma sêtéc bu sêkac sa têng lau naɲ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aɲyalê Anötö ti asôc inɲ ɲapu dom, ma mac alhac lau naɲ bu sêngyalê inɲ ti sêsôc inɲ ɲapu, naɲ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinaɲ ma hu andu dau sinɲ. Ma lau Palêsai ti lau naɲ sêndôhônɲ yomsu, naɲ sic hu sêkêɲ kisa inɲ ɲandô. ɲac sêndac inɲ pi gêng daêsam, ⁵⁴ sêngsahê bu sêtim inɲ bu sôm yom giso, dec oc tòm bu sêmatôc inɲ.

12

*Yisu ndê yom ɲatô
(Mat 10:26-33)*

¹ Têng têm dinaɲ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêngapiɲ dau sa. Ma Yisu sôm yom têng inɲ ndê ɲgacsêngomi bocdec bu, “Ayob daôm ɲapep bu lau Palêsai si mêtê sac lom mac dom. ɲac sêsôm yom ɲayham magoc ɲac dau

sêkôm nandô sa dom. Mêtê dau gitôm yist nanj tòm bu nem bolom ahuc njagahô enj.

² Gênj honj nanj lau sem ahuc, ma gênj honj nanj yêc sinj dau, nanj oc menj sa tiawê. ³ Yom bocke nanj mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nanj lau oc sêngô têtj acsalô. Ma yom nanj mac asôm malô têtj daôm yêc andu njalôm, nanj oc sêsôm asê yêc malac lôm. ⁴ Anejenj lau mac anjô. Atôc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tinjambu njac sêtôm dom bu sêkôm gênj danj tiyham têtj mac. ⁵ Tigenj aô wasôm têtj mac bu atôc Anötö, ma asôc inj njapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, inj ndê njac lai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aô wasôm têtj mac, atôc inj!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nanj lau sêlic bu gênj njambwa. Tigenj Anötö oc ênjlinj njac si danj sinj dom. ⁷ Ma Anötö tac whinj mac hóc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm inj sê mac nem kêclauj honj sa timala. Bocdinajenj atôc daôm dom.

⁸ “Aô wasôm têtj mac bu asa nanj sôm asê yêc lau anjô-nga bu inj kênj whinj aô, nanj Njamalac ndê Atu oc sôm njamalac dau ndê njacê asê yêc Anötö ndê anjela anjô-nga. ⁹ Tigenj asa nanj sêc inj ndê kênj whinj aô-nga ahuc yêc lau anjô-nga, nanj Njamalac ndê Atu oc sêc inj ahuc yêc Anötö ndê anjela anjô-nga bocdinajenj. ¹⁰ Asa nanj bu sôm yom sac pi Njamalac ndê Atu, tigenj tinjambu kac ndê njalôm kwi, nanj Anötö oc suc inj ndê sac kwi. Tigenj asa nanj sôm yom sac sambuc pi Njalau Dabun, nanj Anötö oc suc inj ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tinjambu lau oc sêkôc mac dônj tu mac akênj whinj aô-nga. Njac oc sêwê mac atênj lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc njac si lôm wê-nga. Ma njac oc sêkênj mac alhac gôlinjwaga ma lau ti njac lai anjô-nga bocdinajenj. Têtj ndoc dinajenj, ahêgo daôm tu yom asôm ma aô têtj njac-nga dom. ¹² Bu Njalau Dabun oc êndôhônj mac ma kênj yom têtj mac tu asôm-nga têtj ndoc dinajenj.”

Yom gôlinj pi njac ti lêlôm

¹³ Njac danj yêc lau tonj atu dinajenj njalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, sôm têtj aô dôwanj bu whê damanj ndê wapa lênsêm kôc ma kênj njatô têtj aô.” ¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am njô su nanj. Anötö kêyalinj aô sa ti am nem njac êmatôc yom-nga me njac whê wapa kôc-nga dom.” ¹⁵ Goc inj sôm têtj lau honj, “Ayob daôm njapep bu tamgatu wapa nom-nga dom. Bu njamalac si njahu sêmbô tali-nga sip awa ti wapa daêsam nanj sic sa-nga, nanj dom.”

¹⁶ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec bu, “Njac ti lêlôm danj mbo, ma gênj nanj inj sô yêc ndê nom gêm njandô daêsam andô. ¹⁷ Dec inj gauc gêm têtj dau, ‘Aô wakôm sake? Anejenj andu wakênj gênj njandô sôc-nga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinajenj dec inj sôm, ‘Aô wakôm gênj bocdec. Aô wasenjenj andu akwa-kwa honj su, ma wakwê andu wakuc njatô nanj atu andô. Ma yêc dinajenj, aô wandic anejenj gênj njandô ti wapa honj sa. ¹⁹ Ma aô wasôm têtj daujenj, ‘Aô gac gênj njayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aô wanjwhanj daujenj, ma wanenjenj ti wanôm gênj ma watisambuc.’ ” ²⁰ Magoc Anötö sôm têtj inj, ‘Am njac gauc mbasi-nga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa nanj am gic sa tu daôm-nga, nanj oc ti asa ndê?’ ” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau honj nanj sic wapa daêsam sa tu dau-nga, magoc sêmbô sêtôm lau njalôm sawa tu sênyalê Anötö ti ndê mêtê dom-nga, nanj lau gauc mbasi-nga bocdinajenj.”

Dahêgo daujenj dom (Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têtj inj ndê njacsênjomi, “Bocdinajenj dec aô wasôm têtj mac, ahêgo daôm tu gênj anejenj-nga, me tu njakwê asôc-nga dom. ²³ Bu Anötö kênj mac ambo tamli, ma gênj dinajenj inj gênj atu. Gênj danenjenj-nga inj gênj atu dom. Ma Anötö kênj mac nem njamlic njagênj honj. Dinajenj inj gênj atu, ma njakwê asôc-nga inj gênj atu dom.

24 “Akôc gauc pi mbac ko. Nac sêsô gêñ dom, ma sic gêñ ñandô sa dom. Nac si andu gêñ ñandô-nga mbasi, tigen Anötö gôlôm ñac. Ma Anötö tac whiñ mac ñamalac hôc gêlêc mbac hon su. 25 Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tòm bu ndic têku ndê têm mbo tali-nga? 26 Mac atôm dom bu akôm gêñ sauñ andô dinañ, bocdinañ tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêñ ñatô?

27 “Ma akôc gauc pi ñaola ñayham nañ sêpo sêlhac kwanñ ñalôm. Sêkôm gwelenñ dom, ma sêmasañ ñakwê dom, tigen aö wasôm têt mac, bu Kin Solomon inñ sôc ñakwê ñayham andô, magoc inñ ndê gôlônñ ti ñawasi hôc gêlêc ñaola dinañ danñ su dom. 28 O mac lau nañ akêñ whiñ gwalec, anğô! Kwanñ ti ñaola nom-nga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêñ ya neñ su, magoc Anötö kêt gêñ dau ti ñadalô ñayham ma yob ñapep. Ma bocdinañ, anñyalê bu yom ñandô, Anötö oc yob mac ma kêt ñakwê têt mac whiñ. 29 Ahêgo daôm pi gêñ aneñ ti anôm-nga dom, ma ambo ti ñalôm ñawapac dom. 30 Lau sambuc nañ sênñyalê Anötö dom, nañ sêhêgo dau pi gêñ kainñ dinañ ñapanñ, magoc Damam undambê-nga kêtñyalê su bu mac apônđa gêñ dau. 31 Ahêgo daôm tu gêñ dinañ-nga dom, magoc akôm ñanğa bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlinñ ñapu. Ma inñ oc yob mac tu gêñ nom-nga-nga whiñ. 32 O aneñ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whiñ bu ti mac nem Kinñ ma kôc mac sa andôc inñ ndê gôlinñ ñapu.”

*Tanñsalê awa ñandô undambê-nga
(Mat 6:19-21)*

33-34 “Aö wasôm têt mac, bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac oc ahê gauc pi ma atac whiñ ñapanñ. Bocdinañ akêñ nem wapa nom-nga têt lau sênemlhi, ma akêñ nem awa tu anem lau ñalôm sawa sa-nga. Ma apo gêñ undambê-nga sa ti nem awa ñandô, nañ oc yêc ñayham ñapanñ. Lau kañ oc sêtôm dom bu sênem kañ, ma gêñ danñ oc kôm tisac dom.”

Tamasañ dauñ tu Pômdau mbu meñ-nga

(Mat 24:42-51)

35-36 “Amasañ daôm ñapep. Ambo atôm lau akiñ nañ sêsôc ñakwê gwelenñ-nga sa, ma sêtunñ si lam asê ma sêhônñ si ñadau bu mbu meñ akêñ mwasiñ nem awhê-nga. Têtñ ndoc ñac si ñadau mbu meñ ma êmati gatam, nañ ñac oc sêkac gatam sa têt inñ ñagahô. 37 Ñadau bu mbu meñ ma tap lau akiñ sa, nañ sêmasañ dau gwanañ ma sêhônñ inñ sêmbo, dec ñac oc sêtap mwasiñ atu sa yêc inñ. Aö wasôm yomandô, ñadau dau oc meñ, sôc ñakwê tòm lau akiñ sêsôc, kêt ñac sêndôc tebo, ma nem akiñ ñac. 38 Ñadau bu meñ têt timaniñhu me têt ôbwêc lôm, ma tap ñac sa sem ali ma sêhônñ inñ sêmbo, dec inñ oc êmwasiñ ñac êñlêc. 39 Tigen anğô su nañ! Lau kañ sêkêñ puc pi ndoc sêmeneñ-nga dom. Andu ñadau danñ, bu êññyalê ndoc nañ ñgac kañ danñ oc meñ, dec inñ oc yob inñ ndê andu ñapep bu ñgac kañ dinañ sôc meñ dom. 40 Ma mac bocdinañ, amasañ daôm ñapep ma anem ali ñapanñ, bu ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têtñ ndoc nañ mac akêñ batam, nañ dom.”

41 Têtñ dinañ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôlinñ dinañ bu yac ñgacsênomi anğô, me bu lau honñ sênğô?” 42 Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa inñ gitôm ñgac akiñ ñayham ma ti gauc? Ñgac akiñ kainñ dinañ ndê ñadau bu lhô têt gameñ danñ ndi, goc inñ oc kêt inñ yob lau akiñ ñatô ma kêt gêñ daneneñ-nga têt ñac tòm ñandoc. 43 Ma têtñ ndoc ñadau mbu meñ ma tap inñ sa kôm inñ ndê gwelenñ ñapep mbo, nañ inñ oc lic inñ ñayham ma kôm ñayham têt inñ. 44 Yomandô! Ñadau oc kêt inñ yob inñ ndê wapa honñ. 45 Magoc ñgac akiñ sac oc sôm têtñ dau, ‘Aneñ ñadau oc mbu meñ ñagahô dom.’ Goc inñ oc ndic lau akiñ ñatô, ma neñ gêñ ñawahô ti nôm wain e êññ inñ. 46 Ñadau oc mbu meñ hôc asê têtñ bêc ti acgatu nañ ñgac akiñ dau kêtñ bata, nañ dom. Ma inñ oc kêt ñagêyô

sac sambuc tɛn in, ma soc in su ndi bu mbo whin lau nan dan gapɛc ma sɛkɛn whin dom.

⁴⁷ “Ngac akin nan kɛyalɛ gɛn nan in ndɛ ndau tac whin bu in kɔm, tigen tec bu kɔm ma kɛmasan dau dom, nan oc tap ngagɛyɔ atu sa. ⁴⁸ Magoc ngac akin nan kɛyalɛ gɛn nan ndau tac whin bu in kɔm, nan dom, dec kɔm mɛtɛ sac nan gic waɛ bu in tap ngagɛyɔ sa, nan oc kɔc ngagɛyɔ saun. Lau hon nan sɛtap mwasiŋ sa yɛc Anɔtɔ, nan in takwɛ nac bu sɛkɔm gwelen na mwasiŋ dinan e nem ndandɔ. Ma nac nan sɛtap mwasiŋ atu sa, nan in takwɛ ndandɔ daɛsam.”

Lau oc sɛwhɛ dau kɔc tu Yisu-nga (Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ma Yisu gic tɛku yom ma sɔm, “Aɔ gasip nom gameŋ bu wakɛn ya ɛnsahɛ lau nom-nga, ma aɔ atac whin bu ya dau lom asɛ ngahɔ. ⁵⁰ Aɔ dauŋ oc wahɔc nɛwapac ti ndandɛ atu, nan gitɔm busanŋu kain dan tu waliŋ-nga. Ma aɔ wapɔ sim dauŋ ndandɛ e gɛn dau ndandɛ sa. ⁵¹ Gauc nem bu aɔ gameŋ bu wahɛ wamba lau dom. Mba! Tu aɔ-nga dec lau oc sɛwhɛ dau kɔc. ⁵² Tɛn kwahic dec ma ndi, lau nan sɛmbo andu dan, nan oc sɛwhɛ dau kɔc tu aɔ-nga. Lau aman dan bu sɛmbo, goc lu oc sɛkɛn kisa tɔ, ma tɔ oc sɛkɛn kisa lu. ⁵³ Tu aɔ-nga dec nac oc sɛwhɛ dau kɔc. Damba lu atunŋac oc sɛkɛn kisa dau, ma dinda lu atuwɛ oc sɛkɛn kisa dau. Ma lawawɛ akwa lu lawawɛ wakuc oc sɛkɛn kisa dau bocdinaŋ.”

Tanjalɛ ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sɔm tɛn lau toŋ atu, “Mac bu alic dao yec sambuc dan puc pi meŋ, dec mac asɔm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu ɛnsɛlɛn, dec mac asɔm bu gameŋ oc ndandɛ sa, ma gameŋ ndandɛ sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-nga! Mac alic gɛn dalɔ nom-nga ti umbon-nga ma mac atɔm bu anyalɛ ndoc. Ma bocke dec mac alic gɛn hon nan aɔ gakɔm yɛc nom, magoc mac nem gauc sa pi aɔ neŋ nahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tɔm bu mac ansahɛ gɛn hon tu bu anyalɛ lɛn bocke in lɛn gitɛn,

magoc tu sake-nga mac akɔm dom? ⁵⁸ Anŋɔ! Am asa nan nem tɔp bu yɛc nɛmalac dan, ma in bu wɛ am tɛn ngac ɛmatɔc yom-nga, nan goc ɛmsahɛ bu ɛmasan yom whin in tɛn ndoc amlu ansɛlɛn ambo seŋ. Ma bocdinaŋ ngac dau oc kɛn am tɛn ngac ɛmatɔc yom-nga dom. Bu mba, mboe ngac ɛmatɔc yom-nga o c kɛn am tɛn ngac yob gapocwalɔ-nga, ma in oc kɛn am sɔc gapoc-walɔ ndi. ⁵⁹ Aɔ wasɔm tɛn am bu am oc ndɔc gapocwalɔ napan e am ndic nem tɔp hon pacndɛ.”

13

Danem dauŋ kwi bu dandiŋan dom

¹ Tɛn ndoc dinan lau natɔ sɛmbo sɛwhin Yisu, ma nac sic miŋ yom pi lau Galili-nga natɔ. Lau dinan sic domba ndu bu sɛkɛn ti da, ma gɔlinwaga Pailot ndɛ lau sɛmeŋ ma sic nac ndu ma sɛnŋaluŋ nac si dac whin domba si dac. ² Yisu ngɔ nac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gɛm bocke? Lau Galili-nga dinan si sac hɔc gɛlɛc lau Galili-nga natɔ si sac su, ma bocdinaŋ nɛwapac dinan hɔc asɛ nac, a? ³ Aɔ wasɔm, mba! Tigen mac bu anem nem nɛlɔm kwi dom, dec mac oc andinaŋ. ⁴ Gauc nem andu baliŋ nan lau sɛkwɛ yɛc Siloam, nan ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gɛm bocke? Lau 18 dinan si sac hɔc gɛlɛc lau Jerusalem-nga si sac, a? ⁵ Aɔ wasɔm tɛn mac, mba! Tigen mac bu anem nem nɛlɔm kwi dom, dec mac hon oc andinaŋ.”

⁶ Goc Yisu sɔm yom gɔlin dan bocdec bu, “Yɛc ngac dan ndɛ ɔm wain-nga, a kiŋ dan kalhac. Ma ngac dau gi kɛsalɛ a kiŋ ndandɔ, magoc tap sa dom. ⁷ Dec in sɔm tɛn ngac nan yob in ndɛ ɔm, ‘Tɔm yala tɔ aɔ gameŋ kasalɛ ndandɛ yɛc a kiŋ dindec, ma gatap sa dom. Lɛn dulu, bu a dau pɔc gameŋ ahuc ma gɛm ndandɛ dom.’ ⁸ Tigen ngac yob ɔm-nga sɔm, ‘Aneŋ ndau, hu siŋ lhac yala dan tiyham. Aɔ wandic gwelec ma wahɔc nom pi nahu. ⁹ In bu nem ndandɛ tɛn yala

wakuc, dec oc ñayham. Ma bu nem ñandô dom, nan goc am lêñ dulu.’ ”

Yisu kôm awhê bôlin ñayham sa têt bêt Sabat-nga

¹⁰ Têt bêt Sabat-nga ñay, Yisu kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga ñay. ¹¹ Ma awhê ñay mbo, nan ñalau sac kôm in ndôc bôlin tôm yala 18. In kêsêlêñ kênkôn ma gitôm dom bu in lhac solop. ¹² Yisu gêlic in ma ta in meñ, goc sôm, “O awhê ñay, aô bu wasen gêñ nan sô am dôn, nan su.” ¹³ Goc Yisu kên amba sac in, ma ñagahô in kahlac tisolop, ma kêpin Anötö.

¹⁴ Tigen ñgac bata nan yob lôm wê-nga ñay, in tac ñandê bu Yisu kôm awhê ñay ñayham sa têt bêt Sabat-nga. Dec in sôm têt lau, “Bêt 6 yêc bu ñayham sa, dec amên têt bêt Sabat-nga dom. Amên têt bêt 6 ñay ñay.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô in ndê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hon akôm gwelen têt bêt Sabat-nga têt ndoc mac ambwala nem donki ti makao su, ma awê ñac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awhê ñay in Abraham ndê apawê ñay, ma Sadan sô in dôn tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec ñay ambwala in su têt bêt Sabat-nga dom?” ¹⁷ Yisu ndê yom ñay kôm in ndê ñay hon maya atu. Tigen lau ñay amên ñayham pi gêñ ñayham hon nan in kôm.

Yom gôlin pi gêñ ñawhê saun (Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)

¹⁸ Ma Yisu ndac lau ñay, “Anötö ndê gôlin kêsôwec ñalêñ bocke? Aô wanem dôn pi gêñ sake bu wawhê sa? ¹⁹ Anötö ndê gôlin gitôm ñawhê saun andô ñay, gitôm a soc ñawhê. ñgac ñay kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tinambu gêñ ñay po ti a atu, ma mbac lôlôc-nga sêmen sêhê si ñay yêc ñay.”

Yom gôlin pi yist (Mat 13:33)

²⁰ Ma in sôm yom gôlin ñay tinambu bocdec bu, “Aô wanem dôn Anötö

ndê gôlin pi gêñ sake bu wawhê sa? ²¹ Aô wanem dôn pi yist, nan awhê ñay kên sip plawa lôn atu ñay ma kêtalon. Ma ñay saun en yist ñay kôm plawa hon suñ.”

Gatam undambê-nga saun andô

²² Tinambu Yisu kêsêlêñ hêganôn Jerusalem gi. In golom-golom malac atu-tu ti saun-saun hon, ma kêdôhôn lau. ²³ Ma ñay malac ñay ndac in, “Pômdau, Anötö oc kôc lau tigen-tigen sa sêndôc undambê, me lau ñay?” Ma Yisu ô yom ma sôm têt lau, ²⁴ “Lau ñay oc sênshê bu sêsôc gatam sêndi, magoc ñay oc sêtôm dom, bu gatam ñay saun andô. Boc ñay akôm ñay bu asôc gatam ñay andi. ²⁵ Andu ñay bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, ‘Pômdau, lêt gatam su têt ñay.’ Magoc in oc sôm têt mac bu, ‘Mac lau ñay amên akên nde? Aô kayalê mac dom.’ ²⁶ Ma mac oc asôm, ‘Yac an gêñ ti anôm gêñ awhin am, ma am kêdôhôn lau yêc ñay mba malac lôm.’ ²⁷ Tigen in oc sôm, ‘Mac lau ñay amên akên nde? Aô kayalê mac dom. Alhê su yêc aô, mac lau akôm sac-nga!’ ²⁸⁻²⁹ Têt têt tinambu-nga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hon sêndôc Anötö ndê gameñ undambê-nga. Ma lau oc sêmen akên nom ñay hon, ma sêmen ñay atu yêc undambê. Magoc Anötö oc êmasuc mac su andi ambo gameñ ahôc ñandê-nga, ma yêc ñay mac oc atan, ma mac nem lhôm êñsin pi ñay. ³⁰ Anô su nan! Lau ñay nan kwahic dec sêti lau tinambu-nga, nan oc sêti lau ñayata-nga, ma lau ñayata-nga oc sêti lau tinambu-nga.”

Yisu tan pi lau Jerusalem-nga

³¹ Têt ndoc ñay lau Palêsai ñay sêtên Yisu sêmen ma sêsôm, “Hu gameñ ñay sin ma lhê ndi, bu Herod tac whin bu ndic am ndu.”

³² Magoc Yisu sôm têt ñay, “Mac andi asôm têt Herod, giam pôm ñay, ‘Acsalê lec ma lañsê aô oc wasoc ñay lac su, ma wakôm lau gêtambac

ņayham sa. Ma tēņ bēc titō-ņga aō oc wandic dabiņ aneņ gwelenj.’ ³³ Aō oc wakōm aneņ gwelenj tōm bēc ņatō, ma tiņambu aō watēņ Jerusalem wandi. Mac lau Israel-ņga ac propet daēsam ndu su yēc Jerusalem, ma bocdinaņ dec aō gac waē bu wapi wandi wawhiņ.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anōtō ndē lau propet ndu, ma lau gitēņ naņ iņ kēiņ tēņ mac, naņ mac atuc ņa hoc ndu. Ndoc daēsam aō tac whiņ bu wandic mac lau sa asōc Anōtō ndē gōliņ ņapu tiyham, gitōm mbac dalec dinda gic ņatu sa sōc ņamakē ņapu. Tigeņ mac atec. ³⁵ Bocdinaņ Anōtō oc hu mac ti nem andu siņ. Ma aō wasōm tēņ mac bu mac oc alic aō tiyham dom e mac asōm, “Tampiņ Mesaya naņ meņ gēm Pōmdau aņgō.”

14

Yisu gēm ņgac ņamlic suņ daņ sa

¹ Tēņ bēc Sabat-ņga daņ, Yisu sōc ņgac bata daņ ndē andu gi bu neņ gēņ. ņgac bata dau iņ lau Palēsai si daņ, ma ņac si lau ņatō tatiņ Yisu sēmbo. ² Yisu gēlic ņgac gēmbac daņ ndōc, naņ amba ti gahi suņ. ³ Goc iņ ndac lau Palēsai ti gwalam akwa yomsu-ņga bocdec bu, “Yac bu dakōm lau ņayham sa tēņ bēc Sabat-ņga, dec oc taņgili yomsu Sabat-ņga, me mba?” ⁴ ņac sem dōņ ma sēō yom daņ dom, goc iņ kēmasec ņgac ti gēmbac dinaņ, kōm iņ ņayham sa, ma kēņ iņ kōlhō gi. ⁵ Ma iņ ndac ņac, “Mac nem balē daņ me doņki daņ bu peņ sip sē ņalōm tēņ bēc Sabat-ņga, dec mac oc akōm sake? Mac oc ahē iņ sa pi meņ, me ahu iņ siņ yēc?” ⁶ Ma ņac sētōm dom bu sēō iņ ndē yom.

Datoc dauņ sa dom

⁷ Yisu gēlic bu lau naņ ņgac bata dau kēgalēm ņac sa bu sēneņ gēņ sēwhiņ iņ, naņ atac whiņ bu sēndōc pōņ naņ gic lau tiwaē ņawaē. Dec iņ sōm yom gōliņ daņ tēņ ņac bocdec bu, ⁸ “Lau bu sēkēņ aheņ am bu neņ mwasiņ nem awhē-ņga, naņ ndi ndōc lau tiwaē si pōņ dom. Mboe mwasiņ ņadau kēgalēm

ņgac tiwaē daņ naņ hōc gēlēc am su. ⁹ Bu bocdinaņ dec iņ oc tēņ am meņ ma sōm, ‘Kēņ pōņ ņayham dindec tēņ ņgac atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndōc pōņ ņambwa. ¹⁰ Boc-dinaņ lau bu sēkēņ aheņ am bu neņ mwasiņ, naņ ndi ma ndōc pōņ ņambwa. Ma mboe ņadau oc meņ ma sōm tēņ am, ‘Aneņ silip, tisa ma mweņ ndōc pōņ ņayham.’ Ma bocdinaņ iņ oc po am nem waēm sa yēc ņacleņ hoņ aņgō-ņga. ¹¹ ņalēņ tigeņ, lau naņ sētoc dau sa, naņ Anōtō oc ēņgwiniņ ņac. Ma lau naņ sēņgwiniņ dau, naņ Anōtō oc toc ņac sa.”

Tamwasiņ lau ņalōm sawa

¹² Ma Yisu sōm tēņ ņgac bata dau, “Am bu ndē mwasiņ bu lau sēneņ sēwhiņ am, naņ kēņ aheņ nem silip ti asidōwai, me lau ti lēlōm naņ sēndōc am nem malac, naņ dom. Am bu kōm bocdinaņ, dec tiņambu ņac oc sēkēņ aheņ am bu neņ gēņ whiņ ņac, ma mwasiņ dau ti am nem ņagēyō. ¹³ Tēņ tēm am ndē mwasiņ daņ, naņ kēņ aheņ lau ņalōm sawa ti lau bōliņ ma lau tapec. ¹⁴ Ma bocdinaņ am oc tap Anōtō ndē mwasiņ sa. ņahu bu lau dinaņ sētōm dom bu sēkēņ gēņ daņ ō nem mwasiņ tēņ kwahic dec. Magoc tēņ ndoc lau gitēņ sētisa akēņ lau batē-ņga, naņ Anōtō oc kēņ ņagēyō ņayham tēņ am.”

Yom gōliņ pi mwasiņ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau naņ seņ gēņ sēwhiņ Yisu, naņ si ņgac daņ ņgō Yisu ndē yom dinaņ ma sōm tēņ iņ, “Lau naņ bu sēneņ mwasiņ atu yēc Anōtō ndē gameņ undambē-ņga, naņ oc atac ņayham hōc gēlēc.” ¹⁶ Ma Yisu ō yom ma sōm, “ņgac daņ kēmasaņ mwasiņ atu daņ, ma kēņ aheņ lau daēsam. ¹⁷ Tēņ mwasiņ dau ņabēc iņ kēiņ ņgac akiņ daņ bu sōm tēņ lau naņ iņ kēgalēm ņac sa bu, ‘Ameņ, bu aō kamasāņ gēņ hoņ su.’ ¹⁸ Tigeņ ņac hoņ sētēc bu sēmeņ, dec sēmasaņ yom tēņ iņ. ņgac daņ sōm, ‘Aō waloc dom, bu aō gamlhi nom daņ su, ma kwahic

dec aö bu wasa wandi walic. Aö waten am bu hu aö sinj.’¹⁹ Ma dan sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao amanlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi ma warisahê nac tu sêkôm gwelen-nga. Waten am bu hu aö sinj.’²⁰ Ma dan tiyham sôm, ‘Kwahic dec aö gam awhê sa, bocdinañ gitôm dom bu waloc.’²¹ Bocdinañ ngac akiñ dau mbu gi ma gic miñ yom dinañ têt in ndê ñadau. Ma yom dau kôm ñadau tac ñandê, dec in kêkiñ ndê ngac akiñ tiyham ma sôm, ‘Ñagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ñalôm sawa ti lau bôliñ ma lau tapec sa sêmen bu sênen aö nen mwasin.’²² Ma ngac akiñ kôm bocdinañ, goc mbu men ma sôm, ‘Anen ñadau, aö gakôm gitôm am sôm, ma ñasawa yêc dôñ yêc.’²³ Dec ñadau sôm têt in, ‘Sa sen ma gameñ ñamakê-nga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmen. Aö tac whiñ bu anen andu menhu.’²⁴ Yomandô aö wasôm têt mac, bu lau nan aö gakêñ ahen têt ñamata-nga, nan si dan oc nen anen mwasin dom.’”

Lêñ tanjuc Yisu-nga

²⁵ Lau daêsam sêñsêlêñ sêwhiñ Yisu, ma in kac dau kwi ma sôm têt nac,²⁶ “Asa nan têt aö men ma bu êñkuc aö, nan atac whiñ aö hôc gêlêc gêt hon ndic ñawaê. In bu atac whiñ damba me dinda, me in nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me in dau ndê lêñ mbo-nga hôc gêlêc in ndê atac whiñ aö, dec oc tôm dom bu in ti anen dan ma êñkuc aö.”²⁷ Asa nan bu êñkuc aö, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, nan gitôm dom bu êñkuc aö.

²⁸ “Mac nem dan bu kwê andu atu dan, nan gêt ñamata-nga in oc ndöc sic ma kôc gauc pi in ndê mone ti gêt bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba.”²⁹ In bu kêñ alhõ sip nom ndi, magoc ndic dabiñ andu dom, dec lau nan sêlic, nan oc sêsu in susu,³⁰ ma sêsôm, ‘Ngac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiñ.’

³¹ “Ma kiñ dan bu sa ndi bu ndic sin têt kiñ dan, dec gêt ñamata-nga in oc

ndöc sic ma kôc gauc pi in ndê lau sin-nga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhêc gêlêc kiñ dinañ ndê lau sin-nga 20,000, me mba.”³² In bu lic bu nac sêtôm dom, dec in oc êñkiñ lau wamba-nga sêtên kiñ dinañ têt ndoc in mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-nga.

³³ “Bocdinañ akôc gauc ñapep mun su, goc amen anjuc aö. Asa nan tec bu hu in ndê gêt hon sin tu aö-nga, nan oc nditôm dom bu ti aö nen dan.

³⁴ “Gwêc so in gêt ñayham, tigen ñamakic bu ñinga, oc dakôm ñamakic sa tiyham ñalêñ nde?”³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinañ tambaliñ sin ñinga. Mac danamsun bu yêc, nan angô anen yom.”

15

Yom gôliñ pi domba dan nan giñga (Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-nga ma lau ñatô nan lau Palêsai sêsam nac bu lau sac, nan daêsam sêtên Yisu si bu sêngô in ndê yom.² Ma lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu, nan sêtucdiñ Yisu ma sêsôm, “Ngac dau kôc lau sac sa, ma gêt gêt whiñ nac.”³ Dec Yisu sôm yom gôliñ dan têt nac bocdec bu,⁴ “Mac nem ngac dan bu yob domba 100, ma in ndê domba dan bu ñinga, dec in oc kôm sake? In oc hu 99 sin sêmbô gameñ gapon, ma êñsalê domba nan giñga su e in tap sa.”⁵ Ma têt ndoc in tap sa, nan in oc hu sac bakêyac ti atac ñayham atu.⁶ Ma in oc mbu têt ndê andu ndi, ma êngalêm in ndê lau menpan in-nga ti ndê silip, ma sôm têt nac, ‘Mac atac ñayham awhiñ aö, bu aö gatap anen domba nan giñga su, nan sa.’⁷ Aö wasôm têt mac, bu ñalêñ tigen dinañ Anötô ti anela undambê-nga oc atac ñayham atu tu ñamalac sac dan nan gêm ndê ñalôm kwi, hôc gêlêc atac ñayham tu lau gitên 99 nan si yom me giso tu sênem dau kwi pi-nga mbasi.”

Yom gôliñ pi mone nan giñga

⁸ Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê dan, nan ndê mone silba amanlu sêndöc. Mone dan bu ñinga,

dec in oc tun lam asê ma sê andu n̄a-basac sa, goc ên̄salê n̄apep e in tap mone dau sa. ⁹ Têñ ndoc in tap sa su, nan in oc ên̄galêm in ndê silip ti lau menpan in-n̄ga sêmen̄ sêpitigen̄ ma sôm, ‘Mac atac n̄ayham awhin̄ aö, bu aö gatap mone nan̄ gin̄ga su, nan̄ sa.’ ¹⁰ Aö wasôm têñ mac bu n̄alên̄ tigen̄, Anötö ti an̄ela undambê-n̄ga oc atac n̄ayham atu, têñ ndoc n̄amalac kôm sac-n̄ga dan̄ gêm ndê n̄alôm kwi.”

Yom gôlin̄ pi balê nan̄ gin̄ga

¹¹ Ma Yisu gic tēku yom ma sôm, “N̄gac dan̄ mbo ma in̄ ndê atun̄gac lu. ¹² Ma balê saun̄ sôm têñ damba, ‘Daman̄, wapa lēnsēm nan̄ gic aö n̄awaê, nan̄ kên̄ têñ aö.’ Goc damba whê ndê wapa ti gên̄ hon̄ kôc tu in̄lu-n̄ga, ma kên̄ têñ balê saun̄ tôm in̄ ndac. ¹³ N̄asawa saun̄ ma balê saun̄ dau gic in̄ ndê gên̄ hon̄ sa, ma kôlhö têñ gamen̄ baliñ dan̄ gi. Ma yêc dindê in̄ kôm gên̄ hon̄ tôm in̄ ndê atac whin̄, ma kēyain̄ ndê awa ti gên̄ hon̄. ¹⁴ Têñ ndoc in̄ ndê mone hon̄ pacndê, nan̄ tōbôm atu gêm gamen̄ dinan̄ ahuc ma in̄ pōnda dau. ¹⁵ Goc in̄ têñ n̄gac atu dan̄ yêc gamen̄ dinan̄ gi, ma kēsâlê gwelen̄. Ma n̄gac dau kên̄ in̄ gôlôm in̄ ndê bôc. ¹⁶ Gên̄ yô in̄ n̄andô, tigen̄ lau sêkên̄ gên̄ dan̄ têñ in̄ tu nen̄-n̄ga dom, ma boc-dinan̄ in̄ gauc gêm bu nen̄ gên̄ nan̄ bôc sen̄. ¹⁷ Tin̄ambu in̄ ndê gauc sa, ma in̄ sôm têñ dau, ‘Daman̄ ndê lau akin̄ sêpōnda gên̄ danen̄-n̄ga dom. Tigen̄ gên̄ yô aö ndu tôm bu wambac ndu-n̄ga. ¹⁸ Aö walhō wambu watên̄ daman̄ wandi, ma wasôm, “Daman̄, aö gakôm mêtê sac têñ Anötö ma têñ am. ¹⁹ Aö n̄gac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atôm̄n̄gac tiyham. Lic aö gitôm am nem n̄gac akin̄ dan̄.”

²⁰ Goc in̄ tisa ma mbu têñ damba gi.

“In̄ kêsêlên̄ mbo sen̄, ma damba gêlic in̄ yêc ahê ma tawalô in̄ n̄andô, dec kêtî têñ in̄ gi, gôlô in̄ dôn̄ ma n̄gutô in̄. ²¹ Magoc atun̄gac sôm têñ in̄, ‘Daman̄, aö gakôm mêtê sac têñ Anötö ma têñ am. Aö n̄gac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atôm̄n̄gac tiyham.’ ²² Tigen̄ damba sôm têñ in̄

ndê lau akin̄, ‘N̄agahô, akôc n̄akwê n̄ayham ti atapa bu in̄ sôc, ma akên̄ gôlôn̄ aman̄atu-n̄ga sôc in̄ amba-atu. ²³ Ma akôc makao n̄atu tōp n̄ayham dan̄, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasiñ atu ti atac n̄ayham, ²⁴ bu yac gauc gêm bu anen̄ atun̄gac dindec mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu in̄ mbo tali. In̄ gin̄ga su, ma datap in̄ sa tiyham.’ Ma n̄ac hon̄ atac n̄ayham.

²⁵ “Têñ ndoc dinan̄ balê dau dôwa kôm gwelen̄ mbo ôm, ma têñ ndoc in̄ mbu men̄ sun̄ sa andu, nan̄ in̄ ngô lau sêtê wê ti sêkôm atac n̄ayham atu. ²⁶ Goc in̄ mbwêc n̄gac akin̄ dan̄ men̄ ma ndac in̄ bu, ‘Lau lê sêkôm n̄anta ti atac n̄ayham tu sake-n̄ga?’ ²⁷ Ma in̄ sôm, ‘Am asim men̄ su ma in̄ mbo n̄ayham, ma bocdinan̄ dec damam gic makao tōp n̄ayham dan̄ ndu, ma ndê mwasiñ atu.’ ²⁸ Yom dau kôm dôwa tac n̄andê atu, ma in̄ tec bu sôc balan̄ n̄alôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwan̄en̄ in̄ bu sôc ndi. ²⁹ Tigen̄ in̄ sôm têñ damba, ‘Yala nen̄ su aö gam akin̄ ti dan̄an̄ wambu am. Tigen̄ am kên̄ naniñ n̄atu me gên̄ saun̄ dan̄ têñ aö bu wandê mwasiñ tu anen̄ silip-n̄ga dom. ³⁰ Kwahic dec am nem atôm̄n̄gac dinan̄, nan̄ kēyain̄ am nem awa ti wapa whin̄ lauwhê sen̄-n̄ga, nan̄ mbu men̄ ma am gic makao tu in̄-n̄ga.’ ³¹ Magoc damba sôm, ‘Anen̄ balê, am mbo whin̄ aö n̄apan̄, ma anen̄ gên̄ hon̄ ti am nem. ³² Tigen̄ am asim dindec nan̄ yac gauc gêm bu in̄ mbac ndu su, nan̄ mbo tali. In̄ gin̄ga su, ma datap in̄ sa tiyham. Bocdinan̄ in̄ lēñ solop bu yac atac n̄ayham atu ma dandê mwasiñ tu in̄-n̄ga.’”

16

Yom gôlin̄ pi n̄gac yob wapa-n̄ga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlin̄ dan̄ têñ ndê n̄gacsên̄omi bocdec bu, “N̄gac ti lēlôm dan̄ mbo, ma lau sic miñ têñ in̄ bu n̄gac nan̄ yob in̄ ndê gên̄, nan̄ kēyain̄ in̄ ndê wapa daêsam. ² Dec in̄ ta n̄gac dau men̄, ma sôm têñ in̄, ‘Yom bocke dec gan̄gô pi am lec. Kwahic

dec am sa ndi ma sê gêñ honj sa ma êmasañ bapia wapa-nga bu kêñ têtj aö. Bu aö oc watinj am su yêc gwelêñ yob aneñ wapa-nga.’³ Dec ñgac yob wapa-nga sôm têtj dau, ‘Aö wakôm bocke? Aö neñ ñadau oc soc aö su yêc aneñ gwelêñ. Aneñ licwalô gitôm dom bu wakôm gwelêñ ôm-nga, ma aö mayañ bu wateñ gêtj. ⁴ Aö kayalê gêtj nañ bu wakôm-nga, ma têtj ndoc ñadau tinj aö su yêc aneñ gwelêñ, dec lau oc sêkôc aö sa ma sênem yaom aö yêc ñac si andu.’⁵ Bocdinañ inj mbwêc lau nañ si têtj yêc inj ndê ñadau, nañ tigen-tigen sêtêtj inj sêmenj. Goc inj ndac ñgac ñamata-nga bocdec bu, ‘Am nem têtj bocke yêc aö neñ ñadau?’⁶ Ma ñgac dau sôm, ‘Aneñ têtj gitôm olib ñakwi sip lôn* 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm têtj inj, ‘Am nem bapia têtj-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic ñagahô, ma to bu am nem têtj gitôm olib ñakwi sip lôn 50.’⁷ Goc inj sôm têtj ñgac tilu-nga, ‘Am nem têtj bocke yêc?’ Ma ñgac dau sôm têtj inj, ‘Aneñ têtj gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.’ Goc ñgac yob wapa-nga sôm, ‘Kôc nem bapia têtj-nga, ma to bu am nem têtj gitôm dalu 80.’

⁸ “Goc ñadau kêpiñ ñgac yob wapa-nga sac dinañ, bu inj kôm gêtj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip ñac si lau. Ñalêñ dinañ ñac sêkôm gêtj ti gauc sêhêc gêlêc Anötö ndê lau. ⁹ Awa nom dindec-nga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-nga. Magoc aö wasôm têtj mac bu akôc nem awa nom-nga ma anem lau sa, ma ñalêñ dinañ ahê silip têtj daôm. Tinjambu awa dau oc ñinga, magoc ñac oc sêkôc mac sa ti atac ñayham têtj ndoc mac andôc undambê.”

¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Asa nañ yob gêtj saunj ñapep, nañ oc yob gêtj atu ñapep bocdinañ. Ma asa nañ yob gêtj saunj ñapep dom, nañ oc yob gêtj atu ñapep dom. ¹¹ Bocdinañ mac bu ayob awa nom-nga ñapep dom, dec Anötö oc kêñ awa ñandô têtj mac tu ayob-nga dom! ¹² Ma mac bu ayob lau ñatô si gêtj ñapep dom, dec

Anötö oc kêñ gêtj danj ti mac nem gêtj dom!

¹³ “Ñamalac danj gitôm dom bu nem akinj ñadau lu, bu inj oc tec danj, ma atac whinj danj, me oc sap danj dôñ ma pu danj. Ma mac boc-dinañ, gitôm dom bu atoc Anötö ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

¹⁴ Yisu sôm yom dinañ, ma lau Palêsai ñatô nañ sêngô, nañ sem tô inj. Ñahu bu ñac lau atac whinj mone-nga.

¹⁵ Tigenj Yisu sôm têtj ñac, “Yêc ñamalac anğô-nga, mac lau dinañ atoc daôm sa bu mac lau gitêtj, magoc Anötö kêyalê mac nem ñalôm su. Gêtj nañ mac lau nom-nga atoc sa bu gêtj ñayham kêlêc, nañ Anötö gêlic gitôm gêtj sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôñ

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Anötö kêñ Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sêñkuc e Jon, ñgac Kêku Lau-nga hêc asê. Têtj Jon ndê têtj ma menj, nañ lau sêhoc ñawaê asê pi Anötö ndê gôlinj. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu. ¹⁷ Gitôm bu undambê ti nom oc ñinga, tigenj gitôm dom bu Moses ndê yomsu ñalhô atêc danj ñinga. ¹⁸ ñgac danj bu hu nawhê sinj ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockainj-nga yêc Anötö anğô-nga. Ma ñgac nañ gêm awhê nañ hu ndê akweñ sinj, nañ kôm mêtê mockainj-nga bocdinañ.”

Ñgac ti lêlôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Ñgac ti lêlôm danj mbo, nañ sôc ñakwê ñayham ma po dau sa ña gêtj ñayham-ñayham têtj bêt honj. ²⁰ Ma yêc inj ndê andu ñamakê, ñgac ñalôm sawa danj ndôc, nañ ndê ñaê Lasarus. Gamboc daêsam sem inj ñamlic ahuc, ²¹ ma giam sêmenj ma sêndambwê gamboc dau. Inj gêtj yô inj, dec inj takwê bu neñ gêtj ñapopoc nañ peñ akêtj ñgac ti lêlôm ndê tebo, magoc mba. ²² Têtj bêt danj ñgac ñalôm sawa dinañ mbac ndu, ma añela sêkôc inj sa gi ndôc undambê whinj Abraham. Ma ñgac ti lêlôm mbac ndu bocdinañ, ma lau sêñsuhuj inj. ²³ Inj

* 16:6: Lônj dinañ lônj atu - tigenj-tigenj gitôm 35-40 lita.

sip lambwam gi ma kêsahê nandê atu, dec hóc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiñ in. ²⁴ Goc in ta yom têt in ma sôm, 'Abañ Abraham, tamwalô aö! Êmkiñ Lasarus bu kêñ amba-atu sip bu ndi, ma meñ kêñ pi aö êmbalañ. Ya dindéc kôm aö ñamlic nandê atu.' ²⁵ Tigeñ Abraham ô yom ma sôm, 'Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, nañ am tap gêt ñayham-ñayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ñapañ. Kwahic dec in mbo ñayham, ma am tap nandê atu sa. ²⁶ Ma gêt dañ tiyham. Yêc hêclu ñalhu, Anötö kêñ ñasawa atu dañ, dec oc tôm dom bu lau sêtêt am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem dañ lom têt yac meñ.' ²⁷ Goc ñgac dau sôm, 'Bocdinañ aö wateñ am abañ, êmkiñ Lasarus têt aö damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêñ puc aneñ asidôwai amañdañ, bu sênem dau kwi tu bu sêmeñ ma sêhóc nandê yêc gameñ dindéc dom.' ²⁹ Magoc Abraham sôm, 'Moses ma Propet si yom yêc bu kêñ puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêt dañga ñac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.' ³⁰ Ma ñgac dau sôm, 'Mba, abañ Abraham! Lau batê si ñgac dañ bu mbu têt ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.' ³¹ Ma Abraham sôm, 'Ñac bu sêkêt whiñ yom nañ Moses ma lau propet sêto, nañ dom, dec ñac oc sêkêt whiñ ñgac nañ tisa akêt lau batê-ñga, nañ dom.' "

17

Yisu ndê yom ñatô (Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têt in ndê ñgacsêñomi, "Gêt lêtôm-ñga oc sêmeñ sêhóc asê. Tigeñ ñamalac asa nañ bu kôc gêt lêtôm-ñga dañ meñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu dañ pi in kachu, ma tambaliñ in sip gwêc ndi. Ma bocdinañ oc tôm dom bu in êntôm aneñ lau sauñ si dañ bu kôm mêtê sac, ma tiñambu tap Anötö ndê matôc sa.

³ "Bocdinañ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa dañ bu kôm sac, nañ goc

hec yom in. Ma in bu nem dau kwi, goc suc in ndê sac kwi. ⁴ In bu kôm sac têt am tidim 7 têt acsalô tigeñ, magoc tiñambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc in ndê sac kwi, nañ dec am suc in ndê sac kwi mañ."

⁵ Ma lau aposel sêsôm têt Pômdau, "Nem yac sa bu akêt whiñ ñañga."

⁶ Goc in ô yom ma sôm, "Mac nem akêt whiñ bu gêt sauñ andô nditôm soc ñamatu sauñ dañ, dec oc tôm bu mac asôm têt a atu dindéc bu, 'Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapon,' ma a dau oc dañga wambu mac."

⁷ Ma Yisu sôm, "Akôc gauc pi ñgac akiñ nañ gic nom me yob domba, ma mbu têt ñadau ndê andu têt telha. In ndê ñadau oc sôm têt in bu, 'Mweñ ñagahô, ndöc sic ma neñ gêt,' a? ⁸ Mba, in oc sôm, 'Sôc ñakwê sakiñ-ñga sa, ma êmasañ gêt bu waneñ, ma nem akiñ aö e aö waneñ ti wanôm gêt pacndê. Goc tiñambu am daôm neñ ti nôm gêt.' ⁹ Ma ñadau oc nem dañge ñgac akiñ dau bu in dañga wambu in ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinañ, têt ndoc mac akôm gêt hoñ nañ Anötö gic atu mac, nañ asôm, 'Yac lau akiñ ñambwa. Yac akôm gêt nañ gic yac ñawaê en.' "

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêt hêganôn malac Jerusalem gi, ma mbo señ nañ yêc gameñ Samaria ti Galili-ñga ñabatiñ. ¹² In hóc asê malac dañ, ma tap laungac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta in ña awha atu bocdec bu, "Ñadau Yisu, tamwalô yac!" ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, "Andi, ma atôc daôm têt lau dabuñsiga." Ma têt ndoc ñac sêlhô s i, nañ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si dañ gêlic bu in ñayham sa su, dec gic hu kêpiñ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têt Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau in ñgac gameñ Samaria-ñga, ma in hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ñga, ma gêm dañge in. ¹⁷ Ma Yisu sôm, "Bocke?

Mac lau 10 honj ñamlic ñayham sa, me? Bocdinañ dec lau 9 sêmbo nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ñga dom, magoc am ñgac tigenj dec mbu mwenj ma kêpiñ Anötö.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têtj inj, “Tisa, ma lhö ndi. Am nem kêñ whinj kôm am ñayham sa.”

Anötö ndê gôlinj ñapuc

²⁰ Têtj bêtj dañ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôlinj oc meñ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têtj ndoc Anötö ndê gôlinj meñ sa tiawê, nañ oc tôm dom bu mac alic gêtj dañ tu kêñ puc mac-ñga. ²¹ Ma oc tôm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêtj dau kelec,’ me ‘Gêtj dau kêlê.’ Mba! Anötö ndê gôlinj meñ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêtj mbu meñ-ñga (Mat 24:37-44)

²² Ma inj sôm têtj inj ndê ñgac-sêñomi, “Têm oc meñ sa, nañ mac tamkwê bu alic ñamalac ndê Atu mbu meñ ma mbo whinj mac tiyham, magoc mac oc alic inj dom. ²³ Lau oc sêñsau bu inj mbu meñ su, ma sêsôm inj mbo gameñ bocdê, me gameñ bocdec. Magoc añgô ñac si yom dau dom, ma añkuc ñac dom. ²⁴ Bu têtj ndoc ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ inj oc hôc asê ñgahô gitôm sickac hep tigenj ma umbonj ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigenj gêtj ñamata-ñga inj oc hôc ñandê atu ma lau têm dindêc-ñga oc sêtec inj.

²⁶ “Têm nañ ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tôm sêmbo têtj Noa ndê têm. ²⁷ Têtj ndoc dinañ lau señ gêtj ti sênôm gêtj, ma laungac ti lauwhê sem dau e Noa sôc wanj gi. Goc bu atu suñ ma señ ñac honj su siñga. ²⁸ Ma oc kainj tigenj tôm Lot ndê têm, nañ lau señ ti sênôm gêtj, semlhi gêtj ti sêkêñ gêtj bu lau semlhi, sêsô gêtj ñawhê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têtj bêtj Lot hu malac Sodom siñ, nañ ya ti ñsolpa peñ sip akêñ undambê ma señ lau Sodom-ñga honj su. ³⁰ Ma lau oc sêmbo ñalêñ tigenj dinañ têtj bêtj nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ ma hoc dau asê.

³¹ Têtj bêtj dinañ, oc tôm dom bu lau nañ sêndôc andu ñsactô, nañ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêtj dañ. Ma ñalêñ tigenj, oc tôm dom bu lau nañ sêmbo ôm, nañ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêtj dañ. ³² Gauc nem gêtj nañ hôc asê Lot ndê awhê! ³³ Asa nañ tac whinj bu sap gêtj nom-ñga dôñ ñapañ tu mbo tali-ñga, nañ oc ñiñga. Magoc asa nañ hu siñ tu êñkuc aô-ñga, nañ oc ñiñga dom. ³⁴ Aô wasôm têtj mac, têtj bêtj nañ ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ ñamalac lu oc sêyêc andu dañ, ma Anötö oc kôc injlu si dañ, ma hu dañ siñ. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêtj sêmbo, ma Anötö oc kôc dañ, ma hu dañ siñ.” ³⁷ Yisu ndê ñgacsêñomi sêngô yom dau su, goc sêndac inj, “Pômdau, gêtj dinañ oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmponj sêngihi sêmbo, nañ tanjalê bu gêtj mbôp dañ yêc.”

18

Yom gôlinj pi lêtj datenj mbec-ñga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj dañ têtj inj ndê ñgac-sêñomi, ma kêdôhônj ñac bu sêteñ mbec tôm bêtj honj, ma takwê bu sêtap ñandô sa ma sêhu siñ dom. ² Inj sôm, “Ñgac êmatôc yom-ñga dañ mbo malac atu dañ. Inj töc Anötö dom, ma toc ñamalac dañ sa dom. ³ Ma awhê sawa dañ ndôc malac dinañ, ma inj têtj ñgac êmatôc yom-ñga dau gi ñapañ, ma sôm, ‘Ñamalac dañ kêñ ñawapac têtj aô. Nem aô sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ Inj ndac tidim daêsam magoc ñgac dau tec bu nem inj sa e tiñambu inj sôm têtj dau, ‘Aô gatôc Anötö dom, ma gatoc ñamalac sa dom, ⁵ tigenj awhê sawa dindêc ndac aô ñapañ, ma bocdinañ aô wanem inj sa ma wamatôc inj ndê yom. Aô bu wakôm dom, dec inj oc meñ ñapañ e kôm aô lic kam sa.’ ”

⁶ Ma Pômdau sôm têtj ndê ñgac-sêñomi, “Ñgac êmatôc yom-ñga dau inj ñgac gitêñ dom, magoc inj sôm bu nem awhê sawa dinañ sa. ⁷ Mac lau nañ Anötö kêyalinj mac sa ati inj ndê, nañ atenj mbec têtj inj acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ñgô

mac nem mbec ma nem mac sa, a?
 8 Mba! Aö wasôm têtj mac bu inj oc nem mac sa ñagahô. Tigenj, têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ inj oc tap lau ñatô sa, nañ sêsap si sêkênj whinj inj-nga dôñ sêmbo, me mba?”

Yom gôlinj pi Palêsai ma ñgac kôc takis-nga danj

9 Yisu kêyalê bu lau ñatô nañ sêkênj danja inj, nañ sêtoc dau sa bu lau gitênj ma sêpu lau ñatô. Bocdinañ inj sôm yom gôlinj danj bocdec bu. 10 “Ñgac lu sêtêtj lôm dabuj si, bu sêteñ mbec. Inju si danj inj Palêsai, ma ñgac danj inj ñgac kôc takis-nga. 11 Palêsai dau tisa kalhac, ma teñ mbec tu dau-nga bocdec bu, ‘Anötö, aö wanem danje am bu aö gatôm lau ñatô nañ lau sac, nañ dom. Aö gatôm lau kañ dom, me lau nañ sêkôm mêtê sac me mêtê mockainj-nga dom. Ma yomandô, aö gatôm ñgac kôc takis-nga dindê dom. 12 Yêc wake hoñ ñalôm aö gahu gênj daneñ-nga siñ tidim lu tu gauc nem am-nga. Aö gawhê neñ awa ti wapa hoñ kôc gi toñ amanlu, ma gakênj toñ danj ti da têtj am.’ 13 Palêsai teñ mbec bocdinañ, tigenj ñgac kôc takis-nga kalhac ahê. Inj hôc tandô sa têtj undambê dom, magoc wec ti ñalôm ñawapac ma teñ mbec bocdec bu, ‘Anötö, tamwalô aö ñgac sac dec.’” 14 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtj mac bu Anötö gêlic ñgac kôc takis-nga dinañ ti ñgac gitênj, ma Palêsai dinañ mba. Ñahu bu asa nañ po dau ndê waê sa, nañ Anötö oc êngwininj inj, ma asa nañ kêgwininj dau, nañ Anötö oc toc inj sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc sauj
(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

15 Têtj bêt danj lau sêkôc si balêkoc sauj sêtêtj Yisu sêmeñ, bu inj kêñ amba sac ñac. Inj ndê ñgac-sêñomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. 16 Tigenj Yisu mbwêc ñac sêmeñ ma sôm, “Atec balêkoc dinañ sêtêtj aö sêmeñ, ma alhac ñac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôlinj gic lau nañ sêtôm balêkoc sauj-sauj dindec, nañ ñawaê. 17 Aö wasôm yom ñandô têtj mac, bu asa nañ bu sôc

Anötö ndê gôlinj ñapu nditôm balêkoc sauj danj dom, nañ oc nditôm dom bu sôc ndi.”

Ñgac bata ti lêtôm
(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

18 Ma ñgac bata Israel-nga danj ndac Yisu, “Kêdôhônjwaga ñayham, aö wakôm sake, dec tinjambu Anötö oc kôc aö sa wambo tanli yêc undambê?” 19 Ma Yisu sôm, “Tu sake-nga am sam aö bu ñayham? Anötö tawasê inj ñayham. 20 Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘Kôm gênj mockainj-nga dom. Ndic ñamalac ndu dom. Nem kañ gênj dom. Sôm yom tasanj pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam sa.’” 21 Ma ñgac dau sôm, “Aö kakuc yomsu hoñ dinañ têtj ndoc aö gambo balê ñapanj e kwahic dec.” 22 Yisu ñgô yom dinañ ma sôm têtj inj, “Am pônja gênj tigenj. Kêñ am nem wapa hoñ têtj lau sênemlhi, ma ndic sam ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinjambu mweñ ma êmkuc aö.” 23 Magoc ñgac dau ñgô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, ñahu bu inj ñgac ti wapa daêsam.

Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)

24 Yisu tahê inj ma sôm, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu ñagahô. 25 Bôt atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalásê ñagahô hôc gêlêc ñgac ti lêtôm danj bu sôc Anötö ndê gôlinj ñapu su.” 26 Lau nañ sêñgô yom dau sêsôm, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-nga sa? Oc ñawapac atu!” 27 Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gênj nañ ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nañ Anötö gitôm bu kôm.”

28 Ma Pita sôm têtj inj, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gênj hoñ siñ tu añkuc am-nga.” 29 Ma Yisu sôm têtj inj, “Aö wasôm yom ñandô têtj mac bu asa nañ bu hu andu, me awhê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc siñ tu êñkuc aö-nga, 30 nañ Anötö oc kêñ gênj kainj dinañ daêsam

têḅ inḅ ô, têḅ tēm inḅ mbo nom. Ma têḅ tēm ḅambu-ḅga, Anötö oc kôc inḅ sa ma kêḅ inḅ ndöc tali ḅapaḅ yêc undambê.”

Yisu sôm tiyham bu inḅ oc mbac ndu (Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)

³¹ Yisu kôc ḅgacsêḅnomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-ḅga, ma sôm têḅ ḅac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêḅ hoḅ naḅ lau propet sêto pi ḅamalac ndê Atu, naḅ oc ḅandô sa. ³² Lau oc sêkêḅ inḅ sip lau Rom-ḅga amba, ma ḅac oc sêsu inḅ susu, sêkôm inḅ ḅayom, sêhê gasôḅ pi inḅ, sêtap inḅ, ma sêndic inḅ ndu. ³³ Magoc inḅ oc tisa tiyham têḅ bêc titö-ḅga.” ³⁴ Tigeḅ ḅac sêḅyalê yom dau ḅahu dom. ḅahu yêc siḅ dau têḅ ḅac, ma ḅac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

Yisu kôm ḅgac tapec tandô po asê (Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)

³⁵ Yisu ma lau naḅ sêḅkuc inḅ sêḅsêlêḅ e sêsuḅ sa malac Jeriko. Ma yêc seḅ ḅamakê ḅgac tapec daḅ ndöc ma teḅ gêḅ. ³⁶ ḅgac dau ḅgô bu lau daêsam sêḅsêlêḅ sêmbo seḅ, goc ndac gêḅ dau ḅahu. ³⁷ Ma lau sêsoḅm têḅ inḅ bu Yisu Nasaret-ḅga kêsêlêḅ mbo seḅ meḅ. ³⁸ Goc inḅ mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ³⁹ Lau naḅ sêḅsêlêḅ sêmuḅ Yisu sêhec yom ḅgac tapec dau, ma sêsoḅm têḅ inḅ bu nem dôḅ. Magoc inḅ mbwêc ti ḅaḅga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁰ Yisu kwê dôḅ kalhac, ma sôm têḅ lau bu sêkôc ḅgac dau sêtêḅ inḅ sêmeḅ. Ma têḅ ndoc inḅ tigasuc Yisu, naḅ Yisu ndac inḅ, ⁴¹ “Am tac whiḅ bu aö wakôm sake têḅ am?” Ma inḅ sôm, “Pômdau, aö tac whiḅ bu tanôḅ ḅayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têḅ inḅ, “Tanôm ḅayham sa! Am nem kêḅ whiḅ kôm am ḅayham sa.” ⁴³ Ma ḅagahô eḅ inḅ tandô ḅayham sa, ma inḅ kêkuc Yisu ma kêḅinḅ Anötö. Ma lau hoḅ naḅ sêlic gêḅ dinaḅ, naḅ sêmpinḅ Anötö bocdinaḅ.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êḅsêlêḅ ḅacgeḅ sa ndi. ² Ma ḅgac daḅ mbo, naḅ sêsam inḅ ndê ḅaê bu Sakias. Inḅ ḅgac bata kôc takis-ḅga, ma inḅ dau ndê mone daêsam. ³ Inḅ tac whiḅ bu lic Yisu pi ḅandô, magoc inḅ gitôm dom, bu inḅ ḅgac apê, ma lau daêsam sêḅgihhi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinaḅ-ḅga inḅ kêti muḅ gi, ma pi a kiḅ daḅ, bu lic Yisu naḅ kêsêlêḅ mbo seḅ meḅ. ⁵ Têḅ ndoc Yisu hóc asê a dinaḅ ḅapu, naḅ tatac ma sôm têḅ inḅ, “Sakias, sip mweḅ ḅagahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhiḅ am.” ⁶ Goc ḅagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ḅayham, ma sêtêḅ inḅ ndê andu si. ⁷ Magoc lau hoḅ naḅ sêlic gêḅ dau sêtucdiḅ ma sêsoḅm, “Yisu bu ndic ḅgac sac daḅ kêsi!”

⁸ Têḅ ndoc sêmbo Sakias ndê andu, naḅ ḅgac dau tisa ma sôm têḅ Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawhê aneḅ wapa hoḅ kôc ndi toḅ lu, ma wakêḅ toḅ daḅ têḅ lau ḅalôm sawa. Ma lau naḅ aö kasau ḅac ma gakôc ḅac si mone, naḅ aö waô mone dau tidim hale têḅ ḅac.” ⁹ Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasiḅ nem lau si-ḅga meḅ pi lau andu dindec-ḅga. Bu ḅgac dindec inḅ Abraham ndê apaḅḅac daḅ whiḅ. ¹⁰ ḅamalac ndê Atu meḅ bu êḅsalê lau naḅ siḅga su, ma bu nem ḅac si.”

Yom gôliḅ pi mone gol (Mat 25:14-30)

¹¹ Lau naḅ sêḅgô Yisu ndê yom dinaḅ, naḅ sêlic bu inḅ suḅ sa têḅ Jerusalem, ma sêkêḅ bata bu têḅ ndoc inḅ hóc asê, naḅ Anötö ndê gôliḅ oc meḅ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-ḅga si kiḅ. Bocdinaḅ Yisu gic hu sôm yom gôliḅ daḅ têḅ ḅac. ¹² Inḅ sôm, “ḅgac ti waê atu daḅ kêmasaḅ dau bu têḅ gameḅ baliḅ daḅ ndi, bu yêc dindê kiḅ atu oc kêḅ ḅaclai têḅ inḅ bu nem gôliḅ lau yêc inḅ dau ndê gameḅ. Ma tiḅambu inḅ oc mbu meḅ. ¹³ Boc-dinaḅ inḅ kêgalêm inḅ ndê lau akiḅ amaḅlu sa, ma kêḅ mone gol daḅ naḅ sêsam bu ‘maina’ têḅ ḅac tôm gi.*” Ma inḅ

* **19:13:** Maina tigeḅ gitôm †denarii 100, naḅ gitôm ḅaôli gwelenḅ bêc 100-ḅga.

sôm têtj ñac, ‘Akôc mone dec sa, ma akôm gwelenj pi e nditôm aö wambu wamenj.’ ¹⁴ Magoc inj ndê lau sêtec inj, ma sêkênj lau ahenj-nga ñatô sêjkuc inj bu sêsôm têtj kinj atu bu, ‘Yac atec ñgac dec bu nem gôlinj yac.’ ¹⁵ Magoc kinj atu ngô ñac si yom dom ma kênj ñaclai têtj ñgac dau bu nem gôlinj lau, goc inj mbu têtj inj ndê gamej gi. Inj hóc asê su, goc kênj yom bu inj ndê lau akinj nanj inj kênj mone têtj ñac, nanj sêtêtj inj sêndi. Inj bu lic ñac sêkôm gwelenj bocke pi mone dau.

¹⁶ “Ñgac akinj ñamata-nga menj ma sôm, ‘Anej ñadau, aö gakôm gwelenj pi am nem mone tigenj, ma gatap mone amanju tiyham sa.’ ¹⁷ Ma ñadau sôm, ‘Anej ñgac akinj, am kôm ñayham! Am yob gêtj sauj dindêc ñapep, ma kwahic dec aö wakênj am nem gôlinj malac amanju.’

¹⁸ “Ma ñgac tilu-nga menj ma sôm, ‘Ñadau, aö gakôm gwelenj pi am nem mone tigenj, ma gatap mone amandanj tiyham sa.’ ¹⁹ Ma ñadau sôm têtj inj, ‘Kwahic dec aö wakênj am nem gôlinj malac amandanj.’

²⁰ “Ma lau akinj dau si danj menj ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigenj kelec. Aö kapanj si ñapep. ²¹ Aö gatöc am, bu am ñgac lêlê-nga dom. Am kênj batam bu kôc gêtj ñandô yêc lau nanj am kênj gêtj têtj ñac dom. Ma am gic gêtj ñandô sa yêc gamej nanj am sô gêtj ñawhê dom.’ ²² Goc ñadau sôm têtj inj, ‘Am ñgac akinj sac! Aö wamatôc am wanjuk yom nanj am daôm sôm. Am kêyalê bu aö ñgac lêlê-nga dom, ma bu aö gakênj batanj bu wakôc gêtj yêc lau nanj aö gakênj gêtj têtj ñac dom, ma bu wandic gêtj ñandô sa yêc gamej nanj gasô gêtj dom. ²³ Tu sake-nga am kôm gwelenj pi anej mone dom? Oc tôm bu am kênj anej mone têtj lau sêyob mone-nga bu sêyob e aö wambu wamenj, dec oc tôm bu sêkênj mone ñagec sac mone dau ñahô ma aö wakôc honj sa.’

²⁴ “Ma inj sôm têtj lau nanj sêlhac sêmpinj, ‘Akôc inj ndê mone tigenj dinanj su, ma akênj têtj ñgac akinj nanj

kôc mone amanju.’ ²⁵ Magoc ñac sêsôm, ‘Ñadau, inj kôc mone amanju su!’ ²⁶ Goc ñadau sôm, ‘Aö wasôm têtj mac bu asa nanj yob gêtj nanj aö gakênj sip inj amba, nanj ñapep, nanj wakênj gêtj ñatô tiyham têtj inj whinj. Tigenj asa nanj yob ndê gêtj ñapep dom, nanj aö wakôc inj ndê gêtj honj su. ²⁷ Ma anjô! Anej ñacyo nanj sêtec bu aö wanem gôlinj ñac, nanj akôc ñac sêmenj, ma andic ñac ndu yêc aö anjôn-nga.’ ”

Yisu hóc asê Jerusalem

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

²⁸ Yisu sôm yom dinanj su, ma kêsêlêj hêganônj Jerusalem gi, ma inj ndê sêñomi sêjkuc inj. ²⁹ Inj kêsêlêj gi e kêpij malac lu nanj sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu nanj sêyêc Lôc Olib. Ma inj kêkinj ndê ñgacsêñom lu ³⁰ ma sôm têtj injlu, “Asôc malac dindê andi, ma amlu oc atap donjki danj sa, nanj sêsô dôj kalhac. Inj donjki ñatu wakuc, nanj ñamalac danj ndôc ñahô munj su dom. Anjapwêc su ma akôc sa amenj. ³¹ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anjapwêc inj su, goc asôm têtj ñac bu, ‘Pômdau tac whinj bu donjki dindêc nem inj sa.’ ” ³² Boc-dinanj ñgac lu dinanj sêsôc malac dau si, ma sêtap donjki dau sa tôm Yisu sôm. ³³ Sêñapwêc donjki sêmbo, ma ñadaui sêndac injlu bu, “Amlu anjapwêc inj tu sake-nga?” ³⁴ Ma sêsôm, “Pômdau tac whinj bu donjki dindêc nem inj sa.”

³⁵ Injlu sêwê donjki dau sêtêtj Yisu si, ma sêkênj ñac si ñakwê awê-nga sac donjki, ma sêkênj inj pi gi ndôc ñahô. ³⁶ Yisu ndôc donjki ma kêsêlêj gi, ma lau sêhê si ñakwê yêc senj. ³⁷ Inj kêsêlêj gi e hóc asê gamej nanj senj sip akênj Lôc Olib, goc sêñomi tonj atu nanj sêjkuc inj, nanj sêmbwêc ti atac ñayham atu, ma sêmpinj Anötö pi gêtj dalô nanj sêlic. ³⁸ Sêsôm, “Anötö nem mbec kinj nanj menj gêm Pômdau anjô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

³⁹ Palêsai ñatô sêmbo sêwhinj lau daêsam dinanj, ma sêsôm têtj Yisu, “Kêdôhônjwaga, hec yom am nem

sêjomi, bu ñac si yom so.” ⁴⁰ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Anğô! Sêjomi bu sênem dôn, goc hoc dindec oc sêmbwêc asê!”

⁴¹ Yisu kêsêlêj gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec tañ pi malac dau. ⁴² Inj sôm, “Tôm ñasawa baliñ su e meñ têtj acsalô lec aô tac whiñ bu mac lau Jerusalem-nga anjalê lêtj nañ oc tôm bu kêtj mac ambo ti atac malô. Tigenj mac nem ñalôm ñadandi ma kwahic dec lêtj dau yêc siñ dau têtj mac. ⁴³ Têm oc meñ sa, nañ nem ñacyo oc sêjgihi mac ahuc ma sêjgili tunjbôm ma sêsôc nem malac sêloc. ⁴⁴ Ñac oc sêndic mac ti nem balêkoc hoñ ndu, m a sêseñ malac dindec su e hoc dañ ndôc hoc dañ ñahô tiyham dom. Ñac oc sêkôm bocdinañ, ñahu bu Anötö têtj mac meñ bu nem mac sa, magoc mac anjalê dom.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)*

⁴⁵ Têtj ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, nañ inj kêsêlêj gi e sôc lôm dabuñ ñabatêmdö gi. Ma inj soc lau nañ sêkêj gêtj bu lau sênemlhi, nañ sêsa awê. ⁴⁶ Inj sôm têtj ñac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbô-nga,’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kañ si gameñ.”

⁴⁷ Tôm bêc hoñ inj kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau †Skraib nañ sêndôhôn yomsu, ma lau bata Israel-nga sêñsalê lêtj bu sêndic inj ndu. ⁴⁸ Magoc sêtap lêtj dañ sa dom, bu lau hoñ atac whiñ bu sêjgô inj ndê yom, ma sêsap inj dôn ñapañ.

20

*Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Têtj têtj dinañ Yisu kêdôhôn lau, ma gêm mêtê pi ñawaê ñayham mbo lôm dabuñ. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-nga sêtêtj inj si, ² ma sêsôm, “Sôm têtj yac. Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêtj hoñ nañ am kôm? Asa kêtj têtj am?” ³ Ma inj sôm,

“Gêtj ñamata-nga aô bu wakêtj gêndac dañ têtj mac. Asôm têtj aô, ⁴ asa kêtj ñaclai têtj Jon dec inj kêtj lau? Anötö kêtj ñaclai têtj inj, me mba?”

⁵ Ñac sem yomgalôm têtj dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêtj ñaclai têtj Jon,’ dec inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêtj whiñ Jon dom?’ ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtj lau kêtjuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau hoñ oc sêtuc yac ña hoc dambac ndu, bu ñac sêlic Jon bu Anötö ndê propet dañ.” ⁷ Bocdinañ sêsôm têtj Yisu bu sêjyalê Jon ndê ñaclai ñahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têtj ñac, “Ma bocdinañ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtj mac dom.”

*Yom gôliñ pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Ma Yisu sôm yom gôliñ dañ têtj lau dau bocdec bu, “Ngac dañ sô ôm wain-nga dañ, ma kêtj têtj lau ñatô bu sêyob. Goc inj têtj gameñ dañ gi ma mbo ñasawa baliñ. ¹⁰ Têtj ndoc sêhoñ wain ñandô sa-nga, inj kêtj ñgac akinj dañ têtj lau nañ sêyob inj ndê ôm, nañ gi, bu sêkêj wain ñandô ñatô têtj inj. Tigenj ñac sic inj, ma sêkêj inj kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc ñadau kêtj ñgac akinj dañ tiyham, magoc ñac sic inj ma sêkôm mêtê sac têtj inj, ma sêkêj inj kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma inj kêtj ñgac titô-nga têtj ñac gi, magoc ñac sic inj basô, ma sêmasuc inj sa awê gi. ¹³ Goc ôm wain-nga ñadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô wañkiñ aneñ balê, nañ aô atac whiñ inj ndu andô. Mboe ñac oc sêtoc inj sa.’ ¹⁴ Tigenj têtj têtj lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu kêsêlêj meñ, nañ sêsôm têtj dandi, ‘Ñadau ndê atungac dê oc wêkaiñ ôm dindec. Dandic inj ndu ma dakôc ôm dindec su ti yac neñ.’ ¹⁵ Ma sêmasuc inj yêc ôm wain-nga, ma sic inj ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têtj ñac? ¹⁶ Inj oc meñ ma ndic lau sêyob ôm-nga ndu, ma kêtj ndê ôm têtj lau ñatô sêyob.” Lau nañ sêjgô yom dinañ sêsôm, “Mba! Bocdinañ dom!” ¹⁷ Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gauc nem yom

nañ sêto yêc bocdec bu, ‘*Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.*’ Mac anyalê yom dau ñahu, me mba? ¹⁸ Lau hon nañ sêtiñ gahi pi hoc dinañ e sêpeñ, nañ oc sêniñga, ma hoc dau bu peñ pi ñamalac dan, dec oc sec in popoc.”

¹⁹ Lau Skraib ti dabuñsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôliñ dinañ hêganôn ñac, dec ñac atac whiñ bu sêkôc in dôñ ñagahô eñ. Magoc ñac sêtôc lau nañ sêmbo sêwhiñ in, dec sêkôm dom.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)

²⁰ Ma lau bata Israel-nga dinañ tatiñ Yisu ñapep, ma sêkêñ lau ñatô bu sêtip in. Lau sêtip Yisu-nga dinañ sêñsau bu ñac tac whiñ bu sêngô in ndê yom. Tigen sêkêñ danğa bu mboe sêngô in sôm yom so dan, dec ñac oc sêkêñ in sip gôliñwaga Rom-nga ndê amba, bu êmatôc in. ²¹ Ma ñac sêsôm têt in bu, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am sôm yom ma kêdôhôn lau ñalêñ gitêñ. Am toc lau hon sa ñalêñ tigen, ma kêdôhôn Anötö ndê lêt têt lau kêkuc yom ñandô. ²² Kwahic dec yac bu andac am bu in solop bu yac dakêñ takis têt Sisa, me mba?”

²³ Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim in, dec sôm têt ñac, ²⁴ “Atôc mone silba dan têt aö.” Ma in ndac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” ²⁵ Ma ñac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têt ñac, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêt nañ gic in ñawaê, ma atoc Anötö sa ña gêt nañ gic in ñawaê.”

²⁶ Ñalêñ dinañ ñac sêñsahê bu sêtim in bu sôm yom so dan yêc lau hon anğô-nga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu in ndê yom ti gauc-nga, ma ñac si yom mba bu sêsôm ô.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêñ lau batê-nga

(Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)

²⁷ Têt dinañ lau †Sadiusi ñatô sêtêt Yisu si. Ñac lau Israel-nga si ton dan, nañ sêkêñ whiñ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ñac sêkêñ gêndac dan têt Yisu bocdec bu, ²⁸ “Kêdôhônwaga,

Moses to yac neñ yomsu dan bocdec bu. Ngac dan bu ndê dôwa nem awê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nañ ngac dau oc nem dôwa ndê awê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁹ Têt têt dan, asidôwai 7 sêmbo. Ngac ñamata-nga gêm awê sa, magoc in mbac ndu ma in ndê balêkoc mba. ³⁰⁻³¹ Ma ngac tilu-nga gêm awê sawa dau, tigen mbac ndu ma balêkoc mba. Ñalêñ tigen ngac titô-nga e têt ngac ti-7-nga hon sem awê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ³² Ma tiñambu awê dau mbac ndu. ³³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awê dau oc ti asa ndê awê? Bu asidôwai 7 dinañ hon sem in su têt ndoc sêmbo tali.”

³⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm têt ñac, “Lau têt dindec-nga sem dau, ³⁵ tigen têt têt ñambu-nga, lau nañ Anötö oc lic bu lau gitêt ma uñ ñac sa bu sêndôc tali yêc undambê, nañ oc sênem dau dom. ³⁶ Ma oc tôm dom bu ñac sêmbac ndu tiyham, bu ñac oc sêmbo sêtôm anela. Lau nañ Anötö uñ sa sêndôc undambê, nañ oc sêti in ndê balêkoc. ³⁷ Ma Moses dau têt asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nañ in to pi ndoc in gêlic ya golom sa a dan. Têt ndoc dinañ in sam Pômdau bu Abraham ndê Anötö, Aisak ndê Anötö, ma Jakob ndê Anötö. ³⁸ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötö sam dau bu lau tö dinañ si Anötö? Anötö in lau batê si Anötö dom, in lau tali si Anötö, bu lau hon si ñahu sêmbo tali-nga yêc Anötö.”

³⁹ Lau †Skraib ñatô sêngô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, am nem yom ñayham!” ⁴⁰ Ma tiñambu lau sêtôc dau bu sêkêñ gêndac têt Yisu tiyham.

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya (Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)

⁴¹ Ma Yisu sôm têt ñac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu? ⁴² Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘Anötö sôm têt

anej Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-nga, ⁴³ e nditôm aö wakêj nem njacyo sêsôc am gahim napa.” ⁴⁴ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?”

Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac

(Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)

⁴⁵ Ma yêc lau hoñ dinañ si anğô-nga, Yisu sôm têtj in ndê ngacsêjomi, ⁴⁶ “Ayob daôm njapep bu anğuc lau Skraib si gêbôm dom. Nac sêsôc njakwê balin ma sêjsêlêj sêmbo malac lôm, bu njac atac whin bu lau sêtoc njac sa ma sêhê mwalêc njac. Nac atac whin bu sêndöc mala njamata-nga yêc lôm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têtj ndoc sênej mwasin-nga. ⁴⁷ Yêc lau hoñ anğô-nga, sêtenj mbec balin, magoc têtj ndoc lau sêlic njac dom, nañ sêjsau lauwhê sawa bu sêjgaho njac si andu su. Anötö oc êmatôc njac ma kêtj njagêyô sac andô têtj njac.”

21

Awhê tuc dañ kêtj da danje

(Mak 12:41-44)

¹ Yisu hóc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêj si da sip apa da-nga nañ kalhac lôm dabuj njamakê. ² Ma in gêlic awhê tuc njalôm sawa dañ kêtj awa sauñ lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ³ Ma in sôm, “Aö wasôm yomandô têtj mac, bu yêc Anötö anğô-nga awhê tuc njalôm sawa dindec kêtj da hóc gêlêc lau hoñ si da su. ⁴ Nahu bu lau ti lêlôm sêkêj si da, magoc njac si awa daêsam gacgenj yêc njac-nga. Tigenj awhê dindec in awhê njalôm sawa, ma in kêtj in ndê gêtj hoñ ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabuj Jerusalem-nga

(Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê ngacsêjomi njatô sêsôm yom pi hoc njayham-njayham ma gôlôn njayham nañ lau njatô sêkêj bu sêjgôlôn lôm dabuj. Magoc Yisu sôm, ⁶ “Ndoc oc meñ sa, nañ gêtj njayham hoñ nañ kwahic dec mac alic yêc gameñ dindec, nañ oc niñga. Njacyo

oc sêsej hoc hoñ su, ma hoc dañ oc ndöc hoc dañ njahô tiyham dom.”

Gêtj wapac têtj nambu-nga-nga

(Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

⁷ Ma Yisu ndê ngacsêjomi sêndac in, “Kêdôhônwaga, njawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hóc asê Jerusalem têtj têtj bocke? Ma gêtj sake oc kêtj puc yac bu têtj dau meñ kêtj in?” ⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm njapep bu lau sêjsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeñ sênem aö anğôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dau,’ ma ‘Têtj dau meñ kêtj in.’ Anğuc njac dom! ⁹ Ma têtj têtj mac anğô njawaê bu lau sic sinj têtj dau, me lau sêli dau sa, nañ atöc daôm dom. Bu gêtj hoñ dinañ gic waê bu meñ sa muñ, magoc têtj nambu-nga yêc dôn yêc.” ¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Kinj nom-nga oc sêkêj kisa dau, ma lau akêtj gameñ dañ oc sêndic sinj têtj lau akêtj gameñ dañ. ¹¹ Tiyhê oc nem atu, ma tôbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhóc asê gameñ njatô. Lau oc sêlic gêtj dalô atu-tu yêc umbonj, ma gêtj atu-tu nañ oc kôm njac sêtöc dau atu.

¹² “Gêtj njamata-nga, lau oc sêkêj kisa mac, ma sêkêc mac dôn. Tu mac akêtj whin aö-nga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêj mac andöc gapocwalô. Ma njac oc sêkêj mac alhac kinj ti gôlinjwaga anğô-nga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinañ in mac nem têtj bu asôm yom asê pi aö. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aö dauñ oc wanem mac sa, ma wakêj yom ti gauc têtj mac. Ma mac nem njacyo oc sêtôm dom bu sêo mac nem yom me sêsej mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nañ sêkêj whin dom, nañ oc sêhoc mac nem lau njatô asê, ma sêndic njatô ndu. ¹⁷ Tu aö-nga dec lau hoñ oc sêtec mac. ¹⁸ Tigenj Anötö oc yob mac e nem kêclauñ njandô dañ niñga dom. ¹⁹ Magoc alhac njanga ma ahu aö sinj dom, ma Anötö oc kôc mac sa andöc tamli njapanj yêc undambê.”

Njawapac gameñ Judia-nga

(Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

20 “Têñ ndoc mac alic lau siñ-nga sêngihi Jerusalem ahuc, nañ dec anyalê bu ñasawa sauñ ma ñac oc sêsen malac atu dau su. 21 Têñ ndoc dinañ, mac lau nañ ambo gameñ Judia-nga nañ alhõ ñagahô api gameñ lôc-nga andi. Lau nañ sêmbo Jerusalem, nañ sêhu malac dau siñ, ma lau nañ sêmbo gameñ ñamakê-nga nañ sêsôc malac atu dau tiyham dom. 22 Yom hon nañ lau propet sêhoc asê gwanan pi ñagêyô nañ oc tap lau nom-nga sa, nañ oc ñandô sa têñ têm dinañ. 23 Oyaê. Lauwhê nañ daê ma lauwhê nañ sêkêñ su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têm dinañ. Ñawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-nga oc sêñsahê ñacyo si atac ñandê. 24 Lau gameñ apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ñatô ndu ña bien balin, ma sêngaho ñatô su ma sêwê ñac sêtên lau apa si gameñ sêndi sêtôm lau gapocwalô-nga. Anötö kêmatin têm bu lau gameñ apa-nga sêngwiniñ lau Jerusalem-nga, ma ñac oc sêkôm e têm dau pacndê.”

Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu men-nga

(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)

25 “Lau oc sêlic gêñ dalô ac-nga ti ayô-nga ma tata-nga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êñsôn ma ñalôm ñawapac atu. 26 Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umbon oc wiwic sa, ma tu dinañ-nga lau oc sêtôc dau e ñac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêñ bocke nañ oc hôc asê nom-nga. 27 Têñ ndoc dinañ lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu mbu men ndôc dao ñahô ti ñaclai ma ñawasi atu. 28 Têñ ndoc gêñ kain dinañ bu men sa, nañ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga ña-ñandô sa, nañ men kêpin.”

29 Ma Yisu sôm yom gôlin dañ bocdec, “Gauc nem a lan ma a ñatô. 30 Têñ ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ mac anyalê bu ndoc ac-nga men kêpin. 31 Ma bocdinañ têñ ndoc mac alic gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ hôc asê, dec anyalê bu ndoc

men kêpin bu Anötö ndê gôlin men sa tiawê. 32 Yomandô! Lau têm dinañ-nga oc sêmbac ndu dom e gêñ hon dinañ hôc asê. 33 Undambê ti nom oc niñga, tigen aneñ yom dañ oc niñga dom.”

Danem ali

34-35 Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ñamalac dañ êñlêc bêc ñambu-nga dau. Bocdinañ dec amasañ daôm ñapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêñ êñin mac-nga ma aneñ gêñ ñawahô me apô sim daôm tu ñawapac nom-nga êñlêc dom, bu mboe gêñ dau oc hê nem gauc dôñ têñ têm bêc ñambu-nga dau men sa. Bu bêc dau oc hôc asê mac ñagahô, tôm bôc dañ sip akô sep eñ. 36 Anem ali ma aten mbec bu Anötö kêñ licwalô têñ mac bu ñawapac hon nañ oc sêhêc asê, nañ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ñamalac ndê Atu anjô-nga ti mayam pac.”

37 Têñ ñasawa dinañ Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabuñ ñabatêmdö têñ acsalô, ma in sa gi yêc Lôc Olib têñ ôbwêc. 38 Tôm bêc hon lau daêsam sêtên lôm dabuñ si têñ bêbêc ganduc, bu ñac atac whin bu sêngô Yisu ndê yom.

22

Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)

1 Lau Israel si †Mwasiñ Bolom Yist Mba-nga nañ lau sêsam bu Mwasiñ Pasowa-nga, nañ men kêpin. 2 Ma dabuñsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga sêñsalê lên bu sêndic Yisu ndu gelec, ñahu bu sêtôc lau. 3 Têñ ndoc dinañ Sadañ sip Judas ndê ñalôm. In ñac nañ sêsam bu Iskeriot, ma in ñgacsêñomi 12 si dañ. 4 In têñ dabuñsiga atu-tu ti lau siñ-nga nañ sêyob lôm dabuñ, nañ gi, ma ñac sem yomgalôm pi lên tu Judas hoc Yisu asê têñ ñac-nga. 5 Goc ñac atac ñayham, ma sêsôm tidôn bu sênemlhi in ña mone. 6 Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke nañ lau daêsam oc sêmbo sêwhin Yisu dom, dec oc tôm bu in hoc Yisu asê.

Yisu ndê ngacsênomi sêmasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)

⁷Mwasinŋ Bolom Yist Mba-nga ŋabêc naŋ lau Israel sic domba Pasowa-nga ndu, naŋ meŋ hôc asê. ⁸Ma Yisu kêkinŋ Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasaŋ Mwasinŋ Pasowa-nga bu danenŋ.” ⁹Ma sêndac inŋ, “Am tac whinŋ bu alu amasaŋ Pasowa yêc nde?” ¹⁰Ma Yisu sôm têŋ inŋlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac danŋ sa, naŋ hôc bu lôŋ danŋ. Anŋkuc inŋ atên inŋ ndê ŋadau ndê andu andi, ¹¹ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba kêdôhônŋwaga ndac am pi ŋalôm ŋaclenŋ-nga, bu inŋ ti ndê ngacsênomi bu sênenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹²Ma inŋ oc tôc ŋalôm atu danŋ yêc andu dau ŋahô-nga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu yac danenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga yêc ŋalôm dinaŋ, goc amlu amasaŋ gêŋ yêc ŋalôm dinaŋ.” ¹³Goc inŋlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêŋ hoŋ sa gitôm Yisu sôm têŋ inŋlu, ma sêmasaŋ mwasinŋ Pasowa-nga.

Yisu gic hu Mwasinŋ Dabuŋ

(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)

¹⁴Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ndôc tebo whinŋ lau aposel bu sênenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga. ¹⁵Ma inŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋasawa sauŋ aô oc wahôc ŋandê atu, magoc aô atac whinŋ bu wanenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga dindêc wawhinŋ mac muŋ. ¹⁶Bu aô wasôm têŋ mac, aô wanenŋ Mwasinŋ Pasowa-nga tiyham dom e Anötö ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê, ma Pasowa dau ŋa-ŋandô meŋ sa.” ¹⁷Goc inŋ kôc laclhu wain-nga danŋ, gêm danŋe ma sôm, “Akôc ma akênŋ lom têŋ daôm. ¹⁸Aô wasôm têŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Anötö ndê gôlinŋ meŋ sa tiawê.” ¹⁹Ma inŋ kôc bolom, gêm danŋe ma pô kôc, goc gic sam têŋ ŋac ma sôm, “Aô neŋ ŋandô dau dec, naŋ gakênŋ tu mac-nga. Anenŋ gêŋ dindêc tu bu gauc nem aô-nga.” ²⁰Ŋac seŋ gêŋ pacndê, goc ŋalênŋ tigenŋ inŋ kôc laclhu wain-nga danŋ ma sôm, “Lacclu dindêc ti dôhônŋ pwac wakuc

anenŋ dac-nga, naŋ wakêc sinŋ tu mac-nga. ²¹Tigenŋ anŋô! Ngac naŋ bu hoc aô asê, naŋ gêŋ gêŋ ndôc tebo whinŋ aô. ²²Bu gêŋ naŋ oc hôc asê Ŋamalac ndê Atu, naŋ kêkuc lêŋ naŋ Anötö kêmasaŋ gwananŋ su, tigenŋ ngac naŋ hoc aô asê, naŋ oc tap ŋagêyô atu sa. Oyaê!” ²³Goc ŋac hoŋ sêndac dandi pi ŋac si asa oc kôm gêŋ dau.

Asa ti ngac ŋamata-nga

(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)

²⁴Ma têŋ ndoc dinaŋ ngac-sênomi sêsenŋ dau bu ŋac si asa ti ngac ŋamata-nga. ²⁵Goc Yisu sôm têŋ ŋac, “Lau sambuc si kinŋ sêtoc dau sa têŋ ŋac si lau, ma lau naŋ sem gôlinŋ lau, naŋ sêsam dau bu lau ŋamata-nga. ²⁶Magoc mac anŋkuc mêtê kainŋ dinaŋ dom. Mac nem asa inŋ ngac tiwaê, naŋ êŋgwiniŋ dau ti ngac waêmbe. Ma asa inŋ ngac ŋamata-nga, naŋ ti ngac akinŋ ŋambwa. ²⁷Mac gauc gêm bocke? Ngac naŋ ndôc tebo, ma ngac naŋ gêm akinŋ inŋ, naŋ inŋlu si asa ti ngac ŋamata-nga? Yêc ŋamalac anŋô-nga, ngac naŋ ndôc tebo inŋ ngac ŋamata-nga. Tigenŋ aô gambo gawhinŋ mac gitôm ngac akinŋ.

²⁸“Ndoc bocke naŋ ŋawapac me kisa tap aô sa su, naŋ mac ahu aô sinŋ dom. ²⁹Bocdinaŋ tiŋambu aô wakênŋ mac anem gôlinŋ lau, gitôm Damanŋ kêŋ ŋaclai tu wanem gôlinŋ-nga sip aô dauŋ amanŋ. ³⁰Ma mac oc anenŋ ti anôm gêŋ awhinŋ aô yêc gameŋ undambê-nga, ma mac oc andôc pôŋ atu ma amatôc Israel si lau ŋatonŋ 12.”

Yisu sôm bu Pita oc sêc inŋ ahuc

(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)

³¹Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadaŋ ndac bu êŋsahê mac nem akênŋ whinŋ bu gêŋ ŋandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ŋapa ti ŋandô kôc. ³²Tigenŋ aô gatenŋ mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kêŋ whinŋ sinŋ dom. Ma tiŋambu têŋ têm am nem daôm kwi, naŋ puc nem asidôwai dôŋ.” ³³Dec Pita sôm, “Pômdau, tôm ŋac sêkênŋ hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aô wahu am sinŋ dom.” ³⁴Ma Yisu sôm,

“Pita, aö wasôm têtj am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tinjambu dalec oc tañ.”

Ngacsêñomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Têtj ndoc aö kakiñ mac asa a bu anem mêtê lau, nañ mac akôc talhi mone-ñga, ti gata, ma atapa dom. Têtj ndoc dinañ mac apônda daôm, me mba?” Ma ñac sêsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-ñga me gata bu yêc, nañ akôc sa. Ma mac nem bienj baliñ bu mbasi, dec akêtj nem ñakwê awê-ñga têtj lau sênemlhi, goc akôc ña-awa ma anemlhi bienj baliñ dañ. ³⁷ Bu sêto yom dañ yêc bocdec bu, ‘*Sêlic inñ gitôm lau sac si dañ.*’ Yom dau hêganônj aö, ma gic waê bu ñandô sa. Yomandô, yom nañ sêto pi aö, nañ oc ñandô sa.” ³⁸ Ma ngacsêñomi sêsôm, “Pômdau lic! Bienj baliñ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

Yisu teñ mbec yêc Lôc Olib

(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)

³⁹ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhu malac Jerusalem sinj, ma sêsa sêtêtj Lôc Olib si. Têm daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinañ. ⁴⁰ Inñ hôt asê ma sôm têtj ñac, “Ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” ⁴¹ Goc inñ hu ñac sinj ma sa ñasawa sauñ gi, pônj haduc ma teñ mbec bocdec bu, ⁴² “Damañ, am bu tac whiñ, dec kôc laclhu ñawapac-ñga dindec su yêc aö. Tigeñ êmkuc aneñ tac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm.” ⁴³ Ma anjela undambê-ñga dañ hoc dau asê têtj inñ, ma kôm inñ licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau ñandô, ma teñ mbec ñañga, ma inñ ndê wahenj kêc sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Inñ teñ mbec su, goc tisa ma mbu têtj inñ ndê ngacsêñomi gi, ma gêlic bu ñac sêyêc bêt sêyêc. Ñac si ñalôm ñawapac kôm ñac kwapac. ⁴⁶ Ma inñ unñ ñac sa goc ndac ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêt ayêc? Atisa mac ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dôñ

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ngacsêñomi 12 si dañ, nañ sêsam bu Judas, nañ hôt asê ma wê lau tonj atu sêwhiñ inñ. Inñ kêsêlêñ têtj Yisu bu ngutô inñ, ⁴⁸ magoc Yisu ndac inñ, “Judas, bocke? Am bu ngutô Ñamalac ndê Atu tu bu hoc inñ asê, a?” ⁴⁹ Lau nañ sêmbo sêwhiñ Yisu, nañ sêlic gêtj nañ bu hôt asê ma sêndac, “Pômdau, yac andic ñac ña bienj, a?” ⁵⁰ Ma ñac si dañ puc ndê bienj sa ma pa dabuñ-siga ñamata-ñga ndê ñgac akiñ ndê dañgalaun andô-ñga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, “Akôm bocdinañ dom!” Ma inñ kêmasec ñgac dau ndê dañgalaun, ma kôm inñ ñayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têtj dabuñsiga atu-tu ti lau bata, ma lau sinj sêyob lôm dabuñ-ñga, nañ sêmenj bu sêkôc inñ dôñ, “Bocke dec mac akôc bienj ti gêtj sinj-ñga ma asa ameñ bu akôc aö dôñ gitôm ñgac kañ dañ? ⁵³ Tôm bêt honj aö gambo gawhiñ mac yêc lôm dabuñ ñagameñ, ma mac akôc aö dôñ dom. Tigeñ kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ñaclai ñasec-ñga gêm gôlinj mac.”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Ñac sêkôc Yisu dôñ, ma sêwê inñ sêtêtj dabuñsiga ñamata-ñga ndê andu si. Ma Pita kêkuc ñac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabuñsiga dau ndê andu ñatunlôm, lau ñatô sêkôm ya golom asê, goc sêndôc sêwhiñ dau ma sêñsulu. Ma Pita gi ndôc sic whiñ ñac. ⁵⁶ Awhê akiñ dañ gêlic Pita ndôc ya ñawê, goc tahê inñ ma sôm, “Inñ ñgac dindec inñ kêkuc Yisu whiñ.” ⁵⁷ Tig enñ Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aö kayalê inñ dom!”

⁵⁸ Ñasawa sauñ ma ñamalac dañ gêlic inñ ma sôm, “Am lau nañ sêñkuc inñ, nañ si ñgac dañ!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am ñgac, mba!”

⁵⁹ Acgatu ñasawa dañ meñ gi su, ma ñamalac dañ tiyham sôm ti ñañga, “Ñgac dindec inñ kêkuc Yisu whiñ! Yomandô! Bu inñ ñgac Galili-ñga.”

⁶⁰ Magoc Pita sôm, “O ñgac daôm! Aö kayalê yom nañ am sôm, nañ ñahu dom!” Inñ sôm yom dinañ mbo, ma mbac dalec tañ. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau

kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nan Pômdau sôm têt in bocdec bu, “Ôbwêc dindéc am oc sêc aô ahuc tidim tō, ma tinambu mbac dalec oc tañ.”⁶² Goc in sa awê gi, ma tañ dau ndu.

*Lau sin-nga sêsu Yisu susu
(Mat 26:67-68; Mak 14:65)*

⁶³⁻⁶⁴ Lau sin-nga nan sêkôc Yisu dôn, nan sic hu sêsu in susu. Sêkic in tandô ahuc na po, goc sêtap in ma sêndac, “Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?”⁶⁵ Ma sêpu in ti sêngwin in in na yom sac daêsam.

*Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu
(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)*

⁶⁶ Têt bêtêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabujsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigen, ma sêkêt Yisu kalhac nac ango-nga. Nac sêsôm têt in,⁶⁷ “Am bu Mesaya dau, dec sôm têt yac!” Ma Yisu sôm têt nac, “Aô bu wasôm, dec mac oc akêt whin aô dom,⁶⁸ ma aô bu wakêt gêndac dan têt mac, dec mac oc aô aneñ yom dom.⁶⁹ Tigen, têt kwahic dec ma ndi, Namalac ndê Atu oc ndôc Anötö Naclai Nadau ndê amba andô-nga.”⁷⁰ Ma nac hon sêsôm, “Bocdinañ, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aô dauñ dindéc.”⁷¹ Goc sêsôm têt dandi, “Yac dan go yom nan in dau sôm su. Dapônda yom dan tu tan gôlin pi in-nga dom.”

23

*Pailot kêsû Yisu
(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16)*

¹ Goc lau hon dinañ sêtisa ma sêwê Yisu sêtêt Pailot si. ² Ma nac sêngôlin yom pi in, ma sêsôm, “Ngac dindéc gêli lau Israel-nga nalôm sa. In sôm bu lau sêkêt takis têt Sisa dom, ma in toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kin nan lau Israel-nga sêkêt bata.” ³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-nga si kin, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nan am daôm sôm.” ⁴ Dec Pailot sôm asê têt dabujsiga atu-tu ti lau hon, “Aô gatap nac dindéc ndê giso

dan sa dom, bu tamatôc in pi-nga.”⁵ Tigen nac sêsôm ti nan ga, “In kêtôhôn lau ma gêli nac si nalôm sa yêc gameñ Judia-nga hon. In gic hu yêc gameñ Galili-nga ma kôm napan e meñ têt gameñ dindéc.”

Pailot kêtin Yisu têt Herod Antipas

⁶ Têt ndoc Pailot ngô yom dinañ, nan in ndac nac bu Yisu in nac Galili-nga, me mba. ⁷ Ma in tap sa bu in nac Galili-nga, dec kêtin in têt Herod gi. Herod in nac nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, ma in mbo malac Jerusalem têt têt dinañ. ⁸ Têt têt Herod gêlic Yisu, nan in tac nayham atu, bu nasawa balin su in tac whin bu lic in. In ngô nawaê pi Yisu su, ma kêt bata bu lic in kôm gêt dalô dan. ⁹ In kêt gêndac daêsam têt Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰ Têt dinañ dabujsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêngôlin yom pi in ti nan ga. ¹¹ Goc Herod ti lau sin-nga sêsu Yisu susu ma sêngwin in. Sêkêt in sôc nakwê balin gitôm kin sêsôc, ma sêkin in mbu têt Pailot gi. ¹² Mun-nga Herod lu Pailot sêkêt kisa dau, magoc acsalô dinañ in lu sêhê silip dandi.

Pailot bu êngapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabujsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-nga natô sêpitigen,¹⁴ ma sôm têt nac, “Mac akôt nac dau atêt aô amêt, ma asôm bu in gêli lau nalôm sa. Aô kasahê in yêc mac anôm-nga, ma gatap sa bu yom nan mac an gôlin pi in, nan nahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdinañ, bu in kêtin in mbu têt yac meñ. Bocdinañ wasôm têt mac bu nac dau kôm giso dan dom bu dandic in ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dinañ-nga aô wakêt aneñ lau sêhi in na sô, ma sêhu in sin lhô ndi.”¹⁸ Magoc nac sêmbwêc atu sêwhin dau bu, “Kôt in sa ma ndic in ndu! Ma hu Barabas sin têt yac.”¹⁹ Barabas in nac nan ndôc gapocwalô têt ndoc dinañ, bu in kêtin lau bu sêndic sin, ma in gic lau natô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whin bu êngapwêc Yisu su, dec

sôm yom nãnga tiyham bu nem ñac si ñalôm kwi. ²¹ Magoc ñac sêmbwêc yom ñapañ, “Ndic inñ pi a gicso dau! Ndic inñ pi a!” ²² Goc Pailot sôm têtñ ñac tidim tö-nga, “Tu sake-nga? Inñ kôm giso bocke? Aö gatap yom danñ sa pi inñ dom, bu dandic inñ ndu. Bocdinañ aö wakêtñ aneñ lau siñ-nga sêndic inñ ñamlic ñandê, ma wahu inñ siñ.” ²³ Tigenñ ñac sêmbwêc hóc ahuc ñapañ, bu sêndic inñ pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc ñapu. ²⁴ Inñ gôlóc ma sôm têtñ lau siñ-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ñac siñsêlêc nañ ndóc gapocwalô tu inñ gic lau ndu-nga, nañ sêñgapwêc inñ su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nañ sêtec, nañ Pailot kêtñ inñ têtñ lau siñ-nga bu sêndic inñ ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Ñac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc señ sêtap ñgac danñ ñaê Saimon sa. Inñ ñgac malac Sairin-nga,* ma inñ kêsêlêñ mbo señ akêtñ gameñ ñamakê-nga bu têtñ Jerusalem ndi. Lau siñ-nga sêkôc Saimon ma sêkêtñ inñ kêbalañ a gicso dau kêtñ Yisu.

²⁷ Lau daêsam sêñkuc Yisu si, ma lauwhê ñatô sêwhiñ ñac, sêhu dangibo asê pi inñ ma sêtañ. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têtñ ñac, “Mac lauwhê Jerusalem-nga, atañ aö dom! Tigenñ atañ tu daôm-nga, ma tu mac nem balêkoc-nga. ²⁹ Bu ndoc ñawapac-nga oc meñ sa, nañ mac oc asôm bu inñ gêtñ ñayham bu lauwhê ñatô ñac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkêtñ su têtñ balêkoc dom. ³⁰ Têtñ ndoc dinañ, lau oc tac whiñ bu lôc danñ tip meñ ma êñgatôc ñac si. ³¹ Gêtñ nañ kwahic dec sêkôm têtñ aö, nañ gitôm sêkêtñ ya gêtñ a batac. Bocdinañ ahêgo daôm pi gêtñ ñac oc sêkôm tiñambu-nga, oc nditôm sêkêtñ ya neñ a basô.”

³² Lau siñ-nga sêwê ñgac sac lu sêwhiñ Yisu, bu sêndic inñ ndu sêwhiñ inñ. ³³ Ñac sêsa si e sêhóc asê gameñ

nañ sêsam bu Ñakêcyha, ma yêc dinde ñac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ñgac sac lu sêpi a gicso sêwhiñ Yisu, danñ kêtgalêñ andô-nga, ma danñ kêtgalêñ gasê-nga. ³⁴ Têtñ dinañ Yisu têtñ mbec ma sôm, “Damañ, suc aneñ ñacyo si sac kwi, bu ñac sêñyalê gêtñ nañ sêkôm, nañ dom.” Tiñambu lau siñ-nga sêpuc gapoc bu sêlic ñac si asa oc kôc Yisu ndê ñakwê.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-nga bocdinañ. Sêlhac ti sem tô inñ ma sêsôm, “Inñ gêm lau ñatô sa. Inñ bu Mesaya nañ Anötô kêtñaliñ sa, nañ nem dau si mañ.”

³⁶ Ma lau siñ-nga sêtigasuc ma sêsu inñ susu boc-dinañ. Sêkêtñ wain ñamakic têtñ inñ, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-nga si kiñ, nañ goc nem daôm si.” ³⁸ Ñac sêto yom kalhac inñ ndê a gicso dau ñahô, nañ sôm, ‘Lau Israel-nga si Kiñ dindec.’

³⁹ Ñgac sac danñ nañ kêtgalêñ a gicso dau kêtñ Yisu, nañ su inñ susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinañ dec nem daôm si, ma nem alu si awhiñ!” ⁴⁰ Tigenñ ñgac sac tilu-nga hec yom inñ, ma ndac, “Am töc Anötô, me mba? Yac lau tö dakôc ñagêyô tigenñ. ⁴¹ Hêclu dakôc ñagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ñgac dindec kôm giso danñ dom.” ⁴² Goc inñ sôm têtñ Yisu, “Yisu, têtñ ndoc am ndóc nem pôtñ kiñ-nga, nañ gauc nem aö.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têtñ inñ, “Aö wasôm yomandô têtñ am bu acsalô lec am oc ndóc †Paradais whiñ aö.”

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Têtñ ac kalhac lhu, ñasec gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po baliñ nañ kêtgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu. ⁴⁶ Têtñ ndoc dinañ Yisu mbwêc awaha atu ma sôm, “Damañ, aö gakêtñ aneñ gatuñ sip am amam!” Inñ sôm yom dinañ su, goc mbac ndu.

* **23:26:** Sairin - malac danñ nañ yêc Not (North) Afrika.

⁴⁷ Ngac bata siŋ-nga gêlic gêŋ hon dinan, ma kêpiŋ Anötö ma sôm, “Yomandô! Ngac dindéc inŋ ngac gitêŋ!” ⁴⁸ Ma lau daêsam nanŋ sêkac sa su bu sêlic lau siŋ-nga sic Yisu pi a gicso dau, nanŋ sêlic gêŋ hon dinan e kôm ŋac si ŋalôm ŋawapac, dec sêndahinŋ ŋasu ma sêlhö si. ⁴⁹ Ma lau honŋ nanŋ sêŋyalê Yisu, ma lauwhê nanŋ sêŋkuc inŋ akêŋ gameŋ Galili-nga, nanŋ sêlhac ahê ma sêlic gêŋ dinan.

Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlanŋ yêc hoc ŋasuŋ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ngac danŋ mbo, nanŋ ndê ŋaê Josep. Inŋ ndê malac Arimatiya yêc gameŋ Judia-nga, ma inŋ ngac ŋayham ma gitêŋ nanŋ kêŋ bata Anötö ndê gôlinŋ bu meŋ sa tiawê. Inŋ lau †Sanedrin-nga si danŋ, tigenŋ inŋ ŋalôm whinŋ yom nanŋ ŋac sêkic pi Yisu bu sêndic inŋ ndu, ti gêŋ nanŋ sêkôm têtŋ inŋ, nanŋ dom. ⁵² Têtŋ telha dinanŋ inŋ têtŋ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ŋamlanŋ. ⁵³ Goc inŋ kôc inŋ su yêc a gicso dau, kêpanŋ inŋ ŋa po ŋayham danŋ, ma kêŋ inŋ yêc sêhó danŋ. Lau sêlêŋ sêhó dinanŋ gwananŋ su yêc hoc danŋ ŋalôm, ma sêkêŋ ngac batê danŋ yêc sêhó dau munŋ su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê nanŋ munŋ-nga sêŋsêlêŋ sêwhinŋ Yisu têtŋ ndoc inŋ meŋ akêŋ gameŋ Galili-nga, nanŋ sêŋkuc Josep si, ma sêlic sêhó dinanŋ ti gameŋ nanŋ Josep kêŋ Yisu ndê ŋamlanŋ yêc nanŋ. Tigenŋ bêtŋ dinanŋ inŋ lau Israel si bêtŋ sêmasanŋ dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga meŋ kêpiŋ. ⁵⁶ Bocdinanŋ lauwhê dinanŋ sêmbu sêtêŋ si andu si, ma sêmasanŋ bu ŋamalu ti gêŋ ŋatô bu sênem oso Yisu. Ma têtŋ bêtŋ Sabat-nga, ŋac sêŋwhanŋ dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

¹ Sabat meŋ gi su, ma têtŋ wake ŋabêtŋ ŋamata-nga, goc lauwhê dinanŋ sêti têtŋ bêtŋ gâduc. Sêkôc gêŋ

ŋamalu nanŋ sêmasanŋ su, ma sêsa sêtêŋ sêhó dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu nanŋ Josep kêpi gi tinŋ sê awha, nanŋ ndöc ŋamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ŋamlanŋ sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ngac lu ti ŋakwê ŋawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhinŋ ŋac. ⁵ Dec lauwhê sêtöc dau, ma sêwec anŋô andô têtŋ nom. Ma ngac lu sêsôm têtŋ ŋac, “Tu sake-nga mac anŋsalê inŋ nanŋ mbo tali, yêc lau batê si mala?” ⁶ Inŋ mbo lec dom, inŋ tisa su. Gauc nem yom nanŋ inŋ sôm têtŋ mac munŋ su, têtŋ têtŋ inŋ mbo gameŋ Galili-nga. ⁷ Inŋ sôm bu lau oc sêhoc ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ inŋ sip lau sac si amba, ma ŋac oc sêndic inŋ pi a gicso dau, ma têtŋ bêtŋ titö-nga inŋ oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwhê dinanŋ gauc gêm yom nanŋ Yisu sôm munŋ su. ⁹ Ma ŋac sêhu sêhó dau siŋ ma sêmbu sêtêŋ Jerusalem si, ma sic miŋ yom honŋ dinanŋ têtŋ ŋgacsêŋomi 11, ma têtŋ lau honŋ nanŋ munŋ-nga sêŋkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ŋaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria, ma lauwhê ŋatô sêwhinŋ. ŋac sic miŋ têtŋ lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêŋgô yom dau gitôm yom ŋambwa, ma sêkêŋ whinŋ dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêtŋ têtŋ sêhó gi. Inŋ wec bu têtŋ gwaniŋ sêhó ŋalôm, dec inŋ gêlic po ŋambwa nanŋ yêc. Goc inŋ kôlhö gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêŋ honŋ dinanŋ.

Yisu hoc dau asê têtŋ ŋgacsêŋom lu

¹³ Têtŋ bêtŋ tigenŋ dinanŋ ŋgac-sêŋom lu sêŋsêlêŋ sêmbu seŋ bu sêtêŋ malac Emeyas sêndi. Seŋ akêŋ Jerusalem têtŋ Emeyas, nanŋ ŋasawa gitôm kilo-meta 11. ¹⁴ Inŋlu sem yomgalôm têtŋ dandi, pi gêŋ honŋ nanŋ hôtŋ asê têtŋ têtŋ dinanŋ. ¹⁵ Sêŋsêlêŋ ti sem yomgalôm sêmbu, ma Yisu dau meŋ kêsêlêŋ whinŋ inŋlu. ¹⁶ Tigenŋ Anötö kôm inŋlu tandô ŋalêŋ kainŋ danŋ sa, dec sêŋyalê inŋ dom. ¹⁷ Ma inŋ sôm têtŋ inŋlu, “Yom bocke dec amlu asôm têtŋ daôm ma anŋsêlêŋ ambo seŋ?” Goc inŋlu sêkwê dôŋ sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inŋlu si danŋ nanŋ sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “ŋaclenŋ

hoŋ naŋ sêmbu Jerusalem têt têt dindec, naŋ sênyalê gêt naŋ hôt asê. Bocke dec am kêyalê dom?”¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêt sake?” Ma sêsôm têt in, “Gêt naŋ hôt asê Yisu Nasaret-nga. Ngac dau in propet dan, ma in kôm gêt ma sôm yom ti ŋaclai atu yêc Anötö ma ŋamalac hoŋ aŋgô-nga.²⁰⁻²¹ Ma yac akêt batan su, bu mboe in Mesaya naŋ Anötö oc êŋkin bu êŋgaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigen yac mba dabuŋ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêt in têt lau Rom-nga bu sêmatôc in, ma ŋac sêkic yom bu in mbac ndu, ma sic in pi a gicso dau. Gêt hoŋ dinan hôt asê in, ma kwahic dec bêc tö giŋga su.²² Ma bêbêc lec yac mba lauwhê ŋatô sêsôm yom naŋ kôm yac hoŋ asô. Têt bêbêc ganduc, ŋac sêtêt sêhôt si,²³ magoc sêtap in ndê ŋamlan sa dom. Sêmbu sêmeŋ, ma sêsôm bu aŋela sêhoc dau asê têt ŋac, ma sêsôm têt ŋac bu Yisu mbo tali.²⁴ Lau ŋatô naŋ sêmbu sêwhin yac, naŋ sêsa sêtêt sêhôt si, ma sêtap gêt hoŋ sa tôm lauwhê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têt inlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propet sêhoc yom asê pi gêt hoŋ dinan gwanan su, magoc mac akêt whin gwalec!²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hôt ŋawapac hoŋ dinan, ma tinambu tap in ndê ŋawasi sa.”²⁷ Ma Yisu whê inlu si gauc sa pi yom hoŋ naŋ Moses ti lau propet sêto hêganôn in, e in whê Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto gwanan pi in, naŋ sa têt inlu.

²⁸ ŋac sêsun sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu inlu sin, ma êŋsêlêŋ gacgeŋ ndi.²⁹ Magoc sêteŋ in ti ŋanŋa, ma sêsôm, “Mbo whin alu, bu ac pacndê ma sauŋ oc ôbwêc sa.”³⁰ Dec Yisu sôt malac dau gi, bu mbo whin inlu. Ma têt ndoc sêndôc sic bu sêneŋ gêt, naŋ Yisu kôt bolom sa, gêm danŋe ma pô kôt, goc kêt têt inlu.³¹ Ma inlu si tandô ŋawa sa, dec sênyalê in. Ma ŋagahô eŋ Yisu aŋgô mba.³² Ma inlu sêsôm têt dandi, “Yomandô. Têt ndoc

in sôm yom têt hêclu yêc seŋ, ma whê Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sa, dec kôm hêclu neŋ ŋalôm kac hêclu ŋandô.”³³ Goc inlu sêtisa ŋagahô, ma sêlhô sêmbu sêtêt Jerusalem si. Ma sêtap ŋgacsêŋomi 11 sa, ti lau ŋatô naŋ sêmbu sêwhin ŋac.³⁴ Ma ŋgacsêŋomi sêsôm têt inlu, “Pômdau tisa yomandô, ma in hoc dau asê têt Saimon!”³⁵ Goc inlu sic miŋ yom pi gêt naŋ hôt asê yêc seŋ, ma bu inlu sênyalê Yisu têt ndoc in pô bolom kôt.

Yisu hoc dau asê têt sêŋomi hoŋ

³⁶ Sêsôm yom dinan sêmbu, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ŋac aŋgô-nga, ma sôm têt ŋac, “Yom malô whin mac.”³⁷ ŋac sêsô ti sêtôc dandi ŋandô, bu ŋac gauc gêm bu sêlic ŋalau dan.³⁸ Ma in sôm têt ŋac, “Tu sake-nga mac nem ŋalôm ŋawapac, ma gauc gêm yom daêsam?³⁹ Alic aman ti gahinapa, bu aô dan dindec. Amasec aô, ma alic. ŋalau si ŋamsôm ti ŋakwa mbasi, magoc alic aô neŋ.”⁴⁰ In sôm yom dinan, goc têt amba ti gahiapa têt ŋac.

⁴¹ ŋac atac ŋayham babalec, magoc ŋac gauc gêm yom daêsam, ma atac lulu bu gêt naŋ hôt asê, naŋ gêt ŋandô, me mba. Goc in ndac ŋac, “Mac nem gêt danen-nga ndôc?”⁴² Ma sêkêt i tô dan naŋ sêpec su, naŋ têt in.⁴³ Ma in kôt su, ma gêt yêc ŋac si aŋgô-nga.⁴⁴ Goc in sôm têt ŋac, “Gauc nem bu aô gasôm yom têt mac muŋ su, pi gêt naŋ kwahic dec ŋandô sa. Têt ndoc aô gambo gawhin mac, naŋ gawhê sa bu gêt hoŋ naŋ sêto pi aô yêc Moses ma lau propet si bapia tilhun, ma yêc Buku Wê-nga, naŋ gic waê bu ŋandô sa.”⁴⁵ Ma in whê ŋac si gauc sa pi Anötö ndê yom hoŋ naŋ sêto yêc.⁴⁶ In sôm têt ŋac, “Sêto yom pi Mesaya bu in oc hôt ŋandê atu ma mbac ndu, ma têt bêc titô-nga in oc tisa ma mbo tali tiyham.⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu in ndê ŋaê-nga, ma sêsôm têt lau bu sêkac si ŋalôm kwi, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi. ŋac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tinambu mêtê

dau oc sa têt lau gameŋ apa-ŋga hoŋ.
⁴⁸ Gêŋ hoŋ dindec mac alic gatô su,
dec oc ahoc yom ŋandô asê pi gêŋ dau
awhiŋ. ⁴⁹ Ma alic! Aô oc wakêŋ gêŋ
naŋ aneŋ Damaŋ gic bata su, naŋ têt
mac. Bocdinaŋ ambo malac dindec
e Anötö kêŋ iŋ ndê ŋaclai nem mac
ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tiŋambu Yisu wê ŋac sêsa sêtêŋ
gameŋ naŋ yêc kêpiŋ malac Betani
si. Yêc dinaŋ iŋ hôc amba sa, ma
gêm mbec ŋac. ⁵¹ Ma têt têt iŋ gêm
mbec ŋac mbo, naŋ iŋ hu ŋac siŋ, ma
Anötö kôc iŋ sa pi undambê gi. ⁵² Dec
ŋac sêpôŋ haduc ma sêmpiŋ iŋ. Ma
sêlhö sêmbu sêtêŋ Jerusalem si ti atac
ŋayham atu. ⁵³ Ma têt bêt hoŋ, sêkac
sa sêmbu lôm dabuŋ ŋabatêmdö, ma
sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Jon in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, nan kêsêlêñ whin Yisu ma mbo whin in tòm in ndê bêc mbo nom-nga hon, ma bocdinañ dec ñgô yom hon nan in kêdôhôn ma gêlic gwelen nan in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ñgacsêñom dan, nan Yisu atac whin ñandô. Lau daêsam sêñyalê bu yom dau hêganôn Jon dau, magoc in tec bu tõe dau tiawê.

Lau ñatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêñ Dalô-nga,' bu in to yom pi gêñ dalô atu-tu nan Yisu kôm. In to yom pi gêñ dalô hon nan Yisu kôm, nan dom. In to yom pi gêñ nan bu whê Yisu sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt in ndê lau Israel-nga. Jon dau whê ndê bapia ñahu sa bocdec bu:

Yom pi gêñ dalô dindéc, nan yêc tu bu mac asam ma akêñ whin bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whin in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap sen ambo tamli-nga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau nan mbo titêm-titêm, nan men ti ñamalac. In mbo whin Damba Anötö têt ñamata-nga, ma in Anötö dau (1:1). Bocdinañ lau nan sêñyalê Yisu tidôn, nan gitôm sêñyalê ti sêlic in Damba dau whin (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whin bu lau nan sêsam in ndê bapia sêtap sen dandöc tanli-nga sa. Ma sen dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu:

Aö tanwasêñ gati sen bu ñamalac sêtên Daman sêndi, ma sen dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹ Têt têt ñamata-nga nom sambuc dindéc mbasi, nan Yisu nan dasam

bu Yom Dau, in mbo. In mbo whin Anötö, ma in Anötö dau. ² In mbo whin Anötö têt têt ñamata-nga. ³ Gêñ hon nan yêc, nan in dau kêt, ma gêñ dan hõe asê ña lêt dan dom. ⁴ Yac nen dambo tanli ñahu in dau, ma in dau ti ñamalac nom-nga si Ñawê. ⁵ Ñawê dau pô gameñ ñasec, ma ñasec gitôm dom bu kôm ñawê dau ahuc.

⁶ Anötö kêtin ñgac ahen-nga dan men, nan ndê ñaê Jon. ⁷ In men bu hoc yom ñandô asê pi Ñawê dau, tu bu lau hon nan sêñgô in ndê yom, nan sêkêt whin Ñawê dau. ⁸⁻⁹ Jon in Ñawê dau dom, tigen in men bu hoc yom asê pi Ñawê ñandô dau, nan oc men êñkuc in bu pô ñamalac hon.

¹⁰ Nom sambuc dindéc Anötö kêt ña in, tigen têt ndoc in hõe asê, nan lau nom-nga sêñyalê in dom. ¹¹ In ti nom sambuc dindéc ñadau, magoc têt ndoc in men, nan in ndê lau Israel-nga sêkõe in sa dom. ¹² Magoc lau hon nan sêkõe in sa, ma sêkêt whin in, nan Anötö gêlic ñayham ma kõe ñac sa sêti in ndê balêkoc. ¹³ Sêti in ndê balêkoc ña lêt tòm lau nom-nga si lêt sêkwê balêkoc asê-nga dom, me tu ñamalac dau si gauc gêm me atac whin-nga dom. Mba! Anötö dau kôm ñac sêtiwakuc dec sêti in ndê balêkoc.

¹⁴ In nan dasam bu Yom Dau sip nom men ti ñamalac, ma mbo whin yac. In men akêt Damba Anötö, ma Damba ndê mwasiñ ti yom ñandô gêm in ahuc. In Anötö ndê Atu tigen, dec wêkain ñac lai ti ñawasi atu, ma yac alic in ndê ñac lai ti ñawasi dau, nan su. ¹⁵ Jon hoc yom asê pi in gwanan su bocdec bu, "Ñgac dan oc êñkuc aö, nan hõe gêlêc aö su, ñahu bu in mbo wandêc su mbo." Ma têt ndoc in hõe asê, nan Jon sôm bu, "In ñgac dau dinañ dec gahoc yom asê pi in gwanan su."

¹⁶⁻¹⁷ Mun-nga Anötö kêmwasin lau Israel-nga ña yomsu nan in kêt têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi men, ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc sambuc, dec yac hon datap mwasiñ ti yom ñandô sa hõe gêlêc su,

yêc Yisu. ¹⁸ Namalac dan gêlic Anötö su dom. Magoc in ndê Atu tigen Yisu †Kilisi, nan mbo kêpin Anötö dau, in dau in Anötö, nan sip nom men ti namalac, ma whê Damba Anötö sa têt yac, dec tanyalê in.

Lau sêndac bata Jon, Ngac Kêku Lau-nga

¹⁹⁻²⁰ Têt ndoc Jon kêku lau mbo, nan lau bata Israel-nga sênkin †dabuŋsiga natô ti lau †Liwai natô akên Jerusalem sêtên in si, ma sêndac in bu, “Am asa?” Jon sêc yom dan ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, “Aô †Mesaya dom.” ²¹ Dec nac sêndac in, “Bocdinaŋ dec am asa? Am Elaija, a?” Ma in sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses nan Anötö gic bata bu ênkin men, a?” Ma in sôm, “Mba!” ²² Bocdinaŋ sêsôm têt in, “Dec sôm daôm asê têt yac bu am asa. Yac bu akên nawae têt lau nan sênkin yac amen nan.” ²³ Jon ô nac si gêndac na propet Aisaya ndê yom dan, ma sôm, “*Namalac nan ta yom yêc gameŋ sawa bu, ‘Amasaŋ Pômdau ndê sen tisolop,’ nan aô dauŋ dec.*”

²⁴ Lau Palêsai natô sêmbo sêwhin lau nan lau bata sênkin sêtên Jon si. ²⁵ Sêngô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, “Aô dec kaku lau na bu, magoc ngac dan oc ênkuc aô, nan hôc gêlêc aô su. Aô dec ngac nambwa, gitôm dom bu wati in ndê ngac akin bu wanŋapwêc in ndê atapa nawalô. Ngac dau kwahic dec mbo mac nalhu, magoc mac anjalê in dom.”

²⁸ Jon kêku lau mbo malac dan naê Betani, nan yêc Bu Jordan nadanŋa mbu têt ac pi-nga. Ma gêt hon dinaŋ hôc asê yêc gameŋ dinaŋ.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc dan tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêŋ têt in men, ma sôm, “Alic ngac dê! In †Anötö ndê Domba, nan Anötö

kên bu kôc namalac si sac su. ³⁰ In ngac dau nan aô gasôm yom pi in mun su, bu ngac dan oc ênkuc aô men, nan hôc gêlêc aô su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Mun-nga aô dauŋ neŋ gauc sa pi in dom, tigen kwahic dec aô gameŋ kaku lau na bu, tu bu watôc in asê têt lau Israel-nga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinaŋ su, goc gic têt yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Mun-nga aô dauŋ neŋ gauc sa pi in dom, tigen Anötö nan kêkin aô bu wanŋu lau na bu, nan sôm têt aô bu, ‘Am oc lic Nalau Dabuŋ sip têt ngac dan men. Ma ngac dau dinaŋ oc ênku lau na Nalau Dabuŋ.’ Tinambu aô galic Nalau Dabuŋ gêm balusi anŋô ma sip akên undambê têt ngac dindec men ma mbo whin in. ³⁴ Aô tanôn galic gêt dinaŋ hôc asê ngac dau su, ma tu dinaŋ-nga kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têt mac bu in Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ngacsêŋomi namata-nga

³⁵ Nagalaŋsê Jon mbo bu dau nadali ma in ndê †ngacsêŋom lu sêmbo sêwhin in. ³⁶ Yisu kêsêlêŋ men, ma Jon tahê in ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” ³⁷ Têt ndoc ngacsêŋom lu sêngô Jon ndê yom dinaŋ, nan sêhu in sin ma sênkuc Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu inlu sênkuc in, dec ndac, “Bocke dec amlu anŋkuc aô?” Goc inlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Nae †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhôn-waga.’) ³⁹ Ma in sôm, “Amen ma alic.” Goc inlu sêŋsêlêŋ sêwhin in si, ma sêlic gameŋ nan in yêc. Sêhêc asê têt telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinaŋ dec sêmbo sêwhin in.

⁴⁰ Ngac lu nan sêngô Jon ndê yom ma sênkuc Yisu, nan si dan in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Nagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têt in, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc in wê Saimon s a têt Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aô wasam am bu

* **1:42:** Nae ‘Kepas’ nan Yisu kên têt Pita, in Yom †Hibru dan, nan danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

Kepas.” (Naê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têñ ñagalañsê Yisu tisa ma gi tap ñgac dañ ñaê Pilip sa. Pilip in ñgac akêñ malac Betsaida yêc gameñ Galili-nga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whiñ. Yisu gauc gêm bu têt Galili ndi, dec sôm têt Pilip, “Mweñ êmkuc aô.” ⁴⁵ Goc Pilip gi tap ñgac dañ ñaê Natanael sa, ma sôm têt in bu, “Mesaya nañ Moses ti lau propet sêto yom pi in muñ su, nañ yac atap in sa su. In Josep ndê atu Yisu akêñ malac Nasaret.” ⁴⁶ Natanael ñgô su goc ndac, “Nasaret? Gêñ ñayham bocke oc meñ akêñ malac ñambwa dinañ?” Dec Pilip sôm, “Mweñ ma lic.”

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têt in meñ, ma sôm yom pi in bocdec bu, “Yomandô! In ñgac Israel-nga nañ yom tasan dañ yêc in ndê ñalôm dom.” ⁴⁸ Dec Natanael ndac in, “Am kêyalê aô ñalêñ bocke?” Ma Yisu sôm têt in, “Pilip mbwêc am dom eñ, ma aô galic am ndöc a atu dañ ñahu.” ⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, am Anötö ndê Atu. Am yac lau Israel-nga mba Kiñ.” ⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têt in, “Aô gasôm bu galic am yêc a dañ ñahu ma tu dinañ-nga dec am kêñ whiñ. Am oc lic gêñ atu-tu hôc gêlêc in dinañ su.”

⁵¹ Ma in gic têt yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têt mac. Tiñambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Ñamalac ndê Atu oc ti señ bu Anötö ndê añela sêsip sêpi-nga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nañ yêc gameñ Galili-nga sêndê mwasiñ tu ñgac dañ bu nem awhê-nga. Yisu dinda mbo whiñ ñac, ma ² sêkêñ aheñ Yisu ti ndê ñgacsêñomi bu sêneñ mwasiñ dau sêwhiñ. ³ Ma lau señ ti sênôm gêñ sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têt in bu, “Ñac si wain pacndê su.” ⁴ Goc Yisu sôm têt in, “O awhê! Tu sake-nga am sôm

têt aô? Aneñ ndoc meñ sa su dom.” ⁵ Tigeñ Yisu dinda sôm têt lau akiñ bu, “Gêñ bocke nañ in bu sôm têt mac, nañ akôm.”

⁶ Yêc mwasiñ dau ñamala, lôñ bu-nga 6 sêlhac. Lôñ dinañ atu andô, tigeñ-tigeñ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-nga si mêtê sêngwasiñ dau ñawasi sa yêc Anötö angô-nga. ⁷ Ma Yisu sôm têt lau akiñ, “Akêñ bu sip lôñ hoñ dinañ e meñhu.” ⁸ Sêtac bu sip e meñhu su, goc in sôm têt ñac, “Añgati sa ma akêñ têt mwasiñ ñadau êñsahê.” Ma sêkôm gitôm in sôm. ⁹ Mwasiñ ñadau kêsahê bu nañ Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meñ akêñ nde. Tigeñ lau akiñ nañ sêtac bu sip lôñ, nañ dec sêñyalê. Mwasiñ ñadau kêsahê su, goc mbwêc ñgac gêm awhê-nga meñ, ma sôm têt in, ¹⁰ “Lau hoñ sêkêñ wain ñayham têt lau sênôm muñ e tac ñayham sa, goc sêkêñ wain ñambwa kêkuc. Tu sake-nga am kêgamiñ wain ñayham kalhac e tiñambu?”

¹¹ Yisu kôm gêñ dalô ñamata-nga dinañ yêc malac Kana, nañ yêc gameñ Galili-nga. Gêñ dau tôc in ndê ñawasi ti ñaclai asê, ma in ndê ñgacsêñomi sêkêñ whiñ in. ¹² Ma tiñambu Yisu lu dinda ma asii ti ñgacsêñomi sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc ñatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ (Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Têt têt dinañ lau Israel-nga si om atu †Mwasiñ Pasowa-nga meñ kêpiñ. Tu dinañ-nga Yisu pi Jerusalem gi. ¹⁴ In hôc asê su, ma yêc lôm dabuñ ñabatêmdö, in gêlic lau sêhoñ makao ti domba ma balusi bu lau sênemlhi, ma lau ñatô sêndöc tebo bu sêo lau apa si mone ña lau Israel-nga si mone. ¹⁵ Dec in gêm bochiñ wac ti po ma kêbulu ñac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhiñ. Ma in tac lau sêo mone-nga si tebo sa, ma kêbalip ñac si mone babalip. ¹⁶ Goc in hec yom lau balusi-nga ma sôm têt ñac, “Akôc nem balusi dinañ asa awê andi! Damañ ndê andu yêc bu

lau sênemlihi gêñ sêmbo-nga dom. Mac akôm sac sambuc!”¹⁷ Têñ dinanñ in ndê ngacsêñomi gauc gêm Anötö ndê yom danñ nanñ sêto yêc bocdec bu:

Aö neñ atac whiñ tu am nem andu-nga, mbô aö neñ ñalôm sa ñapanñ. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-nga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêñ ñaclai têtñ am bu kôm gêñ dinanñ? Kôm gêñ dalô danñ bu têt am nem ñaclai ñahu asê têtñ yac.”¹⁹ Yisu ô ñac si awha ma sôm, “Aseñ lôm dabuñ dindéc su, ma aö oc wakwê sa tiyham nditôm bêc töt.”²⁰ Goc sêsôm, “Muñ-nga lau sêkôm gwelenñ sêkwê lôm dabuñ dindéc-nga gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôm bêc töt?”²¹ Sêsôm yom dinanñ bu ñac sêñyalê dom bu lôm dabuñ nanñ inñ sôm yom pi, nanñ inñ dau.²² T inñambu, têtñ ndoc Yisu tisa akêñ lau batê-nga, nanñ inñ ndê sêñomi gauc gêm inñ ndê yom dinanñ. Ma têtñ dinanñ sêkêñ whiñ yom nanñ inñ sôm, ma sêkêñ whiñ Anötö ndê yom nanñ sêto yêc munñ su, pi inñ ndê mbac ndu ma tisa-nga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtñ Om Pasowa-nga, ma lau daêsam sêlic gêñ dalô honñ nanñ inñ kôm, dec sêkêñ whiñ inñ. ²⁴⁻²⁵ Tigenñ Yisu kêyalê ñamalac si gauc ti yom honñ nanñ yêc ñac si ñalôm. Inñ pônnda ñamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinanñ-nga inñ whê dau sa sambuc têtñ ñamalac danñ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ñgac bata danñ mbo Jerusalem, nanñ ndê ñaê Nikodemas. Inñ mbo lau †Palêsai si tonñ, ma inñ lau bata †Sanedrin-nga si danñ whiñ. ² Têtñ ôbwêc danñ, Nikodemas têtñ Yisu gi, ma sôm têtñ inñ, “O Kêdôhônñwaga. Yac alic gêñ dalô honñ nanñ am kôm, dec anñyalê bu am kêdôhônñwaga danñ nanñ Anötö kêkiñ meñ. Ñahu bu Anötö bu mbo whiñ ñamalac danñ dom, dec oc tôm dom bu ñamalac dau kôm gêñ dalô gitôm nanñ am kôm.”

³ Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aö wasôm têtñ am. Ñamalac danñ bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu inñ mbo †Anötö ndê gôliñ ñapu.”⁴ Goc Nikodemas sôm têtñ inñ, “Ñamalac andô danñ oc tiwakuc ñalêñ bocke? Oc tôm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôt inñ tiyham, me?”⁵ Ma Yisu sôm, “Aö wasôm yom ñandô têtñ am. Ñamalac danñ bu tiwakuc ña bu ma ña Ñalau Dabuñ dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anötö ndê gôliñ ñapu.”⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigenñ g itôm bu kôm ñamalac danñ tiwakuc ma kêñ ñalôm wakuc têtñ inñ. ⁷ Aö gasôm têtñ am bu mac atiwakuc tiyham ña ñaclai undambê-nga manñ. Am söt tu yom dinanñ-nga dom. ⁸ Mbu kêselêñ kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Am gitôm bu ngô ñakêcsia, tigenñ am kêyalê mbu ñahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabuñ ndê gwelenñ kôm lau sêtiwakuc-nga, nanñ kaiñ tigenñ.”

⁹ Nikodemas ngô yom dinanñ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinanñ oc ñandô sa ñalêñ bocke?”¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhônñ-waga mêtê-nga danñ, ma bocke dec am kêyalê yom dindéc ñahu dom?”¹¹ Aö wasôm yom ñandô têtñ am. Gêñ nanñ aö ti lau nanñ sêñkuc aö nanñ anñyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêñ nanñ yac alic su. Magoc mac akôt yac mba yom sa dom. ¹² Aö gasôm yom têtñ mac pi gêñ nom-nga, magoc mac akêñ whiñ dom. Ma aö bu wasôm yom têtñ mac pi gêñ undambê-nga, dec oc akêñ whiñ ñalêñ bocke?”¹³ Ñamalac danñ pi undambê gi bu êñyalê gêñ undambê-nga dom, tigenñ Ñamalac ndê Atu, nanñ sip akêñ undambê meñ, nanñ kêyalê. ¹⁴ Muñ-nga, têtñ ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nanñ Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hôt sa pi lôlôt gi. Ma ñalêñ tigenñ, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhôt inñ sa pi lôlôt ndi. Lêñ dinanñ gic inñ ñawaê, ¹⁵ tu bu lau honñ nanñ sêkêñ whiñ inñ, nanñ oc sêtap

* **3:14:** Yom pi mboc ñagatu nanñ Moses kêñ pi a danñ, nanñ asam yêc Nam 21:4-9.

sej sêndöc tali napan-nga sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whin lau nom-nga ndu andô, dec kên ndê Atu tigen mbac ndu tu nac-nga, bu lau hon nan sêkên whin in, nan oc sêninga dom, magoc sêtap sej sêndöc tali-nga sa. ¹⁷ Anötö kên ndê Atu sip nom men bu êmatôc lau dom, magoc kên in men bu ti lên nem lau si-nga. ¹⁸ Lau nan sêkên whin in, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nan sêkên whin dom, nan gitôm sêmatin dau si yom tidôn su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, nahu bu nac sêkên whin Anötö ndê Atu tigen dom. ¹⁹ Ma nac si matôc dau nahu bocdec bu. Nawê nandô sip nom men, tigen sêtec nawê dau ma atac whin lên nasec-nga, ma sêsap mêtê sac dôn napan. ²⁰ Lau hon nan sêkôm mêtê sac, nan sêtec bu nawê dau pô nac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dina-nga sêtigasuc nawê dau dom. ²¹ Magoc lau nan sênkuc yom nandô, nan sêtên nawê sêmen ma gacgen sêmbo dina. Ma tu dina-nga lau hon sêlic yêc awê bu nac sêkôm mêtê nayaham tôm Anötö kên naclai tên nac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dina su, goc Yisu ti in ndê ngacsênomi sêhu Jerusalem sin, ma sêsa si sêmbo gamej namakê-nga yêc gamej Judia-nga. Ma yêc dindê in mbo whin nac ma sênku lau. ²³ Tên ndoc dina Jon mbo malac Aenon, nan yêc sun sa tên Salim. Bu naganon nayaham poc gamej dina, ma tu dina-nga Jon mbo dina, ma kêku lau nan sêtên in si. ²⁴ Tên ndoc dina Jon mbo awê, sêkên in ndöc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sênomi natô ma ngac bata Israel-nga dan sêsen dau pi lên lau sêngwasin dau nawasi sa yêc Anötö anğô-nga. ²⁶ Dec sêtên Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga, mun-nga am hoc yom asê pi Yisu, tên ndoc in hóc asê am yêc Bu Jordan nada-nga. Kwahic dec yac anğô bu lau hon sêtên in si, bu in ênku nac.” ²⁷ Jon ô nac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu

Yisu lu-lu akôm mba gwelen gitôm Anötö dau kên sip alu aman. ²⁸ Mac anyalê yom hon nan aô gasôm tên mac su. Aô gasôm bu aô dau Mesaya dom, magoc Anötö kêkin aô gamun in gamej. ²⁹ Lau hon bu sêtên Yisu sêndi, dec oc solop. Bu nac gitôm awhê nan sêmatin in ndê yom bu nem ngac, ma Yisu in gitôm ngac nem awhê-nga dau. Aô gitôm ngac dau ndê silip, nan atac nayaham kêlêc tên ndoc ngac nem awhê-nga hóc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdina kwahic dec aô nen atac nayaham tu Yisu-nga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma in solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma anen waên tisaun. ³¹ In sip akên undambê men, dec hóc gêlêc lau hon su. Aô dec, aô namalac nom-nga ma aô nen nahu yêc nom, ma bocdina gasôm yom tôm namalac nom-nga. Magoc in sip akên undambê men, ³² ma sôm yom nandô pi gên nan in gêlic ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc in ndê yom sa dom. ³³ Namalac bocke nan kôc in ndê yom sa, nan tôle asê bu in gêlic Anötö ndê yom bu yom nandô en. ³⁴ Nahu bu in nan Anötö kêkin sip nom men, nan sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêgamin in ndê Nalau tên in dom. ³⁵ Damba tac whin in ndê Atu kêlêc, dec kên gên hon sip in amba. ³⁶ Ma asa nan kên whin Atu, nan Anötö gic bata su, bu in oc mbo tali napan. Tigen asa nan kôc in sa dom, nan Anötö ndê atac nandê yêc in dôn yêc, dec in oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga dan

¹⁻² Tên ndoc dina Yisu mbo whin in ndê ngacsênomi, ma nac sênku lau. In dau kêku lau dan dom. Magoc lau Palêsai sêngô nawae bu Yisu kêku lau daêsam, ma bu lau daêsam nan êlême sênkuc in, nan sêhóc gêlêc Jon ndê sênomi su. Yisu kêyalê bu lau Palêsai sêngô nawae dina, ma bu sêkên kisa in, ³ ma bocdina dec in hu gamej Judia-nga sin, bu mbu tên Galili ndi. ⁴ Yisu gauc gêm tidôn bu ho sej nan

gic lau †Samaria-nga si gamen kôc, dec in ti ndê ngac-sêñomi sêñsêlêñ sêmbu sen dinan. ⁵ Nac sêñsêlêñ e sêsun sa lau Samaria si malac atu dan ñaê Sika. Malac dau yêc kêpiñ nom ñasawa dan nan mun-nga andô, Jakob kêñ têt in ndê atu Josep. ⁶ Ma sê nan Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, nan yêc malac dau ñamakê. Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhóc asê sê bu-nga dau têt ac kac lhu, ma sêñsêlêñ sen baliñ su e Yisu kwapac sa, dec in ndöc sic ndöc dinan. ⁷⁻⁸ Ma in ndê ngacsêñomi sêhu in sin ma sêsóc malac dau si, bu sêñsalê gêt sênen-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga dan sa men bu têt bu. Ma Yisu sôm têt in, “Gitôm bu am kêñ bu têt aô wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ngac Israel-nga ndac aô awhê Samaria-nga bu wakêt bu têt am nô?” (In sôm yom dinan, ñahu bu lau Israel ma lau Samaria-nga sêtec dandi ma sêmbu ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aô gandac bu têt am. Am bu êmyalê aô nen ñahu, ma mwasiñ nan Anötö kêñ ñambwa, dec am oc ndac bu têt aô, ma aô wakêt bu nan oc kêñ ñamalac sêndöc tali, nan têt am.” ¹¹ Awhê dau ngô yom dinan, goc sôm, “O ñadau. Bu tali-nga nan am sôm yom pi, nan am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindéc baliñ andô. ¹² Aban Jakob ti ndê atui, ma in ndê makao ti domba hon sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, nan hóc gêlêc in dindéc nan Jakob kêñ têt yac, nan su?”

¹³ Dec Yisu sôm têt in, “Lau hon nan sênôm bu nom-nga, nan bu oc yô ñac tiyham. ¹⁴ Magoc lau nan sênôm bu nan aô wakêt têt ñac, nan bu oc yô ñac tiyham dom. Mba. Bu nan aô wakêt têt ñac, nan oc ti bubata nan êmbulup pi ñac si ñalôm, ma ñac oc sêndöc tali ñapan.” ¹⁵ Têt dinan awhê dau sôm, “O ñadau, kêñ bu dinan têt aô. Ma bocdinan dec bu oc yô aô tiyham dom, ma wasa wamen tôm

bêc hon bu watê bu yêc sê bu-nga dindéc tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têt in, “Am mbu ndi ma ta nem akwen, ma amlu ambu amen.” ¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Anen akwen mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu am nem akwen mba. ¹⁸ Bu am gêm ngac amandan su, magoc sêhu am sin. Ma ngac nan kwahic dec am mbo whin in, nan ti am nem akwen dom. Am sôm yom ñandô.” ¹⁹ Têt dinan awhê dau sôm, “Ñadau, aô g alic bu am propet dan. ²⁰ Mun-nga yac lau Samaria-nga mba aban sem akiñ Anötö yêc lôc dindéc. Tigen mac lau Israel-nga asôm bu gamen tigen yêc tu lau sênem akiñ Anötö-nga, nan yêc Jerusalem.” ²¹ Goc Yisu sôm, “O awhê! Aô wasôm yom ñandô têt am. Ndoc oc men sa, nan lau nan sem akiñ Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akiñ in sêmbu lôc dindéc, me bu sêmbu Jerusalem. ²² Mac lau Samaria-nga am akiñ Anötö, magoc mac anyalê in dom. A nötö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-nga, ma tu dinan-nga yac anyalê in nan yac am akiñ. ²³ Yomandô! Ndoc nan bu men sa, nan kwahic dec men su, dec lau nan sem akiñ Anötö ñalêñ solop, nan oc sênem akiñ in ti ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ti lêt yom ñandô-nga. Daman Anötö dau kêsâlê lau nan sem akiñ in ñalêñ bocdinan. ²⁴ In dau in ñalau, dec ñalêñ tigen yêc bu lau sênem akiñ in, nan sênem akiñ in ti ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ti lêt yom ñandô-nga.”

²⁵ Goc awhê dau sôm, “Aô kayalê bu Mesaya nan sêsam bu Kilisi oc men. Ma têt ndoc in men, nan in oc whê gêt hon sa têt yac.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Aô Mesaya dauñ gasôm yom têt am.”

²⁷ Têt dinan Yisu ndê ngac-sêñomi sêmbu sêmen, ma sêlic bu in sôm yom whin awhê dan, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si dan sôm yom dom. Sêndac in bu bocke ma in sôm yom têt awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu in tac whin gêt sake lec dom. ²⁸ Awhê dau hu in ndê lôñ bu-

nga sinj kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma inj sôm têt inj ndê lau, ²⁹ “Amen ma alic ngac danj! Inj kêyalê gêt hon nanj aô gakôm, ma sôm asê têt aô. Oc mboe inj Mesaya dau?” ³⁰ Goc njac sêhu malac dau sinj ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têt ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, nanj ngacsênomi sêsôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gêt tu am nenj-nga.” ³² Magoc inj sôm têt njac, “Aô nenj gêt danen-nga yêc, nanj mac anjalê dom.” ³³ Goc sêndac dandi bu, “Mboe lau danj sêkêt gêt danen-nga têt inj su, me?” ³⁴ Ma Yisu sôm têt njac, “Aô dananj wambu inj nanj kêkinj aô gamej, ma wandic dabinj inj ndê gwelenj. Anenj gêt danen-nga dau dinanj. ³⁵ Angô su nanj. Têt ndoc mac asô gêt njawhê sip ôm, nanj mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gêt njandô sa.’ Tigenj aô wasôm têt mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêt njandô ôm-nga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec njac gic gêt njandô sa-nga kôm inj ndê gwelenj mbo. Ma gêt njandô nanj inj gic sa, nanj lau nanj sêkêt whinj ma sêtap senj sêmbo tali-nga sa. Tu dinanj-nga inj nanj sô gêt njawhê, lu inj nanj gic njandô sa, nanj lu-lu atac njayham sa sêwhinj dau. ³⁷ Yom gôlinj danj yêc bocdec, ‘Njalac danj sô gêt njawhê, ma danj tiyham gic gêt njandô sa.’ Yom dau inj yom njandô, ma hêganônj gwelenj njawê njayham-nga whinj. ³⁸ Bu aô kakinj mac bu andic gêt njandô sa yêc ôm nanj mac asô dom. Lau njatô sêkôm gwelenj atu tu sêsô gêt-nga, dec mac atap njac si gwelenj njandô sa.”

Lau Samaria-nga daêsam sêkêt whinj Yisu

³⁹ Têt ndoc awhê Samaria-nga dinanj sôm yom asê pi Yisu têt lau malac-nga bu, “Inj sôm gêt hon nanj aô gakôm su, nanj asê têt aô,” nanj lau Samaria-nga daêsam sêkêt whinj Yisu. ⁴⁰ Ma têt ndoc sêsa sêtênj inj si, nanj sêtenj inj njapanj bu mbo whinj njac. Dec inj mbo whinj njac gitôm bêt lu. ⁴¹ Inj sôm yom whinj lau malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkêt whinj inj. ⁴² Ma

sêsôm têt awhê dinanj, “Têt njamata-nga yac angô yom nanj am sôm pi inj, dec akêt whinj inj. Magoc kwahic dec yac angô inj dau ndê yom, ma yac anjalê pi njandô, bu inj ngac nanj Anôtô kêkinj bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hôt asê gamej Galili-nga

⁴³ Bêt lu dinanj pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlênj gi e hôt asê gamej Galili-nga. ⁴⁴ Munj-nga inj sôm asê bu yêc propet danj ndê gamej, inj ndê lau oc sêtoc inj sa dom. ⁴⁵ Magoc têt ndoc inj hôt asê Galili, nanj lau dinanj sêkôt inj sa ti atac njayham. Nahu bu njac sêmbo Jerusalem têt ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêt hon nanj inj kôm yêc dindê.

Yisu kôm balê danj njayham sa (Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)

⁴⁶ Têt têt Yisu mbo gamej Galili-nga, nanj inj sôm malac Kana gi tiyham, malac nanj munj-nga inj gêm bu kwi ti wain. Têt ndoc dinanj njac bata Rom-nga danj mbo malac Kapenaom, ma inj ndê atunjac gêm bac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêm bac atu e kêpinj bu mbac ndu. Ma njac bata dau ngô njawê bu Yisu menj akêt gamej Judia-nga ma hôt asê Galili. Tu dinanj-nga dec inj têt inj gi, ma ndac inj bu têt malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau njayham sa. ⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêt dalô atu-tu dom, dec oc akêt whinj dom.” ⁴⁹ Magoc njac bata dau tenj inj tiyham ma sôm, “O njadau, mwenj njagahô! Bu mba, anenj balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têt inj, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma njac dau kêj whinj Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têt têt inj kêsêlênj mbo senj, nanj inj ndê lau akinj njatô sêsa akêt Kapenaom sêmenj ma sêtap inj sa. Ma sêsôm têt inj bu, “Am nem balê njayham sa su.” ⁵² Dec inj ndac njac bu, “Acgatu njasawa bocke ma balê dau njayham sa?” Ma njac sêsôm têt inj, “Alhabêc, têt ac ho dau, nanj gêm bac hu inj sinj ma inj njamlic njalhuc sa.” ⁵³ Têt dinanj damba ndê gauc sa bu acgatu njasawa dinanj enj, dec Yisu sôm têt inj bu, “Am

atôm oc mbo tali.” Ma in ti in ndê lau honj nanj sêndoc sêwhin in, nanj sêkên whin bu Yisu in Mesaya dau.

⁵⁴ Gêñ dalô tilu-nga nanj Yisu kôm yêc malac Kana, nanj namin dau dinan. Yisu kôm gêñ dau têtêm in hu gameñ Judia-nga sinj, ma mbu têtêm gameñ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ngac bôlinj danj sa

¹ Tinambu lau Israel-nga si mwasinj atu danj nabêc hóc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu natonj atêc danj, nanj sêwhê ña hoc ahuc, nanj poc kêpinj malac dau ñagatam nanj sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu natonj dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep amanjanj sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinan lau gêm bac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôlinj ma lau ñasac ñatô. [⁴ Tôm têtêm ñatô Pômdau ndê anjela danj oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêm bac sêhônj têtêm dinan, ma asa nanj sip bu dau tinamata, nanj oc ñayham sa.] ⁵ Ñac si danj in ngac bôlinj nanj gêm bac gitôm yala 38.

⁶ Têtêm ndoc Yisu kêsêlênj mbo gameñ dinan, in gêlic ngac bôlinj dau, ma kêyalê bu in gêm bac yêc ñasawa hic balin su, goc ndac in, “Am tac whin bu am ñayham sa, me?” ⁷ Ma ngac bôlinj dau sôm, “O ñadau! Aö gahônj têtêm nanj bu dindec ñali sa, magoc ñamalac danj mba bu nem aö sa. Ma aö bu wasip bu wandi, tigenj ñamalac danj êlêmê hóc gêlêc aö su.” ⁸ Goc Yisu sôm têtêm in, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlênj.” ⁹ Ma ñagahô ngac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlênj gi.

Yisu kôm gêñ dinan têtêm bêc †Sabat-nga danj. ¹⁰ Ma tu dinan-nga lau bata Israel-nga sêsôm têtêm ngac nanj Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec in bêc Sabat-nga. Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelenj têtêm bêc Sabat-nga dom, ma bocke dec am kôc nem mbô ma kêsêlênj.” ¹¹ Magoc in sôm, “Ngac nanj kôm aö ñayham sa, nanj sôm têtêm aö

bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlênj.’ ”

¹² Ma sêndac in, “Ngac nanj sôm têtêm am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlênj, nanj asa?” ¹³ Tigenj ngac dau kêyalê dom. Nahu bu têtêm ndoc Yisu kôm in ñayham sa, nanj lau daêsam sêmbo, ma Yisu kêdahinj dau su sip ñac ñalôm ma kölhö gi.

¹⁴ T inambu Yisu tap in sa tiyham mbo lôm dabun, ma sôm têtêm in, “Am ngô su nanj! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe ñawapac atu danj nanj hóc gêlêc in dinan su, nanj tap am sa tinambu.” ¹⁵ Ma têtêm dinan ngac dau sa gi ma kêñ ñawaê têtêm lau bata Israel-nga, bu ngac nanj kôm in ñayham sa, nanj Yisu.

Lau bata Israel-nga sêkênj kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-nga sêlic bu Yisu kôm gêñ kainj dinan têtêm bêc Sabat-nga ñatô, ma tu dinan-nga sic hu sêkênj kisa in. ¹⁷ Dec in sôm têtêm ñac, “Damanj kôm in ndê gwelenj ñapanj, têtêm têtêm ñamata-nga e meñ têtêm kwahic dec. Bocdinanj aö oc wanem gwelenj.” ¹⁸ Têtêm ñamata-nga lau bata Israel-nga sêkênj kisa Yisu bu in sôc yomsu Sabat-nga ñapu dom. Ma têtêm ndoc sêngô in ndê yom dinan, nanj sêkôm ñannga bu sêndic in ndu. Sêsôm, “In sam Anötö bu in Damba ma bocdinanj in bu po dau ndê waê sa nditôm Anötö dau.”

Anötö kêñ ñaclai têtêm in ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têtêm ñac, “Aö wasôm yom ñandô têtêm mac. Oc tôm dom bu Anötö ndê Atu kôm gêñ danj êñkuc dau ndê atac whin. Mba! Gêñ bocke nanj Atu gêlic Damba kôm, nanj dec in kôm. Bu Atu kôm gêñ honj gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whinj Atu kêlêc, ma têtêm gêñ honj nanj in dau kôm, nanj asê têtêm in. Ma aö wasôm têtêm mac bu Damba oc hoc gêñ atu-tu asê têtêm Atu bu kôm, nanj hóc gêlêc gêñ nanj in kôm, nanj su. Ma têtêm têtêm mac alic gêñ dau, nanj mac oc asö. ²¹ Tôm Damba unj lau batê sa ma kêñ ñac sêmbo tali, nanj in ndê Atu dec kêñ lau nanj in atac whin ñac, nanj sêmbo tali boc-dinan. ²² Ma

gêñ dan tiyham. Damba oc êñsahê lau dan dom. Inj kêñ ñaclai têtñ inj ndê Atu bu êñsahê lau pi ñac si mêtê. ²³ Ma tu dinañ-ñga lau honñ nañ sêtoc Atu ndê waê sa, nañ sêtoc Damba ndê waê sa bocdinañ. Magoc asa nañ toc Atu sa dom, nañ toc Damba nañ kêkinj inj meñ, nañ sa dom.

²⁴ “Aö wasôm yom ñandô têtñ mac, bu asa nañ kôc aneñ yom sa, ma kêñ whiñ inj nañ kêkinj aö gameñ, nañ oc tap matôc sa dom. Inj hu señ mbac ndu-ñga siñ su, ma tap señ mbo tali ñapañ-ñga sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm têtñ mac. Têm nañ Anötö gic bata, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sêmbo señ sêmbac ndu-ñga, nañ oc sêngô Anötö ndê Atu awha. Ma ñac nañ sêngô ma danğa wambu, nañ oc sêmbo tali. ²⁶ Tali ñahu yêc Damba dau, ma inj kêñ tali ñahu têtñ inj ndê Atu whiñ. ²⁷ Ma inj kêñ ñaclai têtñ inj bu êñsahê ñamalac, bu inj Ñamalac ndê Atu. ²⁸ Asö tu yom dindec-ñga dom. Ndoc oc meñ, nañ lau honñ nañ sêmbac ndu su, nañ oc sêngô Atu ndê awha, ²⁹ ma sêtisa akêñ lau batê-ñga. Lau nañ sêkôm ñayham, nañ oc sêtisa ma sêtap Anötö ndê gameñ sêndöc tali ñapañ-ñga sa. Magoc lau nañ sêkôm sac, nañ oc sêtisa ma sêtap matôc sa.

³⁰ “Oc tôm dom bu aö wakôm gêñ dan tanwasêñ. Ma aö oc wañsahê ma wamatôc lau wañkuc aö dauñ neñ gauc dom. Mba! Aö wamatôc lau wañkuc yom nañ Damañ, nañ kêkinj aö gameñ, nañ sôm têtñ aö. Ma aö oc wakôm gêñ dau wañkuc lêtñ gitêtñ, ñahu bu aö gakôm gêñ dan tu aneñ atac whiñ-ñga dom, aö gakôm gêñ honñ kakuc Damañ ndê atac whiñ.”

Gêñ nañ whê Yisu ndê ñahu sa

³¹ “Aö bu wahoc yom asê pi dauñ, dec mac oc asôm bu aneñ yom ñandô mba, ma akêñ whiñ dom. ³² Magoc Damañ hoc yom asê bu whê aneñ ñahu sa, ma aö kayalê bu inj ndê yom inj yom ñandô.

³³ “Jon, Ngac Kêku Lau-ñga sôm yom ñandô asê pi aö whiñ, têtñ têm mac ankinj lau sêtêtñ inj si. ³⁴ Aö gapônda

yom nañ ñamalac sêhoc asê pi aö, nañ dom. Tigenñ kwahic dec aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêñ whiñ yom nañ inj sôm pi aö, dec atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-ñga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya ñawê nañ pô gameñ, ma gitôm ñasawa apê mac atisambuc inj ndê ñawê.

³⁶ “Magoc gêñ ñatô sêpuñ yom ñandô pi aö dôñ, nañ hóc gêlêc Jon ndê yom pi aö. Alic gwelenñ nañ aö gakôm gambo. Damañ dau kêñ gwelenñ dinañ sip aö amañ tu bu wandic dabiñ, ma gwelenñ dau tôc asê bu inj kêkinj aö gameñ. ³⁷ Ma Damañ dau, nañ kêkinj aö gameñ, nañ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau daôm anğô inj ndê awha dom, ma mac alic inj anğô su dom. ³⁸ Ma inj ndê yom yêc mac nem ñalôm dom, ñahu bu inj kêkinj aö gameñ, magoc mac akêñ whiñ aö dom. ³⁹ Mac asam Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ ñapañ, tu bu akip yom honñ ñahu sa. Ñahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap señ andöc tamli-ñga sa yêc yom dau ñalôm. Yom dau dinañ hêganônñ aö, ma whê aneñ ñahu sa, ⁴⁰ tigenñ mac atec bu atêtñ aö ameñ, ma atap señ andöc tamli-ñga dau sa.

⁴¹ “Aö gameñ bu ñamalac sêpo aö neñ waêñ sa dom. ⁴² Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu Anötö ndê atac whiñ yêc mac nem ñalôm dom. ⁴³ Aö gameñ gam Damañ anğô, tigenñ mac akôc aö sa dom. Magoc ñamalac dan nañ meñ tu dau-ñga, nañ mac akôc inj sa ñagahô eñ. ⁴⁴ Mac atac whiñ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö tigenñ ndê dom. Ma bocdinañ, mac oc akêñ whiñ aö ñalêtñ bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aö dauñ oc wasôm mac nem giso asê yêc Damañ anğô-ñga dom. Mba! Mac akêñ batam bu yomsu nañ Moses to, nañ oc ti mac nem señ andöc tamli ñapañ-ñga, tigenñ yomsu dau oc tôc nem giso asê. ⁴⁶ Ñahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêñ whiñ inj, dec oc akêñ whiñ aö. ⁴⁷ Tigenñ mac akêñ whiñ yom nañ inj to, nañ dom, ma bocdinañ mac

oc akêḅ whiḅ aneḅ yom ḅalêḅ nde? Oc tòm dom!”

6

Yisu gôlôm lau 5,000

(*Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17*)

¹ Tinambu Yisu kôc ndê ḅgac-sêḅomi sa ma sic Bugictoḅ Galili-ḅga kic ma sêpi daḅga si. (Bugictoḅ dau sêsam ḅaê daḅ bu Taibirias.) ² Ma lau daêsam sêḅkuc iḅ si, ḅahu bu ḅac sêlic gêḅ dalô naḅ iḅ kôm têḅ ndoc iḅ kôm lau gêm̄bac ḅayham sa. ³⁻⁴ Têḅ têm̄ dinaḅ lau Israel si om atu Mwasinḅ Pasowa-ḅga meḅ kêpiḅ tiyham. Yêc bugictoḅ ḅadaḅga, Yisu pi lôc daḅ gi ma ndôc sic whiḅ iḅ ndê ḅgacsêḅomi. ⁵ Ma iḅ hóc tandô sa ma gêlic lau daêsam naḅ sêwê sêmeḅ, goc sôm têḅ Pilip, “Danem̄hi gêḅ daneḅ-ḅga yêc nde, bu dakêḅ têḅ lau daêsam dindêc sêneḅ?” ⁶ Iḅ dau kêyalê gêḅ naḅ iḅ bu kôm, naḅ su, magoc sôm yom dinaḅ bu êḅsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, “Oc tòm dom andô! Mone atu gitôm †denarii 200 bu ndôc, ma dakôc mone dau ma danem̄hi gêḅ daneḅ-ḅga, tigeḅ oc tòm dom bu lau daêsam dindêc sêneḅ ḅagec-ḅagec.” ⁸ Têḅ dinaḅ Yisu ndê ḅgacsêḅom daḅ, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têḅ Yisu, ⁹ “Balê daḅ mbo, naḅ kôc bolom aman̄daḅ ma i lu. Tigeḅ gêḅ dinaḅ oc nditôm lau hoḅ dindêc dom andô!” ¹⁰ Goc Yisu sôm, “Mac asôm têḅ lau bu sêndôc sic.” Kwaḅ daêsam yêc gameḅ dinaḅ, ma lau hoḅ sêndôc sic sêndôc kwaḅ. Lau toḅ dinaḅ si launḅgac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu kôc bolom ma gêm̄ daḅge, goc kêḅ têḅ lau naḅ sêndôc dinaḅ, bu sêndic sam têḅ dandi. Ma iḅ gêm̄ mbec i lu ma kêḅ têḅ ḅac boc-dinaḅ, ma ḅac seḅ tòm si atac whiḅ. ¹² ḅac seḅ e hóc ḅac dôn, goc iḅ sôm têḅ ḅgacsêḅomi, “Mac andic ḅadêlê hoḅ sa, bu taḅyainḅ gêḅ daḅ dom.” ¹³ Bolom aman̄daḅ ma i lu dinaḅ, lau seḅ e gitôm, ma ḅgacsêḅomi sic ḅadêlê sa sip gatop 12 e meḅhu.

¹⁴ Lau sêlic gêḅ dalô atu naḅ Yisu kôm, goc sêsôm têḅ dau, “Yomandô! Propet atu naḅ dakêḅ batanḅ bu sip nom meḅ, naḅ ḅgac dau dindêc, me?”

¹⁵ Têḅ dinaḅ Yisu kêyalê bu ḅac gauc gêm̄ bu sêkôm ḅaḅga bu sêkôc iḅ sa ma sêkêḅ iḅ ti ḅac si kiḅ. Dec iḅ kêdahinḅ dau su, ma kôlhô tawasê pi lôc daḅ gi.

Yisu kêsêlêḅ mbo bu ḅahô

(*Mat 14:22-33; Mak 6:47-51*)

¹⁶ Têḅ ac gi sip, Yisu ndê ḅgacsêḅomi sêmbu sêtêḅ bugictoḅ si. ¹⁷ ḅac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêḅ malac Kapenaom sêndi, dec sêpi waḅ daḅ ma sêsa si. ḅasec sa su, magoc Yisu meḅ hóc asê ḅac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ ḅac sêhêc waḅ sêsa ḅasawa baliḅ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc ḅadinda e gêli bu ḅamponḅ sa. Têḅ dinaḅ sêlic Yisu kêsêlêḅ mbo bu ḅahô meḅ kêpiḅ waḅ, dec sêtôc dau atu. ²⁰ Magoc iḅ sôm têḅ ḅac, “Atôc daôm dom! Bu aô dauḅ dindêc.” ²¹ Goc sêkôc iḅ pi waḅ ti atac ḅayham, ma ḅgahô sêhóc asê baô yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têḅ ḅagalaḅsê, lau daêsam naḅ sêmbu sêwhiḅ Pômdau têḅ ndoc iḅ gêm̄ daḅge bolom ma kêḅ têḅ ḅac seḅ, naḅ gacgeḅ sêmbu bugictoḅ ḅadaḅga. ḅac sêḅyalê bu waḅ tigeḅ dinaḅ ḅgacsêḅomi sêpi ma sêlhô si, ma bu Yisu pi waḅ dau whiḅ ḅac dom. Malô goc waḅ ḅatô akêḅ malac Taibirias sêmeḅ sêsôc baô yêc dinaḅ. ²⁴ ḅac sêlic su bu Yisu ti iḅ ndê ḅgacsêḅomi sêmbu dom, dec sêpi waḅ dau, ma sêtêḅ malac Kapenaom si bu sêḅsalê Yisu.

Yisu iḅ bolom kêḅ ḅamalac sêndôc tali-ḅga

²⁵ ḅac sic bugictoḅ kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, “Kêdôhônḅwaga, am mweḅ têḅ nde?” ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yom ḅandô aô wasôm têḅ mac. Aô gakôm gêḅ dalô naḅ tòm bu whê mac nem gauc sa pi aô neḅ ḅahu. Magoc mac aḅsalê aô ma atac whiḅ bu ambo awhiḅ aô tu gêḅ dinaḅ-ḅga dom. Mba. Mac atac whiḅ bu ambo awhiḅ aô, ḅahu bu aô gakêḅ bolom têḅ mac aḅ e hóc mac dôn.

27 Akôm mwasac bu atap gêñ danen-nga nan gic waê bu ninga, nan sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gêñ danen-nga nan oc kêñ mac ambo tamli napan, nan sa. Ma gêñ dau Namalac ndê Atu oc kêñ têtñ mac, bu Damba Anötö këyalin in sa su, ma kêñ naclai têtñ in bu kôm gêñ dau.”

28 Goc ñac sêndac in, “Gitôm bu am whê sa têtñ yac, gêñ nan Anötö atac whin bu yac akôm?” 29 Ma Yisu sôm, “Anötö ndê atac whin ñandô bu mac akôm gêñ bocdec. Akên whin ñgac nan in kêkin in men.” 30-31 Goc ñac sêsôm, “Muñ-nga yac mba abanji sêmbo gameñ sawa ma sen mana ti ñac si gêñ danen-nga, tôm yom nan sêto yêc bocdec, *‘In kêñ bolom undambê-nga têtñ ñac sen.’* Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêñ dalô kain tigen. Yac bu alic, dec yac oc akên whin am.” 32 Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêñ bolom undambê-nga têtñ mac. Magoc aô wasôm yom ñandô têtñ mac bu anen Daman oc kêñ bolom ñandô undambê-nga têtñ mac. 33 Ma Anötö ndê bolom dau dec, in nan sip akên undambê men ma kêñ lau nom-nga sêndöc tali napan.” 34 Lau sêngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têtñ in, “Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whin bu am kêñ bolom dau dinañ têtñ yac.”

35 Goc Yisu sôm, “Bolon nan kêñ ñamalac sêndöc tali, nan aô daun dec. Lau nan sêtên aô sêmen, nan gêñ oc yô ñac tiyham dom. Ma lau nan sêkên whin aô, nan bu oc yô ñac tiyham dom. 36 Tigen tôm aô gasôm têtñ mac su, mac alic aô su, magoc akên whin aô dom. 37 Lau bocke nan Daman kêñ têtñ aô, nan hon oc sêtên aô sêmen. Ma lau nan sêtên aô sêmen, nan oc tôm dom bu wasoc ñac si dan su. 38 Aô gasip akên undambê gameñ, bu wakôm gêñ tôm aô daun nen atac whin dom. Mba! Aô gasip gameñ, bu wakôm gêñ tôm Daman nan kêkin aô gameñ, nan ndê atac whin. 39 Ma Daman atac whin bu aô wayob ñamalac hon nan in kêñ têtñ aô,

bu ñac si dan ninga dom. Aô waun ñac hon sa têtñ bêc ñambu-nga. 40 Daman ndê atac whin bocdec bu, lau hon nan sênyalê in ndê Atu, ma sêkên whin in, nan oc sêtap sen sêndöc tali-nga sa, ma aô waun ñac sa têtñ bêc ñambu-nga.”

41 Têtñ ndoc nan lau bata Israel-nga sêngô Yisu sôm bu in bolom nan sip akên undambê men, nan sêli awha sa pi in. 42 ñac sêsôm têtñ dandi, “Ñgac dindec in Yisu, Josep ndê atunçac. Yac tanjalê in dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec in sôm têtñ yac bu in sip akên undambê men?” 43 Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têtñ daôm dom! 44 Lau dan gitôm dom bu sêtên aô sêmen ñambwa. Daman nan kêkin aô gameñ, nan bu kac ñac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtên aô sêmen. Ma aô oc waun ñac sêtisa têtñ bêc ñambu-nga. 45 Sêto propet akwa dan ndê yom yêc bocdec bu, *‘Anötö oc êndôhôn ñamalac hon.’* Bocdinañ dec ançô. Lau hon nan sêkên dança Daman ndê yom ma in kêdôhôn ñac, nan oc sêtên aô sêmen. 46 Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhôn lau, magoc ñamalac dan gêlic Daman su dom. Anötö ndê Atu nan mbo whin in ma sip nom men, in tigen gêlic in. 47 Ma aô wasôm yom ñandô. Asa nan kêñ whin Atu, nan tap sen ndöc tali napan-nga sa su. 48 Bolom kêñ ñamalac sêndöc tali-nga, nan aô daun dindec. 49 Mac nem apami sen mana yêc gameñ sawa, magoc tinambu ñac hon sêmbac ndu. 50 Tigen bolom nan sip akên undambê men, in bolom kain dan. Namalac dan bu nen, dec oc ninga dom. 51 Ma bolom tali-nga nan sip akên undambê men, nan aô daun dec. Namalac dan bu nen bolom dindec, dec oc ndöc tali napan. Ma bolom dau dinañ aô nen ñamsôm, nan aô oc wakên bu lau hon nan sêkên whin aô, nan oc sêndöc tali napan.”

52 Têtñ dinañ lau bata Israel-nga sêsen dandi ñandô, ma sêsôm têtñ dau, “Bocke ma ñgac dindec sôm bu kêñ in ndê ñamsôm têtñ yac danen?” 53 Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Yomandô aô wasôm têtñ mac. Mac bu anen Namalac ndê

Atu ndê ñamsôm ti anôm in ndê dac dom, dec oc tòm dom bu mac atap senj andöc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa nanj bu neñ aö neñ ñamsôm, ma nôm aneñ dac, nanj tap senj ndöc tali ñapañ-nga sa su.* Ma aö oc waun in sa têtj bêc ñambu-nga. ⁵⁵ Bu aö neñ ñamsôm ti gêtj aneñ-nga ñandô, ma aö neñ dac ti gêtj anôm-nga ñandô. ⁵⁶ Asa nanj bu neñ aö neñ ñamsôm, ma nôm aö neñ dac, nanj gêtj dau oc piñ alu dôñ anem damiñ dauñ. In oc mbo aö ñalôm, ma aö wambo in ndê ñalôm. ⁵⁷ Tali ñahu yêc Damañ nanj kêkiñ aö gameñ, ma aö dauñ gambo tanli tu in-nga. Bocdinañ asa nanj kôc aö sa ti in ndê gêtj daneñ-nga ñandô, nanj oc mbo tali tu aö-nga. ⁵⁸ Mac damami senj mana, magoc tiñambu sêmbac ndu. Bolom nanj sip akêtj u ndambê meñ, nanj aö dauñ dindéc. Ma asa nanj bu neñ bolom dindéc, nanj oc mbo tali ñapañ.” ⁵⁹ Yisu sôm yom honj dinañ têtj ndoc in kédôhônj lau mbo lôm wê-nga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêñomi ñatô sêhu in sinj

⁶⁰ Têtj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinañ, goc in ndê †sêñomi daêsam sêsôm, “Aluê! Yom dinañ ñawapac ñandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma êñyalê?” ⁶¹ Yisu kêyalê bu in ndê sêñomi sêtucdiñ tu in ndê yom-nga, dec sôm, “Yom dindéc kêñ wapac mac, a? ⁶² Bocdinañ, têtj ndoc mac alic ñamalac ndê Atu mbu pi gameñ nanj in mbo têtj ñamata-nga ndi, nanj mac oc akêtj whiñ, me oc kêñ wapac mac êñlêc? ⁶³ Ñamalac si gauc me licwalô oc tòm dom bu kêñ ñac sêndöc tali. Ñalau tigenj kêñ ñamalac sêndöc tali ñapañ. Ma yom nanj aö gasôm têtj mac, nanj Ñalau tigenj oc whê mac nem gauc sa e anyalê, ma bocdinañ atap senj andöc tamli ñapañ-nga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau ñatô

sêkêtj whiñ aö dom.” (Yisu sôm yom dinañ bu in kêyalê gwanan lau ñatô nanj sêkêtj whiñ in dom, ma ñgac nanj oc hoc in asê.) ⁶⁵ Ma in gic têku yom ma sôm, “Tu dinañ-nga dec aö gasôm bu lau danj sêtôm dom bu sêtêtj aö sêmeñ ñambwa. Damañ bu kêñ ñaclai têtj ñac, dec oc tòm.”

⁶⁶ Têtj dinañ Yisu ndê sêñomi daêsam sêhu in sinj ma sêñkuc in tiyham dom. ⁶⁷ Goc in ndac in ndê ñgacsêñomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aö sinj awhiñ, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêtj asa andi? Am tamwasêm sôm yom nanj tòm bu kêñ yac andöc tanli ñapañ. ⁶⁹ Yac anyalê ma akêtj whiñ bu am Anötö ndê ñgac dabuñ am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ kayaliñ mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê su bu mac nem ñgac danj ti Sadañ ndê su.” ⁷¹ In sôm yom dinañ pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atunjac. Bu Judas in ñgacsêñomi 12 si danj, nanj tiñambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêtj whiñ in dom

¹ Tiñambu Yisu kêsêlêñ golom-golom malac nanj sêyêc gameñ Galili-nga. In mbo ahê gameñ Judia-nga, bu in kêyalê bu lau bata Israel-nga nanj sêmbô gameñ dinañ, nanj atac whiñ bu sêndic in ndu. ² Têtj ndoc lau Israel si †Mwasinj atu Lôm Bac-nga meñ kêpiñ, nanj ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu ñayham bu am sip têtj gameñ Judia-nga ndi. Bu am nem sêñomi ñatô sêmbô dindê, dec kôm gêtj dalô bu ñac sêlic. ⁴ Ñamalac danj bu kôm dau ti ñgac tiwaê, nanj sinj dau dom. Am kôm gêtj dalô daêsam, bocdinañ tôc daôm asê têtj ñamalac honj.” ⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinañ, ñahu bu sêkêtj whiñ in dom.

* **6:54:** Lau ñatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ñamsôm ti dac hêganônj Mwasinj Dabuñ. Tigenj ñabatinj 53 whê sa bu asa nanj neñ Yisu ndê ñamsôm ma nôm in ndê dac dom, nanj oc tòm dom bu tap senj ndöc tali-nga sa. Bocdinañ yom dau bu hêganônj Mwasinj Dabuñ, dec lau nanj senj dom, nanj oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasinj sêndöc tali-nga sa bocdinañ. Gauc dinañ in so. Pômdau kêñ in ndê Mwasinj Dabuñ bu puc yac dôñ, ma ti senj datap undambê sa-nga dom. Ñamalac nanj gêtj Mwasinj Dabuñ dom, magoc kêñ whiñ Yisu, nanj oc ndöc tali. Ñalêñ tigenj yêc bu datap senj dambo tanli ñapañ-nga sa, nanj dakêtj whiñ Yisu.

6-8 Dec Yisu sôm têtj in ndê asii, “Aö oc wasip gamej Judia-nga wandi dom, bu aneñ ndoc yêc dôn yêc. Lau sac nom-nga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêtj giso honj nanj nac sêkôm. Magoc lau nom-nga sêtec mac dom, ma bocdinañ mac api Jerusalem andi, tu Mwasinj dinañ-nga. Mac atôm bu akôm gêtj têtj têtj têtj bocke nanj mac atac whin, magoc aneñ têtj hôt asê su dom.”

9 Yisu sôm yom dinañ su, ma gacgen mbo Galili. 10 Tigenj têtj ndoc in ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-nga, nanj inj kêtjuc nac gi. Magoc inj sinj dau bu lau sêlic in dom. 11 Lau bata Israel-nga nanj sêmbo Jerusalem tu Mwasinj dinañ-nga, nanj taso inj ma sêndac, “Njac dinañ mbo nde?” 12 Ma lau daêsam nanj sêmbo malac dinañ, nanj sic yom sec têtj dandi pi Yisu. Natô sêsôm, “Inj njac nayham.” Ma natô sêsôm, “Mba! Inj kêsau lau.” 13 Magoc njamalac danj sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtöc lau bata Israel-nga.

Yisu kêtjôhônj lau

14 Bêc natô ginnga su ma Mwasinj Lôm Bac-nga gi sa njalhu. Ma têtj dinañ, Yisu sôt lôm dabuj njabatêmdö gi, ma gic hu kêtjôhônj lau. 15 Inj ndê yom kôm lau bata Israel-nga sêhêdaê ma sêsôm, “Njac dindêc sôt lôm dom, ma bocke dec inj kêtjôhônj lau na yom ti gauc atu-tu?” 16 Ma Yisu sôm, “Aö kadôhônj aö dauj neñ yom dom, magoc inj nanj kêtj aö gamej, nanj ndê yom. 17 Lau nanj atac whin bu danja wambu Anötö, nanj oc sênjalê bu yom honj nanj aö kadôhônj, nanj meñ akêtj Anötö ndê, ma aö neñ yom dom. 18 Asa nanj sôm dau ndê yom, nanj bu po dau ndê waê sa. Magoc aö bu wapo inj nanj kêtj aö gamej, nanj ndê waê sa. Aö kasau dom, aö gasôm yom njandö. 19 Moses kêtj yomsu têtj mac, magoc mac ne m danj danja wambu njapep dom. Tu sake-nga mac asôm bu aö kagili yomsu, dec atac whin bu andic aö ndu?”

20 Goc lau natô sêsôm, “Asa tac whin bu ndic am ndu? Njalau sac danj oc sip am nem njalôm su!” 21 Ma Yisu sôm têtj nac, “Aö gakôm gêtj dalô danj têtj bêc Sabat-nga, ma mac honj asö. 22 Mac anjôlinj yom pi aö ma asôm bu aö kagili y omsu Sabat-nga, magoc mac daôm akôm gwelenj têtj bêc Sabat-nga. Mac anjuc t̄pwac asê balêi si njamlic natô su-nga, tôm Moses to ma gic dulu têtj mac. (Pwac dau Anötö kêtj têtj Moses dom, magoc kêtjwatinj têtj abanj munj su.) Mac asê balêi si njamlic têtj nac si bêc ti-8-nga, ma bocdinañ balêi natô mac asê nac têtj bêc Sabat-nga. 23 Mac alic nayham bu akôm gêtj dau têtj Sabat tu bu anjili Moses ndê yomsu dom. Aö dec gakôm njamalac danj ndê njamlic sambuc nayham sa têtj bêc Sabat-nga, ma bocdinañ tu sake-nga mac atac njandê têtj aö? 24 Alic gêtj awê-nga njambwa tu amatöc yom-nga dom! Aköc gauc njapep pi gêtj njalôm-nga whin.”

Lau sêndac bata Yisu

25 T êñ ndoc dinañ lau Jerusalem-nga natô sêsôm, “Njac dindêc inj njac nanj lau bata sênjalê lêtj tu bu sêndic inj ndu-nga. 26 Tigenj alic! Inj sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom danj têtj inj dom. Bocke? M boe nac sêkêtj whin bu inj Mesaya dau, me? 27 Tigenj yac anyalê njac dindêc ndê malachu. Ma têtj ndoc Mesaya oc meñ, nanj lau danj oc sênjalê gamej nanj inj meñ akêtj, nanj dom.” 28 Yisu kêtjôhônj lau mbo lôm dabuj njabatêmdö têtj têtj dinañ, ma inj ta yom bocdec bu, “Mac lau dinañ gauc gêm bu mac anyalê aö, ma bu mac anyalê a ö neñ malachu, a? Aö gamej na aö dauj neñ njac lai dom. Aö Damanj kêtj aö gamej, ma inj Anötö njandö, magoc mac anyalê inj dom. 29 Aö dec kayalê inj, bu munj-nga aö gambo gawhinj inj, ma kwahic dec inj kêtj aö gamej.”

30 Têtj dinañ nac sênjalê bu sêköt inj dôn, tigenj inj ndê ndoc yêc dôn yêc, dec lau danj gitôm dom bu sêkêtj amba pi inj. 31 Magoc lau daêsam yêc tonj atu

dinaŋ sêkêŋ whiŋ iŋ ma sêsôm, “Yac akêŋ batan Mesaya, ma akêŋ whiŋ bu têtŋ ndoc iŋ meŋ, naŋ iŋ oc kôm gêŋ dalô daêsam. Tigeŋ asa gitôm bu kôm gêŋ dalô atu-tu naŋ sêhôt gêlêc gêŋ dalô daêsam naŋ ŋgac dindêc kôm, naŋ su?”

Lau Palêsai ti dabuŋsiga atu-tu sêkôm bu sêkôt Yisu dôŋ

³² Lau Palêsai sêŋgô bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôt gauc kain dinaŋ pi iŋ. Goc †dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêŋkiŋ lau siŋ-ŋga ŋatô naŋ sêyob lôm dabuŋ, bu sêkôt iŋ dôŋ. ³³ Têtŋ dinaŋ Yisu sôm, “Aô wambo wawhiŋ mac ŋasawa saŋ, goc walhô wambu watêŋ iŋ naŋ kêkiŋ aô gameŋ, naŋ wandi. ³⁴ Mac oc aŋsalê aô, magoc oc atap aô sa dom, ma mac atôm dom bu aŋkuc aô atêŋ gameŋ naŋ aô oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-ŋga sêsôm têtŋ dandi, “Ŋgac dindêc oc mbo nde, dec yac oc datôm dom bu datap iŋ sa? Mboe iŋ oc ndi mbo whiŋ yac neŋ lau Israel-ŋga ŋatô, naŋ sêndôt lau Grik si gameŋ ma êndôhôn lau Grik yêc dindê? ³⁶ Iŋ sôm bu yac oc taŋsalê iŋ, magoc oc datap iŋ sa dom, ma bu yac datôm dom bu datêŋ gameŋ naŋ iŋ oc mbo, naŋ dandi. Yom dau ŋahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Nalau Dabuŋ

³⁷ Têtŋ Mwasin Lôm Bac-ŋga ŋabêc atu ŋambu-ŋga, naŋ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa naŋ bu yô am, naŋ têtŋ aô mweŋ, ma nôm. ³⁸ Tôm Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm, asa naŋ kêŋ whiŋ aô, naŋ bu tali-ŋga oc êmbulup pi iŋ ndê ŋalôm.” ³⁹ Yisu ndê yom dinaŋ hêganôn Nalau Dabuŋ, naŋ tiŋambu Anötô oc kêŋ têtŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu. (Têtŋ têtŋ dinaŋ, Anötô kêŋ Nalau Dabuŋ têtŋ lau su dom, ŋahu bu Yisu ndê têtŋ tu tap iŋ ndê ŋawasi sa-ŋga yêc dôŋ yêc.)

Lau sêseŋ dau pi Yisu

⁴⁰ Têtŋ ndoc Yisu sôm yom dau, naŋ lau ŋatô sêsôm, “Yomandô! Ŋgac dindêc iŋ propet atu gitôm Moses, naŋ Anötô gic bata bu êŋkiŋ meŋ.” ⁴¹ Ma ŋatô sêsôm, “Mba! Iŋ Mesaya dau!” Magoc lau ŋatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom. ⁴² Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu Mesaya oc meŋ sa yêc Kiŋ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.” ⁴³ Bocdinaŋ lau sêseŋ dau pi Yisu. ⁴⁴ Lau ŋatô tac whiŋ bu sêkôt iŋ dôŋ, magoc ŋamalac dan gitôm dom bu kêŋ amba pi iŋ.

Lau bata Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ Yisu dom

⁴⁵ Tiŋambu lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêmbu sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ŋac sêndac lau siŋ-ŋga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôt Yisu dôŋ dom?” ⁴⁶ Goc lau siŋ-ŋga sêto yom ma sêsôm, “Ŋamalac naŋ sôm yom gitôm ŋgac dinaŋ, naŋ yac aŋgô dan su dom.” ⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe iŋ kêsau mac awhiŋ, a? ⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba dan kêŋ whiŋ bu iŋ Mesaya dau dom. Mba andô! ⁴⁹ Tigeŋ lau ŋambwa-ŋambwa, naŋ si gauc sa dom pi Anötô ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ. Anötô ndê atac ŋandê pi ŋac!”

⁵⁰ Lau bata dinaŋ si dan iŋ Nikodemas, ŋgac naŋ muŋ-ŋga gi gêlêc Yisu. Têtŋ ndoc iŋ ŋgô ŋac si yom dinaŋ, dec sôm têtŋ ŋac bu, ⁵¹ “Yac neŋ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôt ŋamalac dan-ŋga ŋambwa dom! Gêŋ ŋamata-ŋga dangô iŋ dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm.” ⁵² Magoc ŋac sêsôm, “Mboe am bu ti iŋ ndê ŋgacsêŋom dan whiŋ ŋac lau Galili-ŋga dinaŋ, a? Am ndi ma kip ŋahu sa yêc Anötô ndê yom, ma am oc tap sa bu propet dan oc meŋ akêŋ gameŋ Galili-ŋga dom.”

*[Yisu tawalô awê sac dan]**

⁵³ Dinaŋ su, ma lau hoŋ sêlhô têtŋ têtŋ ma sêmbu sêtêŋ ŋac si andu si.

* 7:52: Yom naŋ yêc 7:53–8:11 naŋ yêc bapia akwa ŋatô dom.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem sin ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têñ ñagalañsê bêbêc, in mbo sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma lau daêsam sêwê sêtêñ in sêmen, dec in ndöc sic ma kêdôhôn ñac. ³ Ma lau nañ sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê dañ sêtêñ in sêmen, nañ sêtap in sa têtñ ndoc in kôm mêtê mockain-nga. Ma sêkêtñ a whê dau kalhac lau hoñ aṅgô-nga. ⁴ Ma sêsôm têtñ Yisu, “Kêdôhôn waga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockain-nga. ⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwhê kain dindec ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?” ⁶ Ñac bu sêtin in ña gêndac dinañ, sêñsalê yom dañ bu sêñgôlin pi in. Magoc Yisu pôn sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷ Goc ñac sêñsu in e in tisa ma sôm têtñ ñac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.” ⁸ Goc in pôn sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têtñ dinañ lau nañ sêñgô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigen-tigen. Lau atu-tu sêlhö sêmuñ, goc lau ñatô sêñkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac in aṅgô-nga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac in, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êñgôlin yom pi am ma êmatôc am?” ¹¹ Ma in sôm, “O ñadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinañ aö wamatôc am dom whin. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac sin.”]

Yisu in Nawê Nom-nga

¹² Tiñambu Yisu sôm yom têtñ lau bocdec bu, “Aö ñawê nom-nga. Asa nañ bu êñkuc aö, nañ oc sa señ ñasec-nga tiyham dom. In oc êñsêlêñ mbo ñawê nañ tôc señ ndöc tali-nga asê.”

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têtñ in, “Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinañ-nga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.” ¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wahoc dauñ neñ yom asê, dec aneñ yom dau in yom ñandô. Ñahu bu aö kayalê gameñ nañ aö gameñ akêtñ nañ, ma gameñ nde

nañ wambu wandi. Tigen mac anyalê gameñ dinañ dom. ¹⁵ Mac aṅsahê ti amatôc lau aṅkuc ñamalac si gauc. Magoc aö dec wamatôc ñamalac dañ gitôm mac akôm, nañ dom. ¹⁶ Aö bu wamatôc lau, dec aneñ yom hoñ in yom ñandô, ñahu bu aö tañwasêñ dom. Damañ nañ kêtñ aö, nañ mbo whin aö. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ñgac lu bu sêpuc si yom dôñ bu yom ñandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aö gahoc yom asê tu dauñ-nga, ma Damañ nañ kêtñ aö, nañ dec puc aneñ yom dôñ. Bocdinañ tu sake-nga mac akôc aneñ yom sa dom?” ¹⁹ Goc sêndac in, “Am Damam nde?” Ma Yisu sôm, “Mac anyalê aö dom, ma mac anyalê Damañ dom bocdinañ. Mac bu anyalê aö, dec oc tôm bu mac anyalê Damañ whin.”

²⁰ Yisu sôm yom dinañ têtñ ndoc in kêdôhôn lau mbo kêtñ apa nañ lau sêkêtñ si da sip-nga yêc lôm dabuñ ñamakê. Magoc lau dañ sêkôc in dôñ dom, bu in ndê ndoc hêc asê su dom.

Yisu ndê ñahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têtñ lau Palêsai, “Aö oc wahu mac sin, ma mac oc aṅsalê aö. Magoc gameñ nañ aö bu wandi, nañ mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn.” ²² Goc lau bata dinañ sêsôm têtñ dandi, “In dau sôm bu gameñ nañ in oc ndi, nañ yac datôm dom bu dandi. Bocke? In oc ndic dau ndu, a?” ²³ Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Aneñ ñahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-nga, magoc aö neñ ñahu yêc nom dindec dom. ²⁴ Aö gasôm têtñ mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn. Aö wasôm yom ñandô têtñ mac, bu mac bu akêtñ whin yom nañ aö gawhê sa pi dauñ, nañ dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.” ²⁵ Goc ñac sêndac, “Am asa?” Ma in sôm, “Oc tôm bu mac anyalê su, bu têtñ ñamata-nga e meñ, aö gawhê dauñ sa têtñ mac. ²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoñ nañ aö gaṅgô yêc in nañ kêtñ aö gameñ, nañ dec wasôm

asê têtj lau nom-nga. Ma inj ndê yom inj yom njandô enj.”

²⁷ Nac sênjalê dom bu inj sôm yom dau pi inj Damba. ²⁸ Goc inj sôm, “Têtj ndoc mac asuj Njmalac ndê Atu sa yêc nom, nanj mac oc anyalê bu aö dauj dec Mesaya dau, ma aö gakôm gêtj danj kakuc aö tanjwasêtj nejj gauc dom. Mba. Yom honj nanj aö gasôm, nanj Damanj dau kêtj têtj aö. ²⁹ Inj dau kêtjinj aö gamejj, ma inj oc tec aö bu wambo tanjwasêtj dom. Inj mbo whinj aö njapanj. Njahu bu aö gakôm gêtj honj tôm inj atac whinj.” ³⁰ Yisu sôm yom dinanj, ma lau daêsam nanj sênjgô, nanj sêkêtj whinj inj.

Yom njandô oc êngapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têtj lau Israel-nga nanj sêkêtj whinj inj, “Mac bu asap anej yom dôjj ma danjam wambu, dec mac ati anej sênjomi njandô. ³² Ma mac oc anyalê yom njandô, ma yom njandô dau oc êngapwêc mac su bu ambo atôm lau akinj njambwa tiyham dom.” ³³ Goc njac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akinj lau danj dom. Bocdinajj am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakinj bocke?” ³⁴ Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aö wasôm yom njandô. Asa nanj sap mêtê sac dôjj, nanj njac me awhê akinj mêtê sac-nga. ³⁵ Ma njac akinj njambwa oc wêkainj njadau ndê gêtj danj, me mbo inj ndê andu njapanj dom. Mba! Njadau ndê atu solop oc wêkainj gêtj ma mbo njapanj. ³⁶ Magoc Anötö ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akinj njambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tijenj mac akôm bu andic aö ndu, njahu bu mac akôc anej yom sa sip nem njalôm su dom. ³⁸ Aö gasôm yom asê pi gêtj nanj Damanj tôc asê têtj aö, magoc mac akôm mêtê anjuc yom nanj mac daôm damam sôm têtj mac.” ³⁹ Ma njac sêsôm tiyham, “Yac damanj inj Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêtj gitêtj gitôm inj dau ndê. ⁴⁰ Tijenj aö gasôm yom njandô

gitôm aö ganjgô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic aö ndu. Abraham oc kôm gêtj kainj dinanj dom. ⁴¹ Mac anjuc Abraham ndê lêtj dom, dec tôc asê bu mac nem damam inj njac danj dau-nga danj.” Magoc njac sêsôm, “Yac lau njasawa-nga dom. Yac mba damanj tijenj inj Anötö dau.”

⁴² Têtj dinanj Yisu sôm, “Anötö bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whinj aö. Njahu bu aö gamejj akêtj Anötö, dec gambo lec. Aö gamejj tu dauj-nga dom, magoc Anötö dau kêtjinj aö gamejj. ⁴³ Mac atôm dom bu anjgô anej yom, ma bocdinajj mac anyalê anej yom njahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam inj Sadajj, ma mac akôm tôm inj atac whinj. Têtj têtj njamata-nga e mejj, inj sa lêtj ndic njamalac ndu-nga. Inj sap yom njandô dôjj dom, bu yom njandô danj yêc inj ndê njalôm dom. Inj tasanj-nda, ma yom tasanj njadamba inj. Inj sôm yom kêtjuc inj dau ndê awha solop, ma yom honj nanj inj sôm, nanj yom tasanj. ⁴⁵ Tijenj aö dec gasôm yom njandô enj, ma tu dinanj-nga mac akêtj whinj anej yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôc anej giso danj asê? Aö gasôm yom njandô, ma tu sake-nga mac akêtj whinj aö dom? ⁴⁷ Anötö ndê atui njandô sênjgô inj ndê yom ma danja wambu. Magoc mac anjgô inj ndê yom dom, dec tôc asê bu mac ati inj ndê atui njandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têtj dinanj lau bata Israel-nga sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-nga nanj si gauc sa pi Anötö dom, ma bu njalau sac danj mbo am nem njalôm.” ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Njahu sac mbo aö nejj njalôm dom. Mac atoc anej waêtj sa dom, magoc aö bu wapo Damanj ndê waê sa. ⁵⁰ Aö kasalê dauj nejj waêtj dom, magoc Anötö oc po anej waêtj sa. Ma inj oc êmatôc gêtj honj. ⁵¹ Aö wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj njgô anej yom ma danja wambu, nanj oc ninja dom, magoc inj oc mbo tali njapanj.”

⁵² Goc lau bata Israel-nga sêsôm têt in, “Kwahic dec yac anyalê pi nandô bu njalau sac dan mbo am nem njalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigen am sôm bu asa nan ngô am nem yom ma danğa wambu, nan oc ninga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hóc gêlêc damañ Abraham su, a? Yac anyalê bu in mbac ndu su, ma lau propet bocdinañ.” ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö daun bu wapo daun neñ waên sa, dec waên dau ti gêt nambwa-nga. Magoc aö Damañ, nan mac asam bu mac nem Anötö, nan po aneñ waên sa. ⁵⁵ Magoc mac anyalê in dom. Aö dec kayalê in, ma danğan wambu in ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê in dom, dec aö ngac tasan gitôm mac lau tasan. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac nayham sa kêlêc, bu in kêt bata bu lic aneñ béc wahóc asê-nga. Ma in gêlic su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-nga sêsôm têt in, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêlic Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc nan Abraham dinda kôc in su dom, nan aö gambo.” ⁵⁹ Têt têt nac sêngô yom dinañ, goc sêkôc hoc sa bu sêtuc in, magoc Yisu sin dau, ma kédahin dau su yêc lôm dabun ngameñ.

9

Yisu kôm ngac tapec dan tandô po asê

¹ Yisu kêsêlêñ gi, ma gêlic ngac tapec dan. Ngac dau in tandô pec têt ndoc in dinda kôc in ma meñ. ² Ma Yisu ndê ngacsênomi sêndac in bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, ngac dinañ tapec tu in dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga?” ³ Goc Yisu sôm, “In tapec tu in dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga dom. Magoc dinda kôc in ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gwelen ti naclai nem in sa-nga. ⁴⁻⁵ Aö gambo nom gatôm lau nom-nga si nawê, ma kwahic dec ti têt nawê-nga. Ma bocdinañ kwahic dec yac

oc dakôm Anötö nan kêt in aö gameñ, nan ndê gwelen. Têt nasec-nga oc meñ hóc asê, ma têt dinañ lau dan oc sêtôm dom bu sêkôm gwelen.”

⁶ In sôm yom dinañ su, goc hê gasôp sip nom, kêyalin whin nom, ma sê pi ngac tapec tandô. ⁷ Ma in sôm têt in, “Am ndi êmgwasin anôm sip bu gapon Siloam.” (Njê Siloam dau danem kwi bu ‘Kêt in.’) Goc in kôlhö gi kêgwasiñ angô, ma in tandô nayham sa. Ma in mbu têt ndê andu gi. ⁸ Ma in ndê lau meñan in-nga, ti lau nan sênjalê bu muñ-nga in ngac têt gêt-nga, n an sêsô ma sêndac dandi, “In ngac nan muñ-nga ndöc ma têt gêt, a?” ⁹ Ma lau natô sêsôm, “In ngac dau dinañ.” Magoc natô sêsôm, “Mba! In ngac dan dau-nga, nan angô gi tap ngac têt gêt-nga dinañ ndê angô sa.” Magoc ngac dau sôm, “Aö ngac daun dec.” ¹⁰ Goc sêndac in, “Ma bocke dec am nem tanôm nayham sa?” ¹¹ Ma in sôm, “Ngac nan sêsam in bu Yisu, nan kêyalin sacbalê, ma kêt pi aö tanôn, goc kêt in aö bu wangwasin anôn andô sip bu Siloam. Bocdinañ aö ga kagwasin daun, dec tanôn nayham sa.” ¹² Ma sêndac, “Ngac dinañ mbo nde?” Goc in sôm, “Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi ngac nan tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêyalin sacbalê ma kôm ngac tapec dinañ tandô po asê têt béc Sabat-nga dan. Ma tinambu lau sêwê ngac dau sêtêt lau Palêsai si. ¹⁵ Têt ndoc lau Palêsai sêlic in, nan sêndac in bu, “Am tanôm po asê nalêñ bocke?” Ma in ô yom ma sôm, “Ngac dinañ kêt sacbalê pi aö tanôn, ma aö kagwasin dec tanôn po asê.” ¹⁶ Goc Palêsai natô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Ngac dinañ kêt gi yomsu Sabat-nga, dec tanjalê bu in meñ akêt Anötö dom.” Magoc Palêsai natô sêsôm, “Ngac sac oc tôm dom bu kôm gêt dalô kain dinañ.” ¹⁷ Bocdinañ nac si yom so dau, ma sêndac ngac dau tiyham, “Am ngac daôm, am ngac nan in kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinañ am

sôm sake pi in?” Ma in sôm, “In propet dan.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinan sêkên whin dom bu mun-nga in tapec ma kwahic dec tandô nayham sa. Bocdinan sêkên yom têt in dinda lu damba bu sêmen. ¹⁹ Ma sêndac inlu, “Ngac dindac in amlu atômngac nan amlu asôm bu dinda kôc in ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec in tandô nayham sa?” ²⁰ Ma inlu sêsôm, “Aêc! Alu anyalê bu in alu mba balê, ma bu alu akôc in ti tapec. ²¹ Magoc in tandô po asê nalên bocke ma asa kôm in tandô nayham sa, nan alu anyalê dom. Mac andac in dau. In ti ngac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Inlu sênjalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu nac oc sêtin lau nan sêkên whin bu Yisu in Mesaya, nan su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinan inlu sêtôc nac. ²³ Tu dinan-nga sêsôm yom bocdec, “In ti ngac atu su. Mac andac in dau!”

²⁴ Goc nac sêmbwêc ngac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom ndandô. Yac anyalê bu ngac dinan in ngac sac.” ²⁵ Ma in ô yom bocdec bu, “In bu ngac sac me in ngac gitên, aô kayalê dom. Gên tigen aô kayalê. Mun-nga aô ngac tapec, ma kwahic dec aô tanôn po asê.” ²⁶ Goc sêndac in, “In kôm gên sake têt am? In kôm am tanôm nayham sa nalên bocke? Sôm asê têt yac.” ²⁷ Ma in sôm, “Aô gasôm têt mac su, magoc mac akôc anen yom sa dom. Tu sake-nga mac bu angô tiyham? Mboe mac atac whin bu ati in ndê sênomi awhin, a?” ²⁸ Têt dinan sêpu in ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti ngac dinan ndê ngacsênom! Moses ndê sênomi yac. ²⁹ Yac anyalê bu Anötö kên in ndê yom têt Moses, magoc ngac dinan ti in ndê nahu, yac anyalê dom.” ³⁰ Goc ngac dau sôm, “Gên kain dan solop! Mac asôm bu mac anyalê in ndê nahu dom. Tigen alic su nan! In kôm aô tanôn po asê. ³¹ Yac anyalê bu Anötö oc kên danğa têt lau sac dom. Mba! In kên danğa lau gitên nan sênkuc in ndê

yom. ³² Yac dangô dan mun su dom, bu namalac dan kôm ngac nan dinda kôc in ti tapec, nan tandô po asê. Mba sambuc! ³³ Ngac dinan bu men akên Anötö dom, dec oc tôm dom bu in kôm gên dan.”

³⁴ Nac sêngô in ndê yom dinan, dec gêli nac si nalôm sa ndandô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhôn yac, a? Sac gêm am ahuc têt ndoc dinam kôc am!” Goc sêtin in sa awê gi.

Lau nan sêkên whin Yisu dom, nan sêtôm lau tapec

³⁵ Têt ndoc Yisu ngô nawê bu lau Palêsai sêtin ngac dau su, nan in kêsalê in e tap in sa, ma ndac in, “Am kên whin Namalac ndê Atu, me mba?” ³⁶ Ma in ô yom ma sôm, “O ndau! Namalac ndê Atu in asa? Sôm têt aô, goc aô wakên whin in.” ³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic in su. Aô ngac dau dec, nan gasôm yom têt am.” ³⁸ Ma in sôm, “Pômdau, aô gakên whin am.” Goc in pôn haduc têt Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, “Aô gasip nom gamen ma lau oc sêtap matôc sa tu aô-nga. Lau tapec oc sêti lau tandô nayham, ma lau nan gauc gêm bu nac lau tandô nayham, nan oc sêtôm lau tapec.” ⁴⁰ Lau Palêsai natô sêmbo sêwhin, ma sêngô Yisu ndê yom dinan ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tanpec awhin, a?” ⁴¹ Ma in sôm, “Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm nayham, magoc mac akên whin aô dom. Tu dinan-nga dec mac nem giso gacgen yêc mac-nga.”

10

Yom gôlin pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom ndandô aô wasôm têt mac, bu ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam dom, magoc kêgili tun bambalin bu sôc ndi, nan ngac kan-nda. ² Magoc ngac nan sôc domba si tunlôm yêc gatam solop, nan ngac yob domba-nga ndandô. ³ Ngac nan yob gatam oc lêc gatam su têt in, ma domba sênjalê in awha. In oc ta domba tigen-tigen si naê, ma wê nac sêsa sêndi. ⁴ Têt ndoc in kôc in

ndê domba hon sêsa si, nan in kêsêlêñ muñ ma ñac sêñkuc in, bu ñac sêñyalê in awha. ⁵ Tigen ñac oc sêñkuc ñgac apa dan dom. Mba! Ñac oc sêlhö bambalin yêc in, bu sêñyalê in awha dom!” ⁶ Yisu sôm yom gölin dinan, magoc ñac sêñyalê in ndê yom ñahu dom.

Yisu in gatam domba-nga

⁷ Bocdinan Yisu sôm tiyham, “Yom ñandô aö wasôm têt mac! Aö gatôm gatam tu domba sêsôc si tunlôm sêndi-nga. ⁸ Kêdôhônwaga tasan hon nan sêhóc asê sêmuñ aö, nan lau kan. Magoc domba sêkêñ danğa ñac dom. ⁹ Aö gatam, ma domba nan sêsôc yêc aö, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. Ñac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêt sêneñ-nga ñayham sa. ¹⁰ Ñgac kan men bu nem kan ti ndic ndu ma señ popoc. In ndê gwelen dau dinan. Tigen aö gameñ bu wamasan lêt bu lau sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndöc tali-nga sa, ma mwasiñ dau oc êñsalê ñac ahuc.”

Yisu in Nadau yob domba-nga ñayham

¹¹ “Aö ñgac wayob domba-nga ñayham. Ñgac yob domba-nga ñayham oc kêt dau sambuc e nditôm in mbac ndu bu nem in ndê domba sa. ¹² Magoc ñgac nan yob domba tu tap ñaôli sa-nga, nan gitôm ñgac nan yob dau ndê domba, nan dom. In bu lic giam sac dan men, dec in oc hu domba siñ ma lhö ndi. Goc giam sac oc señ domba ma sêlhö bambalin. ¹³ Ñgac dinan oc lhö ndi, bu in gêm gwelen tu awa-nga ñambwa, ma hêgo dau tu domba-nga dom.

¹⁴⁻¹⁵ “Aö ñgac wayob domba-nga ñayham. Gitôm Daman kêtalê aö, ma aö kayalê Daman, bocdinan aö kayalê aneñ domba, ma aneñ domba sêñyalê aö. Ma wakêt dau sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ñac sa. ¹⁶ Ma aneñ domba ñatô sêmbo, nan sêmbo sêwhiñ domba ton dindéc dom. Aö wandic ñac sa sêmeñ sêmbo sêwhiñ domba dindéc, ma ñac oc sêti ton tigen. Ñac si ñadau tigen aö dec

wayob ñac, ma ñac hon oc sêkêñ danğa aö awhan.

¹⁷ “Daman tac whiñ aö, bu aö wakêt dau gacgen wambac ndu, ma tiñambu aö watisa tiyham. ¹⁸ Ñamalac dan oc kêt tanli ñahu su yêc aö dom. Aö dau oc wahu tanli ñahu siñ tôm aö dau atac whiñ. Anötö kêt ñac lai têt aö bu aö dau wahu siñ, ma bu aö dau wakêt sa tiyham. Daman gic atu yom dau dinan.”

¹⁹ Lau bata Israel-nga sêngö yom dinan ma sêwhê dau kêt ti sêseñ dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, “Ñalau sac dan mbo in ndê ñalôm ma kôm in ndê gauc timboloc. Anğö in ndê yom dom!” ²¹ Magoc lau ñatô sêsôm, “Ñgac ti ñalau sac oc sôm yom kaiñ dinan dom. Ma ñalau sac oc kôm ñgac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-nga sêtiñ Yisu su

²² Têt ndoc uhö-nga, lau Israel-nga si †Mwasiñ Sic Gawi Lôm-nga hóc asê Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlêñ mbo lôm dabun ñabatêmdö, mbo gameñ nan sêsam bu Solomon ndê Batêm. ²⁴ Ma lau bata Israel-nga sêkac sa sêngihi in ahuc, ma sêsôm, “Ñasawa baliñ lec yac atac lu-lu tu am-nga. Bocdinan dec sôm yom yêc awê têt yac. Am Mesaya dau, me mba?” ²⁵ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm têt mac su, magoc mac akêt whiñ aö dom. Ma aö gakôm gêt dalô gam Daman anğö. Gêt dau pun yom ñandô pi aö dön, ma whê aneñ ñahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêt whiñ aö dom, ñahu bu mac ati aö neñ domba dom. ²⁷ Aneñ domba sêkêñ danğa aö awhan. Aö kayalê ñac, ma ñac sêñkuc aö. ²⁸ Aö oc wakêt ñac sêndöc tali ñapan ma oc tôm dom bu ñac sêniñga têt têt ñambu-nga dom. Ma lau dan sêtôm dom bu sêngaho ñac su yêc aö aman. ²⁹ Daman kêt aneñ domba têt aö, ma gêt dan hóc gêtêc in su dom. Bocdinan lau dan sêtôm dom bu sêngaho ñac su yêc Daman amba. ³⁰ Alu Daman ati gêt tigen.”

³¹ Têt dinan lau bata sêkêt hoc sa tiyham bu sêtuc in. ³² Magoc in sôm têt ñac, “Mac bu atuc aö ña hoc

tu gêñ dalô bocke-nga? Bu aö gatôc gêñ ñayham daêsam têtñ mac, tôm nañ Damañ kêtñ têtñ aö.”³³ Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêñ dañ nañ am kôm-nga dom. Mba! Am ñamalac dañ, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinañ sac sambuc, ma tu dinañ-nga yac bu atuc am ña hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac añyalê yom nañ Anötö dau sôm pi lau bata Israel-nga ñatô, nañ sêto yêc mac nem Buku Yomsu-nga* bocdec bu, ‘Aö gasam mac bu anötöi.’³⁵ Anğô su nañ! Anötö kêtñ inñ ndê yom têtñ lau nom-nga dinañ, ma sam ñac bu anötöi. Ma gitôm dom bu dasenñ Anötö ndê yom dañ su.³⁶ Ma aö bocke? Damañ dau kêyalinñ aö sa ma kêkinñ aö gasip nom gameñ. Bocdinañ tu sake-nga mac asôm bu aneñ yom sac sambuc, têtñ ndoc aö gasôm bu aö Anötö ndê Atu?³⁷ Aö bu wakôm Damañ ndê gwelenñ nañ kêtñ sip aö amañ, nañ dom, nañ akêtñ whinñ aö dom.³⁸ Tigeñ aö gakôm Damañ ndê gwelenñ, ma bocdinañ dec mac bu akêtñ whinñ aneñ yom dom, tigeñ akêtñ whinñ tu gêñ nañ aö gakôm-nga. Ma bocdinañ mac oc añyalê pi ñandô bu Damañ mbo aö ñalôm, ma aö gambo inñ ñalôm.”

³⁹ Têtñ dinañ sêñsahê tiyham bu sêkôc inñ dôn, magoc ñac gitôm dom, ma inñ kölhô gi.⁴⁰ Ma inñ pi Bu Jordan ñadañga gi, ma mbo gameñ nañ muñ-nga Jon kêku lau mbo.⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêtñ inñ si, ma sêsôm têtñ dau, “Jon kôm gêñ dalô dañ dom. Magoc yom hoñ nañ inñ sôm pi ñgac dindêc, nañ yom ñandô.”⁴² Ma lau daêsam sêkêtñ whinñ Yisu yêc gameñ dinañ.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² ñgac dañ ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma inñ ndê lhuwê lu sêmbo, dañ ndê ñaê Mata, ma dañ ñaê Maria, awhê nañ tinjambu tac bu ñamalu

ñayham pi Pômdau gahi, ma puñ ña inñ kêclauñ. Têtñ bêt dañ Lasarus gêmbac.³ Goc Maria lu Mata sêkêtñ yom têtñ Yisu bocdec bu, “Pômdau, ñgac nañ am atac whinñ dec gêmbac.”⁴ Yisu ngô yom dau ma sôm, “Inñ gêmbac tu bu mbac ndu ñambwa-nga dom. Inñ gêmbac bu têtñ Anötö ndê ñaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whinñ.”

⁵ Yisu tac whinñ Maria lu Mata ma Lasarus.⁶ Tigeñ têtñ ndoc inñ ngô ñawaê bu Lasarus gêmbac, nañ inñ têtñ inñ gi ñagahô dom. Inñ gacgeñ mbo gameñ dinañ gitôm bêt lu.⁷ Goc inñ sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi, “Dalhô dambu datêtñ gameñ Judia-nga dandi.”⁸ Magoc ñac sêsôm, “Kêdôhônñwaga, mba! Ñasawa apê lec lau bata Israel-nga nañ sêmbo dindê, nañ tac whinñ bu sêtuc am ña hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?”⁹ Ma Yisu ô yom ña yom gôlinñ dañ, ma sôm, “Têtñ bêt hoñ ac pô gameñ gitôm acgatu ñasawa 12, ma tinjambu ñasec sa. Ñamalac dañ bu êñsêlêtñ têtñ ndoc ac-nga, dec inñ oc tinñ gahi dom, bu inñ gêlic ñawê nom dindêc-nga.¹⁰ Magoc inñ bu êñsêlêtñ têtñ ôbwêc, dec inñ oc tinñ gahi, bu inñ ndê ñawê mba.”¹¹ Goc Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Yac neñ silip Lasarus yêc bêt. Aö watêtñ inñ wandi bu wauñ inñ sa.”¹² Ma ñgacsêñomi sêsôm, “Pômdau, inñ bu yêc bêt yêc, dec inñ dau oc ñayham sa.”¹³ Ñac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêt, magoc inñ ndê yom dau ñahu bu Lasarus mbac ndu su.¹⁴ Goc Yisu sôm yom yêc awê têtñ ñac bu, “Lasarus mbac ndu.¹⁵ Tu mac-nga dec aö atac ñayham bu aö gambo g awhinñ inñ dom, bu kwahic dec mac oc akêtñ whinñ tu gêñ nañ aö bu wakôm-nga. Bocdinañ yac datêtñ inñ dandi.”¹⁶ Ma Tomas, ñgacsêñom nañ sêsam bu Lôcnpôn, nañ sôm têtñ ñgacsêñomi ñatô, “Ayôc! Dawhinñ inñ dandi, ma dambac ndu dawhinñ inñ.”

Yisu inñ yac neñ datisa ti dambo tanli

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-nga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêtñ ñaclai têtñ kinñ ti gôlinñwaga bu sênem gôlinñ sêmbo nom, ma bocdinañ inñ sam ñac bu anötöi. Ma têtñ ñatô inñ sam ñac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

ηahu

¹⁷ Yisu hōc asê gameŋ Judia-nga ma tap sa bu sêkêŋ Lasarus ndê ŋamlan yêc hocsuŋ dan gitôm bêc hale su. ¹⁸ Malac Betani yêc suŋ sa têŋ Jerusalem, seŋ ŋasawa gitôm kilometa tō. ¹⁹ Ma lau Israel-nga daêsam sêsa akêŋ Jerusalem sêmeŋ, ma sêndōc sêwhiŋ Mata lu Maria, bu sênem malô inlu tu lhuŋgac hu inlu siŋ-nga. ²⁰ Mata ŋô bu Yisu kêsêlêŋ meŋ, goc sa gi bu lic in, magoc Maria ndōc andu. ²¹ Têŋ ndoc Mata hōc asê Yisu, naŋ in sôm têŋ in, “O Pômdau, am bu mbo, dec aō lhuŋgac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mweŋ hōc asê su, ma aō kayalê bu gêŋ bocke naŋ am bu ndac têŋ Anötō, naŋ in oc kôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Am lhômŋgac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aō kayalê bu in oc tisa têŋ bêc ŋambu-nga naŋ lau batê hon oc sêtisa.” ²⁵ Goc Yisu sôm, “Ŋamalac si sêtisa ma sêmbo tali ηahu, naŋ aō dauŋ. Asa naŋ kêŋ whiŋ aō ma mbac ndu su, naŋ oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma asa naŋ mbo tali ma kêŋ whiŋ aō, naŋ oc niŋga têŋ têm ŋambu-nga dom, in oc gacgeŋ mbo tali. Am kêŋ whiŋ yom dindec, me mba?” ²⁷ Ma Mata sôm, “Aêc Pômdau! Aō gakêŋ whiŋ bu am Mesaya, ma Anötō ndê Atu naŋ in gic bata bu êŋkiŋ sip nom meŋ.”

²⁸ Mata sôm yom dinaŋ su, goc mbu gi ma ta Maria têŋ in meŋ. Ma in sôm têŋ in, “Kêdôhônwaga meŋ su, ma in ndac am.” ²⁹ Maria ŋô su, goc tisa ŋagahô bu sa têŋ Yisu ndi. ³⁰ Têŋ ndoc dinaŋ Yisu hōc asê Betani su dom, in gacgeŋ mbo gameŋ naŋ Mata hōc pi in. ³¹ Lau Israel-nga naŋ sêmbo andu sêwhiŋ Maria tu bu sênem malô in, naŋ sêlic in tisa ŋagahô ma kôlhô gi. Ŋac gauc gêm bu in oc têŋ sêhō ndi bu taŋ lhuŋgac mbo dindê, ma bocdinaŋ sêsa si ma sêŋkuc in.

³² Têŋ ndoc Maria hōc asê gameŋ naŋ Yisu mbo ma gêlic in, naŋ in hu dau sip nom yêc in gahi-nga, ma sôm, “O Pômdau, am bu mbo, dec aō lhuŋgac oc mbac ndu dom.” ³³ Yisu

gêlic Maria taŋ, ma gêlic lau Israel-nga naŋ sêwhiŋ in, naŋ sêtaŋ bocdinaŋ, dec kêsahê ŋawapac atu yêc ndê ŋalôm. ³⁴ Ma in ndac, “Mac anŋuhun in yêc nde?” Ma sêsôm, “Mweŋ Pômdau, ma lic.” ³⁵ Têŋ dinaŋ Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-nga dinaŋ sêsôm, “Alic, in atac whiŋ Lasarus ndu andô.” ³⁷ Magoc ŋatô sêsôm, “In kôm ŋgac tapec tandô po asê. Bocke dec in kôm Lasarus ŋayham sa dom, ma in mbac ndu?”

Yisu uŋ Lasarus sa

³⁸ Têŋ dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu tiyham, ma in kêsêlêŋ têŋ sêhō gi. Ŋac sêkêŋ ŋgac batê dau ndê ŋamlan yêc hocsuŋ dan, ma sêmpi hoc dan gi ndōc sê awaha ahuc. ³⁹ Têŋ ndoc Yisu hōc asê, naŋ in sôm têŋ lau naŋ sêwhiŋ in bu, “Mac ampi hoc dau sa.” Magoc ŋgac batê ndê lhuwê Mata sôm, “Pômdau! In yêc gitôm bêc hale su. Oc ŋamaniŋ sa su.” ⁴⁰ Dec Yisu sôm, “Aō gasôm têŋ am su, bu kêŋ whiŋ, dec am oc lic Anötō ndê ŋaclai ti ŋawasi.” ⁴¹ In sôm yom dinaŋ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma sôm, “Damaŋ, aō wanem danŋe am, bu am ŋô aneŋ yom. ⁴² Aō kayalê bu am kêŋ danam aō ŋapaŋ, magoc kwahic dec aō bu wanem danŋe am, bu lau naŋ sêlhac dec oc sêŋgô aneŋ yom, ma sêkêŋ whiŋ bu am kêkiŋ aō gameŋ.” ⁴³ Goc in mbwêc awaha atu, “Lasarus! Sa mweŋ!” ⁴⁴ Dec Lasarus sa meŋ, ma po naŋ sêmpan in gahi ti amba, ma po dan naŋ sêhi pi in ŋagôlôn, naŋ gacgeŋ sêyêc in. Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Akôc po su yêc in, ma akêŋ in lhô ndi.”

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêŋ atu dinaŋ-nga dec lau Israel-nga daêsam naŋ sêmbo sêwhiŋ Maria ma sêlic gêŋ naŋ Yisu kôm, naŋ sêkêŋ whiŋ in. ⁴⁶ Magoc ŋatô sêtêŋ lau Palêsai si, ma sic miŋ pi gêŋ naŋ Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuŋsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-nga sêpitigeŋ, ma sêndac ŋac, “Yac oc dakôm gêŋ sake? Ŋgac dinaŋ kôm

gêñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac in ahuc dom, dec lau hon oc sêkên whin bu in Mesaya dau. Ma lau Rom-nga oc sêmen ma sêsen yac neñ gameñ danem akin Anötö-nga ti yac lau Israel-nga hon su.”

⁴⁹ Têñ yala dinañ Kayapas in ðabuñsiga ñamata-nga. Ma in sôm têt lau Sanedrin-nga, “Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ In mbac ndu man! Yham dom bu lau Israel-nga hon sêninga. Ngac tigen bu mbac ndu ô lau hon, nan oc ñayham hôc gêlêc su.”

⁵¹ Kayapas sôm yom dinañ ña in dau ndê gauc dom. Magoc têt yala dinañ in dabuñsiga ñamata-nga, dec in sôm yom dau gitôm propet dan. Ma yom dau ñahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-nga hon. ⁵² Ma tu ñac tawasê-nga dom. In oc mbac ndu tu Anötö ndê lau hon nan sêmbo gameñ nom-nga tidau-tidau, tu bu ndic ñac hon sa sêpitigen.

⁵³ Bocdinañ têt bêc dinañ lau bata Israel-nga dinañ sic hu sêñsalê lêt bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinañ-nga Yisu kêsêlêt mbo awê yêc lau Israel-nga ñalôm dom. In kölhö gi mbo malac Eprayim, nan yêc gameñ sawa ñamakê. Ma in ndê ñgacsêñomi sêmbo gameñ dinañ sêwhin in.

⁵⁵ Têt ndoc lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-nga meñ kêpin, n an lau daêsam yêc gameñ ñamakê-nga sêpi Jerusalem si. Ñac bu sêñkuc lau Israel si lêt sêmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-nga mun su nan goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu ñapan. Têt ndoc sêkac sa sêmbo lôm dabuñ, nan sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? In oc meñ tu Mwasin Pasowa-nga, me mba?” ⁵⁷ Tigen dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameñ nan Yisu mbo, nan sa, nan kêt ñawaê têt ñac, ma ñac oc sêkôc in dôn.

12

Maria gêm oso Yisu
(*Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38*)

¹ Bêc 6 yêc dôn yêc bu Mwasin Pasowa-nga hôc asê, ma Yisu têt malac Betani gi. Lasarus, ñac nan in un sa akêt lau batê-nga, nan mbo malac dinañ. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ñac sêndê mwasin tu Yisu-nga. Lasarus ti lau ñatô sen gêt sêndôc sêwhin in, ma Mata gêm akin ñac mbo. ³ Goc Maria meñ, kôc a ñakwi ñamalu ñayham nan ñaôli atu sip kac dan, ma kêt pi Yisu gahi. Goc in pun in gahi ña in dau kêclauñ. Ma gêt dau ñamalu hôñ dau sa ma gêm andu ñalôm ahuc.

⁴ Têt dinañ Judas Iskeriot, ñgacsêñom nan tinambu hoc Yisu asê, nan sôm, ⁵ “Bu ñamalu ñayham dindêc ñaôli atu, gitôm denarii 300 nan dakôc ti ñaôli tu gwelen yala sambuc-nga. Tu sake-nga awhê dec kêyain? Gitôm bu dakêt têt lau sênemlhi, ma dakêt ña-awa tu danem lau ñalôm sawa sa-nga.” ⁶ Judas sôm yom dinañ, magoc in gauc gêm lau ñalôm sawa dom. In sôm yom dinañ ñahu bu in ñac kan-nda. In yob ñac-sêñomi si talhi mone-nga, ma gêm kan mone ñatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindêc ahuc dom. In yob gêt dau ñapan e kwahic dec, gic waê bêc sêñsuhun aô-nga. ⁸ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhin mac ñapan. Tigen aô oc wambo wawhin mac ñapan dom.”

Lau dabuñsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têt ndoc dinañ lau Jerusalem-nga daêsam sêngô ñawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic in. Ma ñac bu sêlic Lasarus, ñac nan Yisu un sa yêc lau batê-nga, nan whin. ¹⁰ Tu dinañ-nga dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whin. ¹¹ Ñahu bu lau Israel-nga daêsam sêhu ñac sin ma sêkêt whin Yisu tu Lasarus-nga.

Yisu sôc malac Jerusalem gi
(*Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38*)

¹² Têt ñagalanjê lau daêsam nan sêmbo Jerusalem tu Mwasin Pasowa-nga sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlêt mbo sen bu têt Jerusalem meñ.

13 Bocdinañ ñac sêsa si bu sêkôc in sa. Sêhôt tômtôm ñalauñ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampiñ in nañ meñ gêm Pômdau aŋgô. Tampiñ lau Israel-ña si Kiñ.” 14 Yisu kêsêlêñ meñ ndôc donki ñatu dan ñahô, ma ñalêñ dinañ propet akwa dan ndê yom ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

15 O mac lau †Sayon-ña, atôc daôm dom. Alic mac nem Kiñ têt meñ, ndôc donki ñatu ñahô. [Sek 9:9]

16 Yisu ndê ñgacsêñomi sêlic gêt hon dinañ, magoc ñac sêñyalê ñahu dom. Tigen tiñambu, têt ndoc Yisu tisa ti ñawasi atu, nañ sêñyalê bu yom dau, nañ sêto muñ su, nañ hêganôn Yisu, ma tu dinañ-ña lau sêkôm gêt dinañ têt in.

17 L au daêsam nañ sêmbô sêwhiñ Yisu têt ndoc in mbwêc Lasarus ma uñ in sa akêt lau batê-ña, nañ sic miñ pi in ñapañ. 18 Bocdinañ lau daêsam sêngô ñawaê bu Yisu kôm gêt dalô atu dinañ, ma sêsa si bu sêlic in têt bêt dinañ. 19 Ma têt têt lau Palêsai sêlic gêt dau, nañ sêsôm têt dandi, “Alic, yac neñ yom hon ñandô mbasi. Yac oc dalhac in ahuc ñalêñ bocke? Lau hon oc sêñkuc in!”

Yisu sôm gwanan bu in oc mbac ndu

20 Lau Grik ñatô sêmbô sêwhiñ lau nañ sêpi malac Jerusalem tu sênem akiñ Anôtô-ña têt om atu Pasowa-ña. 21 Lau Grik dinañ sêtêt Pilip, ñgacsêñom nañ meñ akêt malac Bet-saida yêc gameñ Galili-ña, ma sêsôm têt in bu, “O ñgac atu, yac bu alic Yisu.” 22 Dec Pilip gi sôm yom dau têt Andru, ma inlu si sêsôm têt Yisu. 23 Yisu ñgô yom dau goc sôm yom gôliñ dan bocdec bu, “Ndoc meñ sa bu Ñamalac ndê Atu tap in ndê waê atu sa. 24 Aô wasôm yomandô têt mac. Gêt ñawhê dan bu sêsô sip nom

ndi dom, dec gêt tigen dau oc gacgen yêc. Magoc gêt dau bu dasô sip nom ñalôm ndi, dec oc tibalê ma niñga, magoc tiñambu oc po pi meñ ma nem ñandô daêsam tiyham. 25 Asa nañ tac whiñ bu sap gêt nom-ña dôñ ñapañ tu mbo tali-ña, nañ oc niñga. Magoc asa nañ bu hu gêt nom dindê-ña siñ tu êñkuc aô-ña, nañ tap señ ndôc tali têt têt ñambu-ña-ña sa. 26 Asa nañ gauc gêm bu nem akiñ aô, nañ meñ êñkuc aô. Ma gameñ nañ aô oc wambo, nañ in nañ gêm akiñ aô, nañ oc mbo bocdinañ. Lau hon nañ sem akiñ aô, nañ Damañ oc toc ñac sa.

27 “Kwahic dec aô neñ ñalôm kedehe aô ñandô. Tigen aô wandac Damañ bu êñgaho aô su yêc ndoc ñawapac-ña dindê dom. Mba! Tu gêt dau dindê-ña dec aô gameñ. 28 Damañ, aô wasa lêt dindê tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinañ, ma awha dan sa akêt undambê bocdec bu, “Aô gatap waên sa tu am-ña su, ma watap sa tiyham.” 29 Lau daêsam nañ sêmbô gameñ dinañ sêngô ñakêcia dau, ma ñatô sêsôm bu wapap gic. Ma ñatô sêsôm bu añela dan sôm yom têt Yisu. 30 Magoc Yisu sôm, “Awha dinañ sa tu aô-ña dom, magoc sa tu mac-ña. 31 Kwahic dec ti ndoc Anôtô êmatôc lau nom dindê-ña. Ma in oc êmasuc nom dindê ñadau su.* 32 Magoc têt ndoc sêndic aô pi a ma sêsun aô sa yêc nom, nañ aô oc wahê ñamalac akêt gameñ hon sêtêt aô sêmeñ.” 33 Yisu sôm yom dinañ bu tôc ñalêñ nañ in oc mbac ndu, nañ asê.

34 Ma lau dinañ sêto in awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-ña, nañ sôm bu Mesaya oc mbo ñapañ. Ma bocke dec am sôm bu ñac oc sêsun Ñamalac ndê Atu sa? Ñamalac ndê Atu dau in asa?” 35 Goc Yisu sôm,

* **12:31:** Yisu sôm bu Anôtô oc êmasuc nom dindê ñadau su. Têt ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, in ku Sadañ ndê ñalac dula-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku in dula su yomandô, magoc Anôtô kêt ñasawa têt Sadañ ma in kôm in ndê gwelêñ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinañ lau nañ sêkêt whiñ sic waê bu sêlhac ñanga ma sêndic siñ têt Sadañ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anôtô kêt ñalac têt ñac bu sêku in dula (Rom 16:20). Têt bêt ñambu-ña, Anôtô oc señ Sadañ ti in ndê añela ti lau sac su ma in ndê ñalac oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

“Ya ñawê oc mbo whiñ mac ñasawa sauñ, ma boc-dinañ anşêlêñ ambo ñawê dau ñalôm, bu ñasec nem mac ahuc dom. Lau nañ sêñsêlêñ sêmbo ñasec ñalôm, nañ sem gauc gameñ nañ oc sêñdi nañ. ³⁶ Akêñ whiñ Ñawê dau nañ kwahic dec mbo whiñ mac, ma mac oc ati lau ñawê-ñga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ñac siñ, ma siñ dau têtñ ñac.

Lau daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gêtñ dalô daêsam yêc lau Israel anğô-ñga, magoc daêsam sêkêñ whiñ dom bu in Mesaya dau. ³⁸ Ma bocdinañ yom nañ propet Aisaya to muñ su, nañ ñandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdau, ñac si asa kêtñ whiñ yom nañ yac ahoc asê?

Ma ñac si asa ndê gauc sa pi am nem ñaclai atu, nañ am têtñ tiawê? [*Ais 53:1*]

³⁹ Bocdinañ Anötö ndê propet Aisaya têtñ asê gwanan bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêñ whiñ. Ma in to yom dan tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdau kôm ñac si tandô tipec, ma ñac si ñalôm ñadandi. Bocdinañ gitôm dom bu sêlic ña tandô, ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm. Ma gitôm dom bu ñac sêñem dau kwi, ma wakôm ñac ñayham sa tiyham. [*Ais 6:10*]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ñahu bu in gêtlic Yisu ndê ñawasi su, ma bocdinañ dec sôm yom asê pi in.

⁴² Yom dau yêc bocdinañ, magoc lau Israel-ñga daêsam sêkêñ whiñ Yisu, ma ñac si lau bata ñatô sêwhiñ. Tigen ñac sêtôt si sêkêñ whiñ in tiawê dom, ñahu bu ñac sêtôt bu lau Palêsai oc sêtin ñac su yêc gôlôwac Israel-ñga.

⁴³ Ñac atac whiñ bu ñamalac sêlic ñac ñayham ma sêken waê têtñ ñac, hôt gêtlic bu sêtap waê sa yêc Anötö.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa nañ kêtñ whiñ aô, nañ kêtñ whiñ aô tañwasêñ dom. In kêtñ whiñ in nañ kêtin aô gameñ, nañ whiñ. ⁴⁵ Ma asa nañ gêtlic aô, nañ gêtlic in nañ kêtin aô gameñ, nañ bocdinañ. ⁴⁶ Aô

gahôt asê nom gitôm ya ñawê, bu lau hoñ nañ sêkêñ whiñ aô, nañ oc sêmbo ñasec dom. ⁴⁷ Asa nañ ngô aneñ yom magoc danğa wambu dom, nañ aô dauñ oc wamatôt in dom. Bu aô gameñ bu wamatôt lau nom-ñga dom, magoc bu wanem ñac si. ⁴⁸ Lau hoñ nañ sêkôt aô ti aneñ yom sa dom, nañ oc sêtap matôt sa têtñ bêtñ ñambu-ñga. Ma ñac si matôt ñahu sip ñac sêkôt aneñ yom sa dom. ⁴⁹ Bu aô gasôm dauñ neñ yom dom. Damañ nañ kêtin aô gameñ, nañ gic atu yom hoñ tu wasôm asê-ñga. ⁵⁰ Ma aô kayalê bu yom nañ in gic atu, nañ ti ñamalac si señ sêñdôt tali ñapañ-ñga. Bocdinañ anyalê bu yom hoñ nañ aô gasôm, nañ kêtuc yom nañ Damañ dau kêtñ têtñ aô.”

13

Yisu kêtwasin ñgacsêñomi gahi

¹ Lau Israel-ñga si om atu mwasin Pasowa-ñga meñ kêtin, ma Yisu kêtalê bu ndoc meñ hôt asê su, bu in hu nom dindec siñ ma mbu têtñ Damba ndi. In atac whiñ in dau ndê lau nañ sêmbo nom, ma in bu têtñ asê tiawê, ñalêñ nañ in atac whiñ ñac ndu andô. ² In ti ndê ñgacsêñomi sêñdôt sêwhiñ dau bu sêñeñ gêtñ, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atungac, mbo whiñ ñac. Sadañ sip in ndê ñalôm muñ su, ma kêtñ gauc têtñ in bu hoc Yisu asê. ³ Yisu kêtalê bu Damba kêtñ gêtñ hoñ sip in amba, ma bu in meñ akêñ Anötö, ma oc mbu têtñ in ndi. ⁴ Bocdinañ in tisa yêc tebo, kac in ndê ñakwê awê-ñga su, ma kic po dapuñ dauñ-ñga dan pi in ñampê. ⁵ Goc in tac bu sip suc dan, ma gic hu kêtwasin ñgacsêñomi gahi, ma puñ ña po nañ in kic pi ñampêbalê. ⁶ In têtñ Saimon Pita meñ, ma Pita ndac, “Pômdau, am bu êmgwasin aô gahin whiñ, a?” ⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêtñ nañ aô gakôm gambo, tigen tiñambu am oc êmyalê.” ⁸ Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasin aô gahin dom andô!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô bu wanğwasin am dom,

dec am oc ti aneŋ daŋ dom.”⁹ Dec Pita sôm, “Bocdinaŋ Pômdau, êmgwasin aö gahiŋ ŋambwa dom, magoc amanŋ ti ŋagôlôn whin!”¹⁰ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ŋamalac naŋ gêlin bu su, naŋ tiŋambu êŋgwasinŋ gahi ŋambwa, dec in ndê ŋamlic sambuc ŋawasi sa. Aö wasôm têt mac lau dinaŋ bu mac ŋawasi sa su, magoc mac hoŋ dom.”¹¹ Yisu kêyalê ŋac naŋ oc hoc in asê, ma tu dinaŋ-ŋga sôm bu ŋac hoŋ ŋawasi dom.

¹² Yisu kêgwasinŋ ŋac hoŋ gahi pacndê, dec sôc in ndê ŋakwê awê-ŋga sa tiyham, ma mbu gi ndöc ndê mala. Ma in ndac, “Mac anyalê gêt naŋ aö gakôm têt mac, naŋ ŋahu, me mba?”¹³ In solop bu mac asam aö bu ‘Kêdôhônwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aö daun dindéc.¹⁴ Ma kwahic dec aö, mac nem kêdôhônwaga ma Pômdau, kagwasinŋ mac gahim. Ma aö wasôm têt mac, bu aŋgwasinŋ nem asidôwai si gahi bocdinaŋ.¹⁵ Aö gatôc ŋadôn têt mac, bu mac alic ma akôm tôm aö gakôm têt mac.¹⁶ Aö wasôm yom ŋandô, bu ŋac akiŋ daŋ hóc gêlêc in ndê ŋadau dom, ma ŋac aheŋ-ŋga hóc gêlêc in naŋ kêkinŋ in, naŋ dom.¹⁷ Kwahic dec aö gawhê gêt dindéc sa ma mac anyalê, ma mac bu akôm ŋandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasinŋ sa.”

Yisu sôm ŋac hoc in asê-ŋga asê

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm yom dindéc pi mac hoŋ dom, bu aö kayalê lau naŋ aö kayalinŋ ŋac sa. Tigeŋ yom daŋ naŋ sêto yêc, naŋ oc ŋandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, ‘Ŋac naŋ gêt gêt whin aö, naŋ kêt kisa aö.’¹⁹ Aö gasôm yom asê gwananŋ pi gêt dau, bu têt têt gêt dau hóc asê, naŋ mac oc akêt whin bu aö Mesaya dau.²⁰ Aö wasôm yom ŋandô têt mac, bu asa naŋ kôc ŋamalac naŋ aö kakiŋ in, naŋ sa, naŋ kôc aö daun sa. Ma asa naŋ kôc aö sa, naŋ kôc in naŋ kêkinŋ aö gameŋ, naŋ sa.”

²¹ Yisu sôm yom dinaŋ su, ma in ndê ŋalôm ŋawapac ŋandô, dec sôm, “Yomandô aö wasôm têt mac, bu ŋac

daŋ mbo dec, naŋ oc hoc aö asê.”

²² Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ ma tahê dandi, bu ŋac sem gauc bu ŋac naŋ in sôm yom pi, in asa.

²³ Ŋgacsêŋom naŋ Yisu tac whin ndu andô, naŋ ndöc gi paŋ Yisu.

²⁴ Dec Saimon Pita gic amba têt in, ma sôm, “Am ndac in bu in sôm yom pi asa.”

²⁵ Goc ŋgacsêŋom dau têt sac Yisu, ma ndac, “Pômdau, asa?”

²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ŋac naŋ aö wapuc bolom dindéc sip sulu ma wakêt têt in.” Goc in puc bolom sip sulu ma kêt têt Judas Iskeriot, Saimon atungac.

²⁷ Judas kôc bolom dau su, ma ŋagahô Sadaŋ sip in ndê ŋalôm. Ma Yisu sôm têt in, “Sa ndi, ma gêt naŋ am gauc gêm bu kôm, naŋ kôm ŋagahô.”

²⁸ Lau hoŋ naŋ sêndöc tebo, naŋ sêŋgô yom naŋ Yisu sôm têt Judas, magoc sêŋyalê ŋahu dom.

²⁹ Judas in ŋac naŋ yob ŋac si talhi mone-ŋga, ma bocdinaŋ dec ŋgacsêŋomi ŋatô gauc gêm bu Yisu kêkinŋ in sa gi bu nemlhi gêt tu Mwasinŋ Pasowa-ŋga, me bu kêt gêt têt lau ŋalôm sawa.

³⁰ Judas gêt bolom naŋ Yisu kêt têt in, ma sa awê gi. Ma gameŋ ŋasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec Ŋamalac ndê Atu oc tap in ndê waê sa, ma in oc po Anötö ndê waê sa whin.³² Ma Anötö oc kêt dau ndê ŋawasi têt ndê Atungac bu po Atu ndê waê sa. Ma in oc po ndê waê sa ŋagahô eŋ.

³³ “O aneŋ lau hac. Aö wambo wawhinŋ mac ŋasawa sauŋ eŋ. Tiŋambu mac oc aŋsalê aö, tigeŋ tôm aö gasôm têt lau bata Israel-ŋga su, dec wasôm têt mac bu gameŋ naŋ aö bu wandi, naŋ mac atôm dom bu amêŋ.³⁴ Kwahic dec aö wakêt yomsu wakuc têt mac bocdec bu. Akêt nem atac whin lom daôm. Tôm aö atac whinŋ mac, dec mac atac whinŋ nem asidôwai bocdinaŋ.³⁵ Ma têt ndoc lau hoŋ sêlic mac nem mêtê atac whinŋ daôm-ŋga, dec ŋac oc sêŋyalê pi ŋandô bu aneŋ ŋgacsêŋomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc inj ahuc (Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac inj bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gamenj nanj aö oc wandi, nanj am gitôm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tinjambu am oc êmkuc aö mwenj.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-nga am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu wanjuc am? Aö wakêj dauj sambuc e nditôm wambac ndu tu am-nga.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-nga, a? Aö wasôm yomandô têtj am, bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aö ahuc tidim tô munj, goc dalec oc tanj.”

14

Yisu ti seŋ datêj inj Damba-nga

¹ Ma Yisu sôm têtj ndê njacsêjomi, “Ambo ti nem njalôm njawapac dom. Akêj whinj Anötö, ma akêj whinj aö bocdinaj. ² Njalôm daêsam yêc Damanj ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindec asê têtj mac dom. Aö watêj Damanj ndê andu dau wandi, bu wamasanj mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasanj nem malam, ma tinjambu aö wambu wamenj ma wakôc mac sa bu amenj andöc gamej dinaj awhinj aö. ⁴ Mac anyalê seŋ têtj gamej nanj aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têtj inj, “Pômdau, yac am gauc gamej nanj am oc ndi, ma bocdinaj njalêj bocke dec yac oc anyalê seŋ bu atêj gamej dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauj gati seŋ, ma yom njandô ti mac andöc tamli njahu yêc aö. Aö tanjwasêj gati seŋ bu njamalac sêtêj Damanj sêndi, ma seŋ danj yêc dom. ⁷ Mac bu anyalê aö njapep, dec oc anyalê Damanj whinj. Ma kwahic dec ma ndi, mac anyalê inj, ma mac alic inj su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, tôc Damam têtj yac, nanj goc nditôm.” ⁹ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhinj mac njasawa balinj su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-nga am sôm têtj aö bu watôc Damanj têtj mac? Aö wasôm têtj am,

bu asa nanj gêlic aö su, nanj gêlic Damanj su bocdinaj. ¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damanj njalôm, ma inj mbo aö njalôm. Mac akêj whinj yom dau, me mba? Yom nanj aö gasôm, nanj aö tanjwasêj neŋ yom dom. Damanj nanj mbo aö njalôm, nanj kôm inj ndê gwelêj nj aö. ¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damanj njalôm, ma inj mbo aö njalôm. Akêj whinj aneŋ yom dinaj. Magoc mac bu akêj whinj aneŋ yom dom, dec gauc nem gêj atu-tu nanj aö gakôm nj Damanj ndê njalaj, ma akêj whinj tu gêj dinaj-nga. ¹² Aö wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj kêj whinj aö, nanj oc kôm gêj atu-tu gitôm aö gakôm. Ma inj oc kôm gêj atu-tu nanj hóc gêlêc inj dinaj su. Njahu bu kwahic dec aö watêj Damanj wandi. ¹³ Ma aö wakôm gêj bocke nanj mac atêj tu aneŋ njê-nga, ma njalêj dinaj aö wapo Damanj ndê waê sa. ¹⁴ Ateŋ gêj tu aneŋ njê-nga, ma aö wakôm gêj dau njandô sa.”

Yisu gic bata bu ênjinj Njalau Dabun

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whinj aö, dec danjam wambu aneŋ yom. ¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Damanj, ma inj oc kêj Njalau Yom Njandô-nga bu meŋ mbo whinj mac njapanj eŋ. Inj oc puc mac dôj ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-nga oc sêkôc inj sa dom, bu njac sêtôm dom bu sêlic inj me sênyalê inj. Tigeŋ mac anyalê inj, bu inj mbo whinj mac, ma oc mbo mac nem njalôm. ¹⁸ Aö wahu mac siŋ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauj watêj mac waloc.

¹⁹ “Njasawa sauŋ ma lau nom-nga oc sêlic aö tiyham dom, tigeŋ mac oc alic aö. Njahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo tanjli, ma tu dinaj-nga dec oc nditôm bu mac ambo tamli njapanj awhinj. ²⁰ Têtj têtj dinaj, mac oc anyalê bu aö gambo Damanj njalôm, ma mac ambo aö njalôm, ma aö gambo mac njalôm. ²¹ Asa nanj kôc aneŋ yomsu sa yêc inj ndê njalôm ma danja wambu, nanj tôc asê bu inj atac whinj aö njandô, ma Damanj oc atac whinj inj

bocdinaŋ. Ma aö dauŋ oc atac whiŋ iŋ, ma watôc dauŋ asê têt iŋ.”

²² Goc ŋgacsêŋom daŋ ŋaê Judas sôm, “Pômdau, tu sake-ŋga am sôm bu tôc daôm asê têt yac, magoc têt lau nom-ŋga hoŋ dom?” (Ŋgacsêŋom dinaŋ iŋ Judas Iskeriot dom.) ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ oc daŋga wambu aneŋ yom. Ma Damaŋ oc atac whiŋ iŋ ma alu oc atêt iŋ aloc ma ambo awhiŋ iŋ. ²⁴ Yom naŋ aö gasôm asê têt mac, naŋ aö dauŋ neŋ yom dom. Damaŋ naŋ kêkiŋ aö gameŋ, naŋ ndê yom. Tigeŋ lau nom-ŋga naŋ atac whiŋ aö dom, naŋ daŋga wambu aneŋ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhiŋ mac ma gasôm yom hoŋ dindéc têt mac. ²⁶ Magoc tiŋambu, Damaŋ oc êŋkiŋ Ŋalau Dabuŋ nem aö aŋôŋ têt mac loc bu nem mac sa. Iŋ oc êndôhôt mac pi gêt hoŋ, ma kêŋ mac gauc nem yom hoŋ naŋ aö gasôm têt mac su. ²⁷ Aö wakêt aneŋ yom malô têt mac bu yêc mac ŋapaŋ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô naŋ aö oc wakêt têt mac, naŋ hôt gêlêc lau nom-ŋga si su. Bocdinaŋ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têt mac bu aö oc wahu mac siŋ, ma tiŋambu oc wambu wameŋ tiyham. Ma mac bu atac whiŋ aö, dec mac oc atac ŋayham bu aö watêt Damaŋ wandi, bu Damaŋ hôt gêlêc aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindéc têt mac gwanaŋ, bu tiŋambu têt ndoc aneŋ yom dau ŋandô sa, naŋ goc mac oc akêt whiŋ aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têt mac. Ŋahu bu nom dindéc ŋadau kêpiŋ bu meŋ. Iŋ dau ndê ŋaclai mba bu kôm gêt daŋ têt aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêt hoŋ nditôm Damaŋ gic atu aö, ma ŋalêt dinaŋ dec lau nom-ŋga oc sêtŋyalê bu aö atac whiŋ Damaŋ. Bocdinaŋ atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhôt dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain ŋandô,* ma Damaŋ ti ôm wain-ŋga ŋadau. ² A wain ŋasaŋgac hoŋ naŋ sêlhac wain ŋahu aö dauŋ ma sem ŋandô dom, naŋ Damaŋ oc so kic. Ma ŋasaŋgac naŋ sem ŋandô, naŋ iŋ oc ndic sêli bu kôm ŋawasi sa ma nem ŋandô daêsam. ³ Ma ŋalêt tigeŋ, yom naŋ aö gasôm têt mac su, naŋ kôm mac nem ŋalôm ŋawasi sa su. ⁴ Asap aö dôŋ, ma aö wasap mac dôŋ bocdinaŋ. A wain ŋasaŋgac daŋ bu sap ŋahu dôŋ dom, dec oc tôm dom bu nem ŋandô yêc dau-ŋga. Ma mac bocdinaŋ. Mac bu asap aö dôŋ dom, dec oc tôm dom bu mac anem ŋandô. ⁵ Aö gatôm a w ain ŋahu, ma mac atôm ŋasaŋgac. Asa naŋ sap aö dôŋ, ma aö wasap iŋ dôŋ, naŋ oc nem ŋandô daêsam. Mac bu asap aö dôŋ dom, dec oc atôm bu akôm gêt ŋayham daŋ dom. ⁶ Asa naŋ sap aö dôŋ dom, naŋ gitôm ŋasaŋgac naŋ kegwelec sip nom ma tibasô. Ma ŋasaŋgac kaiŋ dinaŋ oc sêhoŋ sa ma sêkêt pi ya ndi ma ya neŋ su.

⁷ “Mac bu asap aö dôŋ, ma bu akôt aneŋ yom sa tidôt yêc nem ŋalôm, dec gêt bocke naŋ mac bu atac whiŋ, naŋ ateŋ têt Anötô, ma iŋ oc kêŋ têt mac. ⁸ Asap aö dôŋ ma anem ŋandô daêsam, dec oc whê mac sa bu aneŋ ŋgacsêŋomi ŋandô, ma ŋalêt dinaŋ mac oc apo Damaŋ ndê waê sa. ⁹ Aö atac whiŋ mac, gitôm Damaŋ atac whiŋ aö. Kwahic dec ambo aneŋ atac whiŋ ŋalôm. ¹⁰ Aö daŋaŋ wambu yom hoŋ naŋ Damaŋ gic atu aö, ma aö gambo iŋ ndê atac whiŋ ŋalôm. Ma mac bu daŋam wambu yom naŋ aö gac atu mac, dec mac oc ambo aneŋ atac whiŋ ŋalôm.

¹¹ “Aö gasôm yom dindéc têt mac, tu bu aneŋ atac ŋayham nem mac nem ŋalôm ahuc. Ma aneŋ atac ŋayham oc êŋsalê mac ahuc. ¹² Aneŋ yomsu dau dec, bu mac atac whiŋ nem asidôwai,

* **15:1:** Yêc Yom Lêŋsêm Akwa Anötô gêm dôhôt lau Israel-ŋga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötô ndê mêtê. Yisu gêm dôhôt dau pi a wain, ma sôm bu iŋ a wain ŋandô.

gitôm aö atac whiņ mac. ¹³ Njamalac naņ kênj dau sambuc ma mbac ndu ô inj ndê asidôwa, naņ ndê mêtê atac whiņ-ņga hóc gêlêc lau hoņ si su.

¹⁴ “Mac bu aņkuc aö neņ yomsu ma akênj nem atac whiņ lom daôm, naņ mac ati aneņ lau atac whiņ-ņga. ¹⁵ Nđau daņ oc sôm gêņ hoņ asê têt inj ndê lau akiņ dom. Magoc gêņ hoņ naņ aö gaņgô yêc Damaņ, naņ aö gawhê sa têt mac su. Tu dinaņ-ņga aö wasam mac bu lau akiņ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neņ lau atac whiņ-ņga. ¹⁶ Mac aņkuc aö tu daôm nem gauc-ņga dom. Mba! Aö dauņ kayaliņ mac sa, ma kakiņ mac bu asa andi ma anem ñandô daêsam, naņ oc yêc ñapaņ. Ma têt ndoc dinaņ, gêņ sake naņ mac atet têt Damaņ anem aö aņôņ, naņ inj oc kêt têt mac. ¹⁷ Aö neņ yomsu dau bocdec bu, atac whiņ mac nem asidôwai andic ñawaê.”

Lau nom-ņga atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têt ndoc lau sac nom-ņga atac tec mac, naņ gauc nem bu ñac sêtec aö muņ su. ¹⁹ Mac bu aņkuc lau nom-ņga si mêtê, dec lau nom-ņga oc atac whiņ mac, ñahu bu ñac atac whiņ ñac dau si lau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ņga dom, bu aö kayaliņ mac sa su yêc ñac, ma tu dinaņ-ņga dec ñac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom naņ aö gasôm têt mac bocdec bu, ‘Ñgac akiņ daņ oc hóc gêlêc inj ndê ñadau dom.’ Lau nom-ņga sêkênj kisa aö, ma oc sêkênj kisa mac bocdinaņ. Ñac sêkôc aneņ yom sa dom, ma bocdinaņ ñac oc sêkôc mac nem yom sa dom. ²¹ Ñac oc sêkôm gêņ hoņ dinaņ têt mac tu mac akênj whiņ aö-ņga, ñahu bu ñac sênyalê inj naņ kêt inj aö gameņ, naņ dom.

²² “Aö bu wameņ ma wahoc neņ yom asê têt ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêngô aneņ yom hoņ su ma sêkênj whiņ dom, dec ñalêņ mba bu sêmasaņ yom têt Anötö tu ñac si giso-ņga. ²³ Asa naņ atac tec

aö, naņ atac tec Damaņ whiņ. ²⁴ Aö gakôm gêņ dalô yêc ñac si aņgô-ņga, naņ ñamalac daņ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têt ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêlic su, ma sêkênj whiņ aö dom. Mba! Ñac sêtec aö, ma sêtec Damaņ whiņ. ²⁵ Ma bocdinaņ Anötö ndê yom naņ sêto yêc ñac si buku yomsu-ņga,† naņ dec ñandô sa. Yom dau sôm bu, ‘*Ñac atac tec aö ñambwa.*’

²⁶ “Tiņambu, aö waņkiņ Njalau meņ bu puc mac dôt ma nem mac awham sa. Inj Njalau naņ sa akênj Damaņ, ma sôm yom ñandô eņ. Ma têt ndoc inj meņ, naņ inj oc hoc yom ñandô asê pi aö. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aö bocdinaņ, bu mac ambo awhiņ aö têt ñamata-ņga e meņ têt dec.

16

¹ “Aö gasôm yom hoņ dindêc têt mac bu wapuc mac dôt, bu ahu nem akênj whiņ aö siņ dom têt ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-ņga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ņga. Ndoc oc meņ, naņ lau oc sêndic mac nem lau ñatô ndu, ma ñac oc gauc nem bu sêkôm gêņ ñayham tu sênem akiņ Anötö-ņga. ³ Ñac sênyalê Damaņ dom, ma sênyalê aö dom, ma tu dinaņ-ņga dec ñac oc sêkôm bocdinaņ têt mac. ⁴ Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindêc têt mac, bu têt ndoc gêņ dau hóc asê mac, naņ gauc nem bu aö gakênj puc mac gwanan su.”

Njalau Dabuņ ndê gwelenj

“Aö gasôm yom dinaņ asê têt mac muņ su dom, ñahu bu aö gambo gawhiņ mac. ⁵ Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siņ, ma wambu watêt inj naņ kêt inj aö gameņ, naņ wandi. Ma bocke dec mac nem daņ ndac aö pi gameņ wandi-ņga dom? ⁶ Tigeņ tu aö gasôm bu wahu mac siņ-ņga, dec kayalê bu mac nem ñalôm ñawapac ñandô. ⁷ Aö wasôm yom ñandô têt

† 15:25: Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ñatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom naņ kwahic dec dasam bu Yom Lêņsêm Akwa naņ bu ‘Buku Yomsu-ņga.’ Magoc ñaê ‘Buku Yomsu-ņga’ dau hêganôņ buku amañdaņ naņ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

mac, bu aö bu wahu mac siñ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siñ dom, goc Nalau Nem Mac Sa-nga oc têt mac meñ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö wanñiñ in têt mac meñ. ⁸ Ma têt ndoc in meñ, nañ in oc töt lau nom-nga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêt gitêt, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ In oc töt nac si sac nahu asê, nañ sip nac sêkêt whin aö dom. ¹⁰ Ma in oc töt asê bu lau nom-nga sênjalê Anötö ndê lêt gitêt dom, bu aö oc watêt Damañ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.* ¹¹ Ma in oc töt asê bu Anötö oc êmatôc sac hoñ, tòm kwahic dec in oc êmatôc nom dindec ñadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têt mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têt ndoc Nalau Yom Nandô-nga meñ su, nañ in oc nem mac sa bu añjalê yom ñandô hoñ. Nahu bu in oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoñ nañ in ngô yêc alu Damañ, nañ dec in oc hoc asê. Ma in oc kêt puc mac pi gêt nañ oc hóc asê tiñambu. ¹⁴ Nalau Dabuñ oc po aneñ waêt sa, nahu bu in oc kôc aö dauñ neñ yom, ma hoc asê têt mac. ¹⁵ Damañ ndê gêt hoñ ti aö neñ, ma tu dinañ-nga dec gasôm têt mac bu gêt hoñ nañ Nalau oc hoc asê têt mac, nañ meñ akêt aö neñ.”

Nalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Ñasawa sauñ mac oc alic aö dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aö tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinañ, goc in ndê ngacsênomi sem yomgalôm, ma ñatô sêsôm têt dandi, “Yom bocke dec in sôm bu ñasawa sauñ yac oc dalic in dom, ma ñasawa sauñ yac oc dalic in tiyham? Ma in sôm bu in oc têt Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi ñapañ bu, “In ndê yom dinañ pi ñasawa sauñ, nañ nahu

bocke? Yac tanyalê in ndê yom nahu dom.”

¹⁹ Yisu kêtjalê bu nac bu sêndac in pi yom dau, dec sôm têt nac, “Aö gasôm bu ñasawa sauñ mac oc alic aö dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aö tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aö wasôm têt mac, bu têt ndoc aö wahu mac siñ, nañ mac oc ahu danñgibo asê ma atan, magoc lau sac nom-nga oc atac ñayham sa. Mac oc ambo ti nem ñalôm ñawapac, magoc tiñambu mac nem ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham. ²¹ Oc nditôm awhê tidaê nañ ndê ndoc meñ sa bu kôc balêkoc-nga. In ñalôm ñawapac bu in kêsahê ñandê atu. Tigeñ têt ndoc in kôc balêkoc dau su, nañ in oc gauc nem ñandê dau tiyham dom, bu in atac ñayham sa bu in ndê balêkoc hóc asê su. ²² Ma mac bocdinañ, kwahic dec mac ambo ti ñalôm ñawapac, magoc tiñambu aö walic mac tiyham, ma têt ndoc dinañ, mac oc atac ñayham atu. Ma lau danñ oc sêkôc atac ñayham su yêc mac dom. ²³ Têt têt dinañ mac oc andac aö pi gêt danñ tiyham dom. Yomandô aö wasôm têt mac, bu gêt sake nañ mac ateñ têt Damañ tu aneñ ñaê-nga, nañ in oc kêt têt mac. ²⁴ Têt ñamata-nga e meñ têt kwahic dec, mac ateñ gêt danñ tu aneñ ñaê-nga dom. Kwahic dec ma ndi, nañ ateñ gêt tu aneñ ñaê-nga. Ma Anötö oc kêt têt mac, ma mac oc atisambuc ñandô.”

Yisu ku ñaclai nom-nga dulu

²⁵ “Gêt hoñ dinañ aö gasôm têt mac ña yom gôlin. Magoc têt oc meñ sa, nañ aö oc wasôm yom têt mac ña yom gôlin dom. Aö oc wasôm yom yêc awê têt mac pi Damañ. ²⁶ Têt ndoc dinañ mac oc ateñ gêt tu aneñ ñaê-nga. Aö wasôm têt mac, bu aö dauñ

* **16:10:** Yom dau nahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec bu. Lau nom-nga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Nac si gauc sa dom, ma sêlic in gitôm ngac sac danñ. Magoc Anötö uñ in sa, ma kôc in sa pi undambê gi, dec töt asê bu Yisu in ngac gitêt. Bocdinañ Nalau Dabuñ oc töt asê bu lau nom-nga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau nahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôn lau nom-nga pi lêt gitêt tiyham, dec Nalau oc meñ bu whê nac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêt.

oc wanem mac awham têt Daman lec dom. Mac daôm atet nem mbec solop têt in, ²⁷ bu in atac whin mac. Aêc! Daman Anötö atac whin mac, nahu bu mac atac whin aö, ma akên whin bu in kênin aö gamej. ²⁸ Aö gambo gawhin Daman muj su, dec gasip nom gamej. Ma kwahic dec aö bu wahu nom sin ma wambu watên in wandi.”

²⁹ Têt dinan Yisu ndê ngac-sênomi sêsôm têt in, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm na yom gôlin dom. ³⁰ Ma kwahic dec yac anyalê bu am kêyalê gên honj. Ma lau sêkên gêndac têt am dom magoc am kêyalê nac si gauc ti yom honj muj. Tu dinan-nga dec yac akên whin bu am mwen akên Anötö ndê.” ³¹ Goc Yisu sôm têt nac, “Kwahic dec mac akên whin, a? ³² Aö wasôm têt mac, bu ndoc oc mej sa, ma kwahic dec mej kêpin su, nan mac honj oc ahu aö sin ma alhö têtên. Magoc aö oc wambo tanwasên dom, bu Daman oc mbo whin aö. ³³ Aö gasôm yom honj dindêc têt mac bu wapuc mac dôj bu ambo ti atac malô tu aö-nga. Yêc nom mac oc atap nawapac sa, magoc ambo ti nem nalôm pêj dôj, bu aö gaku nac lai nom-nga dulu su.”

17

Yisu tet mbec tu in dau-nga

¹ Yisu sôm yom dinan su, goc tatic undambê, ma tet mbec bocdec bu, “Daman, anej ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec nej waên sa, ma nalên dinan aö oc wapo am nem waêm sa. ² Am kên nac lai têt aö pi namalac honj, tu bu wakên lau honj nan am kên têt aö, nan sêmbo tali napan. ³ Ma nac si nahu sêmbo tali napan-nga dau bocdec bu, sênjalê am Anötö nandô tigen, ma sênjalê aö, Yisu Kilisi nan am kênin aö gamej.

⁴ “Aö gac dabinj gwelej nan am kên sip aö aman, ma tu dinan-nga dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. ⁵ Têt namata-nga nom dindêc mbasi, nan aö dec gambo gawhin am ma hêclu

dawêkainj nawasi atu dawhin dauj. Kwahic dec Daman, aö wandac am bu kôc aö sa bu wambo wawhin am tiyham ti nawasi atu dau.”

Yisu tet mbec tu in ndê ngacsênomi-nga

⁶ Ma Yisu sôm, “O Daman, am kêyalin am nem lau sa yêc nom, ma kên nac sêsip aö aman. Aö gatôc am asê têt nac su, ma nac danja wambu am nem yom. ⁷ Ma kwahic dec nac sênjalê bu gên honj nan aö gakôm, nan nahu am daôm, ma am kên sip aö aman bu wakôm-nga. ⁸ Bu yom nan am kên têt aö, nan aö gasôm asê têt nac, ma sêkôc sa. Ma nac sênjalê pi nandô bu muj-nga aö gambo gawhin am, ma sêkên whin bu am daôm kênin aö gamej. ⁹ Kwahic dec aö bu watej mbec tu nac-nga. Aö watej tu lau nom-nga honj-nga dom, magoc aö watej tu am nem lau honj, nan am kên sip aö aman-nga. ¹⁰ Anej lau honj sêti am nem, ma am nem lau honj sêti aö nej. Ma aö gatap waên sa tu nac-nga. ¹¹ Anej têt wambo nom-nga pacndê, ma malô aö oc watên am waloc. Magoc nac oc gacgenj sêmbo nom. O Daman dabuj, aö bu watej am bu yob lau dinan na am nem naê na-nac lai atu nan am gêlic najham bu kên têt aö. Yob nac bu sêpin dau dôj sêti gên tigen, gitôm hêclu dati gên tigen. ¹² Têt ndoc aö gambo gawhin nac, nan aö gayob na ac napep na am nem naê na-nac lai nan am kên têt aö. Ma bocdinan nac si danj ginga dom. Nac tigen nan gic waê bu pej, nan tawasê oc ninja, bu kôm yom nan sêto yêc, nan nandô sa.

¹³ “Malô aö oc watên am waloc. Tigen kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom honj dinan asê têt anej lau, tu bu anej atac najham nem nac ahuc, ma kôm nac sêtisambuc. ¹⁴ Aö gakên am nem yom têt nac, ma lau sac nom-nga atac tec nac. Sêtec nac nahu bu nac si mala nandô yêc nom dom, gitôm aö dauj nej mala nandô yêc nom dom. ¹⁵ Aö watej am bu kôc nac su yêc nom dom, magoc aö watej

am bu yob ñac tu ñgac sac Sadañ-ñga. ¹⁶ Ñac si mala ñandô yêc nom dom, gitôm aö neñ malañ ñandô yêc nom dom. ¹⁷ Damañ, am nem yom inñ yom ñandô eñ. Kêñ nem yom ñandô sip ñac si ñalôm bu kôm ñac sêti lau dabuñ ñandô. ¹⁸ Tôm am kêkinñ aö gasip nom gameñ, dec aö wañkinñ ñac sêsa sêndi sêmbo lau nom-ñga ñalôm. ¹⁹ Kwahic dec aö gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêñ nem lau si-ñga, ma ñalêñ dau dinañ dec oc tôm bu ñac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu teñ mbec tu lau honñ nañ oc sêkêñ whinñ inñ-ñga

²⁰ “Aö waterñ mbec tu lau nañ kwahic dec sêñyalê aö, nañ tawasê-ñga dom. Aö waterñ mbec tu lau honñ nañ sêñgô yom nañ ñac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêñ whinñ aö-ñga sêwhinñ. ²¹ Kêñ ñac honñ sêmbo ti ñalôm ma gauc tigenñ, gitôm hêclu dati gêñ tigenñ, am mbo aö ñalôm, ma aö gambo am ñalôm. Pwiñ ñac honñ dôñ sênem daminñ hêclu, ma bocdinañ têñ ndoc lau nom-ñga sêlic ñac sêpiñ dau dôñ ti ñalôm tigenñ, dec ñac honñ oc sêkêñ whinñ bu am kêkinñ aö gameñ. ²² Am nem ñaclai ti ñawasi nañ am kêñ têñ aö, nañ dec aö gakêñ têñ ñac, bu ñac oc sêti gêñ tigenñ gitôm hêclu dati gêñ tigenñ. ²³ Am mbo aö ñalôm, ma aö wambo ñac ñalôm, tu bu wapiñ ñac dôñ bu sêmbo ti ñalôm ma gauc tigenñ. Ma bocdinañ lau nom-ñga oc sêñyalê bu am kêkinñ aö gameñ, ma bu am atac whinñ ñac gitôm am atac whinñ aö.

²⁴ “Damañ, aö tac whinñ bu lau honñ nañ am kêñ ñac sêsip aö amañ, nañ sêwhinñ aö sêmeñ ma sêmbo gameñ nañ aö oc wambo. Dec ñac oc sêlic ñawasi atu nañ am kêñ têñ aö. Bu muñ-ñga, nom dindêc mbasi, nañ am atac whinñ aö ndu andô, dec kêñ ñawasi dau têñ aö. ²⁵ O Damañ gitênñ, lau nom-ñga sêñyalê am dom. Tigenñ aö kayalê am, ma lau dindêc sêñyalê bu am kêkinñ aö gameñ. ²⁶ Aö gatôc am asê têñ ñac, ma watôc am asê ñapañ. Ma tu dinañ-ñga dec am nem atac whinñ aö-ñga oc yêc ñac si ñalôm.

Ma aö dauñ oc wambo ñac si ñalôm wawhinñ.”

18

Sêkôc Yisu dôñ

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53)

¹ Yisu teñ mbec dau pacndê, goc inñ ti ndê ñgacsêñomi sêhu Jerusalem sinñ, ma sêpi Busuñ Kidron-ñga ñadañga si. Ma sêsôc ôm ñolib-ñga danñ nañ yêc dinañ. ² Judas, ñgac nañ hoc Yisu asê, nañ kêyalê ôm dinañ, bu ndoc daêsam Yisu ti ñgacsêñomi sêkac sa sêmbo dindê. ³ Bocdinañ têñ ôbwêc dinañ inñ kêkuc ñac, ma sa têñ ôm dau gi. Inñ wê lau sinñ Rom-ñga tonñ danñ ma lau sinñ-ñga lôm dabuñ-ñga ñatô nañ dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêñkinñ. Ñac sêñsêlêñ ti sêhóc dawenñ ti lam, ma wapa sinñ-ñga, ma sêhóc asê ôm dinañ.

⁴ Yisu kêyalê gêñ honñ nañ oc hóc asê inñ, goc sa gi ma ndac ñac bu, “Mac añsalê asa?” ⁵ Ma ñac sêsôm, “Yac añsalê Yisu Nasaret-ñga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauñ dindêc.” (Têñ ndoc dinañ, Judas, ñgac hoc inñ asê-ñga, kalhac whinñ lau dinañ.) ⁶ Têñ ndoc ñac sêñgô Yisu ndê yom bu, “Aö dauñ dindêc,” goc ñac honñ sêyu dau su ma sêpeñ sêsip nom si. ⁷ Ma inñ ndac tiyham, “Mac añsalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-ñga.” ⁸ Goc inñ ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu aö dauñ dindêc. Mac asôm bu mac añsalê aö, ma bocdinañ atec aneñ lau dindêc sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem inñ ndê ñgacsêñomi si-ñga. Ma tu dinañ-ñga yom nañ inñ sôm muñ su bocdec bu, “Aö oc wayob ñamalac honñ nañ Damañ kêñ têñ aö, bu ñac si danñ ñinga dom,” nañ dec ñandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc inñ ndê bienñ balinñ sa, ma pa dabuñsiga ñamata-ñga ndê ñgac akinñ ndê dangalauñ andô-ñga su. Ñgac akinñ dau ndê ñaê Malkus. ¹¹ Magoc Yisu sôm têñ Pita, “Kêñ nem bienñ mbu sip ñapañ ndi. Damañ kêñ laclhu ñawapac-ñga dindêc têñ aö, ma aö gac waê bu wanôm.”

*Sêwê Yisu sêtêŋ Anas si
(Mat 26:57)*

¹² Goc ŋac bata siŋ-ŋga ti ndê lau siŋ, ma lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga naŋ lau bata Israel-ŋga sêŋkiŋ, naŋ sêkôc Yisu ma sêsô inŋ amba dôŋ. ¹³ Goc sêwê inŋ sêtêŋ Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, inŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga têtŋ têtŋ dinaŋ. ¹⁴ Inŋ ŋac naŋ muŋ-ŋga sôm asê têtŋ lau bata Israel-ŋga, bu oc ŋayham bu ŋac tigenŋ mbac ndu ô lau hoŋ.

*Pita sêc Yisu ahuc
(Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57)*

¹⁵ Sêwê Yisu sêtêŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê andu, ma sêsôc tunlôm naŋ kêgihi andu dau, naŋ si. Ma Saimon Pita lu ŋgacsêŋom daŋ sêŋkuc. ŋgacsêŋom dau dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê inŋ tidôŋ, ma bocdinaŋ dec inŋ kêkuc Yisu ma gacgeŋ sôc tunlôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, inŋ kalhac awê kêpiŋ gatam. Dec ŋgacsêŋom naŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga kêyalê, naŋ mbu gi ma sôm yom pi Pita whiŋ awhê akiŋ naŋ yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awhê akiŋ dinaŋ ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ŋgacsêŋom daŋ whiŋ, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aô dom!”

¹⁸ Têtŋ ôbwêc dinaŋ gameŋ ŋalhuc sa, dec lau akiŋ ti lau siŋ lôm dabuŋ-ŋga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêŋgihi ma sêŋsulu. Ma Pita gi kalhac whiŋ ŋac ma kêsulu ya.

*Dabuŋsiga Anas kêsulu Yisu
(Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71)*

¹⁹ T êŋ dinaŋ, dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas* kêsulu Yisu pi inŋ ndê sêŋomi, ma pi yom naŋ inŋ kêdôhônŋ têtŋ lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, “Aô gasôm aneŋ yom hoŋ yêc awê. Aô kadôhônŋ lau gambo ŋac si lôm wê-ŋga ma yêc lôm dabuŋ

Jerusalem-ŋga, gameŋ naŋ lau Israel-ŋga hoŋ êlêmê sêkac dau sa sêmbon naŋ. Ma aô gasêc yom daŋ ahuc dom. ²¹ Bocdinaŋ tu sake-ŋga am kêsulu aô? Ndac lau naŋ sêŋgô aneŋ yom. Ŋac hoŋ sêŋyalê yom naŋ aô gasôm.” ²² Têtŋ ndoc Yisu sôm yom dinaŋ, goc ŋac siŋ lôm dabuŋ-ŋga naŋ kalhac kêpiŋ inŋ, naŋ tap inŋ sip ali andô ma sôm, “Toc dabuŋsiga atu sa, ma ô inŋ ndê yom bocdinaŋ dom!” ²³ Dec Yisu sôm, “Yom naŋ aô gasôm, naŋ bu yom so, naŋ goc sôm têtŋ aô. Magoc aô gasôm yom so daŋ dom, ma tu sake-ŋga dec am tap aô?” ²⁴ Têtŋ dinaŋ Anas kêkiŋ Yisu têtŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga Kayapas gi. Ma wac naŋ sêsô inŋ amba dôŋ, naŋ gacgeŋ yêc.

*Pita sêc Yisu ahuc tiyham
(Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62)*

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ŋamalac daŋ ndac inŋ, “Am ŋac dau ndê ŋgacsêŋom daŋ, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” ²⁶ Dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê ŋac akiŋ daŋ mbo gameŋ dinaŋ. Inŋ ŋac naŋ Pita pa inŋ ndê daŋgalaunŋ su, naŋ ndê têtŋgac. Ma inŋ sôm têtŋ Pita, “Ma bocke? Aô galic am kalhac whiŋ ŋac dinaŋ yêc ôm olib-ŋga. Yomandô, me?” ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ŋagahô eŋ dalec daŋ gic hu taŋ.

*Pailot kêsahê Yisu
(Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25)*

²⁸ Ôbwêc pacndê, ma têtŋ bêbêc ganduc lau bata Israel-ŋga sêhu Kayapas ndê andu siŋ ma sêwê Yisu sêtêŋ gôliŋwaga Rom-ŋga ndê andu si. Lau bata Israel-ŋga dinaŋ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötö anŋô-ŋga, dec oc tôm dom bu sêneŋ Mwasinŋ

* **18:19:** Anas - Muŋ-ŋga lau Israel-ŋga sêŋyalinŋ Anas sa ti ŋac si dabuŋsiga ŋamata-ŋga. Têtŋ yala AD15 lau Rom-ŋga sêkôc inŋ su yêc gwelenŋ dau. Tinambu Kayapas inŋ lau Israel si dabuŋsiga ŋamata-ŋga, magoc lau Israel daêsam êlêmê sêsam Anas bu dabuŋsiga ŋamata-ŋga whiŋ.

Pasowa-nga.† 29 Bocdinaŋ Pailot, ŋac naŋ gêm gôliŋ gameŋ Judia-nga sa têtŋ ŋac gi, ma ndac ŋac, “Mac asôm bu ŋac dindéc kôm giso bocke?” 30 Ma sêô yom ma sêsôm, “Inj bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc inj atêtŋ am amenj lec dom.” 31 Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc inj sa andi, ma amatôc inj êŋkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ŋac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-nga akêŋ yao bu yac lau Israel-nga andic ŋamalac danj ndu dom.” 32 Nalêŋ dinaŋ dec Yisu ndê yom pi lêtŋ naŋ inj oc mbac ndu,‡ naŋ ŋandô sa.

33 Têtŋ dinaŋ Pailot hu ŋac siŋ ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac inj, “Am lau Israel-nga si Kiŋ, a?” 34 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinaŋ tôm am daôm nem gauc, me lau ŋatô sêsôm yom dau pi aö?” 35 Ma Pailot sôm, “Aö ŋac Israel-nga dom! Am daôm nem lau ti dabuŋsiga atu-tu Israel-nga sêkêŋ am têtŋ aö mweŋ. Am kôm gêtŋ giso bocke?” 36 Dec Yisu sôm, “Aneŋ gôliŋ kiŋ-nga gitôm kiŋ nom dindéc-nga si gôliŋ dom. Aö bu wanem gôliŋ gameŋ nom-nga danj, dec oc tôm bu aneŋ lau akiŋ sêyob aö ma sêndic siŋ bu lau bata Israel-nga sêkôc aö dôŋ dom. Magoc aö neŋ gôliŋ ŋahu yêc nom dindéc dom.” 37 Goc Pailot sôm, “Bocdinaŋ, am sôm bu am kiŋ danj, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aö kiŋ danj. Aneŋ dinaŋ kôc aö, ma aö gahôc asê nom tu gêtŋ tigeŋ-nga, naŋ tu wahoc yom ŋandô asê-nga. Ma lau hoŋ naŋ atac whiŋ yom ŋandô, naŋ sêkôc aneŋ yom sa.” 38 Pailot ŋgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke inj yom ŋandô?”

Inj sôm yom dinaŋ su, goc sa têtŋ lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtŋ ŋac, “Aö gatap yom danj bu tamatôc inj pi-nga, naŋ sa dom. 39 Magoc mac nem mêtê danj yêc, bu wahu gapoc-

walô danj siŋ têtŋ mac têtŋ Mwasinj Pasowa-nga ŋandoc. Mac atac whiŋ bu aö wahu ŋac dindéc, naŋ sêsam bu Kiŋ Israel-nga, naŋ siŋ têtŋ mac, me mba?” 40 Magoc sêmbwêc, “Mba! Inj dom! Hu Barabas siŋ têtŋ yac.” Barabas inj lau naŋ sêŋgilí siŋ têtŋ lau Rom-nga, naŋ si danj.

19

Sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu
(*Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25*)

1 Goc Pailot kêtŋ Yisu têtŋ lau siŋ-nga bu sêhi inj ŋa sô. 2 Ma sêŋsau bu sêtoc inj sa. Sêwhê wac kêm ma sêkêŋ inj uŋ gitôm sunsuŋ, ma sêkêŋ inj sôc ŋakwê kokoc gitôm kiŋ si ŋakwê. 3 Goc sêsôc sêsa sêlhac inj anŋô-nga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kiŋ dindéc sa maŋ!” Ma sêtap inj sip ali andô.

4 Ma Pailot sa meŋ tiyham ma sôm têtŋ lau bata bu, “Anŋô su naŋ! Aö neŋ lau siŋ-nga oc sêkôc inj sa têtŋ mac meŋ. Ma bocdinaŋ dec anyalê bu aö gatap yom danj sa pi inj dom.” 5 Goc sêkôc Yisu sa meŋ, ti sunsuŋ wac kêm ma ŋakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ŋac dau dec.” 6 Têtŋ ndoc dabuŋsiga atu-tu ma lau siŋ lôm dabuŋ-nga sêlic inj, naŋ sêmbwêc, “Ndic inj pi a gicso dau! Ndic inj pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aö gatap yom danj sa pi inj dom. Mac daôm akôc inj sa andi ma andic inj pi a.” 7 Ma lau bata Israel-nga sêsôm, “Inj toc dau sa ma sam dau bu Anötô ndê Atu! Ma tu yom sac dinaŋ-nga, yac mba yomsu sôm bu inj mbac ndu maŋ.”

8 Pailot ŋgô yom dinaŋ ma töt dau ŋandô. 9 Goc inj kôc Yisu mbu sôc andu ŋalôm gi, ma ndac inj, “Am mweŋ akêŋ nde?” Magoc Yisu gêm dôŋ. 10 Ma Pailot sôm têtŋ inj, “Bocke am ô aneŋ yom dom? Aneŋ ŋaclai yêc bu

† 18:28: Lau Israel-nga si yomsu danj sôm bu ŋac bu sênem dabuŋ dau, dec ŋac sêmbô ahê têtŋ †lau gameŋ apa-nga. Nahu bu lau gameŋ apa-nga sêŋkuc Anötô ndê yomsu dom, ma lau Israel-nga bu sêmbô sêmpinŋ ŋac, dec oc kôm ŋac ŋadômbwi sa yêc Anötô anŋô-nga. Pailot inj ŋac Rom-nga danj, ma lau gameŋ apa-nga daêsam sêmbô inj ndê andu, ma tu dinaŋ-nga lau bata Israel-nga sêtec bu sêsôc inj ndê andu.

‡ 18:32: Yisu sôm bu lau oc sêsuŋ inj sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtuc lau sac ŋa hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinaŋ-nga Yisu sôm bu ŋac oc sêsuŋ inj sa akêŋ nom.

wanğapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?”

¹¹ Dec Yisu ô yom ma sôm, “Anötö bu kêñ têt am dom, dec am oc tòm dom bu kôm gêt dañ têt aö. Bocdinañ dabuñsiga nañ kêñ aö gasip am amam, nañ kôm giso hóc gêlêc am nem su.”

¹² Pailot ngô yom dinañ, dec kêsalê lêt bu hu Yisu siñ. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc napañ ma sêsôm, “Asa nañ toc dau sa bu iñ kiñ dañ, nañ kôm bu hóc gêlêc Sisa, lau Rom-nga si kiñ. Bocdinañ am bu hu ngac dindec siñ, nañ am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc dinañ iñ bêc lau Israel-nga sêmasañ Mwasin Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têt ndoc Pailot ngô lau bata Israel-nga si yom dinañ, nañ dec iñ kôc Yisu sa awê têt gameñ nañ sêsam bu Sen Hoc nañ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameñ dau bu Gabata.) Yêc dinañ, Pailot ndöc sic ndöc iñ ndê pôn êmatôc yom-nga, ma sôm têt lau bata Israel-nga bu, “Alic mac nem kiñ dindec!” ¹⁵ Tigenñ nac sêmbwêc, “Kôc iñ sa ndi! Kôc iñ sa ndi! Ndic iñ pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whin bu aö wandic nem Kiñ pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabuñsiga atu-tu sêo yom ma sêsôm, “In yac mba kiñ dom! Sisa tigenñ iñ yac mba kiñ.” ¹⁶ Têt dinañ Pailot sôc nac si yom napu, ma kêñ Yisu têt nac bu lau siñ-nga sêndic iñ pi a gicso dau ndi.

*Lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)*

¹⁷ Sêkêt Yisu hóc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iñ sêsa gameñ nañ sêsam bu Gameñ Nakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameñ dau bu Golgota. ¹⁸ Ma yêc dinañ, nac sic iñ pi a gicso dau gi. Ma nac sic ngac lu sêpi a sêwhin, dañ kêgalêt andô-nga ma dañ kêgalêt gasê-nga.

¹⁹ Pailot sôm bu sêto yom pi bapia dañ ma sêndic pi a gicso dau nahô-nga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kiñ.” ²⁰ Sêto yom dau na lau Israel, ti lau Rom-nga ma

lau Grik-nga si awha. Gameñ dinañ yêc suñ sa têt malac Jerusalem, dec lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau. ²¹ Boc-dinañ dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêtuçdiñ ma sêsôm têt Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-nga si Kiñ,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ngac dindec sam dau bu lau Israel-nga si kiñ,’ dec oc solop.” ²² Magoc iñ ô yom ma sôm, “Aö gato yom dinañ, ma oc yêc bocdinañ.”

²³ Têt ndoc lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau, nañ sêkôc iñ ndê ñakwê su. Nac lau hale, ma sêwhê ñakwê awê-nga kôc gi toñ hale, ma sêkôc sa tòm gi. Magoc nac sic sam iñ ndê ñakwê ñalôm-nga dom. Ñakwê dau ñayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliñ yêc nasu ma sip têt gahi. ²⁴ Bocdinañ lau siñ-nga sêsôm têt dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neñ dañ kôc po sambuc.” Nac sêkôm bocdinañ, dec yom dañ nañ sêto yêc, nañ ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Nac sêwhê aneñ ñakwê kôc têt dandi, ma sêpuc gapoc tu aneñ ñakwê-nga. *[BW 22:18]*

²⁵ Têt ndoc dinañ Yisu dinda lu asiwê dañ, ma Klopas ndê awê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpin a gicso dau. ²⁶ Ma Yisu gêlic iñ dinda kalhac whin ngac-sêñom nañ iñ atac whin ñandô, dec iñ sôm têt dinda, “O dinañ. Lic nem atômngac dinañ.” ²⁷ Ma iñ sôm têt ngacsêñom dau bu, “Lic am dinam dinañ.” Ma têt bêc dinañ ma gi, ngacsêñom dau kôc Yisu dinda sa ndöc iñ ndê andu.

*Yisu mbac ndu
(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)*

²⁸ Yisu kêyalê bu iñ gic dabin gêt hoñ su. Ma tu yom dañ nañ sêto yêc, nañ ñandô sa-nga, dec iñ sôm, “Aö bu yô aö.” ²⁹ Lôn wain ñamakic-nga dañ kalhac gameñ dinañ, ma ngac siñ-nga dañ kôc sôwam dañ ma kêñ sip wain. Goc iñ sô pi a baliñ dañ, ma hóc sa pi têt Yisu whasuñ gi. ³⁰ In nôm su ma

sôm, “Aô neñ gwelenj honj pacndê su.”
Goc inj wec, ma mbac ndu.

³¹ Têñ bêc dinañ lau Israel-nga sêmasañ dau tu bêc Sabat-nga, ma Sabat lansê-nga inj ñac si om atu danj. Ñac sêtec bu lau batê sêngalêñ a gicso dau têñ bêc atu dinañ, boc-dinañ dec lau bata sêndac Pailot bu lau sinj-nga sêtuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ñagahô-nga, goc sêkôc ñac si ñamlanj su ma sêñsuhuj. ³² Pailot gôlôc su, dec lau sinj-nga sêtêñ ñgac danj nanj sic pi a gicso dau whinj Yisu nanj si, ma sêtuc inj gahi dulu. Goc ñac sêtuc ñgac tilu-nga gahi dulu boc-dinañ. ³³ Tigenj têñ têm sêtêñ Yisu si, nanj sêlic bu inj mbac ndu su, dec sic inj gahi dulu dom. ³⁴ Magoc ñgac sinj-nga danj kôc inj ndê kêm ma kunj Yisu sip ñabi, ma ñagahô dac ti bu kêc sa meñ. ³⁵ (Ñgac nanj gêlic gêñ honj dinañ su, nanj dec sôm asê, ma inj ndê yom inj yom ñandô. Inj dau kêyalê bu inj ndê yom inj yom ñandô, ma inj sôm asê bu mac akêñ whinj bocdinañ.) ³⁶ Gêñ dinañ hóc asê, dec yom lu nanj sêto yêc, nanj ñandô sa.

Yom danj yêc bocdec bu:

Ñac oc sêtuc inj ndê ñakwa danj dulu dom. *[BW 34:20]*

³⁷ Ma yom danj tiyham yêc bocdec: Ñac oc sêlhac ma tahê ñgac nanj sêkunj inj nanj. *[Sek 12:10]*

Sêkêñ Yisu ndê ñamlanj yêc hoc ñasunj (Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ñgac danj mbo, nanj sêsam bu Josep, ma inj meñ akêñ malac A rimatiya. Inj kêñ whinj Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu inj tóç lau bata Israel-nga. Têñ telha dinañ inj têñ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlanj. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ñamlanj su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm inj sa. Nikodemas inj ñgac bata Israel-nga nanj munj-nga gi gêlic Yisu têñ ôbwêc danj. Inj kôc a ñakwi ti gêñ ñamalau nanj sêngaluj whinj dau su, nanj gitôm 30 kilogram, ma whinj Josep gi. ⁴⁰ Inju sêkôc Yisu ndê ñamlanj, ma sem oso ña gêñ ñamalau,

goc sêhi ahuc ña po ñayham. Sêkôm gêñ dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm sêñsuhuj lau batê-nga. ⁴¹ Ôm danj yêc sunj sa têñ gameñ nanj lau sinj-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhông danj yêc ôm dau ñalôm, nanj lau sêlêñ gwananj su yêc hoc ñalôm, ma sêkêñ ñgac batê danj yêc hoc ñasunj dau munj su dom. ⁴² Bocdinañ sêñsuhuj Yisu ñamlanj yêc hocsunj dinañ, ñahu bu bêc dinañ inj bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsunj dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa (Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têñ wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têñ bêbêc ganduc, ma sa têñ sêhông gi. Inj gêlic bu hoc atu nanj sêkêñ ndôc sê awha, nanj ndôc ñamala dom. ² Goc inj kêti mbu têñ Saimon Pita lu ñgacsêñom nanj Yisu atac whinj ñandô, nanj gi, ma sôm têñ injlu, “Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlanj su yêc sêhông, ma yac am gauc gameñ nanj sêkêñ inj yêc.” ³ Goc Pita lu ñgacsêñom dinañ sêti bu sêtêñ sêhông sêndi. ⁴ Inju sênti si, ma ñgacsêñom dinañ hóc gêlêc Pita su ma hóc asê munj. ⁵ Inj sôc gi dom, magoc inj wec ma tóç gwaniñ, ma gêlic po nanj sêhi pi Yisu ndê ñamlanj, nanj yêc ñamala. ⁶ Saimon Pita kêkuc meñ hóc asê ma gacgeñ sôc hocsunj dau ñalôm gi. Inj gêlic po nanj yêc, ⁷ ma po nanj sêhi pi Yisu ñagôlônj. Po dinañ yêc dau-nga, magoc yêc bambalinj dom, yêc gitôm sêtip sa ñapep. ⁸ Goc ñgacsêñom nanj hóc asê sêhông munj, nanj sôc gi whinj. Inj gêlic po ñambwa, dec kêñ whinj bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Munj-nga e meñ têñ têm dinañ, nanj ñac si gauc sa dom pi yom honj nanj sêto yêc bu Yisu oc tisa akêñ lau batê-nga.)

Yisu hoc dau asê têñ Maria Magadala

¹⁰ Dinañ su ma ñgacsêñom lu dinañ sêlhô sêmbu sêtêñ si andu si. ¹¹ Magoc

Maria Magadala nan mbu men su, nan gacgen kalhac sêhò ñamaké ma tan. In wec bu tôc gwaniñ sêhò ñalôm, ¹² ma in gêlic anela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nan mun-nga Yisu yêc, dan ndôc ñagôlôn-nga, ma dan ndôc gahi-nga. ¹³ Ma sêndac in, “O awhê! Am tan tu sake-nga?” Ma in ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlan su, ma aô gam gauc gameñ nan sêkên in yêc nan.” ¹⁴ In sôm yom dinañ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu in Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tan tu sake-nga? Am kêsalê asa?” Maria gauc gêm bu in ñgac nan yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc in ndê ñamlan su, goc sôm asê têt aô bu am kêt in yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc in sa.” ¹⁶ Têt dinañ Yisu sôm têt in, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônwaga.’) ¹⁷ In kêgape Yisu dôñ ñannga, magoc in sôm, “Am êmasac aô ñapan dom, bu aô gatêt Daman ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têt aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêt aneñ Daman, ma mac nem Damam. In aô neñ Anötö, ma mac nem Anötö.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kôlhô têt Yisu ndê sêñomi gi, ma sôm têt ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic in su!” Ma yom hoñ nan Yisu sôm têt in, nan in gic min têt ñac.

Yisu hoc dau asê têt ndê sêñomi

¹⁹ Têt wake ñabêc ñamata-nga dinañ ñaôbwêc, sêñomi sêmbo andu dan ñalôm sêwhiñ dau. Ñac sic gatam ahuc ñannga, bu sêtôc lau bata Israel-nga. Sêmbo dinañ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁰ In sôm yom dinañ su, goc tôc in amba ma ñabi têt ñac sêlic. Ma ñac hoñ atac ñayham atu tu sêlic Pômdau-nga. ²¹ Ma in sôm tiyham, “Yom malô whiñ mac! Tôm Daman kêkin aô gasip nom gameñ, nan kwahic dec wanñiñ mac asa andi.” ²² Dec in yu wayahô pi ñac ma

sôm, “Akôc ñalau Dabuñ sa loc. ²³ Aô wakêt ñaclai têt mac bu asuc ñamalac si sac kwi. Ñac nan mac asuc ñac si sac kwi, nan Anötö suc ñac si sac kwi bocdinañ. Ma ñac nan mac asuc si sac kwi dom, nan si sac oc gacgen yêc ñac-nga.”

Yisu hoc dau asê têt Tomas

²⁴ Têt ndoc ñamata-nga nan Yisu hoc dau asê têt in ndê sêñomi, nan Tomas mbo whiñ ñac dom. In ñgacsêñomi ¹² si dan nan sêsam bu Lôcmpôñ. ²⁵ Tiñambu sêñomi ñatô sêsôm têt in bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc in sôm, “Aô gakêt whiñ dom! Aô bu walic bôlêm ñamala yêc in amba, ma wakêt aô amanatu sip ñamala dau, ma sôc kêñ ñamala yêc in ñabi, dec aô oc wakêt whiñ.”

²⁶ Wake dan giñga su, ma Yisu ndê sêñomi sêmbo andu dau tiyham, ma Tomas mbo whiñ ñac. Ñac sic gatam ahuc ñannga sa, magoc Yisu men kalhac ñac ñalhu. Ma in sôm, “Yom malô whiñ mac!” ²⁷ Ma in sôm têt Tomas, “Lic aô aman, ma kêt amam-atu sip dec, ma kêt amam-atu sôc aneñ ñabi. Hu nem atac lu-lu siñ, ma kêt whiñ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneñ Pômdau, ma aneñ Anötö am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têt in, “Am gêlic aô su, dec kêt whiñ. Aô awhañ hóc lau nan sêlic pi tandô dom, magoc sêkêt whiñ, bu ñac oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

Jon ndê bapia ñahu

³⁰ Yisu kôm gêt dalô daêsam yêc in ndê sêñomi anjô-nga, nan ñamiñ yêc bapia dindéc dom. ³¹ Magoc yom pi gêt dalô nan sêto sip bapia dindéc, nan yêc tu bu mac asam ma akêt whiñ bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêt whiñ in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap señ ambo tamli-nga sa.

21

Ñgacsêñomi sêhê i daêsam

¹ Tiñambu Yisu hoc dau asê têt ñgacsêñomi tiyham, yêc Bugicton

* **21:1:** Taibirias - Bugicton Galili-nga ndê ñaê dan.

Taibirias* ñamakê. Ma ñamiñ dau dindec. ² Saimon Pita, ma Tomas nañ sêsam bu Lôcmpôn, Natanael nañ meñ akêñ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ñgacsêñom lu tiyham sêmbo sêwhiñ dau. ³ Ma Pita sôm têtñ ñac, “Aö bu wasa wandi wakôc i.” Ma ñac sêsôm, “Ayôc, yac awhiñ am daloc.” Bocdinañ ñac hoñ sêpi wañ dañ ma sêsa si bu sêkêñ wasañ. Magoc têtñ ôbwêc dinañ, sêkôc i dañ dom.

⁴ Têtñ bêbêc ganduc Yisu kalhac baö, tigenñ ñac sêñyalê dom bu inñ Yisu. ⁵ Ma inñ hé mwalêc ñac ma sôm, “Aê mac lau. Mac akôc i ñatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!” ⁶ Dec inñ sôm têtñ ñac, “Akêñ wasañ sip andô-ñga, ma mac oc atap i ñatô sa.” Bocdinañ ñac sêkêñ wasañ sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. ⁷ Têtñ dinañ ñgacsêñom nañ Yisu atac whiñ kêlêc, nañ sôm têtñ Pita bu, “Kec, Pômdau dau dê.” Saimon Pita ñgô yom dau, goc ñgahô inñ kôc ndê ñakwê awê-ñga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtñ Yisu ndi. ⁸ Wañ dau poc kêpiñ baö, ñasawa gitôm 90 mita, ma ñgacsêñomi ñatô sêhêc wañ ma sêhê wasañ ti i sêñkuc Pita.

⁹ Ñac sêhêc asê baö, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom ñatô. ¹⁰ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Akôc i ñatô sa yêc wasañ amen.” ¹¹ Goc Saimon Pita têtñ wañ gi, kêgapwêc wasañ su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasañ, nañ sêsê sa gitôm 153, magoc wasañ dau kic dom. ¹² Ñac hoñ sêtôc bu sêndac inñ bu, “Am asa?” Magoc yêc ñac si ñalôm sêñyalê bu inñ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Ameñ ma aneñ gêtñ bêbêc-ñga.” ¹³ Dec inñ kêsêlêñ gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtñ têtñ ñac. ¹⁴ Dinañ ti têtñ titô-ñga nañ Yisu hoc dau asê têtñ ndê ñgacsêñomi têtñ ndoc Anötö uñ inñ sa akêñ lau batê-ñga.

Yisu ndê yom têtñ Pita

¹⁵ Ñac senñ gêtñ pacndê, goc Yisu sôm têtñ Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê atu. Am tac whiñ aö ñandô, hêc gêlêc lau dindec si atac whiñ aö su, me?” Ma inñ sôm, “Aêc Pômdau! Am kêyalê

bu aö atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Bocdinañ lôm aneñ domba.” ¹⁶ Ma Yisu ndac inñ tiyham bu, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?” Ma inñ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am kêyalê bu aö atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Yob aneñ domba.” ¹⁷ Ma inñ ndac tidim titô-ñga, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?” Pita ndê ñalôm ñawapac bu Yisu ndac yom tigenñ dinañ têtñ inñ tidim tö, ma inñ sôm, “Pômdau, am kêyalê gêtñ hoñ. Am kêyalê bu aö atac whiñ am kêlêc.” Goc Yisu sôm, “Lôm aneñ domba. ¹⁸ Aö wasôm yom ñandô têtñ am. Têtñ ndoc am mbo balê, nañ am kêmasañ daôm, ma kêsêlêñ têtñ gameñ bocke nañ am daôm atac whiñ bu ndi. Tigenñ tiñambu, têtñ ndoc am ti ñamalac andô, nañ am oc êmatôc amam, ma lau dañ oc sêsô am nem piñkap dôñ, ma sêwê am têtñ gameñ nañ am atac whiñ dom bu ndi-ñga nañ.” ¹⁹ Yisu sôm yom dinañ gwanañ pi Pita ndê mbac ndu ñalêñ, nañ oc po Anötö ndê waê sa. Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Êmkuc aö!”

Yisu lu ñgacsêñom nañ inñ atac whiñ

²⁰ Têtñ dinañ Pita kac dau kwi ma gêlic ñgacsêñom nañ Yisu atac whiñ inñ ñandô, nañ kêtñ inñ lu. (Inñ ñgac dinañ têtñ ndoc ñac senñ Pasowa, nañ ndôc gi pañ Pômdau, ma ndac inñ bu asa oc hoc inñ asê.) ²¹ Têtñ ndoc Pita gêlic inñ, nañ goc inñ ndac Yisu, “Pômdau, ñgac dê oc bocke?” ²² Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi inñ dom. Aö bu wakêñ inñ mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêtñ.” ²³ Tiñambu sêñomi ñatô sêñgô yom dau ñawaê, ma ñatô gauc gêm bu ñgacsêñom dinañ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganônñ ñgacsêñom dau mbo tali-ñga lec dom. Inñ sôm bu, “Aö bu wakêñ inñ mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêtñ.”

Yom ndic bata-ñga

²⁴ Inñ ñgacsêñom dau dinañ dec hoc yom hoñ dindec asê, ma to sip bapia dindec. Ma yac anyalê bu inñ ndê yom

in yom nandô en. ²⁵ Yisu kôm gêñ daêsam ma daêsam andô nañ ñamiñ yêc bapia dindéc dom. Yac bu añsahê bu ato yom sip bapia, pi gêñ hon nañ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia nom-nga hon ahuc.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê njawaê njayham. Alic yom natô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê njawaê njayham sa-nga.'

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lèn nan njawaê njayham sa tiapa yêc gamej nan lau Rom-nga sem gôlinj. Sêsam buku dindéc bu 'Aposel si Gwelen,' magoc lau natô sêsôm bu 'Nalau Dabunj ndê Gwelen.' Nahu bu gêj honj nan aposel sêkôm, nan sêkôm na Nalau dau ndê naclai. Têj ndoc Yisu bu hu nom dindéc sinj ma mbu pi undambê ndi, nan sôm têj in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sinj dom, e sêtap mwasiñ nan Anötö gic bata têj nac, nan sa. Yom dau hêganônj in ndê Nalau Dabunj (1:4). Ma tinjambu in sôm têj nac bu sêhoc yom njandô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc gamej Judia-nga ma gamej Samaria-nga, e yom dau sa têj nom njagamej honj (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêj dalô daêsam bu puc nac si yom dôj, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkinj whinj Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tinjambu sêsam bu Pol, ma pi njalên nan Anötö gêm in kwi, ma kêyalinj in sa bu hoc njawaê njayham asê têj lau gamej apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata Nalau Dabunj

¹ O Tiopilas, yêc anenj buku njamata-nga aô gato yom pi gêj honj nan Yisu gic hu bu kôm ti kédôhônj têj lau. ²⁻³ Anenj yom nan gato, nan meñ têj béc nan Anötö kôc in su pi undambê gi. In hóc njandê ma mbac ndu su, ma tinjambu tisa ma hoc dau asê têj lau taposel nan in kêyalinj nac sa su. Tôm béc 40 in mbo whinj nac ma tôc dau têj nac sêlic, e sênyalê pi njandô bu in tisa

ma mbo tali tiyham yom njandô. Têj njasawa dinanj Yisu whê yom sa têj nac pi †Anötö ndê gôlinj ma pi gwelen nan bu sêkôm-nga, ma Nalau Dabunj punj yom dau dôj yêc nac si njalôm.

⁴ Têj béc danj in gêj gêj mbo whinj nac, ma in kênj yatu nac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem sinj dom, magoc ahônj e atap mwasiñ nan Damanj gic bata bu kênj meñ, nan sa. Aô gasôm yom pi mwasiñ dau munj su. ⁵ Munj-nga Jon kêku lau na bu, magoc béc meñ kêpinj bu Anötö ênku mac na Nalau Dabunj."

⁶ Têj têm danj Yisu mbo whinj ndê aposel, ma sêndac in bocdec bu, "Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôlinj njapu, ma ti kinj ma nem gôlinj yac, me mba?" ⁷ Ma in ô yom ma sôm, "Gêj bocke nan bu hóc asê lau Israel-nga, ma njatêm ti njabêc, nan Damanj Anötö ti njadau ma kêyalinj sa su, ma in oc tôc asê têj mac dom. ⁸ Magoc têj ndoc Nalau Dabunj meñ ma nem mac ahuc, dec oc kênj naclai têj mac, ma mac oc ahoc yom njandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gamej Judia-nga ma gamej Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom njagamej honj ahuc."

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinanj su, goc Anötö kôc in sa pi lôlôc gi e sôc dao njalôm, dec sêlic in apu. ¹⁰ In pi gi ma nac tatac umbonj sêlhac, ma sep enj njac lu ti njakwê sêsêp sêmenj sêlhac sêwhinj nac. ¹¹ Ma inlu sêsôm, "Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tinjambu in oc mbu meñ tiyham njalên tigenj tôm nan alic in pi gi."

Sênyalinj Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinanj su, goc sêhu Lôc Olib sinj ma sêmbu sêtênj Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpinj Jerusalem, senj njasawa

gitôm kilometa tigen.* ¹³ Têñ ndoc sêhóc asê su, nañ sêtêñ ñac si andu sêmbo-nga si, ma sêpi ñalôm ñahô-nga si. Lau dau si ñaê bocdec: Pita lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atunğac nañ ndê ñaê Jems, ma Saimon (nañ sêsam bu 'Ñğac †Selot'), ma Jems† atunğac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti in ndê asii, ma lauwhê ñatô sêmbo sêwhiñ ñac. Ñac hoñ sêpiñ dau dôn ti ñalôm tigen, ma sêteñ mbec sêwhiñ dandi tôm bêc hoñ.

¹⁵ Têñ bêc dañ lau sêkêñ whiñ-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhiñ dau. Ma Pita tisa kalhac ñalhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ "O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ñğac nañ wê lau nañ sêkôc Yisu dôn. In yac lau aposel 12 mba dañ, ma wêkain gwelen whiñ yac. Muñ-nga andô, Ñalau Dabuñ hoc yom asê sa akêñ Dawid whasuñ, nañ hêganôn Judas. Ma yom dau gic waê bu ñandô sa."

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi in, ma in kôc ñaôli dau ma gi gêmlihi nom dañ. Yêc dinañ in peñ sip gi, e gambo hóc kôc ma ñatac wê. ¹⁹ Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu 'Nom ti Dac.')

²⁰ "Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, 'In ndê gameñ tigan sa mañ, ma lau dañ oc sêmbo dom.' Ma sêto dañ tiyham bocdec bu, 'Ñamalac dañ oc ti ñğac bata ma kôc in ndê gwelen ô in su.' ²¹ Sêto yom dau yêc bocdinañ, dec aö gauc gêm bu yac tanyalin ñğac dañ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ yac tôm bêc hoñ nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa. ²² Lau nañ sêmbo têt Jon, Ñğac Kêku Lau-nga ndê têt e meñ têt ndoc Yisu pi

undambê gi. Yac tanyalin ñac si dañ sa, bu hoc Yisu tisa ñawaê asê whiñ yac."

²³ Goc sênyalin ñğac lu sa, dañ ndê ñaê Matias, ma dañ ñaê Josep, nañ sêsam in ndê ñaê dañ bu Basabas, ma in ndê ñaê dañ tiyham bu Justus. ²⁴ Ma sêteñ mbec bocdec b u, "O Pômdau. Am kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm. Tôc ñğac lu dau si asa nañ am kêyalin sa su, nañ asê têt yac. ²⁵ In oc kôm gwelen nañ am kêñ sip lau aposel amba, nañ Judas hu siñ ma kôlhô têt gameñ nañ gic in ñawaê, nañ gi." ²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias. Ma bocdinañ in ti aposel dañ whiñ ñac lau 11.

2

Ñalau Dabuñ sip meñ

¹ Têt Om †Pentikos ñac hoñ sêmbo sêwhiñ dau. ² Ma ñğahô en ñakêcsia gitôm mbu puc ñadinda meñ akêñ undambê, ma gêm andu nañ ñac sêndôc, nañ ahuc. ³ Ma sêlic gêt gitôm yawahô meñ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ñac ñğôlôn têt têt gitôm ya ña-êmbala. ⁴ Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sênyalê muñ su dom, tôm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa.

⁵ Têt têt dinañ lau daêsam sêmbo Jerusalem, nañ sêmeñ akêñ nom ñğameñ hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akin Anötö ma sêtoc in sa. ⁶ Ñac sêngô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, nañ sêsôm ñac awha têt têt, goc sêsö ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. ⁷ Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têt dandi, "Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, nañ lau Galili-nga me? ⁸ Ma bocke dec dañğô ñac sêsôm yac awhañ têt têt, tôm dinañi sêkôc yac ma dasôm? ⁹ Yac lau nañ dambo dec, nañ amen a kêt Pata, Midia ma

* **1:12:** Yom nañ Luk to, nañ sôm bu sen nañ yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem ñasawa, nañ gitôm sen †Sabat-nga dañ. Lau andô Israel-nga sêmasañ ñğôlin daêsam nañ hêganôn yomsu bêc Sabat-nga, bu têt asê gêt nañ lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têt bêc Sabat-nga, ma gêt bocke nañ sêlic bu gwelen. Ñğôlin Sabat-nga dañ sôm bu lau sêtôm bu sêñsêlêñ sêsa sen ñasawa gitôm kilometa tigen têt bêc Sabat-nga. Lau bu sêñsêlêñ sêhóc gêt kilometa tigen, dec ñac oc sêsôm bu sêkôm gwelen, ma sêñgili yomsu Sabat-nga. † **1:13:** Luk to ñaê Jems tidim töt, magoc ñaê dau ñğac tigen ndê dom, ñac lau töt.

Elam, ma akêŋ Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akêŋ Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiŋ Sairin, ma akêŋ Krit ma Arabia ma akêŋ malac Rom. Yac lau Israel-ŋga, ma lau apa naŋ sêŋkuc lau Israel-ŋga si sakiŋ tu sênem akiŋ Anötö-ŋga. Bocke ma kwahic dec danŋô lau Galili-ŋga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauŋ awhaŋ têtêŋ, pi gêŋ dalô naŋ Anötö kôm!” ¹² Gêŋ dau kôm ŋac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, “Gêŋ dindêc ŋahu bocke?” ¹³ Magoc lau ŋatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, “Mboe sênôm wain ma kêŋiŋ ŋac.”

Pita whê Nalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têŋ dinaŋ Pita ti aposel 11 sêtisa ma iŋ hóc awha sa ma sôm têt lau daêsam dinaŋ, “Mac lau Israel-ŋga ti mac hoŋ naŋ andöc Jerusalem. Akêŋ danam ŋapep ma aö wawhê gêŋ dindêc ŋahu sa têt mac. ¹⁵ Mac lau ŋatô gauc gêm bu wain kêŋiŋ lau dindêc, a? Aö wasôm têt mac bu mba! Bu ac kwahic pi meŋ. ¹⁶ Magoc yom naŋ propet Joel to muŋ su, naŋ dec ŋandô sa. ¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tiŋambu aö wakêŋ aneŋ Nalau sip lau hoŋ si ŋalôm, e atômŋgaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Nalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kain dan sa e sêlic gêŋ ŋagatu, ma Nalau dau oc suŋ mbê têt lau andô. ¹⁸ Têŋ têt dinaŋ aö wakêŋ aneŋ Nalau têt aneŋ lau akiŋ awhê ma ŋac hoŋ. Ma ŋac oc sêsôm yom asê sêtôm propet. ¹⁹ Aö wakôm gêŋ dalô yêc umbon ma yêc nom bocdinaŋ, gêŋ dalô dac ti ya ma yawasu-ŋga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tiŋambu bêc atu oc meŋ sa, naŋ Pômdau mbu meŋ ti ŋawasi atu. ²¹ Ma têt dinaŋ lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si.” *[Joel 2:28-32]*

²² Goc Pita sôm, “Mac lau Israel-ŋga, anŋô aneŋ yom dindêc pi Yisu

Nasaret-ŋga. Iŋ ŋac naŋ Anötö whê sa têt mac ŋa gêŋ dalô tidau-tidau. Mac anŋalê su, bu iŋ kôm gêŋ dau yêc mac anôm-ŋga. ²³ Ma tu lêt naŋ Anötö gauc gêm tidôŋ gwanan su-ŋga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêŋ iŋ sip mac amam. Ma mac akêŋ iŋ têt lau Rom-ŋga naŋ sêsôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, bu sêndic iŋ pi a gicso dau, dec tôm mac daôm ac iŋ ndu. ²⁴ Tigen gitôm dom bu ŋaclai dambac ndu-ŋga ku iŋ dulu. Anötö kôc iŋ ndê ŋandê mbac ndu-ŋga su yêc iŋ, ma uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aö galic Pômdau kalhac aö anôŋ-ŋga ŋapaŋ. Aö oc wantitec dom, bu iŋ mbo aö aman andô-ŋga. ²⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec aö atac ŋayham sa, ma gasôm yom ŋayham-ŋayham. Aö gauc gêm aneŋ ŋamlic, ma gakêŋ batan ²⁷ bu am oc tec aö wayêc sêhê ŋapaŋ dom. Mba! Am oc tec am nem ŋac dabuŋ e iŋ ŋamlic tibalê dom. ²⁸ Am tóc sen wandöc tanli-ŋga asê têt aö, ma oc kêŋ aö walhac am anôm-ŋga ti atac ŋayham atu. *[BW 16:8-11]*

²⁹ O asidôwai hac. Aban Dawid sôm yom dinaŋ pi iŋ dau dom. Yac tanŋalê bu iŋ mbac ndu su ma sêŋsuhun iŋ. Ma iŋ ndê sêhê yêc gameŋ dindêc e meŋ têt kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têt iŋ bu kêŋ iŋ ndê wakuc dan ndöc iŋ ndê pôn kiŋ-ŋga. Dawid dau kêyalê yom dinaŋ tidôŋ, ŋahu bu iŋ propet dan. ³¹ Ma gêŋ naŋ oc hóc asê tiŋambu-ŋga, naŋ iŋ kêyalê gwanan su. Tu dinaŋ-ŋga iŋ sôm yom dinaŋ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec iŋ yêc sêhê dom, ma iŋ ndê ŋamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö uŋ Yisu sa mbo tali tiyham, ma iŋ ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc iŋ sa ndöc iŋ amba andô-ŋga, ma iŋ kêŋ Nalau Dabuŋ têt yac tôm Damba gic bata. Gêŋ naŋ mac alic ti anŋô têt acsalô lec, naŋ Nalau dau ndê gwelen ŋa-ŋandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi

dom, magoc in to yom yêc bocdec bu, 'Anötö sôm têtj anej Pômdau, "Am ndöc aö amanj andô-nga³⁵ e nditôm aö wakêj nem njacyo sêsôc am gahim njapu." ' ³⁶ In to yom dau hêganôj Yisu. Bocdinaj mac lau Israel-nga honj angô. Anyalê pi njandô, bu Yisu nanj mac ac in ndu pi a gicso dau gi, nanj Anötö toc in sa ti Pômdau, ma tôc asê bu in Mesaya dau."

³⁷ Pita ndê yom honj dinaj kunj lau dau si njalôm njandô, dec sêsôm têtj in ti lau aposel njatô bu, "O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?" ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, "Mac honj anem nem njalôm kwi ma alinj sanju tu Yisu Kilisi ndê njê-nga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-nga. Ma mac oc akôc mwasiñ nanj Anötö gic bata, nanj Njalau Dabun dau. ³⁹ Bu in gic bata Njalau Dabun gic waê lau honj nanj Pômdau yac nej Anötö kêgalêm nac sa. Gêj dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau honj nanj kwahic dec sêmbo ahê ma tinjambu oc sêkêj whinj Yisu nanj."

⁴⁰ Tinjambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la nac, ma kac nac bocdec bu, "Anem daôm kwi têtj Anötö bu nem mac si, dec mac oc andinjam awhinj lau sac nanj kwahic dec sêmbo nom, nanj dom." ⁴¹ Ma têtj bêtj dau dinaj lau nanj sêkêj whinj sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêlinj busanju.

Lau sêkêj whinj-nga si lêtj

⁴² Tôm bêtj honj lau sêkêj whinj-nga sêpinj dau dôj ti sêkêj danja yom nanj aposel sêndôhônj têtj nac, ma nac sêtej mbec ti señ gêtj sêwhinj dau. ⁴³ Aposel sêkôm gêtj atu-tu ti gêtj dalô daêsam, e lau Jerusalem-nga honj sêhêdaê. ⁴⁴ Lau honj nanj sêkêj whinj, nanj sêndôc tigenj ma sêyob si gêtj honj sêwhinj dau. ⁴⁵ Nac si lau njatô bu sêpônnda dau, dec asidôwai njatô oc sêkêj si wapa njatô ti gêtj têtj lau semlhi, goc sic sam ja-awa bu sênem lau nanj sêpônnda dau, nanj sa. ⁴⁶ Tôm bêtj honj sêkac dau sa sêmbo lôm dabun njabatêmdö, ma yêc nac si andu nac señ gêtj sêwhinj dau ti atac njayham,

ma sêsôc Anötö njapu ti si njalôm sambuc. ⁴⁷ Nac sêmpinj Anötö ma lau honj sêlic nac njayham dec sêtoc nac sa. Ma tôm bêtj honj Pômdau kôm lau wakuc sêkêj whinj, dec kôm gôlôwac dabun Jerusalem-nga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ngac bôlinj njayham sa

¹ Têtj bêtj danj Pita lu Jon sênsêlêj bu sêtêj lôm dabun sêndi, têtj acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nanj lau Israel si têtj sêtej mbec-nga danj. ² Ma ngac danj mbo, nanj dinda kôc in tigahi tigolonj. Tôm bêtj honj lau sêmbalanj in si, sêkêj in ndöc lôm dabun njagamej kêpinj gatam danj nanj sêsam bu Gatam Njayham, ma in tej gêtj têtj lau nanj sêsôc sêsa. ³ Têtj ndoc in gêlic Pita lu Jon sêmenj bu sêsôc sêndi, nanj in tej mone têtj inlu. ⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têtj in, "Tamhê alu." ⁵ Dec ngac dau tahê inlu, ma kêtj bata bu oc sêkêj gêtj têtj in. ⁶ Goc Pita sôm têtj in, "Aö nej awa silba me gol bu wakêj têtj am-nga mbasi, magoc gêtj nanj yêc aö, nanj oc wakêj. Tu Yisu Kilisi Nasaret-nga ndê njê-nga aö wasôm têtj am bu êmsêlêj!" ⁷ Ma Pita kêm in têtj amba andô-nga, keñ in sa, ma njagahô njambwa in ndê hapa ti hagwam njayham sa. ⁸ In pwê gi kalhac e kêsêlêj, goc sôc lôm dabun njabatêmdö whinj inlu gi. Ma in kêsêlêj ti pwê-pwê ma kêpinj Anötö. ⁹ Lau honj nanj sêlic in kêsêlêj ti kêpinj Anötö, ¹⁰ nanj sênyalê bu in ngac tej gêtj-nga nanj muñ-nga ndöc lôm dabun njasactô yêc gatam nanj sêsam bu Gatam Njayham. Ma sêhêdaê ti sêseñ amba njandô tu in njayham sa-nga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabun njabatêmdö

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabun njabatêmdö yêc gamej nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ngac tej gêtj-nga dau sap inlu dôj njapanj. Ma lau honj nanj sêlic gêtj dau sêsö, ma sênti sêtêj inlu si. ¹² Pita tahê nac ma sôm, "Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asö tu gêtj dindec-nga ma tamhê alu

naŋga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ŋaclai ti mêtê gitêŋ dec kôm in ŋgac dinaŋ ŋayham sa ma kêsêlêŋ, a? Wasôm têtŋ mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neŋ abaŋi si Anötö, kôm gêtŋ dindéc tu bu po in ndê ŋgac akiŋ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêŋ in sip lau Rom-ŋga amba bu sêndic in ndu. Pailot dau gauc gêm tidôŋ bu êŋgapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtŋ Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ In ŋgac dabuŋ ti gitêŋ, magoc mac atec in, ma aterŋ Pailot bu êŋgapwêc ŋgac naŋ gic ŋamalac ndu, naŋ su têtŋ mac. ¹⁵ Magoc ŋgac naŋ ti yac neŋ dandöc taŋli-ŋga ŋahu, naŋ mac ac in ndu. Tigenŋ Anötö uŋ in sa akêŋ lau batê-ŋga. Yac alic in tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ŋgac dindéc. Mac aŋyalê bu muŋ-ŋga in ŋgac bôliŋ. Kwahic dec in gahi ŋayham sa tu Yisu ndê ŋaê-ŋga, ŋaê naŋ yac akêŋ whiŋ. Yomandô! In ŋayham sa sambuc tu Yisu ndê ŋaê-ŋga ma tu yac akêŋ whiŋ Yisu-ŋga.

¹⁷ “O asidôwai hac! Aö kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-ŋga nem gauc sa pi Yisu ndê ŋahu dom, dec mac ac in ndu. ¹⁸ Magoc lau propet hoŋ sêhoc Anötö ndê yom asê gwanaŋ su, bu in ndê Mesaya oc hóc ŋandê. Ma kwahic dec ŋac si yom dau ŋandô sa pi gêtŋ naŋ mac akôm. ¹⁹ Tu dinaŋ-ŋga dec wasôm têtŋ mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinaŋ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasiŋ oc puc mac nem gatôm dôŋ. Ma Anötö oc kêtŋ Mesaya naŋ in kêyalinŋ sa gwanaŋ su, naŋ Yisu dau, naŋ mbu têtŋ mac meŋ. ²¹ In oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêtŋ hoŋ tiwakuc tiyham, tôm in hoc asê muŋ-ŋga ŋa in ndê propet dabuŋ hoŋ whasuŋ. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, ‘Pômdau mac nem Anötö, oc êŋyalinŋ ŋgac danŋ sa yêc lau Israel-ŋga, bu ti mac nem propet nditôm aö dauŋ. Ma yom hoŋ naŋ in sôm, naŋ mac asôc ŋapu maŋ. ²³ Lau naŋ sêkêŋ danŋa propet dinaŋ ndê yom dom, naŋ Anötö oc tinŋ ŋac su yêc in

ndê lau ŋatonŋ.’ ²⁴ Moses to yom dinaŋ, ma Samuel ti propet hoŋ naŋ sêŋkuc in, naŋ sêhoc yom asê gwanaŋ su pi gêtŋ naŋ hóc asê têtŋ têm dindéc. ²⁵ Yom naŋ lau propet sêhoc asê têtŋ abaŋi, naŋ mac atap ŋa-ŋandô sa su. Ma pwac naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ abaŋi, naŋ bocdinaŋ. Bu Anötö sôm têtŋ Abraham bu, ‘Lau nom-ŋga hoŋ oc sêtap mbec ŋamwasiŋ sa yêc am nem wakuc.’ ²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêtŋ ndê ŋgac akiŋ-ŋga meŋ. In têtŋ mac lau Israel-ŋga muŋ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac siŋ. Ma mac bu akôm bocdinaŋ, dec oc atap in ndê mbec ŋamwasiŋ sa.”

4

Sêkêŋ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtŋ lau sêmbo, ma lau †dabuŋ-siga ti lau siŋ sêyob lôm dabuŋ-ŋga si ŋgac bata, ma lau †Sadiusi ŋatô sêtêŋ inlu si. ² Ŋac sêŋgô bu Pita lu Jon sêndôhônŋ lau ma sêsôm têtŋ ŋac bu Yisu tisa su, ma bu in ti lau si ŋahu sêtisa akêŋ lau batê-ŋga. Ma inlu si yom dau kôm ŋac atac ŋandê. ³ Tu dinaŋ-ŋga sêkôc inlu dôŋ, tigenŋ ŋasec sa su, dec sêŋlahi inlu ahuc bu sêndöc e bêtêc. ⁴ Magoc lau daêsam naŋ sêŋgô yom naŋ Pita lu Jon sêsôm, naŋ sêkêŋ whiŋ yom dau. Ŋac lau dau si launŋac ŋambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galanŋsê bêtêc lau bata ma lau andô ti lau naŋ sêndôhônŋ yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma †dabuŋsiga ŋamata-ŋga Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau ŋatô yêc dabuŋsiga ŋamata-ŋga ndê gôlôwac, naŋ sêmbo sêwhiŋ ŋac. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmeŋ sêlhac ŋac aŋgô-ŋga, goc sêŋsu inlu bocdec bu, “Amlu akôm gêtŋ dindéc am asa aŋgô, me akôc asa ndê ŋaclai dec akôm?” ⁸ Têtŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ gêm Pita ahuc, dec sôm têtŋ ŋac bu, “O mac lau bata ti lau andô Israel-ŋga! ⁹ Kwahic dec mac bu aŋsu alu pi mwasiŋ naŋ akôm têtŋ ŋgac bôliŋ dindéc. Ma andac alu pi lêtŋ in ŋayham sa-ŋga. ¹⁰ Mac lau bata, ti

mac lau Israel-nga honj angô! Ngac dindéc kalhac mac anôm-nga, nanj namlic nayham sa su tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Inj ngac Nasaret-nga nanj mac ac inj ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö unj inj sa akêj lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nanj yêc bocdec bu, ‘*Hoc nanj mac lau akwê andu-nga alic sac ma atec ndöc, nanj kwahic dec ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.*’ ¹² Angô! Senj tigenj yêc bu yac lau nom-nga datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nanj datap sa tu Yisu ndê ñaê-ñ ga. Ñaê danj yêc nanj gitôm bu nem yac si-nga yêc dom. Mba andô!”

¹³ Lau bata sêngô yom dinanj, ma sênyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-nga danj dom, magoc sênyalê bu munj-nga injlu sêmbu sêwhiñ Yisu ñapanj. Ma ñac sêhêdaê bu injlu sêo lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ngac bôlinj nanj namlic nayham sa, nanj kalhac whiñ injlu, ma tu dinanj-nga ñac si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinanj sic atu injlu bu sêhu ñac lau †Sanedrin-nga sinj ma sêkêj ñasawa têtj ñac bu sêsôm yom pi injlu. ¹⁶ Goc sêsôm têtj dau bu, “Yac oc dakôm sake têtj ngac lu dindê? Lau Jerusalem-nga honj sêlic gêtj dalô atu nanj injlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honj bu sêngô ñawaê pi gêtj dindéc, dec oc yham dom. Bocdinanj dakêj yao ñannga têtj injlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inj ndê ñaê têtj lau tiyham dom.”

¹⁸ Goc sêmbwêc injlu sêmbu sêmenj, ma sic yao injlu bu sêsôm yom ti sêndôhônj lau tu Yisu ndê ñaê-nga tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêo ñac awha bocdec bu, “Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö angô-nga bu alu asôc mac nem yom ñapu, ma dananj wambu Anötö dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu angapic whañsunj tu gêtj nanj alic ti angô-nga.”

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu injlu tiyham, goc sêkêj injlu sêsa si. Ñac sêtôm dom bu sêtap lêtj sêmatôc injlu-nga danj sa. Ñahu bu lau honj sêmpinj Anötö tu injlôm ngac nanj ndöc bôlinj yala

daêsam su, nanj nayham sa. Bu ngac dau ndöc bôlinj ñapanj e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkêj whiñ-nga sêtenj mbec

²³ Sêngapwêc Pita lu Jon su, ma injlu sêmbu sêtêtj lau sêkêj whiñ-ñ ga si, ma sic minj yom nanj †dabunj-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têtj injlu. ²⁴ Sêngô su, goc ñac honj sêtenj mbec têtj Anötö bocdec, “O Ñaclai Ñadau Pômdau, am nanj kêtj undambê ti nom ma gwêc ti gêtj honj nanj sêmbu ñalôm. ²⁵ Am daôm kêtj Ñalau Dabunj hóc abanj Dawid awha sa ma injlôm, ‘*Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nanj ñandô mba?*’ ²⁶ *Ma kinj ti gôlinjwaga sêkac dau sa ma sêmatinj yom pitigenj bu sêsenj Pômdau lu Mesaya nanj injlôm kêtjalinj sa, nanj su.*’ ²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindéc. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinj gamenj apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkêj si gauc pitigenj bu sêsenj am nem ngac akinj-nga dabunj Yisu nanj am kêtjalinj inj sa ti Mesaya, nanj su. ²⁸ Gêtj nanj am, Ñaclai Ñadau gauc gêm tidônj su, nanj dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinanj sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenj am bu puc yac dônj bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêtj nem ñaclai têtj yac bu akôm am nem gwelenj ma akôm lau gêmbac nayham sa, ma akôm gêtj dalô tidau-tidau tu am nem ngac akinj-nga dabunj Yisu ndê ñaê-nga.”

³¹ Sêtenj mbec dinanj su, goc gamenj nanj sêkac sa sêndöc nanj kêtjic dau. Ma Ñalau Dabunj gêm ñac honj ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêj whiñ-nga sêwêkainj gêtj ton tigenj

³² Lau sêkêj whiñ-nga honj sêkêj si ñalôm ti gauc pitigenj. Ma ñac si danj gêtjic ndê gêtj tôm inj dau ndê dom. Honj sêwêkainj gêtj ton tigenj. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai enj, ma Anötö ndê mwasiñ kêsâlê ñac honj ahuc sambuc. ³⁴ Ñac si danj pônâ dau tu gêtj danj-nga dom.

Nahu bu lau nanj sêwêkainj nom me andu, nanj sêkêj si gêj têtj lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si, ³⁵ ma sêkêj têtj aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêj dau têtj lau sêpônda dau-nga tôm gi.

³⁶ Ma ñgac danj mbo, nanj menj akêj nduc Saipras. Inj †Liwai ndê wakuc danj, ma inj ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam inj bu Banabas, nanj danem kwi bu ñgac puc lau dôj-nga. ³⁷ ñgac dau ndê nom danj y êc, dec kêtj têtj lau semlhi, ma kôc ña-awa menj kêtj têtj lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ ñgac danj ñaê Ananias lu inj nawhê Sapaira sêmbo, ma injlu sêkêj si nom danj têtj lau semlhi. ² Nom dau ña-awa danja Ananias kêgaminj yêc inj-nga, ma inj nawhê Sapaira kêyalê. Ma ñadanga nanj Ananias kêtj têtj lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. ³ Têtj ndoc Pita gêlic awa dau, nanj sôm têtj inj bu, “Ananias, bocke dec Sadanj gêm am nem ñalôm ahuc e am gauc gêm bu êñsau ñalau Dabuj, ma kêgaminj nom ña-awa ñatô yêc am-nga? ⁴ Muñ-nga am daôm ti ñadau nem nom, ma têtj ndoc am kêtj têtj lau semlhi su, nanj am ti ñadau ña-awa dau bocdinañ. Magoc am kêtj ñadanga têtj yac ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanj. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêtj boc-dinañ? Am kêsau ñamalac dom, am kêsau Anötô goc.” ⁵ Têtj têtj Ananias ñgô yom dinanj, dec inj hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau honj nanj sêñgô gêtj dau ñawaê, nanj sêtôc dau ñandô. ⁶ Lau batac ñatô sêtêtj Ananias si, sêmpanj inj ndê ñamlanj ahuc ma sêkôc sa si sêñsuhuj.

⁷ Nasawa gitôm acgatu tö ginja su, goc ñgac dau nawhê menj ma gêm gauc gêtj nanj kôm inj nakwenj. ⁸ Ma Pita tôc mone dau têtj inj, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akwenj nem nom danj, ma ñaôli dau dindec, me?” Ma awhê dau sôm bu, “Aêc, gêtj dau

dindec.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ñalôm pitigenj bu anjahê Pômdau ndê ñalau? Lic su nanj, lau nanj sêñsuhuj nam akwenj dec kwahic sêlhac andu ñasactô, bu sêmbalanj am sa ndi whinj.” ¹⁰ Ma ñagahô ñambwa awhê dau ku sa yêc Pita gahi-nga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu inj mbac ndu su, dec sêkôc inj sa si ma sêñsuhuj inj whinj nakwenj. ¹¹ Ma lau sêkêj whinj-nga honj, ti lau ñatô nanj sêñgô gêtj dau ñawaê, nanj honj sêsô ma sêtôc dau ñandô.

Aposel sêkôm gêtj dalô daêsam

¹² Têtj ñasawa dinanj lau aposel sêkôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu daêsam yêc lau sêkêj whinj-nga si tonj ñalôm. Ma lau sêkêj whinj-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabuj yêc gamej nanj lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. ¹³ Lau honj sêlic ñac ñayham ma sêtoc ñac sa, tigenj tu lau bata Israel-nga dec sêtôc dau bu sêlhac sêwhinj ñac. ¹⁴ Magoc laungac ti lauwhê daêsam sic hu sêkêj whinj Pômdau, dec lau sêkêj whinj-nga si namba kêsôwec tiatu ñapanj. ¹⁵ Tu gêtj atu-tu nanj lau aposel sêkôm-nga, dec lau sêhonj si lau gêm bac sêsa malac lôm sêmenj ma sêkêj ñac sêyêc sac ti mbô. ñac sêkêj bata bu Pita oc êñsêlêj menj ma êmasec lau gêm bac me mboe ac kêtj inj ndê gatu nem ayuj lau gêm bac ma kôm ñac ñayham sa. ¹⁶ Ma lau daêsam akêtj malac nanj sêyêc Jerusalem ñamakê, nanj sêhonj lau gêm bac ti lau nanj ñalau sac sêkôm ñac sêtisac, nanj sêmenj ma lau aposel sêkôm ñac honj ñayham sa.

Sêkêj aposel sêndôc gapocwalô tiyham

¹⁷ Têtj dinanj dabujsga ñamata-nga ti inj ndê lau honj akêtj Sadiusi si tonj sem lêmuj lau aposel ñandô. ¹⁸ Tu dinanj-nga dec sêkôc ñac dôj ma sêkêj ñac sêndôc gapocwalô. ¹⁹ Tigenj têtj ôbwêc Pômdau ndê anjela gêlêc andu gapocwalô-nga ñagatam su ma wê ñac sêsa si. ²⁰ Ma inj sôm têtj ñac bu, “Andi alhac lôm dabuj ñabatêmndô, ma ahoc yom asê timala enj têtj lau, pi lau sêkêj whinj-nga si lêtj wakuc.”

21 Sêngô anjela ndê yom dinan su, dec bêbêc ganduc sêtêñ lôm dabuñ si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têñ ndoc dinan dabuñsiga ñamata-nga ti in ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-nga hon sa sêpitigen bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêñkin lau ñatô sêtêñ gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmen. 22 Magoc têtñ ndoc lau dau sêhóc asê gapocwalô, nan sêlic bu aposel anjô mba. Goc sêmbu si ma sêsôm bu, 23 “Yac a alic bu sêñlahi gatam ahuc ñapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu ñac sêndôc dom.” 24 Lau siñ sêyob lôm dabuñ-nga si ñgac bata, ma dabuñsiga atu-tu sêngô yom dau e sêpônnda gauc. 25 Sêhê gauc sêmbu ma ñgac dan men ma sôm têtñ ñac bu, “Alic su nan! Laungac nan mac akêñ ñac sêndôc gapocwalô, nan kwahic dec sêlhac lôm dabuñ ñamaké ma sêndôhôn lau sêmbu.” 26 Goc lau siñ-nga nan sêyob lôm dabuñ ti ñac si ñgac bata sêtêñ lôm dabuñ si, ma sêkôc aposel sa sêmen. Ñac sêwê ñac malô ma sêñsahic ñac dom, ñahu bu sêtôc dau bu lau nan sêtoc aposel sa, nan oc sêtuc ñac ña hoc. 27 Sêwê aposel sêmen ma sêkêñ ñac sêlhac lau Sanedrin-nga anjô-nga bu dabuñsiga ñamata-nga êñsu ñac. 28 In sôm têtñ ñac bu, “Y ac ac yao mac ñannga bu andôhôn lau pi ñgac dinan ma asôm in ndê ñaê asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi in gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê ñamalac dinan ndê dac men pi yac, a?”

29 Dec Pita ti aposel sêo in awaha ma sêsôm bu, “Yac danan wambu Anötö ndê yom hóc gêlêc ñamalac si yom su, ac ñawaê. 30 Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigen abani si Anötö un in sa mbo tali tiyham. 31 Ma Anötö toc in sa ma kêtñ in ndôc in ndê andô-nga ti Kin, ma ti Ñadau Nem Lau Si-nga. In kôm bocdinan, ñahu bu in bu kêtñ ñasawa têtñ lau Israel-nga bu sêkac si ñalôm kwi, dec in oc suc ñac si sac kwi. 32 Yom dinan yac alic ñandô su, dec asôm asê. Ma Ñalau Dabuñ pun

yom dau dôn bocdinan. In Ñalau nan Anötö kêtñ têtñ lau nan dannga wambu in ñapep.”

33 Lau bata Israel-nga dinan sêngô aposel si yom dau e gêli ñac ñalôm sa sac andô, ma ñac tac whin bu sêndic aposel ndu. 34 Tigen lau Sanedrin-nga si ñgac bata dan tisa bu lhac ñac ahuc. In Palêsai dan ñaê Gamaliel, nan kêdôhôn yomsu, ma lau hon sêtoc in sa. In gic atu yom bu sêkêñ aposel sêsa awê sêndi sêmbu ñasawa saun. 35 Goc in sôm têtñ lau bata hon, “Mac lau Israel-nga, akôc gauc ñapep pi gêtñ nan mac bu akôm têtñ lau dinan. 36 Gauc nem Teudas, ñgac nan ñasawa apê gi su toc dau sa bu ñgac tiwaê. Magoc lau siñ Rom-nga sic in ndu, ma lau 400 nan sêmbu sêwhin in, nan sêmbulu ñac sêlhô têtñ têtñ si. Ma in ndê gwelen hon hê su. 37 Ma têtñ têtñ sêse lau sa tu bu sênemli takis-nga, nan ñgac Galili-nga dan ñaê Judas tisa. In gêli lau ton dan sa bu sêkêñ kisa lau Rom-nga. Magoc in ginnga bocdinan, ma in ndê lau hon sêlhô têtñ têtñ. 38 Bocdinan kwahic dec aô b u wasôm anen ñalôm asê têtñ mac. Ahu lau aposel dindê siñ ma akêñ ñac sêlhô sêndi. Ñac si gwelen bu men akêñ ñamalac ñambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelen, dec oc tôm dom bu nem ñandô. 39 Tigen ñac si gwelen bu men akêñ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ñac ahuc. Ma mac bu akêñ kisa ñac, dec mac oc akêñ kisa Anötö dau.”

40 Lau bata hon sêngô in ndê yom ma sêsôc ñapu. Ñac sêmbwêc aposel sêsôc sêmen ma sêkêñ lau siñ-nga sêhi ñac ña sô. Ma sêkêñ yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkêñ ñac sêsa si. 41 Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga siñ, ma sêsa si ti atac ñayham atu. Ñahu bu Anötö kêtñ ñac sêhóc ñawapac ti ñandê tu Yisu ndê ñaê-nga, dec toc ñac sa. 42 Ma tôm bêc hon sêndôhôn lau sêmbu lôm dabuñ ñabatêmdô, ma sêndôhôn lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc ñawaê ñayham asê ñapan ma sêsôm bu Yisu in Mesaya dau.

6

Sênyaliñ lau 7 sa bu sêndic sam gêñ daney-nga

¹ Lau sêkêñ whiñ Yisu-nga si toñ kêsôwec napan. Magoc têtêm dinan nawapac dan hóc asê. Yêc toñ dau ñalôm lau Israel-nga nan sêsôm lau Grik awha, nan sêtucdiñ lau Israel-nga nan sêsôm Yom †Hibru. Nahu bu tòm bêc hon lau sic sam gêñ daney-nga têt lau nan sêpônnda dau, magoc tandô toñ lauwhê sawa nan sêsôm Yom Grik. ² Tu dinan-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkêñ whiñ-nga hon sêpitigen, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelen ñawaê ñayham-nga siñ tu ayob gwelen andic sam gêñ-nga. ³ Bocdinañ asidôwai, anjaliñ laungac 7 sa yêc toñ dindêc ñalôm, nan lau tigauç ma Nalau Dabuñ gêm ñac ahuc. Ma lau dinan yac oc dakêñ ñac sêyob gwelen dindêc. ⁴ Ma yac dauñ oc akôm gwelen anem mêtê ti aten mbec-nga napan.”

⁵ Lau hon sêngô ñac si gauç dinan ma sêlic ñayham. Bocdinañ ñac sênyaliñ lau 7 sa, nan si ñaê bocdec. Steven, in ñac nan Nalau Dabuñ gêm in ahuc ma kêt whiñ ñanga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nan ndê malachu Antiok. Nikolas in ñac Israel-nga dom, magoc muñ-nga in gêm dau kwi ma gêm akin Anötö kékuc lau Israel-nga si sakin akwa. ⁶ Nac sêkêñ lau 7 dau sêlhac aposel anğô-nga, ma aposel sêten mbec ma sêkêñ amba sac ñac.

⁷ Têt ñasawa dinan Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-nga daêsam sêkêñ whiñ Yisu. Ma dabuñsiga Israel-nga daêsam sêkêñ whiñ bocdinañ.

Sêkôc Steven dôñ

⁸ Steven in ñac nan Anötö ndê mwasiñ ti ñac lai gêm in ahuc, ma kôm gêñ atu-atu ti gêñ dalô mbo lau ñalôm. ⁹ Magoc lau akêñ lau Israel-nga si toñ dan sic hu sêkêñ kisa in. Nac lau dinan sêmen akêñ malac Sairin ti Aleksandria ma akêñ gameñ Silisia ti Esia-nga. Muñ-nga ñac lau akin ñambwa, magoc tinambu si ñadaui sêhu

ñac siñ yêc si sakin, ma êlêmê sêkac sa sêmbô dau si lôm wê-nga dan. Nac sêpu Steven ti in ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauç ti yom nan Nalau Dabuñ kêt têt in-nga, dec ñac sêtôm dom bu sêku in ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinan-nga ñac sêkôc lau ñatô ma sêkic yom gelec sêwhiñ ñac, bu ñac oc sêtisa ma sêngôliñ yom pi Steven bocdec bu, “Yac anğô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.”

¹² Goc ñac sêsôm yom dau e gêli lau hon si ñalôm sa, ma lau bata ti lau nan sêndôhôn yomsu-nga sêwhiñ. Goc sêkôc in dôñ ma sêwê in e sêkêñ in kalhac lau Sanedrin-nga si anğô-nga. ¹³ Goc sêkêñ lau tasan ñatô sêtisa ma sêsôm, “In ñac dindêc sôm yom napan bu êngwiniñ yac neñ lôm dabuñ ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac anğô in sôm bu Yisu Nasaret-nga oc sen gameñ dindêc su, ma kêt ñagôliñ wakuc ô mêtê nan Moses gic dulu têt yac.” ¹⁵ Têt dinan lau hon nan sêndôc Sanedrin si toñ, nan tahê Steven, ma sêlic bu in ndê anğô andô ñawasi gitôm anjela dan ndê.

7

Steven sôm yom têt lau Sanedrin-nga

¹ Ma dabuñsiga ñamata-nga ndac in bu, “Yom dindêc nan sêngôliñ pi am, nan yom ñandô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damani. Anğô su nan! Muñ-nga lê aban Abraham ndôc Mesopotemia, in têt malac Haran gi su dom, ma Anötö Nawe Nadau hoc dau asê têt in. ³ Ma sôm têt in, ‘Hu nem gameñ ti am nem lau siñ, ma têt gameñ dan nan aô bu watôc têt am, nan ndi.’ ⁴ Bocdinañ in hu lau Saldi si gameñ siñ, ma sa gi ndôc Haran. Tinambu in damba mbac ndu su, goc Anötö kêkiñ Abraham bu têt gameñ dindêc nan kwahic dec mac andôc, nan meñ. ⁵ Tigen in kêt nom têt Abraham wêkain yêc gameñ dindêc dom. Mba, Abraham dau tap nom saun dan sa dom! Têt ndoc dinan

Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatin yom tidôñ têtñ in, bu in ti in ndê lau wakuc oc sêwêkain gameñ dau. ⁶ Ma Anötö sôm têtñ in bu, 'Am nem wakuc oc sêhu gameñ dindec sin ma sêndöc sêtôm lau apa yêc lau dan si gameñ. Ma ñac oc sênem akin lau dau, ma lau dau oc sêkôm ñac ñayom nditôm yala 400. ⁷ Magoc tinambu aö oc wakêtñ ñagêyô têtñ lau gameñ dinañ-nga nañ sem akin ñac, ma am nem wakuc oc sêhu gameñ dinañ sin ma sêmbu sêmeñ sênem akin aö yêc gameñ dindec.' ⁸ Ma Anötö kêtñ ðpwac sêsê launçac si ñamlic ñatô su-nga têtñ Abraham. Tinambu Abraham kwê ndê atunçac Aisak asê, ma sê in ndê ñamlic ñatô su têtñ in ndê bêc ti-8-nga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac neñ abañi 12 asê, nañ sêti yac neñ gôlôwac Israel-nga ton 12 si ñahu. ⁹ Josep in abañi 12 si dan, magoc dôwai sem lêmun in, dec sêkêtñ in têtñ lau semlhi. Ma lau dau sêkôc in sa sêsip gameñ Isip-nga si, ma in mbo gameñ dinañ tôm ñac akin ñambwa dan. Magoc Anötö mbo whin Josep, ¹⁰ dec gêm in si yêc ñawapac bocke nañ tap in sa. In kêtñ gauc ñayham-ñayham têtñ in dec lau Isip-nga si kin Parao gêlic in ñayham, ma kêtñ in gêm gôlin gêtñ hon yêc in ndê andu kin-nga, ma gameñ Isip-nga sambuc. ¹¹ Tinambu tóbôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhóc ñawapac atu, ma abañi sêpônnda gêtñ sêneñ-nga. ¹² Jakob ngô ñawaê bu gêtñ daneñ-nga yêc Isip, dec kêtñ ndê atui sêsip Isip si. Têm ñamata-nga dinañ sêsip si ma semlhi gêtñ daneñ-nga, ma sêmbu sêmeñ. ¹³ Tinambu in kêtñ ñac sêsip Isip si tiyham, ma têtñ dinañ Josep sôm dau asê têtñ ndê asidôwai, ma Parao ngô ñawaê pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴ Goc Josep kêtñ yom têtñ in damba Jakob ti in ndê lau ñatô, bu ñac hon sêsip Isip sêtêtñ in sêndi. Ñac lau dinañ lau 75. ¹⁵ Bocdinañ Jakob ti yac neñ abañi sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gameñ dinañ. ¹⁶ Ma tinambu ñac si lau wakuc sêkôc ñac si ñakwa su yêc Isip bu sêñsuhun ñac yêc

malac Sekem, sêyêc sêhó nañ Abraham gêmlihi su yêc Hamo ndê atui.

¹⁷ "Tinambu, ndoc meñ kêtñ bu yom nañ Anötö gic bata têtñ Abraham, nañ ñandô sa. Têtñ têtñ dinañ lau Israel-nga nañ sêndöc Isip, nañ sêti daêsam ñandô. ¹⁸ Magoc kin wakuc dan gêm gôlin Isip, nañ kêtñ Josép dom. ¹⁹ In yob yac neñ abañi solop dom, ma kêtñ ñawapac atu têtñ ñac. In gic yomsu ñac bu sêmbalin balêkoc wakuc hon sin sêninga. ²⁰ Têtñ ndoc dinañ Moses dinda kôc in, ma Anötö gêlic in ñayham. Ñac sêlôm in sêmbu damba ndê andu gitôm ayô tö. ²¹ Tinambu sêkôc in sa si ma sêsip in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gôlôm in ti ndê balêkoc. ²² Ma bocdinañ dec Moses sôc lôm bapia ma kêtñ hon lau Isip-nga si gauc hon. Ma in ti ñac ñanga tu sôm yom ma kôm gwelen-nga. ²³ In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dan in gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-nga. ²⁴ Têtñ ndoc dinañ in gêlic ñac Isip-nga dan kôm ñac Israel-nga dan ñayom. Dec in gic ñac Isip-nga dinañ ndu bu nem in ndê asidôwa dinañ si. ²⁵ In gauc gêm bu mboe in ndê asidôwai oc sênyalê bu Anötö kêtñ in sa bu nem ñac sa, magoc mba. Ñac sem gauc. ²⁶ Ñagalañsê in sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmbu. In bu nem malô inlu, dec sôm, 'Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akêtñ kisa daôm?' ²⁷ Magoc ñac lu dau si dan, nañ bu kôm ndê asidôwa tisac, nañ suc Moses sa gi, ma sôm, 'Asa kêtñ am bu nem gôlin ma êmatôc yac? ²⁸ Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am gic ñac Isip-nga dan têtñ alhabêc, a?'

²⁹ "Têtñ ndoc Moses ngô yom dinañ, nañ in kôlhô têtñ gameñ Midian-nga gi, ma ndöc dinañ gitôm ñac apa. Ma yêc dinañ in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ñac lu asê. ³⁰ Yala 40 ginça su, goc anela dan hoc dau asê têtñ in ñalêtñ bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gameñ sawa, ma gêlic ya ñawahô golom sa a sauñ dan. ³¹ Gêtñ dau kôm in sö ma gauc gêm yom daêsam.

Inj tigasuc gi bu lic gêñ dau, dec ngô Pômdau awaha sa têtñ inj meñ bocdec bu, ³² ‘Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aö.’ Moses ngô yom dau e kêtitec ñandô ma töc dau bu hôc tandô sa ma lic tiyham. ³³ Goc Pômdau sôm têtñ inj, ‘Kôc nem atapa su yêc gahim, bu gameñ nan am kalhac, nan gameñ dabuñ. ³⁴ Aö galic su bu aö neñ lau sêmbo sac yêc Isip. Aö ganğô ñac si danği, madec gasip gameñ bu wanğaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinañ kwahic dec aö oc wanğiñ am mbu têtñ Isip ndi.’ ”

³⁵ Steven gic miñ yom dinañ, goc sôm, “Aö wasôm têtñ mac, bu Moses inj ngac dau, nan muñ-nga lau Israel-nga sêtec inj ti sêsôm inj bocdec bu, ‘Asa kêtñ am bu nem gôliñ ti êmatôc yac?’ Tigen Anötö dau ndê añela hoc dau asê têtñ inj yêc a sauñ dinañ, ma kêkiñ inj bu nem gôliñ lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga. ³⁶ Bocdinañ inj kôc ñac sêsa akêtñ Isip sêmey. Têtñ ndoc dinañ inj kôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nan sêsam bu Gwêc Koc. Ma inj kôm gêtñ dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

³⁷ “Inj Moses dau dinañ goc sôm têtñ lau Israel-nga bu, ‘Anötö oc töc ngac danğ yêc mac nem toñ ñalôm, ti propet nditôm aö dauñ.’ ³⁸ Moses mbo whiñ lau Israel-nga têtñ ndoc sêmbo gameñ sawa. Inj kalhac añela nan sôm yom têtñ inj yêc Lôt Sainai, ma yac neñ abañi ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandöc tanği-nga ma kêtñ têtñ lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têtñ yac. ³⁹ Magoc yac neñ abañi sêtec bu sêsôc inj ñapu. Ñac sêpu inj ma ñac si ñalôm gauc gêm gameñ Isip-nga ñapan, e ñac atac whiñ bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têtñ ndoc Moses mbo Lôt Sainai ñasawa balin, nan ñac sêsôm têtñ Aron bu, ‘Inj ngac Moses dinañ, kôc yac sa asa yêc Isip amen, ma kwahic dec yac am gauc gêtñ bocke hôc asê inj. Bocdinañ êmasañ anötöi gwam bu sêwê yac.’ ⁴¹ Têtñ ndoc dinañ ñac sêmasañ makao ñagatu ti gwam,

goc sêndê mwasiñ atu danğ tu bu sêtoc gêtñ dau sa-nga. Ñac sêkêtñ da têtñ gwam dau, ma atac ñayham kêtêc pi gêtñ nan ñac dau amba sêmasañ. ⁴² Tu dinañ-nga dec Anötö puc dômbwê ñac ma hu ñac siñ bu sênem akiñ tata ti gêtñ umboñ-nga. Lau propet sêto yom pi ñac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala 40 dinañ mac ambo gameñ sawa, nan mac akêtñ nem gêtñ danğ ti da têtñ aö dom. Mba! ⁴³ Mac êlê mê ambalañ bac po danğ tu anem akiñ mac nem anötö tasan Molek-nga. Ma mac am akiñ tata danğ ñaê Repa ti mac nem anötö, ma apôñ hamduc têtñ anötöi gwam daêsam nan mac amasañ. Tu dinañ-nga aö watiñ mac su andi andöc gameñ Babilon-nga ñadañga tôm lau gapocwalô-nga. *[Amos 5:25-27]*

⁴⁴ Yêc gameñ sawa, Anötö whê sa ti töc lêtñ têtñ Moses bu lau Israel-nga sêmasañ ñbac dabuñ danğ ti ñac si gameñ sênem akiñ inj-nga, nan sêkêtñ ñapa yomsu-nga yêc ñalôm. Inj kêmasañ gêtñ dau tôm Anötö töc asê têtñ inj, ma abañi sêmbalañ gêtñ dau whiñ ñac, têtñ ndoc ñac sêñsêlêñ si. ⁴⁵ Ñalêñ dau dinañ Anötö kêtñ ndê bac dabuñ têtñ lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tiñambu Anötö soc lau nan sêndöc gameñ Kanan-nga su, bu kêtñ gameñ dau têtñ ñac. Ma têtñ ndoc Josua wê ñac sêsôc gameñ Kanan-nga si, nan sêmbalañ bac dabuñ dau whiñ ñac. Ma bac dau kalhac whiñ ñac e Dawid ndê têtñ. ⁴⁶ Anötö gêlic Dawid ñayham, ma Dawid tac whiñ bu kwê lôm danğ sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu ñandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, inj ndê atunğac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigen kwahic dec aö wasôm têtñ mac bu Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau, inj ndöc andu nan ñamalac sêkwê, nan dom. Tôm yom nan propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, ‘Undambê ti aney pôtñ kiñ-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahinğ lhad-nga.

Bocdinañ mac oc akwê andu kain bocke tu bu wandöc-nga? Me amasañ gameñ bocke tu wañwhañ daun-nga? ⁵⁰ Bu aö daun gakêñ gêñ honñ dinañ.” [Ais 66:1-2]

⁵¹ Têñ dinañ Steven sôm têtñ ñac lau Sanedrin-nga bu, “Mac lau ñalôm ñadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem dañamsuñ kwa ñaŋga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlêmê atec Ñalau Dabuñ ndê gwelen. ⁵² Mac nem apami sêkêñ kisa propet honñ nañ Anötö kêkiñ. Ma propet nañ sêhoc yom asê pi ñgac gitêñ nem lau si-nga nañ Anötö oc êñkiñ meñ, nañ apami sic ñac ndu. Ñgac gitêñ dau meñ su, magoc mac akêñ inñ sip lau Rom-nga amba ma ac inñ ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu nañ añela sêkêñ têtñ abañi, nañ su, tigenñ asôc ñapu dom!”

Sêruc Steven ña hoc mbac ndu

⁵⁴ Têñ ndoc lau Sanedrin-nga sêñgô Steven ndê yom dinañ, nañ ñac atac ñandê atu ma sêseñ lhô tu inñ-nga. ⁵⁵ Magoc Ñalau Dabuñ gêm Steven dau ahuc, ma inñ tatak undambê ma gêlic Anötö ndê ñawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-nga. ⁵⁶ Dec inñ sôm, “Alic su nañ! Aö galic undambê kac sa ma †Ñamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-nga.” ⁵⁷ Ñac sêñgô yom dinañ goc sêpôc dañgasuñ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ñac sênti sêtêñ inñ si, ⁵⁸ ma sêtiñ inñ sa malac ñamakê gi, ma sic hu sêruc inñ ña hoc. Lau nañ sêñgôliñ yom pi Steven, nañ sêkac si ñakwê bambaliñ su, ma sêkêñ têtñ ñgac wakuc dañ ñaê Saul bu yob. ⁵⁹ Ñac sêruc hoc pi Steven sêmbo, ma inñ teñ mbec têtñ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc aneñ gatunñ sa loc.” ⁶⁰ Goc inñ peñ ña haduc-nga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nañ lau sêkôm têtñ aö, nañ dom.” Inñ sôm su, goc mbac ndu.

8

¹⁻² Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ñayham tu gêñ nañ lau dau sêkôm

têtñ inñ-nga. Ma tiñambu lau sêkêñ whiñ ñaŋga-nga ñatô sêñsuhunñ Steven ma sêtañ inñ.

Saul ma lau Israel-nga sêkêñ kisa lau nañ sêkêñ whiñ Yisu

Têtñ bêc dau dinañ lau sic hu sêkêñ kisa ñaŋga têtñ lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo Jerusalem. Tu dinañ-nga ñac si lau daêsam sêhu Jerusalem siñ ma sêlhô têtñtêtñ sêtêñ gameñ Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem siñ dom. ³ Ma Saul bocdinañ gic hu bu señ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga. Inñ kêsâlê ñac tôm andu, goc hê ñac sêsa si ma kêtñ ñac sêndöc gapocwalô, launñgac sêkêñ whiñ-nga, ma lauwhê bocdinañ.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

⁴ Lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêhu Jerusalem siñ ma sêlhô têtñtêtñ, nañ sêhoc ñawaê ñayham pi Yisu asê, yêc malac honñ nañ sêhóc asê nañ. ⁵ Pilip têtñ malac atu dañ yêc gameñ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu inñ Mesaya dau. ⁶ Lau daêsam sêñgô Pilip ndê yom ti sêlic gêñ dalô nañ inñ kôm, dec sêkêñ dañga inñ ndê yom ñapep. ⁷ Pilip soc ñalau sac daêsam su sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma inñ kôm lau bôliñ daêsam ñayham sa. ⁸ Tu dinañ-nga lau daêsam yêc malac atu dinañ atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balö

⁹ Ñgac dañ mbo malac dinañ, nañ ndê ñaê Saimon. Tôm ñasawa baliñ inñ pec balö ti kôm gêñ atu-tu e lau gameñ Samaria-nga honñ sêhêdaê. Inñ toc dau sa bu inñ ñgac tiwaê. ¹⁰ Lau atu-tu ma lau ñambwa honñ tatiñ Saimon ñapañ. Ñac sêsôm, “Anötö ndê ñaclai nañ dasam bu Ñaŋga Atu, nañ puc ñgac dindêc dôn.” ¹¹ Ma lau daêsam tatiñ inñ ñapañ, bu sêhêdaê tu gêñ atu-tu nañ inñ kôm ñasawa hic su nañ-nga. ¹² Magoc sêhu siñ têtñ ndoc sêñgô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ ma pi Yisu Kilisi, nañ Pilip hoc asê. Launñgac ti lauwhê daêsam sêkêñ whiñ inñ ndê yom, ma sêliñ sanñgu. ¹³ Ma Saimon dau kêtñ

whiņ ma gêliņ saņgu whiņ. In gêlic gêņ dalô ti gêņ atu-tu naņ Pilip kôm, dec hêdaê nandô ma kêkuc in napaņ.

14 Têņ ndoc lau aposel naņ sêmbo Jerusalem sêngô nawaê bu lau Samaria-nga sêkôc Anötö ndê yom sa, naņ sêņkiņ Pita lu Jon sêtêņ nac si. 15 Inlu sêhóc asê nac su, goc sêteņ mbec bu Pômdau kêņ ndê Nalau Dabuņ pi nac hoņ. 16 Têņ ndoc lau Samaria-nga dinaņ sêkêņ whiņ, naņ sêliņ saņgu tu Pômdau Yisu ndê nê-nga, magoc Nalau Dabuņ sip meņ pi nac si dan dom. Tu dinaņ-nga dec Pita lu Jon sêteņ mbec pi nac. 17 Sêteņ mbec su ma sêkêņ amba sac nac, goc Nalau Dabuņ meņ gêm nac ahuc.

18 Saimon gêlic bu têņ ndoc aposel lu sêkêņ amba sac lau dau, naņ Nalau Dabuņ meņ pi nac, dec gauc gêm bu nemlhi naci lai dau yêc inlu. 19 In ndac inlu bocdec bu, “Akêņ naci lai dinaņ lom aö. Ma bocdinaņ asa naņ bu wakêņ amaņ sac in, naņ oc kôc Nalau Dabuņ.” 20 Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasin naci mone, a? Am oc niņam, ti nem mone hoņ! 21 Am wêkaiņ gwelen dindac whiņ yac dom. Nahu bu gauc naņ yêc am nem nalôm, naņ Anötö gêlic bu solop dom. 22 Kac nem nalôm kwi ma hu mêtê sac dinaņ siņ. Ma teņ mbec têņ Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac naņ yêc nem nalôm. 23 Aö galic su bu am gêm lêmuņ Anötö ndê naci lai e am nalôm gêli sa, ma sac naci lai sô am dôņ napaņ.” 24 Saimon ngô Pita ndê yom dinaņ, goc sôm, “Gitôm bu am teņ mbec têņ Pômdau tu aö-nga, ma bocdinaņ gêņ naņ am sôm yom pi, naņ oc tap aö sa dom.”

25 Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêņ Jerusalem sêndi. Ma yêc seņ nasawa, naņ sêsôm nawaê nayham asê yêc malac daêsam naņ sêyêc gamen Samaria-nga.

Pilip lu ngac Itiopia-nga

26 Têņ ndoc dinaņ Pômdau kêkiņ ndê aņela dan têņ Pilip gi, ma sôm têņ in bu, “Êmasaņ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêņ êmkuc seņ akêņ Jerusalem naņ sip têņ malac Gasa, seņ naņ gic gameņ sawa kic.” 27 Bocdinaņ Pilip tisa ma kêsêlêņ gi. Ma yêc seņ dinaņ in tap ngac Itiopia-nga dan sa, naņ bêc natô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têņ ndê gameņ ndi. In ngac tiwaê naņ yob lau Itiopia-nga si Kwin Kandis ndê awa hoņ, naņ muņ-nga sêsip in ndê naci lai sa.* 28 Têņ ndoc Pilip tap in sa yêc seņ, naņ ngac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku. 29 Dec Nalau Dabuņ sôm têņ Pilip, “Am tigasuc kaleta ma êmkuc ngac dindê.” 30 Goc Pilip kêti têņ kaleta gi ma ngô bu ngac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac in, “Am sam yom dinaņ ma kêyalê nahu, me mba?” 31 Ma in sôm, “Namalac dan bu whê sa têņ aö dom, dec oc wanjalê bocke?” Ma in ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whiņ in. 32 In ngô bu ngac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Naci sêwê in bu sêndic in ndu gitôm domba.

Ma in gêm dau dôņ tôm domba naņ sêngapiņ naci lai, magoc taņ dom.

33 Naci sêngwiniņ in, ma sêmatôc in ndê yom gi solop dom.

Naci sic in ndu, ma bocdinaņ in ndê wakuc mba. *[Ais 53:7-8]*

34 Ma ngac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têņ aö bu propet sôm yom dinaņ pi in dau, me pi naci lai dan?” 35 Goc Pilip whê yom hoņ sa têņ in, gic hu yêc Aisaya ndê yom dinaņ e sôm nawaê nayham pi Yisu têņ in. Ma ngac dau kêņ whiņ Yisu. 36-37 Naci si e sêhóc asê bu dan poc seņ naci lai. Ma ngac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aö waliņ busaņgu, me mba?” 38 Goc in sôm têņ ngac naņ gêm gôliņ kaleta bu kêņ kaleta laci. Ma

* **8:27:** Muņ-nga lau si gêbôm dan yêc bu laungac akiņ naņ sêyob Kiņ si andu me wapa me lauwhê, naņ sêsip nac naci lai sa. Laungac kaiņ dinaņ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

inlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêku in. ³⁹ Têñ ndoc nañ sêpi akêñ bu sêmen, nañ Pômdau ndê Nalau kôc Pilip su sep tigen. Ma ngac dau gêlic in tiyham dom, magoc kölhö ti atac ñayham gi. ⁴⁰ Ma Nalau kôc Pilip sa gi kêñ in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlêñ golom-golom malac, ma sôm ñawaê ñayham asê e hôc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têñ ñasawa dinañ Saul kêñ kisa lau sêkêñ whiñ Pômdau-nga ñapan. In sôm ñanga bu in oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. In têtñ dabuñsiga ñamata-nga gi, ² ma ndac in bu to bapia puc in dôñ-nga, bu tôc têtñ lau bata nañ sêyob lau Israel si lôm wê-nga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêñ ñaclai têtñ Saul bu kôc laungac ti lauwê Damaskas-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ dôñ, ma wê ñac sa sêtêñ Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac. ³ In kôc bapia dau su ma kêsêlêñ e gi kêpiñ Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu dan akêñ undambê men pô gameñ nañ in mbo. ⁴ In peñ sip nom ma ngô awha dan ta in bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô?” ⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ñadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu dauñ, dec am kêñ kisa. ⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêtñ bocke nañ aô tac whiñ bu am kôm-nga, nañ aô oc wanñiñ lau bu sêwhê sa têtñ am yêc dindê.”

⁷ Lau nañ sêmbo sen sêwhiñ Saul, nañ sêlhac ti sem dau dôñ. Ñac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac dan dom. ⁸ Têñ ndoc Saul tisa kalhac, nañ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameñ. Bocdinañ lau dinañ sêkêm in sip amba, ma sêwê in sêsôc malac Damaskas si. ⁹ Gitôm bêc tö in mbo tapec, ma gêtñ ti nôm gêtñ dan dom.

¹⁰ Ngac kêñ whiñ Yisu-nga dan mbo Damaskas, nañ ndê ñaê Ananias. Ma Pômdau hoc dau asê têtñ in ña mbê, ma ta in bu, “Ananias!” Ma in ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc

Pômdau sôm têtñ in, “Am sa sen nañ sêsam bu Sen Solop ma têtñ Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ngac dan sa, nañ ndê ñaê Saul akêñ malac Tasis. Ngac dau ten mbec mbo dinañ. ¹² Aô gatôc têtñ in su ña mbê bu ñamalac dan ñaê Ananias oc têtñ in ndi, kêñ amba sac in, ma kôm in tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ngô yom dinañ ma sôm, “Pômdau. Aô gangô ngac dinañ ñawaê su. In ngac nañ kêñ ñawapac atu têtñ am nem lau dabuñ nañ sêmbo Jerusalem. ¹⁴ Ma dabuñsiga atu-tu sêkêñ ñaclai têtñ in bu têtñ malac dindec men, ma kôc lau nañ sêtoc am nem ñaê sa, nañ dôñ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayaliñ ngac dau sa su, bu hoc yom asê pi aneñ ñaê têtñ lau gameñ apa-nga ti ñac si kiñ, ma têtñ lau Israel-nga sêwhiñ. ¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê nañ in oc hôc tu aneñ ñaê-nga, nañ aô oc watôc têtñ in.”

¹⁷ Goc Ananias têtñ andu dau gi. In sôc gi, goc kêñ amba sac Saul ma sôm, “Aneñ asidôwa Saul. Pômdau Yisu nañ hoc dau asê têtñ am yêc sen têtñ malac dindec, nañ kêkiñ aô gatêñ am gameñ. In kêkiñ aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu Nalau Dabuñ nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ñagahô gêtñ gitôm i ñagala peñ akêñ Saul tandô, ma in gêlic gameñ tiyham. In tisa ma Ananias kêku in. ¹⁹ Ma tinambu in gêtñ gêtñ e hôc in dôñ.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whiñ lau sêkêñ whiñ-nga gitôm bêc ñatô. ²⁰ Ma têtñ têtñ dau dinañ in gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-nga, ma hoc asê têtñ ñac bu Yisu in Anötö Atu. ²¹ Ma lau hon nañ sêngô in ndê yom, nañ sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ngac nañ kêñ kisa lau Jerusalem-nga nañ sêtoc Yisu ndê ñaê sa, in ngac dau dindec me? Ma in têtñ yac mba malac dec men, bu kôc lau sêkêñ whiñ Yisu-nga dôñ ma wê ñac sêtêñ dabuñsiga atu-tu sêndi bu sêmatôc ñac.” ²² Tigen Saul sôm yom ñanga ma in ndê ñaclai kêsôwec. In tôc asê têtñ lau Israel-nga

naŋ sêndöc Damaskas, bu yom andô, Yisu in lau Israel si Mesaya dau. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtom dom bu sêo in ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam giŋga su, ma lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêŋsalê lêŋ bu sêndic in ndu. ²⁴ Ma Saul ŋô yom dau ŋawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ŋac sêkêŋ lau sêtip gatam malac-ŋga ŋapep bu sêkôc in dôŋ ma sêndic in ndu. ²⁵ Magoc lau naŋ s êlhac sêwhiŋ Saul ti sêŋkuc in, naŋ sem in sa bu lhö ndi. Têŋ ôbwêc daŋ sêkêŋ in sip sambec atu daŋ, ma sêŋwhaŋ in sip akêŋ gatam sauŋ daŋ yêc malac dau ŋatunbôm e gi sip nom ma kölhö gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tinambu Saul mbu têŋ Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whiŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêmbö dinan. Magoc ŋac sêkêŋ whiŋ dom bu in gêm dau kwi su ma kêŋ whiŋ Yisu, dec ŋac hoŋ sêtöc in. ²⁷ Magoc Banabas wê in sôc gi kalhac aposel ŋô-ŋga. Ma in whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têŋ Saul yêc seŋ, ma tinambu in kalhac ŋaŋga ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-ŋga si ŋalôm, dec Saul mbo whiŋ ŋac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su eŋ. ²⁹ In sôm yom whiŋ lau Israel-ŋga ŋatô naŋ sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ŋac si gauc sa pi Yisu. Magoc ŋac sêtec in ndê yom, ma bu sêndic in ndu. ³⁰ Yom dau ŋawaê tap lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, dec sêkôc in whiŋ ŋac sêsip malac Sisaria si, ma sêŋkiŋ in têŋ malac Tasis gi.

³¹ Têŋ ŋasawa dinan lau sêhu si kisa têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga siŋ. Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc gameŋ Judia ti Galili ma Samaria-ŋga sêndöc ti yom malô. Anötö kêŋ Nalau Dabuŋ bu puc ŋac dôŋ ma nem ŋac sa. Ma sêsôc Pômdau ŋapu ti sêtoc in sa, ma ŋac si toŋ kêsôwec tiatu ŋapaŋ.

Pita kôm ŋac bôliŋ daŋ ŋayham sa

³² Têŋ têm dinan Pita kêsêlêŋ golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têŋ bêc daŋ in sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga kési. ³³ Yêc malac dau in tap ŋac daŋ ŋaê Aenias sa. In ŋac bôliŋ ma yêc mbô ŋapaŋ gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm têŋ in, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ŋayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ŋagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma têŋ ndoc lau naŋ sêndöc malac Lida ti malac Saron sêlic bu in ŋayham sa, dec ŋac hoŋ sem si ŋalôm kwi ma sêkêŋ whiŋ Pômdau.

Pita uŋ awê batê daŋ sa

³⁶ Têŋ têm dinan awê kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ndöc malac Jopa. In ndê ŋaê Tabita, naŋ yêc lau Grik awha bu Dokas. In awê naŋ kôm mêtê ŋayham-ŋayham, ma gêm lau ŋalôm sawa sa ŋalêŋ daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e in mbac ndu. Goc lau sêŋgwasin in ndê ŋamlan ma sêkêŋ yêc andu ŋalôm ŋahô-ŋga daŋ. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpiŋ malac Lida, ma têŋ têm lau sêkêŋ whiŋ-ŋga yêc malac Jopa sêŋgô bu Pita mbo Lida, naŋ sêŋkiŋ ŋac lu sêtêŋ in si, ma sêteŋ in ŋaŋga bu mbu têŋ Jopa whiŋ inlu ndi. ³⁹ Pita whiŋ inlu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê in pi andu ŋalôm ŋahô-ŋga dinan gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbö ti sêtaŋ Dokas. Ŋac sêŋgihi Pita ahuc ma sêtöc ŋakwê bambaliŋ ti ŋakwê ŋatô naŋ Dokas kêmasaŋ têŋ ndoc in mbo tali, naŋ têŋ Pita. ⁴⁰ Goc in kêŋ ŋac hoŋ sêsa awê si, ma pôn haduc ma teŋ mbec. In kac dau kwi bu lic awê batê dinan, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa meŋ ndöc. ⁴¹ Goc Pita kêm in sip amba ma keŋ in sa kalhac. Ma in mbwêc lauwhê sawa dinan ti lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô sêsôc sêmeŋ, ma tôc têŋ ŋac bu awê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gêŋ dau ŋawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêŋ whiŋ Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ŋatô, whiŋ ŋac daŋ ŋaê Saimon. In ŋac kôm gwelen kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga.

10

Anötö kêkin aŋela dan têtj Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ngac dan mbo, nan ndê ɲaê Konelias. In ngac bata sin-ɲga nan yob lau sin-ɲga ton dan yêc lau sin Rom-ɲga si ton atu nan sêsam bu Itali Naton.* ² In ti ndê gôlôwac hon sêtoc Anötö sa ma sêsôc in ɲapu ɲapep. In ten mbec têtj Anötö tòm bêc hon, ma kêk ndê awa daêsam bu nem lau Israel-ɲga nan sêpônda dau, nan sa. ³ Têtj bêc dan, acgatu gitôm 3 kilok telha-ɲga, nan Anötö têtj gêtj ɲagatu dan têtj in. In gatu gêtj Anötö ndê aŋela dan têtj in men ma ta in bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê in ti têtj dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma aŋela dau sôm, “Mbec hon nan am ten, ti mwasin nan am kêk têtj lau ɲalôm sawa, nan Anötö gêtj gitôm da ɲayham nan in gauc gêm ɲapan. ⁵ Kwahic dec in kêk yom têtj am bocdec bu. Êmkin lau ɲatô sêtêtj malac Jopa sêndi, bu sêkôc ngac dan ɲaê Saimon mbu têtj am men. Ngac dau ndê ɲaê dan sêsam bu Pita. ⁶ In mbo whin in ndê wakanɲac dan ɲaê Saimon, nan kôm gwelen bôt ɲamlic-ɲga, ma in ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Aŋela sôm yom dau pacndê su, goc hu in sin. Dec Konelias ta in ndê ngac akin lu ma in ndê ngac sin-ɲga dan sêmen. Ngac sin-ɲga dau gêm in sa tòm bêc hon, ma in toc Anötö sa. ⁸ Konelias gic min têtj ɲac pi yom hon nan aŋela sôm têtj in, goc kêkin ɲac sêtêtj malac Jopa si.

Pita gêtj gêtj ɲagatu dan

⁹ Galaŋsê ɲac sênsêlêŋ sêmbo sen ma têtj ac kalhac lhu, nan sêsun sa malac atu Jopa. Têtj têtj dinan, Pita pi andu gi bu ten mbec. ¹⁰ In mbo e gêtj yô in dec tac whin bu nen gêtj. Lau sêmasan in ndê gêtj sêmbo, ma Pita gatu kain dan sa. ¹¹ In gêtj undambê kac sa,

ma gêtj gitôm po atu dan nan sêsô wac sip ɲakêcsu hale, nan sêŋwhan sip nom men yêc in aŋô-ɲga. ¹² Ma in gêtj bôt tidau-tidau ma gêtj nan sênsêlêŋ ɲa ɲatac pu-ɲga, ti mbac lôlôc-ɲga sêmbo po dau ɲalôm. ¹³ Goc awa dan sôm têtj in bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma nen.” ¹⁴ Magoc in ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtj dau ma sôm bu in gêtj ɲadômbwi, ma bocdinan aô whanŋun gêm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awa dau sôm tiyham, “Anötö bu sôm bu gêtj dan in ɲawasi, dec am sôm bu gêtj ɲadômbwi dom.” ¹⁶ Gêtj hon dinan hôt asê in tidim têtj su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têtj ndoc dinan Pita ndê gauc sa bu in gêtj gêtj ɲagatu dan, goc in ndôc ma kôt gauc pi gêtj dau ɲahu. Têtj ndoc dinan, lau nan Konelias kêkin, nan sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ɲagatam. ¹⁸ Ma sêta yom ma sêndac bu Saimon nan sêsam bu Pita, nan mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêtj nan in gatu gêtj nan mbo, ma ɲalau Dabuŋ sôm têtj in, “Saimon, lau têtj sênsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whin ɲac ndi. Hêgo daôm bu ɲac lau gameŋ apa-ɲga lec dom, bu aô daun kakin ɲac sêmen.” ²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têtj lau dinan, “ɲamalac nan mac aŋsalê ambo, nan aô daun dec. Mac amen tu sake-ɲga?” ²² Ma ɲac sêsôm, “Ngac bata sin-ɲga Konelias kêkin yac amen. In ngac gêtj toc Anötö sa-ɲga, ma lau Israel-ɲga hon nan sêmbo malac Sisaria, nan sêlic in ɲayham. Aŋela dabuŋ dan sôm têtj in bu ênɲalê am sa têtj in ndê andu ndi, bu am sôm yom ɲatô têtj in.” ²³ Pita ɲgô ɲac si yom dinan su, goc kôt ɲac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhin in têtj ôbwêc dinan.

Pita gêm mêtê têtj Konelias ti ndê lau

* **10:1:** Lau Rom-ɲga si ngac bata nan yob lau sin-ɲga gitôm 100, nan sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias in senturion dan. Lau sin-ɲga gitôm 600 sêmbo Itali Naton ɲalôm, ma sêsam ton atu gitôm Itali Naton yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ɲac sêkêŋ Regiment ɲaton 10 sêpitigen sêti ton atu, nan sêsam bu ‘Legion’ (lau sin-ɲga gitôm 6,000).

Têñ galañsê Pita ti akêñ malac Jopa whiñ lau dau, ma lau sêkêñ whiñ-nga ñatô akêñ Jopa sêwhiñ ñac si. ²⁴ Bêc dañ tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kên bata ñac, dec mbwêc in ndê dawai ti ndê silip hoñ sêkac sa sêpitigen. ²⁵ Têñ ndoc Pita bu sôc in ndê andu ndi, nañ Konelias têñ in gi, ma hu dau yêc in gahi-nga bu toc in sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinañ dom! Tisa, bu aô dañ ñamalac ñambwa.” ²⁷ Inlu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toñ atu sêndôc andu ñalôm. ²⁸ Dec in sôm têñ ñac, “Mac aňyalê bu yac lau Israel-nga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau nañ lau Israel dom, ma ati ñacleñ ñac d om. Tigen Anötö tôc asê têñ aô bu wapu ñamalac dañ bu ñadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinañ têñ ndoc mac aňkiñ lau bu sêñgalêm aô sa, nañ aô gasôm yom dañ dom, ma gawhiñ ñac gameñ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têñ aô, ñahu bocke dec mac aňgalêm aô sa gameñ?” ³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aô gambo andu ti gateñ mbec têñ acgatu gitôm kwahic dec-nga, têñ 3 kilok telha-nga. Ma ñagahô ñamalac dañ ti ñakwê ñawasi atu hóc asê kalhac aô aňôñ-nga. ³¹ Ma in sôm têñ aô bu, ‘Konelias, Anötö ñgô am nem mbec, ma gauc gêm mwasiñ nañ am kên têñ lau ñalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkiñ lau ñatô sêtêñ malac Jopa sêndi, ma sêkôc ñgac dañ ñaê Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ. In ti ñacleñ in ndê wakanğac ñaê Saimon ma ndôc whiñ in. Ngac kêmasañ bôc ñamlic-nga dinañ ndê andu kalhac gwêc ñadali.’ ³³ Aô ganğô su, goc ñagahô kakiñ lau ñatô sêtêñ am sêloc, ma ñayham bu am mweñ su. Kwahic dec yac hoñ dambo Anötö aňgô-nga, ma yac bu aňgô yom bocke nañ Pômdau gic atu am bu sôm têñ yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aô kayalê pi ñandô bu Anötö toc lau toñ dañ sa, hóc gêlêc toñ ñatô su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêñ lau ñatonñ nom-nga hoñ nañ sêtôc

in ma sêkôm mêtê ñayham ma solop, nañ in oc kôc ñac sa. ³⁶ Anötö kên ndê ñawaê ñayham têñ lau Israel, ma yom dau hêganôn Yisu Kilisi, nañ ti lau Israel ma lau gameñ apa-nga hoñ si Pômdau, ma whê lêñ nañ datap yom malô sa tu in-nga, nañ sa. Mac aňgô ñawaê dau su. ³⁷ Mac aňyalê gêñ hoñ nañ hóc asê gameñ Judia-nga, têñ ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meñ têñ dec. ³⁸ Anötö kên in ndê ñaclai atu ti Ñalau Dabuñ gêm Yisu Nasaret-nga ahuc, dec kêyalin in sa tu kôm gwelen-nga. Ma Anötö whiñ in, dec in gêm lau sa yêc gameñ daêsam, ma kôm lau hoñ nañ Sadañ ndê ñaclai kêgwiniñ ñac dôñ, nañ ñayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhiñ in, ma alic gêñ hoñ nañ in kôm yêc lau Israel si gameñ ma yêc Jerusalem. Ñac sic in ndu pi a, ⁴⁰ magoc têñ bêc titô-nga Anötö uñ in sa akêñ lau batê-nga, ma kôm bu lau daêsam sêlic in. ⁴¹ Lau hoñ sêlic in dom, magoc yac lau nañ añ ti anôm gêñ awhiñ Yisu têñ ndoc in tisa ma mbo whiñ yac tiyham, nañ Anötö kêyalin yac sa bu ahoc in ndê tisa ñawaê asê. ⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu in kêyalin Yisu dau sa su, bu êñsahê lau tali ti lau batê hoñ têñ bêc ñambu-nga. ⁴³ Ma propet akwa hoñ bocdinañ sêhoc yom asê pi in. Ñac sêto bu lau hoñ nañ sêkêñ whiñ in, nañ Anötö oc suc ñac si sac kwi tu in ndê ñaê-nga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Ñalau Dabuñ gêm lau hoñ nañ sêñgô in ndê yom, nañ ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu ma sêmbô sêwhiñ Pita, nañ sêhêdaê ñandô bu sêlic Anötö kêmwasiñ lau nañ sêmbô lau Israel si toñ dom, nañ ña Ñalau Dabuñ. ⁴⁶ Bu ñac sêñgô ñac lau dau sêsôm yom awha wakuc-nga ti sêmpin Anötö, tôm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa. Dec Pita sôm têñ lau Israel-nga dinañ, ⁴⁷ “Anötö kên Ñalau Dabuñ têñ lau gameñ apa-nga dindêc tôm in kên têñ yac lau Israel-nga. Bocdinañ ñayham bu ñac sêlin busanğ.” ⁴⁸ Goc

in kên yatu bu sênku ñac tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. Ma tinjambu lau dinañ sêndac Pita bu mbo whin ñac tòm bêc ñatô.

11

Pita gic minj lau gameñ apa-nga si yom têt lau Jerusalem-nga

¹ Lau aposel ti lau sêkên whin Yisu-nga nañ sêmbo gameñ Judia-nga, nañ sêngô ñawaê bu lau nañ Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhin. ² Magoc têt ndoc Pita hu Sisaria sin ma mbu têt Jerusalem gi, nañ lau ñatô sêsôm in. Ñac lau Israel-nga nañ sêkên whin Pômdau, ma sêsap lau Israel-nga si sakin akwa ma pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga dôn. Ma ñac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau nañ sênkuc yac neñ mêtê dasê ñamlic-nga dom, nañ si andu, ma gên gên whin ñac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têt ñac, gên hon nañ hóc asê in, ma sôm, ⁵ “Têt bêc dan aô gateñ mbec gambo malac Jopa, e gatun kain dan sa ma galic gên ñagatu dan. Galic gên gitôm po atu dan, nañ sêsô wac sip ñakêcsu hale, ma sênwhan sip akên undambê têt aô meñ. ⁶ Aô gatôc gwaniñ ma galic bôc nom-nga tidau-tidau, bôc salen-nga ti gên nañ sêñsêlên ña ñatac pu-nga, ma mbac lôlôc-nga. ⁷ Dinañ su, goc ganjô awha dan sôm têt aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neñ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gên dau ma sôm bu in gên ñadômbwi, ma aô whansun gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akên undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gên dan in gên ñawasi, dec am sôm bu ñadômbwi dom.’ ¹⁰ Gên hon dinañ hóc asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têt ndoc dinañ laungac tö sêhóc asê andu nañ aô gambo. Ñamalac dan kêkin ñac sêtên aô sêmeñ akên malac Sisaria. ¹² Ñalau Dabun sôm têt aô bu wahêgo daun tu ñac lau gameñ apa-nga lec dom, ma kac aô bu wawhin

ñac wandi, dec aô gawhin ñac ga. Ma asidôwai 6 akên Jopa sêwhin yac si. Yac ahóc asê ma asôc ñamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma in gic minj têt yac bu añela dan hoc dau asê têt in yêc ndê andu, ma sôm yom têt in bocdec bu, ‘Êmkin lau sêtên malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon nañ sêsam bu Pita, nañ meñ. ¹⁴ In oc whê yom sa têt mac, pi lêt nañ am ti nem lau hon atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si ambo tamli ñapan-nga sa.’

¹⁵ “Bocdinañ aô gac hu bu wasôm yom têt ñac, ma têt ndoc dau dinañ Ñalau Dabun gêm ñac ahuc tòm in meñ pi yac têt ñamata-nga. ¹⁶ Ma têt dinañ aô gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ña bu, tigen Anötö oc êñku mac ña Ñalau Dabun.’ ¹⁷ Lau dinañ sêkên whin Pômdau Yisu Kilisi tòm yac lau Israel-nga dakên whin, ma bocdinañ dec Anötö kêmwasiñ ñac ña Ñalau Dabun tòm in kôm têt yac. Anötö dau ndê lêt dinañ, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-nga dau sêngô Pita ndê yom dinañ e ñac si yom mba, ma sêmpin Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac tanjalê bu lau hon nañ sem dau kwi, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali ñapan-nga sa. Yac lau Israel-nga, ma lau nañ sêmbo Israel si ton dom, nañ sêwhin.”

Lau sêkên whin Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têt ndoc lau Israel-nga sic Steven ndu, nañ sic hu sêkên kisa lau sêkên whin-nga e ñac si daêsam sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têt têt. Ñatô sêtên gameñ Pionisia-nga ti nduc Saipras, ma ñatô sêtên malac Antiok si. Yêc gameñ bocke nañ sêhóc asê, nañ sêhoc ñawaê ñayham asê, magoc sêsôm têt lau Israel-nga tawasê. ²⁰ Magoc lau ñatô nañ sêhu Jerusalem sin, nañ si malachu Sairin ma nduc Saipras, nañ sêtên Antiok si, ma sic hu sêsôm ñawaê ñayham pi Pômdau Yisu têt lau Grik sêwhin lau Israel-nga yêc malac dinañ. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelen dau e lau

daêsam nandô sem dau kwi ma sêkên whin Pômdau.

²² Tinambu lau Jerusalem-nga nan sêkên whin Yisu, nan sêngô gên dau nawaê, dec sênkin Banabas têt Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas in ngac nayaham nan Nalau Dabun gêm in ahuc ma kên whin nanga. Têt ndoc in hôc asê Antiok, nan gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasi sa ma sêkên whin Yisu. Dec in tac nayaham atu, ma kêngilî nac bu sêsap Pômdau dôn, ma sêkên whin in ti si nalôm sambuc. Ma têt ndoc dinan lau daêsam sêngô Banabas ndê yom ma sêkên whin Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têt malac atu Tasis gi ma kêsâlê Saul. ²⁶ In tap in sa su, goc kôc in sa, ma inlu sêmbu sêtên Antiok si. Ma inlu sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun nalôm, sêndôhôn lau daêsam gitôm yala sambuc dan. Malac Antiok ti malac namata-nga nan lau sic hu sêsam lau sêkên whin-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têt nasa dina propet natô akên Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma Nalau Dabun kac nac si ngac dan naê Agabus, dec tisa yêc lau sêkên whin-nga ango-nga, ma hoc yom asê bu tinambu tôbôm atu oc nem game nan lau Rom sem gôlin, nan ahuc sambuc. (Ma in ndê yom dau nandô sa têt ndoc Klaudias ti kin Rom-nga.) ²⁹ Tu dinan-nga lau nan sêkên whin Yisu sêkôc gauc pi lêt bu sênem asidôwai nan sêndôc game Judia-nga, nan sa. Nac tigen-tigen sic awa sa tôm Anötö kêmwasin nac, ³⁰ ma sêkên têt Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkên têt lau sêkên whin-nga si lau bata nan sêmbu Jerusalem.

12

Lau sêkên whin-nga sêtap kisa atu sa

¹ Têt ndoc dinan Kin †Herod gauc gêm tidôn bu kên kisa lau sêkên whin-nga, ma kôc nac si lau natô dôn. ² In gic atu in ndê lau sin, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu na bien bali. ³ In gêlic bu gên dinan kôm lau Israel-nga atac nayaham sa, dec in sôm bu in ndê

lau sin-nga sêkôc Pita dôn, têt têt lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasi Bolom Yist Mba-nga. ⁴ Bocdina lau sin-nga sêkôc Pita dôn ma sêkên in ndôc gapocwalô. Ma sêkên lau sin-nga ton hale sêyob in sêo dau sêo dau, ma ngac hale sêmbu ton tigen-tigen nalôm. Herod gauc gêm bu kên in ndôc dinan e lau Israel si Mwasi Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc in sa ma êmatôc in yêc lau ango-nga. ⁵ Bocdina Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkên whin-nga hon nan sêmbu Jerusalem, nan sêten mbec nanga tu in-nga têt Anötö.

Pômdau ndê anjela gêm Pita sa

⁶ Têt ôbwêc dan Pita yêc bêt yêc gapocwalô, ma Herod kêmatin yom tidôn su bu êmatôc in têt lan sê. Sêsô in amba dôn na sen lu, ma gi sêsô pi ngac sin-nga lu. Ma lau sin-nga natô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ngahô nambwa Pômdau ndê anjela dan hôc asê, ma nawê pô gapocwalô nalôm. In ton Pita sip nabi e tali sa, ma sôm têt in, “Ngahô! Tisa!” Goc sen nan sêsô in amba dôn, nan tigolon ma pen sip gi. ⁸ Ma anjela sôm, “Êmasan daôm. Kic nem pin kap dôn ma sôc nem atapa ti nakwê bali sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm in sôm, ⁹ ma kêkuc anjela dau. In gauc gêm bu gên nan anjela kôm, nan gitôm mbê dan, ma kêtalê dom bu gên dau in gên nandô. ¹⁰ Inlu sênlêc ngac sin-nga lu nan sêyob andu dau e sêhôn asê gatam nan sa malac lôm. Gatam dau gêlêc dau su, ma sêsa awê si. Inlu sênsêlê sêsa sen dan, ma sep tigen anjela hu in sin.

¹¹ Têt dinan Pita ndê gauc sa ma sôm têt dau, “Kwahic dec aô kayalê tidôn bu Pômdau kên in ndê anjela bu êngaho aô su yêc Herod amba, bu gên nan lau Israel-nga gauc gêm bu sêkôm têt aô, nan oc nandô sa dom.” ¹² In kêtalê gên dau pi nandô, goc sa têt awê dan naê Maria ndê andu gi. Maria in Jon, †ngacsênom nan sêsam bu Mak, nan dinda. Ma têt ôbwêc dinan lau daêsam sêkac sa sêmbu Maria ndê andu bu sêten mbec. ¹³ Pita hôc

asê ma kêmati gatam. Ma awê akin dan ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴In ñgô in awêa dec kêyalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma kêlin gatam sin kêti mbu gi ma sôm têt lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” ¹⁵Magoc ñac sêkên whin dom, ma sêsôm têt in bu, “Am nem gauc kênsôn!” Goc in sôm yom pi Pita ñapan e ñac sêsôm, “Mboe in ndê anela, me?” ¹⁶Sêkôc gauc dinan sêmbo, ma Pita gacgen kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têt in e sêlic in ma sêsô ñandô. ¹⁷Pita gic amba bu sênem dau dô, goc gic min yom pi ñalên nan Pômdau kôc in su yêc gapocwalô. Ma in sôm, “Mac andi ma asôm asê têt Jems ma asidôwai ñatô.” Goc in hu ñac sin ma sa gi.

¹⁸Têt bêtêc lau sin-nga nan sêyob gapocwalô sêlic bu Pita angô mba. Gêt dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom daêsam pi in bu oc mbo nde. ¹⁹Ma Herod ñgô ñawaê, dec kê lau sênsalê in e gimba. Goc in kêsau lau sin-nga nan sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tinambu Herod hu gamen Judia-nga sin ma sa têt malac Sisaria gi bu mbo bêt ñatô. ²⁰Tôm ñasawa hic balin ñagec gi su, nan yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-nga ñalhu, dec in gêlic ñac sac. Magoc têt têt in mbo malac Sisaria, nan lau dau ñalôm tigen ma gauc gêm bu sêhê wamba in tiyham. Nahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôlin ñapu ma lau gamen dinan-nga takwê Herod tôm yala hon, bu nem ñac sa ña gêt danen-nga ñatô. Tu dinan-nga sêmasan yom whin Blas-tus, ñac nan yob Herod ndê andu, ma semli in bu nem ñac awêa têt Herod. Ma sic ndoc bu sêmasan yom wamba-nga dau whin Herod.

²¹Têt bêtêc dau Herod sôc ndê ñakwê ti ñawasi kin-nga sa, goc ndôc ndê pôn ma sôm ndê yom daêsam asê têt lau malac lu dinan-nga. ²²Ñac sêngô su ma sêmbwêc, “Kec! Awêa din-dec ñamalac ñambwa ndê awêa dom,

anôtô dan ndê awêa.” ²³Herod ñgô ñac si yom dinan, dec toc dau sa kêlêc ma kê waê têt Anôtô dom. Ma tu dinan-nga Pômdau ndê anela gic in ma kôm in gêmbac atu. Dombo sem in ahuc ma se in e mbac ndu.

²⁴Têt têt dinan ma kêsêlên men, nan lau sem mêtê ñapan e Anôtô ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkên whin. ²⁵Banabas lu Saul sic bata si gwelen yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtên Antiok si. Ma sêkôc Jon, ñac nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelen

¹Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabun ñalôm. Banabas lu Saimon nan sêsam bu Naiga, Lusias akên malac Sairin, Saul ma Manaen (nan tiatu whin †Herod Antipas têt ndoc inlu sêmbo balê). ²Têt bêtêc dan ñac lau dau sêmbo sêwhin dau ma sêhu gêt danen-nga sin tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma Nalau Dabun sôm têt ñac bu, “Aô kayalin Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Bocdinan anem mbec inlu ma ankin inlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelen dau.” ³Lau dau sêngô su, goc sêhu gêt danen-nga sin ti sêten mbec ñasawa dan tiyham, ma sêkên amba sac Saul lu Banabas, ma sênkin inlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

⁴Ñalên dinan Nalau Dabun kêkin Saul lu Banabas, dec inlu sêtên malac Selusia si, ma sêpi wan dan ma sêsa nduc Saipras si. ⁵Ñac sêsôc baô yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anôtô ndê yom asê. Ma Jon mbo whin inlu bu nem inlu sa.

⁶Tinambu sênsêlên ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc nduc Saipras ñagamen hon e sêhoc asê malac Papos. Yêc dinan sêtap propet tasan dan sa nan

kôm gwelenj mbectoma-nga whinj. Inj ngac Israel-nga danj ma inj ndê ñaê Ba-Jisas. ⁷ Inj gêm akinj ngac Rom-nga nanj gêm gôlinj nduc Saipras, nanj ndê ñaê Segias Polas. Gôlinjwaga dau inj ngac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu inj tac whinj bu sêwhê Anötö ndê yom sa têtj inj. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êngwiniñ ti kêñ kisa injlu, ma tac whinj bu kac gôlinjwaga dau kwi bu kêñ whinj Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê danj Elimas, nanj danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têtj ndoc dinañ Njalu Dabunj gêm Saul, nanj sêsam bu Pol ahuc, ma inj tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadanj atu am! Am kêñ kisa lêtj gitêtj honj, ma sac ti mêtê tasanj gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêtj solop êñsônj. ¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampec sa ma tôm bêc ñatô am oc lic gameñ ti ac ñawê tiyham dom.” Ma ñagahô ñasec gêm ngac dau tandô ahuc, ma inj kêsêlêtj kêsâ ma kêsâlê ñamalac danj bu kêm inj amba ma wê inj. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-nga, ma têtj ndoc inj gêlic gêtj nanj hôc asê Elimas, nanj inj kêñ whinj Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos sinj ma sêpi wanj danj, ma sêlac sêtêtj malac Pega nanj yêc gameñ Pampilia-nga si. Yêc gameñ dinañ Jon hu injlu sinj ma mbu têtj Jerusalem gi. ¹⁴ Goc injlu sêhu Pega sinj ma sêtêtj malac Antiok nanj yêc gameñ Pisidia-nga,* nanj si. Têtj bêc Sabat-nga sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêngô Anötö ndê yom nanj sêsam yêc Buku Yomsu-nga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-nga-nga sêkêtj yom têtj injlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôñ, dec asôm asê têtj yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtj lau bu sênem dau dôñ, goc sôm, “Mac lau Israel-nga ti mac lau apa nanj atoc Anötö sa. Anjô su nanj! ¹⁷ Yac

lau Israel-nga mba Anötö kêyalinj yac mba abanj sa. Ma tinjambu inj kôm ñac si wakuc nanj sêndôc gameñ Isip-nga, n anj sêti lau toñ atu. Ma têtj ndoc inj kôc ñac su yêc Isip, nanj kôm gêtj ti ñaclai atu daêsam. ¹⁸ Tinjambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam tôm yala 40 nanj sêmbo gameñ sawa, magoc Anötö hu ñac sinj dom. ¹⁹ Tinjambu inj ku lau toñ 7 dulu yêc gameñ Kanan-nga, ma kêñ ñac si gameñ têtj lau Israel-nga sêwêkainj. ²⁰ Gêtj honj dinañ hôc asê yêc yala 450 ñalôm. Tinjambu inj kêñ lau sêmatôc yom-nga sêyob lau Israel-nga e meñ têtj propet Samuel ndê têm. ²¹ Têtj ndoc dinañ lau dau sêndac kinj danj bu nem gôlinj ñac, ma Anötö kêñ Saul, nanj ndê damba Kis akêtj Benjamin ndê toñ. Saul gêm gôlinj tôm yala 40, ²² goc Anötö kôc inj su ma kêñ Dawid ti kinj ô inj su. Ma inj sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi ndê atu Dawid bu ngac nanj ndê ñalôm ti gauc tap anej atac whinj sa, ma oc kôm gêtj honj tôm aô atac whinj.’ ²³ Anötö kêyalinj ngac nem lau si-nga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tôm inj gic bata munj su, ma kêñ inj hôc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelenj su dom, ma Jon gêm mêtê têtj lau Israel-nga honj bu sênem si ñalôm kwi ma sêlinj busangu. ²⁵ Têtj ndoc Jon ndê gwelenj kêpiñ bu pacndê, nanj inj sôm têtj lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Ngac nanj Anötö gic bata bu ti mac nem Mesaya, nanj aô dom. Mba! Magoc inj oc meñ êñkuc aô. Inj ngac tiwaê ma aô ngac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac akinj tu wanjgapwêc inj ndê atapa ñawalô su-nga.’

²⁶ “O asidôwai. Mac lau Israel-nga nanj asa akêtj abanj Abraham, ti mac lau nanj ambo lau Israel si toñ dom magoc atoc Anötö sa. Nawaê dindec pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nanj inj kêñ gic waê yac honj. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-nga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê

* **13:14:** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Danj yêc gameñ Siria-nga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma danj yêc gameñ Pisidia-nga (alic map).

yêc ñac si lôm wê-nga tòm bêc Sabat-nga honj. Magoc têtj têtj Yisu hôc asê, nañ sênjalê dom bu in Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Ñac sênjalê dom bu lêtj bocdinañ dec kôm yom nañ lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nañ ñandô sa. ²⁸ Ñac sêtap yom giso dañ sa pi Yisu tu bu sêndic in ndu-nga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic in ndu. ²⁹ Ñac si lêtj dinañ dec kôm yom honj nañ sêto pi Yisu muñ su, nañ ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc in su yêc a gicso ma sêkêtj in ndê ñamlañ yêc sêhò. ³⁰ Magoc Anötö uñ in sa akêtj lau batê-nga. ³¹ Ma tòm bêc daêsam in mbo whin lau nañ sênjalêñ sêwhin in têtj ndoc in gic hu ndê gwelen yêc Galili e lau sic in ndu yêc Jerusalem. Ñac lau dau sêlic in tisa su yomandô, madec sêsôm asê têtj lau honj. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têtj mac bocdec bu, Anötö uñ Yisu sa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinañ dec yom nañ in gic bata têtj abañj, nañ kwahic dec in kôm ñandô sa têtj abañj si lau wakuc yac dec. Tòm yom nañ sêto yêc Wê tilu-nga yêc Buku Wê-nga bocdec bu, *'Acsalô lec am ti aö neñ atunjac solop, ma aö gati am Damam.'* ³⁴ Anötö uñ in sa akêtj lau batê-nga bu in ñamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tòm dom bu sêto yom bocdec bu, *'Pwac dabuñ nañ aö kamatiñ gawhin Dawid, nañ tidôn su, ma mac oc atap pwac dau ña-mwasin sa.'* ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, *'Am oc hu nem Ngac Dabuñ sin bu tibalê dom.'* ³⁶ Anjô su nañ! Dawid to yom dinañ hêganôn in dau dom. Bu têtj ndoc Dawid gic bata gwelen nañ Anötö kêtj sip in amba, nañ Dawid mbac ndu whin lau têtj dinañ-nga, ma sênjuh in whin ndê apai. Ma in ndê ñamlañ tibalê su. ³⁷ Tigenj Yisu, nañ Anötö uñ in sa akêtj lau batê-nga, nañ ndê ñamlañ tibalê dom.

³⁸ "Bocdinañ aneñ asidôwai hac, anjô. Aö tac whin bu mac anyalê ñapep bu yom nañ yac ahoc asê têtj mac, nañ bu whê mac nem gauc sa

pi lêtj bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem dañ gitôm dom bu ênkuc yomsu honj nañ Moses to e Anötö lic in bu ñamalac gitêtj. Mba andô! Tigenj kwahic dec lau nañ sêkêtj whin Yisu, nañ Anötö gêlic ñac bu lau gitêtj tu in-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec ñawaê ñayham dindec dom, tu bu yom nañ lau propet sêsôm, nañ ñandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nañ mac lau apu yom ti atañ bôlê-nga. Kwahic dec aö oc wakôm gêtj atu dañ, nañ lau bu sêsôm asê têtj mac, dec oc akêtj whin dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andinam!" *[Hab 1:5]*

⁴² Pol gic bata in ndê yom dinañ, ma inlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga sinj sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac inlu bu sêmbu sêmeñ têtj Sabat ñambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêtj honj dinañ. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêtj gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sênkuc Pol lu Banabas. Lau ñatô ñac lau Israel-nga, ma lau ñatô ñac lau gameñ apa-nga nañ sênkuc lau Israel si sakinj sênem akinj Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhin ñac, ma sem la ñac bu takwê Anötö ndê mwasin tu bu puc ñac si sêkêtj whin dôñ tòm bêc honj.

⁴⁴ Sabat dañ tiyham hôc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sênjô Pômdau ndê yom. Kêpiñ bu lau malac-nga honj sêmeñ sêpitigenj. ⁴⁵ Tigenj lau Israel-nga ñatô sêlic toñ atu dinañ ma sem lêmuñ ñandô. Bocdinañ ñac atac ñandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sênjwinj Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc inlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêo ñac si yom ma sêsôm, "Anötö kêtj alu bu asôm in ndê yom asê têtj mac lau Israel-nga muñ. Magoc mac atec in ndê yom. Mac atec bu atap senj andöc tamli-nga sa, a? Tu dinañ-nga dec alu oc ahu mac sinj, ma atênj lau nañ lau Israel dom, nañ andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinañ, tòm yom nañ Aisaya to pi Anötö ndê ñac akinj bocdec bu:

Aö wanjin am gitôm nawê bu têt lau nan lau Israel dom, nan ndi. Ma am oc sôm nawê nayham asê pi anej lêt wanem lau si-nga e tiapa yêc gamej honj.” [Ais 49:6]

⁴⁸ Lau gamej apa-nga dinanj sêngô yom dau, ma nac atac nayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau honj nan Pômdau kêyalin nac sa su bu sêtap senj sêndöc tali-nga sa, nan sêkêj whin.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gamej honj dinanj ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinanj lau Israel-nga natô sêngilî lau bata ti lauwhê tiwaê nan sêmbö gölôwac Israel-nga nalôm, ma sêkêj kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc injlu su yêc nac si gamej. ⁵¹ Bocdinan injlu sêtonj kop su yêc si gahi bu töt lau dau si giso asê, ma sêtêj malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêj Njalau Dabunj gêm lau malac Antiok-nga nan sêkêj whin Yisu, nan ahuc, ma sêmbö ti atac nayham napanj.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbö malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sênkuc si gêbôm ma sêsoc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinanj injlu sem mêtê nalên nayham e lau daêsam sêkêj whin Yisu, lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga sêwhin. ² Magoc lau Israel-nga nan sêkêc injlu si yom sa ti sêkêj whin dom, nan sêngilî lau gamej apa-nga e sêlic lau sêkêj whin-nga sac. ³ Tu dinanj-nga Pol lu Banabas sêmbö malac Aikoniam nasawa hic balin, ma sêlhac nanja tu bu sêwhê Pômdau ndê yom sa-nga. Ma Pômdau kêj nac lai têt injlu bu sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu, tu bu punj yom nan injlu sêhoc asê pi inj ndê mwasin, nan dön. ⁴ Gêt dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kêc, natô sêlhac sêwhin lau Israel-nga, ma natô sêlhac sêwhin aposel lu dinanj. ⁵ Têt dinanj lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga nan sêkêj kisa injlu, nan sêkic yom sêwhin nac si lau bata bu sêkôm injlu nayom ma sêtuc injlu na hoc ndu.

⁶⁻⁷ Tigenj injlu sêngô napuc, ma bocdinan dec sêlhö sêtêj gamej Likonia-nga si. Ma yêc gamej dinanj, injlu sêkôm gwelenj nawê nayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc nagamej namakê-nga.

Pol lu Banabas sêtêj malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ngac bôlin danj mbo, nan gahi lu-lu tibalê. Dinda kêc inj bocdinan, ma inj kêsêlêj danj dom. ⁹ Têt bêt danj inj ndöc gamej nanj Pol gêm mêtê mbo, ma ngô inj ndê yom. Pol tahê inj e kêyalê bu inj kêj whin Pômdau nanja tôm bu kôm inj nayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom na awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ngahö nambwa ngac dau tisa ma kêsêlêj.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêt nanj Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-nga ma sêsôm, “Kec, anötöi sem namalac angô ma sêsip sêtêj yac sêmenj.” ¹² Ma sêhê naê Seus pi Banabas kêkuc nac si anötö namata-nga ndê naê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc nac si anötö apa danj naê, nahu bu inj ngac sôm yom-nga. ¹³ Lau malac dinanj-nga si lôm tu sênem akinj nac si anötö apa Seus, nan kalhac kêpinj malac dau ngatam. Ma anötö apa Seus ndê dabunjsiga danj, ti nac lau malac-nga atac whin bu sêkêj gêt pi ya ti da têt Pol lu Banabas. Dec inj kêc makao gapoc natô ma gêt natô tu sêngôlônj makao ma sêkêj ti da-nga, ma nac honj sêkac dau sa sêmbö malac dau nasactô. ¹⁴ Magoc têt ndoc aposel lu sêngô gêt dinanj nawê, nan sêkac si nakwê kic bu sêtêc asê bu sêlic gêt dau so sambuc. Ma sêsa nalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm inj dinanj tu ake-nga? Alu namalac atôm mac, ma amenj bu asôm nawê nayham asê têt mac. Alu bu asôm têt mac bu ahu nem anötöi tasanj honj sinj ma anem daôm kwi ma anem akinj Anötö Tali Njau, nan kêmasanj undambê ti nom ma gwêc ti gêt honj. ¹⁶ Munj-nga inj kêj nasawa têt lau nom-nga honj bu sêkôm gêt tôm si atac whin. ¹⁷ Magoc inj kêmwasinj lau nom-nga napanj bu whê nac si gauc sa

pi in. In kêñ u gic akêñ umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kêñ gêñ danen-nga daêsam têt mac, ti gêñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.”¹⁸ Inlu sêwhê gêñ hon dinan sa têt lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñannga bu sêkên da têt inlu.

¹⁹ Têt dinan lau Israel-nga ñatô nan sêmen akêñ malac Antiok ma Aikoniam, nan sêsôm yom daêsam têt lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêruc Pol ña hoc e gauc gêm bu in mbac ndu su, goc sêhê in sa malac ñamakê gi.²⁰ Magoc lau sêkên whin Yisu-nga ñatô sêsa si sênghi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalan sê inlu Banabas sêlhô sêtên malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtên Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkên whin Pômdau. Tinambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkên whin-nga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameñ Pisidia-nga.²² Sêruc lau sêkên whin-nga dôn bu sêlhac ñannga ma sêhu si sêkên whin siñ dom. Sêsôm têt ñac bu, “Yac bu dambo Anötö ndê gôlin ñapu, nan in gêñ saun dom. Dalhac ñannga ma dahôc ñawapac dandic ñawaê.”²³ Ma yêc lau sêkên whin-nga ñaton hon nan inlu sic kêsi, nan Pol lu Banabas sênynalin lau bata sa bu sêyob ton tigen-tigen. Inlu sem mbec lau bata dau ma sêkên ñac sêsip Pômdau, nan ñac hon sêkên whin in, nan amba. Ma ñac hon sêhu gêñ danen-nga siñ tu bu sêten mbec-nga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôn.²⁴ Inlu sic gameñ Pisidia-nga kêsi su, goc sêtên gameñ Pampilia-nga si.²⁵ Yêc dinan sêhoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pega, ma tinambu sêsa malac Atalia si.²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wan dan, ma sêmbu sêtên malac Antiok nan yêc gameñ Siria-nga si. Mun-nga lau yêc malac d au sênynalin inlu sa ma sêten Anötö bu êmwasiñ inlu tu gwelen nan kwahic dec inlu sic

bata su-nga.²⁷ Sêhoc asê su goc sêkac lau sêkên whin-nga hon sa, ma sic miñ gêñ hon nan Anötö gêm inlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têt ñac bu kwahic dec Anötö gêlec gatam su têt lau nan lau Israel dom, dec ñac si lau daêsam sêkên whin Yisu.²⁸ Ma inlu sêmbu sêwhin lau sêkên whin-nga yêc malac Antiok ñasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbu Jerusalem

¹ Lau sêkên whin-nga ñatô akêñ gameñ Judia-ñ ga sêhoc asê Antiok, ma sêndôhôn yom têt lau sêkên whin-nga nan lau Israel dom, nan bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si ñamlic ñatô su an kuc pwac nan Moses to yom pi, nan dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si.”² Tu yom dinan-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gameñ Judia-nga dinan ñasawa, ma sêsen dau ñapan pi yom dau. Bocdinan lau sêkên whin-nga sênynalin Pol lu Banabas ma lau sêkên whin-nga ñatô sa, ma sênkin ñac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêngô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau.³ Sênkin ñac si su, ma têt ndoc Pol ti lau dau sênsêlên sêmbu sen, nan sic miñ têt lau sêkên whin-nga yêc gameñ Pionisia ti Samaria-nga, pi ñac si gwelen têt lau nan lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si ñalôm kwi ma sêkên whin Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkên whin-nga hon atac ñayham atu.⁴ Ma têt ndoc sêhoc asê Jerusalem, nan lau sêkên whin-nga ti aposel ma lau bata sêkôc ñac sa. Ma inlu sic miñ gêñ hon nan Anötö gêm inlu sa bu sêkôm.

⁵ Têt dinan lau Palêsai ñatô nan sêkên whin Yisu, nan sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidôn bu dandic atu bu lau gameñ apa-nga nan sêkên whin Yisu, nan sêsê laungac si ñamlic ñatô su ma sêsôc Moses ndê yomsu ñapu.”

⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata hon sa sêpitigen bu sêkôc gauc pi yom dau.

⁷ Sêsôm yom ñasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gêñ

nañ Anötö kôm têt lau gameñ apa-nga ñatô, têt têt dê gi su. Mac aňyalê su bu in ġelic ñayham bu ñac sêngô ñawaê ñayham sa aö dauñ whaňsuñ, ma sêkêñ whiñ. ⁸ Anötö nañ kêtalê ñamalac hoñ si ñalôm, nañ kêt Nalau Dabuñ têt ñac tôm in kêt têt yac, dec têt asê bu in ndê mwasin ġic ñac ñawaê whiñ. ⁹ In kêtasañ ñac si ñalôm ñawasi sa tu ñac si sêkêñ whiñ-nga, ġitôm in kôm têt yac. ġêñ dau whê sa bu in ġelic yac hoñ bu lau kain tigeñ. ¹⁰ Magoc in kôt ñac sa tu sêñkuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kêt ñawapac têt yac ti damañ, nañ datôm dom bu dahôc. Bocke dec mac bu akêt ñawapac dau sac lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whiñ, nañ si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc aňsahê Anötö, ma mboe oc kôm in atac ñandê. Ma mac oc alhac in ndê lêt nem lau si-nga ahuc. ¹¹ Magoc yac dakêt whiñ bu Anötö ġem yac lau Israel-nga si tu mwasin nañ datap sa ñambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma ñac lau dindê bocdinañ.”

¹² Ma têt dinañ Banabas lu Pol sic miñ yom pi ġêñ dalô ti ġêñ atu-tu nañ Anötö ġem inlu sa bu sêkôm yêc lau gameñ apa-nga ñalôm. Ma lau hoñ nañ sêkac sa sêndôc, nañ sem dôñ ma sêkêñ danġa inlu si yom. ¹³ Inlu si yom pacndê, ġoc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, aňgô aneñ yom. ¹⁴ Pita whê sa têt yac su pi ġêñ nañ Anötö kôm bu kôt lau gameñ apa-nga ñatô sa sêti in ndê. ¹⁵ ġêñ dau kêtuc yom nañ propet dan to muñ su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, “Tiñambu aö oc wambu wameñ, ma wapuc Dawid ndê ġolin kiñ-nga dôñ tiyham. Dawid ndê ġolin dau kwahic dec tisac ġitôm andu nañ tiakwa su, magoc aö oc wakwê sa tiyham. ¹⁷ Nalêt dinañ dec wamasañ lêt bu lau sêñsalê aö, ma sêtigasuc aö tiyham. Ma lau gameñ apa-nga nañ ġahê aneñ ñ aê pi ñac, nañ sêwhiñ.’ Pômdau, nañ oc kôm ġêñ dau ñandô sa, nañ ndê yom dau dinañ. ¹⁸ In

kêtasañ lêt dau gwanañ su.”
[Amos 9:11-12]

¹⁹ ġoc Jems sôm, “Bocdinañ aö ġauc ġem bu lau gameñ apa-nga nañ sêkac si ñalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê ġolin ñapu, nañ oc dakêt ñawapac têt ñac dom. ²⁰ Mba! Dato bapia têt ñac, ma dakêt puc ñac bu sêneñ ġêñ danen-nga nañ lau sêkêñ ti da têt anötöi ġwam, nañ dom, bu ġêñ dau ñadômbwi yêc Anötö aňgô-nga. Danem la ñac bu sêkôm mêtê mock-ain-nga dom, ma sêneñ bôc nañ sêkiñ ndu ma wata ti dac nañ dom. ²¹ Yom dau dinañ. Moses ndê yom, nañ oc sêñyalê su, ma bocdinañ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoñ ġitôm yala daêsam su, ma sêsam in ndê buku yêc ñac si lôm wê-nga tôm bêc Sabat-nga hoñ.”

Sêto bapia têt lau gameñ apa-nga

²² Têt dinañ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêñ whiñ-nga hoñ si ñalôm tigeñ, bu sêñyaliñ ñac si lau ñatô sa, bu sêtêt Antiok sêwhiñ Pol lu Banabas sêndi. Ñac s êñyaliñ lau sêkêñ whiñ-nga si ñac bata lu sa, nañ Judas, nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Basabas, lu Sailas. ²³ Ma sêto bapia dan bu inlu sêkôt tôhôn, nañ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têt mac lau gameñ apa-nga nañ akêt whiñ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameñ Siria-nga ti Silisia-nga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ñayham têt mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ñatô sêhôt asê mac, ma sêkôm mac nem ñalôm ñawapac tu ñac si yom pi mêtê dasê launġac ñamlic-nga. Yac aňkiñ lau dau sêtêt mac sêloc dom. ²⁵ Bocdinañ yac hoñ ġauc ġem tidôn bu aňyaliñ lau ñatô sa ma aňkiñ ñac sêtêt mac sêloc sêwhiñ yac mba silip ñayham lu, nañ Pol lu Banabas. ²⁶ Inlu sêkêñ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma sêtôt dau dom bu sêmbac ndu

tu in ndê ñaê-nga. ²⁷ Ma kwahic dec yac ankin Judas lu Sailas sêwhin inlu sêtêñ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindec-nga dôñ. ²⁸ Yac bu akêñ ñawapac têtñ mac dom, tigen bu anem la mac. Ma yac akêñ whin bu Ñalau Dabuñ oc puc yac mba yom dau dôñ. Yom dau bocdec. ²⁹ Aneñ gêtñ danen-nga nan lau sêkêtñ ti da têtñ anôtôi gwam, nan dom. Aneñ bôc nan sêkin ndu ma wata ti dac, nan dom. Ma akôm mêtê mockain-nga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêtñ dau, nan dec oc akôm mêtê ñayham. Yom dau dinañ. Acsalô ñayham têtñ mac hoñ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sênkin lau dau sêtêñ Antiok si. Ma yêc dindê, ñac sêkac lau sêkêtñ whin-nga sa, ma sêkêtñ bapia dau têtñ ñac. ³¹ Lau sêkêtñ whin-nga sêsam, dec puc ñac dôñ ma kôm ñac atac ñayham sa. ³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêtñ gauc ñayham daêsam têtñ lau sêkêtñ whin-nga, bu sêpuc ñac dôñ. ³³ Sêmbo sêwhin ñac bêc ñatô, goc lau sêkêtñ whin-nga sem mbec inlu ña yom malô, ma sênkin inlu sêmbu sêtêñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga, nan sênkin inlu sêmen, nan si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbo malac Antiok, ma inlu sêwhin lau daêsam, sêmbo ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau sinj

³⁶ Tiñambu Pol sôm yom têtñ Banabas bocdec bu, “Aö gauc gêm bu hêclu dambu datêtñ malac hoñ nan mun-nga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, nan dandi. Dandic lau kêsî yêc dindê, ma dalic bu ñac sêmbo ñalên bocke.” ³⁷ Banabas tac whin bu sêkôc Jon nan sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nan whin inlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Ñahu bu mun-nga Jon hu inlu ma inlu si gwelen sinj yêc gameñ Pampilia-nga. ³⁹ Tu yom dinañ-nga Pol lu Banabas sêsên dau e sêhu dau sinj. Banabas

kôc Mak ma inlu sêpi wan dan ma sêtêñ nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol kêtalin Sailas sa bu êñsêlên whin in ndi. Asidôwai Antiok-nga sem mbec inlu ma sêten Pômdau bu puc inlu dôñ ña in ndê mwasiñ, ma tiñambu inlu sêlhô si. ⁴¹ Ma inlu sic gameñ Siria ti Silisia-nga kêsî ma sêpuc lau sêkêtñ whin-nga dôñ yêc gameñ dinañ.

16

Timoti kôm gwelen whin Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhóc asê malac Derbi, ma tiñambu sêtêñ malac Listra si. Yêc malac dinañ ñac kêtñ whin-nga dan ñaê Timoti mbo. In dinda in awhê Israel-nga dan nan kêtñ whin Pômdau, ma Timoti damba in ñac Grik-nga. ² Lau sêkêtñ whin-nga nan sêmbo malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ñac ñayham ma sêmpin in. ³ Pol tac whin bu Timoti êñsêlên ti kôm gwelen whin in. Tigen in kêtalê bu lau Israel-nga hoñ nan sêmbo gameñ dinañ, nan sênjalê bu Timoti damba in ñac Grik-nga. Tu dinañ-nga in sê Timoti ndê ñamlic ñatô su. ⁴ Tiñambu sêñsêlên sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nan lau bata ti lau aposel sêmatin tidôn yêc Jerusalem, nan asê têtñ lau sêkêtñ whin-nga bu sênkuc. ⁵ Ñalên dau dinañ Anôtô puc lau si sêkêtñ whin dôñ yêc malac hoñ dinañ, ma tôm bêc hoñ lau sêkêtñ whin-nga si toñ kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ñac Masedonia-nga

⁶ Ñalau Dabuñ kalhac Pol ti lau nan sêwhin in ahuc, bu sênem mêtê yêc gameñ Esia-nga têtñ ñasawa dinañ dom. Bocdinañ dec ñac gacgen sêmbo gameñ Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelen sêmbo dinañ. ⁷ Têtñ ndoc sêhóc asê gameñ Misia-nga ñabatin, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, nan Yisu ndê Ñalau kalhac ñac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinañ sêhóc gêlêc gameñ Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têtñ ôbwêc dinañ Pol yêc mbê ma gêlic ñac dan akêñ gameñ Masedonia-nga men kalhac in

anğô-nga, ma ten in bocdec bu, “Têñ Masedonia mwen ma nem yac sa.”
 10 Pol yêc mbê dau su ma whê sa têñ yac* e anjalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têñ lau Masedonia-nga. Bocdinañ dec yac anjahic daun bu atên lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kêñ whiñ Yisu.

11 Yac api wan yêc Troas ma solop atên nduc Samotres a, ma ñagalañsê yac ahu nduc dau siñ ma asôc baô yêc malac Niapolis. 12 Goc yac anjahên atên malac Pilipai a a mbo bêc ñatô. Malac dau ti gameñ Masedonia-nga ña-malac atu, ma lau Rom-nga nañ sem gôliñ gameñ dau, nañ sêndôc malac dinañ.

13 Têñ Sabat dañ yac ahu malac dau siñ, ma asa atên bu dañ yêc malac dau ñamakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinañ, in lau ñatô si gameñ sêten mbec-nga. Ma yac atap lauwhê ñatô sa, nañ sêkac sa sêmbo dindê, dec andôc sic ma ac hu asôm yom têñ ñac. 14 Lauwhê nañ sênğô yom dau, nañ si dañ in Lidia. In awhê tidulu po ñadalô-nga, nañ meñ akên malac Tayatira, ma in awhê toc Anötö sa-nga. Têñ ndoc in ngô Pol ndê yom, nañ Pômdau kac in ndê ñalôm bu kôc yom dau sa ma kêñ whiñ Yisu. 15 Dec Lidia ti lau hoñ nañ sêndôc in ndê andu nañ sêliñ sanğu. Ma tiñambu in sôm têñ yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nañ kêñ whiñ Pômdau, dec amenj ambo anenj andu.” Ma in piñkap yac ñapan e yac awhiñ in a.

Pol lu Sailas sêndôc gapocwalô

16 Têñ ndoc dañ yac bu atên gameñ nañ lau sêten mbec sêmbo, nañ andi, ma awhê dañ meñ tap yac sa. In awhê akin ñambwa dañ, ma ñalau dañ mbo whiñ in ma hoc yom asê pi gên nañ oc meñ sa tiñambu. Lau daêsam êlêmê sêten in si, bu in whê yom sa pi

gên nañ oc hôc asê ñac têñ têm ñambu-nga. Ma awhê dau ndê ñadaui sêtap awa atu sa tu in-nga. 17 Têñ têm dinañ yac anjahên awhiñ Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindec sem akin Anötö Ñawasi ti Ñaclai Ñadau, ma sêwhê yom sa pi lêt Anötö nem mac si andôc tamli ñapan-nga.” 18 Tôm bêc daêsam in kôm bocdinañ e mbô Pol ñalôm sa. Goc in kac dau kwi ma sôm têñ ñalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinañ.” Ma ñagahô en ñalau hu awhê dau siñ.

19 Têñ ndoc dinañ awhê dau ndê ñadaui sênjalê bu ñac si lêt sêkôc awa-nga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhê inlu sa sêsôc malac lôm sêten lau atu-tu si. 20 Sêkên inlu sêlhac lau sêmatôc yom-nga si anğô-nga, ma sêsôm, “Ngac lu dindec inlu ngac Israel-nga. Ma sêmen bu sêli lau malac-nga si ñalôm sa. 21 Bu inlu sêkac lau bu sênkuc mêtê ñatô nañ yac lau Rom-nga bu tanjuc, dec oc so yac neñ ñagôliñ.” 22 Awhê akin dau ndê ñadaui sênğôliñ yom dinañ pi Pol lu Sailas, ma lau malac-nga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinañ lau sêmatôc yom-nga sêkên yatu bu sêkac inlu si ñakwê su ma sêhi inlu ña sö. 23 Sêhi inlu ña sö sac andô, goc sêkên inlu sêndôc gapocwalô. Ma sêsôm yom ñanğa têñ ngac nañ yob gapocwalô bu yob inlu ñapep. 24 In ngô yom dau su dec kêñ inlu sêndôc ñalôm dañ, nañ yêc andu gapocwalô-nga dau ña-ñalôm andô. Ma in sô inlu gahi dôñ gêm damiñ a.

25 Timaniñhu Pol lu Sailas sêten mbec ti sem wê sêmpiñ Anötö, ma lau gapocwalô-nga ñatô sêkên danğa inlu. 26 Sem wê sêmbo ma t iyhò atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-nga hoñ sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau hoñ. 27 Têñ têm dinañ ngac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gatam hoñ kac sa su. In gauc

* 16:10: Yêc ñabatiñ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec tôc asê bu in dau mbo whiñ Pol têñ ndoc dinañ e tôm ndoc sêten malac Pilipai si - yêc ñabatiñ 19 in to ‘yac’ tiyham dom. In kôm ñalên tigen yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

gêm bu lau honj oc sêlhö si su, dec púc inj ndê bienj baliñ sa bu kuñj dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac honj kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuñ ya sa sêmenj, ma sôc gapocwalô gi. Inj hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-nga, ma töc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc inj wê injlu sêsa awê si ma ndac injlu, “O ñgac atu lu. Aô wakôm sake bu watap señ wandöc tanli-nga sa?” ³¹ Ma injlu sêo yom ma sêsôm, “Kêñ whiñ Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasinj nem am si-nga sa. Am ti am nem lau honj nañ ambo nem andu, nañ asa lêñ tigenj dinañ.” ³²⁻³³ Têñ ôbwêc dinañ ñgac yob andu gapocwalô-nga kôc injlu ma kêgwasinj injlu gamboc. Ma injlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têtñ inj ti lau honj nañ sêmbu inj ndê andu. Ma inj ti ndê lau honj sêliñ sanju. ³⁴ Tiñambu inj kôc injlu sêsôc inj ndê andu si ma kêñ gêtñ danen-nga injlu señ. Inj tac ñayham atu bu inj ti ndê lau honj kwahic dec sêkêtñ whiñ Anötö.

³⁵ T êñ galansê bêbêc lau sêmatôc yom-nga sêñkinj lau siñ-nga ñatô sêtêtñ ñgac yob gapocwalô-nga si, bu sêsôm têtñ inj bu êñgapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ ñgac nañ yob andu gapocwalô-nga ñgô yom dau, goc sôm têtñ Pol, “Lau sêmatôc yom-nga sêkêtñ yom menj bu wangapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinañ amlu alhö andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têtñ lau s inj-nga dinañ, “Alu ñgac Israel-nga, magoc alu ñgac Rom-nga† awhiñ. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau honj anjô-nga e sêkêtñ alu andöc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu siñ gelec alhö andi? Mba! ñac dau sêmenj ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau siñ-nga dinañ sêmbu si ma sic miñ yom dau têtñ lau sêmatôc yom-nga. ñac sêñgô bu Pol lu Sailas injlu ñgac Rom-nga sêtôm ñac, dec ñac sêtöc dau atu. ³⁹ Goc ñac sêtêtñ gapocwalô

si ma sêkôm bu sênem malô injlu si ñalôm. Sêkôc injlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê injlu sêsa si. Ma sêndac injlu bu sêhu malac dau siñ. ⁴⁰ Têtñ ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô siñ, nañ injlu sêtêtñ Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkêtñ whiñ-nga honj sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôtñ-nga. Ma tiñambu sêhu ñac siñ.

17

Lau sêkêtñ kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Injlu sêñsêlêtñ si sêsa señ têtñ malac Ampipolis ma Apolonia, ma gacgen si e sêhóc asê Tesalonika. Yêc malac dinañ lau Israel si lôm wê-nga danj kalhac. ² Pol kêkuc inj ndê mêtê, ma têtñ Sabat sôc lôm wê-nga dau gi. Ma gitôm Sabat tö inj gêm yomgalôm whiñ lau yêc dindê, bu whê ñac si gauc sa pi Anötö ndê yom daêsam nañ sêto yêc muñ su nañ. ³ Inj whê sa ma töc asê bu Mesaya gic waê bu hóc ñandê e mbac ndu, ma tisa akêtñ lau batê-nga ma mbo tali tiyham. Dec inj sôm têtñ ñac, “Kwahic dec aô wasôm têtñ mac bu Yisu inj Mesaya dau. Yom ñandô!” ⁴ Lau Israel-nga ñatô sêkêtñ whiñ ma sêlhac sêwhiñ Pol lu Sailas. Ma lau Grik-nga daêsam nañ sêtoc Anötö sa, nañ sêkêtñ whiñ, ma lauwê tiwaê daêsam bocdinañ.

⁵ Magoc lau Israel-nga ñatô sem lêmuj Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigenj, ma sêñgilí ñac tu bu sêndic hu kisa. ñac sêñyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtêtñ andu dau si, bu sêhê injlu sêsa sêmenj. ⁶ Magoc sêtap injlu sa dom, ma bocdinañ sêkôc Jason ti lau sêkêtñ whiñ-nga ñatô ma sêkêtñ ñac sêlhac lau bata malac-nga anjô-nga. Ma sêsôm ña awaha atu, “Lau nañ sêli lau ñalôm sa yêc gamenj honj, nañ kwahic dec sêmenj sêkôm yêc yac neñ malac. ⁷ Ma

† 16:37: Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê injlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whiñ. Lau Rom si ñagôliñ danj kêñ yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinañ gêtñ nañ sêkôm têtñ injlu Sailas, nañ gêtñ so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

Jason, ngac dindec, in kôc nac sa sêmbô in ndê andu. Nac sêsôc †Sisa ndê ngôlinj napa dom, ma nac honj sêsôm bu kinj danj tiyham mbo, nanj ndê nêê Yisu.”⁸ Lau bata ti lau toj dinanj ma lau malac-nga honj sêngô yom dinanj e gêli nac si njalôm sa njandô.⁹ Goc sêsôm bu Jason ti inj ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkênj nac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtêj malac Berea si

¹⁰ Lau sêkênj whinj-nga yêc Tesalonika sêhônj e njasec sa su, goc sêjkinj Pol lu Sailas sêlhô sêtêj malac Berea si. Sêhônj asê su sêmbô malac dinanj, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê.¹¹ Lau Berea-nga nac lau si mêtê njayham hóc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkênj danga njapep têtj Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whinj. Ma tòm bêc honj sem dôhônj yom dau whinj Anötö ndê yom nanj sêto munj su yêc nanj. Nac bu sênjalê injlu si yom bu yom njandô me mba.¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkênj whinj Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkênj whinj bocdinanj.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô njawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têtj lau mbo Berea. Dec nac sêtêj Berea si, bu sêli lau njalôm sa bu sêkênj kisa Pol lu Sailas.¹⁴ Tu dinanj-nga lau sêkênj whinj-nga sêjkinj Pol kôlhô têtj malac danj yêc gamej gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgenj sêmbô malac Berea.¹⁵ Lau nanj sêhonj Pol ma sêsa senj sêwhinj inj, nanj sêkôc inj sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkinj nac sêmbu si, ma sôm bu sêkênj yom têtj Sailas lu Timoti bu sêtêj inj sêmenj njagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hônj injlu mbo Atens, ma gêlic anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm inj njalôm njawapac.¹⁷ Bocdinanj inj sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whinj lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêtoc Anötö sa. Ma tòm bêc honj inj sôc malac lôm gi tap lau

njatô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têtj nac bocdinanj.¹⁸ Yêc Atens lau njatô sêmbô, nanj êlême sem yomgalôm pi gêtj honj njahu sêwhinj dau. Sêsam nac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtj ndoc nac si lau njatô sêngô Pol sôm njawaê njayham asê pi Yisu, ma pi lêtj datisa akêtj lau batê-nga, nanj nac sic hu sêsenj inj ndê gauc ti yom njatô. Lau njatô sêsôm, “Ngac dindec sôm yom daêsam njapanj, njahu bocke?” Ma njatô sêsôm, “Mboe inj bu nem yac nejn gauc kwi tu bu dakêtj whinj anötöi apanj-nga.”¹⁹ Bocdinanj dec sêwê inj sêtêj gamej nanj sêsam bu Areopagas, gamej nanj lau nanj sêkip gêtj njahu sa-nga êlême sêkac sa sêmbô. Nac sêkênj Pol kalhac lau Areopagas-nga anjgôn-nga, ma sêndac inj bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nanj am kêdôhônj têtj lau, nanj sa têtj yac?”²⁰ Yac anjgô am nem yom tòm yom wakuc andô danj, ma yac bu anjalê yom dau njahu.”²¹ Lau Atens ti lau apa honj nanj sêndöc malac dinanj, nanj sêmbô tu sêngô yom ti sênem yomgalôm njapanj pi gauc wakuc bocke nanj hóc asê nac-nga. Nac si gwelenj danj mba. Tu dinanj-nga dec nac bu sêngô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau anjgôn-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêtj daêsam tu bu anem akinj anötöi nom-nga.”²³ Bu aô kasêlêj ti gatôc gwanijn gêtj honj nanj mac amasanj tu anem akinj mac nem anötöi-nga. Ma aô gatap alta danj sa, nanj mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö nanj yac tam gauc, nanj ndê alta.’ Anötö nanj mac am akinj magoc am gauc inj, nanj kwahic dec aô oc wawhê inj sa têtj mac.”²⁴ Inj Anötö, nanj kêj nom ti gêtj honj, ma inj undambê ti nom njadau. Ma bocdinanj inj ndöc lôm dabunj nanj njamalac amba sêmasanj, nanj dom.²⁵ Ma gêtj nanj njamalac sêmasanj, nanj oc nem inj sa njalêj bocke? Bu inj pônja gêtj danj dom. Ma inj dau kêj wayahô têtj njamalac bu sêmbô tali ma kêj gêtj honj boc-

dinanj. ²⁶ Inj kênj ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titonj-titonj honj sêsa akênj ñgac tigenj dinanj, ma sem nom ñagamenj sambob ahuc. Lau titonj-titonj honj si gamenj ñabatinj, nanj Anötö këyalinj sa gwananj su, ma têm bu lau tonj tigenj-tigenj si ñaclai tiatu ma tisaunj, nanj këmatinj tidônj gwananj su bocdinanj. ²⁷ Anötö kôm gênj honj dinanj tu bu lau sêlic, ma sênjsalê inj e sêtap inj sa. Magoc inj mbo balinj ténj yac lau tigenj-tigenj dom. ²⁸ Tôm yom ñagauc danj nanj mac daôm nem ñgac danj to munj su, nanj sôm, ‘Tu Anötö ndê ñaclai-nga dec yac dambo tanjli ma tanjsêlênj, ma yac neñ ñahu yêc sip inj-nga.’ Ma mac nem ñgac danj tiyham to yom ñagauc danj bocdec bu, ‘Yac dati inj ndê balêkoc.’ ²⁹ Yac dati inj ndê balêkoc ma bocdinanj yac bu gauc nem bu inj gitôm gol me silba me hoc me ñagatu danj, nanj ñamalac sêmasanj tôm ñac si gauc, nanj dec yac gauc gêm yom so pi inj. ³⁰ Munj-nga lau daêsam gauc gêm yom bocdinanj, bu sênjyalê Anötö dom. Magoc inj kênj ñagêyô ténj ñac dom. Tigenj kwahic dec inj gic atu bu lau honj sênem dau kwi. ³¹ Bu inj këyalinj bêc danj sa bu êmatôc lau nom-nga honj, ma inj oc kôm gênj dau êñkuc inj ndê lénj gitênj. Ma inj k êyalinj ñgac danj sa bu kôm gwelenj dau. Inj unj ñgac dau sa akênj lau batê-nga, dec tôc gênj dau tiawê ténj lau honj sêlic.”

³² Ténj ndoc sênjgô Pol ndê yom pi lau sêtisa akênj lau batê-nga, nanj lau ñatô sêpu inj. Magoc lau ñatô sêsôm, “Yac bu anjgô am nem yom pi gênj dinanj tiyham.” ³³ Ma ténj dinanj Pol tisa ma hu lau nanj sêndöc Areopagas, nanj sinj. ³⁴ Lau ñatô sênjgô Pol ma sêkênj whinj Yisu. Ñac si danj inj Dionisias, nanj munj-nga ndöc whinj lau nanj sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê danj ñaê Damaris ma lau ñatô sêkênj whinj bocdinanj.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tinjambu Pol hu Atens sinj ma ténj malac Korin gi. ² Yêc dinanj inj

tap ñgac Israel-nga danj sa, nanj ndê ñaê Akwila. Inj dinda kôc inj yêc gamenj Pontus-nga, ma munj-nga injlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gamenj Itali-nga. Magoc tinjambu Kinj Klaudias kênj yatu bu lau Israel-nga honj sêhu malac Rom sinj, dec injlu Prisila sêlhö si sêmbo malac Korin. Ténj ndoc Pol hóc asê, nanj gi gêlic injlu. ³ Akwila lu Prisila i ñlu awhê lu ñgac sêkôc bôc ñamlic ma po ma sêsi pitigenj tu sêmasanj bac-nga. Pol këyalê gwelenj dau tidônj whinj, bocdinanj dec mbo whinj injlu, ma sêkôm gwelenj sêwhinj dau. ⁴ Pol tac whinj bu lau I srael ma lau Grik nanj sêmbo Korin sêkênj whinj Pômdau, dec tôm bêc Sabat-nga honj sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whinj ñac.

⁵ Ténj ndoc Sailas lu Timoti sêmenj akênj gamenj Masedonia-nga, nanj Pol kênj dau sambuc tu gwelenj nem mêtê lau-nga. Inj hoc yom asê ténj lau Israel-nga ma sôm ténj ñac bu Yisu inj Mesaya dau. ⁶ Magoc lau Israel-nga sêkênj whinj Pol ndê yom dom, ma sêli awaha sa ténj inj. Bocdinanj inj kégolonj kop su yêc ndê ñakwê bu tôc ñac si giso asê, ma sôm, “Mac atec Anötö ndê yom, dec awêkainj daôm nem ñagêyô. Aô dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-nga sinj, ma wakôm gwelenj ténj lau nanj lau Israel dom.” ⁷ Goc Pol hu lôm wê-nga sinj, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. Inj ñgac gamenj apa-nga nanj gêm akinj Anötö, ma inj ndê andu kalhac kênj lôm wê-nga. ⁸ Ma ñgac bata lôm wê-nga danj ñaê Krispas, ti lau honj nanj sêmbo inj ndê andu, nanj sêkênj whinj Pômdau. Ma lau Korin-nga daêsam nanj sênjgô Pol ndê yom, nanj sêkênj whinj Yisu ma sêlinj sanju.

⁹ Ténj ôbwêc danj Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom ténj inj bocdec bu, “Tôc daôm dom. Sôm anenj yom asê ñapanj, ma nem daôm dôñ dom. ¹⁰ Bu aô gambo gawhinj am, ma oc tôm dom bu lau danj sêkênj sac am. Bu yêc malac dindec, anenj lau daêsam sêmbo.” ¹¹ Bocdinanj Pol mbo Korin tôm yala tigenj ma ayô 6, ma kêdôhônj Anötö ndê yom ténj lau.

12 Têñ ndoc nañ Galio gêm gôlin gameñ Akaya-nga, nañ lau Israel-nga nañ sêndöc malac Korin, nañ sêkêñ si ñalôm pitigeñ bu sêkêñ kisa Pol. Ma sêkêñ in kalhac Galio aᅅgô-nga bu êmatôc in ndê yom. 13 Ma ñac sêsôm, “Ñgac dindec kêdôhôn lau bu sênem akiñ Anötö ña lêñ nañ so yac mba yomsu.” 14 Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêganôn sac atu dañ, me gêñ nañ so ñagôlin Rom-nga, dec wañgô. 15 Magoc yom nañ mac asôm pi ñgac dindec, nañ hêganôn mac daôm nem yom ti ñaê ñatô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasañ. Aö oc wamatôc yom kaiñ dinañ dom.” 16 Dec in soc ñac su yêc andu matôc-nga. 17 Ma lau hoñ sêkôc Sostene, ñgac bata nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nañ dôñ, ma sic in yêc lau matôc-nga aᅅgô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm tôm gêm gauc.

Pol mbu têtñ Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têm balin ñagec, goc hu lau sêkêñ whiñ-nga siñ ma têtñ malac Kenkria gi, bu kôc wañ ma mbu têtñ gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhiñ in si. Muñ-nga Pol gic bata yom dañ têtñ Anötö, ma tu dinañ-ñ ga têtñ ndoc sêmbo malac Kenkria, nañ kêtñ kêclauñ sêñgapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wañ ma sêlhö si. 19-20 Sêtêtñ malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whiñ lau Israel-nga. Ma ñac sêndac in bu mbo whiñ ñac têtñ ñatô tiyham, magoc in gôlôc têtñ ñac dom. In hu Prisila lu Akwila siñ sêmbo sêwhiñ ñac. 21 Ma têtñ ndoc in pi wañ gi, nañ kêmatiñ yom têtñ lau Epesas-nga bocdec bu, “Anötö bu lic ñayham, dec aö wambu watêtñ mac wameñ tiyham.” Goc wañ dau hu Epesas siñ ma sa gi. 22 Wañ dau kêsêlêñ e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma in pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêñ whiñ-nga kêsi yêc dinañ. Ma tiñambu in têtñ malac Antiok

gi. 23 In mbo Antiok ñasawa saun, goc kêsêlêñ têtñ gameñ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê in golom-golom malac ma puc lau sêkêñ whiñ-nga dôñ bu sêlhac ñaᅅga.

Apolos ndê miñ

24 Têtñ ñasawa dinañ ñgac dañ ñaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ñ ñgac Israel-nga nañ ndê malachu Aleksandria, ma in ñgac tiguauc ma kêyalê Anötö ndê yom nañ sêto muñ su yêc, nañ tidôn. 25 Lau ñatô sêndôhôn in pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ in kêtñ ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê in ndê yom sa ñapep. Magoc in kêyalê busangu ñalêñ tigeñ, nañ Jon ndê lêtñ êñku lau tu sênem dau kwi-nga. 26 Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñaᅅga. Prisila lu Akwila sêñgô in ndê yom, dec sêñgalêm in têtñ inlu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa têtñ in e in kêyalê Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga ñapep eñ.

27 Tiñambu Apolos bu têtñ gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas sêpuc in ndê ñalôm dôñ. Ma sêto bapia têtñ lau Akaya-nga nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêñ whiñ Yisu, ma sêteñ ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma têtñ ndoc in hóc asê, nañ in mbo whiñ lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô. 28 Bu in kalhac ñaᅅga ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau hoñ aᅅgô-nga, ma whê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sa, bu têtñ asê bu Yisu in Mesaya dau.

19

Pol mbu têtñ malac Epesas gi

1 Têtñ ndoc Apolos mbo Korin, nañ Pol hu gameñ Prigia ti Galesia-nga siñ, ma kêsêlêñ ho señ lôc-nga nañ sa têtñ malac Epesas gi. In hóc asê Epesas, ma tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa. 2 Ma in ndac ñac bocdec bu, “Têtñ ndoc mac akêñ whiñ tiwakuc, nañ mac akôc ñalau Dabuñ su, me mba?” Ma sêto yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc ñalau Dabuñ su dom, ma

angô yom dan pi in dom.”³ Dec Pol ndac, “Mac alin busanngu kain bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac alin busanngu nalên gitôm Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê.”⁴ Goc Pol sôm, “Jon kêku lau nan sem dau kwi, ma sôm têtj nac bu sêkên whin ngac nan oc menj ênkuc in, nan Yisu.”⁵ Nac sêngô Pol ndê yom dinan goc sêlin busanngu tu Pômdau Yisu ndê naê-nga.⁶ Ma têtj ndoc Pol hu amba sac nac, nan Nalau Dabunj gêm nac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awaha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet.⁷ Lau nanj gêtj dau hóc asê têtj nac, nan laungac 12.

⁸ Pol mbo malac Epesas nasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-nga napanj. Ma yêc dindê inj gêlênj yom dôn bu whê Anötö ndê gôlinj nahu sa têtj lau.⁹ Magoc lau natô si nalôm nadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau honj angô-nga sêpu senj nanj Pol whê sa têtj nac. Goc Pol hu nac sinj ma kôc lau sêkên whin-nga su yêc lôm wê-nga. Ma tôm bêc honj inj gêm mêtê nac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-nga.¹⁰ Inj kôm bocdinanj tôm yala lu e lau Israel ti Grik-nga honj nanj sêmbo gamej Esia-nga, nanj sêngô Pômdau ndê nawae.¹¹ Anötö kêj naclai têtj Pol ma kôm gêtj dalô atu-tu daêsam.¹² Inj kôc naclai atu, gitôm inj bu êmasec po wahen-nga ti nakwê awê-nga ma naclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkên sac lau gêmbac ti lau nanj nalau sac sêmbo nac si nalôm, dec oc kôm nac nayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-nga natô sêkôm gwelen sêsoc nalau sac yêc lau. Ma nac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê naê asê têtj ndoc sêkôm gwelenj dau. Nac sêkênj yatu nalau sac bocdec bu, “Am sa mwenj, tu Yisu, nanj Pol gêm mêtê pi inj, nanj ndê naê-nga.”¹⁴ Ma Israel si dabunjsiga a tu danj naê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelenj dau sêwhinj.¹⁵ Magoc têtj bêc danj nalau sac danj ô nac si yom

ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê inlu su, magoc mac lau dinan aô kayalê mac dom!”¹⁶ Goc ngac ti nalau sac dinanj gic nac e ku nac dulu, ma gic nac basô-basô e sêlinj dac sac andô ma sênti sêsa akênj andu dau namlic nambwa-nambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êj ndoc lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêndôc Epesas nanj sêngô gêtj dau nawae, nanj sêtôc dau atu, ma lau honj sêtoc Pômdau Yisu ndê naê sa.¹⁸ Ma lau daêsam nanj sic hu sêkên whinj Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dôn, nanj sêtisa sêlhac lau honj angô-nga ma sêhoc si sac asê.¹⁹ Lau mbectoma-nga natô sêkôc si bapia mbec-nga ma sêkên pitigenj yêc lau angô-nga, goc sêpec ya gêtj. Bapia mbec-nga dinanj naôli atu-tu. Nac bu sêkên honj têtj lau sênemlihi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.*²⁰ Nalênj dinanj dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenj ti naclai yêc lau sêkên whin-nga si nalôm.

²¹ Gêtj honj dinanj hóc asê su, goc Pol gauc gêm bu têtj gamej Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tinjambu mbu têtj malac Jerusalem ndi. Inj sôm, “Aô watênj Jerusalem wandi, ma tinjambu wandic malac Rom kêsî whinj.”²² Ma inj kêkinj Timoti lu Erastas, ngac lu nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj sêmunj inj sêtênj Masedonia si. Ma inj dau gacgenj mbo nasawa sau nj mbo gamej Esia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têtj nasawa dinanj lau sêli dau sa nandô pi senj nanj lau sêkên whin-nga sênkuc.²⁴ Ngac nanj gic hu gêtj dau nanj ndê naê Dimitrias. Inj ngac nanj pec silba ma kêmasanj ti alta me gêtj natô bu lau sêkên lhac si andu bu sênem akinj anötö gwam awê nanj sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau natô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenj dinanj.²⁵ Inj kêgalêm lau dau sa, sêwhinj lau natô

* **19:19:** Mone silba dinanj sêsam bu drakma, ma drakma tigenj gitôm naôli gwelenj bêc tigenj-nga. 50,000 drakma dinanj naôli atu andô, oc hóc gêlêc PNG si mone K500,000. Lau natô sêkên whinj bu yom nanj lau mbectoma sêto pi bapia dau, nanj kêj naclai atu têtj nac, dec semlihi bapia dau na naôli atu.

nañ sêkôm gwelen kain tigen, ma sôm têtñ ñac, “Mac lau! Anğô su nañ. Mac anjalê bu yac datap awa atu sa tu gwelen dindec-nga. ²⁶ Magoc mac alic ti anğô ñawaê pi gêtñ nañ Pol kôm. Inğac nañ sôm têtñ lau bu gwam nañ ñamalac amba sêmasañ, nañ anötö ñandô dom. Ma inğem lau daêsam si ñalôm kwi bu sêhu sakin anötö gwam-nga sinğ. Inğ kôm yêc malac Epesas ma saunğ inğ ndê yom oc nem gameñ Esia-nga sambuc ahuc. ²⁷ Gêtñ dau oc kôm lau sêlic yac neñ gwelen sac, ma lôm nañ lau sem akinğ Atemis sêmbo, nañ oc sêlic tôm gêtñ ñambwa. Ma anötö awhê dau, nañ lau sem akinğ yêc gameñ Esia-nga ma tôm nom ñagameñ honğ, nañ ndê waê oc niñga.” ²⁸ Lau sênğô Dimitrias ndê yom ma gêli ñac si ñalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anötö Atemis, inğ anötö tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga honğ nañ sêkac sa, nañ sêli dau sa. Ñac sêkôc Gaius lu Aristakus, ñac lu akêtñ Masedonia nañ êlêmê sênğsêlênğ sêwhinğ Pol, nañ dônğ, ma ñac honğ sênti sêtênğ gameñ lau sêkac dau sa-nga, nañ si. ³⁰ Pol tac whinğ bu sôm yom têtñ lau dau, magoc lau sêkênğ whinğ-nga sêlhac inğ ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-nga ñatô nañ sêmbo gameñ dinanğ, nañ Pol ndê silip, nañ sêkênğ yom têtñ inğ, ma sêtenğ inğ bu têtñ gameñ dinanğ ndi dom.

³² Lau honğ nañ sêkac dau sa sêmbo, nañ si gauc kêñsônğ. Ñac honğ sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ñac si daêsam sem gauc ñahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinanğ. ³³ Lau Israel-nga sêtinğ ñac si ñac bata dañ ñaê Aleksanda sa ñalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga ñalôm tu ñac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ñagauc têtñ inğ, dec inğ gic amba bu sênem dau dônğ ma sênğô inğ ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu inğ ñac Israel-nga dañ, dec honğ sêmbwêc ña awha atu tôm acgatu ñasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anötö Atemis, inğ anötö tiwaê! Inğ anötö tiwaê!”

³⁵ Têtñ dinanğ ñac bata Epesas-nga dañ tisa ma sôm lau honğ mamañ. Inğ

ñac nañ to yom nañ lau bata malac dinanğ-nga sêmatinğ tidônğ, ma yob ñac si bapia. Ma inğ sôm, “Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga honğ sênğyalê bu mac ayob anötö awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nañ peñ sip akêtñ umbonğ, nañ lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ñagatu. ³⁶ Gêtñ honğ dinanğ tôc dau yêc awê su, bocdinanğ anem daôm dônğ ma ayob daôm bu akôm gêtñ honğ ti gauc eñ. ³⁷ Mac akôc ñac lu dinanğ dônğ, ma awê inğlu sêsôc sêmenğ, magoc sêsu yac neñ anötö awhê susu dom, ma sem kanğ gêtñ dañ yêc inğ ndê lôm dom. ³⁸ Yac neñ andu sêmatôc yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-nga sêmbo. Dimitrias ti lau sêpec silbanğ nañ si yom bu yêc asa, nañ dec sêkôc inğ solop sêtênğ lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom ñatô bu yêc, nañ akêtñ têtñ lau sêmatôc yom-nga bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm ñapep! Tu gêtñ nañ mac akôm têtñ acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau anğô-nga, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêtñ dau bu hóc asê, dec oc tôm dom bu mac amasanğ yom têtñ ñac êmatôc yom-nga. Bu gêtñ nañ mac akôm, nañ ñahu ñayham mbasi.” ⁴¹ Inğ sôm yom dinanğ su, goc kêkinğ lau sêlhô têtñtêtñ.

20

Pol kôm gwelen mbo Masedonia ma gameñ Grik-nga

¹ Nantinğ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nañ sêkênğ whinğ Yisu, nañ sa sêpitigenğ. Inğ sôm yom bu puc ñac dônğ ma êñgilí ñac bu sêlhac ñanğa, goc ponğ ñac ma ti bu têtñ Masedonia ndi. ² Inğ gi hóc asê su, ma kôm gwelenğ golom-golom malac. Inğ gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkênğ whinğ dônğ-nga, ma inğ kôm ñapanğ e hóc asê gameñ Grik-nga. ³ Inğ mbo dindê gitôm ayô tō ma bu pi wañ dañ bu mbu têtñ gameñ Siria-nga ndi. Magoc têtñ ndoc dinanğ lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêpi wañ sêwhinğ sêndi, ma sêkôm inğ ñayom. Pol ñğô ñapuc, dec inğ pi wañ gi dom,

magoc mbu sôc gamen Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Lauŋgac naŋ sêkôm gwelen sêwhiŋ in, naŋ si ɲaê bocdec. Sopate, in Piriŋ atunŋac akêŋ malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêŋ malac Tesalonika, Gaius akêŋ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêŋ gamen Esia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ si sêhôn yac sêmbô malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasin Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc waŋ daŋ bu atêŋ Troas andi. Waŋ dau kêsêlêŋ mbo gwêc ɲasawa gitôm bêc amanŋaŋ su, goc yac ahôc asê Troas ma atap lau dinaŋ sa. Ma yac ambo malac dinaŋ tôm wake sambuc daŋ.

Pol un Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têŋ Sonda ôbwêc lau sêkêŋ whiŋ-nga sêpitigen bu sêneŋ mwasin dabuŋ. Yac akac sa ambo andu baliŋ daŋ, andôc ɲalôm ɲahô titô-nga ma lau sêkêŋ lam daêsam sêŋgalêŋ. Pol gauc gêm bu hu Troas sin têt laŋsê, ma boc-dinaŋ gêm mêtê baliŋ e timaniŋhu. Balê wakuc daŋ ɲaê Yutikas ndôc gatam atú ma kêŋ daŋga Pol ndê yom e bêc ku in dulu. In yêc bêc kêlhiŋ dau sin, ma gacgeŋ peŋ sip nom gi akêŋ ɲalôm ɲahô-nga dinaŋ. Lau sêsip si bu sêkôc in sa, magoc sêlic bu in mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ɲahô ma kêgape in dôŋ. Ma in sôm têt lau, “Mac ahêgo daôm dom. In tali.” ¹¹ Goc in mbu pi andu ɲalôm ɲahô-nga tiyham gi. Ma in pô bolom kôc ma ɲac seŋ mwasin dabuŋ. Ma in gic têt in ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ɲac sin ma kôlhô gi. ¹² Ma balê naŋ Pol un in sa mbo tali tiyham, naŋ lau sêkôc in mbu têt in ndê andu gi ti atac ɲayham atu.

Pol têt malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu êŋsêlêŋ ho seŋ têt malac Asos ndi, ma sôm têt yac bu api waŋ daŋ andi atap in sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahôc asê ma in tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc in pi waŋ whiŋ yac, goc atêŋ malac Mitilene a. ¹⁵ ɲagalaŋsê yac ahu malac dau sin

ma alac e a gi apoc ampin nduc Kios. Têt bêbêc yac alac atêŋ nduc Samos a, ma ɲagalaŋsê ahôc asê malac Miletus. ¹⁶ P ol tac whiŋ bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinaŋ-nga in gauc gêm bu yac andi ɲagahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gamen Esia-nga ɲasawa baliŋ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têt ndoc yac ambo Miletus, naŋ Pol kêŋ yom têt lau sêkêŋ whiŋ-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ɲac si lau bata sa sêtêŋ in sêmeŋ. ¹⁸ ɲac sêhôn asê ma in sôm yom têt ɲac bocdec bu, “Mac aŋyalê aneŋ lêt hoŋ naŋ gakôm tôm bêc hoŋ naŋ gambo gawhiŋ mac, têt bêc ɲamata-nga naŋ gahôc asê gamen Esia-nga ɲapaŋ e meŋ têt kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêŋ kisa aô ɲapaŋ dec sêkêŋ ɲawapac atu têt aô. Tigen aô kagwiniŋ dauŋ ma gam akiŋ Pômdau ti taŋsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac aŋyalê bu yom bocke naŋ gitôm bu nem mac sa, naŋ aô gasêc ahuc têt mac dom. Aô gasôm yom hoŋ asê timala eŋ. Aô kadôhôn mac yêc lhu, ma kadôhôn mac yêc mac nem andu tôm gi. ²¹ Aô gahoc yom asê têt lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötô ɲapu, ma sêkêŋ whiŋ yac neŋ Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec ɲalau Dabuŋ kac aô bu watêŋ Jerusalem wandi. Magoc aô kayalê gêt bocke naŋ oc hôt asê aô yêc dindê, naŋ dom. ²³ Gêt tigen dec kayalê su, bu yêc malac hoŋ ɲalau Dabuŋ kêŋ puc aô bu ɲawapac oc sêtap aô sa, ma aô oc wandôc gapocwalô. ²⁴ Tigen aô gatôc ti gahêgo dauŋ pi gêt dau dom. Aô galic dauŋ ɲamlic gitôm gêt ɲambwa-nga. Aneŋ gauc atu bu walhac ɲaŋga e wandic dabiŋ gwelen naŋ Pômdau Yisu kêŋ têt aô. Ma gwelen dau bocdec bu, aô oc wahoc ɲawaê ɲayham asê pi Anötô ndê mwasin. ²⁵ Mac lau hoŋ naŋ gahoc yom pi Anötô n dê gôliŋ asê têt mac su, naŋ aŋgô. Kwahic dec aô kayalê bu mac nem daŋ oc lic aô aŋôn tiyham dom. ²⁶ Boc-dinaŋ dec wasôm asê têt mac, bu ɲamalac asa naŋ tec

Anötö ndê yom, nanj aö oc wawêkain in ndê ñagêyô dom. ²⁷ Bu aö gawhê Anötö ndê lénj honj sa ténj mac su, yom danj sinj dau yêc-nga dom.

²⁸ “Mac lau dindéc, ayob daôm ti lau sêkênj whin-nga honj ñapep. Bu Anötö gêmli in ndê lau honj su ña inj dau ndê dac, ma Ñalau Dabunj dau kêyalin mac sa bu ayob ñac. Bocdinañ ayob Anötö ndê domba ñapep. ²⁹ Aö kayalê bu ténj ndoc aö wahu mac sinj, nanj kêdôhônjwaga tasanj oc sêmenj gitôm giam pôm nanj sêsôc sêmenj bu sêsenj domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ñatô oc sêtisa, ma sênem yom ñandô kwi ti yom tasanj, bu sênsônj lau ñatô si gauc e sêhu mac ti yom ñandô sinj ma sêñkuc ñac. ³¹ Bocdinañ anem ali ñapañ. Gauc nem bu tôm yala sambuc tö aö gakênj puc mac tôm ac ma ôbwêc honj ti tanjsulu enj.

³² “Kwahic dec aö wakênj mac asip Anötö amba. Asap yom pi inj ndê mwasiñ atu dôñ ñapañ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôñ alhac ñannga e awêkainj malam yêc undambê awhinj lau dabunj honj. ³³ Aö tanjkwê lau danj bu sênem aö sa ña gol me silba me ñakwê dom. ³⁴ Mac anjalê bu aö daunj amanj gakôm gwelenj tu watap gêñ sa bu nem aö ti lau nanj sêkôm gwelenj sêwhinj aö, nanj sa. ³⁵ Gwelenj honj nanj aö gakôm nanj tôc asê ténj mac bu dakôm gwelenj atu kainj dinañ ñapañ bu danem lau ñasac sa dandic ñawaê. Gauc nem yom nanj Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakênj gêñ ténj lau oc êmwasiñ yac hôc gêlêc lau sêkênj gêñ ténj yac, nanj su.’ ”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pônj haduc whinj ñac honj, ma tenj mbec. ³⁷ Goc ñac honj sêngape inj dôñ ti sêngutô inj, ma sêtanj inj. ³⁸ Pacndê, goc sêhonj inj sêsa wanj si. Ñac si ñalôm ñawapac atu pi inj ndê yom nanj sôm bu ñac oc sêlic inj anjô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameñ Siria-nga

¹ Yac ahu ñac sinj ma api wanj a tiyham, ma wanj dau sa hêganônj nduc

danj ñaê Kos, nanj solop gi. Ñagalanjê wanj dau kôc yac atênj malac Rodes, ma a e wanj sôc malac Patara. ² Yêc dindê yac atap wanj danj sa, nanj bu ténj gameñ Pionisia-nga ndi, dec apwê gi alom ma wanj dau hu Patara sinj. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ñalôm-nga, ma anjêc ambo awê-nga ma anti e asôc malac Taya yêc gameñ Siria-nga, ma asip baö a. Wanj dau kôc wapa malac dinañ-nga ñatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkênj whin-nga sa, ma ambo awhinj ñac tôm bêc 7. Ñalau Dabunj kêñ puc ñac dec ñac bu sêlhac Pol ahuc bu ténj Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêc 7 dinañ su, goc yac ahu ñac sinj bu api wanj tiyham. Lau sêkênj whin-nga ti ñac si lauwhêi ma balêkoc honj sêhonj yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apônj hanjduc ma atênj mbec awhinj daunj. ⁶ Goc yac akam daunj ma ahu daunj sinj. Yac api wanj ma ñac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wanj dau sa akênj Taya ma kêtî e hôc asê malac Tolemâi. Yêc dindê yac atap lau sêkênj whin-nga sa ma ambo awhinj ñac tôm bêc tigenj. ⁸ Ñagalanjê yac api wanj tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baö a ma ayêc awhinj ñac ahen-nga danj ñaê Pilip. Mun-nga sênyalinj lau 7 sa bu sêndic sam gêñ danen-nga, ma Pilip inj ñac si danj. ⁹ Inj ndê atuwêi hale sêmbô, nanj sem ñac sa su dom, ma Anötö kêmwasiñ ñac honj bu sêhoc yom asê sêtôm propet. ¹⁰ Yac ambo awhinj ñac bêc ñatô su, goc propet danj ñaê Agabus sip akênj gameñ Judia-nga menj. ¹¹ Inj ténj yac menj, goc kôc Pol ndê piñkap su, ma sô inj dau amba ti ga hi dôñ. Ma inj sôm, “Ñalau Dabunj sôm bu ñalênj tigenj lau Israel-nga nanj sêmbô malac Jerusalem, nanj oc sêsô piñkap dindéc ñadau dôñ, ma sêkênj inj sip lau Rom-nga amba.” ¹² Ténj ndoc yac anjô yom dau, nanj yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc inj ô yom ma sôm, “Tu sake-nga dec mac atanj tu aö-nga, ma bu akôm aö ñalôm ndi lu? Ñac bu sêsô aö dôñ me sêndic aö ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu

ndê ñaê-nga, nanj gitôm.”¹⁴ Yac alic bu inj oc sôc yac mba yom ñapu dom, dec ahu sinj ma asôm, “Gêñ nanj Pômdau tac whinj bu hôc asê, nanj ñandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinañ su, goc yac amasanj dauñ ma api Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkêñ whinj-nga ñatô akêñ Sisaria sêwhinj yac, ma sêwê yac atêñ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason inj ñgac akêñ nduc Saipras, ma inj lau ñamata-nga nanj sêkêñ whinj Yisu, nanj si danj. ¹⁷ Têñ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, nanj asidôwai sêkôc yac sa ti atac ñayham. ¹⁸ Ñagalañsê dec Pol ti yac honj a alic Jems, ma lau bata honj sêkac dau sa sêmbo Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ñac, goc gic minj yom pi inj ndê gwelenj yêc lau apa si gameñ, ma pi gêñ honj nanj Anötö kôm bu puc gwelenj dau dôn. ²⁰ Ñac sêngô yom dau su ma sêmpinj Anötö. Magoc sêsôm têtñ Pol, “O asidôwa. Lic su nanj. Yêc dec, lau Israel-nga daêsam andô sêkêñ whinj Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu honj dôn ñapanj. ²¹ Ma ñac sêngô ñawaê bu am kédôhônj lau Israel-nga nanj sêndôc lau apa si gameñ, bu sêhu Moses ndê yomsu sinj. Sêngô bu am sôm têtñ ñac bu sêhu yac neñ mêtê dasê balêi si ñamlic ñatô su-nga, ti yac neñ gêbôm ñatô sinj. ²² Bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Ñac oc sêngô ñawaê bu am mwenj su. ²³ Dec yac gauc gêm bu am kôm bocdec. Yac mba lau hale dec sêmbo, nanj sêmatinj yom tu bu sênem dabuñ dau-nga.* ²⁴ Bocdinañ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-nga neñ lêtñ tamasanj dauñ ñawasi sa yêc Anötö anjô-nga, ma nem dabuñ daôm whinj ñac. Nem ñac sa ma nemlhi gêñ bocke nanj sêpônnda bu sêndic dabinj yom nanj sêmatinj têtñ Anötö, ma sêngalinj ñac kêclaunj su. Kôm bocdinañ dec lau Jerusalem-nga oc sênyalê bu yom nanj sêngô pi am, nanj ñahu mbasi. Ñac oc

sêlic bu am daôm sap yac neñ yomsu dôn ma sa lêtñ honj ñapep. ²⁵ Ma yom nanj yac tamatinj pi lau gameñ apa-nga nanj sêkêñ whinj Yisu, ma dato sip bapia ma dakêñ têtñ ñac su, nanj dec yac oc dasenj su dom. Yac dato têtñ ñac bu sênenj gêñ danenj-nga nanj lau sêkêñ ti da têtñ anötöi gwam nanj dom, ma dac ma wata ti dac, nanj sênenj danj dom bocdinañ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockainj-nga dom.”

²⁶ Têtñ galañsê Pol kôc lau hale dinañ sa, goc gic hu têtñ tu bu êmasanj dau ñawasi sa yêc Anötö anjô-nga, ma kêkuc lêtñ sênem dabuñ dau-nga whinj ñac. Goc inj sôc lôm dabuñ gi bu kêtñ ñawaê têtñ dabuñsiga pi bêtñ bocke ñac si ndoc sênem dabuñ dau-nga oc pacndê, ma ñac tigenj-tigenj oc sêkêñ si da.

Sêkôc Pol dôn

²⁷ Pol ndê bêtñ 7 bu êmasanj dau ñawasi sa-nga kêpinj bu pacndê, ma lau Israel-nga ñatô akêñ gameñ Esia-nga sêlic inj yêc lôm dabuñ. Goc sêli lau honj ñalôm sa bu sêkôc inj dôn. ²⁸ Ñac sêmbwêc, “Mac lau Israel-nga, amenj anem yac sa. Alic ñgac dec. Inj ñgac nanj kédôhônj lau tôm gameñ honj, ma pu yac lau Israel-nga ti yac neñ yomsu, ma pu gameñ dindéc whinj. Ma gêñ danj tiyham. Inj kôc lau Grik ñatô sêsôc lôm dabuñ ñabatêmdô sêmenj, dec kôm gameñ dabuñ dindéc ñadômbwi sa.” ²⁹ Ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu munj-nga sêlic ñgac Epesas-nga danj ñaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whinj Pol. Ma ñac gauc gêm bu mboe Pol kôc inj têtñ lôm dabuñ gi. ³⁰ Têtñ dinañ lau malac-nga honj sêli dau sa ñandô ma sic dau sa sêpitigenj yêc lôm dabuñ ñabatêmdô. Ñac sêkôc Pol dôn ma sêhé inj sa awê gi, goc lau sic gameñ dau ñagatam ahuc. ³¹ Ñac sêkôm bu sêndic inj ndu sêmbo, ma lau sinj Rom-nga si ñadau ngô ñawaê bu lau malac Jerusalem-nga honj sêli dau sa. ³² Goc ñagahô inj kôc lau sinj-nga ti ñac

* **21:23:** Yom nanj lau dinañ sêmatinj tidôn, nanj sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nanj sêmatinj yom dau, nanj sêtimêtê dau ñapep ti sem dabuñ dau tu bu sênem akinj Anötö, e yom dau ñatêm pacndê. Ñac oc sêngapinj si kêclaunj dom e têtñ dau pacndê, dec sêngalinj kêclaunj honj su ma sêkêñ da ñatô yêc lôm dabuñ. Alic Nam 6:1-21.

si lau bata ñatô, ma sênti sêtêñ lau ton dinañ si. Ma têtñ ndoc lau ðau sêlic ñgac bata ti inñ ndê lau siñ-ñga, nañ sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siñ si ñadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôn, ma inñ gic atu bu sêsô inñ dôn ña sen lu. Goc inñ ndac lau bu inñ asa, ma inñ kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc tonñ atu ñalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ñgac ðau kêyalê bu inñ gitôm dom bu tap gêtñ ðau ñahu sa. Goc inñ gic atu bu sêkôc Pol sêtêñ lau siñ-ñga si gameñ sêndi. ³⁵ Têtñ ndoc sêhôt asê tunbôm ña-têc nañ yêc gameñ ðau ñasactô, nañ lau sêkôm mwasac ñanña bu sêndic Pol ndu. Tu dinañ-ñga lau siñ-ñga sêhôt inñ sa lôlôt bu sêkôc inñ sôt ñac si gameñ sêndi. ³⁶ Ma lau tonñ atu nañ sêñkuc, nañ sêmbwêc ñapañ, “Ndic inñ ndu! Ndic inñ ndu!”

³⁷ Lau siñ-ñga bu sêkôc Pol sôt ñac si gameñ ñalôm ndi, magoc inñ ndac ñac si ñadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom ðañ têtñ am, me?” Ma ñgac ðau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a?” ³⁸ Aô gam gauc bu am ñgac Isip-ñga nañ ndoc dê giñga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameñ sawa, ma kêgilí ñac bu sêndic siñ têtñ lau Rom-ñga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ñgac Israel-ñga ðañ, ma aneñ malac Tasis yêc gameñ Silisia-ñga. Inñ malac ñambwa dom, malac tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têtñ lau dindêc, me mba?” ⁴⁰ Lau siñ-ñga si ñadau gôlôt, dec Pol kac ðau kwi kalhac têt, ma gic amba têtñ lau bu sênem ðau dôn. Ma têtñ ndoc gameñ ñañeñ sa, nañ gic hu sôm yom têtñ ñac ña Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têtñ lau Jerusalem-ñga.

¹ Inñ sôm, “O asidôwai ti ðamañi. Akêtñ ðañam ma aô waô yom nañ lau sêngôlinñ pi aô.” ² Ñac sêngô inñ sôm yom têtñ ñac yêc ñac ðau si awaha, nañ Yom Hibru, dec lau hoñ sem ðau dôn ma sêhê ðanña inñ. Goc inñ sôm, ³ “Aô ñgac Israel-ñga. Dinañ kôc aô yêc

gameñ Silisia-ñga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dindêc, ma kadôhôn abañi si yomsu hoñ ñapep eñ gambo Gamaliel ñapu. Aô gayêm ðauñ su ñandô tu wanem akinñ Anôtô-ñga tôm kwahic dec mac ðaôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aô gakêtñ kisa lau nañ sêñkuc lêtñ wakuc dindêc, ma gakêtñ lauwhê ma ñgac sêkêtñ whiñ Yisu-ñga ðaêsam sêsôt gapoc-walô, ma gac atu bu lau sêndic ñatô ndu. ⁵ Ðabuñsiga ñamata-ñga ti lau bata hoñ sêñyalê aneñ gwelenñ dinañ. Ñac lau dinañ sêto bapia puc aô dôn-ñga têtñ lau bata Israel-ñga nañ sêmbo malac Damaskas. Têtñ bêt ðañ aô kasêlêtñ gambo señ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôt lau sêkêtñ whiñ Yisu-ñga yêc dindê sa sêtêñ Jerusalem sêmenñ, bu sêkêtñ ñandê têtñ ñac. ⁶ Aô kasêlêtñ e têtñ ac kac lhu gasuñ sa Damaskas, ma sep tigenñ ñawê undambê-ñga atu ðañ pô aô. ⁷ Dec gapeñ gasip nom ma ganğô awaha ðañ sôm yom têtñ aô bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ñga am kêtñ kisa aô?’ ⁸ Ma aô gandac bu, ‘O ñadau, am asa?’ Goc awaha ðau ô yom ma sôm, ‘Aô Yisu Nasaret-ñga nañ am kêtñ kisa.’ ⁹ Lau nañ sêwhiñ aô nañ sêlic ñawê ðau ma sêngô awaha, magoc sêñyalê yom nañ Yisu sôm têtñ aô, nañ dom. ¹⁰ Ma aô gandac, ‘Pômdau, aô wakôm sake?’ Ma inñ sôm, ‘Tisa, ma sôt Damaskas ndi. Ma gêtñ bocke nañ aô tac whiñ bu am kôm-ñga, nañ aô oc wañkiñ lau bu sêwhê sa têtñ am yêc dindê.’

¹¹ “Ñawê ðau kôm aô tanônñ tipec, bocdinañ dec lau nañ sêwhiñ aô sêhê aô amanñ, ma sêwê aô gasôt Damaskas ga. ¹² Ma ñgac ðañ ñaê Ananias meñ gêlic aô. Inñ ñgac nañ sa ndê lêtñ hoñ kêkuc yomsu Israel-ñga ñapep, ma lau Israel Damaskas-ñga hoñ sêtoc inñ sa. ¹³ Inñ kalhac kêpiñ aô ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ñawa sa!’ Ma têtñ ndoc dinañ eñ aô tanônñ ñayham sa e galic inñ. ¹⁴ Ma inñ sôm, ‘Ðamañi si Anôtô kêyalinñ am sa bu êmyalê inñ ndê atac whiñ, ma bu lic ñgac gitêtñ Yisu ðau, ma bu ngô yom yêc inñ ðau whasuñ. ¹⁵ Ma am oc

hoc yom nandô pi in asê têt lau hon, ma sôm yom asê pi gêt hon nan am gêlic ti ngô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hôñ sake? Tisa ma liñ busanğtu Yisu ndê ñaê-nga bu êngwasin am nem sac hon su.'

¹⁷ "Têt ndoc aö gambu gatêt Jerusalem gameñ, nan gateñ mbec gambo lôm dabuñ e gatuñ kain dan sa. ¹⁸ Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têt aö bocdec bu, 'Ñagahô, hu Jerusalem sin kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nan am hoc asê pi aö, nan sa dom.' ¹⁹ Dec aö gaö yom ma gasôm, 'Pômdau, lau dindêc sênjalê bu muñ-nga aö kasalê lau sêkêt whin am-nga tôm lôm wê-nga hon, bu wandic ñac ma wakêt ñac sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ma têt ndoc nan lau sêkêc Steven ndê dac sin tu in hoc yom asê pi am-nga, nan aö galhac ma galic ti atac ñayham. Ma gayob lau nan sêtuc in ña hoc, nan si ñakwê.' ²¹ Goc Pômdau sôm têt aö, 'Ndi! Aö oc wanğin am sa yêc lau Israel si gameñ, bu têt lau apa si gameñ ndi.' "

²² Lau hon sênğô Pol ndê yom ti sem dau dôn e in sôm yom dinañ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, "In gitôm bu mbo tali-nga dom. Ndic in ndu ninğal!" ²³ Ñac sêmbwêc ti sêkac si ñakwê andô-nga su ma sêmbalip kop pi lolôc gi sêmbô. ²⁴ Dec lau sin-nga si ñadau kêt yatu ñac bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ndi. In sôm bu sêhi in ña sô, ma sênğsu in tu bu sêtap sa bu ñahu bocke dec lau sêmbwêc in ñalêt bocdinañ. ²⁵ Sêsô in amba ti gahi dôn pi a bu sêhi in, dec Pol sôm têt ñac bata nan yob lau sin-nga ton dan, nan bocdec bu, "Bocke? Mac bu ahi ñac Rom-nga dan, nan atap giso dan sa yêc in dom, nan dec oc anğilî Rom si ñagôliñ, me mba?" ²⁶ Ñac dau ngô Pol ndê yom, dec têt lau sin-nga si ñadau gi ma sôm têt in bu, "Am oc kôm sake, bu ñac dindê in ñac Rom-nga?" ²⁷ Goc ñac dau têt Pol gi ma ndac in, "Sôm asê têt aö. Am ñac Rom-nga, me mba?" Ma Pol sôm, "Aêc." ²⁸ Dec lau sin-nga si ñadau sôm, "Aö gahu awa atu sin dec

gamlhi aneñ bapia bu wati ñac Rom-nga." Magoc Pol sôm, "Aö daman in ñac Rom-nga, ma bocdinañ dec aö ñac Rom-nga gawhin."

²⁹ Yom dau kôm ñac dau sô nandô, bu in kôc Pol ma sô in dôn, magoc kêtalê dom bu in ñac Rom-nga. Ma lau nan bu sênğsu Pol, nan ñagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-nga anğô-nga

³⁰ Lau sin-nga si ñadau bu tap sa bu ñahu bocke dec lau Israel-nga sênğôliñ yom pi Pol. Bocdinañ ñagalañsê bêtêc in kêt yatu bu lau dabuñsiga ti lau bata Sanedrin-nga hon sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau sin-nga si gameñ, ma kêt in kalhac ñac anğô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-nga hon ma sôm, "O aneñ asidôwai. Aö neñ atac pa su pi lêt hon nan gasa tu wanem akin Anôtô-nga ñapan, e meñ têt acsalô lec galhac mac anôm-nga." ² Dabuñsiga ñamata-nga ñaê Ananias ngô yom dinañ, dec sôm têt lau nan sêlhac sêmpin Pol bu sêtap in sôc tókwa. ³ Goc Pol sôm têt in, "Anôtô oc ndic am ô! Bocke dec am ndôc tu êmatôc aö êñkuc yomsu Israel-nga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kêtîli yomsu dau? Am gitôm a nan ñadômbwê-nga ñawasi, magoc ñalôm-nga sop wen sa." ⁴ Lau nan sêlhac sêmpin Pol sêsôm têt in bu, "Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anôtô ndê dabuñsiga ñamata-nga?" ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, "Asidôwai. Aö kayalê dom bu in dabuñsiga ñamata-nga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, 'Sôm yom sac pi ñac nan gêm gôliñ nem lau, nan dom.' "

⁶ Pol kêtalê bu lau Sanedrin-nga natô ñac lau Palêsai, ma natô ñac lau Sadiusi. Tu dinañ-nga dec in mbwêc yom têt ñac bocdec bu, "Aneñ asidôwai anğô. Aö daman in Palêsai dan, ma aö bocdinañ. Aö gakêt whin bu yac oc datisa akêt lau batê-nga. Ma kwahic dec ñac bu sêmatôc aö

tu yom dinaŋ-ŋga.”⁷ Têŋ ndoc iŋ sôm yom dinaŋ, dec lau Sanedrin-ŋga sêwhê dau kôc, ma lau Sadiusi ti lau Palêsai sêseŋ dau.⁸ Sêseŋ dau ŋahu bu lau Sadiusi sêkêŋ whiŋ dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu aŋela ma ŋalau daŋ sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkêŋ whiŋ gêŋ hon dinaŋ.

⁹ Bocdinaŋ lau dau sêli dau sa ŋalêŋ sac. Ma Palêsai ŋatô naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêtisa ma sêsôm yom ti ŋaŋga, “Yac atap giso daŋ sa yêc ŋgac dindec dom. Mboe aŋela me ŋalau daŋ kêŋ yom naŋ iŋ êlêmê hoc asê têŋ lau, naŋ têŋ iŋ.”¹⁰ Kêpiŋ bu siŋ hóc asê, dec lau siŋ-ŋga si ŋadau tóc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinaŋ iŋ kêkiŋ iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêsa sêndi ti ŋaŋga ma sêŋgaho Pol su yêc lau dinaŋ, ma sêkôc iŋ mbu têŋ ŋac si gameŋ ndi tiyham.

¹¹ Têŋ ôbwêc Pômdau hoc dau asê têŋ Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôŋ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinaŋ yêc malac Rom whiŋ.”

Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galansê bêbêc lau Israel-ŋga ŋatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatiŋ pwac têŋ dau bu oc sêneŋ me sênôm gêŋ dom e iŋ mbac ndu su.¹³ Lauŋgac naŋ bu sêkôm gêŋ dau naŋ si namba hóc gêlêc 40 su.¹⁴ Ŋac sêtêŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau bata ŋatô si, ma sêsôm, “Yac amatiŋ pwac bu aneŋ gêŋ dom e andic Pol ndu su naŋ.¹⁵ Bocdinaŋ yac gauc gêm bu mac awhiŋ lau Sanedrin-ŋga andac lau siŋ si ŋadau bu hu Pol siŋ têŋ mac, bu andac iŋ pi gêŋ ŋatô tiyham. Ma yac oc asiŋ ambo seŋ bu têŋ ndoc sêwê iŋ sêsa sêmeŋ, naŋ yac andic iŋ ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atuŋgac ŋgô gêŋ dau ŋawaê, dec sôc lau siŋ-ŋga si gameŋ têŋ Pol gi ma sôm asê têŋ iŋ.¹⁷ Pol ŋgô su dec ta ŋgac naŋ yob lau siŋ-ŋga ton daŋ ma sôm têŋ iŋ, “Kôc balê dindec têŋ mac nem ŋadau ndi. Iŋ kôc yom

daŋ bu sôm têŋ iŋ.”¹⁸ Goc ŋgac siŋ-ŋga dinaŋ wê balê dau têŋ ŋac si ŋadau gi ma sôm, “Pol, ŋgac naŋ ndôc gapoc-walô, naŋ ndac aô bu wakôc balê dindec têŋ am meŋ, bu iŋ kôc yom daŋ bu sôm têŋ am.”¹⁹ Ŋgac dau kêm balê dau sa ma iŋlu sêsa ahic si, ma iŋ ndac iŋ bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têŋ aô?”²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-ŋga sêkic yom bu sêndac am bu êmkiŋ Pol ndi lhac lau Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga têŋ laŋsê, bu ŋac tac whiŋ bu sêndac iŋ tu yom ŋatô-ŋga.²¹ Ŋgô ŋac si yom dom, bu ŋac si lau hóc g êlêc 40 sem neneŋ sêhôn iŋ sêmbo seŋ. Lau dau sêsôm tidôn su bu sêneŋ ma sênôm gêŋ dom e sêndic iŋ ndu. Ŋac kwahic dec sêmasaŋ dau sêmbo, sêhôn bu am lôc têŋ ŋac si yom.”²² Lau siŋ-ŋga si ŋadau ŋ gô balê dau ndê yom su, goc kêkiŋ iŋ sa gi ma gic yomsu iŋ bocdec bu, “Sôm têŋ lau daŋ dom bu am mweŋ kêŋ ŋawaê dindec têŋ aô.”

Sêkôc Pol têŋ malac Sisaria gi

²³ Goc iŋ ta ndê ŋgac lu naŋ sêyob lau siŋ-ŋga ton lu naŋ sêtêŋ iŋ sêmeŋ, ma sôm têŋ iŋlu bu, “Andic lau siŋ-ŋga tôm 200 sa, ma lau siŋ sêndôc hosi-ŋga 70, ma lau siŋ kêm-ŋga 200 sêwhiŋ. Asôm bu sêmasaŋ dau bu sêtêŋ malac Sisaria sêndi têŋ 9 kilok ôbwêc dindec.²⁴ Amasaŋ hosi tu Pol ndôc ŋahô-ŋga, ma ayob iŋ ŋapep e akêŋ iŋ sip gôliŋwaga Rom-ŋga Filiks amba.”²⁵ Ma ŋgac atu dau to bapia daŋ bocdec:

²⁶ Aô Klaudias Lisias dec gato têŋ am ŋgac atu gôliŋwaga Filiks. Ac-salô ŋayham am.²⁷ Lau Israel-ŋga sêkôc ŋgac dindec dôŋ ma bu sêndic iŋ ndu. Magoc aô gatap sa bu iŋ ŋgac Rom-ŋga daŋ, dec aô ti neŋ lau siŋ-ŋga aŋgaho iŋ su yêc ŋac amba.²⁸ Aô bu watap yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ ŋahu sa, dec gakêŋ iŋ kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-ŋga aŋgô-ŋga bu sêŋsahê iŋ.²⁹ Aô gatap sa bu yom naŋ sêŋgôliŋ pi iŋ, naŋ hêganôn lau Israel-ŋga si yomsu. Magoc aô gatap yom

dan sa gitôm bu yac andic in ndu me akên in ndöc gapocwalô-nga dom. ³⁰ Malô aö ganjô nawaê bu lau natô sêkic yom gelec bu sêndic in ndu. Bocdinañ dec aö kakin in têt am goloc ñagahô, bu am êmatôc in ndê yom. Ma aö gac a tu lau nañ sêngôlin yom pi in, bu sêwhê yom dau sa têt am.

³¹ In to yom dau su, goc kêt bapia sip inlu amba, ma inlu sic lau sin-nga sa ma sêkôm tôm in gic atu ñac. Têt ôbwêc dau dinañ sêkôc Pol whin ñac, ma sêsa sêtêt malac Antipatris si. ³² Galanêsê bêbêc lau sin-nga nañ sênsêlêt sêmbo nom, nañ sêlhô sêmbu sêtêt si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau sin-nga nañ sêndöc hosi sêhoñ Pol sa si. ³³ Têt ndoc sêhóc asê Sis-aria, nañ sêkêt Pol ti bapia dau têt gôlinwaga Filiks. ³⁴ Ma in sam bapia dau, goc ndac Pol bu in ñac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu in ñac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, “Aö oc wanjô am nem yom, têt ndoc lau nañ sêngôlin yom pi am, nañ sêhóc asê.” Goc in kêt yatu in ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nañ mun-nga Kin Herod kwê sa nañ.

24

Pol kalhac Filiks anjô-nga

¹ Bêc 5 ginja su, goc dabunsigna ñamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga natô sêsip malac Sisaria si, bu sêkêt yom nañ sêngôlin pi Pol, têt gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ñac dan ñaê Tetulus whin ñac, bu nem ñac awaha têt Filiks. ²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc meñ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têt Filiks bocdec bu, “O ñac ñayham kêtêc Filiks. Am gêm gôlin yac ñapep, dec yac ambo ñayham ma ti yom malô ñasawa balin su. Am ñac tigauc dec kêmasañ lêt wakuc ñayham natô, nañ lau gameñ dindéc-nga kwahic dec sêñkuc sêmbo. Yac ti

mba lau hoñ nañ sêmbo am nem gôlin ñapu, nañ bu anem danje am ñapan. ⁴ Aö bu wanjain am nem têt dom, ma bu wakôm am lic ñakam sa dom. Bocdinañ wandac am bu ngô yac mba yom apê lec. ⁵ Ñgac dindéc in ñgac êngilí lau-nga, ma gêli lau Israel-nga ñalôm sa tôm gameñ hoñ. In lau ton nañ sêñkuc yom so pi ñgac Nasaret-nga dinañ, nañ si ñgac ñamata-nga. ⁶⁻⁷ Ma gêt dan whin. In bu kôm mêtê nañ toc yac mba lôm dabun sa bu gameñ dabun dom. Tu dinañ-nga dec yac akôc in dôñ.* ⁸ Am daôm bu kip in sa, dec am oc tap sa bu yom hoñ nañ yac anjôlin pi in, nañ yomandô.” ⁹ Tetulus sôm in ndê yom dinañ, goc lau Israel-nga hoñ nañ sêwhin in, nañ sêpuc in ndê yom dôñ ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôlinwaga Filiks têt amba têt Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aö kayalê bu am gêm gôlin gameñ dindéc ma kêmatôc lau si yom tôm yala natô su. Bocdinañ aö atac ñayham bu wasôm aneñ yom têt am ma wô yom nañ sêngôlin pi aö. ¹¹ Am bu ndac lau natô, dec am oc tap sa ñagahô bu bêc 12 gi su, nañ gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötö sa-nga. ¹² Lau nañ sêngôlin yom pi aö, nañ sênyalê su bu aö gakôm mêtê sac dan dom. Aö gasôm ñamalac dan yêc lôm dabun dom, ma gali lau ñalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem ñalôm dom. ¹³ Bocdinañ yom nañ sêngôlin pi aö, nañ ñac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom ñandô tigen dec wasôm asê têt am bocdec bu. Aö gam akin damañ si Anötö kakuc lêt wakuc tôm lau sêkêt whin Yisu-nga sêñkuc. Lau dinañ sêlic lêt dau bu lêt so. Magoc aö gakêt whin yom hoñ nañ kêtêc Moses ndê yomsu ti yom hoñ nañ lau propet sêto mun su. ¹⁵ Ma gakêt batan bu Anötö oc un lau gitêt ma

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa ñandô nañ ñabatin 6b ma ndi têt 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau natô sêto ñabatin 6b-8a tinambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc in êñkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau sin-nga si ñadau Lisias ti ndê lau sin-nga daêsam sêmeñ sêngaho in su yêc yac aman. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nañ sêngôlin yom pi in, nañ sêmeñ sêsôm asê têt am.

lau sac honj sa akêj lau batê-nga tôm njac lau dindê sêkêj whinj. ¹⁶ Nalên dinañ dec aö kasahê bu wasa neñ lêtj honj solop eñ tu bu walhac ti neñ atac pa su yêc Anötö ti ñamalac anjô-nga. ¹⁷ Aö gahu Jerusalem sinj yala nej su, ma kwahic dec gambu gatêj Jerusalem ga, bu wanem aneñ lau Israel-nga si lau njalôm sawa sa, ma bu wakêj da têtj Anötö. ¹⁸ Aö kakuc lau Israel-nga si lêtj sêmasañ dau njawasi sa yêc Anötö anjô-nga munj su, goc gasôc lôm dabunj ga bu wakêj neñ da. Ma têtj ndoc dinañ lau Israel-nga njatô akêj gameñ Esia-nga sêlic aö. Aö gac lau tonj atu sa dom, ma gali lau njalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ Njac lau Esia-nga dau sic hu sêngôlinj yom pi aö, ma bocdinañ njac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec njac dau sêmeñ ma sêsôm asê têtj am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têtj lau Israel-nga nanj kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têtj am, giso bocke nanj lau Israel si lau bata Sanedrin-nga sêtap sa yêc aö. ²¹ Mboe njac sêlic aö sac ma sêkêj aö galhac am anôm-nga bu êmatôc aö, pi yom tigenj nanj aö gambwêc têtj njac bocdec bu, 'Aö gakêj whinj bu yac oc datisa akêj lau batê-nga.'

²² Filiks njô ti kêyalê yom daêsam su pi lau sêkêj whinj Yisu-nga si lêtj wakuc. Bocdinañ dec inj gic bata yom, ma sôm têtj lau Israel-nga nanj sêmeñ akêj Jerusalem, "Têtj ndoc lau sinj-nga si njadau Lisias meñ akêj Jerusalem, nanj aö oc wasôm aneñ gauc asê pi mac nem yom." ²³ Goc inj gic atu njac nanj yob lau sinj-nga tonj danj, bu sêyob Pol njapep, magoc sêsô inj dônj dom. Ma inj sôm têtj inj bu kêtj njasawa têtj Pol ndê lau nanj bu sêndic inj kêsi ti sênem inj sa, ma lhac njac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbo Sisaria

²⁴ Bêc njatô ginjga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nanj awhê Israel-nga danj, sêngalêm Pol bu sêngô inj whê yom sa pi lau sêkêj whinj Yisu Kilisi-nga si lêtj. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whinj injlu ma sôm yom njasawa hic baliñ, pi lêtj nanj lau sêti lau gitêj,

ma sêtimêtê dau njapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga nanj oc meñ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, "Nanj gitôm, am lhö mbu ndi. Têtj ndoc aö bu walic njasawa njayham danj, nanj wakêj yom am tiyham." ²⁶ Ma tinjambu inj kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whinj inj tidim daêsam, bu inj kêtj bata bu Pol oc kêtj awa têtj inj, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic inj njayham, dec kêtj Pol ndöc gapocwalô njapanj. Yala lu ginjga su, goc Pokias Festus ti gôlinjwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus anjô-nga

¹ Têtj ndoc Festus hêc asê bu nem gôlinj gameñ dinañ, nanj inj mbo malac Sisaria tôm bêc tö eñ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabunjsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêpitigenj, ma yom nanj sêngôlinj pi Pol su, nanj sêhoc asê têtj Festus. ³ Njac sêndac bu inj bu lic njac njayham, dec kêtj Pol mbu pi Jerusalem ndi. Njac sêndac gêtj dau, njahu bu njac sêmatinj yom tidônj su gelec, bu sêkêj lau njatô sêsinj sêmbo señ bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, "Pol dê sêyob sêmbo Sisaria, ma malô goc aö dauñ oc wambu watêj malac dinañ wandi. ⁵ Mac asôm bu inj kôm giso, dec akêj nem lau bata njatô sêwhinj aö, bu sêsôm mac nem yom pi inj asê têtj aö yêc dindê."

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têtj njagalanjê inj gi ndöc inj ndê pônj êmatôc yom-nga, ma gic atu bu sêkôc Pol meñ lhac inj anjô-nga. ⁷ Têtj ndoc Pol hêc asê, nanj lau Israel-nga nanj sêmeñ akêj malac Jerusalem, nanj sêlhac sêngihi inj ahuc, ma sêsôm bu inj kôm giso atu. Sêngôlinj yom daêsam pi inj, magoc gitôm dom bu sêtôc njandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, "Aö gakôm giso danj pi lôm dabunj dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê njagôlinj danj dom."

⁹ Festus tac whinj bu lau Israel-nga sêlic inj njayham, dec ndac Pol, "Am

gêlic n̄ayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö wan̄sahê n̄ac si yom pi am yêc dindê, me mba?”¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aö n̄gac Rom-n̄ga, ma am ndöc nem p̄n̄j êmatôc yom-n̄ga g êm Sisa an̄gô. Bocdinañ êmatôc yom nañ sên̄gôlin̄ pi aö yêc dindec mañ. Am kêyalê tidôn̄ su bu aö gakôm giso dan̄ têt̄j lau Israel-n̄ga dom.”¹¹ Aö bu wakôm giso dan̄ nañ gic waê bu wambac ndu, nañ dec ndic aö ndu. Magoc yom nañ lau Israel-n̄ga dindec sên̄gôlin̄ pi aö, nañ bu n̄andô mba, dec solop dom bu am kêñ aö wasip n̄ac amba. Sisa dau goc êmatôc aneñ yom yêc malac Rom!”

¹² Têt̄j dinañ Festus gêm yomgalôm whiñ lau atu-tu nañ sêmbo in̄ ndê gôlin̄ n̄apu, goc sôm têt̄j Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinañ dec am oc têt̄j Sisa ndi.”

Festus lu Kiñ Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc n̄atô giñga su, goc Kiñ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhóc asê Sisaria bu sêti n̄aclen̄ Festus.¹⁴ In̄lu sêmbo sêwhiñ in̄ bêc daêsam su, goc Festus gic miñ pi Pol ma sôm t êñ Kiñ Agripa, “N̄gac dan̄ mbo dec, nañ Filiks kêñ ndöc gapoc-walô n̄apan̄ e meñ têt̄j kwahic dec.¹⁵ Têt̄j ndoc aö gapi Jerusalem ga, nañ dabun̄siga atu-tu ti lau bata Israel-n̄ga sên̄gôlin̄ yom pi in̄, ma sêndac aö bu walôc bu in̄ mbac ndu.”¹⁶ Aö gawhê sa têt̄j n̄ac bu yac lau Rom-n̄ga neñ mêtê bocdec bu. Dandic n̄amalac dan̄ ndu dom e dakên̄ n̄asawa têt̄j in̄ bu lhac lau nañ sên̄gôlin̄ yom pi in̄, nañ an̄gô-n̄ga, ma in̄ ô n̄ac si yom su nañ.¹⁷ Têt̄j ndoc n̄ac si lau n̄atô sêsip akên̄ Jerusalem sêwhiñ aö, nañ gahôn̄ bêc daêsam dom. Aö gahóc asê, ma galañsê bêbêc aö gac atu aneñ lau bu sêkôc n̄gac dau sôc meñ lhac aneñ p̄n̄j wamatôc yom-n̄ga n̄a-ndô-n̄ga.¹⁸ Lau dau sêtisa bu sên̄gôlin̄ yom pi in̄, ma aö gauc gêm bu n̄ac oc sêtôc in̄ ndê giso n̄andô dan̄ asê. Magoc mba!¹⁹ N̄ac sêsôm yom pi n̄ac dau si mêtê sênem akin̄ si anôtô-n̄ga, nañ

n̄ac gauc gêm bu Pol kêkuc dom. Ma sêlic in̄ sac pi n̄gac batê dan̄ n̄aê Yisu, nañ Pol sôm bu tisa akên̄ lau batê-n̄ga ma mbo tali tiyham.²⁰ Aö gapôn̄da dauñ tu lêt̄j wamatôc yom kain̄ dinañ-n̄ga. Bocdinañ aö gasôm têt̄j Pol bu in̄ bu tac whiñ bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatôc in̄ ndê yom yêc dindê.²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatôc in̄ ndê yom, dec aö gac atu bu aneñ lau sêyob in̄ e wan̄kin̄ in̄ têt̄j Sisa ndi.”²² Goc Agripa sôm têt̄j Festus, “Aö dauñ atac whiñ bu wan̄gô n̄amalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinañ, lañsê nañ am n̄gô in̄ ndê yom.”

Pol kalhac Agripa an̄gô-n̄ga

²³ Têt̄j galañsê Agripa lu Berenis sêsôc si gôlôn̄ kin̄-n̄ga sa, goc sêsôc andu sên̄gô yom-n̄ga n̄alôm si sêndöc. Ma lau bata siñ-n̄ga ti lau bata malac-n̄ga hon̄ sêwhiñ in̄lu. Goc Festus kêñ yatu bu sêkôc Pol sôc meñ.²⁴ Ma in̄ sôm, “Kiñ Agripa ti mac lau hon̄ nañ ambo dindec. Alic in̄ n̄gac dec. Lau Israel-n̄ga hon̄ sêten̄ aö yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindec, bu walôc bu in̄ mbac ndu.”²⁵ Magoc aö gatap in̄ ndê giso dan̄ sa, nañ gitôm bu dandic in̄ ndu-n̄ga dom. Ma in̄ dau ndac bu Sisa êmatôc in̄ ndê yom, madec aö bu wan̄kin̄ in̄ têt̄j Rom ndi.²⁶ Ma kwahic dec aö bu wato bapia dan̄ têt̄j Sisa, magoc aö kayalê yom n̄andô dan̄ bu wato pi n̄gac dindec-n̄ga dom. Tu dinañ-n̄ga Kiñ Agripa, aö gakên̄ in̄ kalhac am ti mac lau hon̄ an̄ôm-n̄ga, bu dakip yom hon̄ sa, ma datap yom n̄andô dan̄ sa, nañ tôm bu wato têt̄j Sisa.²⁷ Yac bu tan̄kin̄ n̄amalac g apocwalô-n̄ga dan̄ têt̄j Sisa, magoc dawhê in̄ ndê giso n̄ahu sa whiñ dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têt̄j Agripa

¹ Têt̄j dinañ Kiñ Agripa sôm têt̄j Pol, “Aö wakên̄ n̄asawa bu am sôm yom

* **25:13:** Kiñ Agripa gêm gôlin̄ gamen̄ dan̄ yêc bugicton̄ Galili-n̄ga n̄amakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. In̄ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atun̄gac.

tu daôm-nga.” Goc Pol hóc amba sa têtj lau, ma gic hu sôm inj ndê yom bocdec bu, ²“Kinj Agripa, kwahic dec aö bu waö yom honj nañ lau Israel-nga sêngôlinj pi aö. Ma aö atac ñayham bu wasôm asê walhac am añôm-nga. ³Gêñj atu dañ whinj bocdec bu, lau Israel-nga si mêtê ti yom nañ sêwhê dau kôc pi, nañ am kêyalê tidônj su. Bocdinañ aö wandac am bu kêñj ñasawa hic baliñ têtj aö bu wasôm neñ yom honj asê. ⁴Lau Israel-nga honj sênyalê aneñ lêtj têtj ndoc gambo balê-nga yêc dauñ neñ gameñ, ma lêtj nañ gasa têtj ndoc gambo Jerusalem, nañ bocdinañ. ⁵Lau Palêsai ñac lau nañ sem akinj Anötö ñaŋga sêhóc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma oc tôm bu lau dinañ nañ sênyalê aö têtj baliñ su, nañ sêwhê sa bu aö kakuc lau Palêsai si lêtj dinañ. Magoc sêsôm asê dom. ⁶Aö gakêñj batañ gêtj nañ Anötö gic bata têtj damañ, ma tu dinañ-nga kwahic dec sêkêñj aö galhac am añôm-nga. ⁷Yac lau Israel-nga mba tonj 12 sem akinj Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkêñj bata bu sêlic gêtj nañ Anötö gic bata, nañ ñandô sa. O kinj, aö wasôm têtj am bu lau Israel-nga sêkêñj kisa aö tu gêtj dinañ-nga enj. ⁸Yac akêñj batañ bu Anötö oc uñ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau ñatô asô ti gauc gêm bu gêtj dau oc tôm dom bu ñandô sa?

⁹“Muñ-nga lê aö dauñ gauc gêm tidônj ma galic ñayham bu wakôm gêtj daêsam tu wakêñj kisa lau nañ sêkêñj whinj Yisu Nasaret-nga. ¹⁰Ma gêtj dau dinañ dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têtj aö bu wakôc lau sêkêñj whinj-nga daêsam dôñ, ma wakêñj ñac sêndôc gapocwalô. Ma têtj ndoc sic ñac si lau ñatô ndu, nañ aö galhac gawhinj ñac ma galic ñayham. ¹¹Tôm têtj daêsam aö galom-galom lôm wê-nga honj ma kasalê lau sêkêñj whinj Yisu-nga bu

wakêñj ñagêyô têtj ñac. Aö gauc gêm bu wakêñj ñandê têtj ñac e sêsôm yom sac sambuc.* Aö atac tec ñac ñandô, bocdinañ kasêlêñj gatêñj lau gameñ apa-nga si malac atu-tu bu wakêñj kisa têtj Yisu ndê lau.

¹²⁻¹³“O kinj, têtj bêc dañ dabuñ-si ga atu-tu sênyalinj aö sa ma sêñkinj aö bu wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlêñj gambo señ, ma têtj ac kalhac lhu ñawê atu dañ sip akêñj undambê ma pô aö ti lau nañ sêwhinj aö. ¹⁴Yac honj apeñ asip nom, ma aö ganğô awha dañ sôm yom têtj aö yêc Yom Hibu bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-nga am kêñj kisa aö? Am gitôm bôc nañ gêli dau sa têtj ñadau ndê gôlinj dec tap ñandê sa.’ ¹⁵Têtj ndoc dinañ aö gandac, ‘O ñadau, am asa?’ Ma inj ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, nañ am kêñj kisa. ¹⁶Kwahic dec tisa. Aö gahoc dauñ asê têtj am, ma kayalinj am sa bu nem akinj aö. Ma gêtj nañ am kêyalê pi aö, ti gêtj nañ watôc têtj am, nañ am oc hoc asê têtj lau. ¹⁷Aö wanğaho am su yêc lau Israel-nga amba, ma yêc lau nañ lau Israel dom, nañ si amba whinj. Kwahic dec wanğkinj am têtj lau gameñ apa-nga dinañ ndi. ¹⁸Am oc kôm ñac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu señ ñasec-nga ma Sadañ ndê gôlinj sinj, ma sêsa señ ñawê-nga ma sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu. Ma lau nañ sêkac si ñalôm kwi, nañ dec Anötö oc suc ñac si sac kwi, ma kêñj ñac sêwêkainj gameñ sêndôc tali ñapañ-nga sêwhinj lau nañ sêti lau dabuñ tu ñac si sêkêñj whinj aö-nga.’

¹⁹“O kinj Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akêñj undambê, ma aö ganğô inj ndê yom dec gasôc ñapu. ²⁰Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ñapu, ma sêkôm mêtê gitêñj bu sêtôc asê bu ñac sem dau kwi ñandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga honj e gatêñj

* **26:11:** Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ñahu bu inj bu kêñj ñandê têtj lau sêkêñj whinj-nga e sêhu si sêkêñj whinj sinj ma sêpu Yisu. Ma lau ñatô gauc gêm bu lau sêkêñj whinj-nga bu sêlhac ñaŋga ma sêsôm bu Yisu inj Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-nga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ñac ndu. Alic yom ñatô yêc Mat 26:63-66.

lau apa si gameŋ whiŋ. ²¹ Tu dinaŋ-nga dec lau Israel-nga sêkôc aô dôŋ yêc lôm dabuŋ, ma bu sêndic aô ndu. ²² Magoc Anötö yob aô ŋapep e meŋ têtŋ acsalô dindéc aô galhac am anôm-nga. Ma kwahic dec aô wasôm asê têtŋ lau hoŋ, lau tiwaê ma lau waêmbe sêwhiŋ, bu yom hoŋ naŋ aô gahoc asê pi Yisu, naŋ ŋadaŋ so yom naŋ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanaŋ su pi gêtŋ naŋ oc hôc asê, naŋ dom. ²³ Ŋac sêsôm bu Mesaya oc hôc ŋandê e mbac ndu, ma tiŋambu iŋ oc ti ŋgac ŋamata-nga bu tisa akêtŋ lau batê-nga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêtŋ nem lau si sêmbo tali-nga têtŋ iŋ ndê lau Israel-nga, ma têtŋ lau naŋ lau Israel dom, naŋ sêwhiŋ. Yom dau oc tôm ŋawê bu pô gameŋ ŋasec-nga.”

²⁴ Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc iŋ awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom iŋ yom solop dom. Yom daêsam naŋ sêndôhôn têtŋ am, naŋ kôm am nem gauc kêŋsôn.” ²⁵ Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ŋgac atu Festus, aô neŋ gauc kêŋsôn dom. Aneŋ yom iŋ yom solop ma yom ŋandô. ²⁶ Gêtŋ hoŋ dindéc hôc asê yêc lhu, ma bocdinaŋ dec kiŋ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêtŋ dau. Yomandô! Iŋ kêyalê gêtŋ hoŋ dindéc su, ma bocdinaŋ aô gasôm neŋ yom asê têtŋ iŋ yêc awê. ²⁷ Kiŋ Agripa, am kêŋ whiŋ lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aô gauc gêm bu am oc kêŋ whiŋ su.” ²⁸ Dec Agripa sôm têtŋ Pol, “Am gauc gêm bu ŋasawa apê lec am oc kac aneŋ ŋalôm kwi bu wakêtŋ whiŋ Yisu, a?” ²⁹ Ma Pol ô yom ma sôm, “Aô bu wasôm yom ŋasawa apê me ŋasawa baliŋ, aô oc atac whiŋ gêtŋ tigeŋ. Aô wateŋ mbec pi am ti mac lau hoŋ naŋ anô aneŋ yom dindéc, bu Anötö kôm mac hoŋ andi atôm aô ma akêtŋ whiŋ Yisu, magoc bu kôm mac atôm aô tu gandöc gapocwalô-nga lec dom.”

³⁰ Pol sôm iŋ ndê yom meŋ têtŋ dinaŋ, goc Kiŋ Agripa tisa, ma gôliŋwaga Festus ti Berenis ma lau hoŋ naŋ sêndöc sêwhiŋ iŋ, naŋ sêtisa bocdi-

naŋ. ³¹ Ŋac sêhu andu dau siŋ, ma sem yomgalôm têtŋ dau ma sêsôm, “Ŋgac dindéc kôm giso dan naŋ tôm bu sêndic iŋ ndu me sêkêtŋ iŋ ndöc gapocwalô-nga lec dom.” ³² Ma Agripa sôm têtŋ Festus, “Oc tôm bu yac dahu ŋgac dindéc siŋ lhö ndi, tigeŋ iŋ dau ndac bu Sisa êmatôc iŋ ndê yom.”

27

Pol têtŋ malac Rom gi

¹ Ma tiŋambu sêsôm tidôn bu sêkêtŋ Pol ti lau gapocwalô-nga ŋatô sêpi waŋ dan, ma sêŋkiŋ ŋac sêtêtŋ malac Rom naŋ yêc gameŋ Itali-nga sêndi. Sêkêtŋ ŋac sêsip ŋgac siŋ-nga dan amba, naŋ ndê ŋaê Julias, naŋ ti ŋgac bata siŋ-nga naŋ yob Sisa ndê lau siŋ-nga toŋ dan. ² Dec ŋac sêpi waŋ si, ma alu ŋgac dan ŋaê Aristakus akêtŋ malac Tesalonika yêc gameŋ Masedonia-nga api awhiŋ, ma yac asa a. Waŋ dau meŋ akêtŋ malac Adramitiam ma gic waê bu êŋsêlêtŋ sôc malac ŋatô naŋ sêyêc gameŋ Esia-nga. ³ Ŋagalaŋsê waŋ dau sôc baô yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kêŋ iŋ sip baô gi bu ndic iŋ ndê silip kêsi tu bu sêpuc iŋ dôŋ ŋa gêtŋ ŋatô-nga. ⁴ Tiŋambu yac api waŋ dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigeŋ mbu ŋadinda puc waŋ dôŋ, dec yac anŋihi aho yêc nduc ŋadômbwê-nga. ⁵ Goc waŋ dau kêsêlêtŋ mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gameŋ Silisia-nga ma gameŋ Pampilia-nga su, ma gacgeŋ a asôc malac Maira yêc gameŋ Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ŋgac bata siŋ-nga dau tap waŋ dan sa, naŋ meŋ akêtŋ Aleksandria ma bu têtŋ Itali ndi. Dec iŋ kêŋ yac a alom. ⁷ Magoc waŋ dau kêti ŋagahô dom. Yac ambo gwêc ŋasawa bêc daêsam, e a ampiŋ malac Naidas. Mbu ŋadinda puc yac dôŋ ŋapaŋ, bocdinaŋ dec akac waŋ kwi anôn gêm nduc Krit ŋa-awê-nga, ma anti a e ampiŋ malac dan ŋaê Salmone. ⁸ Waŋ kêsêlêtŋ ti ŋawapac e ahôc asê sôc naŋ sêsam bu Salaŋ Ŋayham, naŋ yêc kêpiŋ malac Lasea.

⁹ Bêc daêsam giŋga su ma lau Israel si om atu naŋ sêhu gêŋ daner-ŋga siŋ, naŋ pacndê su, dec yac anyalê bu oc asip têm sac tu dalac waŋ-ŋga ŋalôm. Bocdinaŋ Pol kêŋ puc lau waŋ-ŋga ma sôm, ¹⁰ “Mac lau, aö kayalê su bu oc dasip ŋasac ŋalôm e waŋ ti wapa hoŋ oc sêniŋga, ma mboe yac daun dawhiŋ.” ¹¹ Magoc ŋgac bata siŋ-ŋga dau kêŋ danŋa Pol ndê yom dom. In sôc ŋgac nem gôliŋ waŋ-ŋga ti waŋ ŋadau si yom ŋapu. ¹² Sôc dinaŋ gitôm dom bu waŋ poc ŋayham têtŋ ndoc uhô-ŋga. Bocdinaŋ dec lau waŋ-ŋga daêsam sêsôm yom pitigen bu sêsa tiyham ma sêŋsahê bu sêlac sêtêtŋ malac Pioniks sêndi, ma waŋ poc dindê e têm ŋayham meŋ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinaŋ sôc naŋ yêc malac dinaŋ in sôc ŋayham tu waŋ sêpoc-ŋga têtŋ têm uhô-ŋga.

Mbu ŋadinda

¹³ Yac ahôn e bêc dan mbu lilic kêsêlêŋ ŋayham, ma bocdinaŋ ŋac gauc gêm bu sêtap têm ŋayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ŋac sêhê aŋga sa ma sêlac sêŋkuc baö Krit-ŋga si. ¹⁴ Ŋasawa baliŋ dom ma mbu sac dan puc ŋaŋga akêŋ baö-ŋga mbu sa têtŋ gwêc sawa-ŋga. ¹⁵ Waŋ dau sip mbu dinda ŋalôm e tôm dom bu yac alac aŋkuc baö-ŋga. Bocdinaŋ yac am waŋ kwi kêsêlêŋ kêkuc mbu. ¹⁶ Mbu soc yac e nduc sauŋ dan ŋaê Kauda pôc mbu ahuc ŋagec. Yac bu ahê waŋ ŋa-gômbwa pi lôlôc meŋ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc ŋadinda sac andô. ¹⁷ Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meŋ su, goc sêkic po pi waŋ atu ŋampê bu suc dom. Ŋac sêtôc dau bu mbu oc soc yac ŋapaŋ e waŋ ndi lôc pi gaŋgac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêŋ aŋga gwêc-ŋga sip gi bu teŋ waŋ dôn ênti timalô, ma sêkêŋ waŋ dau tam mbo. ¹⁸ Têtŋ bêc tilu-ŋga mbu ti gwêc gic pi waŋ sac andô, dec lau waŋ-ŋga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliŋ wapa ŋatô siŋ sip gwêc. ¹⁹ Bêc titô-ŋga sêhêc waŋ ŋalac ti po ma wapa waŋ-ŋga ŋatô sa ma

sêmbaliŋ siŋ sip gwêc gi. ²⁰ Tigen mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac hoŋ mba gauc tigen bu oc andinaŋ.

²¹ Lau waŋ-ŋga seŋ gêŋ dan dom tôm bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aö gakêŋ puc mac muŋ su, bu ahu nduc Krit siŋ dom, magoc mac asôc aneŋ yom ŋapu dom. Mac bu aŋgô aneŋ yom dau, dec gitôm dom bu atap ŋawapac dindêc sa, ma gêŋ dan oc niŋga dom. ²² Magoc kwahic dec wasôm têtŋ mac bu nem ŋalôm pêŋ dôn, bu mac nem dan oc niŋga dom. Waŋ tigen dec oc niŋga. ²³ Aö Anötö ndê ŋgac dan, ma gam akiŋ in ŋapaŋ. Alhabêc ôbwêc in kêkiŋ ndê aŋela dan meŋ kalhac whiŋ aö. ²⁴ Masôm têtŋ aö, ‘Pol, am tõe daôm dom. Am oc lhac Sisa aŋgô-ŋga bu in êmatôc nem yom. Ma tu am-ŋga, Anötö oc kêŋ lau hoŋ naŋ sêmbo waŋ sêwhiŋ am, naŋ sêmbo tali.’ ²⁵ Bocdinaŋ mac lau, nem ŋalôm pêŋ dôn, bu aö gakêŋ whiŋ Anötö bu yom dau oc ŋandô sa, tôm in ndê aŋela sôm têtŋ aö. ²⁶ Waŋ oc ndi lôc pi nduc dan, tigen yac oc dandinaŋ dom.”

Waŋ gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ŋapaŋ ambo Gwêc Adria-ŋga. Têtŋ bêc ti-14-ŋga ma timaniŋhu goc lau waŋ-ŋga sêŋsahê bu yac asuŋ sa baö. ²⁸ Sem dôhôn gwêc ŋagapoŋ ma sêtap sa bu ŋagapoŋ gitôm 37 mita. Ŋasawa sauŋ sem dôhôn tiyham ma sêtap sa bu ŋagapoŋ gitôm 27 mita. ²⁹ Ŋac sêtôc bu waŋ oc popoc pi hoc, bocdinaŋ sêmbaliŋ aŋga hale sip waŋku-ŋga, ma sêkêŋ bata bu laŋsê ŋagahô. ³⁰ Lau sêyob waŋ-ŋga gauc gêm bu sêhu waŋ ti lau ŋatô siŋ, dec sêkôm bu sêkêŋ gômbwa sip gwêc ndi, sêŋsau bu oc sêkêŋ aŋga ŋatô sip yêc waŋ ŋampê-ŋga. ³¹ Magoc Pol sôm têtŋ ŋgac bata ti ndê lau siŋ-ŋga bu, “Lau dinaŋ bu sêhu waŋ siŋ, dec mac oc andinaŋ.” ³² Tu dinaŋ-ŋga lau siŋ-ŋga sêtim wac kic yêc gômbwa, ma sêkêŋ peŋ sip gwêc gi.

³³ Têtŋ bêbêc ganduc Pol sôm têtŋ lau bu sêneŋ gêŋ. In sôm, “Bêc 14 giŋga

su lec mac ayob wañ napañ e mac añ gêñ dañ dom. ³⁴ Kwahic dec aö wasôm têt mac bu gêt dañ oc kôm mac nayom dom, mac hoñ oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêt bu puc mac dôñ.” ³⁵ In sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm dançe Anötö yêc ñac hoñ añgô-ñga, goc pô kôc ma gêt. ³⁶ Dec lau hoñ si ñalôm timalô ma señ gêt sêwhiñ. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hoñ señ gêt hôc ñac dôñ, goc sêmbaliñ bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têt ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baö, tigeñ sem gauc gameñ dau. Sêlic söc ti gançac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêt wañ ndi pi baö yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim aña ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêñgapwêc wac nañ sô göliñ dôñ, nañ su. Goc sêsö lac wañ ñatôkwa-ñga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baö andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêt gi gölôc pi gançac ñabaö dañ yêc gwêc lôm e gacgeñ ñaña sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-ñga e kac popoc. ⁴² Têt ndoc dinañ lau siñ-ñga sêkic yom bu sêndic lau gapoc-walô-ñga hoñ ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa dom. In kêt yatu bu lau nañ sêñkôc tidôn nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baö sêndi. ⁴⁴ Ma in kêt yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-ñga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêt dinañ dec lau hoñ sêhôt asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hoñ api baö ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-ñga sêkôc yac hoñ sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêt ñayham. Têt ndoc dinañ u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dauñ. ³ Pol tap a basô ti gap bu kêt pi ya ndi, magoc mboc sac dañ yêc gap ñalôm, ma têt ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa

bu lhö ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseneñ Pol amba dôñ gacgeñ kêtgalêt, dec sêsôm têt dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-ñga, dec in wêkaiñ ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigeñ Pol kêtbalip mboc dau sip ya gi, ma gêt dañ kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêt bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêt dañ hôc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötö dañ.

⁷ Ñgac dañ ñaê Publias gêm göliñ nduc dinañ, ma in wêkaiñ ndê gameñ dañ yêc kêt in baö nañ wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andöc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tö. ⁸ Têt ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêt dau. Pol söc gi gêt in, ma teñ mbec ti kêt amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têt ndoc lau nduc-ñga sêlic gêt dinañ, nañ sêhoñ si lau gêmbac hoñ sêtêt Pol sêmeñ, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtoc yac sa ñalêt ñayham daêsam. Ma têt ndoc yac bu api wañ ma alhö andi, nañ sêkêt gêt hoñ bu puc yac dôñ ambo gwêc ñasawa-ñga têt yac.

Pol hôc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tôm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-ñga si wañ dañ. Wañ dau poc nduc dinañ têt ndoc uhô-ñga ma hôñ têt ñayham, ma yêc ñatôkwa-ñga sêlêt ñac si anötö gwam lu si añgô, dañ sêsam ñaê Kasto, ma dañ ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahôt asê malac Sairakyus ma ambo dinañ tôm bêc tö. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôt malac Regiam. Têt galañsê mbu ñayham dañ peñ lac ñapep, dec kêt yac alac bêc tigeñ a asôt söc yêc malac Puteoli, ma asip baö a. ¹⁴ Yêc dinañ yac atap lau sêkêt whiñ Yisu-ñga ñatô sa, ma sêkôt yac sa a ambo awhiñ ñac gitôm bêc 7.

Ma tiñambu yac anşêlêñ bu atêñ malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Rom sêngô ñawaê bu yac anşêlêñ ambo señ, dec sêsa sêmeñ bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameñ sêtidulu gêñ-nga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gameñ nañ sêsam bu Andu Ñaclêñ-nga Tö. Têñ ndoc Pol gêlic lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, nañ in atac pa su ma gêm danje Anötö.

¹⁶ Yac honñ anşêlêñ a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêñ ñasawa têtñ Pol bu ndöc andu danñ, ma sêkêñ ñgac siñ-nga danñ yob inñ.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tö giñga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nañ sêndöc Rom, nañ sa sêpitigeñ, ma sôm têtñ ñac, “Aneñ asidôwai Israel-nga, aö gakôm gêñ so danñ têtñ yac neñ lau Israel-nga dom. Ma gakôm gêñ danñ nañ so abañ si gêbôm, nañ dom. Magoc sêkôc aö döñ yêc Jerusalem ma sêkêñ aö gasip göliñwaga Rom-nga ti inñ ndê lau siñ-nga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-nga dau sêñsahê aö e sêtap sa bu aö gakôm gêñ giso danñ nañ tøm bu sêndic aö ndu-nga, nañ dom. Dec ñac bu sêhu aö siñ walhö wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awha sa e aneñ lêtñ danñ mbasi, dec aö gandac bu Sisa ñgô aneñ yom. Tigeñ aö gakôm tu galic ñac sac-nga dom, me tu bu wañgöliñ yom pi ñac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aö kagalêm mac sa ameneñ, bu anğô aneñ yom pi gêñ honñ dinañ. Mac alic bu sêsô aö döñ ña sen dindec, magoc aö gakôm gêñ sac danñ dom. Gêñ tigeñ gakôm, nañ gakêñ batanñ gêñ nañ lau Israel dau sêkêñ bata.”

²¹ Lau Israel-nga dinañ sêngô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nañ sêndöc gameñ Judia-nga nañ sêto bapia danñ têtñ yac, nañ hêganônñ am dom. Ma asidôwai Israel-nga akêñ gameñ dinañ, nañ sêtêñ yac sêmeñ, nañ sêsôm yom sac danñ pi am dom. ²² Magoc yac anşyalê bu yêc gameñ honñ lau sêpu lêtñ nañ lau sêkêñ whiñ Yisu-nga sêñkuc. Bocdinañ yac bu anğô am nem gauc ti

yom pi lêtñ dau.” ²³ Goc sêkêñ bêc danñ bu sêkac sa sêwhiñ Pol tiyham.

Ma têtñ bêc dau ñac sêkac sa sêmbö andu nañ Pol yêc nañ, ma lau Israel-nga hic daêsam sêmeñ sêwhiñ, dec ti tonñ atu. Têtñ bêbêc ñapanñ e telha Pol sôm yom têtñ ñac. Inñ tøm Anötö ndê göliñ ñahu asê têtñ ñac. Ma inñ whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sêñyalê bu Yisu inñ Mesaya dau.

²⁴ Lau ñatô sêngô inñ ndê yom ma sêkêñ whiñ, magoc ñatô sêkêñ whiñ dom.

²⁵ Ñac sêseñ dau pi inñ ndê yom, ma bocdinañ Pol sôm ndê yom ñambu-nga têtñ ñac, ma tiñambu sêlhö têtñtêtñ. Ma yom ñambu-nga nañ inñ sôm têtñ ñac nañ sôm bocdec bu, “Yom dindec nañ Ñalau Dabuñ sôm têtñ mac apami, nañ yom ñandô ma hêganônñ mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têtñ lau dindê ndi ma sôm têtñ ñac, ‘Mac anğô aneñ yom ñapanñ, magoc anşyalê ñahu dom. Mac alic gêñ nañ aö gakôm, nañ ñapanñ, tigeñ mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si danğasuñ hóc ahuc, ma sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinañ dom, dec oc tøm tandô sêlic, danğasuñ sêngô, ma sêñyalê aö tidônñ yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac ñayham sa.”

[Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinañ anşyalê bu Anötö kêkiñ ñawaê ñayham pi inñ ndê lêtñ nem lau si-nga nañ mac atec, nañ têtñ lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc sêngô ti sêkôc sa.” [²⁹ Inñ sôm su goc lau Israel-nga sêlhö si, ma sêseñ dau pi inñ ndê yom.]

³⁰ Tiñambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tøm ñasawa dinañ, inñ gêmlihi ñamalac danñ ndê andu danñ tu ndöc-nga, ma inñ kôm lau daêsam sa yêc andu dau, nañ sêmeñ bu sêndic inñ kêsî. ³¹ Inñ gêm mêtê pi Anötö ndê göliñ ma kêdôhônñ lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Inñ kôm gêñ dau ti atac pa su, ma lau danñ sêlhac inñ ahuc dom.

Pol ndê bapia têt lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têt lau sêkên whin-nga nan sêndöc malac atu Rom. In to têt ndoc in mbo malac Korin, ma kên têt awhê dan ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kên têt lau malac Rom-nga. Pol tac whin bu ndic lau Rom-nga kêsî, ma in to bapia dindéc mun, bu whê mêtê nan in gêm, nan ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôn lau gameñ apa-nga, ma in to 2:1-29 hêganôn in dau ndê lau Israel-nga. In tôc yêc awê bu yac lau hon dakôm sac, ma tu yac neñ sac-nga, dec yac hon dawêkainj señ dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasañ lêt bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nan bu kên whin gêt atu nan Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nan Anötö sam in bu ñamalac gitên.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitên ñambwa dom, magoc in kên Ñalau Dabuñ têt yac tu bu kôm yac dati lau wakuc nan danan wambu Anötö, ma dasa neñ lêt gitên ti dabuñ. Bocdinañ Pol to yom pi lêt ñayham tu dasa-nga, ma dapin daun dön ma dahu mêtê sac sin. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu in ñalôm ñawapac pi in dau ndê lau Israel-nga nan sêkên whin dom, ma in tac whin ñandô bu sêkên whin Yisu.

Pol gic hu ndê yom têt lau Rom-nga

¹ Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akin, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aö sa gati in ndê ñapotel, ma kêyalin aö sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatin tidôn mun su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôn in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. In ti ñamalac nan sa akên Kin Dawid ndê ton. Ma

tinambu Anötö un in sa akên lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu in Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalin yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkin yac bu angalêm lau sa yêc gameñ hon bu s êkên whin in, ma tu dinañ-nga dec danğa wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têt mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aö gato bapia dindéc têt mac lau Rom-nga hon nan Anötö tac whin mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuñ. Mwasin ti yom malô têt mac hon akên Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsî

⁸ Gêt ñamata-nga aö wasôm têt mac bu tôc bêt hon, aö gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danğa aneñ Anötö tu mac hon-nga. Ñahu bu yêc gameñ hon lau sêngô mac nem akên whin ñawaê. ⁹ Ma Anötö nan aö gam akin ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc in Atu ndê ñawaê ñayham asê, nan kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ñapan, ¹⁰ têt têt hon nan gateñ mbec. Ñasawa balin su, aö atac whin bu wandic mac kêsî, ma kwahic dec aö gateñ mbec têt Anötö bu lic aö neñ gauc dinañ ñayham, ma lêt gatam su têt aö bu watên mac waloc. ¹¹ Bu aö atac whin ñandô bu walic mac, tu bu wakên Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñatô lom mac bu puc mac dön. ¹² Ma têt ndoc yac dambo dawhin daun, nan mac nem akên whin ma aö neñ gakên whin, oc pin yac hon dön bu dalhac ñanğa.

¹³ O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê bu têt daêsam aö gauc gêm bu watên mac waloc, magoc gêt daêsam kalhac aö ahuc e meñ têt kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelen dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kain tigen wawhin mac e gwelen dau ñandô sa yêc mac-nga whin. ¹⁴ Gwelen dau gic aö ñawaê

bu wanem mêtê lau Grik ti lau nan lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵ Tu dinan-nga dec aö neŋ ŋalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-nga awhin.

Anötö ndê ŋawaê ŋayham ti ŋaclai

¹⁶ Bu aö mayan tu Anötö ndê ŋawaê ŋayham-nga dom. Nahu bu Anötö ndê ŋaclai yêc yom dau, bu nem lau nan bu sêkên whin, nan si. In gic bata têt lau Israel-nga mun, ma têt lau nan lau Israel dom, nan tinambu. ¹⁷ ŋawaê ŋayham dau ndê ŋaclai yêc bu nem lau si, nahu bu ŋawaê dau tôc lêt nan Anötö kêt bu ŋamalac sêti lau gitên, nan asê. Lêt dau lêt dakêt whin-nga, ma ŋalêt dan mba. Tôm yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitên oc sêndöc tali tu si sêkên whin-nga. *[Hab 2:4]*

ŋamalac hon sêkôm giso

¹⁸ Anötö nan ndöc undambê, kwahic dec tôc in ndê ŋalôm asê têt yac.* In tac ŋandê têt lau nan sêpuc dômbwê in, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kêtwinin yom ŋandô dô. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-nga sênyalê yom ŋandô pi Anötö, bu gêt nan in kôm, nan whê in sa tiawê têt ŋac su. ²⁰ Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigen têt ndoc in kêt undambê ti nom e meŋ têt kwahic dec, nan sêlic gêt hon nan in kêt. Ma gêt dau whê in ndê nahu sa ma tôc in ndê ŋaclai atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinan-nga dec ŋamalac dan oc tôm dom bu pa dau ma sôm bu in gêt gauc Anötö. ²¹ Lau nom-nga sênyalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti ŋac si Anötö, ma sem danŋe in tu gêt dan-nga dom. Nac sêhê gauc pi yom ŋambwa-ŋambwa daêsam e ŋasec kôm ŋac si ŋalôm ahuc. ²² Nac sêtoc dau sa bu ŋac lau ti gauc, magoc ŋac lau gauc mbasi. ²³ Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akin gêt nan gic

waê bu ninŋa. Nac sêhu Anötö ti ndê ŋawasi atu sin, ma sem akin gwam nan ŋac dau sêmasan sem ŋamalac anŋô, mbac anŋô, bôc anŋô, ma mboc anŋô.

²⁴ Tu dinan-nga dec Anötö hu ŋac sin bu sêkôm mêtê ŋalôm ŋagalac-nga tôm si atac whin. Ma sêkôm mêtê ŋadômbwi pi dau ŋamlic gitôm gêt ŋambwa-nga. ²⁵ Nac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom ŋandô, ma yom tasan gêt ŋac si ŋalôm ahuc. Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan kêt gêt hon, ma sêhu in sin ma sem akin gêt nan in kêt. Magoc in gêt hon ŋadau, ma ŋayham bu yac tampin in tôm bêc hon. Yomandô!

²⁶ Tu ŋamalac si giso-nga, dec Anötö hu ŋac sin bu sêkôm gêt mayan-nga tôm ŋac si ŋalôm ŋagalac kêtgilí ŋac. Nac si lauwhê sêhu lauwhê ti ŋac si lêt solop sêmo sêwhin dau-nga sin, ma sêsa lêt so. ²⁷ Ma ŋalêt tigen laungac sêhu lauwhê ti ŋac si lêt solop sin ma mêtê atac ŋagalac pi dandi-nga gêt ŋac ahuc sambuc. Laungac sêkôm mêtê mayan-nga sêwhin laungac, ma tu dinan-nga sêtap ŋagêyô nan gic mêtê sac kain dinan ŋawaê, nan sa yêc dau si ŋamlic.

²⁸ ŋamalac sêlic ŋayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinan-nga in hu ŋac sin e ŋac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nan gic ŋamalac ŋawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêt ŋac si ŋalôm ahuc. Nac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayan-nga, ŋac tagatu gêt, ŋac sêlic lau ŋatô sac, sic ŋamalac ndu, sêngalôm lau, sêkôm gêt daêsam bu sêtim lau ma sênsau ŋac, ma sêsec lau. ³⁰ Nac sêngolin yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau ŋatô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lêt sac ŋapan, ma ŋac dangapêc ŋawahô têt dinda ti dambai. ³¹ Nac lau gauc mbasi-nga, ma yom bocke nan sêsôm, nan sêkôm ŋandô sa dom. Nac lau ŋalôm ŋadandi-nga nan atac tec lau

* **1:18:** Têt ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nan tôc asê bu Anötö tac ŋandê tu ŋamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hôc ŋandê dau ô lau nom-nga su, dec tôc asê bu in tac whin lau nom-nga hon ma tec bu dan ninŋa. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

ma tawalô ñac dom. ³² Lau sac dau sênyalê bu Anötö sôm tidôñ su bu lau nañ sêkôm mêtê sac kainj bocdinañ, oc sêmbac ndu. Tigenj ñac sêkôm sac sêsiñ su eñ. Ma gêñ danj whiñ bocdec bu, lau ñatô nañ sêkôm mêtê sac tôm ñac dau sêkôm, nañ sêlic ñac ñayham.

2

Anötö ndê lêñ êmatôc lau-nga

¹⁻³ Yac tanyalê bu têtñ ndoc Anötö êmatôc lau nañ sêkôm sac kainj dinañ, dec inj oc êmatôc ñac êñkuc yom ñandô pi ñac. Bocdinañ dec am asa nañ kêgôlinj yom pi lau ñatô, ma sam ñac bu lau sêkôm sac-nga, nañ êmyalê bu am kêgôlinj yom pi daôm whiñ, bu am ñamalac kôm sac-nga whiñ. Ma am oc tôm dom bu êmasañ yom têtñ Anötö tu daôm nem sac-nga ma lhô su inj ndê matôc. ⁴ Am ngô su nañ! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê ñalôm dôñ ma kêmatôc yac ñagahô dom. Am gêlic inj ndê lêñ dinañ bu gêñ ñambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu Anötö kôm gêñ dinañ tu bu kêñ ñasawa têtñ yac bu danem daunj kwi-nga, a? ⁵ Magoc am nem ñalôm ñadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinañ-nga am daôm gic Anötö ndê atac ñandê sa tu daôm-nga, ma oc yêc tôm bêc ñambu-nga nañ Anötö dau oc tôc inj ndê matôc gitêñ ma inj ndê atac ñandê asê. ⁶ Têtñ bêc dinañ, inj oc kêñ ñagêyô têtñ lau hoñ êñkuc ñac tigenj-tigenj si mêtê. ⁷ Lau nañ sêsap mêtê ñayham dôñ ñapañ ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndôc tali ñapañ-nga ma ñawasi ti waê atu sa, nañ Anötö oc kêñ ñac sêndôc tali ñapañ. ⁸ Magoc lau nañ sêkôm gêñ hoñ tu sêpo dau sa-nga, ma sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôñ, nañ oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau hoñ nañ sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap ñawapac ti ñasac sa. Tigenj lau nañ sêkôm mêtê ñayham, nañ oc sêtap ñawasi ti waê ñayham ma yom malô sa. Oc ñandô sa pi lau Israel-nga sêmunj, goc lau

nañ lau Israel dom, nañ sêñkuc. ¹¹ Bu têtñ ndoc Anötö oc êñsahê lau pi ñac si mêtê, nañ inj oc toc lau toñ danj sa hôc gêlêc lau toñ danj dom. ¹² Bu lau hoñ nañ sêkôm sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nañ lau Israel-nga dom, nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nañ oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, ñac dau si giso oc tinj ñac su. Ma lau Israel-nga nañ sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac danj bu ñamalac gitêñ tu inj ngô yomsu-nga ñambwa lec dom. Tigenj ñamalac nañ sôc yomsu dau ñapu ma danja wambu ñapep eñ, nañ Anötö oc sam inj bu ñamalac gitêñ.*

¹⁴ Magoc lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nañ ñalêñ bocke? Ñac bu sêkôm mêtê ñayham nañ tôm yomsu whê sa, dec tôc asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinañ. ¹⁵ Ma tôc asê bu lêñ gitêñ tôm yomsu whê sa têtñ yac, nañ yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêñ ma sênyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nañ sêkôm solop, ma mêtê bocke nañ sêkôm so. ¹⁶ Yom hoñ dindêc ñahu oc tiawê têtñ bêc nañ Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau hoñ, êñkuc ñac si yom nañ yêc siñ dau yêc ñac si ñalôm. Ñawaê ñayham nañ aô gahoc asê, nañ whê gêñ hoñ dinañ sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nañ ambo gameñ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, anjô su nañ. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu mac akôc Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anyalê lêñ nañ Anötö tac whiñ, ma gauc gêm bu mac ahôc gêlêc lau ñatô tu mac anyalê yomsu-nga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ñandô, dec tac whiñ bu andôhônj lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nañ tandô

* **2:13:** Tinjambu Pol tôc asê tiawê bu ñamalac danj oc tôm dom bu êñkuc yomsu hoñ timala e Anötö lic inj bu ñamalac gitêñ - alic Rom 3:20, 23.

pec, me alic daôm gitôm ya nawê bu pô lau nanj sêmbô nasec njalôm, a? ²¹ Mac andôhông lau njatô, ma bocke dec andôhông daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kanj gênj dom. Mac daôm akôm, me mba? ²² Mac asôm tênj lau bu sêkôm mêtê mockainj-nga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têt njatô mac asôc lôm nanj lau sem akinj gwam sêmbô, ma am kanj gênj, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akôc yomsu su-nga, magoc tênj ndoc mac anjgîlî yomsu, dec mac akôm Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Lau gamej apa-nga sêpu Anötö ndê njê tu mac nem lêtj sac-nga. [Ais 52:5]

²⁵ Am njac nanj sêsê am nem njamlic njatô su kêkuc lau Israel-nga si †pwac, nanj njô. Am bu danjam wambu yomsu honj, dec gênj nanj sêkôm tênj am njamlic, nanj gênj ti njahu njayham. Magoc am bu êmgîlî yomsu, dec gênj nanj sêkôm tênj am, oc nditôm gênj njambwa. Yêc Anötö anjgî-nga am oc tôm njac †gamej apa-nga nanj sêsê inj njamlic njatô su dom. ²⁶ Ma lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su dom, magoc sêkôm mêtê njayham tôm yomsu whê sa, nanj Anötö oc lic njac gitôm lau nanj sêsê njac si njamlic njatô su. ²⁷ Ma njac nanj sêsê inj dom, magoc kôm gênj nanj kêkuc yomsu, nanj oc puc am nem giso asê. Njahu bu am daôm kôc yomsu su, ma kêkuc pwac sêsê njamlic-nga, magoc am njac ênjgîlî yomsu-nga.

²⁸ Lau si njahu sêti lau Israel-nga njandô sip gênj njamlic-nga dom. Ma pwac sêsê njamlic-nga nanj njahu andô hêganông gênj nanj sêkôm tênj njamlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasanj si njalôm njapep yêc Anötö anjgî-nga, nanj sêti lau Israel-nga njandô. Ma pwac sêsê njamlic-nga njajahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm njandô sa. Magoc gwelenj nanj Njalau kôm mbo njamalac si njalôm, nanj kôm pwac dau njajahu andô njandô sa. Njamalac kainj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau

nom-nga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem njandô njayham

¹ Bocdinanj lau Israel-nga sêtap mwasi nj bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nanj hóc gêlêc lau njatô si mwasi nj su? Ma njac si pwac sêsê njamlic njatô su-nga oc nem njac sa njalêtj bocke? ² Anjgî! Lau Israel-nga sêtap mwasi nj tidau-tidau sa. Gênj njamata-nga njac lau dau dinanj Anötö kêtj inj ndê yom sip njac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga njatô bu sêkêtj whinj Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu njac si sêkêtj whinj dom-nga, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj sinj, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu njamalac honj sêti lau sênsau tasanj-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu senj yom danj nanj inj kêmatinj tidông, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom honj nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom njandô enj.

Ma lau bu sênsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau njatô gauc gêm gauc njambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac nenj lêtj sac-nga têt Anötö ndê lêtj gitêtj asê yêc awê, dec tu sake-nga inj atac njandê tênj yac? Inj bu kêtj njagêyô tênj yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinanj, goc Anötö oc êmatôc lau nom-nga njalêtj nde? ⁷ Ma lau njatô sêsôm, “Anej yom tasanj têt Anötö ndê yom njandô asê tiawê e lau sêhoc inj ndê waê asê njapanj. Bocdinanj tu sake-nga inj gêlic aô gitôm njac sac danj ma kic anej yom bu watap matôc sa?” ⁸ Oyaê, anjgî su nanj! Yom bu bocdinanj, dec gitôm bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem njandô njayham-nga.” Magoc bocdinanj dom. Lau njatô sênsau ma sêngôlij yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom njalhô dinanj sa yac whansuj. Oc sêtap njagêyô sac sa tu njac si yom tasanj dinanj-nga.

Namalac gitêñ dan mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lêt nan asa ambo Anötö anğô-nga, nan hóc gêlêc lau ñatô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa hon sêmbo sac ña-ñaclai ñapu. ¹⁰ Tôm yom nan sêto yêc nan sôm:

Namalac gitêñ dan mbo dom andô.

¹¹ Ma ñamalac dan kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti in ndê gêt-nga lec dom. ¹² Lau hon sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêt ñapopoc-nga. Ñamalac gitêñ dan mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Ñac si whasun sac sambuc, gitôm gêt batê nan sêñsuhun si dom, ma ñasu pôm gameñ kwi. Ma ñac lau sêsôm yom tasan-nga. Yom nan sa ñac tôkwa, nan gitôm mboc ñamalic sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Ñac sêpucbo lau ñawahô, ma yom ñamakic gêm ñac si whasun ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Ñac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sin-nga. ¹⁶ Ma gameñ bocke nan sêmbo, nan sêkôm tisac ma sêkêt ñawapac têt lau. ¹⁷ Ñac sêñyalê lêt yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma ñac sêtöc Anötö dan dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanyalê bu Moses ndê yomsu hon hêganôn lau nan sêmbo yomsu dau ñapu. Tu dinan-nga lau hon si yom mba, ma ñac hon sic waê bu sêtap Anötö ndê matôc sa. ²⁰ B occlinan ñamalac dan mbo dom, nan tôm bu êmasan yomsu sambob ñapep e Anötö lic in bu ñamalac gitêñ. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôc yac neñ sac asê têt yac.

Yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêt whin-nga

²¹ Kwahic dec Anötö tôc lêt dati lau gitêñ-nga asê, nan ñahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêt dau mun su. ²² Lau hon nan sêkêt whin Yisu Kilisi, nan sêtap lêt dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitêñ. Lêt tigen dinan gic waê lau Israel-nga

ti lau sambob. ²³ Ñahu bu yac hon yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti in ndê ñawasi atu. ²⁴ Magoc yac hon datôm bu dati lau gitêñ tu gwelen nan Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasan lêt dinan bu êmwasiñ yac ñambwa en. ²⁵ In kêt Yisu gitôm da bu hóc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakêt whin bu dac nan in kêt sin, nan hê wamba yac su têt Anötö. Ñalêt dinan in tôc asê bu in Anötö gitêñ. Bu in gêlic sac gitôm gêt ñambwa dom, magoc lau nan sêkôm sac mun-nga, nan in hê ñac si yom dôñ. Ma in kêt ndê ñalôm dôñ ²⁶ e in kêt lau hon si sac ñagêyô pi Yisu. Bocclinan kwahic dec Anötö tôc asê bu in dau in gitêñ, ma in kêmasan lêt bu sam lau nan sêkêt whin Yisu, nan bu lau gitêñ.

²⁷ Bocclinan ñamalac dan gitôm dom bu toc dau sa. Ñahu bu Anötö oc lic ñamalac dan bu ñamalac gitêñ tu lêt yomsu-nga dom, magoc tu lêt dakêt whin Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nan yac ahoc asê, nan sôm bu yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêt whin-nga, ma tu yac neñ sakin tançuc yomsu-nga dom. ²⁹ Bocke? Anötö in lau Israel-nga tawasê si Anötö, me? Mba! In lau Israel-nga si Anötö, ma lau gameñ apa-nga si Anötö bocclinan. ³⁰ Bu Anötö tigen dê mbo, nan sam lau hon nan sêkêt whin Yisu bu lau gitêñ, lau nan sêtuc pwac sêsê ñamlic ñatôn-nga, ma lau nan sêtuc pwac dau dom bocclinan. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêt dakêt whin-nga tu bu asen Moses ndê yomsu su-nga, me? Aö wasôm têt mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôñ.

4

Abraham kêt whin Anötö dec ti ñac gitêñ

¹ Gauc nem aban Abraham ndê lêt, oc whê gêt sake sa têt yac? ² Anötö sam Abraham bu ñac gitêñ tu gêt nan in dau kôm-nga, a? Bu bocclinan,

dec oc tòm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inj ñalêñ bocdinañ dom. ³ Bu sêto yom yêc, nañ sôm bocdec bu:

Abraham kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga Anötö gêlic inj bu ñgac gitêñ. *[Gen 15:6]*

⁴ Ngac nañ kôm gwelen nañ kôc inj ndê ñaôli sa tòm mwasiñ ñambwa dom. Inj tap ñaôli dau sa tu inj kôm gwelen-nga. ⁵ Magoc asa nañ bu kêñ whiñ Anötö, dec Anötö oc êmwasiñ inj ñambwa ma lic inj bu ñamalac gitêñ. Inj tap mwasiñ dau sa tu inj kôm gwelen dañ-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu inj ndê kêñ whiñ-nga. Anötö dau kêmasañ lêt bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom kaiñ tigen pi ñamalac nañ Anötö kêmwasiñ ma sam inj bu ñamalac gitêñ, nañ tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelen nañ inj kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kaiñ dinañ ndê ñahu atac ñayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nañ Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom siñ, nañ atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nañ Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nañ atac ñayham sa bocdinañ. *[BW 32:1-2]*

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ tawasê, me gic waê lau nañ sêñkuc pwac dau dom, nañ sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu inj ndê kêñ whiñ-nga.

¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic inj bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam inj bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têñ têm sêsê Abraham su dom, nañ inj kêñ whiñ, dec Anötö sam inj bu ñgac gitêñ. Ma tiñambu Anötö kêmatiñ pwac sêsê ñamlic-nga têt inj, gitôm dôhôn dañ, bu puc yom pi inj ti ñgac gitêñ tu kêñ whiñ-nga, nañ dôñ. Bocdinañ Abraham inj ti lau gameñ apa-nga nañ sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nañ hoñ si damba. Ma tòm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêñ tigen Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ.

¹² Ma lau Israel-nga nañ sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nañ bu sêkêñ whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêt kêñ whiñ-nga, nañ inj kêkuc têt têm sêsê inj su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têt inj ti inj ndê lau wakuc, bu ñac oc sêwêkaiñ nom sambuc. Ñac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêt sêkêñ whiñ-nga nañ kôm ñac sêti lau gitêñ yêc Anötö anğô-nga, ma tu sêñkuc yomsu-nga dom.

¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasiñ sa tu sêñkuc yomsu-nga, dec lêt dakêñ whiñ-nga gitôm gêt ñambwa, ma mwasiñ nañ Anötö gic bata bu kêñ têt Abraham, nañ gitôm gêt ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Nahu bu lau hoñ nañ sêñgili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nañ sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-nga mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nañ sêkêñ whiñ, nañ sêtap yom nañ Anötö gic bata têt Abraham, nañ ña-ñandô sa gitôm mwasiñ ñambwa. Ma Anötö puc yom nañ inj gic bata têt Abraham ndê lau wakuc, nañ dôñ. Inj puc dôñ têt lau Israel-nga nañ sêkôc inj ndê yomsu sa, nañ tawasê dom, magoc puc dôñ têt lau nañ sêñkuc Abraham ndê lêt kêñ whiñ-nga sêwhiñ. Tu dinañ-nga Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tòm yom nañ Anötö sôm têt Abraham, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aô wakôm am ti lau toñ daêsam si damba. *[Gen 17:5]*

Bocdinañ Abraham nañ kêñ whiñ Anötö, nañ ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö anğô-nga.

Ma Anötö, inj Anötö nañ ndê ñaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ña awha goc gêt nañ yêc dom, nañ meñ hóc asê. ¹⁸ Abraham takwê gêt nañ lau hoñ gauc gêm bu tòm dom bu oc ñandô sa. Ma Anötö têt tata hoñ têt Abraham goc sôm têt inj bu:

Am nem wakuc oc sêtom dinan.

[Gen 15:5]

Abraham kêñ whiñ Anötö, dec kôm in ti lau ton daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu in ndê yala ti 100 su, ma in ndê licwalô pacndê su. Ma in kêyalê bu Sara ndê têm kôc balêkoc-nga pacndê. Tigen in kôc in ndê kêñ whiñ dôñ ñanga, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gêñ nan Anötö gic bata têt in. In kêñ whiñ ñanga, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ In kêyalê tidôn bu Anötö ndê ñac lai yêc bu kôm gêñ nan in gic bata, nan ñandô sa. ²²⁻²³ Tu dinan-nga dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic in bu ñgac gitên. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-nga dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nan dakên whiñ Anötö nan uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-nga. Tu yac neñ dakên whiñ-nga, dec Anötö oc lic yac bu lau gitên bocdinañ. ²⁵ Anötö kêñ Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-nga, ma uñ in sa tiyham dec kêmasañ lêt bu dati lau gitên.

5

Dati lau gitên ña-ñandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakên whiñ-nga, dec Anötö gêlic yac bu lau gitên. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, dec dambo Anötö anğô-nga ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gatam su têt yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñalôm, tu yac neñ dakên whiñ-nga. Yac datap mwasiñ dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ñayham tu gêñ nan dakên batan dambo, nan bu oc datap Anötö ndê ñawasi sa. ³ Ma gêñ dan tiyham. Ñawapac bocke nan dahôc tu dakên whiñ Yisu-nga, nan dahôc ti atac ñayham bocdinañ. Bu yac tanjalê bu gêñ wapac nan pi yac, nan gêm yac sa bu dalhac ñanga. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ñanga-nga, dec tôc asê bu yac lau nan datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-nga, dec puc yac dôñ bu dakên batan gêñ nan Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakên batan oc ñandô mbasi dom, ma

bocdinañ yac oc mayan dauñ dom. Bu yac tanjalê Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga su, tu Ñalau Dabuñ nan in kêñ sip yac neñ ñalôm-nga.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-nga

⁶ Têt têt yac tanjalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauñ sa-nga, nan Anötö kêkin Yisu bu mbac ndu tu yac-nga, têt têt nan in dau kêyalin sa su. ⁷ Lau dan oc sêmbac ndu tu ñamalac gitên dan-nga dom. Me mac gauc gêm bocke? Ñamalac dan oc têt bu puc dau dôñ ma mbac ndu tu ñamalac ñayham dan-nga, me mba? ⁸ Tigen Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-nga. Ma ñalên dinan dec Anötö tôc in ndê atac whiñ yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nan dakên whiñ Yisu, nan dati lau gitên tu dac nan in kêc sin-nga. Ma bocdinañ yac tanjalê tidôn bu Yisu oc nem yac sa, têt ndoc Anötö êñsahê lau hon-nga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ñandê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ñacyo, magoc in hê wamba yac ña in ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec in hê wamba yac su, ma in ndê Atu mbo tali tiyham, dec tanjalê bu yomandô, in oc nem yac si têt bêt ñambu-nga. ¹¹ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têt Anötö-nga, dec yac dambo ti atac ñayham atu, tu dati Anötö ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu ñahu, ma Yisu ti dandôc tanli ñahu

¹² Sac hôc asê nom tu ñamalac tigen-nga. Ma lêt dambac ndu-nga hôc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga hon sêkôm sac, ma tu dinan-nga ñac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muñ su, ma tinambu Anötö kêñ in ndê yomsu têt Moses. Ma yomsu bu mba, goc ñalên mba bu Anötö hê lau si yom dôñ tu sêngili yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinañ lau nan sênguc Adam e meñ têt têt nan Anötö kêñ yomsu têt Moses, nan sêngili Moses ndê yomsu dau ñadan dom. Magoc Anötö gic yomsu ñgac ñamata-nga Adam, ma in kégili yomsu

dau. Ma lau naŋ sêŋkuc Adam, naŋ sêmbac ndu tu sêwêkaiŋ iŋ ndê sac ŋagêyô-ŋga. Ngac ŋamata-ŋga Adam iŋ tòm dôhôn naŋ danem dôhôn whiŋ ngac naŋ meŋ sa kêkuc iŋ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ngac tigen ndê sac-ŋga. Magoc Anötö ndê mwasiŋ naŋ kêŋ ŋambwa têtŋ lau tu ngac tigen Yisu Kilisi-ŋga, naŋ gêm lau daêsam sa kêlêc. Bocdinaŋ gêtŋ lu dinaŋ, Anötö ndê mwasiŋ ma Adam ndê sac, naŋ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiŋ hôc gêlêc ngac tigen ndê sac. Bu ngac tigen ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêtŋ tu Anötö ndê mwasiŋ-ŋga. ¹⁷ Tu ngac tigen ndê sac-ŋga, dec ŋaclai dambac ndu-ŋga gêm gôliŋ lau nom-ŋga hoŋ. Magoc tu ngac tigen Yisu Kilisi-ŋga, lau naŋ sêtap Anötö ndê mwasiŋ sêti lau gitêtŋ-ŋga sa, naŋ oc sêmbo tali ma sênem gôliŋ sêwhiŋ iŋ têtŋ têm ŋambu-ŋga.

¹⁸ Bocdinaŋ, lau hoŋ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigen dinaŋ-ŋga. Magoc lau hoŋ naŋ sêkêtŋ whiŋ, naŋ sêti lau gitêtŋ ma sêtap mwasiŋ dandôc taŋli-ŋga sa, tu gwelen gitêtŋ tigen naŋ Yisu Kilisi kôm-ŋga. ¹⁹ Bu ngac tigen daŋgapêc têtŋ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-ŋga. Magoc ngac tigen daŋga wambu Anötö, dec kêmasaŋ lêtŋ bu lau daêsam oc tòm bu sêti lau gitêtŋ.

²⁰ Lau hoŋ sêwêkaiŋ Adam ndê sac ŋagêyô, magoc Anötö kêŋ ndê yomsu têtŋ lau tu bu sêŋyalê si sac-ŋga. Magoc têtŋ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, naŋ Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga kêsôwec tiatu andô hôc gêlêc sac su. ²¹ Têtŋ ŋamata-ŋga sac gêm gôliŋ lau hoŋ ma tu dinaŋ-ŋga ŋac sêmbac ndu. Ma ŋalêtŋ tigen kwahic dec Anötö ndê mwasiŋ gêm gôliŋ lau naŋ sêkêtŋ whiŋ ma sêti lau gitêtŋ, ma kêŋ ŋac sêndôc tali ŋapaŋ tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-ŋga.

6

Dapuc dômwêŋ sac tu Kilisi-ŋga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ŋapaŋ bu Anötö ndê mwasiŋ suc sac kwi-ŋga êŋsôwec tiatu ŋapaŋ, me?

² Mba andô! Yac dahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê naŋ sêhu gêtŋ nom-ŋga siŋ. ³ Anğô. Busaŋgu naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê mbac ndu whiŋ. Mac aŋyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac aŋyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêŋsuhun iŋ. Ma busaŋgu naŋ yac daliŋ su, naŋ gitôm Anötö kêsuhun yac dawhiŋ Yisu Kilisi. Ma tu dinaŋ-ŋga tòm Damaŋ uŋ Yisu sa akêtŋ lau batê-ŋga ŋa iŋ ndê ŋaclai ti ŋawasi atu, dec kwahic dec iŋ gêlic yac gitôm lau naŋ sêtisa tiyham, ma bocdinaŋ taŋsêlêtŋ ti dasa neŋ lêtŋ tiwakuc.

⁵ Busaŋgu naŋ daliŋ, naŋ piŋ yac dôŋ tam damiŋ Yisu ndê mbac ndu, dec tòm yac dambac ndu dawhiŋ iŋ. Ma piŋ yac dôŋ tam damiŋ iŋ ndê tisa akêtŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ. ⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec aŋyalê ŋapep bu yac neŋ ŋalôm akwa sac-ŋga, naŋ Anötö gic pi a gicso dau whiŋ Yisu, tu bu ŋalôm akwa nem gôliŋ yac dom, ma dambo datôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhiŋ Kilisi su, ma asa naŋ mbac ndu su, naŋ Anötö kêgapwêc iŋ su yêc sac ŋa-ŋaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhiŋ Kilisi, ma bocdinaŋ yac dakêtŋ whiŋ bu yac oc dambo taŋli dawhiŋ iŋ. ⁹ ŋahu bu yac taŋyalê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêtŋ lau batê-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga tòm dom bu iŋ mbac ndu tiyham. ŋaclai dambac ndu-ŋga oc êŋgwiniŋ iŋ tiyham dom. ¹⁰ Bu iŋ mbac ndu, ma iŋ ndê mbac ndu tigen dinaŋ gêmlihi lau hoŋ si sac ŋatôp. Ma kwahic dec iŋ mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-ŋga.

¹¹ ŋalêtŋ tigen akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac siŋ su, gitôm lau batê sêhu gêtŋ nom-ŋga siŋ. Ma kwahic Anötö piŋ mac dôŋ am damiŋ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiŋ iŋ, tu bu apo Anötö ndê waê sa-ŋga. ¹² Sac tac whiŋ bu ti

nem n̄adau, ma h̄e mac bu akôm m̄et̄e sac n̄apañ. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem ḡoliñ mac nem n̄amlic n̄aḡeñ dañ dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma n̄amlic n̄aḡeñ hoñ bu s̄enem akiñ sac dom. Magoc ak̄eñ daôm sambuc t̄eñ Anötö, atôm lau nañ s̄etisa ak̄eñ lau bat̄e-nga ma s̄embo tali. Ma ak̄eñ nem n̄amlic n̄aḡeñ hoñ tu anem akiñ Anötö-nga, ma akôm m̄et̄e git̄eñ eñ. ¹⁴ Bu iñ solop dom bu sac ti n̄adau mac tiyham. N̄ahu bu mac ambo yomsu n̄apu t̄om muñ-nga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö nd̄e mwasin̄ n̄apu.

Dati Anötö nd̄e lau akiñ l̄eñ git̄eñ-nga

¹⁵ Mac gauc ḡem bocke? Yac dambo yomsu n̄apu dom, magoc dambo Anötö nd̄e mwasin̄ n̄apu. Bocdinañ yac oc dakôm sac n̄apañ, a? Aö wasôm t̄eñ mac, mba andô! ¹⁶ An̄gô su nañ. Ḡeñ bocke nañ mac asôc n̄apu, nañ ti nem n̄adau. Sac bu ti nem n̄adau, dec mac oc awêkain̄ señ ambac ndu-nga. Magoc mac bu ak̄eñ Anötö ti nem n̄adau ma dañam wambu iñ, dec mac oc ati lau git̄eñ. Mac an̄yalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muñ-nga mac ati m̄et̄e sac nd̄e lau akiñ n̄ambwa. Magoc danem dan̄ge Anötö bu kwahic dec mac ak̄eñ nem n̄alôm sambuc bu dañam wambu yom nañ yac andôh̄oñ mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi k̄egapwêc mac su yêc sac n̄a-n̄aclai, ma mac ac waê bu asa Anötö nd̄e l̄eñ git̄eñ, gitôm lau akiñ sic waê bu dan̄ga wambu si n̄adaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau s̄ek̄eñ whiñ-nga si l̄eñ wakuc dom, dec aö gam dôh̄oñ pi lau akiñ n̄ambwa ti n̄adaui nom-nga si l̄eñ, bu wawhê sa yêc awê t̄eñ mac. Muñ-nga mac ak̄eñ nem amam ti gahim ma mac nem ḡeñ hoñ tu s̄enem akiñ m̄et̄e sac ma m̄et̄e n̄adômbwi-nga. Magoc kwahic dec ak̄eñ nem ḡeñ hoñ bu ati lau akiñ nañ s̄esa l̄eñ git̄eñ eñ, e ati lau dabuñ. ²⁰ T̄eñ ndoc mac ambo atôm lau akiñ m̄et̄e sac-nga, nañ mac ac ahê l̄eñ git̄eñ gacgen̄. ²¹ Muñ-nga lê mac atap n̄andô n̄ayham bocke sa tu l̄eñ nañ kwahic dec k̄eñ maya mac

nañ-nga? L̄eñ sac-nga dau nañ n̄andô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi k̄egapwêc mac su yêc m̄et̄e sac, ma mac ati Anötö nd̄e lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dind̄ec n̄a-n̄andô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andôc tamli n̄apañ. ²³ Bu n̄aoli nañ gic waê lau nañ s̄esa l̄eñ sac-nga, nañ s̄embac ndu. Magoc mwasin̄ nañ Anötö bu k̄eñ n̄ambwa t̄eñ yac lau nañ dak̄eñ whiñ, nañ dandôc tan̄li n̄apañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma N̄alau Dabuñ si ḡoliñ sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ an̄yalê yomsu tidôñ. Mac an̄yalê su bu yomsu h̄eganôñ lau t̄eñ ndoc s̄embo tali eñ. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ngac s̄enem dau-nga. Awhê dañ bu nem ngac sa su, nañ goc yomsu dau sô in̄lu nakweñ dôñ, t̄om t̄em nakweñ mbo tali. Magoc iñ nakweñ bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau nd̄e ḡoliñ n̄apu tiyham dom. ³ Iñ bu nem ngac wakuc t̄eñ t̄em nakweñ mbo tali dôñ mbo, nañ dasam iñ bu awhê kôm mockain̄-nga. Magoc iñ nakweñ bu mbac ndu, goc yomsu sô in̄lu dôñ-nga pacndê, ma iñ bu nem ngac wakuc, goc dasam iñ bu awhê mockain̄-nga dom.

⁴ Ma n̄al̄eñ tigen̄ aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôñ am damin̄ Kilisi-nga, dec t̄om mac ambac ndu su, ma ambo yomsu nd̄e ḡoliñ n̄apu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem n̄adau wakuc sa, nañ Anötö uñ iñ sa ak̄eñ lau bat̄e-nga. Tu dinañ-nga dec yac danem n̄andô n̄ayham tu Anötö-nga dandic n̄awaê. ⁵ Bu t̄eñ ndoc yac dak̄eñ whiñ su dom, nañ yac neñ n̄alôm akwa ḡem ḡoliñ yac. Ma m̄et̄e sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ n̄alôm akwa kac yac bu dakôm. Ma m̄et̄e dau n̄a-n̄andô nañ dawêkain̄ señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu ḡeñ nañ sô yac dôñ, nañ siñ. Kilisi k̄egapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ

sêto su yêc, ma kwahic dec tam akin Anötö ma tan̄kuc lêt̄ wakuc nan̄ N̄alau Dabuñ t̄oc t̄eñ yac.

Moses ndê yomsu t̄oc sac asê tiawê

⁷ Bocdinañ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu in̄ ḡeñ sac me? Mbasì andô! Yomsu bu yêc dom, dec aö oc wan̄yalê mêtê sac ñalêñ nde? Yomsu dan̄ sôm bu, “Tamgatu ḡeñ dom.” Ma tu dinañ-nga dec aö kayalê bu mêtê tan̄gatu ḡeñ-nga in̄ mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsälê lêt̄ bu êngilí aneñ ñalôm e tan̄gatu ḡeñ ñapañ, ma yomsu ñayao t̄oc lêt̄ dau t̄eñ sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aö kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc t̄eñ ndoc aö kadôhôn yomsu, nan̄ sac ña-ñaclai tisa ti ñañga e aö kayalê bu gawêkain̄ señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu hon̄ nan̄ Anötö k̄eñ tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-nga, nan̄ wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ N̄ahu bu yomsu dau k̄eñ ñasawa t̄eñ sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tim aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau in̄ sac, a? Mba! Ñagôlin̄ hon̄ nan̄ Moses to, nan̄ ḡeñ dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu hon̄, nan̄ ḡeñ dabuñ, ma gitêñ, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Ḡeñ ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aö kayalê bu gâkôm sac ma gawêkain̄ señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau t̄oc asê bu mêtê sac in̄ ḡeñ sac sambuc.

Ñalôm akwa ndê lêt̄ so N̄alau Dabuñ ndê lêt̄

¹⁴ Yac tan̄yalê bu Anötö ndê yomsu in̄ N̄alau Dabuñ ndê ḡeñ. Magoc aneñ ñalôm akwa k̄ekuc N̄alau ndê lêt̄ dom, dec aö gati ñgac akin̄ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu ḡeñ nan̄ aö gâkôm, nan̄ kayalê dom. Mêtê nan̄ aö tac whiñ bu wakôm, nan̄ gâkôm dom. Magoc mêtê nan̄ aö atac tec, nan̄ gâkôm ñapañ. ¹⁶ Mêtê sac nan̄ gâkôm, nan̄ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ

atac tec mêtê sac nan̄ gâkôm-nga, dec galic bu yomsu in̄ solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gâkôm ḡeñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc aneñ ñalôm, dec k̄egilí aö bu wakôm ḡeñ dau. ¹⁸ Aö kayalê bu ḡeñ ñayham dan̄ yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whiñ bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gâkôm dom. ¹⁹ Bu aö gâkôm mêtê nan̄ aö atac whiñ bu wakôm, nan̄ dom, magoc mêtê nan̄ aö atac tec bu wakôm, nan̄ dec aö gâkôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gâkôm ḡeñ nan̄ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gâkôm ḡeñ dau dom, magoc sac nan̄ yêc aneñ ñalôm, dec k̄egilí aö bu wakôm ḡeñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlin̄ bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac k̄eti aö ahuc ñapañ. ²² Bu yêc aneñ gatun̄ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm ḡeñ atac whiñ-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlin̄ dau-nga dan̄ gêm gôlin̄ yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aö aman̄ ti gahiñ ma aneñ ḡeñ hon̄ bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlin̄ sac-nga dau gic siñ t̄eñ ñagôlin̄ ñayham nan̄ aö gauc gêm bu wakôm, ma k̄egwiniñ aö dôñ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aö wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akin̄ nan̄ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akin̄ ñagôlin̄ sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êngaho aö ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nan̄ wêkain̄ señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö k̄egaho aö su, ma tu dinañ-nga dec wanem dan̄ge in̄ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tan̄li tu N̄alau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nan̄ Anötö piñ yac dôñ tam damiñ Yisu Kilisi, nan̄ kwahic dec tan̄yalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² N̄ahu bu N̄alau gêm gôlin̄ yac, ma k̄eñ yac dambo tan̄li tu Yisu Kilisi-nga, ma k̄egapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nan̄ muñ-nga gêm

gôlin̄ yac. ³ Tu yac neŋ ɲalôm akwa-ɲga, dec gitôm dom bu taɲkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinaŋ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêŋ. Magoc Anötö kêmasaŋ lêŋ bu kôm yac dati lau gitêŋ bocdec bu. In̄ kêkiŋ in̄ ndê Atu tigen̄ meŋ mbo nom ti ɲamalac tôm lau sac nom-ɲga. Ma kêŋ in̄ ti da tu yac neŋ sac-ɲga. ɲalêŋ dinaŋ Anötö kêŋ ɲamalac hoŋ si sac ɲagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc in̄ gitôm ɲamalac sac daŋ. ⁴ In̄ kôm gêŋ dau, tu bu yac dasa neŋ lêŋ taɲkuc ɲalôm akwa dom, magoc dasa neŋ lêŋ tôm ɲalau Dabuŋ gêm gôlin̄ yac, dec dakôm mêtê gitêŋ eŋ, tôm yomsu tôc têŋ yac.

⁵ Lau naŋ sêsa si lêŋ sêŋkuc ɲalôm akwa, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ɲalôm akwa kôm, naŋ ɲapaŋ. Magoc lau naŋ sêsa si lêŋ tôm ɲalau Dabuŋ gêm gôlin̄ ɲac, naŋ gauc gêm mêtê naŋ ɲalau tac whiŋ bu sêkôm, naŋ ɲapaŋ. ⁶ ɲamalac naŋ ndê gauc sap mêtê ɲalôm akwa-ɲga dôŋ ɲapaŋ, naŋ gacgeŋ mbo seŋ mbac ndu-ɲga. Magoc asa naŋ ndê gauc sap mêtê naŋ ɲalau Dabuŋ tac whiŋ, naŋ dôŋ ɲapaŋ, naŋ mbo seŋ ndôc tali-ɲga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ɲalôm akwa-ɲga, in̄ êlêmê kêŋ kisa têŋ Anötö, ɲahu bu in̄ sôc Anötö ndê yomsu ɲapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ɲapu, dec oc tôm dom. ⁸ Lau naŋ si ɲalôm akwa gêm gôlin̄ ɲac, naŋ oc tôm dom bu Anötö lic ɲac ɲayham.

⁹ Magoc ɲalôm akwa gêm gôlin̄ mac dom, Anötö ndê ɲalau mbo mac nem ɲalôm ma gêm gôlin̄ mac. Kilisi ndê ɲalau bu mbo mac nem ɲalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêŋ dom. ¹⁰ Mac nem ɲamlic wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ɲga tu mac akôm sac-ɲga. Magoc Kilisi mbo mac nem ɲalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêŋ, ma tu dinaŋ-ɲga dec mac nem gatôm wêkaiŋ seŋ ambo tamli-ɲga. ¹¹ Anötö naŋ uŋ Yisu Kilisi sa akêŋ lau batê-ɲga, naŋ ndê ɲalau mbo nem ɲalôm, ma bocdinaŋ dec Anötö oc uŋ mac nem ɲamlic naŋ wêkaiŋ seŋ ambac ndu-ɲga, naŋ sa

mbo tali tiyham tu in̄ ndê ɲalau-ɲga.

ɲalau Dabuŋ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinaŋ asidôwai, lêŋ wakuc yêc naŋ gic yac ɲawaê bu taɲkuc-ɲga, ma dasa lêŋ ɲalôm akwa-ɲga tiyham dom. ¹³ ɲahu bu asa naŋ sa lêŋ dinaŋ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ɲalôm akwa-ɲga ɲa ɲalau ndê ɲaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau naŋ Anötö ndê ɲalau gêm gôlin̄ ɲac, naŋ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôm ɲalau dau su, ma in̄ kôm mac ati lau akiŋ naŋ atôc nem ɲadau, naŋ dom. Mba! ɲalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ɲgac, ma tôm bu ata Anötö bocdec bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ¹⁶ Ma ɲalau dau gêm yac neŋ gatun̄ sa, dec taŋyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkaiŋ Anötö ndê gêŋ lêŋsêm dawhiŋ Kilisi. Yomandô! Yac bu taɲkuc Kilisi ndê lêŋ hôc ɲandê-ɲga, dec oc datap ɲawasi sa dawhiŋ in̄ bocdinaŋ.

ɲawasi naŋ oc meŋ sa têŋ têm ɲambu-ɲga

¹⁸ Têŋ ndoc aô gakôm gauc pi waêŋ ɲayham ti ɲawasi naŋ yac oc datap sa têŋ têm ɲambu-ɲga, naŋ galic gêŋ wapac hoŋ naŋ kwahic dec dahôc dambo nom, naŋ gitôm gêŋ saun̄. ¹⁹ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ yêc nom, naŋ sêmbo sêtôm yac lau naŋ dakêŋ batan̄ ma dahôŋ têm naŋ Anötö oc tôc in̄ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ sêtisac sêwhiŋ yac ɲamalac. Gêŋ dau si atac whiŋ lêŋ bocdinaŋ dom, magoc têŋ ndoc Anötö pucbo nom tu ɲamalac si sac-ɲga, naŋ in̄ ndê yom kêŋ sac gêŋ hoŋ. Magoc yac dakêŋ batan̄ ²¹ bu tiŋambu Anötö oc êŋgapwêc gêŋ hoŋ su yêc lêŋ sêtisac-ɲga. Ma têŋ têm dinaŋ ɲawapac dau oc êŋgwiniŋ yac lau naŋ dati Anötö ndê balêkoc, me gêŋ daŋ naŋ Anötö kêŋ, naŋ tiyham dom, ma yac ti gêŋ hoŋ oc dambo ɲayham ma ti ɲawasi eŋ.

²² Yac taŋyalê bu têŋ têm ɲamata-ɲga e meŋ, gêŋ hoŋ naŋ Anötö kêŋ,

nañ sêhóc ñawapac gitôm awhê nañ bu kôc balêkoc, dec kêсахê ñandê ma tañ. ²³ Ma ñawapac dau kêgwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêgwiniñ yac ñamalac whiñ, dec dambo ti dangi yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôc Ñalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigen gêñ ñatô nañ Anötö gic bata bocdec bu, in oc kôc yac sa dambo dawhiñ in datôm in ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nañ ñandô sa su dom. Bocdinañ kwahic dec yac dahôñ ti dakêñ batan gêñ ñayham nañ oc meñ sa. ²⁴ Têñ ndoc yac dakêñ whiñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nañ yac dakêñ batan bu oc datap gêñ dinañ sa whiñ. Magoc yac neñ dakêñ batan ñahu sip gêñ nañ datap sa su, nañ dom. Yac bu datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom. ²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nañ dalic su dom, ma dahôñ dambo ti atac pa su eñ.

Ñalau Dabuñ gêm yac sa tu daten mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whiñ bocdec bu. Ñalau Dabuñ oc nem yac sa têtñ ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nañ gic waê bu daten mbec pi-nga. Ñalau dau oc nem yac awhañ têtñ Anötö, pi dangi nañ yêc yac neñ ñalôm, nañ tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nañ kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nañ oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Ñalau sêkôm si gêñ hon ña gauc tigen. Ma Ñalau dau teñ mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whiñ solop.

Gêñ dan gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ

²⁸ Ma yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa dati in ndê lau, tôm in dau gauc gêm tidôn, nañ tanyalê bu in gêm gôlin gêñ hon, bu ti yac lau nañ atac whiñ in, nañ neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac muñ su, ma kêyalin yac sa bu oc datôm in Atunçac dau. Ma bocdinañ in ndê Atunçac ti ngac mbêc, ma yac dati in asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac

lau nañ in kêyalin yac sa gwanañ su, nañ in kêgalêm yac, ma kêmasañ lêtñ tu dati lau gitên ma datap in ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hon nañ Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² In kêgamiñ in dau ndê Atu têtñ yac dom, magoc kêkin in meñ mbac ndu tu yac hon-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu in êngamiñ gêñ dan têtñ yac, in oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nañ dapônda nañ. ³³ In dau kêyalin yac sa, ma puñ yac dôñ ma sam yac bu lau gitên. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôlin yom dan pi yac têtñ in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma señ yac su? Ñalên mba. Ñahu bu Yisu Kilisi nañ mbac ndu ma Anötö uñ in sa mbo tali tiyham, nañ ndôc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac awhañ têtñ in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tôm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm? Ñawapac daêsam sêyêc, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêt hon lau tac whiñ bu sêndic yac ndu tu am-nga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-nga. **[BW 44:22]**

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkên kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ daneñ-nga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñaclai nañ bu señ yac su-nga sa, goc gêñ dinañ ñadan oc tôm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whiñ ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nañ atac whiñ yac-nga, nañ dec gêñ hon dinañ ñadan oc tôm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôn bu gêñ dan oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ, nañ datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc baliñ me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tôm dom bu daso Anötö ndê atac whiñ. Ma añela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-nga me gêñ nañ oc meñ sa tiñambu-nga, me ñaclai tidau-tidau me gêñ hon nañ

Anötö kêñ, nañ ñadañ oc tòm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whiñ.

9

Pol tawalô lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu dom

¹ Tu Kilisi nañ aö gakêñ whiñ-nga, dec aö wasôm yom ñandô têt mac. Aö oc wañsau mac dom. Ma yêc aneñ ñalôm, nañ Ñalau Dabuñ gêm gôlin, dec kayalê tidôn bu aneñ yom in yom ñandô eñ. ² Aö wasôm têt mac bu aneñ ñalôm ñawapac ñapañ ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nañ sêkêñ whiñ Kilisi dom-nga. ³ Lau dau aneñ asidôwai ti lhuñwêi Israel-nga, nañ yac mba ñahu tigeñ. Ma aö tac whiñ ndu andô bu ñac lau dau sêkêñ whiñ Kilisi. Aêc, tòm Anötö êmasuc aö su yêc Kilisi-nga, me lic aö gitôm ñgac sac sambuc, magoc lêt dau bu nem ñac sa tu sêkêñ whiñ Yisu-nga, dec aö oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinañ Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têt ñac. In kêmatin pwac whiñ ñac si apai, ma gic bata gêt ñayham daêsam tu nem ñac sa-nga. In kêñ yomsu ti sakin lôm dabuñ-nga têt ñac. ⁵ Ñac hon sêsa akêñ apai nañ Anötö dau kêyalin sa sêti in ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau meñ sa akêñ apai dinañ si dac ñapu. Kilisi dau dinañ in Anötö ñandô ma gêt hon ñadau, dec gic waê bu tampin in tòm bêc hon. Yomandô!

Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasin hon dinañ têt lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkêñ whiñ Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau hon nañ sêsa akêñ †Jakob, nañ sêti lau Israel-nga ñandô, nañ Anötö kêyalin ñac sa, nañ dom. ⁷ Ma ñalêt tigeñ, lau hon nañ sêsa akêñ Abraham, nañ dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tòm yom nañ Anötö sôm têt Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêñ Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. *[Gen 21:12]*

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akêñ Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nañ Anötö sam bu in ndê atui, nañ dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nañ Anötö kêmatin pwac hêganôn ñac, nañ in gêlic ñac tòm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatin pwac têt Abraham bocdec bu:

Têt yala dan ñinga goc aö wambu wameñ, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômngac dan su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpôn nañ Rebeka kôc. Inlu si damba tigeñ, yac mba abañ Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inlu su dom, ma sêkôm gêt ñayham me sac dan su dom, nañ Anötö kêyalin inlu si dan sa gwanan. In sôm yom têt Rebeka bocdec bu:

Ñgac atu oc nem akin ñgac saun. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêt dau kêkuc in ndê lêt ênyalin lau sa-nga tòm in dau gauc gêm, ma tu gwelen nañ ñac dau sêkôm nañ-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom dan tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aö atac whiñ Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdinañ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga in solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu in sôm yom têt Moses bocdec bu:

Aö oc tanwalô lau nañ aö atac whiñ bu tanwalô ñac. Ma aö oc atac apu lau nañ aö atac whiñ bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdinañ Anötö kêyalin lau sa tu ñac dau si atac whiñ me ñac si gwelen-nga dom, magoc tu in dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêt dan tiyham. Sêto yom nañ Anötö sôm têt Parao yêc bocdec bu:

Aö gakêñ am ti kin bu watôc aneñ ñaclai asê pi gêt nañ wakôm têt am, ma bu aneñ ñaê ñawaê sa ma

nem nom ñagameñ sambuc ahuc.
[Eks 9:16]

¹⁸ Ñalêñ dinañ Anötö tawalô lau nañ inñ tac whiñ bu tawalô, ma lau nañ inñ tac whiñ bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nañ kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem dañ oc sôm yom têtñ aö bocdec bu, “Lêñ dau bu bocdinañ, dec tu sake-ña Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasañ lêtñ hoñ tidôn tôm inñ gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtñ dau-ña dañ?”

²⁰ Magoc aö wasôm têtñ am ñamalac bocke nañ gauc gêm bu sôm yom kainñ dinañ pi Anötö. Bocke ma lôñ andô dañ oc sôm têtñ ñamalac nañ kêmasañ inñ ma ndac, “Tu sake-ña am kêmasañ aö kainñ dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasañ lôñ-ña dau inñ ti ñadau. Ma inñ gitôm bu kôm nom-dac ma êmasañ gêtñ ñayham tiwaê dañ, me gêtñ ñambwa waêmbe dañ, tôm inñ dau gauc gêm.

²² Ma ñalêñ tigenñ Anötö inñ ñadau, ma tôm bu kôm tôm inñ atac whiñ. Lau nañ sêkôm sac sic waê bu sêniña, ma Anötö bu têtñ ndê atac ñandê ti inñ ndê ñaclai asê têtñ ñac, dec oc tôm. Ma inñ bu gauc nem bu kôm ndê ñalôm dôn, ma hê yom malô sa têtñ ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ Inñ bu êñkuc lêtñ yom malô-ña dinañ, dec inñ oc kôm tu bu têtñ inñ ndê ñawasi atu asê têtñ lau nañ sic waê bu sêtap inñ ndê tawalô sa-ña. Lau dau inñ kêyalinñ ñac sa gwananñ su, bu sêwêkainñ inñ ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônñ yac lau nañ Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nañ lau Israel dom, nañ bocdinañ. ²⁵ Tôm Anötö ndê yom nañ propet Hosea to bocdec bu:

Lau nañ aneñ lau dom, nañ aö oc wasam ñac bu aneñ lau. Ma bawhê nañ muñ-ña aö atac whiñ inñ dom, nañ aö oc wasam inñ bu aneñ bawhê atac whiñ-ña.

²⁶ Ma yêc gameñ tigenñ nañ muñ-ña aö gasôm têtñ ñac bu, “Aneñ lau mac dom,” nañ lau oc sêsam ñac bu, “Anötö Tali Ñadau ndê balêkoc.” [Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-ña bocdec bu:

Lau Israel-ña ñac lau daêsam ñandô, gitôm gangac gwêc-ña. Magoc Pômdau oc nem hoñ si dom, oc kôm ñandôlu eñ sa. ²⁸ Bu yom nañ Pômdau kêmatinñ tidôn, nañ inñ oc kôm ñandô sa yêc nom, ma ndic dabinñ ñagahô eñ. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dañ tiyham nañ Aisaya hoc asê muñ su:

Pômdau Ñaclai Ñadau bu hu yac neñ lau wakuc ñatô sinñ gacgeñ sêmbom dom, dec oc dandinñ gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-ña sêkêñ whiñ dom, dec sêti lau gitêñ dom

³⁰ Bocdinañ oc dasôm sake pi Anötö ndê lêtñ ênyalinñ lau sa-ña? Lau nañ lau Israel dom, nañ sêkôm gwelenñ tu sêñsalê lêtñ gitêñ-ña dom, magoc sêtap sa tu sêkêñ whiñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-ña. ³¹ Ma lau Israel-ña sêñsalê lêtñ gitêñ yêc yomsu ñalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, ñahu bu ñac sêkêñ whiñ gwelenñ nañ Yisu kôm tu ñac-ña, nañ dom. Ñac gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêñ, tu ñac dau si gwelenñ-ña, ma bocdinañ ñac sêtôm lau nañ sêtinñ gahi pi hoc ma sêpeñ. ³³ Tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Alic su nañ! Aö gakêñ hoc dañ kalhac Lôc †Sayon, nañ lau daêsam oc sêtinñ gahi pi ma sêpeñ. Magoc asa nañ kêtñ whiñ inñ, nañ oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aö tac whiñ ñandô ma gatenñ mbec têtñ Anötö, bu lau Israel-ña nañ sêkêñ whiñ Yisu dom, nañ oc sêkêñ whiñ dec sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ña sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêtñ. Ñac sêkôm gêtñ dau, magoc ñac si gauc sa pi yom ñandô dom. ³ Ñahu bu ñac gauc gêm bu sêtôtñ ñac dau si lêtñ asê

tôm lêng gitên. Magoc ñac sem gauc lêng nañ Anötö kêmasañ bu sam yac bu lau gitên, dec sêsôc lêng dau ñapu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêng gitên gic bata yomsu hoñ, dec lau hoñ nañ sêkên whiñ Yisu, nañ Anötö gêlic ñac bu lau gitên.

Anötö ndê lêng nem lau si-nga

⁵ Lêng bu lau sêti lau gitên tu sêñkuc yomsu-nga, nañ Moses whê sa bocdec bu:

Asa nañ bu êñkuc yomsu hoñ ñapep en, nañ oc ndöc tali tu yomsu-nga. *[Lev 18:5]*

⁶⁻⁷ Magoc ñamalac dañ oc tôm bu t i ñamalac gitên tu in kêkuc yomsu-nga lec dom. Lêng dati lau gitên tu yac neñ dakên whiñ-nga, nañ meñ sa tiawê su. Tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. *[Diut 30:13]*

Bocdinañ yac dapônda ñamalac dañ bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meñ, me bu sip lambwam ndi bu kôc in su akên lau batê-nga dom, tu bu datap yom pi lêng dakên whiñ-nga ñahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêng dakên whiñ-nga dec yac ahoc asê têng mac su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau siñ dau têng mac dom, bu mac akôc sa sip nem ñalôm su, ma mac asôm ambo. *[Diut 30:14]*

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kên whiñ ti nem ñalôm sambuc bu Anötö uñ Yisu sa akên lau batê-nga, ma whamsuñ hoc yom asê bu Yisu in am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem ñalôm nañ am kên whiñ, dec Anötö gêlic am bu ñamalac gitên, ma yêc am nem whamsuñ am hoc nem kên whiñ Yisu-nga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Asa nañ kên whiñ in, nañ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nañ lau Israel dom, nañ ñalên tigen. Pômdau tigen dec ti lau hoñ si Pômdau, ma lau hoñ nañ sêta in ndê ñaê, nañ

in oc êmwasiñ ñac ñandô. ¹³ Tôm yom nañ propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hoñ nañ sêta Pômdau ndê ñaê, nañ Anötö oc nem ñac si. *[Joel 2:32]*

¹⁴ Magoc lau nañ sêkên whiñ Yisu su dom, nañ oc sêta in ndê ñaê ñalên bocke? Ñac bu sêngô in ñawaê dom, dec oc sêkên whiñ ñalên bocke? Ma lau bu sêhoc ñawaê ñayham asê têng ñac dom, dec oc sêngô ñalên bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêñkiñ lau aheñ-nga sêsa sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalên bocke? Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm:

Lau nañ sêngô ñawaê ñayham, nañ oc sêtisambuc lau aheñ-nga nañ sêñsêlên sêmeñ tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. *[Ais 52:7]*

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinañ yac neñ dakên whiñ ñahu sip dañgô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hoñ sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau dañ sêkên whiñ yom nañ yac ahoc asê, nañ dom. *[Ais 53:1a]*

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Yom dau sa têng nom ñabatiñ hoñ, ma lau sêngô yêc nom ñagameñ sambob. *[BW 19:4]*

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac dañ tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nañ sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nañ Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hoñ aô kamatôc aman tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau dañgapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têng lau gameñ apa-nga gi. Yom nañ Anötö sôm têng lau Israel-nga, nañ whê gên dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmbe sa, e kôm mac anem lêmuñ ñac. Ma watoc

lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac nandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nanj sênsalê aô dom, nanj sêtap aô sa. Ma gatôc daunj asê têtj lau nanj sêndac aô dom nanj. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinañ aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê inj ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô daunj ngac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc danj, nanj gasa akêtj Benjamin ndê tonj. ² Anötö puc dômbwê inj ndê lau nanj inj kêyalinj nac sa gwananj su, nanj dom. Gauc nem yom nanj sêto yêc pi Elaija, têtj ndoc inj pu lau Israel-nga têtj Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, nac sic am nem lau propet ndu, ma sêsenj alta nanj lau sem akinj am sêmbo, nanj su. Aô tanjwasênj dec gasôc am njapu, ma nac bu sêndic aô ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom nanj Anötö ô têtj inj bocdec bu:

Aô gasinj anenj lau 7,000 sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj sêpônj haduc têtj anötö tasanj Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Njalênj tigenj kwahic dec lau tonj danj sêmbo lau Israel-nga njalôm, nanj Anötö kêyalinj nac sa sêti inj ndê, kêkuc inj ndê lêtj êmwasiñ lau njambwa-nga.

⁶ Nac sêtap Anötö ndê mwasinj sa tu nac dau si sakinj-nga dom. Anötö bu ênyalinj nac sa tu nac si sakinj-nga, dec yom nanj dasôm pi inj ndê lêtj êmwasiñ lau njambwa-nga, nanj oc yom njandô dom.

⁷ Bocdinañ oc dasôm sake? Lau Israel-nga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêtj yêc Anötö anjô-nga, magoc gitôm dom. Magoc nac si lau nanj Anötö dau kêyalinj nac sa, nanj sêtap lêtj sêti lau gitêtj-nga sa. Ma nac si lau

natô, Anötö kôm nac si njalôm njadandi sa, ⁸ tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Anötö kênj njasec kôm nac si njalôm ahuc, ma inj kôm nac si tandô tipec ma nac si dangasunj hôc ahuc. Ma nac sêmbo bocdinañ njapanj e meñ têtj kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasinj nanj nac bu sênenj-nga, nanj oc kac dau kwi ma kênj sac nac, gitôm huc me akô bu kôc nac dônj-nga, ma gitôm hoc sêtinj gahi pi-nga, ma gitôm njagêyô sac bu kênj wapac nac. ¹⁰ Anötö kôm nac si tandô tipec, e sêlic gameñ apu. Ma inj kênj nac sêhóc njawapac njapanj e dômbwêkwa mbwê-alô. *[BW 69:22-23]*

Lau apa sêtap mwasinj sa tu lau Israel-nga

¹¹ Aô bu wakêtj gêndac danj tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-nga sêpenj e singa gacgenj, me mba? Aô wasôm têtj mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-nga, dec lau nanj lau Israel dom, nanj sêtap Anötö ndê lêtj nem lau si-nga sa. Ma gêtj dau oc kôm lau Israel-nga sênem lêmunj lau apa dau. ¹² Magoc nac si giso dau ti senj bu lau apa honj sêtap Anötö ndê mwasinj sa hôc gêlêc. Ma nac lau Israel-nga dau bu sêkac dau kwi ma sêkêtj whinj Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasinj sa ênjêc, nac lau Israel-nga dau, ma lau gameñ apa-nga sêwhinj.

¹³ Aô gato yom dindec têtj mac lau nanj lau Israel dom. Anötö kêyalinj aô sa gati aposel tu bu wahoc njawê njayham asê têtj mac-nga. Ma aô atac njayham atu tu anenj gwelenj dindec-nga. ¹⁴ Nahu bu mboe anenj asidôwai Israel-nga natô oc sênem lêmunj Anötö ndê mwasinj nanj mac atap sa, e kôm nac sênem dau kwi ma sêtap lêtj Anötö nem nac si-nga sa sêwhinj. ¹⁵ Kwahic dec nac sêkôc njawê njayham pi Yisu sa dom, ma tu dinañ-nga dec lau gameñ apa-nga honj sênjgô njawê nanj hê wamba nac têtj Anötö. Magoc lau

Israel-nga bu sêkôc nawaê nayham dau sa ma sêkêñ whiñ Yisu, dec ñac oc sêtôm lau nan sêtisa akêñ lau batê-nga. ¹⁶ Gêñ nandô mbêc nan dakêñ ti da têt Anötö nan gêñ dabuñ, ma oc kôm gêñ nandô nambu-nga hon ti dabuñ. Ma Anötö bu lic a dan ñawakac bu dabuñ, dec in oc lic a dau ñasañgac hon bu dabuñ bocdinañ.*

Pol gêm dôhôn lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-nga gitôm a tolib malac-nga nan Anötö tim ñasañgac ñatô kic. Ma mac lau nan lau Israel dom, mac atôm a olib saleñ-nga ñasili. Ma Anötö kôc mac, ma sô mac dôñ pi a olib malac-nga dau ñampê, awhiñ a dau ñasañgac ñatô, bu atap ñakwi nayham sa yêc a olib dinañ ñawakac. ¹⁸ Bocdinañ atoc daôm sa tu mac akôc a ñasañgac nan siñga su, nan si mala-nga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec gauc nem bu mac akêñ ñaŋga têt a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ñaŋga yêc a olib ñawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ñasañgac ñatô su, tu bu kôc mac sa aô ñac su. ²⁰ Yom dau in yomandô, tigen gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akêñ whiñ Yisu-nga, ma tim ñac su bu ñac sêkêñ whiñ dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasañgac solop nan Anötö tim ñatô su. Ma in gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinañ-nga dec aňyalê tidôn bu Anötö in Anötö êmwasiñ lau-nga, ma in Anötö kên ñagêyô têt lau-nga whiñ. In kên ñagêyô têt lau nan sêpen, magoc kêmwasiñ mac. Asap in ndê mwasiñ dinañ dôñ. Bu mba, dec in oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-nga dinañ bu sêkac dau kwi ma sêkêñ whiñ Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma in gitôm bu kên ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-nga ñasañgac solop dom,

magoc Anötö kôc mac yêc a olib saleñ-nga, ma kên mac ati a olib malac-nga ñasañgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu in kôc a dau ñasañgac solop, ma kên ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hon

²⁵ O asidôwai. Yom dindéc ñahu sip ñalôm gi, ma aô tac whiñ bu mac aňyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-nga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmboc bocdinañ e lau gameñ apa-nga hon nan Anötö kêgalêm ñac sa, nan sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôliñ ñapu su nan. ²⁶ Ma ñalêñ dinañ dec Anötö oc nem lau Israel-nga hon si, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Ngac nem lau si-nga oc meñ sa akêñ Lôc Sayon. Ma in oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aô wamatiñ aneñ pwac whiñ ñac, têt têt nan aô oc wasuc ñac si sac kwi. *[Ais 59:20-21]*

²⁸ Lau Israel-nga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc nawaê nayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinañ-nga nawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyaliñ ñac sa gwanan su, dec tac whiñ ñac tu aban Israel-nga. ²⁹ Bu galem ti mwasiñ nan Anötö gic bata têt lau, nan in oc tôm dom bu señ su. ³⁰⁻³¹ Muñ-nga mac lau gameñ apa-nga danampêc têt Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-nga dangapêc têt Anötö, dec mac atap in ndê tawalô sa. Ma tu dinañ-nga ñac lau Israel-nga nan kwahic dec dangapêc têt Anötö, nan tinambu oc sêtap in ndê tawalô sa sêwhiñ. ³² Bu Anötö sam lau hon bu lau dangapêc-nga. In tôc gêñ dau tiawê, dec lau hon nan bu sênem dandi kwi, nan in oc tawalô ñac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiñ ti in ndê gauc in gêñ atu andô, ma in kêyalê gêñ hon e pi sa timala en. Asa oc

* **11:16:** Yom dau in gitôm yom gôliñ dan. Yom pi gêñ nandô mbêc ma a ñawakac, nan hêganôn lau Israel-nga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-nga si apai sa ma gêlic ñac bu lau dabuñ, ma ñac si lau wakuc bu sêkêñ whiñ Yisu, dec in oc lic ñac bu lau dabuñ ñalêñ tigen.

nditôm bu ênyalê in ndê lêng me yom nan tidôn yêc in-nga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêny gauc têng in? [*Ais 40:13*]

³⁵ Ma asa tôm bu kêny gêny nayham dan têng Anötö, dec Anötö oc kêny gêny têng in ô? [*Job 41:11*]

³⁶ Bu gêny hon sa akên in ndê, ma in ti gêny hon nahu ma ti gêny hon ndau bocdina. Datoc in ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa ney lêng wakuc dawhin Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom hon nan aô gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têng mac-nga nan. Dec akên daôm sambuc bu anem akiy Anötö tôm mac nem bêc ambo tamli-nga hon. Akên daôm sambuc atôm da tali ma dabun, nan oc ndic Anötö tandô nayham. Mac nem lêng ndandô anjuk Nalau Dabun tu anem akiy Anötö-nga dau dina. ² Anselêng ti asa nem lêng atôm lau nom dindéc-nga dom, magoc ati lau wakuc tôm Anötö kêny gauc wakuc têng mac. Ma bocdina mac oc atôm bu anjahê gêny hon, ma anjalê mêtê gitên, ma mêtê nawasi ma mêtê nan oc ndic Anötö tandô nayham, nan in atac whin bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiy yac nalêng têngtên

³ Tôm Anötö ndê mwasiy puc aô dôn, dec wasôm têng mac hon têngtên ndi, bu atoc daôm sa ênlêc dom, magoc akôc gauc napep pi daôm. Bu mac hon akên whin Yisu tôm mwasiy nan Anötö dau gic sam têng mac nalêng têngtên. ⁴ Yac tanyalê bu namalac dan in namlic tigen, magoc nagên daêsam sêyêc in ndê namlic tigen dina. Ma gêny dau sêwêkain gwelen têngtên. ⁵ Ma nalêng tigen dina, yac lau daêsam nan dakên whin Kilisi su, nan dati Yisu ndê gôlwac dabun tigen, ma yac tigen-tigen dambo tu danem lau hon nan sêmbo gôlwac dabun nalôm, nan sa. ⁶ Yac dawêkain mwasiy dakôm gwelen-nga têngtên, tôm Anötö

kêmwasiy yac nalêng. Asa nan tap mwasiy hoc yom asê tôm propet-nga sa, nan kôm tôm in ndê kêny whin tôc asê. ⁷ Asa nan tap mwasiy nem akiy gôlwac-nga sa, nan nem akiy man. Ma in nan tap mwasiy sa bu êndôhôn Anötö ndê yom têng lau, nan bocdina. ⁸ Asa nan tap mwasiy sôm yom nayham-nayham tu puc lau dôn-nga sa, nan kôm. Ma asa nan Anötö ndê mwasiy kac in bu kêny gêny tu nem lau nalôm sawa sa-nga, nan kêny ti ndê nalôm sambuc. Asa nan tap mwasiy bu nem gôlin gôlwac-nga sa, nan kôm ti licbalê, ma in nan tap mwasiy tawalô lau-nga sa, nan tawalô lau ti atac nayham.

Mêtê atac whin-nga

⁹ Mêtê atac whin-nga in gêny dasôm nambwa-nga dom. Dakôm ndandô sa nalêng bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê nayham dôn. ¹⁰ Dakên ney nalôm sambuc tu atac whin asidôwai-nga, ma datoc nac sa hôc gêlêc dau dandic nawae. ¹¹ Dakên dau sambuc tu danem akiy Pômdau-nga, ma dakôm ti nalôm lu-lu dom. ¹² Gêny nan dakên batan bu Anötö kôm, nan dahôn ti atac nayham, dalhac nanga tu dahôc nawapac-nga ti ney atac pa su, ma dasap mêtê daten mbec-nga dôn napan. ¹³ Dakên gêny tu danem Anötö ndê lau dabun nan sêpônnda dau, nan sa-nga, ma dandic ya nac. ¹⁴ Lau nan sêkên kisa mac, nan apucho nac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec nac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac nayham, dec atac nayham awhin nac. Ma lau bu setan, nan atan awhin nac. ¹⁶ Apiy daôm dôn ti nalôm tigen. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whin lau waêmbe ma ambo ahê nac dom.

¹⁷ Akôm mêtê sac ô sac nan sêkôm têng mac, nan dom. Ayob daôm napep bu akôm mêtê nan lau hon sêlic bu nayham en. ¹⁸ Anjahê bu nditôm, dec ambo awhin lau ti yom malô en, ma mac daôm akôm gêny dan bu asen yom malô su dom. ¹⁹ O aney asidôwai, akên nagêyô ô sac dom, magoc akên

lau nanj sêkôm sac têtj mac sêsip Anötö amba e sêtap inj dau ndê atac nandê sa. Bu sêto yom danj yêc, nanj sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenj sac njagêyô-nga yêc aö amanj, ma aö dauj oc wakênj.” *[Diut 32:35]*

²⁰ Akênj njagêyô dom, magoc akôm tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Am nem njacyo bu gêtj yô inj, nanj kêtj gêtj inj nenj. Inj bu bu yô inj, nanj kêtj bu inj nôm. Am bu kôm bocdinañ, dec oc kôm inj maya dau njalênj sac. *[Prov 25:21-22]*

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê njayham enj e aku sac dulu.

13

Dasôc gôlinjwaga njapu

¹ Gôlinjwaga honj nanj sem gôlinj sêmbo nom, nanj si njac lai njahu yêc Anötö, ma inj dau kêtj njasawa têtj njac bu sênem gôlinj. Njaci si danj hóc asê njambwa dom. Bocdinañ lau honj sêsôc njac njapu sêndic njawaê. ² Asa nanj tec bu sôc gôlinjwaga njapu, nanj tec gôlinj nanj Anötö dau kêtj, ma inj oc tap matôc sa. ³ Gôlinjwaga si njac lai yêc bu sêmatôc lau, magoc njac si matôc dau gic waê lau nanj sêkôm mêtê njayham, nanj dom, gic waê lau nanj sêkôm mêtê sac. Tu dinañ-nga dec akôm mêtê njayham enj, ma gôlinjwaga oc sêlic mac njayham, ma mac oc atôc daôm tu gôlinjwaga si matôc-nga dom. ⁴ Njahu bu njac sêti Anötö ndê lau akinj bu sêyob yac dambo njayham-nga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, nanj atôc daôm, bu njac sêkôc njac lai bu sêmatôc lau, ma njac lai dau inj gêtj njambwa dom. Njaci Anötö ndê lau akinj nanj sêto inj su sêmbo nom, bu sêkêtj njagêyô têtj lau nanj sêkôm mêtê sac nanj. ⁵ Tu dinañ-nga dec dasôc gôlinjwaga njapu. Njahu bu njac si njac lai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêtj danj whinj bocdec bu. Tanjalê yêc neñ njalôm bu dasôc njac njapu, inj lêtj solop.

⁶ Gôlinjwaga dinañ sêkêtj si têtj tu sênem gôlinj tôm Anötö ndê lau akinj,

ma tu dinañ-nga dec inj solop bu mac akêtj takis bu anemlihi njac. ⁷ Aêc! Gêtj bocke nanj mac ac waê bu akêtj, nanj akêtj. Takis me mone bocke nanj mac ac waê bu akêtj, nanj akêtj. Lau nanj sic waê bu mac atoc njac sa, nanj dec atoc njac sa, ma lau ti njac lai, nanj asôc njac njapu njapep.

Mêtê atac whinj asidôwai-nga

⁸ Ayob daôm bu têtj danj yêc mac-nga dom. Têtj tigenj yêc mac-nga, nanj bu akêtj nem atac whinj lom daôm. Bu asa nanj tac whinj inj ndê asidôwai, nanj kôm Anötö ndê yomsu honj njandô sa. ⁹ Bu yomsu nanj Moses to bocdec bu, “Kôm gêtj mockainj-nga dom. Ndic njamalac ndu dom. Nem kanj gêtj dom,” ma “Tamgatu gêtj dom,” ma yomsu njatô honj, nanj njahu sip yomsu tigenj dindec, “Atac whinj lau menjan am-nga gitôm am atac whinj daôm.” ¹⁰ Asa nanj kêtjuc mêtê atac whinj-nga, nanj oc kôm lau menjan inj-nga njayom dom. Bocdinañ mêtê atac whinj lau-nga kôm yomsu honj njandô sa.

Bêc njambu-nga menj kêtj

¹¹ Asap mêtê atac whinj-nga dôn njapanj, bu mac anjalê têtj kwahic dec-nga su. Têtj ndoc dakêtj whinj tiwakuc, nanj dalic bu bêc datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga njandô sa, nanj yêc ahê dôn yêc. Magoc kwahic dec bêc dau menj kêtj su. Bocdinañ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêtj bu lanjê. Bocdinañ dahu mêtê njasec-nga honj siñ, ma dasap mêtê njawê-nga dôn, gitôm dakôc wapa dandic siñ-nga sa. ¹³ Tanjêlêñ ti dasa neñ lêtj njapep, nditôm lau nanj sêmbo njawê njalôm. Dakôm mêtê sac atac njagalac-nga me danôm gêtj êñinj yac-nga dom. Dasa lêtj mockainj-nga ma dakôm mêtê mayan-nga dom. Ma dahu mêtê atac njandê-nga ma mêtê lêtj-nga honj siñ. ¹⁴ Anjêlêñ ti asa nem lêtj anjuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc inj ti nem njakwê. Ma mac nem njalôm akwa bu êñgili mac bu akôm sac, nanj goc asôc njapu me akôm njandô sa dom.

14

Yom pi lau nanj sêkêñ whinñ nanja dom

¹ Lau nanj si sêkêñ whinñ nanja dom, nanj akôc ñac sa, ma alic ñac sac pi yom ma pi lêñ nanj Pômdau tôc tiawê têtñ yac dom, nanj dom. ² Lau ñatô sêkêñ whinñ nanja dec señ gêtñ honj. Magoc lau ñatô sêkêñ whinñ nanja dom, dec sêkêñ yao wata ma señ dom. ³ Am asa nanj gêlic gêtñ honj ñayham tu neñ-ñga, nanj pu lau nanj sêtéc wata, nanj dom. Ma am asa nanj gêtñ wata dom, nanj pu lau nanj señ wata, nanj dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc gêm bu êmatôc ñamalac danj ndê ñgac akinj? Ñgac akinj dau ndê ñadau oc êñsahê inñ ndê lêñ, ma sôm bu inñ lhac, me inñ peñ. Ma inñ oc lhac, ñahu bu Pômdau gitôm bu puc inñ dôñ.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau ñatô sêtéc bêc danj sa bu bêc dabunñ hóc gêlêc bêc ñatô su. Ma lau ñatô sêlic bêc honj tôc dau. Magoc ñalêñ solop bu lau honj sêkôc gauc pi lêñ sênem akinj Anötö-ñga, ma sêkôm tôc ñac dau si ñalôm kac ñac. ⁶ Lau nanj sêtéc bêc ñatô sa kêlêc, nanj sêkôm tu sêtéc Pômdau sa-ñga. Ma lau nanj señ wata, nanj sem danje Anötö, dec señ gêtñ dau ma sêtéc Pômdau sa. Ma ñac nanj señ wata dom, nanj sêkêñ yao gêtñ dau tu sêtéc Pômdau sa-ñga. Ma ñac bocdinañ sem danje Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakêñ whinñ Yisu-ñga ñalôm, nanj ñamalac danj ti ñadau dau tu inñ ndê têtñ mbo tali-ñga, me tu ndê têtñ mbac ndu-ñga dom. ⁸ Yac bu dambo tanli me dambac ndu, nanj dambo tu dapu P ômdau ndê waê sa-ñga. Yomandô. Yac bu dambo tanli me dambac ndu, nanj dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ tu sake-ñga mac alic nem asidôwai sac, me apu ñac tu yom ñambwa-ñambwa-ñga? Yac tanjalê su bu yac honj oc dalhac Anötö anjô-ñga

têtñ inñ ndê bêc êmatôc lau-ñga. ¹¹ Tôc yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aô gambo tanli yomandô, dec anjalê pi ñandô bu lau honj oc sêpônñ haduc têtñ aô, ma sêhoc si yom asê yêc Anötö anjô-ñga.” [Ais 45:23]

¹² Yom dau tôc asê tiawê bu yac tigenñ-tigenñ oc dalhac Anötö anjô-ñga, bu dawhê dauñ neñ lêñ sa têtñ inñ.

Mêtê atac whinñ-ñga oc kôm asidôwa danj peñ dom

¹³ Tu dinañ-ñga dec danem dôhônñ dauñ neñ lêñ whinñ asidôwai si lêñ tu dapu ñac-ñga dom. Ma dayob bu dakôm gêtñ danj, nanj oc tôc bu lhac asidôwa danj ahuc e inñ so Anötö ndê lêñ, nanj dom. ¹⁴ Aô gakêñ whinñ Pômdau Yisu, dec whê aneñ gauc sa, ma kayalê tidônñ bu gêtñ honj inñ ñayham yêc Anötö anjô-ñga. Magoc ñamalac danj bu kêtñ whinñ bu gêtñ danj inñ ñadômbwi yêc Anötö anjô-ñga ma kêtñ yao bu neñ dom, goc gêtñ dau ñadômbwi yêc ñamalac dau anjô-ñga. ¹⁵ Magoc mac bu aneñ gêtñ danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê ñalôm ñawapac, dec mac atôc mêtê atac whinñ-ñga têtñ inñ dom. Ayob daôm bu mac nem lêñ aneñ gêtñ-ñga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu inñ-ñga, nanj ndê kêtñ whinñ tisac dom. ¹⁶ Akôm gêtñ honj ti gauc, ma bocdinañ lau danj oc sêtôm dom bu sêpu gêtñ nanj mac alic ñayham. ¹⁷ Lêñ nanj dambo †Anötö ndê gôlinñ ñapu, nanj ñahu hêganônñ gêtñ danenñ ti danôm-ñga dom. Magoc dambo Anötö ndê gôlinñ ñapu ñahu sip dasa lêñ gitêtñ, ma dambo ti yom malô ma ti atac ñayham nanj Ñalau Dabunñ punñ dôñ sip yac neñ ñalôm têtñ-têtñ. ¹⁸ Asa nanj bu nem akinj Kilisi êñkuc lêñ dinañ, nanj Anötö oc lic inñ ñayham, ma lau nom-ñga sêwhinñ oc sêmpinñ inñ.

¹⁹ Bocdinañ dasap lêñ yom malô-ñga dôñ, ma dakôm gêtñ honj tu dapuc asidôwai honj dôñ ma dalhac ñanja. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelenñ popoc tu yom pi gêtñ danenñ-ñga-ñga dom. Gêtñ honj inñ ñayham tu danenñ-ñga, magoc

yac bu dakôm ñamalac dan ndê kên whin tisac tu gên nan tan-nga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu anen wata me anôm wain me akôm gên natô nan kôm nem asidôwa dan ndê kên whin tisac, nan ñayham bu mac ahu gên dau sin yêc-nga.

²² Yom bocke nan am kên whin pi gên hon dinan, nan kôc dôn yêc amlu Anötö ñalhu. Asa nan kôc gauc ñapep pi gên hon dinan e kôm giso dom, nan oc tap Anötö ndê mwasin sa. ²³ Magoc ñamalac nan gên gên ma ñalôm lu-lu pi gên dau, nan kékuc lên kên whin-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lên bocke nan am kên whin bu lên solop yêc Anötö anğô-nga, nan kôm. Gên bocke nan am kôm ti atac lu-lu, nan sac.

15

Dakôm gên hon tu danem asidôwai sa-nga

¹ Yac lau nan dakên whin ñanğa, nan dahôc ñawapac dawhin lau nan sêkên whin babalê, tu bu danem ñac sa-nga dandic ñawaê. Dakôm gên tu dapo dau sa-nga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ñayham tên lau menpan yac-nga tu danem ñac sa-nga, ma tu dapuc ñac dôn-nga. ³ Gauc nem Kilisi. In kôm gên dan tu dau ndê atac whin-nga dom, magoc kôm gên hon kékuc Anötö ndê atac whin. Ma tu dinan-nga dec sêpu in, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Lau nan sêpu am, nan sêpu aô bocdinañ. *[BW 69:9]*

⁴ Anötö ndê yom hon nan sêto yêc mun su, nan Anötö kên bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôn bu dalhac ñanğa, ma êngilí yac bu dahu ñandô ñayham nan dakên batan dambo, nan sin dom.

⁵ Anötö nan puc mac dôn ma kégilí mac bu alhac ñanğa, nan pin mac hon dôn tu anğuc Yisu Kilisi-nga. ⁶ Ma ñalên dinan in oc kên mac ambo ti nem ñalôm tigen, ma awham pitigen

ma ahoc yac nen Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ñawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hon ñawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkên whin Yisu-nga hon sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalên dinan mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aô wasôm tên mac bu Kilisi men gitôm lau Israel-nga si ngac akin, bu kôm yom nan Anötö gic bata tên aban Israel-nga, nan ñandô sa. ⁹ Ma lau nan lau Israel dom, nan oc sêmpin Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tu dinan-nga aô wampin am tên ndoc aô wambo wawhin lau gameñ apa-nga. Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga. *[BW 18:49]*

¹⁰ Ma yom dan tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhin Anötö ndê lau Israel-nga. *[Diut 32:43]*

¹¹ Ma dan tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hon ampin Pômdau. Ma mac lau hon anem wê atoc in sa-nga. *[BW 117:1]*

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dan oc puc pi men yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hon. Ma lau nan lau Israel dom, nan oc sêkên bata bu in nem ñac si. *[Ais 11:10]*

¹³ Aô waten Anötö, nan ti gên ñayham hon nan yac dakên batan, nan ñahu, bu kên atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akên whin Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinañ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôn bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gên ñandô ñayham nan mac akên batam ambo.

Pol ndê gwelen ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O anen asidôwai. Yêc anen ñalôm aô gakên whin ñanğa bu mac akôm mêtê ñayham en, ma mac anyalê yom ñandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn tên daôm. ¹⁵ Tu Anötö ndê mwasin nan kên tên aô-nga, dec

gato yom pi gêñ ñatô ti ñanga têt mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasin aö, dec kêyalin aö sa bu wanem akin Yisu Kilisi tòm dabunsga, bu wahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga. Ma tu aneñ gwelen dindéc-nga dec lau gameñ apa-nga nañ sêkêñ whin Yisu, nañ oc sêti lau dabun ña Ñalau Dabun ndê ñac lai, ma ñac oc sêtôm da nañ Anötö gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinañ dec aneñ ñahu gapo daun sa tu gwelen nañ gakôm tu Anötö-nga, nañ Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aö gatec bu wasôm yom pi gêñ nañ aö daun gakôm, tigen wasôm yom pi gêñ hon nañ Kilisi dau kôm. Aö gahoc ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga, ma sêlic gêñ daêsam nañ aö gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac danğa wambu Anötö. ¹⁹ In ndê Ñalau Dabun kêt ñac lai têt aö bu wakôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam. Bocdinañ aö gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala eñ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameñ hon e meñ têt gameñ Ilirikum-nga. ²⁰ Aö gatec bu wakwê andu pi lhac alhö nañ ñamalac dan kêsuhun mun su. Bocdinañ têt ñamata-nga e meñ, aö atac whin bu wasôm ñawaê ñayham asê têt lau nañ dangasun sambuc Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Tòm yom dan nañ sêto mun su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nañ sêngô in ñawaê dan dom, nañ oc sêlic in. Ma ñac nañ sêngô yom pi in su dom, nañ oc sênyalê in. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-nga kêsî

²² Tu gwelen dinañ hê aö dön ñapañ-nga, dec gitôm dom bu watêt mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aö ñalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec aneñ gwelen pacndê yêc gameñ dindéc. ²⁴ Bocdinañ aö gauc gêm bu watêt gameñ Spein-nga wandi, ma têt ndoc wanşêlên wandi, nañ dec gauc gêm bu walic mac têt ndoc dinañ. Aö tac whin ñandô bu

wambo wawhin mac tòm bêc ñatô, ma gakêt batan bu tinambu mac oc anem aö sa bu watêt Spein wandi. ²⁵ Magoc gêñ ñamata-nga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêñ whin-nga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-nga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêñ whin-nga nañ sêpôn da dau yêc malac Jerusalem, nañ sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêt dau in solop. Ñahu bu lau gameñ apa-nga si têt yêc lau Israel-nga. Ñac sêtap mwasin nem ñac si gatu sa-nga sa tu Kilisi-nga, nañ meñ akêt lau Israel-nga si ton. Bocdinañ solop bu ñac sêkêñ si awa nom-nga ñatô, bu sênem lau Israel-nga nañ sêpôn da dau, nañ sa, ma sêo si têt.

²⁸ Têt ndoc gwelen dindéc pacndê su, ma wakêt awa dindéc sip lau Jerusalem-nga amba su, nañ goc watêt Spein wandi. Ma têt têt dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêt whin bu têt ndoc waloc wambo wawhin mac, nañ Kilisi oc êmwasin yac hon êñlêc.

³⁰ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, ma tu mêtê atac whin-nga nañ Ñalau kêt têt yac, dec wateñ mac bu alhac awhin aö, ma dahôc ñawapac ñawaê ñayham-nga dawhin daun. Ma aten mbec têt Anötö tu aö-nga. ³¹ Aten mbec bu Anötö êñgaho aö su yêc lau gameñ Judia-nga nañ sêkêñ whin Yisu dom, nañ amba. Ma aten mbec bu gwelen nañ gakôm bu wanem lau sêkêñ whin-nga sa yêc malac Jerusalem, nañ oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötö bu lic ñayham, dec tinambu watêt mac waloc ti atac ñayham, ma wanwhañ daun wawhin mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Ñadau whin mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêt acsalô têt in ndê silip nañ sêmbô malac Rom

¹ Yac neñ lhuñwê kêt whin Yisu-nga dan gêm akin gôlôwac dabun yêc

malac Kenkria, nañ ndê ñaê Pibi. Aö bu wawhê in sa têt mac bu in awhê ñayham. ² In gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whin, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc in sa tu Pômdau ndê ñaê-nga, ankc Anötö ndê lau dabuñ si lêt solop. Ma anem in sa tu gêt bocke nañ ponda dau-nga.

³ Akêt aneñ acsalô ñayham têt Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nañ sêkôm gwelen sem akind Yisu Kilisi-nga sêmbo malac Rom, tôm aö gakôm gambo gameñ dindéc. ⁴ Muñ-nga inlu sêkêt dau sambuc tu sênem aö sa-nga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-nga dom. Tu dinañ-nga aö bu wanem danje inlu, ma gôlôwac dabuñ hon yêc lau apa si gameñ, nañ sem danje inlu sêwhin. ⁵ Ma wandac mac bu akêt acsalô têt lau sêkêt whin-nga hon nañ sêkac dau sa bu sêlic om yêc inlu si andu, nañ sêwhin. Ma akêt aneñ acsalô têt Epenetus, aneñ ñamalac atac whin-nga, nañ ti ñgac ñamata-nga bu kêt whin Yisu yêc gameñ Esia-nga. ⁶ Asôm aneñ acsalô têt Maria nañ kôm gwelen atu tu nem mac sa-nga. ⁷ Ma akêt acsalô têt Andronikus lu Junias, nañ yac asa akêt abañ tigen, ma muñ-nga andöc gapoc-walô awhin dauñ. Inlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si ton ñalom. Ma inlu sêkêt whin Kilisi sêmuñ aö.

⁸ Asôm acsalô têt Ampliatus, ñgac kêt whin Pômdau-nga nañ aö atac whin kêtéc. ⁹ Ma asôm acsalô têt Urbanus, nañ alu am akind Kilisi awhin dauñ, ma têt Stakis aneñ ñgac tac whin-nga dan. ¹⁰ Ma têt Apeles nañ hóc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñanga ma hu ndê kêt whin sin dom. Ma akôm acsalô têt lau hon nañ sêmbo Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têt Herodion, aneñ ñatô dan. Ma têt lau nañ sêmbo Nasisus ndê andu, nañ sêkêt whin Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têt Tripena lu Triposa,

awhê lu nañ sem gwelen ñanga tu Pômdau-nga. Ma têt Pesis, awhê nañ aö atac whin kêtéc, nañ kôm gwelen ñanga tu Pômdau-nga whin. ¹³ Akôm acsalô têt Rupas nañ Pômdau kêtalin in sa, ma têt in dinda nañ yob aö gitôm aneñ dinañ solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têt Asiñkretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nañ sêmbo sêwhin ñac. ¹⁵ Ma têt Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêt whin-nga hon nañ sêmbo sêwhin ñac. ¹⁶ Akam daôm* ankc Anötö ndê lau dabuñ si lêt. Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ton tigen-tigen yêc gameñ dindéc, nañ sêkêt si acsalô ñayham têt mac sêwhin.

Pol puc lau Rom-nga dön bu sêlhac ñanga

¹⁷ O asidôwai, aö wateñ mac bu ayob daôm têt lau nañ si mêtê kôm lau sêwhê dau kêt-kêt, ma sêsôm yom nañ so yom ñandô nañ mac akêt sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkêt whin tisac. Andic ahê lau kain dinañ. ¹⁸ Bu ñac sem akind yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêñsau lau gauc babalê, nañ sêtôm dom bu sêñyalê yom ñahu.

¹⁹ Lau hon sêngô ñawaê bu mac danam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aö atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêt ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac hon. ²⁰ Anötö Yom Malô Ñadau ñasawa sauñ oc ku Sadañ dulu, ma kêt in sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasin têt mac.

Lau ñatô sêkêt si acsalô têt lau Rom-nga

²¹ Timoti, nañ kôm gwelen whin aö, nañ kêt ndê acsalô ñayham têt mac. Ma Lusias, Jason ma Sosipata, lau nañ yac asa yêc abuñ tigen, nañ

* **16:16:** Yêc in ndê bapia, Pol to yom ma sôm têt lau Rom-nga bu sêñgutô dau ña lêt dabuñ. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac hon sêmbo ti ñalom tigen ma atac whin dau. Alic yom kain tigen yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêtéc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nañ êlêmê sêkôm, nañ sêkam dau.

sêwhiñ. ²² (Ma aö Tetius, nañ gato Pol ndê yom sip bapia dindec, nañ wasôm acsalô têt mac tu Pômdau-nga.) ²³ Ma Gaius, nañ kôc aö Pol ti lau sêkêt whiñ-nga malac dindec-nga sa, ma kêt ndê andu ti yac mba gameñ akac sa ambo-nga, nañ kôm ndê acsalô têt mac whiñ. Ma Erastas, ngac nañ yob malac dindec si ganom mone-nga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têt mac bocdinañ. [²⁴ Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têt mac hoñ. Yomandô.]

Pol teñ mbec êmpin Anötö-nga

²⁵ Tampin Anötö dandic ñawaê. Bu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê, ma mêtê nañ sem pi Yisu Kilisi, nañ Anötö gitôm bu puñ dôñ yêc mac nem ñalôm e kôm mac akêt whiñ ma alhac ñanga. Anötö ndê lêñ nem lau si-nga yêc siñ dau ñasawa baliñ su. ²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêñ dau muñ su, ma kwahic dec Anötö nañ mbo titêt-titêt, nañ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-nga sambob sêkêt whiñ, ma ñanga wambu in. ²⁷ Dahoc Anötö tigen, gauc ti gauc Nahu, nañ ndê waê sa tôm têt hoñ, tu Yisu Kilisi-nga. Yomandô.

**Pol ndê bapia ñamata-nga
têñ lau
Korin-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol in ñgac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê têñ lau yêc malac Korin, ma in kôm gwelen mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kêdôhôn lau nañ sic hu sêkêñ whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hôc asê lau sêkêñ whiñ-nga, ma ñac sêto bapia têñ in ma sêndac in bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-nga dec in to bapia dindéc têñ ñac, têñ têm in dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ in to yom pi, nañ lau sêsa lêñ mockaiñ-nga, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasin Dabuñ ña lêñ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akêñ lau batê-nga, ma sêñyalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasin sêsôm yom awha wakuc-nga sa hôc gêlêc mwasin hoñ.

Pol to yom dindéc têñ lau Korin-nga, tigen yom daêsam hêganôn lau sêkêñ whiñ-nga hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimêtê dauñ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-nga

¹ Aô Pol, nañ Anötö kêgalêm aô sa kêkuc in ndê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapasel. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têñ mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuñ, awhiñ lau akêñ gameñ hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigen ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasin ti yom malô têñ mac, akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm dançe Anötö tu in ndê mwasin-nga

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam dançe aneñ Anötö, tu mwasin nañ in kêñ têñ mac tu mac nem akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-nga, dec Anötö ndê mwasin kêsalê mac ahuc, ma gêm mac sa bu añyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêñ dinañ Anötö ndê mwasin puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-nga têñ têm dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötö oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônda Ñalau Dabuñ ndê mwasin danç dom. ⁸ Ma Anötö oc puc mac dôñ bu alhac ñanğa e bêc nañ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac in anğô-nga ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötö nañ kêgalêm mac sa bu piñ mac dôñ anem damiñ in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau, nañ gic bata bu yob mac ñalêñ dinañ. Ma yom hoñ nañ in gic bata têñ yac, nañ oc kôm ñandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kêkiñ aô bu wanem gwelen ñawaê ñayham-nga wanem in anğô, ma tu dinañ-nga dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-nga siñ! Apiñ daôm dôñ ma ambo ti ñalôm tigen bu mac nem yom ti gauc danç so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinañ ñahu bu Klowe ndê lau ñatô sêkêñ puc aô bu mac nem lau ñatô sêsen dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô ganğô bu mac nem lau ñatô sêsôm bu sêñkuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Apolos, ma ñatô sêñkuc Pita, ma ñatô sêsôm bu sêñkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliñ busanğu tu aô neñ ñaê-nga, a? ¹⁴ Aô gam dançe Anötö bu aô kaku mac nem lau daêsam dom.

Aö kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinan-nga dec oc tòm dom bu ñamalac dan sòm bu mac aliñ busanğu tu anen ñaê-nga. ¹⁶ Yomandô aö kaku lau nan sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiñ, magoc ñac lau dinan en. Aö bu wanğu mac nem lau ñatô whiñ, dec kalhiñ siñ su. ¹⁷ Kilisi kêkiñ aö bu wanğu lau dom, magoc in kêkiñ aö bu wanem mêtê. Ma ñawaê nan gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nan yom ti ñaclai atu. Bocdinañ aö tankwê gauc atu-tu nom-nga bu nem aö sa tu wanem mêtê-nga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê ñaclai ti gêñ ñambwa.

Kilisi tõe Anötö ndê ñaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aö gasôm yom dinan, ñahu bu ñawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tõe Anötö ndê ñaclai asê têt yac lau nan in bu nem yac si. Magoc lau nan sic waê bu sêniñga, nan sêngô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-nga. ¹⁹ Bu sêto Anötö ndê yom dan yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-nga, ma ñac nan gauc gêm bu sênyalê gêñ hon ñahu, nan wasen ñac si gauc su, ma watõe asê bu gêñ ñambwa.

[Ais 29:14]

²⁰ Bocdinañ, mac lau tiguaç ma gwalam akwa ma mac lau nom-nga nan anşahê bu akip gêñ hon ñahu sa, mac nem gauc dau ñandô nde? Anötö tõe asê bu ñamalac si gauc atu-tu nom-nga, in gitôm gêñ gauc mbasi-nga. ²¹ Ma in tõe in ndê gauc atu asê bocdec bu. In kôm bu lau nom-nga sêtôm dom bu sênyalê in ña ñac dau si gauc. Ma in ndê ñawaê ñayham nan yac ahoc asê, nan lau nom-nga sêlic bu yom gauc mbasi-nga. Tigen Anötö dau gêlic ñayham bu nem lau nan sêkêñ whiñ ñawaê dau, nan si. ²² Lau Israel-nga takwê bu sêlic gêñ dalô. Ñac bu sêlic, dec oc sêkêñ whiñ. Ma lau Grik sêñsalê yom ti gauc atu, bu sêngô dec oc sêkêñ whiñ. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganôn Kilisi ti in ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc

gêñ nan lau Israel-nga takwê, nan dom, ma bocdinañ dec sêkêñ whiñ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-nga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke nan Anötö kêgalêm ñac sa sêti in ndê, nan sêkêc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sênyalê bu in Anötö ndê ñaclai ti gauc ñahu. ²⁵ Bu gauc nan Anötö kêkuc, dec kêmasan lêt bu Yisu sip nom meñ ma mbac ndu pi a gicso dau, nan lau sêlic bu lêt gauc mbasi-nga. Magoc Anötö ndê gauc dau hêc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu hon. Ma Anötö ndê lêt dinan, lau sêlic bu lêt ñaclai mba-nga, magoc hêc gêlêc ñamalac hon si ñaclai su.

²⁶ O asidôwai, akêc gauc pi daôm. Têt ndoc mac anğô ñawaê ñayham ti-wakuc ma atap Anötö ndê galem sa, nan mac ambo atôm lau tiguaç me lau ti ñaclai atu, me lau tiwaê? Mba!

²⁷ Anötö tac whiñ bu ênyaliñ lau nan lau nom-nga sêlic bu lau gauc mbasi-nga, ma lau ñaclai mba-nga, nan sa, tu bu kôm lau tiguaç ma lau tiñaclai maya sa têt bêc ñambu-nga. ²⁸ Lau nan lau nom-nga sêpu ma sêlic bu lau waêmbe ma lau ñambwa, nan Anötö kêyaliñ ñac sa, tu bu êngwiniñ lau nan sêtoc dau sa-nga. ²⁹ Tu dinan-nga dec gitôm dom bu lau dan sêngiyañ dau sa yêc Anötö anğô-nga. ³⁰ Bu Anötö dau piñ yac dôn tam damiñ Yisu Kilisi, nan ti yac neñ gauc ñahu. Ma Kilisi dau ti yac neñ ñahu dati lau gitêt ti lau dabuñ-nga, ma in ti ñahu Anötö gêm yac si-nga. ³¹ Bocdinañ, anğuc yom nan sêto yêc, nan sòm bocdec bu:

Asa nan bu po dau sa, nan po dau sa tu Pômdau-nga en. [Jer 9:24]

2

Pol gêm mêtê ña in dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têt ñamata-nga nan aö gahêc asê mac. Têt ndoc dinan aö gahêgo daun pi yom ñayham-ñayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têt mac-nga dom. Mba! ² Aö gahu yom pi gêñ daêsam siñ, ñahu bu aö gauc gêm tidôn

bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi in ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têñ tèm aô gahôc asê mac, nañ aô gameñ tòm ngac ti licwalô dom. Aô gatôc daun ma katitec ñandô tu gwelen nañ Anötö kêñ sip aô aman-nga. ⁴ Ma aô gam mêtê ti gasôm yom têt mac kakuc gauc atu-tu nom-nga tu wambac yom mac-nga dom. Aô gasôm aneñ yom ma Anötö ndê Ñalau tôc in ndê ñaclai asê bu puc aneñ yom dôñ. ⁵ Ñalêñ dinañ mac nem akêñ whiñ ñahu sip aneñ gauc me ñamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ñaclai.

Ñalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinañ, têt ndoc yac bu anem mêtê, nañ tañkwê gauc atu-tu nom-nga tu puc yac mba yom dôñ-nga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiñ lau nañ sêkêñ whiñ ñaŋga, nañ dec oc tòm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têt ñac. Magoc yom dau kêkuc lau nom-nga si gauc, me gôliñwaga tèm dindéc-nga nañ oc sêniñga, nañ si gauc dom. ⁷ Mba. Yom nañ yac ahoc asê, nañ kêkuc Anötö ndê gauc, ma hêganônñ lêt nañ in kêmasañ muñ-nga andô lê, tu bu nem yac lau nañ dakêñ whiñ Yisu, nañ si, ma datap in ndê ñawasi sa. Lêt dau kêkuc in ndê gauc atu, nañ ñahu sip ñalôm gi, ma yêc siñ dau têt lau nom-nga. ⁸ Gôliñwaga tèm dindéc-nga dañ sênyalê lêt dau ñahu dom. Ñac bu sênyalê, dec oc tòm dom bu sêkic yom bu sêndic Pômdau Ñawasi Ñadau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc ñac sênyalê dom. Tòm Anötö ndê yom nañ sêto yêc muñ su, nañ whê sa bocdec bu:

Gêñ ñayham nañ Anötö kêmasañ gwanañ tu lau nañ atac whiñ in-nga, nañ lau dañ sêlic dom, dañ sêngô ñawaê dom, ma lau dañ sênyalê dom. *[Ais 64:4]*

¹⁰ Tigeñ Anötö ndê Ñalau tôc gêñ dau asê têt yac. Bu Ñalau dau kip gêñ hoñ ñahu sa, ma kêyalê gêñ hoñ. Ma in kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ whiñ. ¹¹ Anğô! Asa gitôm bu ênyalê yom nañ ñamalac dañ gauc gêm yêc ndê ñalôm? Lau dañ

sênyalê dom, magoc ñamalac dau ndê ñalau kêyalê in ndê gauc. Ma bocdinañ lau dañ sênyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ñalau tawasê kêyalê. ¹² Anötö tac whiñ bu yac tañyalê mwasiñ nañ in kêñ têt yac ñambwa. Tu dinañ-nga dec ñalau nañ in kêñ têt yac, nañ ñalau nom-nga dañ dom, magoc in dau ndê Ñalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasiñ dau. Magoc yac asôm yom anğuc gauc atu-tu nañ lau nom-nga sêtoc sa, nañ dom. Yac asôm asê tòm Ñalau Dabuñ kêdôhônñ yac. Yom ñandô pi gwelen nañ Anötö kôm tu yac neñ gatuñ-nga, nañ yac asôm asê têt lau nañ Ñalau Dabuñ mbo ñac si ñalôm, anğuc yom ti gauc nañ Ñalau dau kêñ têt yac. ¹⁴ Magoc lau nañ Anötö ndê Ñalau mbo ñac si ñalôm dom, nañ oc sêtôm dom bu sêkôc yom nañ Ñalau dau kêdôhônñ yac, nañ sa. Ñahu bu ñac sêlic gêñ dau gitôm gêñ gauc mbasi-nga, ma tòm dom bu sênyalê. Ñalêñ tigeñ nañ tòm bu sênyalê, nañ Ñalau Dabuñ whê ñac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinañ yac lau nañ dakôc Ñalau Dabuñ sa su, nañ datôm bu tañsahê ti tañyalê gêñ hoñ ñahu. Magoc lau nañ sêkôc Ñalau sa su dom, nañ sêtôm dom bu sênyalê yac neñ ñahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom dañ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhônñ in? *[Ais 40:13]*

Lau nom-nga dañ sênyalê dom, magoc yac tañyalê, ñahu bu Ñalau Dabuñ tôc Kilisi ndê gauc asê têt yac.

3

Lau Korin-nga sêkêñ whiñ gwalec

¹ O asidôwai hac. Têt ndoc aô gambo gawhiñ mac, nañ aô gasôm yom têt mac tòm gasôm têt lau nom-nga nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ ñac dom. Ñahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lêt akêñ whiñ Kilisi-nga. ² Yom nañ aô gasôm têt mac, nañ tòm aô gakêñ mac anôm su ñambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec nañ sêtôm dom bu sêneñ gêñ ñaŋga. Ma kwahic

d ec aö galic bu mac ambo bocdinaŋ napaŋ. ³ Nahu bu tòm bêc hoŋ mac am lêmunŋ ti asenŋ daôm napaŋ. Mac asap lêm nom-ŋga dôŋ napaŋ, dec tôte asê bu mac anŋkuc lêm ŋalôm akwa-ŋga, ma Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lêm dom. ⁴ Bu mac awê daôm kôte-kôte, ma mac nem lau ŋatôte sêsôm bu sêŋkuc aö Pol, ma ŋatôte sêsôm bu sêŋkuc Apolos. Mac nem gauc dinaŋ inŋ gauc nom-ŋga ŋambwa.

Aposel sem gwelen sêtôm lau akiŋ ŋambwa

⁵ Aö bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aö Pol dec aö asa? Anŋô su naŋ. Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-ŋga dec mac akêŋ whiŋ inŋ. Yac akôm mba gwelen têtêtêt tòm inŋ kêtêtêt yac. ⁶ Aö d auŋ gatôm ŋgac naŋ sô gêtêtêt ŋawê sip nom. Ma Apolos inŋ gitôm ŋgac naŋ kêsôwê bu sip gêtêtêt ŋawê naŋ aö gasô. Magoc Anötôte dau kôm gêtêtêt dau po pi meŋ. ⁷ Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ sô gêtêtêt, me ŋgac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu ŋgac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötôte sa, bu inŋ kôm gêtêtêt po tiatu. ⁸ ŋamalac naŋ sô gêtêtêt ŋawê, ma ŋamalac kêsôwê bu sip-ŋga, inŋlu lulu si gwelen ŋahu tigeŋ. Ma Anötôte oc kêtêtêt ŋaôli têtêtêt inŋlu, êŋkuc gwelen naŋ inŋlu sêkôm. ⁹ Gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga naŋ yac akôm ambo mac ŋalôm, naŋ gitôm yac akôm gwelen yêc yac mba ôm têtêtêt dom. Mba. Bu mac hoŋ atôm Anötôte ndê ôm tigeŋ, ma yac atôm inŋ ndê lau akiŋ naŋ akôm gwelen yêc ôm dau.

Gôlôwac dabuŋ sêtôm Anötôte ndê andu

Ma mac atôm Anötôte ndê andu naŋ inŋ bu kwê sa. ¹⁰ Tòm Anötôte ndê mwasiŋ puc aö dôŋ dec aö gam mêtêtêt mac. Aö gakôm gwelen dinaŋ gitôm gwalam akwa kwê andu-ŋga, naŋ kêsuhunŋ alhô sip nom gi. Ma lau ŋatôte naŋ sem gwelen mêtêtêt-ŋga sêŋkuc aö, naŋ sêtôm lau naŋ sic danŋ ti lêlôm ma akiŋkwa pi alhô naŋ aö kasuhunŋ muŋ su. Mac lau asa naŋ bu akôm gwelen tu andic dabiŋ andu dau-ŋga,

naŋ ayob daôm bu akôm gwelen dau ŋapep enŋ. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê inŋ ti yac neŋ dakêtêtêt whiŋ ŋahu. Kilisi dau gitôm alhô naŋ Anötôte kêtêtêt bu lau sêkwê andu pi-ŋga, ma alhô ŋandôte danŋ yêc dom. ¹² Lau ŋatôte sêkôm gwelen ŋayham tu bu sêkwê andu sa pi alhô dau, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gol me silba me hoc ŋayham. Magoc lau ŋatôte sêkôm gwelen bambaliŋ, naŋ gitôm sêkwê andu ŋa gêtêtêt ŋambwa gitôm kwanŋ me a babalê. ¹³ Têtêtêt bêc ŋambu-ŋga Anötôte oc êŋsahê lau tigeŋ-tigeŋ si gwelen ŋa ya, ma ya oc tôte ŋac si gwelen ŋa-ŋandôte asê tiawê. ¹⁴ ŋac naŋ sêkôm gwelen ŋayham, naŋ si gwelen ŋa-ŋandôte oc gacgeŋ yêc. Ya oc neŋ su dom, ma ŋac oc sêtêtêt si ŋaôli sa. ¹⁵ Magoc ŋac naŋ sêkôm gwelen bambaliŋ, naŋ ya oc êŋsahê ŋac si gwelen ma neŋ hoŋ su niŋga. ŋac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ŋac si gwelen ŋandôte danŋ oc gacgeŋ yêc dom.

Lau sêkêtêtêt whiŋ-ŋga si ŋahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötôte ndê lôm dabuŋ, ma Anötôte ndê Nalau mbo mac nem ŋalôm. Mac anŋyalê yom dinaŋ, me mba? ¹⁷ Yomandôte, mac atôm Anötôte ndê lôm, ma lôm dau inŋ gêtêtêt dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kôm Anötôte ndê andu dabuŋ tisac, naŋ Anötôte oc kôm inŋ tisac bocdinaŋ.

¹⁸⁻²⁰ Anŋsau daôm pi gauc naŋ lau nom-ŋga sêlic bu gauc atu-tu, naŋ dom. Bu gauc naŋ lau nom-ŋg a sêlic bu gauc atu-tu, naŋ Anötôte gêlic tòm gêtêtêt gauc mbasi-ŋga. Tòm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu naŋ ŋamalac sêtoc dau sa pi, naŋ Anötôte oc nem kwi ti ŋac si akô bu sêsip sêndi-ŋga. *[Job 5:13]*

Ma yom danŋ tiyham sêto yêc bocdec bu:

Pômdau kêtêtêtêt gauc naŋ lau nom-ŋga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma inŋ gêlic gitôm gêtêtêt ŋandôte mbasi-ŋga. *[BW 94:11]*

Bocdinaŋ, mac nem asa naŋ gauc gêm bu inŋ ŋamalac ti gauc atu-tu pi gêtêtêt nom-ŋga, magoc kêtêtêtêt Anötôte

dom, nañ hu gauc nom-nga siñ, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêñ di-nañ dec oc tòm bu inñ ti ñamalac tiguauc yêc Anötö aŋgô-nga.

²¹ Bocdinañ dec atoc daôm sa tu aŋkuc aö Pol, me Apolos, me ñamalac dañ-nga dom! Bu gêñ ñayham hoñ nañ tòm bu po mac sa, nañ meñ akêñ Anötö tigen. ²² Inñ kêñ aö Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akin, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gameñ ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêñ nañ kwahic dec sêmbo ti gêñ nañ oc sêhóc asê tiñambu, gêñ hoñ dinañ Anötö ti ñadau ma kêñ têt mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigen piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, ma Kilisi ndê ñahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelen ti sakin

¹ Bocdinañ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akin ñambwa, nañ inñ gêlic yac atôm bu akôm inñ ndê gwelen, dec kêñ Anötö ndê yom nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ sip yac aman. ² Ma yac hoñ tañyalê su, bu yac neñ ñadau bu kêñ gwelen sip yac aman, nañ dayob ñapep dandic ñawaê. ³⁻⁴ Bocdinañ inñ lêt solop bu yac datôc gwaniñ yac neñ gwelen ti sakin tu bu tañsahê bu yac akôm ñapep me mba. Aö neñ atac pa su pi gwelen nañ Anötö kêñ sip aö aman. Tigen yom dinañ whê aö sa bu aö ñgac akin gitêt lec dom. Aö gahêgo daun tu gauc bocke mac akôc, me lau ñatô sêkôc, me aö daun gakôc pi aneñ sakin-nga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ñadau bu êñsahê aö-nga. ⁵ Bocdinañ gauc nem bu añsahê lau pi ñac si lêt ti sakin ñagahô dom, ahôn Pômdau ndê bêc bu mbu meñ-nga. Têt dinañ gêñ nañ siñ dau yêc ñasec ñalôm, ma gauc hoñ nañ yêc ñamalac si ñalôm, nañ Pômdau dau oc hoc asê tiawê. Ma têt dinañ lau hoñ nañ sic waê bu sêtap waê sa, nañ oc sêtap sa akêñ Anötö tòm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aö gato yom dinañ pi alu Apolos gitôm yom gôlin dañ, tu bu wawhê mac nem gauc sa-nga. Aö

bu wandôhôn yom ñalhô dañ têt mac, nañ sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêt dañ so Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ dom.” Mac bu añyalê yom dau ñahu, dec oc tòm dom bu mac atoc ñamalac dañ sa hóc gêlêc dañ su. ⁷ Am asa nañ toc daôm sa, nañ ñgô. Asa sôm bu am hóc gêlêc lau ñatô? Ma am nem gêt sake yêc, nañ am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêt ñayham hoñ bu meñ akêñ Anötö, dec tu sake-nga am toc daôm sa bu am nem gêt hoñ ñahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasiñ kêsalê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêtôm Anötö ndê mwasiñ-nga, a? Mac atap têm ñambu-nga sa su, dec andôc atôm kin ma kwin ma am gôlin awhiñ Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu meñ sa su, dec oc ñayham kêtêc, ma bocdinañ dec oc tòm bu yac hoñ danem gôlin dawhiñ daun. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba nañ atinambu lau hoñ, ma atôm lau nañ sêkic yom bu sêndic ñac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêtwinin yac ma kêñ yac ambo bocdinañ atôm dôhôn bu lau hoñ ma añela sêwhiñ sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-nga dec lau nom-nga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-nga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ñalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waên mba? ¹¹ Nasawa baliñ su e meñ têt kwahic dec, yac ahóc ñawapac daêsam. Gêt yô yac, bu yô yac, yac mba ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andôc-nga mbasi. ¹² Yac aman am gwelen atu tu akôm kwan daun-nga. Lau sêpu yac, tigen yac am mbec ñac ô. Sêkêt kisa yac, magoc ahóc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêt ñapopoc nom-nga ñambwa. Ñawapac kaiñ dinañ yac ahóc ñapañ.

¹⁴ Aö gato yom dinañ tu bu wakôm mac mayam daôm-nga dom. Mba. Aö galic mac tòm aneñ balêkoc atac

whin-nga, ma tu dinan-nga dec gato tu wakêñ puc mac-nga. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, lau daêsam sêmbô, nañ sêtôm bu sêndôhôn mac. Tigen tôm dom bu mac alic ñac tôm damami. Magoc aö galic dauñ tôm mac damam, ñahu bu mac akêñ whin Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê pi in-nga. ¹⁶ Tu dinan-nga dec wanğilî mac bu anğuc aneñ lêñ. ¹⁷ Ma bocdinañ dec aö bu wanğin Timoti têt mac loc. In sap Pômdau dôn ñanğa eñ, ma in aneñ balê atac whin-nga solop. Aneñ yom ti lêñ hoñ nañ gasa tu kakuc Yisu Kilisi-nga, nañ in oc whê sa bu kêt gauc mac. Ma in oc êndôhôn mac êñkuc mêtê nañ aö gam, ma yom nañ aö dauñ kadôhôn têt gôlôwac dabuñ yêc gameñ hoñ.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêtêc ma sêpu aö ti aneñ yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aö oc watêñ mac waloc dom. ¹⁹ Tigen Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa sauñ eñ aö oc waloc. Ma aö oc wakip lau nañ sêtoc dau sa, nañ si yom ñahu sa. Ma gêt dan whin, nañ oc wanğalê ñaclai bocke dec puc ñac dôn. ²⁰ Bu lau nañ Anötö gêm gôlin ñac, nañ sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötö ndê ñaclai puc ñac si yom dôn. ²¹ Bocke? Mac atac whin bu aö waloc ma wamatôc mac tôm damba nañ hi in ndê balêkoc ña sö, me mac atac whin bu aö waloc ma wanğuc mêtê atac whin-nga ti lêñ yom malô-nga?

5

Yom pi ñac mockain-nga

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñac mockain-nga dan nañ mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñac dinan kôm, nañ dom. In gêm awhê nañ in damba gêm muñ su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tôm bu in ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daôm atu, e atin in su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Magoc tu

sake-nga mac akôm dom? ³ Kwahic dec aö gambo ahê mac, magoc aneñ ñalôm sambuc yêc whin mac. Ma aö gauc gêm lêñ tamatôc ñac dau-nga gwanan su, gitôm aö dauñ gambo gawhin mac ma yac tamatôc in. ⁴ Tu yac neñ Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, aö wasôm têt mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anğalê bu Pômdau Yisu ndê ñaclai yêc mac, ma aneñ ñalôm sambuc yêc whin mac bocdinañ. ⁵ Atin ñac dau su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, ma akêt in mbu sip Sadañ ndê gôlin ñapu. Nalêñ dinan dec mboe in oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ñalôm akwa-nga sin. Ma bocdinañ dec têt Pômdau ndê bêt êmatôc lau-nga, in ndê gatu oc niñga dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anğalê su bu yist ñagec oc êñsôwec malô-malô yêc bolom ñalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êñsôwec yêc gôlôwac dabuñ ñalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinan-nga dec atin ñac mockain-nga dinan su yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu in ndê mêtê ñalôm akwa-nga gitôm yist. Ma bocdinañ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-nga. Bu Kilisi, nañ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-nga, nañ kêtaho mac su yêc lêñ ñalôm akwa-nga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinañ dec atec yist akwa nañ ñahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-nga nañ sêkôc yist hoñ su yêc ñac si andu têt ndoc Pasowa-nga. Ma asa nem lêñ tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-nga, nañ ñahu hêtanôn lêñ ñawasi ma lêñ yom ñandô-nga.

⁹ Aö gato bapia dan têt mac muñ su, ma gasôm têt mac bu andic ahê lau mockain-nga. ¹⁰ Aö gato yom dau hêtanôn lau sambuc dom. Aö gato hêtanôn lau nañ sêmbô gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ sêkôm sac. Nahu bu lau sambuc si lêñ mockain-nga me mêtê seneñ gêt ñawahô-nga me mêtê sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêt-nga me lêñ sênem akiñ gwam-nga, nañ gêm nom ahuc sambuc. Ma aö bu wasôm têt

mac bu andic ahê lau sambuc ti ñac si lêñ sac, dec oc tòm dom bu mac atap ñasawa dan sa yêc nom tu ambo-nga. ¹¹ Aö gasôm têñ mac bu andic ahê ñamalac bocke nan sam dau bu ñamalac kêñ whiñ-nga, magoc kôm sac ñapañ. Mac nem asa nan kôm mêtê mockaiñ-nga, me gêñ gêñ ñawahô, me gêm akiñ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôñ gêñ e kêñiñ in, me kêsau lau bu êñgaho ñac si gêñ, nan andic ahê in ñapep. Andöc awhiñ in, ma aneñ gêñ awhiñ in dom.

¹²⁻¹³ Gwelenj tamatôc lau nan sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm dom, nan gic waê yac dom. Anötö dau oc êmatôc ñac. Magoc lau nan sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm bu sêkôm sac, dec in yac neñ gwelenj bu tamatôc ñac. Akôm tòm yom nan sêto yêc, nan sôm bu:

Ñamalac bocke nan kôm sac, nan atiñ in su yêc mac nem toñ ñalôm.
[Diut 17:7]

6

Lêñ tamatôc ñawapac-nga

¹ Tu sake-nga dec mac akêñ lau sêkêñ whiñ-nga si yom têñ ñgac êmatôc yom-nga nan kêñ whiñ dom, bu êmatôc? Yom dan bu yêc ñamalac sêkêñ whiñ-nga lu ñasawa, dec mac daôm amasan. ² Anyalê tidôn! Têñ ndoc Yisu mbu meñ, nan Anötö oc kêñ gwelenj sip i ñ ndê lau dabuñ amba, bu sêmatôc lau nom-nga. Gwelenj dau in gwelenj atu andô, ma yom nan kwahic dec yêc lau sêkêñ whiñ-nga ñasawa, nan gitôm gêñ saun. Boc-dinañ dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anyalê gêñ atu dan tiyham. Yac oc tamatôc añela sac si yom whiñ. Bocdinañ têñ têt kwahic dec-nga yac datôm bu tamatôc yom bocke nan yêc yac ñasawa. ⁴ Tu dinañ-nga dec yom bu yêc mac nem ñamalac lu ñasawa, nan tu sake-nga mac akêñ têñ lau nan si ñaê mba yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aö gato y om dindec bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm,

ñamalac tiguaç nan gitôm bu êmatôc lau sêkêñ whiñ-nga si yom, nan dan mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem dan kêñ in ndê asidôwa dan kalhac lau nan sêkêñ whiñ dom, nan anğô-nga, tu bu sêmatôc in lu si yom-nga? Tu mac akôm bocdinañ-nga dec ku mac nem lêñ anğuc Kilisi-nga dulu su. Mac nem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô bu sêkôm sac têñ mac, me sêsôm yom tasan bu sêñgaho mac nem gêñ ñatô su, dec wasôm têñ mac bu ahu gêñ dau siñ têñ ñac ma ahôc ñawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êñ daôm, ma anğaho nem asidôwai si gêñ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Anğô ma anyalê! Lau nan sêkôm mêtê sac, nan si dan oc wêkaiñ ndê mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom. Akôc gauc ñapep ma anşau daôm dom! Lau nan sêkôm mêtê mockaiñ-nga ñalêñ tidau-tidau nan so pwac nan Anötö kêmatin tidôn tu lauwhê ma launğac sênem dandi-nga, launğac nan sêkêñ dau têñ launğac ñatô, lau nan sem akiñ gwam, ¹⁰ lau kan, lau nan señ gêñ ñawahô, lau nan sênôm gêñ e kêñiñ ñac, lau nan sêsôm yom sac-sac, lau nan sêñsau lau tu sêñgaho ñac si gêñ-nga, lau kaiñ dinañ si dan oc wêkaiñ ndê mala yêc Anötö ndê gameñ dom. ¹¹ Muñ-nga mac nem lau ñatô sêsa lêñ sac bocdinañ. Tigeñ kwahic dec yac neñ Anötö kôm gwelenj pi mac ña in ndê Ñalau Dabuñ. In kêgwasiñ mac nem sac hoñ su giñga, ma kôm mac ati lau dabuñ ma lau gitêñ tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga.

¹² Mac nem lau ñatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dan yêc dom.” Magoc aö wasôm têñ mac bu gêñ hoñ oc nem yac sa dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm, ma yao dan yêc dom. Magoc aö dauñ gatec bu gêñ dan nem gôlinj aö. ¹³ Ma mac nem lau ñatô sêsôm bu, “Anötö kêñ gêñ daneñ-nga tu ñatac-nga, ma kêñ ñatac tu gêñ daneñ-nga-nga. Magoc in oc

sen gêñ danen-nga ma natak lu-lu su sêninga.” Tu ñac si yom dinan-nga dec sêlic si ñamlic tòm gêñ ñambwa-nga ma sêkêñ si ñamlic bambalin tu sêkôm mêtê mockain-nga tidau-tidau. Magoc anğô! Anötö kêmasañ yac ne ñamlic tu danem akin Pômdau-nga, ma Pômdau ndê gwelen nem yac si-nga gic waê yac gatun tigen dom, magoc gic waê yac neñ ñamlic whin. ¹⁴ Anötö ndê ñaclai un Pômdau sa akêñ lau batê-nga, ma oc un yac sa ti ñamlic sambuc bocdinañ.

¹⁵ Anğô su nan! Mac nem akêñ whin pin mac dôn am damin Kilisi, dec kôm mac nem ñamlic ti in ndê ñandô ñadañga dan. Mac anyalê yom dindec, me mba? Ma bocke dec mac alic ñayham bu akôc Kilisi ndê ñandô ñadañga ma asap pi awhê mockain-nga? Lêñ dau sac sambuc! ¹⁶ Ngac dan bu yêc whin awhê mockain-nga dan, nan inlu sêti ñamlic tigen. Mac anyalê, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Inlu oc sêti gêñ tigen. *[Gen 2:24]*

¹⁷ Magoc asa nan sap Pômdau dôn, nan Nalau pin inlu dôn sêti gêñ tigen.

¹⁸ Bocdinañ alhö su yêc mêtê mockain-nga. Bu asa nan kôm mêtê mockain-nga nan kôm mêtê sac têt dau ñamlic, bu mêtê dau kêyain in ndê ñamlic hôc gêlêc mêtê sac ñatô nan in bu kôm. ¹⁹ Anğô! Anötö kêñ Nalau Dabun têt mac lau tigen-tigen ma in mbo nem ñalôm, dec mac nem ñamlic gitôm Nalau ndê lôm dabun. Anyalê, me mba? Mac ñadau daôm dom.

²⁰ Mba! Anötö gêmlihi mac su ati in ndê, ña ñaôli atu. Tu dinan-nga dec ayob nem ñamlic ñapep, tu bu gêñ hon nan mac akôm, nan oc po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-nga

¹ Kwahic dec aö bu waô yom ñatô nan mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma ñac bu sênem dau

dom, dec oc ñayham. ² Gauc dinan in ñayham, magoc lêñ mockain-nga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinan-nga dec wasôm têt mac bu in lêñ ñayham kêlêc bu lauwê sênem ñgac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma ñgac dan êngamin dau têt ndê awhê dom, ma awhê êngamin dau têt ndê akwen dom. ⁴ Bu awhê dan ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, in nakwen ti ñadau whin. Ma ñgac dan ti ñadau dau ndê ñamlic tawasê dom, in ndê awhê ti ñadau whin. ⁵ Bocdinañ awhê lu ñgac sêngamin dau têt dandi dom, mboe inlu si dan ndê ñalôm kac in e Sadañ êntôm in bu kôm mêtê mockain-nga. Inlu bu si ñalôm pitigen bu sêmbo ahê dau ñasawa saun bu sênem dabun dau tu sêteñ mbec-nga, dec oc tôm. Magoc têt t êm dau pacndê, nan sêmbo sêwhin dau tiyham. ⁶ Aö gauc gêm bu in lêñ ñayham bu lauwê ma ñgac sênem dau, ma tu dinan-nga dec gawê yom dau sa têt mac. Magoc aö gato tu bu wandic yomsu lauwê ma ñgac hon bu sênem dau-nga lec dom. ⁷ Aö tac whin bu lau hon sêmbo sêtôm aö dec gambo. Tigen Anötö gic sam in ndê mwasin tidau-tidau têt ñamalac tigen-tigen tôm gi. Yac hon dawêkain mwasin kain tigen dom.

⁸ Aö bu wasôm yom pi laungac sawa, ma lauwê sawa. Nac bu sênem awhê me ñgac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec oc ñayham. ⁹ Magoc ñac bu sêñsahê bu sêtôm dom bu sêtimêtê dau tu lêñ ñalôm ñagalac-nga, nan in oc ñayham hôc gêlêc bu lauwê sawa sênem ñgac sa, ma laungac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aö bu wakêñ ñagôlin dan têt lauwê ma ñgac nan sem dau sa su. Aö tanwasêñ neñ yom dom, bu Pômdau dau kêñ ñagôlin bocdec bu, awhê dan hu ndê akwen sin dom.

¹¹ Magoc in bu hu ndê akwen sin, nan nem ñgac wakuc dom. In êñsahê bu êmasañ yom whin nakwen tiyham ma mbu ndi mbo whin in. Bu mba, nan in

mbo tawasê. Ma ñagôlin tigen dinan gic waê laungac bocdinan. Ngac dan hu ndê awhê sinj dom.

¹² Ma aö bu wasôm yom têt mac honj, pi awhê lu ngac nan sem dau sa su, magoc dan kêt whinj, ma dan kêt whinj dom. Yom dindec Pômdau sôm têt aö dom, aö dau gauc gêm bu inj lêt ñayham dec bu wasôm têt mac. Ngac kêt whinj-nga dan bu ndê awhê kêt whinj dom, magoc awhê dau tac whinj bu mbo whinj inj, nan ngac dau hu inj sinj dom. ¹³ Ma awhê kêt whinj-nga dan bu nakwen kêt whinj dom, magoc ngac dau tac whinj bu mbo whinj inj, nan awhê dau hu nakwen sinj dom. ¹⁴ Nahu bu Anötö oc lic injlu si sem dau-nga bu ñadômbwi tu injlu si dan kêt whinj dom-nga lec dom. Mba. Tu awhê me ngac nan kêt whinj-nga, dec Anötö gêlic injlu si sem dau-nga dinan tôm gêt dabun. Bu bocdinan dom, dec Anötö oc lic balêkoc nan injlu sêkwê asê bu ñadômbwi. Magoc mba. Inj gêlic injlu si balêkoc bu dabun tu inj nan kêt whinj-nga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinan inj lêt ñayham bu lauwê ma ngac kainj dinan nan sem dau su, nan sêhu dandi sinj dom. Bu mboe am awhê nan kêt whinj, oc ti lêt bu am nem akwen nan kêt whinj dom, nan oc tap Anötö ndê mwasiñ nem inj si-nga sa. Ma am ngac nan kêt whinj, mboe am oc ti lêt bu Anötö nem am nem awhê nan kêt whinj dom, nan si. Asa kêyalê? Magoc yom dau inj bu ti balan ñanga tu lauwê ma laungac sêhu dandi sinj-nga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu dambo ti yom malô. Bocdinan ngac nan kêt whinj dom bu tac whinj bu hu ndê awhê kêt whinj-nga sinj, nan dec alhac inj ahuc dom. Ma awhê nan kêt whinj dom, nan bocdinan.

Anötö ndê galem, ma lêt dambo-nga

¹⁷ Aö gakêt ñagôlin dan têt gôlôwac dabun honj nan gam mêtê ñac su, nan hêganônj yom honj dindec, ma ñagôlinj dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasañ ñamalac si lêt têt têt su, ma ñalêt

bocke nan ñamalac dan mbo têt ndoc Anötö ndê galem tap inj sa, nan inj gauc nem bu hu sinj dom. ¹⁸ Anötö bu êngalêm ngac nan sêsê inj ndê ñamlic ñatô su kêkuc lau Israel-nga si pwac, nan sa, nan goc sêc gêt dau ahuc dom. Inj bu êngalêm ngac dan sa nan sêsê inj su dom, nan goc sêsê inj dom. ¹⁹ Yac bu dasê laungac me dasê ñac dom, inj gêt ñandô dom. Gêt ñandô dau bocdec bu, yac danan wambu Anötö ndê yom honj manj. ²⁰ Nalêt bocke nan lau sêmbo têt ndoc Anötö kêgalêm ñac sa, nan sêsap dôñ ñapanj. ²¹ Am bu awhê me ngac akinj ñambwa têt têt Anötö ndê galem tap am sa, nan goc hêgo daôm dom. Am bu tap lêt dan sa bu nem ñadau êngapwêc am su, dec oc tôm, magoc inj gêt atu dom. ²² Bu awhê me ngac akinj ñambwa nan Pômdau kêgalêm inj sa, nan Pômdau kêgapwêc inj su yêc sakinj mêtê sac-nga. Ma am asa nan gêm akinj lau dan dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, nan goc anyalê ñapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ngac akinj. ²³ Kilisi gêmlihi mac su ña ñaôli atu. Tu dinan-nga dec anyalê ñapep bu ñamalac nom-nga dan ti mac nem ñadau ñandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! Nalêt bocke nan mac ambo têt ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, nan gauc nem bu akôm ñapanj ambo Anötö anjô-nga.

Yom pi lau nan sem dandi sa su dom

²⁵ Aö bu wasôm yom pi lau wakuc nan sem dau sa su dom. Pômdau kêt ñagôlinj dan têt aö hêganônj ñac dom. Magoc inj ndê mwasiñ puc aö dôñ, dec akêt whinj aö ma akôc yom dindec sa. ²⁶ Tu lau sêkêt kisa ñanga têt yac lau dakêt whinj-nga têt têt dindec-nga, dec aö gauc gêm lêt ñayham bocdec bu, lau nan sem dau sa su dom, nan sêmbo bocdinan. ²⁷ Am ngac nan sêhoc am nem yom asê su bu nem awhê dan, nan êmsalê lêt tu hu yom dau sinj-nga dom. Ma am ngac nan sêhoc am nem yom asê su dom, nan êmsalê awhê tu nem-nga dom. ²⁸ Magoc am asa nan gauc gêm tidônj bu nem awhê

me ngac, nañ am kôm sac dom. Tigen lau nañ sem dau sa su, nañ oc sêhoc ñawapac yêc nom dindec, ma aö gatec bu mac atap ñawapac sa atôm ñac, dec gasôm yom dinañ.

Danem akiñ Pômdau ti neñ ñalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aö wasôm têtj mac bu têtj tiapê su. Bocdinañ têtj kwahic dec ma ndi, nañ ambo bocdec. Lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ sêmbo tôm sem awhê sa dom. ³⁰ Lau nañ sêtañ danñgibo, nañ sêmbo tôm sêtañ dom. Lau nañ atac ñayham, nañ sêmbo tôm ñac atac ñayham dom. Lau nañ semlhi gêtj, nañ sêmbo tôm ñac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau nañ sêkôm gwelenj pi gêtj nom-ñga, nañ gauc nem gêtj dau êñlêc dom. Yom dau ñahu bu nom kwahic dec-ñga oc yêc ñapañ dom, oc niñga.*

³² Aö tac whiñ bu mac ayêm daôm su tu gêtj nom-ñga-ñga lec dom. Lauñgac nañ sem awhê sa su dom, nañ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenj-ñga, ma bu sêkôm gêtj nañ gic Pômdau tandô ñayham. ³³ Magoc lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ oc sêyêm dau su tu gêtj nom-ñga-ñga, tu bu sêkôm ñac si lauwhêi atac ñayham sa. ³⁴ Bocdinañ sêyêm dau su tu Pômdau tigen-ñga dom, magoc sêkôm ti ñalôm lu-lu. Ñalêtj tigenj, lauwhê akiñ me lauwhê bocke nañ sem ngac sa dom, nañ oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelenj-ñga, ma pi lêtj bu sêtimêtê dau si ñamlic ti gatü ñapep. Magoc lauwhê nañ sem ngac sa su, nañ sêyêm dau su tu gêtj nom-ñga-ñga tu bu sêkôm nakwenj atac ñayham sa. ³⁵ Aö gato yom dindec tu bu wanñwiniñ mac-ñga dom. Aö gato bu wanem mac sa, ma bu mac

asa lêtj ñayham ma anem akiñ Pômdau ti nem ñalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêtj nom-ñga êñlêc dom.

Yom ñatô pi lauwhê ma lauñgac si lêtj

³⁶ Aö bu wasôm yom pi ngac nañ sêhoc inñlu awhê akiñ danñ si yom asê bu sênem dau, magoc inñlu sem dau sa su dom. Ngac dau bu ndê ñalôm kac inñ ma tac whiñ ñandô bu nem awhê dau, dec inñ kôm sac dom. Akêtj inñlu sênem dau. ³⁷ Magoc ngac dau bu gauc nem tidôtj yêc inñ ndê ñalôm bu nem inñ ndê awhê akiñ dinañ dom, nañ inñ kôm gêtj ñayham. Inñ bu nditôm bu nem gôlinj dau ndê lêtj, dec kôm tôm inñ ndê ñalôm gauc gêm tidôtj. Ñamalac danñ gitôm dom bu kac inñ. ³⁸ Bocdinañ ngac nañ gêm ndê awhê sa, nañ kôm mêtê ñayham, ma inñ nañ gêm awhê sa dom, nañ kôm mêtê ñayham hóc gêtjêc su.

³⁹ Awhê nañ gêm ngac sa su, nañ inñlu si yom sênem dau-ñga piñ inñlu dôñ e inñ nakwenj mbac ndu. Inñ nakwenj bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiñ bu nem ngac danñ tiyham, nañ yao mbasi. Oc tôm bu inñ nem ngac kêtj whiñ-ñga bocke nañ inñ tac whiñ, magoc gitôm dom bu nem ngac nañ kêtj whiñ Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aö dauñ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiñ inñ êñlêc. Aö dauñ neñ gauc dinañ, ma Anötô ndê Ñalau, nañ mac asôm bu gêm gôlinj mac, nañ mbo aneñ ñalôm whiñ, dec puc aneñ gauc dôñ.

8

Gêtj danen-ñga nañ lau sêkêtj ti da têtj anötöi gwam

¹ Mac ato yom ñatô pi gêtj danen-ñga nañ lau sêkêtj ti da têtj anötöi gwam.* Tôm mac asôm, yac hon

* **7:31:** Yom nañ Pol sôm yêc ñabatiñ 29-31 nañ ñahu bocdec, yac neñ ñahu andô dambo nom-ñga nañ sip gêtj nom-ñga dom. Inñ sôm bu lauñgac nañ sem awhê sa su, nañ sêmbo tôm sem awhê sa dom. Magoc inñ sôm tu bu lauñgac sêpu si awhêi me sêpuc dômbwê ñac lec dom. Mba. Inñ bu whê sa bu danem danñ, me datañ danñgibo, me dambo ti atac ñayham, me datidulu gêtj, me dakôm gwelenj pi gêtj nom-ñga, nañ ti yac neñ ñahu andô dambo nom-ñga dom. Dakêtj whiñ Pômdau ti danem akiñ inñ, nañ inñ gêtj atu. * **8:1:** Têtj têtj dinañ lau daêsam sem akiñ anötöi gwam. Ñac sêkêtj wata ti da pi alta gwam-ñga, ma tiñambu serj ñatô, ma ñatô sêkêtj sa maket. Lau Korin-ñga ñatô gauc gêm bu yao danñ kalhac ñac ahuc tu sênem wata kainj dinañ dom, ma sêto yom têtj Pol ma sêndac inñ pi gêtj dau.

datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêñ nan tanyalê bu yao dan kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tanjuc lêt dapo dau sa-nga. Yac bu dakôm gêñ nan tôc asê bu yac atac whiñ neñ asidôwai, ma bu dapo ñac sa, nan in lêt ñayham kêlêc. ² Asa nan toc dau sa bu in ñamalac ti gauc atu, nan tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nan tac whiñ Anötö, nan Anötö kêyalê in.

⁴ Yom dinan bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gêñ danen-nga nan sêkên ti da têt gwam, nan sa. Yac tanyalê bu Anötö ñandô tigen dec mbo, ma gwam in gêñ ñambwa nom-nga. ⁵ Lau nan sêkên whiñ dom, nan sêtoc gêñ daêsam sa ti ñac si anötöi ma pômdau. Ñac sem akiñ gêñ nom-nga ma gêñ undambê-nga ma sêsam bu ñac si anötöi. ⁶ Magoc yac lau dakên whiñ-nga datoc Anötö tigen sa. In Daman nan kêñ gêñ hon, ma yac dati in ndê. Ma Pômdau tigen mbo. In Yisu Kilisi, nan Anötö kêñ gêñ hon ña in, ma ti yac neñ ñahu dambo tanli-nga.

⁷ Tigen lau hon si gauc sa ñapep pi gêñ nan lau sêkên ti da têt gwam, nan dom. Lau sêkên whiñ-nga ñatô mun-nga sem akiñ gwam, ma sêhu sin su, magoc lêt dau k alhac ñac si gauc ñapan. Bocdinan kwahic dec ñac bu sênen gêñ danen-nga nan lau sêkên ti da têt gwam, dec oc kôm ñac si ñalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac ñayham me sac tu gêñ danen-nga-nga dom. Yac bu danen me danen dom, nan lêt dan hôc gêtêc dan su dom.

⁹ Magoc ayob ñapep bu gêñ nan mac alic tôm bu akôm, nan kôm ñamalac dan, nan ndê ñalôm lu-lu pi gêñ dau, nan ndê kêñ whiñ tisac dom. ¹⁰ Am asa nan kêyalê bu yao dan kalhac am ahuc dom bu neñ gêñ ndöc lôm sênem akiñ gwam-nga, nan ñgô. Ñamalac kêñ whiñ-nga dan nan ndê gauc sa ñapep pi gêñ dau dom, nan bu lic am neñ gêñ ndöc dindê, dec oc mboe in ndê ñalôm oc pêñ dôn bu neñ gêñ nan sêkên ti da têt gwam, nan whiñ

am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa ñapep, magoc am nem lêt dinan in s o. Ñahu bu mboe tinjambu ñamalac dinan oc ñalôm ñawapac pi gêñ nan in kôm e kôm in ndê kêñ whiñ tisac ma sa lêt ñinga-nga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinan, nan ndê gauc babalê, nan si-nga, ma bocdinan gêñ nan am kôm têt in, nan tôm am kôm sac têt Kilisi dau. ¹³ Bocdinan aö neñ lêt waneñ wata-nga bu wê aneñ asidôwa dan sa señ sac-nga, dec waneñ gêñ dau tiyham dom andô. Ñahu bu aö gatec bu wakôm aneñ asidôwa dan ndê kêñ whiñ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ñandô

¹ Aö gambo ñamalac dan ñapu dom, ma aö aposel ñandô. Aö galic yac neñ Pômdau Yisu pi tanôn solop. Ma mac daôm ati lau akên whiñ-nga, tu mêtê nan aö gam pi Pômdau têt mac-nga. Yom hon dinan in yom ñandô, me? ² Lau ñatô sêlic aö gitôm aposel si dan dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aö. Ñahu bu mac ati lau akên whiñ Kilisi-nga tu ñawê ñayham nan aö gahoc asê têt mac-nga, ma gêñ dau tôc asê bu aö Pômdau ndê aposel ñandô.

³ Mac lau nan andac batam aö bu aposel ñandô me mba, nan anğô! ⁴ Aö ti lau nan sêkôm gwelen ñawê ñayham-nga sêwhiñ aö, nan bu tanjwê lau bu sêpuc yac dôn ña gêñ aneñ ti anôm-nga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? In solop bu alu Banabas tanwasên anem gwelen tu akôm kwan dau-nga, magoc aposel ñatô takwê lau tu sênem ñac sa-nga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi nan sêkên whiñ sênsêlên sêwhiñ yac, ma tanjwê lau bu sêkên gêñ sêpuc ñac dôn sêwhiñ yac-nga, nan in lêt so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel ñatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sênsêlên sêwhiñ ñac. ⁷ Ngac sin-nga bocke gêmlihi dau tu gwelen ndic sin-nga? Ma ñamalac nan sô gêñ ñawhê, nan in

lêḅ solop bu inḅ neḅ gêḅ dau ḅa-ḅandô, me? Ma ḅamalac naḅ yob domba ma naniḅ, naḅ bu nôḅ su ḅagec ô inḅ ndê gwelenḅ dinaḅ, naḅ so me?

⁸ Aô gasôm yom pi ḅamalac si lêḅ gwelenḅ-ḅga ḅatô bu wawhê gêḅ dau sa. Magoc Anötô ndê yom whê gêḅ dau sa whiḅ. ⁹ Bu yomsu daḅ naḅ Moses to, naḅ sôm bu:

Têḅ ndoc mac akêḅ makao sêkôm gwelenḅ bolom-ḅga, naḅ asô ḅac tôkwa ahuc dom. Sêneḅ bolom ḅatô ô ḅac si gwelenḅ. *[Diut 25:4]*

Mac gauc gêm bu Anötô kêḅ yom dau gic waê makao ḅambwa, a? ¹⁰ Inḅ kêḅ yom dau gic yac ḅamalac ḅawaê solop. Yomandô! Moses to yom dau tu yac-ḅga. Bu ḅamalac naḅ sô gêḅ ḅawhê, ma ḅamalac naḅ gic gêḅ ḅandô sa, naḅ lu-lu sêkêḅ bata bu oc sêneḅ gêḅ ḅandô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinaḅ. Yac akôm gwelenḅ tu mac gatôm-ḅga, tôm lau naḅ sêsô gêḅ ḅawhê sip ôḅ. Ma yac bu taḅkwê gêḅ ḅatô yêc mac tu bu puc yac dôḅ-ḅga, dec tu sake-ḅga mac alic sac? ¹² Lau ḅatô sêkôm gwelenḅ têḅ mac ma sêkac mac bu akêḅ gêḅ puc ḅac dôḅ-ḅga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hôc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêḅ daḅ lhac yac mba gwelenḅ pi Kilisi ndê ḅawaê ḅayham ahuc. Ma tu dinaḅ-ḅga dec yac alic ḅayham bu ahôc ḅawapac daêsam.

¹³ Ma gêḅ daḅ tiyham. Mac aḅyalê su bu lau naḅ sem akiḅ Anötô sêmbo lôḅ dabuḅ, naḅ sêtap gêḅ daneḅ-ḅga sa yêc gêḅ daneḅ-ḅga naḅ lau sêkêḅ ti da pi alta yêc lôḅ dabuḅ. ¹⁴ Ma Pôḅdau dau gic atu yom kaiḅ tigeḅ, ma tôc asê bu inḅ lêḅ solop bu lau naḅ sêhoc ḅawaê ḅayham asê, naḅ sêtap gêḅ puc ḅac dôḅ-ḅga sa yêc lau naḅ sêkôc ḅawaê dau sa.

¹⁵ Bocdinaḅ, aô gatôm bu wakêḅ batanḅ gêḅ puc aô dôḅ-ḅga, magoc gakôm dom. Ma yom naḅ kwahic dec aô gato, naḅ gato tu bu wandac mac bu anem aô sa-ḅga lec dom. Mba! Aô bu gêḅ yô aô e wambac ndu, naḅ

ḅayham hôc gêlêc bu wandac gêḅ puc aô dôḅ-ḅga yêc lau ḅapanḅ, e sêtec bu sêḅgô ḅawaê ḅayham. Aô gapo dauḅ sa tu aneḅ lêḅ dinaḅ-ḅga, ma aô bu wasa lêḅ daḅ dau-ḅga, dec aneḅ ḅahu wapo dauḅ sa-ḅga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aô oc wapo dauḅ waêḅ sa tu gwelenḅ ḅawaê ḅayham-ḅga dom, ḅahu bu Anötô kêḅ gwelenḅ dau sip aô amanḅ, dec aneḅ ḅalôm kac aô ḅandô bu wakôm. Ma aô bu wahoc ḅawaê ḅayham asê dom, dec oc kêḅ wapac aô sac sambuc. ¹⁷ Bu aô gakôm gwelenḅ dau tu aô dauḅ gauc gêm tidôḅ bu wakôm-ḅga lec dom. Bu bocdinaḅ dec oc tôm bu taḅkwê bu wakôc ḅaôli ô aneḅ gwelenḅ. Magoc aô gakôm gwelenḅ dau tu Anötô-ḅga, bu inḅ dau kêyalinḅ aô sa gac waê gwelenḅ dau. ¹⁸ Bocdinaḅ aô oc taḅkwê ḅaôli bocke? Gêḅ naḅ yac lau aheḅ-ḅga atôm bu taḅkwê, naḅ aô oc wahu siḅ. Aô tac whiḅ bu têḅ ndoc wahoc ḅawaê ḅayham asê têḅ lau, naḅ wakêḅ têḅ ḅac ḅambwa. Lêḅ dinaḅ ti aneḅ ḅaôli.

¹⁹ Bu aô gambo ḅamalac daḅ ḅapu dom, magoc aô galic ḅayham bu wati lau honḅ si ḅac akiḅ ḅambwa, tu bu waḅsahê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêḅ whiḅ Kilisi ma sêtap Anötô ndê mwasiḅ nem ḅac si-ḅga sa. ²⁰ Têḅ ndoc naḅ aô gambo gawhiḅ lau Israel-ḅga, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si daêsam kwi e sêkêḅ whiḅ Kilisi. Aô gambo Moses ndê yomsu daḅ ḅapu dom, tigeḅ têḅ têm aô gambo gawhiḅ lau naḅ sêmbo yomsu ḅapu, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ḅga. ²¹ Ma têḅ ndoc aô gambo gawhiḅ flau gameḅ apa-ḅga naḅ sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, naḅ kasahê bu wambo watôm ḅac si daḅ, tu bu wanem ḅac si lau daêsam kwi tu Kilisi-ḅga. (Aô gatec Anötô ndê yomsu dom, magoc aô gambo Kilisi ndê yomsu ḅapu.) ²² Têḅ ndoc aô gambo gawhiḅ lau naḅ sêkêḅ whiḅ gwalec, naḅ aô kasahê bu wambo watôm ḅac sêmbo, tu bu wanem ḅac

si daêsam kwi sêkêñ whiñ Kilisi.* Aö kakuc lêñ daêsam têñ ndoc gambo lau tidau-tidau si toñ ñalôm, ma gakôm gêñ hoñ tu bu wanem lau ñatô kwi-ñga. ²³ Aö gakôm gêñ hoñ dinañ tu ñawaê ñayham-ñga, tu bu lau daêsam sêtap ña-mwasin sa sêwhiñ aö.

²⁴ Gauc nem lau nañ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-ñga. Ñac hoñ sênti, magoc ñamalac tigen oc hóc gêlêc ma tap ñamalac ñamata-ñga ndê ñaöli sa. Asa nem lêñ akêñ whiñ-ñga atôm ñamalac nañ kêti hóc gêlêc lau ñatô, tu bu atap nem ñaöli ñayham sa-ñga. ²⁵ Lau hoñ nañ bu sênti, nañ sêtimête dau ñapep tu bu sêtap ñaöli sa-ñga, magoc ñaöli dau oc yêc ñapañ dom. Yac lau dakêñ whiñ-ñga tanti tu bu datap ñaöli yêc ñapañ-ñga sa. ²⁶ Bocdinañ, aö dauñ gasa neñ lêñ wanem akiñ Anötö-ñga gitôm ñgac nañ kêti bambaliñ, nañ dom. Ma aö gac siñ gatôm ñgac nañ kêbaliñ amba ñambwa-ñambwa, nañ dom. ²⁷ Mba! Aö gac siñ ñaŋga têñ ñalôm akwa bu watimête dauñ ma wayob dauñ neñ lêñ ñapep eñ. Aö bu wakôm bocdinañ dom, dec mête nañ aö gam têñ lau ñatô, nañ aö dauñ oc waso ñamwasin.

10

Lau Israel si mête sac kêñ puc yac

¹ O asidôwai. Aö atac whiñ bu mac akôc gauc ñapep pi gêñ nañ tap abañi Israel-ñga sa. Ñac hoñ sêñsêlêñ sêwhiñ Moses sêmbô Anötö ndê dao ñapu, ma sêlom gwêc sêwhiñ dau si. ² Ñac sêmbô sêwhiñ Moses yêc gwêc ti dao dinañ, dec gitôm sêlin busaŋgu kaiñ dañ, nañ piñ ñac hoñ dôñ sem damiñ in. ³ Ñac hoñ señ gêñ daneñ-ñga kaiñ tigen, nañ Anötö kêñ ña in ndê ñaclai atu. ⁴ Ma ñac hoñ sênôm bu kaiñ tigen nañ Anötö ndê ñaclai kêñ sa akêñ hoc. Hoc dinañ in Kilisi dau, nañ kêsêlêñ whiñ ñac têñ ndoc

sêmbô gameñ sawa. ⁵ Anğô ñapep! Lau dau hoñ sêtap Anötö ndê mwasin sa, tigen ñac si lau daêsam sêsa si lêñ sic in tandô dom, dec in gic ñac ndu yêc gameñ sawa.

⁶ Gêñ hoñ dinañ ñandô sa gitôm dôhôn bu kêñ puc yac. Abañi Israel-ñga dinañ si ñalôm sap mête sac dôñ ñapañ, ma bocdinañ dayob dauñ bu tañkuc ñac si lêñ dom. ⁷ Ñac si lau ñatô sem akiñ anötöi gwam têñ têm sêmbô gameñ sawa. Sêto yom pi ñac, nañ yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sêneñ ti sênôm gêñ, ma sêtisa bu sête wê ma sêkôm mête ñalôm ñagalac-ñga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinañ ayob daôm ñapep bu añkuc ñac si lêñ sênem akiñ gwam-ñga dom. ⁸ Ma akôm mête mockaiñ-ñga tôm ñac si lau ñatô sêkôm, nañ dom. Bu Anötö gic ñac si lau 23,000 ndu têñ bêc tigen. ⁹ Ma gauc nem ñac si lau ñatô nañ sêñsahê Pômdau, ma in kêñ mboc sac sêseñ ñac ndu. Bocdinañ gauc nem bu akôm sac ma añsahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdiñ tôm ñac si lau ñatô sêkôm, nañ dom. Ñac sêtucdiñ, dec Anötö kêkiñ añela señ lau su-ñga gic ñac ndu.

¹¹ Anğô su nañ. Bêc ñambu-ñga meñ kêpiñ su. Ma gêñ hoñ nañ hóc asê abañi, ma sêto ñayom sa yêc, nañ gitôm dôhôn bu kêñ puc yac lau têm kwahic dec-ñga, bu tañkuc ñac si lêñ dom. ¹² Bocdinañ am asa nañ gauc gêm bu am kalhac ñaŋga, nañ yob daôm bu pweñ dom! ¹³ Lêtôm bocke nañ mac añsahê, nañ tap lau hoñ sa bocdinañ. In gêñ wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac siñ me tec mac dom. In oc yob mac bu lêtôm nañ hóc gêlêc nem licwalô su, nañ ñadañ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meñ, dec in oc êmasañ lêñ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dôñ bu alhac ñaŋga ma aku sa dom.

* **9:22:** Pol tîc asê tiawê bu in mbo yomsu ñapu dom, magoc têñ ndoc in mbo whiñ lau nañ atac lu-lu pi gêñ ñatô, dec in hu gêñ nañ in kêyalê bu yao mba, nañ siñ tu bu êñsôn ñac-ñga dom. Gauc nem yom nañ in to pi wata nañ lau sêkêñ ti da têñ gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê ñalôm ñawapac tu neñ gêñ dinañ-ñga dom, tigen lau ñatô bu gauc nem yom daêsam pi gêñ dau, dec in oc hu siñ têñ têm in mbo whiñ ñac, tu bu kôm ñac si sêkêñ whiñ tisac dom-ñga.

Sakin mwasiñ dabuñ-nga ma sakin gwam-nga

¹⁴ Bocdinañ aneñ lau atac whiñ-nga, aṅgô! Alhö su yêc sakin gwam-nga. ¹⁵ Mac lau tiguaç, ma bocdinañ aṅsahê aneñ yom ma alic, iñ yom ṅandô. ¹⁶ Têñ ndoc yac daneñ mwasiñ dabuñ, nañ tam mbec laclhu wain-nga goc danôm, ma gêñ dau piñ yac dôñ tam damiñ Kilisi ndê dac. Ma têñ ndoc yac tañ bolom mwasiñ dabuñ-nga nañ dapô kôc-kôc, dec gêñ dau piñ yac dôñ tam damiñ Kilisi ndê ṅandô. Yom dindéc iñ yom ṅandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam tañ yêc bolom tigeñ, dec gêñ dau piñ yac hoñ dôñ dati gêñ tigeñ.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-nga nañ señ gêñ daneñ-nga nañ lau sêkêñ ti da pi alta. Lau hoñ nañ señ gêñ dau, nañ gêñ dau piñ ṅac dôñ sem damiñ alta dinañ ṅadau. ¹⁹ Aô gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iñ gêñ ṅandô lec dom, me da nañ lau sêkêñ pi alta tu sênem akiñ gwam dañ-nga, iñ gêñ ṅandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gêñ nañ lau sambuc sêkêñ ti da, nañ sêkêñ ti da têñ Anötö dom, sêkêñ tu sênem akiñ ṅalau sac-nga. Ma aô gatec bu mac aneñ gêñ nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ṅalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gêñ yêc laclhu nañ piñ mac dôñ am damiñ Pômdau, ma tiñambu andi anôm yêc laclhu nañ oc piñ mac dôñ anem damiñ ṅalau sac whiñ. Gitôm dom andô bu mac aneñ Pômdau ndê mwasiñ, ma aneñ mwasiñ nañ lau señ tu sêtoc ṅalau sac sa-nga whiñ. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ṅandê sa, bu iñ gêm lêmuñ iñ ndê gêñ. Mac gauc gêm bocke? Yac neñ l icwalô hóc gêlêc iñ ndê, dec datôm bu tañlêc iñ ndê atac ṅandê, a?

Dakôm neñ gêñ hoñ tu dapô Anötö waê sa-nga

²³ Mac nem lau ṅatô sêsôm yom dañ bocdec bu, “Gêñ hoñ gitôm bu yac dakôm. Yao dañ yêc dom.” Tigeñ aô wasôm têñ mac bu gêñ hoñ oc êmwasiñ yac dom. Yomandô, gêñ hoñ gitôm

bu yac dakôm, ma yao dañ yêc dom, magoc gêñ hoñ oc puc yac dôñ dom. ²⁴ Ayob daôm bu akôm gêñ hoñ tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau ṅatô-nga.

²⁵ Wata nañ mac amlhi yêc maket ṅamala, nañ aneñ ti atac lu-lu dom, aneñ ti atac pa su eñ. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêñ nom-nga hoñ, nañ Pômdau ndê gêñ. [BW 24:1]

²⁷ ṅamalac nañ kêñ whiñ dom, nañ bu êñgalêm mac bu aneñ gêñ awhiñ iñ, ma mac bu atac whiñ bu andi, nañ andi. Ma gêñ hoñ nañ iñ bu kêñ têñ mac, nañ aneñ ti atac lu-lu dom. Aneñ ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ṅgac dañ bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinañ sêkêñ ti da têñ gwam muñ su,” nañ aneñ dom. Mac daôm aṅyalê ṅapep ma atôm bu aneñ ti atac pa su, magoc tu ṅgac nañ kêñ puc mac-nga, dec aneñ dom, bu aṅsôñ iñ ndê gauc dom. Lau nañ sêkêñ whiñ ṅaṅga, nañ sêñyalê bu gêñ hoñ nañ Anötö kêñ têñ yac tu daneñ-nga, nañ yao dañ kalhac ahuc dom. Magoc yac bu daneñ gêñ nañ sêkêñ ti da têñ gwam, dec mboe ṅamalac nañ kêñ whiñ gwalec, nañ ndê gauc sa ṅapep pi gêñ dau dom, nañ oc pu yac neñ lêñ yao mbasi-nga dinañ. ³⁰ Yac bu daneñ gêñ, nañ danem dançe Anötö muñ, ma aô gatec bu lau sêpu yac tu gêñ daneñ-nga nañ yac tam dançe Anötö muñ su ma tañ-nga.

³¹ Bocdinañ, gêñ hoñ nañ mac bu aneñ ti anôm ma akôm, nañ akôm ṅalêñ ṅayham nañ tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau hoñ, lau Israel me lau Grik, ma lau hoñ nañ sêmbô Anötö ndê gôlôwac dabuñ ṅalôm, ma ayob nem lêñ hoñ ṅapep, bu akôm lau dañ si sêkêñ whiñ tisac dom. ³³ Aô dañ neñ lêñ dinañ. Aô gayob neñ lêñ hoñ bu ndic lau hoñ tandô ṅayham. Aô gakôm tu bu wamwasiñ dañ-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ṅac si-nga sa.

11

1 Anꝑkuc aneꝑ lêꝑ dinaꝑ, tòm aö daꝑ kakuc Kilisi ndê.

Nagôliꝑ lauwhê ma laꝑꝑgac sêlic om-nga

2 Aö wampinꝑ mac bu mac gauc gêm aö nꝑaꝑ, ma mêtê naꝑ aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, naꝑ mac asap dôꝑ nꝑaꝑ. 3 Magoc aö bu mac anyalê nꝑep bu Anötö inꝑ Kilisi ndê nagôlôn, ma Kilisi inꝑ laꝑꝑgac si nagôlôn, ma laꝑꝑgac sêti lauwhê si nagôlôn.

4 Ngac asa naꝑ teꝑ mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc uꝑ gêt daꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn ahuc, naꝑ toc inꝑ ndê nagôlôn Kilisi sa nꝑep dom. 5 Ma awhê asa naꝑ teꝑ mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc uꝑ gêt daꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn ahuc dom, naꝑ kôm inꝑ ndê nagôlôn naꝑ inꝑ nakweꝑ maya sa. Awhê dau inꝑ gitôm awhê naꝑ sêꝑgaliꝑ kêclauꝑ hoꝑ su giꝑga, naꝑ lau sêlic tòm gêt mayan-nga. 6 Bocdinaꝑ, awhê asa naꝑ tec bu uꝑ gêt tiꝑ nagôlôn, naꝑ anꝑaꝑ inꝑ ndê kêclauꝑ hoꝑ su niꝑga. Inꝑ bu maya tu anꝑaꝑ inꝑ kêclauꝑ su-nga, dec êꝑkuc lauwhê si lêt solop, ma uꝑ gêt daꝑ kôm ndê nagôlôn ahuc. 7 Nahu bu inꝑ lêt solop bu laꝑꝑgac sêꝑ gêt tiꝑ nagôlôn dom, bu Anötö kêmasaꝑ nꝑac bu sênem inꝑ angô sêmbô nom, ma sêtôc inꝑ ndê waê asê. Ma inꝑ lêt solop bu lauwhê sêꝑ gêt kôm si nagôlôn ahuc, bu nꝑac sêtôc si laꝑꝑgac si waê asê. 8 Bu têt ndoc Anötö kêmasaꝑ gêt hoꝑ, naꝑ nꝑac sa akêt awhê dom, magoc awhê sa akêt nꝑac. 9 Ma Anötö kêt nꝑac tu awhê-nga dom, inꝑ kêt awhê tu nꝑac-nga. 10 Tu dinaꝑ-nga, ma tu anꝑela-nga, dec solop bu lauwhê sêꝑ gêt tu bu sêtôc asê bu sêsôc si nagôlôn nꝑaꝑ. 11 Magoc yêc yac lau naꝑ dakêt whiꝑ Pômdau-nga, naꝑ mac lauwhê ambo tu daôm-nga dom, ma mac laꝑꝑgac ambo tu daôm-nga dom bocdinaꝑ. 12 Bu awhê nꝑamata-nga sa akêt nꝑac, ma tiꝑambu laꝑꝑgac sêsa akêt lauwhê. Ma gêt hoꝑ meꝑ akêt Anötö.

13 Akôc gauc nꝑep pi lauwhê naꝑ sêteꝑ mbec têt Anötö magoc sêꝑ gêt dom. Mac anyalê dom bu inꝑ lêt so, a? 14 Nꝑamalac si lêt sêmbô-nga têt sake asê pi gêt dindec? Ngac daꝑ bu ndê kêclauꝑ baliꝑ, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêt mayan-nga. Yomandô, me? 15 Ma awhê daꝑ bu ndê kêclauꝑ baliꝑ, naꝑ dasôm sake? Dasôm bu gêt dau po inꝑ ndê waê sa. Bu Anötö kêt kêclauꝑ baliꝑ têt lauwhê bu êꝑgatôc nꝑac si nagôlôn ahuc. 16 Lau daꝑ bu sêseꝑ yom dec ma sêsôc nꝑaꝑ dom, dec wasôm têt nꝑac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabuꝑ hoꝑ taꝑkuc lêt tigeꝑ dindec, ma lêt daꝑ tiꝑham yêc dom.

Lau Korin-nga seꝑ Mwasinꝑ Dabuꝑ na lêt so

17 A ö bu wasôm yom pi mac nem lêt akac daôm sa tu alic om-nga. Aö wampinꝑ mac pi lêt dinaꝑ dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêt dau so, ma gêm gôlôwac dabuꝑ sa dom. 18 Gêt nꝑamata-nga aö ganꝑô nꝑawaê bu têt ndoc mac akac daôm sa, naꝑ mac awhê daôm kêt-kêt. Ma aö gauc gêm bu nꝑawaê naꝑ ganꝑô, naꝑ yom tasaꝑ dom, magoc yom nꝑandô. 19 Inꝑ solop dom bu mac awhê daôm kêt-kêt êꝑkuc gêt nom-nga, magoc mac nem lêt ti sakiꝑ bu whê mac kêt-kêt ma têt asê bu lau nde sêkêt whiꝑ nꝑaꝑ ma lau nde sêkêt whiꝑ gwalec, dec inꝑ lêt solop. 20 Têt têt mac akac daôm sa bu aneꝑ Pômdau ndê Mwasinꝑ, naꝑ mac gauc gêm bu aꝑ nꝑep. Magoc aö wasôm bu gêt naꝑ mac aꝑ, naꝑ Pômdau ndê Mwasinꝑ dom. 21 Bu têt ndoc mac bu aneꝑ gêt, naꝑ mac hoꝑ aꝑ têt-têt e lau nꝑatô gêt yô nꝑac, magoc lau nꝑatô sênom gêt e kêt inꝑ nꝑac. 22 Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac aneꝑ ti anôm gêt yêc nem andu muꝑ su, goc akac daôm sa. Mac nem lêt aneꝑ Mwasinꝑ Dabuꝑ-nga têt asê bu mac aꝑu nem asidôwai naꝑ sêmbô Anötö ndê gôlôwac dabuꝑ nꝑalôm, ma alic nꝑayham bu akôm lau nꝑalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têt

mac? Mac gauc gêm bu aö wampin mac pi gêñ dinan, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasin Dabun (Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nan aö gac dulu têt mac pi Mwasin Dabun, nan Pômdau dau kêt têt aö bocdec bu. Têt ôbwêc nan Judas hoc Pômdau Yisu asê, nan Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm danje Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö neñ ñandô dau dec, nan wakêt tu mac-nga. Anet gêt dindec tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁵ Nac señ gêt daneñ-nga su, ma ñalêt tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “In dindec anet dac, nan aö wakêt sin tu wamatin pwac wakuc-nga. Têm hon nan mac bu anôm wain mwasin dindec-nga tiyham, nan akôm tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dinan ñapep, bu têt bocke nan mac bu anet bolom ti anôm wain Mwasin Dabun-nga tiyham e in mbu meñ, nan gitôm mac ahoc in ndê mbac ndu ñawaê asê.

Daneñ Mwasin Dabun ñambwa dom

²⁷ Bocdinan dec asa nan bu neñ bolom dau me nôm yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm ñahu ti toc sa ñapep dom, nan kôm giso pi Pômdau ndê ñandô ti dac. ²⁸ Lau tigen-tigen hon sêtôc gwaniñ dau si lêt mun su, goc seneñ bolom ti sênôm yêc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nan bu neñ ti nôm magoc in ndê gauc sa ñapep pi Pômdau ndê ñandô dom,* nan oc tap Anötö ndê matôc sa tu in ndê lêt neñ Mwasin Dabun-nga. ³⁰ Tu dinan-nga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm ñac, ma ñatô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu tanjahê daun ñapep, dec oc datap Pômdau ndê matôc kain dinan sa dom. ³² Magoc Pômdau kêt ñawapac têt yac ti kêmatôc yac tu bu danem daun kwi e dandinan dawhin lau sac nom-nga dom.

* **11:29:** Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê ñandô’ hêganôn gôlôwac dabun (tôm in to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêt puc lau nan señ Mwasin Dabun magoc sêtoc si asidôwai sa ñapep dom (11:17-22). Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn Yisu dau ndê ñandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêt puc lau nan sêlic sac gitôm gêt ñambwa ma señ Mwasin Dabun, bu lau dau sênjalê dom bu gêt dau pin ñac dôn sem damin Yisu ndê ñandô.

³³ Bocdinan anet asidôwai, ango ñapep. Têt ndoc mac akac daôm sa bu anet Mwasin Dabun, nan ayob bu akôm ñalêt nan toc asidôwai hon sa ñapep. ³⁴ Namalac dan bu gêt yô in basô, nan neñ gêt yêc ndê andu mun. Ma bocdinan têt ndoc mac akac sa, nan oc tôm dom bu atap Pômdau ndê matôc sa tu akôm gêt bambalin-nga. Gauc nem yom dinan, ma têt ndoc aö watêt mac waloc, nan oc wawhê gêt ñatô sa têt mac tiyham.

12

Ñalau Dabun ndê Mwasin Ñalôm-nga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ñatô pi Ñalau Dabun ndê mwasin, ma kwahic dec aö bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ñapep. ² Mac anjalê ñalêt nan Sadañ gêm gôlin mac nem gauc têt têt mac akêt whin su dom, ma wê mac asa lêt anet akin anötöi gwam awha mban-nga. ³ Tu dinan-nga dec mac oc atôm bu anjalê yom nan aö bu wasôm têt mac bocdec bu. Anötö ndê Ñalau bu nem gôlin ñamalac dan ndê whasun, dec in oc tôm dom bu sôm bu, “Aö wapucbo Yisu.” Ma ñamalac nan Ñalau Dabun gêm gôlin in dom, nan oc tôm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu in Pômdau.”

⁴ Yac datap mwasin tidau-tidau sa, magoc meñ akêt Ñalau tigen. ⁵ Ma yac tam akin Pômdau ñalêt tidau-tidau, magoc tam akin Pômdau tigen. ⁶ Ma yac dakôm gwelen tidau-tidau tu danem akin Anötö-nga, magoc Anötö tigen kôm gwelen yêc yac hon neñ ñalôm, ma kêt ñac lai têt yac bu dakôm gêt dau. ⁷ Ma gêt hon nan lau tigen-tigen sêkôm ña Ñalau ndê ñac lai, nan Anötö kêt tu bu êmwasin yac lau hon nan dambo gôlôwac dabun ñalôm, ma puc yac hon dôn.

⁸ Nalau Dabuŋ kɛŋ yom ti gauc tɛŋ ŋamalac daŋ bu hoc asɛ tɛŋ gɔlɔwac dabuŋ. Ma Nalau tigenɛ dinaŋ kɛŋ gauc tɛŋ ŋamalac daŋ tiyham, bu ɛŋyalɛ gɛŋ naŋ ŋahu sip ŋalɔm gi, ma sɔm asɛ tɛŋ lau. ⁹ ŋamalac daŋ oc tap mwasiŋ kɛŋ whiŋ ŋaŋga-ŋga sa, ma daŋ tiyham oc tap mwasiŋ kɔm lau ti gɛmbac ŋayham sa-ŋga yɛc Nalau tigenɛ dinaŋ. ¹⁰ ŋamalac daŋ oc kɔc ŋaclai bu kɔm gɛŋ dalɔ, ma daŋ oc kɔc mwasiŋ tu hoc yom asɛ tɔm lau propet-ŋga. Daŋ tiyham oc kɔc mwasiŋ bu ɛŋyalɛ bu lau naŋ sɛhoc yom asɛ, naŋ Nalau Dabuŋ gɛm gɔliŋ ŋac, me ŋalau daŋ dau-ŋga daŋ gɛm gɔliŋ ŋac. Ma daŋ oc kɔc mwasiŋ bu sɔm yom awha wakuc-ŋga naŋ iŋ kɛyalɛ muŋ su dom. Ma ŋamalac daŋ tiyham oc tap mwasiŋ sa bu ɛŋyalɛ yom awha wakuc-ŋga kaiŋ dinaŋ ma nem kwi. ¹¹ Gwelenɛ tidau-tidau hoŋ dinaŋ meŋ akɛŋ Nalau tigenɛ dinaŋ, naŋ gic sam iŋ ndɛ mwasiŋ ti ŋaclai tɛŋ lau tigenɛ-tigenɛ tɔm iŋ dau gɛlic ŋayham.

Lau sɛkɛŋ whiŋ-ŋga sɛti gɔlɔwac dabuŋ tigenɛ

¹² Alic su naŋ. ŋamalac daŋ ndɛ ŋandɔ tigenɛ, magoc iŋ amba ti gahi ma tandɔ ma ŋagɛŋ daɛsam. Magoc gɛŋ hoŋ dinaŋ sɛyɛc tɛntɛŋ dom, sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ. Ma ŋalɛŋ tigenɛ, yac lau naŋ dambo Kilisi ndɛ gɔlɔwac dabuŋ ŋalɔm, naŋ dati ŋandɔ tigenɛ. ¹³ Bu Anɔtɔ kɛku yac ŋa Nalau Dabuŋ ma piŋ yac dɔŋ dati gɔlɔwac dabuŋ tigenɛ. Yac neŋ lau ŋatɔ lau Israel-ŋga, ma ŋatɔ ŋac lau gameŋ apa-ŋga. ŋatɔ sem akiŋ ŋadaui nom-ŋga, ma ŋatɔ sem akiŋ dom. Magoc yac hoŋ dakɔc Nalau tigenɛ sip yac neŋ ŋalɔm tɛntɛŋ.

¹⁴ Ma ŋamalac daŋ ndɛ ŋandɔ ŋagɛŋ hoŋ kaiŋ tigenɛ dom. Gɛŋ tidau-tidau sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ. ¹⁵ Iŋ ndɛ gahi bu sɔm bu, “Aɔ amba dom, bocdinaŋ gati ŋandɔ ŋagɛŋ daŋ dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yɛc ŋandɔ dinaŋ dom. ¹⁶ Me iŋ ndɛ dangasuŋ bu sɔm bu, “Aɔ tandɔ dom, bocdinaŋ gati ŋandɔ ŋagɛŋ daŋ dom,” dec yom dau

oc kac dangasuŋ su yɛc iŋ ndɛ ŋandɔ dom. ¹⁷ Ma gɛŋ hoŋ naŋ sɛyɛc yac neŋ ŋandɔ bu tanɔŋ hoŋ, dec oc dangɔ yom ŋalɛŋ bocke? Ma gɛŋ hoŋ naŋ sɛyɛc yac neŋ ŋandɔ bu daŋaŋsuŋ hoŋ, dec oc dangɔ gɛŋ ŋamalu ŋalɛŋ ndɛ? ¹⁸ Magoc yac neŋ ŋandɔ iŋ bocdinaŋ dom. Anɔtɔ dau kɛmasaŋ yac neŋ ŋandɔ ŋagɛŋ tidau-tidau hoŋ tɔm iŋ dau gɛlic ŋayham. ¹⁹ Ma yac neŋ ŋandɔ ŋagɛŋ hoŋ bu kaiŋ tigenɛ, dec yac oc dambo ŋalɛŋ bocke? Oc tɔm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac ŋagɛŋ daɛsam sɛyɛc ŋandɔ tigenɛ dinaŋ ŋalɔm, dec dambo ŋayham.

²¹ Oc tɔm dom bu tandɔ sɔm tɛŋ amba, “Am bu mbo dom, aɔ wambo ŋayham eŋ.” Ma tɔm dom bu ŋagɔlɔŋ sɔm tɛŋ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ŋayham eŋ.” ²² Mba andɔ! Yac ŋagɛŋ ŋatɔ dalic bu gɛŋ licwalɔ mba, tigenɛ gɛŋ dau bu yɛc dom, dec oc dambo ŋayham dom. ²³ Ma ŋandɔ ŋagɛŋ ŋatɔ naŋ dalic bu gɛŋ waɛmba, naŋ datoc sa tɛŋ ndoc dakɔm ahuc ŋa po. Ma ŋagɛŋ naŋ dalic bu gɛŋ mayan-ŋga, naŋ dakɔm ahuc ti dayob ŋapep. ²⁴ Magoc ŋagɛŋ ŋatɔ naŋ dalic bu gɛŋ ŋayham tu lau sɛlic-ŋga, naŋ sɛpɔnda gɔlɔŋ dom, ma dakɔm ahuc dom. Anɔtɔ dau kɛmasaŋ yac ŋagɛŋ hoŋ dinaŋ, ma toc gɛŋ ŋambwa-ŋambwa sa kɛlɛc. ²⁵ Iŋ kɛmasaŋ ŋamalac ŋalɛŋ dinaŋ tu bu ŋagɛŋ hoŋ sɛnem ŋandɔ tigenɛ dinaŋ sa, ma sɛwhɛ dau kɔc-kɔc dom. ²⁶ Yac ŋagɛŋ daŋ bu ɛŋsahɛ ŋandɛ, dec ŋagɛŋ hoŋ oc sɛŋsahɛ ŋandɛ sɛwhiŋ. Ma ŋagɛŋ daŋ bu tap waɛ sa, dec ŋagɛŋ hoŋ oc atac ŋayham sɛwhiŋ.

²⁷ Anɔtɔ su naŋ! Mac lau tigenɛ-tigenɛ hoŋ ati Kilisi ndɛ ŋandɔ tigenɛ, naŋ gɔlɔwac dabuŋ. ²⁸ Ma Anɔtɔ kɛyaliŋ lau sa yɛc gɔlɔwac dabuŋ ŋalɔm bocdec bu. Lau ŋamata-ŋga ŋac lau aposel, lau tilu-ŋga lau propet, ma lau titɔ-ŋga iŋ kɛŋ ŋac bu sɛndɔhɔŋ gɔlɔwac dabuŋ. Ma iŋ kɛmwasiŋ lau ŋatɔ bu sɛkɔm gɛŋ dalɔ, ŋatɔ sɛkɔm lau gɛmbac ŋayham sa, ŋatɔ bu sɛnem lau sa, ma ŋatɔ bu sɛnem gɔliŋ gɔlɔwac

dabuŋ. Ma ŋatô sêtap mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga sa. ²⁹ Mac gauc gêm bocke? Inj kêmwasiŋ lau hoŋ tu bu sêti aposel, a? Nac hoŋ sêti propet, a? Nac hoŋ kêdôhônŋwaga, a? Hoŋ sêkôm gêŋ dalô, a? ³⁰ Nac hoŋ sêtap mwasiŋ sêkôm gêmbac ŋayham sa-ŋga, a? Nac hoŋ sêkôm mwasiŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga me sênem yom awha wakuc kwi-ŋga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinaŋ dec aô wasôm têt mac, bu tamkwê mwasiŋ ŋandô naŋ oc nem lau hoŋ sa êŋlêc. Ma lêt naŋ kwahic dec aô bu watôc têt mac naŋ hôc gêlêc lêt hoŋ su.

13

Mêtê ŋandô atac whiŋ-ŋga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ŋamalac si yom ma aŋela si yom, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga m ba yêc aô, naŋ aô gatôm geŋgeleŋ me oŋ naŋ taŋ ŋambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu waŋyalê gêŋ hoŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêŋ hoŋ, ma bu wakêŋ whiŋ ŋaŋga tôm bu wasôm têt lôc daŋ bu puc dau sa ma lom gameŋ wakuc ndi, tigeŋ mêtê atac whiŋ-ŋga mba yêc aô, dec aô gatôm gêŋ ŋambwa. ³ Ma aô bu wakêŋ aneŋ gêŋ hoŋ tu wanem lau ŋalôm sawa sa-ŋga, me wakêŋ dauŋ sambuc tu gwelenj ŋawaê ŋayham-ŋga e tôm ŋacyo sêkêŋ ya neŋ aô su, magoc mêtê atac whiŋ-ŋga bu mba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo dauŋ sa tu gêŋ hoŋ dinaŋ ŋadaŋ-ŋga.

⁴ Mêtê atac whiŋ-ŋga ŋandô ŋahu bocdec. ŋamalac naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga kêsalê inj ahuc, naŋ kôc ndê ŋalôm dôŋ, ma kêmwasiŋ lau. Inj gêm lêmuŋ lau ŋatô dom, ma sôm yom toc dau sa-ŋga me po dau sa ŋambwa dom. ⁵ Inj kôm gêŋ mayan-ŋga dom, gauc gêm gêŋ tu êmwasiŋ dau-ŋga kêlêc dom, ma atac ŋandê ŋagahô dom. Ma inj hê yom dôŋ pi sac naŋ lau sêkôm têt inj, naŋ dom. ⁶ Mêtê naŋ so lêt gitêt, naŋ ŋadaŋ oc kôm inj atac ŋayham dom,

magoc inj oc atac ŋayham tu lau hoŋ naŋ sêŋkuc yom ŋandô-ŋga. ⁷ Inj oc hôc kisa ti atac pa su. Inj oc hu inj ndê kêt whiŋ ti gêŋ bocke naŋ inj takwê, naŋ siŋ dom, ma ŋawapac daŋ oc ku inj dulu dom.

⁸ Mêtê atac whiŋ-ŋga oc yêc ŋapaŋ. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-ŋga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom awha wakuc-ŋga ma gauc pi gêŋ naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ oc sêniŋga. ⁹ ŋahu bu têt têt kwahic dec-ŋga yac taŋyalê gêŋ hoŋ timala dom, ma yom naŋ lau propet sêhoc asê, naŋ tôc gêŋ hoŋ asê timala dom. ¹⁰ Magoc têt ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ inj oc ndic dabiŋ gêŋ hoŋ, ma mêtê hoŋ naŋ kwahic dec dakôm timala dom, naŋ oc pacndê. ¹¹ Têt têt naŋ aô gambo balê, naŋ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêŋ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têt ndoc aô gati ŋgac su, naŋ gahu balêkoc si mêtê siŋ. ¹² Kwahic dec yac taŋyalê gêŋ hoŋ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniŋ sip busunôm* ŋadaŋ-dauŋ daŋ. Magoc têt têt ŋambu-ŋga yac oc dalic gêŋ hoŋ yêc awê eŋ. Kwahic dec aô kayalê gêŋ timala dom, magoc tiŋambu aô oc waŋyalê gêŋ hoŋ timala, tôm Anötô kêyalê aô e pi sa timala eŋ têt kwahic dec. ¹³ Mêtê atu têt kwahic dec sêyêc, mêtê dakêŋ whiŋ-ŋga, mêtê dakêŋ batan-ŋga, ma mêtê atac whiŋ-ŋga. Magoc mêtê atac whiŋ-ŋga tiŋamata mêtê hoŋ.

14

Taŋkwê mwasiŋ naŋ tôm bu puc gôlôwac dabuŋ dôŋ

¹ Bocdinaŋ asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, ma tamkwê ŋalau Dabuŋ ndê mwasiŋ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiŋ ŋatô su. ² Bu ŋalau ndê mwasiŋ dasôm yom awha wakuc-ŋga inj gêŋ ŋamata-ŋga dom. ŋamalac naŋ sôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ndê yom yêc

* **13:12:** Busunôm - lau ŋatô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror.'

in ma Anötö ñasawa, ma lau dan oc s ênyalê dom. In sôm yom nan ñahu yêc sin dau, tôm Ñalau Dabuñ kac in. ³ Magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabuñ sa, ma êngilí ñac bu sêlhac ñannga ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ndê yom dau gêm in tawasê sa, magoc ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabuñ hon sa. ⁵ Aö tac whin bu mac hon asôm yom awha wakuc-nga, tigen aö tac whin kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac nan hoc yom asê gitôm propet, nan ndê mwasiñ hóc gêlêc in nan sôm yom awha wakuc, nan ndê su. Magoc ñamalac dan bu mbo mac nem gôlôwac dabuñ ñalôm, nan kôc mwasiñ bu nem yom awha wakuc-nga kwi têt mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom nan ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiñ dasôm yom awha wakuc-nga ñahu

⁶ O asidôwai, ango su nan. Aö bu watên mac waloc, ma wasôm yom têt mac ña awha wakuc dan, dec oc wanem mac sa ñalên bocke? Ti gen aö bu waloc ma Ñalau Dabuñ kêt yom têt aö, tu bu wahoc asê têt mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôn mac-nga me wahoc asê gitôm propet, dec aneñ yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi gêt nan dakôc tu danem wê sip-nga, gitôm gasuc me gita. Ñamalac dan bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tôm bu ênyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-nga bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasañ dau tu ndic sin-nga? ⁹ Ma mac lau nan asôm yom awha wakuc-nga yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nan bocdinañ. Bu yom kain dinañ ñahu yêc awê dom, ma lau oc sênyalê ñalên bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêt ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-nga si awha têt têt daêsam yêc, ma lau nan sêsôm dau si awha, nan sênyalê ñahu. ¹¹ Ngac

dan bu sôm dau ndê awha ma aö bu wanyalê ñahu dom, dec aö walic in gitôm ñgac apa, ma in oc lic aö bu ñgac apa bocdinañ. ¹² Ma yêc mac-nga bocdinañ. Mac tamkwê Ñalau Dabuñ ndê mwasiñ, bocdinañ dec tamkwê mwasiñ nan tôm bu po gôlôwac dabuñ sa, nan hóc gêlêc mwasiñ ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabuñ êñsôwec tiatu.

¹³ Bocdinañ dec ñamalac nan sôm yom awha wakuc-nga, nan ten mbec bu Anötö kêt mwasiñ nem yom dau kwi-nga têt in whin man. ¹⁴ Bu têt ndoc aö gateñ mbec ña yom awha wakuc-nga, nan aö dauñ neñ gateñ ten mbec, magoc aneñ gauc kêtuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinañ aö oc wakôm sake? Aö waten mbec ña awha wakuc nan aneñ gateñ kêtalê, ma waten mbec ña aö dauñ neñ awañ nan kayalê ñahu, nan whin. Aö wanem wê awha wakuc nan aneñ gateñ kêtalê, ma wanem wê ña dauñ neñ awañ nan kayalê ñahu, nan whin. ¹⁶ Am bu êmpin Anötö ña yom awha w akuc-nga, tôm nem gatôm kêtalê, ma ñamalac dan bu mbo gôlôwac dabuñ ñalôm nan kêtalê awha dau dom, dec in oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têt ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu in gêm gauc yom nan am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d ange Anötö ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinañ sa dom.

¹⁸ Aö gam dange Anötö bu in kêt mwasiñ wasôm yom awha wakuc-nga têt aö hóc gêlêc mac hon su. ¹⁹ Magoc têt têt nan aö gambo gôlôwac dabuñ ñalôm, nan aö tac whin bu wasôm yom nan lau hon sênyalê, tu bu wandôhôn ñac-nga. Aö bu wasôm yom ñalhô amañdan nan ñahu yêc awê, nan hóc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-nga ñalhô 10,000, nan lau hon sênyalê ñahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ñapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc saun dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêt tigen-nga, nan tu ambo ahê lêt sac-nga. ²¹ Gauc nem

yom nanj Pômdau sôm, nanj sêto yêc bocdec bu:

Aö wanjkiñ lau apa sênem aö awhan ma wakênj puc lau dindec ña lau apa dau awha. Magoc ñac oc sêkênj danja aö dom, tòm sêkênj danja anenj yom munj su dom. [Ais 28:11-12]

²² Pômdau kênj lau nanj sêsôm yom awha apa gitôm gêñ dalô kainj danj, bu kênj puc lau Israel-ñga nanj sêkênj whinj inj dom. Ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-ñga inj kainj tigenj. Anötö kênj gitôm gêñ dalô tu lau nanj sêkênj whinj dom-ñga. Inj kênj tu lau sêkênj whinj-ñga-ñga dom. Magoc mwasinj dahoc yom asê tòm propet-ñga, nanj inj kênj tu lau sêkênj whinj-ñga-ñga. Inj kênj tu lau nanj sêkênj whinj dom nanj-ñga dom.* ²³ Bocdinañ, mac lau akênj whinj-ñga bu akac daôm sa ma mac hoñ bu asôm yom awha wakuc-ñga, ma lau ñatô nanj sêkênj whinj dom me si gauc sa pi gêñ dau dom, nanj bu sêmbo sêwhinj mac, dec ñac oc sêsôm sake? Ñac oc sêsôm bu mac nem gauc kêñsôñ. ²⁴ Magoc mac hoñ bu ahoc yom asê atôm propet têtñ ndoc lau kainj dinañ sêmbo sêwhinj mac, dec mac nem yom oc kuñ ñac si ñalôm e sênjalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ñac si mêtê sac-ñga. ²⁵ Ma yom pi ñac si mêtê sac, nanj ñac gauc gêm bu sêsinj yêc ñac si ñalôm, nanj mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinañ ñac oc sêpônj haduc anjô andô têtñ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ñac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whinj mac, yomandô!”

Pol whê ñagôlinj om-ñga sa

²⁶ Bocdinañ asidôwai, têtñ ndoc mac akac daôm sa tu alic om-ñga, nanj lau ñatô sêkôc wê sêmenj, lau ñatô sêkôc yom bu sêndôhônj lau, lau ñatô sêkôc yom nanj Ñalau Dabuñ hoc asê têtñ

ñac, ñatô sêsôm yom awha wakuc-ñga, ma ñatô sênem yom awha wakuc-ñga dau kwi. Gêñ hoñ nanj mac bu akôm, nanj akôm tu apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ-ñga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-ñga, dec lu me tö sêsôm goc tòm. Danj sôm e pacndê, goc ñamalac tilu-ñga sôm ndê. Ma ñamalac danj nem ñac si yom dau kwi manj. ²⁸ Magoc ñamalac nem y om dau kwi-ñga danj bu mbo dom, goc ñamalac nanj tac whinj bu sôm y om awha wakuc-ñga nem dau dôñ yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Tòm bu inj sôm inj ndê yom awha wakuc-ñga têtñ ndoc inj mbo tawasê, ma yom dau yêc inj ma Anötö ñasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, dec lu me tö sêhoc yom asê, ma lau hoñ sêkênj danja ñapep ma sênjahê yom dau. ³⁰ Ñamalac danj bu ndöc mac ñalôm, ma Ñalau Dabuñ bu hoc yom danj asê têtñ inj, dec ñamalac nanj sôm yom mbo, nanj hu sinj ma kênj ñasawa têtñ ñamalac dinañ bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoñ ahoc yom asê atôm propet aô daôm aô daôm, bu andôhônj ti apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ. ³² Lau nanj sêtap mwasinj sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, nanj sêtôm bu sênem gôlinj dau si lêtñ sêhoc yom dau asê-ñga. ³³ Bu Anötö tec bu inj ndê lau sêkôm gêñ bambalinj. Inj Anötö yom malô-ñga.

Anötö ndê gôlôwac dabuñ hoñ sênkuc lêtñ tigenj bocdec bu. ³⁴ Têtñ ndoc mac akac sa tu alic om-ñga, nanj lauwhê sêsôm yom dom sic ñawaê. Ñac sêsôc laungac ñapu tòm yomsu sôm, ma sênem dau dôñ. ³⁵ Awhê danj bu ngô yom danj nanj inj kêyalê ñahu dom, nanj nem dau dôñ e om pacndê, ma ndac nakwenj têtñ ndoc injlu sêmbo si andu. Inj bu sôm yom yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nanj gêñ mayañ-ñga.

* **14:22:** Aisaya ndê yom, nanj Pol to yêc ñabatij 21, nanj hêganônj lau apa nanj Pômdau kêkinj bu sênjwininj lau Israel-ñga nanj sêsôc inj ñapu ti sêkênj whinj inj dom. Pol gêm dôhônj lau apa awha, nanj lau Israel si ñacyo dinañ sêsôm, ma mwasinj dasôm yom awha wakuc-ñga. Lau Israel-ñga sêkac si ñalôm kwi tu lau apa si yom-ñga dom, ma Pol bu têtñ asê bu ñalêtñ tigenj, yom awha wakuc oc nem lau nanj sêkênj whinj dom, nanj sa dom, me kac si ñalôm kwi e sêti lau sêkênj whinj-ñga dom. Ñabatij 23 whê gêñ dau sa tiawê.

³⁶ Mac lau Korin-nga bu atec aneŋ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kêŋ ndê yom têŋ mac tamwasêm, me kêŋ têŋ mac muŋ bu andic dulu têŋ lau ŋatô, a? ³⁷ Asa naŋ gauc gêm bu in propet daŋ, me tap Nalau Dabuŋ ndê mwasiŋ sa kêlêc, naŋ êŋyalê bu yom naŋ gato têŋ mac, naŋ Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ Namalac daŋ bu kôc aneŋ yom sa dom, naŋ Pômdau oc kôc in sa dom. ³⁹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma al-hac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-nga, naŋ ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têŋ ndoc mac bu alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ in hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

¹ O asidôwai, aö bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac muŋ su. Mac akôc ŋawaê dau sa, ma ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu. ² ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ tôc lêŋ Anötö nem mac si-nga asê, ma bocdinaŋ dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap dôŋ dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc tisac ma ŋandô mbasi.

³ Bu yom naŋ gac dulu têŋ mac, naŋ kêkuc yom naŋ aö dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma yom naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ, naŋ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ sac-nga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm. ⁴ Lau sêŋsuhuŋ in, ma têŋ bêc titô-nga Anötö uŋ in sa, tôm sêto yêc naŋ. ⁵ Goc in hoc dau asê têŋ Pita, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêmbo fŋgacsêŋomi 12 si toŋ. ⁶ Ma tiŋambu in hoc dau asê têŋ asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ dau. Naŋ lau daêsam, sêhoc gêlêc 500 su. Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali. ⁷ Tiŋambu in hoc dau asê têŋ Jems ma têŋ lau aposel hoŋ. ⁸ Ma tiŋambu andô in hoc dau asê têŋ aö dauŋ, naŋ gati aposel gitôm balêkoc naŋ dinda kôc so ndê têm. ⁹ Bu aö galic dauŋ tôm lau aposel si

ŋgac ŋambu-nga solop. Sêsam aö bu aposel, magoc aö ŋgac ŋayham dom bu sêhê ŋaê aposel pi aö. Naŋ bu muŋ-nga lê aö gakêŋ kisa Anötö ndê lau sêkêŋ whiŋ-nga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasiŋ aö-nga, dec aö gati aposel, ma in ndê mwasiŋ dau meŋ ŋambwa dom. Mba! Bu aö gakôm gwelen gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoŋ su. Magoc aö dauŋ gakôm dom. Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm gwelen. ¹¹ Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep bu yom naŋ aö gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, in yom tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-nga. Ma bocdinaŋ bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Aŋgô! In bu yom ŋandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinaŋ. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ŋahu mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ŋahu mbasi bocdinaŋ. ¹⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-nga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi Anötö, naŋ yom tasaŋ. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma in bu yom ŋandô bu Anötö uŋ Kilisi sa su dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ yêc mac-nga. ¹⁸ Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom, dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu su, naŋ gacgeŋ siŋga su. ¹⁹ Tu Kilisi-nga dec yac dakêŋ batan bu Anötö oc uŋ yac hoŋ sa têŋ têm ŋambu-nga. Yom dau bu yom ŋandô dom, dec gêŋ naŋ dakêŋ batan, naŋ gêŋ têm kwahic dec-nga ŋambwa ma ŋandô mbasi têŋ têm ŋambu-nga. Ma lau hoŋ oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-nga.

20 Magoc Anötö uñ Kilisi sa akêñ lau batê-nga yomandô. Inj gitôm lau honj nanj sêmbac ndu su, nanj si ngac mbêc. 21 Namalac tigenj ti dambac ndu nahu. Ma namalac tigenj ti datisa akêñ lau batê-nga nahu. 22 Yomandô! Tu Adam-nga dec yac honj dawêkainj senj dambac ndu-nga. Magoc tu Kilisi-nga dec lau nanj sêkêñ whinj inj, nanj sêwêkainj senj sêmbo tali-nga. 23 Tigenj lau nanj sêmbac ndu, nanj oc sêtisa tôm nandoc. Kilisi tisa munj, gitôm gêñ nandô mbêc. Ma têtj ndoc inj mbu menj, nanj lau nanj sêti inj ndê, nanj oc sêtisa. 24 Têtj dinanj inj oc ndic bata têtj kwahic dec-nga, ma inj oc senj ñaclai ti ñagôlinj honj su, ma kêtj gêñ honj sip Damanj Anötö amba bu nem gôlinj. 25 Bu Kilisi gic waê bu nem gôlinj e inj kêtj inj ndê ñacyo honj sêsôc inj gahi ñapu. 26 Ma ñacyo ñambu-nga nanj inj oc senj su, nanj ñaclai dambac ndu-nga. 27 Sêto yom yêc bocdec bu:

Inj kêtj gêñ honj sêsôc inj gahi ñapu.
[BW 8:6]

Yom dinanj pi ‘gêñ honj,’ nanj hêganônj Anötö dom, bu Anötö dau kêtj ñaclai têtj Kilisi pi gêñ honj. 28 Tigenj têtj ndoc Anötö ndê Atudau dau kêtj gêñ honj sêsôc inj ndê gôlinj ñapu su, nanj goc inj dau oc sôc Anötö ñapu. Ma bocdinanj Anötö tigenj oc ti ñadau ma nem gôlinj gêñ honj.

29 Anötö oc uñ lau batê sa têtj têtj ñambu-nga, yomandô. Bu bocdinanj dom, dec tu sake-nga lau ñatô sêlinj sanju tu lau nanj sêmbac ndu su-nga? 30 Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-nga yac ahôc ñawapac ti kisa ñapanj tu gwelenj ñawaê ñayham-nga? 31 O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akêñ whinj yac nenj Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mac anjalê bu yom dau inj yom nandô, dec anjalê bu yom dec inj yom nandô bocdinanj. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu tôm bêtj honj. 32 Yêc malac Epesas lau sêkêñ kisa aô

gitôm bôclai sac, magoc aô gac sinj têtj ñac ti ñannga. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac nem lau ñatô sêsôm, dec aô nenj gwelenj ñawaê ñayham-nga inj namalac ñambwa si gêñ, ma oc nem aô sa danj dom. Bu bocdinanj dec dakôm tôm yom nanj sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gêñ danenj ti danôm-nga enj, bu ñasawa apê enj yac oc dambac ndu ma dandinanj. [Ais 22:13]

33 Ayob daôm bu lau sêñsau mac dom. Gauc nem yom nanj sêsôm bocdec bu, “Mac bu ambo awhinj lau nanj sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ñayham tisac whinj.” 34 Aô wasôm têtj mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ñatô sêsa si lêtj gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôñ ñapanj. Bocdinanj akôc gauc ñapep ma ahu mêtê sac sinj gacgenj.

Lau oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?

35 Mboe mac nem lau ñatô oc sêndac, “Anötö oc uñ lau batê sa ñalêñ bocke?” me “Lau batê oc sêtisa ti ñamlic kainj bocke?” 36 Yom dau inj yom gauc mbasi-nga. Anjô! Gêñ nanj mac asô sip nom, nanj bu tibalê dom, dec oc po pi menj dom. 37 Mac bu asô gêñ ñamatu gitôm yangom me gêñ ñawhê ñatô, dec mac asô gêñ dau ñagatôm nanj oc po pi menj tinambu, nanj dom, magoc asô ñamatu ñambwa sip nom. 38 Ma Anötö dau kêtj gêñ ñagatôm têtj gêñ ñawhê tôm inj dau kêmasanj su. Inj kêtj ñagatôm tidau-tidau têtj gêñ ñawhê tigenj-tigenj. 39 Ma ñagatôm ti ñamlic nanj inj kêtj têtj gêñ honj, nanj sêtôm dau dom. Inj kêtj namalac si ñamlic kainj danj, ma bêtj si kainj danj, ma mbac ti i bocdinanj. 40 Gêñ undambê-nga sêmbo ti ñac si ñawasi kainj danj, ma gêñ nom-nga sêmbo ti ñac si ñawasi kainj danj bocdinanj. 41 Ac ti ayô ma tata honj

* 15:29: Mêtê dau nahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom tôc asê bu lau Korin ñatô sêlinj sanju tu ñac si lau nanj sêmbac ndu-nga. Mboe lau batê dinanj sêkêñ whinj Yisu su, magoc sêlinj busanju su dom têtj ndoc sêmbo tali, ma tu dinanj-nga dec lau ñatô sêlinj sanju tu ñac-nga. Pol sôm bu mêtê dinanj inj solop me so dom, magoc inj sôm yom pi mêtê dau tu bu puc inj ndê yom pi lau batê sêtisa-nga nanj dôñ.

si n̄awasi t̄ênt̄êñ. Ma tata hon̄ si n̄awasi gitôm dau dom. ⁴² Ma t̄êñ ndoc lau batê s̄etisa, nan̄ oc n̄alêñ kain̄ tigen̄. Lau batê nan̄ tan̄suhun̄ sip nom, nan̄ si n̄amlic in̄ ḡêñ t̄êm kwahic dec-n̄ga, ma t̄ôm dom bu yêc n̄apan̄. Magoc Anötö oc un̄ sa ma nem kwi ti ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga. ⁴³ Ḡêñ nan̄ tan̄suhun̄ in̄ ḡêñ waêm̄ba, magoc Anötö oc un̄ sa ma kôm ti ḡêñ tiwaê. Tan̄suhun̄ ḡêñ n̄aclai m̄ba, magoc Anötö oc un̄ sa ti n̄aclai. ⁴⁴ Bu yac tan̄suhun̄ n̄amlic nom-n̄ga, magoc Anötö oc un̄ sa ti n̄amlic wakuc undambê-n̄ga. Yac tan̄yalê bu n̄amlic nom-n̄ga dec yêc, ma n̄amlic undambê-n̄ga yêc bocdinañ. ⁴⁵ Anötö kêmasañ n̄amalac si n̄amlic nom-n̄ga, t̄ôm yom nan̄ s̄êto yêc bocdec bu:

N̄gac n̄amata-n̄ga Adam in̄ ti ḡêñ tali.
[Gen 2:7]

Ma Adam n̄ambu-n̄ga, nan̄ Kilisi dau, nan̄ tisa ti n̄amlic undambê-n̄ga. Ma yac oc dambo tan̄li tu in̄-n̄ga, ma datap neñ n̄amlic wakuc undambê-n̄ga sa, t̄ôm in̄ ndê. ⁴⁶ Yac dakôc n̄amlic undambê-n̄ga muñ dom, magoc dakôc n̄amlic nom-n̄ga muñ, ma tin̄ambu oc datap n̄amlic undambê-n̄ga sa. ⁴⁷ N̄amalac n̄amata-n̄ga meñ akêñ nom. Magoc n̄amalac tilu-n̄ga meñ akêñ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac hon̄ dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga n̄amata-n̄ga dinañ. Dinañi s̄êkôc yac bu dambo datôm n̄amalac nom-n̄ga dinañ. Magoc lau nan̄ s̄embo undambê, nan̄ s̄embo s̄êtôm n̄ amalac undambê-n̄ga, ma tin̄ambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm n̄amalac undambê-n̄ga.

⁵⁰ Bocdinañ aneñ asidôwai, aö wasôm t̄êñ mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö ndê gameñ undambê-n̄ga ti neñ n̄amlic t̄êm kwahic dec-n̄ga. Bu yac neñ dac ti n̄amsôm in̄ ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga dom, ma t̄ôm dom bu wêkain̄ gameñ dandöc tan̄li n̄apan̄-n̄ga. ⁵¹ Aö bu wasôm yom n̄ahu atu dan̄ t̄êñ mac an̄gô. Yac hon̄ oc dambac ndu dom, magoc Anötö oc nem yac hon̄ kwi ma kêñ n̄amlic wakuc t̄êñ yac. ⁵² T̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga dahuc oc

tan̄, ma sep tigen̄ lau batê oc s̄etisa ti n̄amlic wakuc s̄êndöc tali n̄apan̄-n̄ga. Ma Anötö oc nem yac lau nan̄ dambo tan̄li, nan̄ kwi dawhin̄, ma kêñ n̄amlic wakuc t̄êñ yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu n̄amlic nom-n̄ga oc t̄ôm dom bu yêc n̄apan̄, ma gic waê bu nin̄ga. Bocdinañ t̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga Anötö oc nem n̄amlic nom-n̄ga kwi ti ḡêñ yêc n̄apan̄-n̄ga, nan̄ t̄ôm dom bu nin̄ga. Gauc nem yom nan̄ s̄êto yêc bocdec bu:

Anötö ku n̄aclai dambac ndu-n̄ga dulu su, ma pacndê sambuc. [Ais 25:8]

Yom dau oc n̄andô sa t̄êñ b̄êc n̄ambu-n̄ga.

⁵⁵ O n̄aclai dambac ndu-n̄ga, am oc ku yac dulu n̄alêñ bocke? Am nem n̄amalac ndic yac ndu-n̄ga yêc nde? [Hos 13:14]

⁵⁶ N̄amalac nan̄ wê yac dasa señ dambac ndu-n̄ga, nan̄ mêtê sac. Ma yomsu kêñ n̄aclai t̄êñ mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem dan̄ge Anötö nan̄ ku yac neñ n̄acyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-n̄ga. ⁵⁸ Bocdinañ, aneñ asidôwai atac whin̄-n̄ga, alhac n̄an̄ga ma ayob daôm bu ḡêñ dan̄ ku mac dulu dom. Akêñ nem n̄alôm sambuc tu Pômdau ndê gwelen̄-n̄ga. Bu mac an̄yalê su bu ḡêñ bocke nan̄ mac akôm tu Pômdau-n̄ga, nan̄ ḡêñ n̄andô mbasi-n̄ga dom. Oc nem n̄andô!

16

Sêkêñ da bu s̄enem lau sêkêñ whin̄-n̄ga n̄atô sa

¹ Aö wasôm yom pi awa nan̄ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabun̄ Jerusalem-n̄ga sa. Akôm t̄ôm yom nan̄ aö gasôm t̄êñ gôlôwac dabun̄ nan̄ s̄embo gameñ Galesia-n̄ga, nan̄ su. ² T̄ôm wake n̄abêc n̄amata-n̄ga sambob, mac tigen̄-tigen̄ andic nem awa da-n̄ga sa t̄ôm awa nan̄ mac tigen̄-tigen̄ atap sa yêc wake dinañ n̄alôm. Andic sa gwanan̄ ma akêñ ndöc. Ma t̄êñ ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, nan̄ oc wakêñ n̄awapac t̄êñ mac bu andic sa t̄êñ t̄êm dinañ-n̄ga dom. ³ An̄yalin̄ lau n̄atô sa nan̄ mac alic n̄ayham bu sêkôc mac nem da dau, ma

sêkêñ têtñ gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga. Ma têtñ ndoc aô wahôc asê mac, nañ wato bapia puc ñac dôñ-nga ma wañkiñ ñac sêndi. ⁴ Ma aô bu walic tôm bu aô daun watêtñ Jerusalem wandi, goc yac añsêlêñ awhiñ daun.

Pol ti lau ñatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aô gauc gêm bu wandic lau gameñ Masedonia-nga kêsî, ma tiñambu watêtñ mac waloc. ⁶ Aô bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ, mboe aô oc wambo e ndoc uhô-nga pacndê. Ma bocdinañ oc tôm bu mac anem aô sa tu señ bocke nañ wasa tiñambu-nga. ⁷ Aô gakêñ batan bu Pômdau oc kêtñ ñasawa baliñ têtñ aô tu wambo wawhiñ mac-nga. Magoc aô bu waloc ñagahô, d ec oc tôm dom bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ. ⁸ Kwahic dec aô oc gacgeñ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-nga pacndê. ⁹ Nahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelen atu dan yêc dindêc e ñandô sa. Ma gêtñ dan whiñ, nañ lau daêsam sêkêñ kisa aô yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hôc asê mac, nañ goc akôc in sa ti yom malô, tu bu in mbo whiñ mac ti atac pa su eñ. Nahu bu in kôm Pômdau ndê gwelen tôm aô gakôm. ¹¹ Alic bu lau dan sêtec in me sêpu in dom. Ma têtñ ndoc in bu mbu têtñ aô meñ, nañ añkiñ in lhô meñ ti yom malô. Aô gakêñ batan bu ñasawa saun Timoti ma asidôwai ñatô oc sêmbu sêtêtñ aô sêmeñ.

¹² Yom pi yac neñ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aô gateñ in tidim daêsam bu êñsêlêñ whiñ asidôwai ñatô ma têtñ mac loc. Kwahic dec in sôm bu in oc loc dom, magoc têtñ ndoc in tap ñasawa ñayham dan sa, nañ in oc loc.

Yom ñambu-nga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêñ whiñ-nga dôñ ñapan, ma alhac ñanğa ti nem ñalôm pêñ dôñ. ¹⁴ Ma akôm nem gêtñ hoñ ti mêtê atac whiñ-nga.

¹⁵ O asidôwai. Mac añyalê bu Stepanas ma lau hoñ nañ sêmbu in ndê andu, nañ sêti lau ñamata-nga tu sêkêñ whiñ Yisu-nga yêc mac nem

gameñ Akaya-nga. Ma ñac sêkêñ si ñalôm sambuc tu sênem akin Anötö ndê lau dabuñ-nga. Kwahic dec aô bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kain dinañ, ma lau asa nañ sêlhac sêwhiñ ñac ma sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga, nañ asôc ñac ñapu. ¹⁷ Têtñ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmeñ akêñ Korin ma sêhôt asê aô, nañ sêkôm aô atac ñayham atu. Nahu bu ñac sêkôt mac hoñ añôm sêtêtñ aô sêmeñ. ¹⁸ Ñac sêkôm aô neñ ñalôm tighô, tôm sêkôm mac nem ñalôm tighô têtñ têm sêmbu sêwhiñ mac. Tu dinañ-nga dec wasôm têtñ mac bu atoc lau kain dinañ sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têtñ lau Korin-nga

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titoñ-titoñ hoñ nañ sêmbu gameñ Esia-nga dindêc, nañ sêkêñ si acsalô ñayham têtñ mac hoñ. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nañ sêkac sa yêc inlu si andu, nañ sêkêñ acsalô ñayham ti atac whiñ têtñ mac tu Pômdau-nga. ²⁰ Ma asidôwai hoñ nañ sêmbu gameñ dindêc sêkêñ acsalô têtñ mac bocdinañ. Mac hoñ akam daôm, añkuc Anötö ndê lau dabuñ si lêtñ.

²¹ Aô Pol gato yom dindêc ña daun aman tu bu wakêñ aneñ acsalô têtñ mac-nga.

²² Namalac dan bu atac tec Pômdau, nañ Anötö pucbo in. O Pômdau, mbu mweñ! ²³ Pômdau Yisu ndê mwasin têtñ mac. ²⁴ Aô bu wakêñ aneñ atac whiñ têtñ mac lau akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga hoñ.

**Pol ndê bapia tilu-nga têtj
lau
Korin-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj natô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhông yom tasanj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel njandô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindéc têtj njac bu whê dau sa bu inj aposel njandô, ma bu puc lau Korin-nga dôj tu bu sêsôc lau tasanj dinaj si yom njapu dom. Tinambu inj kêkinj Taitus têtj njac gi bu lic njac sêmbo njalêj bocke, ma Taitus mbu mej ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom njapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac njayham kêlêc tu ngô Taitus ndê njawaê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêj tu ndic njac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj njac bu sêmatôc aposel tasanj dinaj, ma sêmatôc njac dau si lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj sêwhinj. Ma inj to yom pi njac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nanj sêpônda dau, nanj sa-nga.

Yom njamata-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê taposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gambo gawhij yac nej asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anötö ndê lau dabuj honj yêc gamej Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiñ Anötö, yac nej Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damanj nanj tawalô ti gêm malô yac yêc njawapac honj-nga. Ma tu dinaj-nga dec yac atôm bu anem malô lau nanj njawapac tidau-tidau tap njac sa, njalêj tigenj tôm

Anötö dau kôm têtj yac. ⁵ Nahu bu njawapac ti njandê tôm Kilisi hôc, nanj kêsalê yac ahuc tu yac am akij inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anötö ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaj. ⁶ Têtj ndoc bocke njawapac tap yac sa, nanj alic njayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anötö gêm malô yac, nanj mwasinj dau golom mac bocdinaj, ma gêm mac sa bu al-hac njanga ti nem atac pa su, ma ahôc njawapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac anyalê bu mac ahôc njawapac awhinj yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôj awhinj yac bocdinaj. Tu dinaj-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêj whinj-nga dom.

Aposel sêhôt njawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anyalê pi njandô enj bu yac ahôc njawapac atu-tu daêsam yêc gamej Esia-nga. Gêj dinaj kêgwiniñ yac njandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc senj yac su andinaj. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têm ambo tanji-nga pacndê têtj ndoc dinaj. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhông yac bu tanjkwê yac dauj mba licwalô dom, magoc tanjkwê Anötö nanj tôm bu unj lau batê sa, nanj ndê njac lai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu njawapac dinaj oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêj whinj ti tanjkwê inj bu nem yac sa njalêj tigenj dinaj njapanj. ¹¹ Ma yac akêj whinj bu mbec nanj mac atenj, nanj oc nem yac sa bocdinaj. Têtj ndoc njawapac bu tap yac sa tiyham, nanj Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau, nanj oc sênem danje Anötö tu inj ndê mwasinj nanj kêj têtj yac-nga.

Pol kêj ndê têm ndic lau Korin kêsi-nga pi ahic

¹² Anjô su nanj. Lêj ti sakinj nanj yac akôm ambo nom, nanj akôm anjkuc gauc nom-nga danj dom. Mba. Yêc yac mba njalôm yac akêj whinj bu yac asa mba lêj tôm Anötö atac whinj enj.

Yac akôm gwelen hon ti mba nalôm ma gauc sambuc, ma asa lën nawasi en, tòm Anötö ndê mwasiñ puc yac dôn. Ma têt ndoc yac ambo awhin mac, nan yac ankuc lën tigen dinan. Lën dau ti yac mba nahu apo daun sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau natô sêsôm bu yom hon nan yac ato têt mac, nan nahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anyalê yac ti mba gwelen nahu napep su dom. Magoc yac akên batan bu mac oc anyalê yac pi nandô en. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem nahu apo daôm sa-nga, ma mac oc ati yac mba nahu apo daun sa-nga têt ndoc Pômdau Yisu mbu men.

¹⁵⁻¹⁶ Aneñ nalôm pên dôn pi mac, dec galic nayham ma kamasan neñ lën bu wandic mac kêsî tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsî têt ndoc watên gameñ Masedonia-nga wandi. Ma têt ndoc wambu akên gameñ dinan wameñ, nan gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Nalên dinan oc tòm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiñambu dec oc tòm bu mac ankin aö watên gameñ Judia-nga wandi. ¹⁷ Magoc tu aö gac mac kêsî dom têt ndoc gambu akên gameñ Masedonia-nga, dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasan lën dinan gitôm gên jambwa-nga, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma nasawa sauñ gakac awhan kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-nga si lën, a?

¹⁸ Anğô su nan. Anötö in Yom Nandô Nadau, ma bocdinañ yac lau nan am akin in, nan atôm dom bu ansau mac atôm lau nan sêsôm “Aêc,” ma nasawa sauñ sêkac si nalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” ¹⁹ Bu nawaê nayham nan alu Sailas ma Timoti ahoc asê têt mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nan têt asê bu Anötö gôlôc tidôn bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têt yac tu Kilisi-nga. Ma in gitôm dom bu sôm “Aêc” têt mac, ma nğahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.” ²⁰ Bu gên hon nan Anötö gic bata, nan in oc kôm nandô sa ma sôm “Aêc” têt yac tu Kilisi-nga. Ma

tu Yisu Kilisi-nga dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-nga, ma datoc in ndê waê sa. ²¹ Anötö dau puc mac ma yac dôn, bu dasap neñ dakên whin Yisu Kilisi dôn napan. In kêyalin yac sa dati in ndê. ²² Ma in kên ndê Nalau Dabuñ sip yac neñ nalôm tòm gên nandô mbêc. Ma tu dinan-nga yac tanjalê bu mwasiñ hon nan in gic bata bu kên têt yac, nan in oc kôm nandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê nadalô nan têt asê bu in ndê lau yac.

²³ Anğô su nan. Aö gambu gatên malac Korin dom, nahu bu mac asap nem lën giso natô dôn ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem nalôm nawapac andô tu wamatôc mac-nga. Anötö kêyalê aneñ nalôm, ma aö wasôm yêc in anğô-nga bu yom dau in yom nandô. ²⁴ Aö gasôm yom pi mac nem lën giso tu bu yac ati mac nem akên whin nğadui lec dom. Mba. Mac tigen-tigen alhac Anötö anğô-nga tu daôm nem akên whin-nga. Ma yac akôm gwelen awhin mac tu bu mac asa nem lën napep e ambo ti atac nayham en.

2

¹ Tu dinan-nga dec aö gauc gêm tidôn bu wambu watên mac waloc dom, nahu bu aö gatec bu yac dambo ti nalôm nawapac tiyham tu wamatôc mac-nga. ² Ma aö bu wakôm mac nalôm nawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac nayham? Bu mac lau daôm dinan ati aneñ atac nayham nahu. ³ Tu dinan-nga dec aö gac mac kêsî tòm aö gasôm su, nan dom, magoc gato bapia dan têt mac. Ma aö gakên batan bu mac oc asôc aneñ yom dau napa. Ma bocdinañ têt ndoc aö bu watên mac waloc, nan nawapac dan oc yêc yac nasawa dom, ma gên dau oc kôm aö atac nayham. Ma aö gakên whin bu mac hon oc atac nayham awhin aö. ⁴ Yom dau aö kayalê bu yom nanga, ma aö gato ti tanşulu en, ma kasahê nawapac ti nandê atu yêc neñ nalôm. Aö gato tu bu wakên nawapac têt mac-nga dom, magoc tu bu watôc asê bu aö

atac whin mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ñac si ñamalac dan ndê sac kwi

⁵ Mac nem ñgac dan kôm aô ñayom, ma gêñ dau kêñ ñawapac têt aô tanwasêñ dom. Aô gatec bu wasôm yom daêsam pi gêñ dau, tigen aô wasôm têt mac bu in kêñ wapac mac hon bocdinañ. ⁶ Magoc kwahic dec in pu dau, dec aô wasôm têt mac bu lêt bocke nañ gôlôwac dabuñ sêsôm tidôn tu sêmatôc in-nga, nañ gitôm. ⁷ Aô gatec bu in mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapañ, ma bocdinañ asuc in ndê sac kwi, ma anem malô in ndê ñalôm. ⁸ Aô atac whin bu mac akôm bocdinañ, tu bu atôc asê têt in bu mac atac whin in. ⁹ Yom nañ aô gato pi ñgac dinañ, nañ gato tu bu wanahê mac bu oc asôc aneñ yom hon ñapu, me mba. ¹⁰ Mac bu asuc ñamalac dinañ ndê giso kwi, dec aô wasuc in ndê sac kwi bocdinañ. Bu giso bocke nañ in kôm têt aô, nañ Kilisi kêyalê bu aô gasuc kwi, ma aô gakôm bocdinañ tu bu wanem mac sa tu lêt amatôc giso-nga ti apiñ daôm dôn-nga. ¹¹ Aô gatec bu mac akêñ ñasawa têt Sadañ bu señ lêt dapin dauñ dôn-nga su. Bu yac tanyalê Sadañ ndê lêt hon su.

Pol tac whin bu lic Taitus

¹² Têt ndoc aô gatêt malac Troas ga, nañ galic bu Pômdau gêlêc gatam su têt aô bu wahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê yêc gameñ dinañ. ¹³ Magoc aneñ ñalôm gi lu gi lu, ñahu bu aô gatap aneñ asidôwa Taitus sa yêc malac dinañ dom. Tu dinañ-nga aô gahu lau malac dinañ-nga sin, ma gatêt gameñ Masedonia-nga ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aô bu wanem dançe Anötö, ñahu bu in wê yac lau nañ dakêt whin Kilisi, gitôm ñgac sinjêlêc ti ndê lau sin-nga nañ sêku si ñacyo hon dulu. Ma wanem dançe in bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen nañ in kêñ sip yac aman-nga. Ma gauc pi Kilisi dau, in gitôm gêt malu ñayham nañ ñamalu pôm gameñ

kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gêt malu ñayham, tu yac mba gwelen ahoc ñawaê ñayham asê pi Kilisi-nga. Lau nañ sêkôc ñawaê dau sa ma sêtap señ sêndôc tali-nga sa, nañ sêlic yac ti mba gwelen tôm sêngu gêt ñamalu ñayham. Magoc lau nañ sêkôc sa dom dec sic waê bu sêninga, nañ sêtec yac ti mba gwelen tôm sêngu gêt mbôp ñasu. Gwelen ñawaê ñayham-nga dau in gwelen atu andô, ma yac neñ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôn-nga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nañ sêkôm tu sêtap awa sa-nga lec dom. Mba. Yac anyalê tidôn bu Anötö kêyalin yac sa ma pin yac dôn am damin Kilisi, dec akôm gwelen ñawaê ñayham-nga ti ñalôm ñawasi ambo in anjô-nga.

3

Lau Korin-nga si lêt whê Pol ndê gwelen sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dauñ sa-nga, a? Mba. Lau ñatô sêkôc bapia whê ñac sa tu sêkôm gwelen-nga. Magoc yac atôm lau dinañ dom. Yac ahêgo dauñ bu akôc bapia dan bu whê yac sa têt mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têt lau ñatô-nga dom. Mba. ² Ñahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nañ sêto yêc yac mba ñalôm. Ma têt ndoc lau sêlic mac nem lêt ti sakin, nañ tôm ñac sêsam bapia dau, ma sênyalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelen-nga. Ma têt ndoc lau sêlic mac asa nem lêt tiwakuc, nañ tôm sêlic bapia whê yac sa têt ñac-nga. Ma mac atôm bapia nañ sêto ña kêlêpê me atôm Moses ndê yomsu nañ Anötö to pi hoc, nañ dom. Mba! Mac atôm bapia nañ Anötö Tali Ñadau ndê Ñalau to, ma in to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêñ yac dandôc tanli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêt whin bu mac oc asap nem lêt ti sakin ñayham dinañ dôn ñapañ. Bocdinañ

yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö anğô-nga. ⁵ Yac bu atoc dauŋ sa ma asôm bu yac dauŋ atôm bu akôm Anötö ndê gwelenj lec dom. Mba. Tigenj tu Anötö kêŋ ŋaŋga têtj yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ŋaclai naŋ Anötö dau kêŋ têtj yac-nga, dec yac atôm bu anem akiŋ iŋ, ma ati lau akiŋ pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, iŋ gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau danj sêtôm dom bu sêŋkuc pwac yomsu-nga ŋapep, ma bocdinaŋ pwac dau têt asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigenj pwac wakuc naŋ hêganônj Nalau ndê gwelenj, naŋ oc nem yac sa bu dandöc taŋli.

Pwac wakuc hóc gêlêc pwac akwa su

⁷ Anğô su naŋ. Pwac akwa naŋ Anötö to pi hoc ma kêŋ têtj Moses, naŋ meŋ ti Anötö ndê ŋawasi. Ŋawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga danj sêtôm dom bu sêlic iŋ anğô andô solop e ŋawasi dau hê su. Pwac dau meŋ ti ŋawasi, magoc sakiŋ pwac akwa-nga dau ŋa-ŋandô, naŋ dambac ndu. ⁸ Tigenj sakiŋ pwac wakuc-nga, naŋ Nalau Dabuŋ gêm gôliŋ, naŋ ndê ŋawasi hóc gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-nga ŋa-ŋandô naŋ datap Anötö ndê matôc sa. Tigenj pwac wakuc ŋa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Nalau Dabuŋ ndê gwelenj-nga. Bocdinaŋ pwac wakuc ndê ŋawasi hóc gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa meŋ ti ŋawasi, tigenj yac bu danem dôhônj pwac akwa dau whiŋ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêtj ŋawasi mba, bu pwac wakuc ndê ŋawasi hóc gêlêc su. ¹¹ Ŋawasi naŋ gêm Moses ahuc têtj ndoc iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ŋawasi iŋ atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinaŋ yac akêŋ batanj pwac wakuc ŋa-ŋandô, ma akôm mba gwelenj ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm

Anötö ndê ŋawasi ahuc tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têtj ndoc Anötö ndê ŋawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ kôm anğô andô ahuc ŋa po, bu lau Israel-nga sêlic iŋ anğô andô dom e ŋawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac yomsu-nga naŋ Anötö kêŋ sip Moses amba, naŋ ti lêtj Anötö nem ŋac si-nga. Têtj ndoc sêsam pwac yomsu-nga dinaŋ, naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po danj kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma têtj Moses ndê têtj e meŋ têtj kwahic dec, po dau gacgenj yêc. Ŋalêŋ tigenj yêc bu po dau niŋga yêc ŋac si ŋalôm, naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, dec iŋ oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm kwi ma kêŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau dau oc kac po dau su yêc iŋ.

¹⁷ Pômdau iŋ Nalau, ma Pômdau ndê Nalau bu mbo whiŋ yac, dec iŋ oc êŋgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-nga. ¹⁸ Kwahic dec po danj kôm yac anğônj andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêŋ whiŋ-nga honj datôc Pômdau ndê ŋawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ŋawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Nalau gêm gwelenj yêc yac neŋ ŋalôm ŋapanj, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Nawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

¹ Anötö tawalô yac ma kêŋ sakiŋ pwac wakuc-nga sip yac amanj, ma tu iŋ tawalô yac-nga dec yac atôm dom bu ahu gwelenj dau siŋ têtj ndoc ŋawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-nga naŋ lau sêkôm sêsiniŋ-sêsiniŋ sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac anğaluŋ yom danj whiŋ Anötö ndê yom, me anjsau lau danj bu sêkêŋ whiŋ-nga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ŋalêŋ dinaŋ, lau oc sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, bu yac akôm

* **3:7:** Yom dau ŋahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akiŋ Anötö taŋkuc lêtj pwac yomsu-nga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêŋ ma datap seŋ dandöc taŋli-nga sa. Bu ŋamalac danj oc tôm dom bu êŋkuc yomsu honj ŋapep, ma bocdinaŋ lêtj yomsu-nga oc tôm dom bu kêŋ yac dandöc taŋli. Alic yom ŋatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

mba gwelenj solop ambo Anötö anğô-nga. ³ Lau ñatô sêngô ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê, magoc sêkêj whinj dom, gitôm gêj danj kôm ñac si gauc ti ñalôm ahuc, ma bocdinañ ñac gacgenj sêmbo señ sêninga-nga. ⁴ Anötö tasanj têm dindec-nga, nanj Sadanj dau, inj kênj ñasec atu pôt lau nanj sêkêj whinj dom, nanj si gauc ahuc. Ma ñac gitôm dom bu sêkôt ñawaê ñayham sa. Bocdinañ dec sênyalê Kilisi ndê ñawasi dom. Ma sênyalê Anötö ndê ñawasi dom bocdinañ, bu Kilisi gêm Anötö dau anğô bu têt Anötö asê têt yac.

⁵ Anğô su nanj. Yac am mêtê hêganônj dauj dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôt inj sa ti ñac si Pômdau. Ma yac am akinj mac atôm lau akinj, tu bu apo Yisu ndê waê sa-nga. ⁶ Anötö inj Ñawê Ñadau nanj sôm, “Ñawê sa ma pô gameñ ñasec,” têtj ndoc inj kênj undambê ti nom. Ma inj kênj ndê ñawê pô yac neñ ñalôm tu bu tanjalê inj ndê ñawasi atu-nga. Ma ñawasi atu dau, nanj dalic yêc Kilisi, nanj gêm Anötö anğô têtj yac.

Anötö kênj ndê ñawaê ñayham têtj lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac dauj mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelenj ñawaê ñayham-nga, tigenj Anötö kênj gwelenj dau sip yac amanj. Inj ndê lêtj dinañ gitôm inj kênj gêj ñaôli atu danj sip gêj ñambwa-nga gitôm lôn-si. Inj kôm bocdinañ dec têt asê bu ñaclai puc gwelenj dau dôn-nga, nanj hôt gêlêc ñaclai honj su, nanj meñ akêj inj ndê. ⁸ Ñawapac daêsam sêyêc, magoc kêgwiniñ yac dom. Yac anjalê lêtj bu anjêc ñawapac daêsam dinañ ñapanj, magoc kôm yac atac tec mba gwelenj dom. ⁹ Daêsam sêkêj kisa yac, magoc yac anjalê bu Anötö mbo whinj yac ma têt dom bu hu yac sinj. Sêpu ti sêkôm yac ñayom, magoc sêseñ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelenj tu Yisu-nga, ma tu dinañ-nga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanli. Yac ahôt ñandê ti ñawapac ñapanj, nanj têt asê bu yac anjuc Yisu ndê lêtj mbac ndu-nga. Magoc gêj

dau ku yac dulu dom, tu bu têt asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kênj ñaclai têtj yac bu akôm gwelenj. ¹² Bocdinañ, tu gwelenj ñawaê ñayham-nga dec yac ahôt ñawapac atu ñapanj, têt bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê ñaclai kênj mac andôt tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom danj yêc bocdec bu:

Aô gakêj whinj Pômdau, dec gahoc inj ndê waê asê. [BW 116:10]

Ma yac anjuc gauc tigenj dinañ. Yac akêj whinj Pômdau, dec ahoc inj ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac anjalê bu Anötö, nanj unj Pômdau Yisu Kilisi sa akêj lau batê-nga, nanj oc unj yac sa awhinj Yisu bocdinañ, ma kênj yac alhac inj anğô-nga awhinj mac. ¹⁵ Yac alic ñayham bu ahôt ñawapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelenj-nga, dec Anötö ndê mwasiñ oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danje Anötö êñlêc e inj ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinañ-nga yac atôm dom bu ahu gwelenj dau sinj têtj ndoc ñawapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac neñ ñamlic tiakwa ma tisac, magoc yêc ñalôm-nga Anötö kôm yac atiwakuc têt bêt honj. ¹⁷ Bu ñawapac nanj yac ahôt, nanj yac alic gitôm gêj ñambwa têt apê-nga. Ma tu yac ahôt ñawapac dinañ-nga, dec oc atap Anötö ndê ñawasi atu sa. Ma ñawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêm-titêm, ma inj gêj ñandô hôt gêlêc ñawapac honj dinañ su. ¹⁸ Bocdinañ yac tanjkwê gêj nom-nga nanj tanônj alic su, nanj dom, ñahu bu gêj dau oc ñinga. Magoc yac akêj batanj gêj nanj yac tanônj alic su dom, bu gêj dau oc yêc ñapanj ma pacndê dom.

5

Yac neñ ñamlic nom-nga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neñ ñamlic nom-nga gitôm bac batat, ma inj bu tisac, dec yac tanjalê bu Anötö kêmasanj yac neñ ñamlic wakuc undambê-nga, nanj gitôm andu ñandô nanj oc lhac ñapanj. Andu ñandô dau gitôm andu me bac

têm apê-nga nan ñamalac sêkwê, nan dom. ² Ma yac neñ ñamlic nom-nga gitôm yac neñ ñakwê têm dindec-nga. Magoc tu gêñ wapac nom dindec-nga, dec yac atac whiñ ndu andô bu dasôc neñ ñamlic wakuc undambê-nga ti ñakwê, dec yac tam awhañ su bu datap gêñ dau sa. ³ Ma yac bu dasôc ñakwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac neñ ñakwê ñandô, ma oc dambo ñamlic ñambwa dom. ⁴ Têñ ndoc ñamlic nom-nga ti yac neñ bac, nan dahôc ñawapac ñapañ, ma bocdinañ tam awhañ su bu datap neñ ñamlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec ñamlic dindec dom, magoc yac atac whiñ ndu andô bu ñamlic têm dindec-nga nan gitôm dom bu yêc ñapañ, nan pô dau su ti gêñ wakuc nan oc yêc ñapañ. ⁵ Anötö kêmasañ yac tac waê gêñ dau solop. Ma in kên Ñalau Dabuñ têt yac gitôm gêñ ñandô mbêc, nan tôc asê bu gêñ ñandô nan in gic bata bu kên têt yac tiñambu, nan oc ñandô sa bocdinañ.

⁶ Tu dinañ-nga dec yac ambo ti atac pa su eñ. Yac aňyalê bu têm hoñ nan yac ambo nom ma ñamlic nom-nga ti yac mba ñakwê, nan yac ambo awhiñ Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gêñ nan Anötö gic bata bu kên têt yac tiñambu, nan yac alic ña-ñandô su dom, magoc akên whiñ bu oc ñandô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic ñayham bu ambo ti ñamlic nom dindec-nga, tigen oc ñayham hôc gêlêc bu ahu ñamlic dau siñ, ma andi ambo awhiñ Pômdau. ⁹ Bocdinañ yac bu ambo nom dindec me ahu siñ, nan yac tañkwê ñandô tigen, nan bu asa mba lêt ndic Pômdau tandô ñayham eñ. ¹⁰ Nahu bu tiñambu yac hoñ oc dalhac Kilisi aňgô-nga bu êmatôc yac. In oc kên ñagêyô têt yac êñkuc gêñ ñayham me sac bocke nan dakôm têt ndoc dambo nom dindec.

Pol whê ndê gwelen ñahu sa

¹¹ Yac aňyalê gêñ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc in ñapu, ma tu dinañ-nga dec yac am mêtê lau ma akac ñac bu sênem dau kwi. Yac mba lêt

ti sakin ñahu yêc awê têt Anötö, ma aô gakên batan bu mac oc aňyalê yac mba lêt ti sakin ñahu bocdinañ. ¹² Yac ato yom dindec tiyham tu bu atoc dauñ sa têt mac-nga dom. Mba. Yac atac whiñ bu mac aňyalê yac mba gauc ti ñalôm tidôn, ma bocdinañ mac oc alic yac ñayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waên sa têt lau nan sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-nga ñambwa ma sêtoc gêñ awê-nga sa hôc gêlêc gêñ ñalôm-nga. ¹³ Magoc yac ahêgo dauñ tu lau nan sêsôm bu yac mba gauc kêñsôn, nan dom. Bu gêñ nan yac akôm, nan akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc ñawa, tu bu anem mac sa-nga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whiñ kêgilí yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têt lau. Bu yac akên whiñ bu ñgac tigen mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu. ¹⁵ Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nan sêmbo tali nan sêñkuc dau si atac whiñ dom, magoc sêñkuc in nan mbac ndu tu ñac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nan ndê atac whiñ.

Kilisi hê wamba yac têt Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm ñamalac nom-nga ñambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kain dinañ tiyham dom. Ma ñalên tigen kwahic dec yac ahêgo dauñ pi gêñ awê-nga dom têt ndoc yac akôc gauc pi lau nom-nga. ¹⁷ Bu ñamalac bocke nan kên whiñ Kilisi, nan yac aňyalê bu Anötö kôm in tiwakuc su. In hu lêt akwa siñ, ma sa ndê lêt tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêñ hoñ dinañ ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc in kêkin Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têt Anötö, ma kêmasañ lêt bu datigasuc in tiyham. Ma in kên ñawaê ñayham pi in ndê lêt dinañ sip yac aman, bu ahoc asê têt lau. ¹⁹ Ma ñawaê ñayham dau bocdec. Anötö kêkin Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêt bu sêmbu sêtên in sêndi. Ma in kên gwelen têt yac bu ahoc ñawaê dau asê têt lau nom-nga.

20 Tu dinaŋ-ŋga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi aŋgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têt mac sa yac whaŋsuŋ. Ma yac aten mac am Kilisi aŋgô, bu gauc nem yom pi gwelen atu naŋ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têt Anötö-ŋga, ma akôc yom dau sa. 21 Alic su naŋ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêt yac neŋ sac ŋagêyô hoŋ pi iŋ, tu bu nem yac sa-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga asa naŋ kêt whiŋ Kilisi, naŋ Anötö gêlic iŋ bu ŋamalac gitêt.

6

1-2 Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm naŋ aö galic ŋayham bu wamwasin mac-ŋga, dec gaŋgô mac nem yom. Ma têt bêt naŋ kamatiŋ tidôŋ bu wanem mac si, naŋ gam mac sa. *[Ais 49:8]*

Aö wasôm têt mac bu têm kwahic dec-ŋga iŋ Anötö ndê têm êmwasin ti nem yac si-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ akôm gwelen awhiŋ Anötö, naŋ aten mac bu akôc Anötö ndê mwasin ŋambwa dom.

Pol hôc ŋawapac tu gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga

3 Yac atec bu lau daŋ sêpu yac mba gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinaŋ-ŋga dec yac ayob mba lêt bu akôm giso daŋ dom. 4 Gêt naŋ yac akôm, naŋ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiŋ. Yac ahôc ŋawapac ti aŋsahê ŋandê tidau-tidau kêtwinin yac, tigen ahu mba gwelen siŋ dom, akôm ti atac pa su eŋ.

5 Lau sic yac, sêkêt yac andöc gapoc-walô, ma sêli dau sa tu yac-ŋga. Yac akôm gwelen atu, ma têm daêsam gêt yô yac, ma yac ayêc bêt tanôŋ dom.

6 Magoc gwelen atu naŋ yac akôm, naŋ akôm ti mba ŋalôm ŋawasi, ma ti gauc ŋawa, akôc mba ŋalôm dôt ma akôm mêtê ŋayham têt lau hoŋ. ŋalau Dabuŋ gêm gôlin yac, ma yac asap mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôt ŋapaŋ.

7 Yac akôm gwelen dau ŋa Anötö ndê ŋaclai, ma asôm yom ŋandô eŋ. Ma

yac asap lêt gitêt dôt, gitôm yac akôc wapa siŋ-ŋga yêc aman daŋga lu-lu bu andic siŋ. 8 Lau ŋatô sêtjalê bu yac aposel ŋandô, ma sêmpin yac ma sem ŋawaê sa pi gwelen naŋ yac akôm. Ma ŋatô sêpu ma sêtgôlin yom pi yac ti mba gwelen, ma sêsôm bu yac lau tasan. 9 ŋatô sêtjalê yac, ma ŋatô sem gauc yac. Yac ahôc ŋawapac ŋapaŋ tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo taŋli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. 10 Gêt hoŋ dinaŋ gitôm bu kôm yac ŋalôm ŋawapac, magoc ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ. Yac atôm lau ŋalôm sawa, tigen yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêtôm tu sêtap Anötö ndê mwasin sa-ŋga. Yac awêkaiŋ gêt nom-ŋga daŋ dom, magoc tu Kilisi-ŋga dec yac awêkaiŋ gêt hoŋ tu puc yac gatun dôt-ŋga.

Pol ten lau Korin-ŋga bu sêtôc si atac whiŋ asê

11 Yac asôm mba yom hoŋ tiawê têt mac lau Korin-ŋga, ma akêt mba ŋalôm sambuc têt mac. 12 Yac atôc têt mac bu yac atac whiŋ mac, tigen mac atôc nem atac whiŋ yac-ŋga asê su dom. 13 Aö galic mac atôm aneŋ balêkoc, dec wateŋ mac bu akêt nem ŋalôm sambuc têt yac, tôm yac akôm têt mac.

Pol kêt puc lau Korin-ŋga pi lau naŋ sêkêt whiŋ dom

14 Aŋgô su naŋ. Lau gitêt ti lau ŋawê-ŋga oc sêwêkaiŋ gêt daŋ sêwhiŋ lau ŋasec-ŋga ti lau sac-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dakêt whiŋ Yisu, naŋ dayob bu dandic sôt dauŋ dawhiŋ lau naŋ sêkêt whiŋ dom, naŋ dom. 15 Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêt si ŋalôm pitigen tu gêt daŋ-ŋga. Ma ŋac naŋ kêt whiŋ ma ŋac naŋ kêt whiŋ dom, inlu si gauc kaiŋ tigen dom. 16 Ma lau naŋ sem akiŋ Anötö bu sêndic sôt dau sêwhiŋ lau naŋ sem akiŋ anötöi gwam, naŋ iŋ gêt so sambuc. Bu yac lau dakêt whiŋ-ŋga datôm Anötö Tali

* 6:15: Belial - Sadan ndê ŋaê daŋ.

Nadau ndê lôm dabuñ. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aö oc wañsêlêñ ti wambo wawhin ñac. Aö wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aneñ lau. *[Lev 26:12]*

¹⁷ Tu dinañ-nga dec andic ahê lau nañ sêsap métê sac dôñ ñapañ, tôm Pômdau ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ahu ñac siñ ma andic ahê ñac. Amasec gêñ ñadômbwi dañ dom, ma aö oc wakôc mac sa. *[Ais 52:11]*

¹⁸ Ma Pômdau, Ñaclai Nadau kêmatin yom tidôñ bocdec bu:

Aö oc wati mac Damam, ma mac ati aneñ balêkoc ñgac ti awhê. *[2 Sam 7:14]*

7

¹ O aneñ lau atac whin-nga. Anötö kêmatin yom tidôñ bu kôc yac sa ñalêñ dinañ, ma tu dinañ-nga dec danem dabuñ dauñ, ma dandic ahê gêñ hoñ nañ oc kôm yac neñ ñamlic ma gatun ñadômbwi sa yêc in ñngô-nga. Yomandô! Yac bu datöc Anötö ti datoc in sa ñapep, dec dandic dabin dauñ e dasa neñ lêñ dabuñ eñ.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac aten mac bu gauc nem yac yêc mac nem ñalôm ti atac ñayham eñ. Ñngô su nañ. Yac akôm métê sac têt lau dom, yac añsôñ lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôc ñac si gêñ-nga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aö gato yom dinañ tu bu wamatôc mac-nga dom. Tôm aö gasôm têt mac muñ su, bu yac akêñ mba ñalôm ti atac whin têt mac. Yac atac whin mac kêlêc, dec yac bu ambo tanli me ambac ndu awhin mac, oc ñayham. ⁴ Aö gasôm aneñ yom hoñ hañ têt mac, ñahu bu aö gakêñ whin bu mac oc akôc sa. Ma aö gatoc mac nem waêm sa yêc lau ñatô ñngô-nga. Mac nem ñawaê kôm aö lic pi ma ñalôm tighô. Ñawapac daêsam kêsalê yac ahuc, magoc yac gauc gêc mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têt ndoc yac ahôc asê gameñ Masedonia-nga, nañ ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêñ kisa yac ñandô, ma yêc yac mba ñalôm atöc dauñ atu. Tu dinañ-nga dec ñasawa mba bu yac añwhañ dauñ. ⁶ Magoc Anötö, nañ gêc malô lau ti ñalôm ñawapac, nañ kêkin Taitus mbu têt yac, dec kôm yac mba ñalôm tighô. ⁷ Ma Taitus gic miñ pi mac, ma whê sa bu mac nem lêñ gêc malô in ndê ñalôm. In sôm bu mac añyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêc aö ñapañ, ma tamkwê bu alic aö tiyham. Bocdinañ yac mba ñalôm tighô tu alic in-nga, ma tu añgô in ndê yom pi mac-nga. Yom hoñ dinañ kôm aö atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têt ndoc aö gangô bu bapia nañ gato têt mac, nañ kôm mac nem ñalôm ñawapac, dec kasahê yham dom tu gakêñ bapia dau têt mac-nga. Magoc aneñ bapia kêñ wapac mac ñapañ dom, ma boc-dinañ kwahic dec aö atac ñayham pi gêñ dau. Aö atac ñayham tu gakêñ ñawapac têt mac-nga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Ñalêñ dinañ dec ñawapac nañ aö gakêñ têt mac, nañ kêkuc Anötö ndê atac whin. Ma yom nañ yac ato têt mac, nañ kôm mac atisac dom, magoc gêc mac sa. ¹⁰ Têm ñatô Anötö gêc ñayham bu yac dahôc ñawapac tu bu yac tanyalê yac neñ sac ma danem dauñ kwi-nga. Ñawapac kain dinañ oc dalic sac dom, ñahu bu in gêc yac sa tu datap Anötö ndê mwasin nem yac si-nga sa. Yac bu dahôc ñawapac nom-nga ñambwa ma danem dauñ kwi dom, dec yac oc gacgen dambo lêñ dandinan-nga.

¹¹ Mac añyalê su bu ñalôm ñawapac nañ mac añsahê, nañ kêkuc Anötö ndê atac whin, ma gêc ñandô bocdec. Têt ndoc aneñ bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asô ma atöc daôm. Ma bocdinañ mac akôc gauc ñañga pi lêñ bu amatôc giso dinañ, ma amasañ tisolop. Mac akêñ daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu

bu atôc asê bu mac atec lêñ sac. Gêñ hoñ nañ mac akôm tu amatôc gêñ dau-nga, nañ tôc asê bu giso dan yêc mac-nga dom. ¹² Yêc aneñ bapia aö gato yom pi ñamalac nañ kôm giso, ma gato pi ñamalac nañ giso dau kêñ wapac in. Magoc bapia dau in ñahu andô dinañ dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêñ daôm sambuc tu asôc yac mba yom ñapu yêc Anötö anğô-nga.

¹³ Yac anğô ñawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêñ hoñ dinañ, dec kôm yac mba ñalôm tigahô. Ma gêñ dan whiñ kôm yac atac ñayham, nañ Taitus gic miñ bu têtñ ndoc in hóc asê mac, nañ mac akôc in sa ti atac ñayham, dec kôm in ndê ñalôm timalô. ¹⁴ Muñ-nga aö gatoc mac nem waêm sa têtñ Taitus. Ma kwahic dec in kêyalê bu yom nañ aö gasôm pi mac in yomandô, dec kôm aö mayañ daun dom. Mac anyalê bu yom hoñ nañ yac asôm têtñ mac, in yomandô eñ, ma ñalêñ tigen yom nañ yac asôm tu ampin mac-nga, nañ Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ. ¹⁵ Têtñ ndoc in hóc asê mac, nañ mac akôc in sa ñalêñ ñayham, ma in gêlic bu mac apu daôm ti atôc Anötö, dec asôc yac mba yom ñapu. Bocdinañ ndoc bocke in gauc gêm mac nem lêñ dinañ, dec kôm in atac whiñ mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aö Pol gangô su bu mac anğuc lêñ solop, dec gakêñ whiñ bu mac oc asap lêñ dinañ dôn ñapan. Ma tu dinañ-nga aö atac ñayham atu.

8

Lau Korin-nga sic awa sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêñ nañ Anötö ndê mwasiñ gêm ñandô yêc lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêmbo gameñ Masedonia-nga. ² Ñac lau ñalôm sawa, ma ñawapac atu-tu daêsam kэгwiniñ ñac, magoc sêmbo ti atac ñayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa-nga. ³ Aö wasôm yomandô têtñ mac, bu awa hoñ nañ sêtap sa, nañ sêkêñ. Magoc awa tigen dinañ

dom. In nañ bu yob ñac-nga, nañ sêkêñ ñatô gi whiñ. Yac akac ñac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Ñac dau sêlic gwelen dinañ bu gêñ ñayham kêlêc, dec sêteñ yac ñapan bu sênem gwelen dau sêwhiñ gôlôwac dabuñ ñatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-nga nañ sêpônda dau, nañ sa. ⁵ Gêñ ñamata-nga ñac sêkêñ si ñalôm sambuc têtñ Pômdau, ma têtñ yac bocdinañ. Lêñ dau kêkuc Anötö ndê atac whiñ. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasiñ oc nem ñandô yêc ñac, magoc tanğwê ñandô atu kain dinañ dom.

⁶ Têtñ têm Taitus mbo whiñ mac, nañ in gic hu gwelen dinañ ma mac ac awa ñatô sa su. Tu dinañ-nga yac akac in bu mbu têtñ mac loc, ma kôm gwelen dau whiñ mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêñ hoñ ñalêñ ñayham. Mac akêñ whiñ ñanğa, asôm yom ñayham, ma anyalê ñawaê ñayham ñapep. Mac akêñ daôm sambuc tu anem akiñ Anötö-nga, ma mac atac whiñ yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelen andic awa sa-nga dinañ anğuc nem lêñ ñayham dinañ. ⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêñ dinañ dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whiñ-nga in mêtê ñandô nañ tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêñ êmwasiñ yac-nga. In gêñ hoñ ñadau, magoc in hu in ndê ñaclai ti ñawasi atu hoñ siñ, ma sip nom men gitôm ñamalac ñambwa. In kôm dau gitôm ngac ñalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têtñ yala akwa mac lau ñamata-nga bu atôc asê bu mac atac whiñ ndu andô bu anem lau Jerusalem-nga sa, ma mac ac awa ñatô sa. Kwahic dec aö bu watôc aneñ gauc têtñ mac pi lêñ ñayham bu andic bata gwelen dau-nga. ¹¹ Mac ac hu gwelen dau ti atac ñayham atu, ma bocdinañ kwahic dec andic bata gwelen dau ñalêñ tigen, ma ti nem ñalôm sambuc eñ. Mac bu atôm bu akêñ awa atu, dec akêñ.

Ma bu mba, naŋ akêŋ tôm Anötö kêmwasinŋ mac. ¹² Bu lau ŋalôm sawa oc tôm dom bu sêkêŋ atu. Bocdinaŋ gêŋ bocke naŋ mac atôm bu akêŋ, naŋ akêŋ ti atac whinŋ ma ti nem ŋalôm sambuc, dec Anötö oc lic ŋayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akêŋ gêŋ daêsam bu anem lau ŋatô sa, e mac daôm ati lau ŋalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whinŋ bu Anötö ndê mwasiŋ nem yac hoŋ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gêŋ daêsam sa, ma bocdinaŋ mac atôm bu anem lau naŋ sêpônnda dau, naŋ sa. Ma mboe tiŋambu ŋac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa têtŋ ndoc mac apônnda daôm. Ŋalêŋ dinaŋ dec Anötö ndê mwasiŋ oc nem yac hoŋ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ŋga naŋ sic †mana sa yêc gameŋ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naŋ sic gêŋ ŋagec sa, naŋ sêpônnda dau dom, ma lau naŋ sic gêŋ daêsam sa, naŋ si gêŋ hôc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ŋatô oc sêtêŋ malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danŋe Anötö bu inŋ kêtŋ gauc sip Taitus ndê ŋalôm bu nem mac sa, gitôm inŋ kêtŋ gauc kainŋ tigenŋ têtŋ aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu têtŋ mac loc, ma inŋ gêlic ŋayham. Magoc inŋ oc loc tu yac andac inŋ-ŋga lec dom. Inŋ dau atac whinŋ ŋandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neŋ asidôwa danŋ, naŋ lau sêkêŋ whinŋ-ŋga hoŋ yêc gameŋ dindec sêmpiŋ inŋ tu inŋ ndê gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga, naŋ yac bu aŋkiŋ inŋ whinŋ Taitus loc. ¹⁹ Inŋ ŋgac dinaŋ, gôlôwac dabuŋ sêŋyaliŋ inŋ sa bu êŋsêlêŋ whinŋ yac, ma yac akôc awa naŋ lau sêkêŋ whinŋ-ŋga sic sa, ma akêŋ têtŋ lau Jerusalem-ŋga. Gwelenŋ dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ŋga, ma bu atôc asê bu yac atac whinŋ bu anem lau ŋalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danŋ sêŋgôlinŋ yom pi yac tu awa dinaŋ-ŋga. ²¹ Bocdinaŋ dec yac ayob dauŋ ŋapep bu akôm giso danŋ yêc Pômdau me yêc ŋamalac aŋgô-ŋga dom. ²² Ma yac bu aŋkiŋ yac neŋ

asidôwa danŋ tiyham têtŋ mac loc, whinŋ ŋgac lu dinaŋ. Gêŋ hoŋ naŋ yac akêŋ sip inŋ amba, naŋ kôm ŋapep eŋ, dec tôte asê bu inŋ kêtŋ ndê ŋalôm sambuc tu nem akiŋ Anötö-ŋga. Inŋ ŋgô ŋawaê pi mac su, dec kôm inŋ ndê atac pa su, ma inŋ atac whinŋ bu têtŋ mac loc.

²³ Lau ŋatô bu sêndac bata lau tö dinaŋ, dec awhê sa têtŋ ŋac bu Taitus kôm gwelenŋ ŋawaê ŋayham-ŋga whinŋ aö, dec galic ŋayham bu waŋkiŋ inŋ têtŋ mac loc bu nem akiŋ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinaŋ sem gôlôwac dabuŋ hoŋ aŋgô, ma sêkôm gwelenŋ ŋaŋga bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinaŋ têtŋ ndoc yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêhôte asê mac, naŋ akôc ŋac sa ŋapep, tu bu atôc nem mêtê atac whinŋ-ŋga yêc awê têtŋ ŋac. Ma lau sêkêŋ whinŋ-ŋga hoŋ oc sêŋyalê bu yac apo mac waêm sa ŋambwa dom.

9

Yom ŋatô pi gwelenŋ sêndic awa sa-ŋga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenŋ andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuŋ sa-ŋga. ² Ŋahu bu aö kayalê su bu mac atac whinŋ ndu andô bu akôm gêŋ dau, ma tu dinaŋ-ŋga dec gapo mac nem waêm sa têtŋ lau Masedonia-ŋga. Aö gasôm têtŋ ŋac bocdec bu, “Ŋac lau gameŋ Akaya-ŋga dinaŋ, ŋac atac whinŋ ŋandô bu sênem yac neŋ asidôwai sa, ma sic hu gwelenŋ sêndic awa sa-ŋga têtŋ yala akwa.” Lau Masedonia-ŋga sêŋgô mac nem ŋawaê dec kêgilí ŋac si daêsam bu sêndic awa ŋatô sa sêwhinŋ. ³ Magoc aö bu waŋkiŋ yac neŋ asidôwai tö dinaŋ sêtêŋ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelenŋ awa-ŋga dinaŋ gwananŋ. Ŋahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whinŋ gwelenŋ dau, ma mac bu akôm yac mba yom ŋandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-ŋga ŋatô bu sêwhinŋ aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gêŋ dau ŋandô sa dom, dec oc kêtŋ maya mac. Ma oc kêtŋ maya aö bocdinaŋ, bu aö gakêŋ whinŋ

bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinañ-nga aö galic ñayham bu wañkiñ asidôwai tö dinañ sêmuñ aö, bu sêndic bata gwelenj dau sêwhiñ mac. Mac asôm tidôñ bu andic awa sa tu amwasinj lau ñalôm sawa, bocdinañ akôm. Aö gatec bu wahôc asê ma wakac mac bu andic dabiñ gêñ dau. Bu bocdinañ, mac oc akêñ ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwanañ, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ñalôm sambuc eñ

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nañ sô gêñ ñawhê daêsam, nañ oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nañ sô gêñ ñandôlu, nañ oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôñ lêt dakêñ gêñ-nga. ⁷ Anötö tac whiñ lau nañ sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whiñ sa dom. Bocdinañ in lêt solop bu yac tigen-tigen dakêñ gêñ tôm yac neñ ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinañ bêc hoñ mac oc apônda daôm tu gêñ dañ-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ñgac mwasiñ, nañ sêto yêc bocdec bu:

Inj gic sam in ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma in ndê lêt gitêñ ña-ñandô oc yêc ñapanj. [BW 112:9]

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nañ kêt gêñ ñawhê têt lau sêsô gêñ-nga, ma kêt gö têt lau tu sêneñ-nga, nañ gitôm bu kêt gêñ daêsam têt mac tu amwasinj lau ñalôm sawa-nga. Ma in oc kôm mac nem lêt gitêñ anem lau sa-nga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasiñ mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êñlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nañ mac ac sa bu yac akêñ têt lau Jerusalem-nga nañ sêpônnda dau.

¹² Yomandô. Awa nañ mac bu andic sa, nañ oc nem Anötö ndê lau dabuñ nañ sêpônnda dau, nañ sa. Ma gêñ atu dañ whiñ. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje

Anötö êñlêc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whiñ ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danjam wambu in. Ma gêt nañ mac akêñ bu anem lau Jerusalem-nga dinañ ma lau ñatô sa-nga, nañ têt asê bu mac nem yom in yomandô. Ma lau dau oc sêmpin Anötö tu mac nem lêt ti sakinj dinañ-nga. ¹⁴ Ñac oc sêñyalê bu Anötö ndê mwasiñ kôm gwelenj yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whiñ mac ñandô ma gauc nem mac ñapanj yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasinj nañ Anötö kêt têt yac ñambwa in gêt atu andô, hêt gêtêc gêt hoñ su. Tu dinañ-nga danem danje in ñapanj.

10

Pol whê ndê lêt sa

¹ Lau ñatô sêsec aö ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, in ñgac kainj dañ. Têt ndoc in mbo whiñ mac, nañ in têt dau bu sôm yom ti ñanga têt mac, magoc têt ndoc in hu mac siñ, nañ in ndê ñalôm pêt dêt ma to yom ñanga sip in ndê bapia têt mac.” Aö Pol bu wañkuc Kilisi ndê lêt malô kêtwininj dau-nga, ma wandac mac bu mac akêt gauc kainj tigen pi aö, me mba? ² Aö wateñ mac bu akêt gauc pi yom dau, ma amasanj nem ñalôm tisolop muñ su nañ. Ma bocdinañ têt ndoc aö watêt mac waloc, nañ gêt dañ oc yêc bu wasôm yom ñanga pi-nga dom. Tigen aö bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêt bu yac añkuc lau nom-nga si mêtê, dec aö oc wakêt gêtli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac siñ têt lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa siñ-nga in gitôm lau nom-nga si wapa sêndic siñ-nga dom. Mba. Yac akêt Anötö dau ndê ñaclai bu andic siñ, ma bu asenj ñacyo si tunbôm ñanga hoñ su. ⁵ Gauc ti yom tasanj hoñ, ma lau hoñ nañ sêtoc dau sa ma sêkêt kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sêñyalê Anötö ti ndê yom dom, nañ yac akêt Anötö ndê ñaclai bu asenj ñac su. Gauc sac-sac hoñ, nañ yac akwê dêt yêc-nga, tu bu akêt gauc hoñ sêt Kilisi ñapu-nga. ⁶ Têt ndoc yac

aloc, nan yac oc akêñ ñagêyô têtñ lau danğapêc-ñga honñ. Bocdinañ kwahic dec yac asôm têtñ mac bu amasañ nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom honñ ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kainañ dinañ, dec wasôm têtñ am bu kôc gauc ñapep pi gêtñ nan yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têtñ daêsam yac apo dauñ mba waêtñ sa tu ñaclai nan Kilisi kêtñ têtñ yac, dec kêyalinñ yac sa ati aposel. Aô oc mayañ dauñ tu yom dinañ-ñga dom. Ñahu bu Kilisi kêtñ ñaclai dau têtñ yac tu bu añgwininñ mac-ñga dom, magoc tu bu apuc mac dôñ-ñga. ⁹ Aneñ bapia ñatô, nan gato têtñ mac munñ su, nan ñahu dau dinañ. Aô gato tu wakôm mac atôc daôm-ñga dom. ¹⁰ Bu lau ñatô sêsôm yom pi aô bocdec bu, “Pol to yom ñaŋga daêsam sip inñ ndê bapia, tu kêtñ wapac yac-ñga. Tigenñ têtñ têtñ inñ dau meñ kalhac yac añôñ-ñga, nan dalic inñ gitôm ñgac ti ñaclai atu dom, ma inñ sôm yom ñaŋga dom.” ¹¹ Mac lau nan asôm yom kainañ dinañ pi yac, nan ayob daôm. Bu têtñ ndoc yac bu ahôc asê mac, nan mac oc alic bu gêtñ nan yac oc akôm, nan oc êñkuc yom nan ato sip bapia.

Pol ndê ñahu po dau waê sa-ñga

¹² Yac atec bu atoc dauñ sa tôm aposel tasanñ sêkôm, me anem dôhônñ mba lêtñ ma ñac si lêtñ. Bu aposel tasanñ dinañ sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau danñ si lêtñ gi tap ñac si sa dom. Ma bocdinañ ñac sem dôhônñ dau si lêtñ whinñ ñac dau si lêtñ. Ñac si gauc dinañ solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauñ mba waêtñ sa tôm ñac lau dau sêkôm, magoc apo dauñ sa tu gwelenñ nan Anötö kêtñ têtñ yac-ñga. Bu Anötö dau kêyalinñ gameñ sa bu yac akôm gwelenñ ñawaê ñayham-ñga ambo, ma yac akôm gwelenñ dau e akôm yêc mac nem gameñ whinñ. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelenñ ma ahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê e meñ têtñ mac nem gameñ. Yac bu akôm bocdinañ dom,

dec oc tôm dom bu yac apo dauñ sa tu mba gwelenñ-ñga. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauñ sa tu gwelenñ nan lau ñatô sêkôm-ñga. Yac akêtñ batanñ bu mac nem akêtñ whinñ oc êñsôwec tiatu, ma tu dinañ-ñga gwelenñ nan yac akôm awhinñ mac, nan ña-ñandô oc êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁶ Ñalêtñ dinañ yac oc atôm bu anem mêtê lau ñatô, nan si gameñ yêc mac nem ña-ñambu-ñga. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ñahu bu yac atec bu apo dauñ sa pi lau ñatô si gwelenñ ña-ñandô.

¹⁷ Aneñ lêtñ wapo dauñ sa-ñga kêkuc Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Asa nan bu po dau sa, nan po dau sa tu Pômdau-ñga eñ. [*Jer 9:24*]

¹⁸ Bu ñamalac nan po dau sa tu dau ndê lêtñ-ñga, nan Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ñamalac nan Pômdau po inñ sa, nan Anötö oc lic inñ ñayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasanñ

¹ Mboe lau ñatô sêlic aneñ yom gitôm yom gauc mbasi-ñga. Magoc aô bu wasôm yom ñatô tiyham, ma gakêtñ whinñ bu mac oc alic aô sac dom. ² Bu Anötö kac aneñ ñalôm bu wanem lêmunñ mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aô galic mac atôm aô atuñwê ñayham danñ, nan kamatinñ yom whinñ ñgac danñ bu nem. Tu dinañ-ñga dec gakôc gauc ñaŋga pi inñ bu wayob inñ ñapep bu sa ndê lêtñ ñawasi ma mbo whinñ ñgac danñ dom e nem ndê ñgac solop. Ma ñgac dau inñ Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem ñalôm ñawasi. Tigenñ aô gatôc dauñ bu mboe lau tasanñ ñatô oc sêmeñ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêtñ dinañ sinñ, tôm mboc tasanñ ñadau meñ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ñatô bu sêhôt asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ñac si yom pi inñ so yom ñandô nan yac ahoc asê pi inñ, dec mac oc akôm sake? Aô gatôc dauñ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôc ñac si yom sa ñagahô eñ. Mac akôc Ñalau Dabuñ su,

magoc lau ñatô bu sêmen ma sêkac mac bu akôc ñalau danj dau-nga, me sêhoc ñawaê ñayham asê nanj so yac mba, dec aô gatôc dauj bu mboe mac oc akôc sa enj. ⁵ Mac alic lau tasanj dinanj bu aposel ñandô, a? Ñac si asa hôc gêlêc aô su? ⁶ Aô ñgac ñayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-nga dom, magoc aô kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêñ honj nanj aô gakôm, nanj tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têt mac.

⁷ Têt ndoc aô gahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt mac, nanj aô tanjkwê mac dom, magoc kagwinj dauj ma gakôm gwelenj tu wakôm kwanj dauj-nga. Aô kakuc lêtj dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-nga. Bocke? Anenj lêtj dinanj inj so, a? ⁸ Gôlôwac dabuj gamej ñatô-nga sêkêñ gêñ tu sêpuc aô dôñ-nga. Ñalêtj dinanj gitôm aô gam kanj ñac si gêñ tu wanem akij mac-nga. ⁹ Ma têt ndoc aô gambo gawhinj mac ma gapônda gêñ danj, nanj gatej mac nem ñamalac danj bu nem aô sa dom. Magoc asidôwai nanj sêmen akêñ Masedonia sem aô sa. Aô gayob neñ lêtj honj tu bu wakêñ ñawapac têt mac dom, ma oc wanjuc lêtj tigenj dinanj. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aô kakuc lêtj dinanj ñahu bu aô tac whinj mac dom, a? Mba! Anötö dau kêyalê bu aô atac whinj mac ndu andô. Aô gapo dauj sa tu anenj lêtj gakôm gwelenj ñaôli mbasi-nga, ma gwelenj bocke nanj aô bu wakôm wawhinj mac lau gamej Akaya-nga, nanj wanjuc lêtj tigenj dinanj ñapanj. Kilisi dau ndê yom ñandô yêc anenj ñalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aô tanjkwê mac bu anemlhi aô tu gwelenj ñawaê ñayham-nga dom, ma oc wakôm bocdinañ ñapanj. Aô gatec bu wakêñ ñasawa têtj lau nanj sêkôm gwelenj tu sêkôc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu ñac si lêtj gwelenj-nga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kainj dinanj, ñac aposel tasanj. Ñac si gwelenj ñandô bu sêtim yom lau. Bu ñac sêsinj si mêtê tasanj kwi, ma sem Kilisi ndê aposel ñandô anjô. ¹⁴ Asô tu anenj yom dinanj-nga dom, bu Sadanj dau

munj apu lêtj tasanj dinanj ma gêm anjela ñawê-nga anjô. ¹⁵ Bocdinañ inj ndê lau akij bu sênem lau gitêtj nanj sem akij Anötö, nanj anjô, dec oc kôm yac dasô dom. Magoc tinjambu ñac oc sêtap ñagêyô sa tu si lêtj sac dinanj-nga.

Pol hôc ñawapac daêsam

¹⁶ Aô watenj mac tiyham bu alic aô tôm ñgac gauc mba-nga dom. Magoc aô bu wapo dauj sa pi ahic tiyham tôm ñac lau tasanj dinanj sêkôm. Ma mac bu alic anenj yom gitôm ñgac gauc mba-nga ndê, nanj akôc aô sa tôm mac akôc lau gauc mba dinanj sa. ¹⁷ Aô kayalê bu yom nanj aô bu wasôm tu wapo dauj sa-nga, nanj kêkuc Pômdau ndê lêtj dom, magoc aô gasôm kakuc lau gauc mbasi si lêtj. ¹⁸ Aêc. Lau tasanj dinanj sêñkuc lêtj nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aô bu wapo dauj sa bocdinañ. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic ñayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbo sêwhinj mac? ²⁰ Yomandô. Ñac lau tasanj dinanj sêñgwiniñ mac e ati lau akij ñambwa, sêmbac yom mac bu sêñgaho mac nem gêñ su, sêñsôn mac nem gauc e asôc ñac ñapu, sêtoc dau sa têt mac, ma sêhoc mac mayam su, tigenj mac akôc ñac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayanj dauj bu yac lau licwalô mba dec anjuc lau dau si lêtj dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinanj sêpo dau sa tu ñac si lêtj-nga ti atac pa su. Bocdinañ kwahic dec aô bu wanjuc ñac si lêtj dinanj wawhinj. ²² Ñac sêpo dau sa bu ñac lau †Hibru, a? Aô Hibru bocdinañ. Ñac lau Israel-nga, a? Aô bocdinañ. Ñac Abraham ndê wakuc ñac? Aô bocdinañ. ²³ Ñac sêsôm bu ñac sem akij Kilisi, a? Aô kayalê bu mac oc alic anenj yom tôm ñgac ñagulu kêñsôn danj ndê, magoc aô wasôm têt mac bu aô gam akij Kilisi ma gakôm gwelenj ñawaê ñayham-nga gahôc gêlêc ñac su. Lau sêkêñ aô gandôc gapocwalô, sic aô basô, ma têt daêsam kêpiñ bu wambac ndu tu gam akij Kilisi-nga. Ma ñac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatôc aô tidim 5, ma têt têt matôc-nga 5

dinaŋ sêhi aö tidim 39* ña po naŋ sem bocbiŋ. ²⁵ Ñac sic aö ña sö tidim tö. Sêtuc aö ña-hoc tidim tigen. Aö gapac waŋ tidim tö, ma gapoc gwêc sawa tòm ôbwêc daŋ ma acsalô daŋ. ²⁶ Aö ga gameŋ ga gameŋ ñapaŋ ma gandöc sic teŋ dom. Ma ñawapac ñatô naŋ gahôc whiŋ, naŋ bocdec. Aö galom bu hêc ñasambac atu, ma gambo gwêc têtêm sac. Lau kaŋ sêkôm aö ñayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö daŋ neŋ lau Israel-ŋga ma yêc †lau gameŋ apa-ŋga, ma yêc lau malac atu-tu-ŋga ma lau malac saun-saun-ŋga, ma yêc asidôwai tasan bocdinaŋ. Gêŋ hoŋ dinaŋ gitôm bu seŋ aö su, magoc mba. ²⁷ Aö gakôm gwelen ti gahôc ñawapac atu ñapaŋ. Têm daêsam aö gayêc bêc ñapep dom, gêŋ yô a ö, bu yô aö, gambo ñamlic ñalhuc, ma gapônda ñakwê. ²⁸ Wapac hoŋ dinaŋ kêsâlê aö ahuc. Ma gêŋ daŋ tiyham kêŋ wapac aö tòm bêc hoŋ, naŋ bocdec bu. Aö gitôm dom bu waŋlhiŋ lau sêkêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ siŋ, tigen gauc gêm ñac ñapaŋ. ²⁹ Ñamalac daŋ bu ndê kêŋ whiŋ ñaŋga dom, dec oc wahêgo daŋ tu iŋ-ŋga e aneŋ licwalô pacndê. Ma gêŋ lêtôm-ŋga bu kôm ñamalac daŋ peŋ sip sac ñalôm, dec aö oc atac ñandê pi gêŋ dinaŋ.

³⁰ Aö gatec bu wapo daŋ sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêŋ naŋ têtêm asê bu aö ñgac licwalô mba-ŋga. ³¹ Anötö kêyalê bu aö kasau dom. Iŋ Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiŋ iŋ têtêm bêc hoŋ.

³² Têtêm ndoc aö gambo malac Damaskas, naŋ gôliŋwaga naŋ yob malac dau mbo Kiŋ Aretus ñapu, naŋ gic atu iŋ ndê lau siŋ-ŋga bu sêyob gatam malac-ŋga hoŋ tu sêkôc aö dôŋ-ŋga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkêŋ aö gasip sambec sö daŋ, ma sêŋwhaŋ aö gasip yêc gatam atu daŋ yêc malac dau ñaturbôm ñadômbwê-ŋga ma galhô ga.

* **11:24:** Lau Israel-ŋga si yomsu daŋ (Diut 25:3) sôm bu sêhi ñamalac giso ña-po sêhêc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinaŋ lau bata Israel-ŋga bu sêmatôc ñamalac daŋ, naŋ sêhi iŋ tidim 39 bu sêŋgili yomsu dau ñadôhôn dom.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo daŋ waêŋ sa-ŋga oc kêŋ ñayham daŋ têtêm yac dom. Magoc aneŋ ñalôm kac aö, dec oc wapo daŋ sa ma wandic têtêm yom, ma wasôm yom pi gêŋ ñagatu, ma pi gêŋ ñatô naŋ Pômdau hoc asê têtêm aö. ²⁻³ Aö kayalê ñgac kêŋ whiŋ Kilisi-ŋga daŋ. Yala 14 gi su, Anötö kôc iŋ sa pi lôlôc solop têtêm iŋ yêc undambê gi. Anötö kôc iŋ ti ñamlic sambuc me kôc iŋ gatu ñambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö têtêm gameŋ †Paradais-ŋga têtêm iŋ. Iŋ ñgô yom pi gêŋ atu-tu ñatô naŋ iŋ gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao iŋ bu sôm asê dom. ⁵ Aö oc wapo ñamalac kaiŋ dinaŋ waê sa, magoc aö bu wapo daŋ sa, dec wasôm yom pi gêŋ tigen, naŋ bu watôt asê bu aö ñgac licwalô mba. ⁶ Gêŋ ñatô yêc bu wapo daŋ sa pi-ŋga, ma aö bu wakôm, dec oc watôt ñgac gauc mbasi-ŋga dom. Ñahu bu aneŋ yom iŋ yomandô. Magoc aö watoc daŋ sa pi gêŋ dinaŋ dom. Lau bu sêmpin aö tu lêtêm naŋ sêlic aö gasa-ŋga, ma tu yom ñandô naŋ gahoc asê-ŋga, dec oc solop.

Anötö kêmwasiŋ lau licwalô mba, bu têtêm iŋ ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anötö têtêm gêŋ atu têtêm aö. Magoc iŋ tec bu aö wapo daŋ sa pi gêŋ dau. Tu dinaŋ-ŋga iŋ kêŋ ñasawa têtêm Sadaŋ bu êŋkiŋ iŋ ndê aŋela daŋ bu êŋgwiniŋ aö ña gêŋ wapac ñamlic-ŋga daŋ. Gêŋ dau kêŋ ñandê têtêm aö gitôm gêŋ ñakwa kuŋ aö. ⁸ Aö gateŋ mbec ñaŋga têtêm Pômdau ma gandac iŋ tidim tö bu kôc gêŋ wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc iŋ sôm têtêm aö bu, “Mba. Aneŋ mwasiŋ gitôm bu puc am dôŋ ma hêc ñawapac dinaŋ. Bu aö oc wamwasiŋ lau licwalô mba, bu watôt aneŋ ñaclai asê.” Tu dinaŋ-ŋga aö Pol oc wapo daŋ sa tu ñawapac bocke naŋ kêgwiniŋ aö e kôm aö licwalô mba. Ñalêŋ dinaŋ aö oc taŋkwê Kilisi

bu kêñ in ndê ñaclai tu nem aö sa-nga. ¹⁰ Tu dinañ-nga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkêñ kisa aö, aö bu wapônda daun, me aö bu wahôc ñawapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac ñayham. Bu têtñ ndoc aö kasahê licwalô tòm dom, nañ tarñkwê Kilisi ndê ñaclai bu puc aö dôn ma walhac ñañga.

Pol tac whiñ lau Korin-nga

¹¹ Aö galic daun gitôm ñgac ñambwa-nga dan, magoc aposel tasan nañ mac atoc ñac sa, nañ si asa hóc gêlêc aö su? Oc tòm bu mac apo aö waên sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinañ-nga dec aö kakuc lau gauc mbasi-nga si lêtñ ma gapo daun sa têtñ mac. ¹² Têtñ têtñ aö gambo gawhiñ mac, nañ aö gakôm gêtñ nañ aposel ñandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêtñ dalô, gêtñ atu-tu ma gêtñ ti ñaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinañ mac gauc gêm bu aö gakôm gêtñ sake têtñ gôlôwac dabuñ ñatô, nañ gakôm têtñ mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akêtñ gêtñ tu anem aö sa-nga dom, a? Bu bocdinañ, dec waten mac bu asuc aneñ sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasan daun bu wandic mac kêsi tidim tö-nga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêtñ dan-nga dom. Bu gêtñ nañ aö tac whiñ, nañ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakêtñ wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkêñ gêtñ tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkêñ gêtñ tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinañ aö galic ñayham bu wakêtñ neñ gêtñ hoñ tu wanem mac sa-nga, e wakêtñ daun sambuc tu mac-nga whiñ. Ñalêtñ dinañ aö bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô, ma mac bu atac whiñ aö gwalec, oc ñayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whiñ aö me atac whiñ aö dom, magoc mac añyalê su bu aö gakêtñ ñawapac dan têtñ mac dom. Magoc mboe lau nañ sêkêñ kisa aö, nañ oc sêsôm bu aö kasalê lêtñ bu wañsau mac ma malô wakôc

mac nem gêtñ ñatô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakiñ aneñ lau ñatô sêtêtñ mac sêloc, bu sêtñgaho mac nem gêtñ ñatô su tu aö-nga, a? ¹⁸ Aö gandac Taitus bu têtñ mac loc, ma kakiñ yac neñ asidôwa dan whiñ in. Ma Taitus kôc mac nem gêtñ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigen ma asa lêtñ tigen, nañ akôm gwelen ñaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom hoñ dinañ tu bu alhac daun ahuc, a? Mba. Yac akêtñ whiñ Kilisi, ma asôm mba yom hoñ yêc awê têtñ mac yêc Anötô añgô-nga. Ma gêtñ hoñ nañ yac akôm, nañ akôm tu bu apuc yac mba lau atac whiñ-nga mac dôn alhac ñañga-nga. ²⁰ Aö gatôc daun bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ñatô sêsap mêtê sac dôn sêmbo. Bocke? Mac nem lau ñatô sêsôm dau, me sem lêtñ dau, a? Lau ñatô atac ñandê têtñ dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gameñ, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ñatô sêtñkuc lêtñ nañ aö atac whiñ dom, dec aö oc wañkuc lêtñ matôc-nga nañ mac oc atac whiñ dom. ²¹ Muñ-nga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockain-nga ti atac ñagalac-nga tidau-tidau. Aö gasôm têtñ ñac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtñ sac dinañ siñ. Kwahic dec aö gatôc daun bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ñac sêsap lêtñ dinañ dôn ñapañ sêmbo. Bu bocdinañ, dec mêtê sac dau oc kêñ wapac aö, ma aneñ Anötô oc kêñ aö mayañ daun atu tu mac-nga.

13

Pol oc kêñ gêli lau nañ sêkôm sac, nañ dom

¹ Ñasawa sauñ aö oc wandic mac kêsi tidim tö-nga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ñatô, dec aö oc wañkuc ñagôliñ solop tamatôc lau giso-nga, nañ sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac tigen bu êñgôliñ yom pi ñgac dan, dec oc tòm dom bu dakôc in ndê yom sa. Ñamalac lu

me tö bu sêpuc yom dau dôn, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

² Têñ ndoc aö gac mac kêsi tidim lu-nga, nañ gasôm têñ lau nañ sêkôm mêtê sac bu sêhu siñ. Ma aö gakêñ puc mac bu têñ ndoc aö bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêtñ dinañ dôn ñapañ sêmbo, dec oc wakêñ matôc ñaŋga têñ ñac, ma têñ lau ñatô nañ sêkôm sac, nañ bocdinañ. Kwahic dec aö gambo ahê, magoc ndoc kêpiñ bu wambu waloc, dec wakêñ puc mac pi gêtñ tigenñ dinañ tiyham. ³ Mac nem lau ñatô sêndac aö bu w atôc gêtñ dañ têñ mac, nañ oc whê sa bu aö gasôm yom gam Kilisi aŋgô. Bocdinañ ayob daôm ñapep, bu aö oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga honñ ti ñaŋga. Kilisi dau bu mbo whiñ mac, dec oc kêñ gêli mac dom, inñ oc kôm mêtê ñaŋga kaiñ tigenñ. ⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ñgac licwalô mba. Magoc Anötö ndê ñaclai unñ sa ma kêñ inñ mbo tali ñapañ. Ma yac lau nañ mba akêñ whiñ piñ yac dôn am damiñ Kilisi, nañ lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê ñaclai kêñ yac ambo tañli awhiñ inñ, tu bu anem akiñ mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô me mba, dec atôc gwaniñ daôm nem lêtñ. Mac aŋyalê su bu ñamalac nañ kêñ whiñ dom, nañ Kilisi mbo inñ ndê ñalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akêñ whiñ ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ñalôm, dec aŋyalê bu yac mba gwelen ña-ñandô dinañ, ma whê yac sa bu aposel ñandô. ⁷ Yac atenñ mbec têñ Anötö bu puc mac dôn ma akôm sac dañ dom. Yac atac whiñ bu mac asa lêtñ gitêñ, tu bu mac nem lêtñ tôc asê bu yac aposel ñandô lec dom. Mba. Lau ñatô bu gauc nem bu yac aposel tasanñ, nañ inñ gêtñ ñambwa. Yac mba mbec dinañ ña-ñahu andô, nañ yac atac whiñ bu Anötö puc mac dôn bu aŋkuc lêtñ gitêñ eñ. ⁸ Lau bu sêsap lêtñ yom ñandô-nga dôn, dec oc tôm dom bu yac akôm gêtñ ti ñaclai tu amatôc

ñac-nga. Magoc lau nañ sêñkuc lêtñ yom ñandô-nga dom, nañ yac akôm gêtñ ti ñaclai tu bu amatôc ñac-nga e sêhu si giso siñ. ⁹ Bocdinañ mac bu alhac ñaŋga ma asap yom ñandô dôn, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ñaclai têñ mac, magoc yac oc atac ñayham atu tu mac nem lêtñ ñayham-nga. Ma yac atenñ mbec bu mac lau akêñ whiñ-nga asa nem lêtñ honñ ñapep eñ.

¹⁰ Aö gato yom honñ dinañ bu wakêñ puc mac bu ahu nem mêtê s ac honñ siñ muñ, bu têñ ndoc aö bu wahôc asê, nañ gatec bu wamatôc mac ña ñaclai nañ Pômdau kêñ têñ aö. Bu inñ kêyaliñ aö sa ma kêñ ñaclai têñ aö bu wapuc mac dôn, ma tu bu waŋgwiniñ mac-nga dom.

Pol ndê yom ñambu-nga

¹¹ O asidôwai, aö bu wandic bata bapia dindéc, dec bu wakôm neñ acsalô têñ mac honñ. Aŋsahê ñaŋga bu andic dabiñ nem lêtñ akêñ whiñ-nga honñ tisolop. Aneñ yom honñ dindéc puc mac dôn. Akêñ nem gauc ti ñalôm pitigenñ, ma ambo awhiñ daôm ti yom malô. Akôm bocdinañ, ma Anötö, nañ Atac Whiñ ti Yom Malô Ñadau, nañ oc mbo whiñ mac.

¹² Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuñ si lêtñ. ¹³ Anötö ndê lau dabuñ honñ nañ sêmbo gameñ Masedonia-nga dindéc, nañ sêkôm si acsalô ñayham têñ mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ ti Anötö ndê atac whiñ puc mac dôn, ma Ñalau Dabuñ piñ mac honñ dôn ñapañ.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Aposel Pol to bapia dindec têtj lau sêkêj whinj-nga nanj sêmbo gamej Galesia-nga. Muñ-nga inj dau kêsêlêj tòm malac ma hoc ñawaê ñayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkêj whinj Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tinjambu lau Israel-nga ñatô sêhóc asê gôlôwac dabuj Galesia-nga, ma sêñsôn lau sêkêj whinj Yisu-nga si gauc pi lêj sêti lau gitêj yêc Anötö anjô-nga. Ñac lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêjkuc pwac sêsê laungac si ñamlic ñatô su-nga, ma sêsóc Moses ndê yomsu honj ñapu. Ñac sêsôm bu lau sêkêj whinj Yisu-nga nanj lau Israel dom, nanj bu sêkôm bocdinañ dom, dec oc tòm dom bu Anötö kôc ñac sa me lic ñac bu lau gitêj. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inj aposel ñandô dom, ñahu bu inj kac lau gamej apa-nga bu sêjkuc Israel si sakinj akwa dom.

Tu dinañ-nga Pol to bapia dindec tu bu whê dau sa bu inj aposel ñandô, nanj Yisu Kilisi lu Anötö sêñyalinj inj sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj inj (1:12). Ma inj bu puc lau sêkêj whinj-nga dôj bu sêsóc lau tasanj dinañ si yom ñapu dom. Inj sôm bu ñawaê ñayham tigenj inj yom ñandô, ma ñawaê dau tóc asê tiawê bu lau sêti lau gitêj tu ñac si sêkêj whinj-nga, ma tu sêjkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inj to yom ñatô tu bu puc lau dôj bu sêkêj whinj ñanja, sêsap mêtê atac whinj-nga dôj, ma sêpinj dau dôj ñapep. Lau nanj Ñalau Dabuj gêm gôlinj ñac, nanj oc sêhu mêtê sac sinj, ma sêkôm mêtê ñayham enj (5:16-26).

Pol ndê yom ñamata-nga

1-2 Aô Pol, ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj aô, ato bapia dindec têtj Kilisi

ndê gôlôwac dabuj honj yêc gamej Galesia-nga. Aô gati ñapocel magoc ñamalac danj kêtjalinj aô sa, me lau tonj danj sêjkinj aô bu wati aposel dom. Mba. Yisu Kilisi lu inj Damba Anötö nanj unj inj sa akêj lau batê-nga, nanj dec sêñyalinj aô sa ti sêjkinj aô. ³ Mwasiñ ti yom malô têtj mac akêj yac neñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ⁴ Yisu kêtj dau mbac ndu tu yac neñ sac-nga, bu êngaho yac su yêc mêtê sac nanj gêm nom dindec ahuc. Lêj dau Damañ Anötö gauc gêm tidônj ma tac whinj bu Yisu kôm ñandô sa. ⁵ Bocdinañ datoc Anötö ndê waê sa tòm têm sambob dandic ñawaê. Yomandô!

Pol kêtj puc lau bu sêjkuc ñawaê ñayham tigenj

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anötö kêmwasinj mac, ma kêtjalêm mac sa ati inj ndê lau. Magoc ñagahô enj, mac ahu inj ti ñawaê ñayham nanj aposel sem, nanj sinj, ma anjuc yom wakuc. Mac nem lêj dinañ kôm aô gahêdaênj. ⁷ Yom nanj mac anjuc, nanj yom ñandô dom. Mboe lau ñatô sêñsôn mac nem gauc ma sêñsahê bu sêñsôn ñawaê ñayham pi Kilisi whinj. ⁸ Anjô su nanj! Yac dauñ me anjela undambê-nga danj, me asa bu têtj mac menj ma nem mêtê wakuc, nanj so mêtê nanj muñ-nga yac ahoc asê têtj mac, nanj oc tap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa nanj bu hoc mêtê asê têtj mac nanj so yac lau aposel mba mêtê nanj mac akôc sa su, nanj oc tap Anötö ndê atac ñandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindec tu bu lau sêlic aô ñayham ma sêmpinj aô-nga, me tu bu Anötö lic aô ñayham-nga? Anjô! Aô bu wakôm tu ñamalac-nga, dec aô Kilisi ndê ñgac akinj dom.

Pol whê sa bu inj Anötö ndê aposel ñandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtj mac bu mêtê nanj gahoc asê têtj mac, nanj ñamalac si yom dom. ¹² Bu ñamalac danj kêtj têtj aô me kêtjônj aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtj aô.

13-14 Mac anğô aö ñawaê su, dec anyalê bu mun-nga lê aö gam akiñ Anötö kakuc lau Israel-nga si sakiñ akwa. Aö gasa ñac si lêñ dau gahôc gêlêc ñac si daêsam nan si yala gitôm aö neñ. Ma gayêm daun su tu wan̄kuc abañ Israel-nga si ñagôliñ. Ma mac anğô bu aö gakêñ kisa ñan̄ga têtñ Anötö ndê gôlôwac dabun̄ nan sêkêñ whiñ Yisu, ma gakôm bu wasen̄ ñac su. 15 Magoc Anötö kêyalin̄ aö sa gwanan̄ su, têtñ têtñ aö gambo dinan̄ atac ñalôm en̄, ma tu in̄ ndê lêñ êmwasiñ lau-nga dec kêgalêm aö sa bu wanem akiñ in̄. Ma tiñambu in̄ gêlic ñayham 16 bu hoc in̄ ndê Atu Yisu asê têtñ aö, tu bu wasôm in̄ ndê ñawaê ñayham asê têtñ lau nan̄ lau Israel dom. Têtñ dinan̄ aö gasôm yom gawhin̄ lau ñatô dom. 17 Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau nan̄ sêti aposel sêmun̄ aö, nan̄ dom. Mba. Aö gatêñ gameñ Arabia-nga ga, ma tiñambu gambu gatêñ malac Damaskas. 18 Aö gambo malac dinan̄ yala tö su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhin̄ in̄ tôm bêc 15. 19 Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ñatô dom. 20 Aö wasôm yêc Anötö anğô-nga bu yom nan̄ kwahic dec gato, nan̄ yom tasan̄ dom. 21 Tiñambu aö gatêñ gameñ Siria ma Silisia-nga ga. 22 Gôlôwac dabun̄ gameñ Judia-nga nan̄ sêkêñ whiñ Kilisi, nan̄ sêlic aö an̄ôñ andô dom. 23 Magoc sênğô ñawaê pi aö bocdec bu, “Ñgac nan̄ mun-nga kêñ kisa têtñ yac, kwahic dec kôm gwelen̄ ma gêm mêtê pi lêñ dakêñ whiñ-nga nan̄ mun-nga in̄ kôm bu sen̄ su.” 24 Bocdinan̄ sêmpin̄ Anötö tu in̄ gêm aö kwi-nga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

1 Yala 14 gin̄ga su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhiñ aö. 2 Anötö dau hoc yom dan̄ asê têtñ aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtñ ndoc dinan̄. Ma ñawaê ñayham nan̄ gahoc asê têtñ ñlau gameñ apa-nga, nan̄ aö

gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtñ lau hon̄ dom, magoc gawhê sa têtñ lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelen̄ nan̄ gakôm, me sêsôm bu aö gakôm ñambwa, ma tu dinan̄-nga dec gawhê daun̄ sa têtñ ñac lau dau. 3 Ñac sên̄yalê bu Taitus nan̄ whiñ aö têtñ têtñ dinan̄, in̄ ñgac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê in̄ ndê ñamlic ñatô êñkuc lau Israel-nga si pwac nan̄ dom.

4 Yom hon̄ dinan̄ hóc asê, ñahu bu lau ñatô sên̄sau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmen̄ sêmbu sêwhiñ yac bu sêtip lêñ ti sakiñ nan̄ yac andôhôn̄ têtñ lau gameñ apa-nga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakiñ yomsu-nga, magoc ñac lau tasan̄ dinan̄ sêkôm bu sêkac yac kwi ma an̄kuc lêñ yomsu-nga tiyham atôm lau akiñ ñambwa. 5 Tigen̄ yac alhac ñan̄ga ma asôc ñac ñapu dan̄ dom, ñahu bu yac atac whiñ bu mac lau Galesia-nga anyalê yom ñandô pi ñawaê ñayham, ma asap dôñ ñapan̄.

6 Aö kayalê bu Anötö toc ñamalac dan̄ sa hóc gêlêc dan̄ su dom. Tu dinan̄-nga dec gahêgo daun̄ dom têtñ ndoc nan̄ gawhê daun̄ sa têtñ lau nan̄ gôlôwac dabun̄ Jerusalem-nga sêtoc sa sêti ñac si lau bata. Ma ñac sêsôm yom dan̄ bu sêmatôc ñawaê ñayham nan̄ gam yêc lau apa si gameñ, nan̄ dom. 7 Mba! Ñac sêlic bu Anötö kêñ ñawaê ñayham sip aö aman̄ bu wahoc asê têtñ lau nan̄ lau Israel dom, tôm in̄ kêñ sip Pita amba bu hoc asê têtñ lau Israel-nga. 8 Bu Anötö kêñ ñaclai têtñ Pita ma kêyalin̄ in̄ sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kêñ ñaclai têtñ aö bocdinan̄, ma kêyalin̄ aö sa gati lau gameñ apa-nga si aposel. 9 Lau sêkêñ whiñ-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ñac si ñagôlôn̄. Ma têtñ ndoc lau tö dinan̄ sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiñ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtoc asê bu ñac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ñac si ñalôm pitigen̄ bu yac akôm gwelen̄ ñawaê ñayham-nga awhiñ lau gameñ apa-nga, ma ñac sêkôm sêwhiñ lau Israel-nga. 10 Ñac sêndac gên̄ tigen̄, nan̄ bu yac gauc nem

ɲac si lau naɲ sêpônda dau. Ma gêɲ dau aô gauc gêm tidôɲ su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tiɲambu aô gambo malac Antiok, ma Pita meɲ mbo malac dau whiɲ. Magoc malô aô galic yêc awê bu in kôm gêɲ daɲ, naɲ so yom ɲandô ɲawaê ɲayham-ɲga. Ma tu dinaɲ-ɲga dec aô gasôm yom sêmbalaɲ-ɲga solop têɲ in. ¹² Bu têɲ ndoc in hôc asê Antiok ti-wakuc, naɲ in kôm mêtê solop. In ndôc ti gêɲ gêɲ whiɲ lau sêkêɲ whiɲ-ɲga naɲ lau Israel dom, dec tôc asê bu in hêgo dau tu Moses ndê yomsu-ɲga dom. Magoc tiɲambu lau Israel-ɲga ɲatô naɲ sem gwelen sêwhiɲ Jems, naɲ sêhôt asê malac Antiok. Pita kêyalê bu ɲac sêsap Moses ndê yomsu dôɲ ma ɲac bu sêkac lau gameɲ apa-ɲga bu sêɲkuc lau Israel-ɲga si ɲpwac sêsê laungac ɲamlic ɲatô su-ɲga. Tu dinaɲ-ɲga dec in tôc dau ma kêdahin dau su yêc lau naɲ lau Israel dom. In ndê lêtɲ dau in lêtɲ giso. ¹³ Ma lau sêkêɲ whiɲ-ɲga Israel-ɲga ɲatô naɲ sêmbô malac Antiok, naɲ sêɲkuc in ma sêsa lêtɲ tasan dinaɲ sêwhiɲ, e lêtɲ dau hê Banabas kwi whiɲ. ¹⁴ Têɲ ndoc aô galic bu ɲac si mêtê dau so yom ɲandô ɲawaê ɲayham-ɲga, dec gasôm yom têɲ Pita yêc ɲac hon ɲngô-ɲga bocdec bu, “Am ɲgac Israel-ɲga, magoc têɲ ndoc am mwen hôc asê malac Antiok, naɲ am mbo whiɲ lau naɲ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-ɲga si yomsu-ɲga dom. Magoc malô am kac nem ɲalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêɲ atu, ma hu lau dau siɲ ma mbo ahê ɲac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameɲ apa-ɲga bu sêsôt lau Israel-ɲga si ɲagôlin ɲapu, a?”

Lêtɲ tigen yêc bu dati lau gitêɲ, naɲ dakêɲ whiɲ

¹⁵ Ma aô gasôm têɲ Pita, “Yac lau Israel-ɲga êlêmê dasam lau gameɲ apa-ɲga bu lau sac, bu ɲac sêɲkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu neɲ ɲahu yêc lau gameɲ apa-ɲga dom. Mba. Dinaɲi sêkôt hêclu dambo lau Israel-ɲga naɲ dakôt Moses ndê

yomsu, naɲ ɲalôm. ¹⁶ Magoc yac tanyalê su bu ɲamalac daɲ oc ti ɲamalac gitêɲ yêc Anötô ɲngô-ɲga tu in kêkuc lêtɲ yomsu-ɲga dom. Mba, oc tôm dom. Magoc tu ɲamalac daɲ kêtɲ whiɲ Yisu Kilisi-ɲga, dec Anötô gêlic in bu ɲamalac gitêɲ. Seɲ tigen dinaɲ gic lau hon ɲawaê, yac lau Israel-ɲga, ma lau gameɲ apa-ɲga boc-dinaɲ. Tanɲkuc lêtɲ dakêɲ whiɲ Yisu Kilisi-ɲga tu bu dati lau gitêɲ tu lêtɲ dinaɲ-ɲga, ma tu tanɲkuc lêtɲ yomsu-ɲga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac tanɲkuc lêtɲ dakêɲ whiɲ Kilisi-ɲga tu bu dati lau gitêɲ-ɲga. Mboe lau ɲatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac tanɲkuc lêtɲ yomsu-ɲga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêtɲ dakêɲ whiɲ Kilisi-ɲga kêtɲ ɲasawa têɲ yac tu dakôm sac-ɲga, a? Aô wasôm, mba andô! ¹⁸ Muɲ-ɲga aô kasahê bu wati ɲgac gitêɲ tu kakuc yomsu-ɲga, magoc kwahic dec gahu lêtɲ dau siɲ su. Aô bu wambu wandi wasôt yomsu ɲapu tiyham, dec oc tôc gêɲ tigen asê têɲ aô, naɲ bu aô ɲgac kagili yomsu-ɲga. ¹⁹ Bu sakiɲ yomsu-ɲga tôc asê têɲ aô bu gawêkaiɲ seɲ wambac ndu-ɲga, ma bocdinaɲ dec aô tanɲkwê lêtɲ yomsu-ɲga bu nem aô sa tiyham lec dom. Yomandô. Aô gahu lêtɲ yomsu-ɲga siɲ, tu bu wanem akiɲ Anötô tôm aneɲ bêc hon wambo tanɲli-ɲga. Anötô dau piɲ aô dôɲ gam damiɲ Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhiɲ in. ²⁰ Ma kwahic dec aneɲ ɲahu gambo tanɲli-ɲga sip aô dauɲ dom, magoc gambo tanɲli tu Kilisi naɲ tisa mbo tali tiyham ma mbo aneɲ ɲalôm naɲ-ɲga. Ma tôm bêc hon naɲ wambo tanɲli wambo nom lec, naɲ wasa lêtɲ tigen bocdec bu, wakêɲ whiɲ Anötô Atu naɲ tac whiɲ aô ma kêtɲ dau tu aô-ɲga. ²¹ Aô galic Anötô ndê mwasiɲ gitôm gêɲ ɲambwa dom. Mba. ɲahu bu ɲamalac daɲ gitôm dom bu ti ɲamalac gitêɲ tu in kêkuc yomsu-ɲga. Bu bocdinaɲ, dec Kilisi ndê mbac ndu naɲ oc ɲahu mbasi.

Lêñ yomsu-nga ma lêñ dakêñ whiñ-nga

¹ O mac lau Galesia-nga, mac lau gauc mba. Yac awê yom hon pi Yisu Kilisi sa yêc awê têt mac, e tòm mac daôm tanôm alic in mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meñ ma kêñsôn mac nem gauc? ² Aô bu wakêñ gêndac têt mac pi yom tigen bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötö kêñ Nalau Dabuñ têt mac, me mac akêñ whiñ ñawaê ñayham pi Kilisi, nañ mac aŋgô su, dec in kêñ Nalau têt mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têt ndoc mac akêñ whiñ tiwakuc, nañ mac asa nem lêñ ti Nalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ahu lêñ yomsu-nga siñ. Tu dinañ-nga lau nañ sêsap yomsu dôñ, nañ sêkêñ kisa mac. Tu sake-nga kwahic dec mac buambu asôc yomsu ñapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa tu gêt nañ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-nga. Mac bu akôm bocdinañ, dec kisa atu nañ mac ahôc têt ñamata-nga, nañ ñahu mbasi. ⁵ Aŋgô! Anötö kêñ ndê Nalau Dabuñ têt mac ma kôm gêt dalô daêsam yêc mac aŋôm-nga. In kôm gêt dau tu mac aŋkuc yomsu-nga, me tu mac akêñ whiñ yom pi Kilisi, nañ mac aŋgô su-nga?

⁶ Gauc nem Abraham. In kêñ whiñ Anötö, ma tu dinañ-nga Anötö gêlic in bu ñgac gitêñ. ⁷ Bocdinañ anyalê bu lau hon nañ sêñkuc lêñ sêkêñ whiñ-nga, nañ Anötö gêlic ñac sêtôm Abraham ndê lau wakuc. ⁸ Yom nañ sêto yêc, nañ têt asê gwanan bu Anötö oc lic lau nañ lau Israel dom, nañ bu lau gitêñ, tu ñac si sêkêñ whiñ-nga. Anötö sôm ñawaê ñayham dau asê têt Abraham gwanan su bocdec bu:

Lau nom-nga hon oc sêtap aneñ mbec ñamwasin sa yêc am. [*Gen 12:3*]

⁹ Abraham kêñ whiñ, dec tap Anötö ndê mbec ñamwasin sa. Ma bocdinañ lau hon nañ sêkêñ whiñ, nañ oc sêtap mbec dau ñamwasin sa sêwhiñ Abraham. ¹⁰ Magoc lau hon nañ gauc gêm bu ñac oc sêti lau gitêñ tu sêñkuc yomsu-nga, nañ oc sêtap Anötö ndê

tac ñandê sa, tòm yom dan nañ sêto yêc, nañ sôm bocdec bu:

Asa nañ kêkuc yomsu hon nañ sêto sip buku yomsu-nga, nañ ñapep ma timala dom, nañ oc tap Anötö ndê tac ñandê sa. [*Diut 27:26*]

¹¹ Ma yom dan tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitêñ oc sêndöc tali tu ñac si sêkêñ whiñ-nga. [*Hab 2:4*]

Yom dau têt asê tiawê bu ñamalac dan oc ti ñamalac gitêñ yêc Anötö aŋgô-nga tu in kêkuc yomsu-nga dom.

¹² Lêñ yomsu-nga sôm bu ñamalac nañ têt bu sa ndê lêñ êñkuc yomsu hon ñapep eñ, nañ oc ndöc tali. Magoc lêñ yomsu-nga dinañ so lêñ dakêñ whiñ-nga. ¹³ Asa nañ takwê lêñ yomsu-nga bu nem in sa, nañ gic waê bu tap Anötö ndê atac ñandê sa. Magoc Kilisi kêgaho yac su yêc lêñ datap atac ñandê dinañ sa-nga. In dau hôt Anötö ndê atac ñandê tu yac-nga, tòm yom nañ sêto pi lau sac, nañ yêc bocdec bu:

Lau hon nañ sêkêñ ñac sêñgalêñ a, nañ dalic ñac gitôm lau nañ sêtap Anötö ndê tac ñandê sa. [*Diut 21:23*]

¹⁴ Yisu Kilisi hôt ñandê dinañ tu bu lau nañ lau Israel dom, nañ dec oc sêtap Abraham ndê mbec ñamwasin sa sêwhiñ lau Israel-nga. Ma yac hon oc dakôt Nalau Dabuñ, nañ Anötö gic bata su, nañ sa tu yac neñ dakêñ whiñ Yisu-nga.

Pwac yomsu-nga, ma pwac mwasiñ-nga

¹⁵ O asidôwai, wanem dôhôn pi ñamalac si lêñ bu wawê gêt dau sa. Pwac nañ ñamalac lu sêmatin tidôn su, nañ oc têt dom bu ñgac dan ndic têt, me señ su. Ma Anötö ndê pwac bocdinañ. ¹⁶ In gic bata yom têt Abraham ma sôm bocdec bu, “Aô oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom nañ in sôm pi Abraham ndê wakuc, nañ hêganôn lau daêsam dom, magoc hêganôn Abraham ndê ñgac wakuc tigen, nañ Kilisi dau. ¹⁷ Aô wasôm têt mac bu Anötö gic bata yom dau têt Abraham mun su, ma tinambu yala

430 giŋga su, dec iŋ kên ndê yomsu têt lau Israel-ŋga. Magoc yomsu dau seŋ pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anötö ndê mwasiŋ sa tu sêŋkuc yomsu-ŋga, naŋ dec lêŋ dau kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têt Abraham, naŋ dom. Magoc bocdinaŋ dom. Bu Anötö gic bata yom têt Abraham ma sôm bu êmwasiŋ iŋ ŋambwa.

¹⁹ Bocdinaŋ Anötö kêŋ yomsu ŋahu bocke? Iŋ kêŋ tu bu têt ŋamalac si sac asê-ŋga, bu lhac e Abraham ndê wakuc naŋ Anötö gic bata yom pi iŋ, naŋ hoc asê. Ma gêtŋ daŋ tiyham. Aŋela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkêtŋ têt ŋgac ŋalhu-ŋga daŋ, naŋ Moses. ²⁰ ŋgac ŋalhu-ŋga dau kôm gwelen mbo Anötö ma lau Israel-ŋga ŋalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasiŋ-ŋga naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ Abraham, naŋ iŋ dau kêŋ solop têt iŋ, ma ŋgac ŋalhu-ŋga mbasi.

Yomsu oc têt yac neŋ sac asê, ma wê yac datêtŋ Kilisi dandi

²¹ Bocdinaŋ wandac mac bocdec bu, yomsu seŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata tidôtŋ bu kêŋ têt Abraham naŋ su, me? Wasôm têt mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac neŋ seŋ dati lau gitêtŋ-ŋga. ²² Magoc oc têt dom. Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ whê sa bu lau nom-ŋga hoŋ sêndöc gapocwalô sac-ŋga. Nalêtŋ dinaŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ hêganôtŋ lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga, ma datap mwasiŋ dau sa tu dakêtŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga.

²³ Muŋ-ŋga, lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga dinaŋ meŋ sa tiawê su dom. Têt têt dinaŋ yac dambo datôm lau gapocwalô-ŋga naŋ yomsu sô yac dôtŋ, bu dambo bocdinaŋ e Anötö têt lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga asê tiawê. ²⁴ Anötö kêŋ yomsu bu nem gôliŋ yac ma têt yac neŋ sac asê, goc wê yac datêtŋ Kilisi dandi, bu datap lêtŋ dati lau gitêtŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêtŋ whiŋ iŋ-ŋga. ²⁵ Ma kwahic dec lêtŋ dakêtŋ whiŋ-ŋga

meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋgac

²⁶ Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêtŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. ²⁷ Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêtŋ dau piŋ mac dôtŋ am damiŋ Kilisi, têt mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbo si gêtŋ, lauwhê me launŋac, tigenŋ aŋyalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêtŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôtŋ dapitigenŋ. ²⁹ Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têt Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêtŋ dau sa têt mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêtŋsêm têt iŋ, naŋ oc wêkaiŋ gêtŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têt ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ oc kôc wapa dau sep dom, ma iŋ oc mbo gitôm damba ndê ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ. ² Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ ti ndê wapa lêtŋsêm e iŋ ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôtŋ gwananŋ su. ³ Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêtŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc saunŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu. ⁴ Magoc têt ndoc naŋ Anötö sôm gwananŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê Atunŋac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu, ⁵ bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêŋ ndê Atu ndê Nalau sip yac hoŋ neŋ ŋalôm, dec têt asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Nalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam iŋ bu, “Damanŋ, Damanŋ.” ⁷ Bocdinaŋ

kwahic dec yac lau akiñ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê balêkoc, dec dawêkainj gêñ lêñsêm nanj gic waê inj ndê balêkoc.

Pol ñalôm ñawapac tu lau Galesia-nga

⁸ Muñ-nga mac am gauc Anötö, ma am akiñ gêñ nom-nga ñambwa nanj Anötö ñandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac anyalê Anötö, ma gêñ atu danj whinj bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, ma ambu andi asôc yomsu ñapu, dec ambo atôm lau akiñ tiyham? Bu yomsu honj, nanj ñagôlinj nom-nga ñambwa nanj ña-ñac lai ti ñandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-nga mac bu anjuc ñagôlinj ñambwa nanj hêganônj bêc ti ayô, ma yala ti têt ñatô? ¹¹ Aô gatôc dauñ tu mac-nga bu mboe gwelenj nanj aô gakôm têt mac, nanj oc ñandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muñ-nga mac lau apa ambo yomsu ñapu dom, ma aô gahu lêñ yomsu-nga sinj tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ñatô sêñsau mac, dec mac ambo atôm lau akiñ tiyham tu yomsu-nga. Bocdinañ dec wateñ mac bu ahu lêñ dinañ sinj ma ambo atôm aô. Ma alic aô ñayham tôm muñ-nga nanj aô gambo gawhiñ mac, nanj mac akôm aô sac dom. ¹³ Têt têt dinañ gêm bac kôm aô, dec gambo teñ gawhiñ mac, ma gahoc ñawaê ñayham asê têt mac. Mac anyalê gêñ dau su. ¹⁴ Aneñ gêm bac dau kêt ñawapac têt mac bu ayob aô, magoc mac apu aô me alic aô sac dom. Mba. Mac akôc aô sa gitôm Anötö ndê anjela danj, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têt ndoc dinañ mac atac whinj bu anem aô sa êñlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ñakôp sa ma akêt têt aô. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ñayham tu aô-nga ginja su. ¹⁶ Bocke? Tu aô gasôm yom ñandô asê têt mac-nga, dec kwahic mac alic aô tôm nem ñacyo, a?

¹⁷ Nac lau tasanj dinañ sêkôm ñanja bu sêkac mac kwi asôc yomsu ñapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap

ñandô ñayham danj sa-nga dom. Nac atac whinj bu mac ahu aô sinj ma akêt daôm sambuc tu anjuc ñac-nga. ¹⁸ Inj lêñ ñayham bu mac akêt daôm sambuc tu bu akôm gêñ nanj ñahu ñayham yêc. Ma aô bu wambo wawhiñ mac, me aô bu wambo dom, magoc akôm bocdinañ ñapanj.

¹⁹ O aneñ balêkoc awhê ma ñac. Kwahic dec aô kasahê ñandê atu tiyham tu mac-nga, gitôm awhê nanj balêkoc tunj inj. Nahu bu aô tac whinj ndu andô bu Kilisi ndê yom tidônj yêc mac nem ñalôm, e andi atôm inj dau. ²⁰ Aô neñ ñalôm ñawapac atu tu mac-nga, ma señ danj bu hôc pi aô, dec aô atac whinj kêlêc bu wambo wawhiñ mac, ma wasôm yom ñayham-ñayham têt mac, ô yom ñanja nanj kwahic dec gato têt mac.

Sara lu Haga sêti ñadôhônj

²¹ Mac lau nanj atac whinj bu ambo yomsu ñapu, aô bu wandac mac bocdec bu. Mac anyalê señ nanj yomsu bu wê mac atêt andi, me mba? ²² Gauc nem yom nanj sêto yêc pi balêkoc ñac lu nanj Abraham kwê asê. Balê danj dinda Haga inj awhê akiñ ñambwa, ma balê danj dinda Sara inj awhê akiñ dom, inj Abraham nawhê solop. ²³ Haga kôc balêkoc kêkuc ñamalac nom-nga si lêñ ñambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kêkuc yom nanj Anötö gic bata têt Abraham. ²⁴⁻²⁵ Gêt dau inj gitôm yom gôlinj danj, bu awhê lu dinañ sêti pwac lu ñadôhônj. Haga ti dôhônj pwac akwa yomsu-nga nanj Anötö kêmatinj yêc Lôc †Sainai yêc gameñ Arabia-nga. Ma balêkoc pwac dinañ-nga sêti lau akiñ ñambwa tôm Haga. Ma Haga ti dôhônj malac Jerusalem têt dindec-nga, bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiñ ñambwa bocdinañ. ²⁶ Magoc Sara ti dôhônj malac Jerusalem wakuc nanj yêc undambê, ma inj gitôm yac neñ dinañ ñandô nanj awhê akiñ ñambwa dom. ²⁷ Bu sêto yom danj yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc nanj kôc balêkoc dom, atac ñayham sa. Am nanj

kêсахê balêkoc tuŋ am dom, naŋ mbwêc ti atac ŋayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê naŋ balêkoc mba, magoc tiŋambu am oc tap nem balêkoc sa hôc gêlêc awhê naŋ gêm ŋgac sa, naŋ su.*
[Ais 54:1]

²⁸ Aneŋ asidôwai. Tu Kilisi-ŋga dec mac ati balêkoc pwac mwasiŋ-ŋga gitôm Aisak, balêkoc naŋ hôc asê kêkuc yom naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham. ²⁹ Muŋ-ŋga Ismael, balêkoc naŋ hôc asê kêkuc ŋamalac si lêt, naŋ kêŋ kisa Aisak, naŋ hôc asê ŋa ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai. Ma kwahic dec mac aŋsahê kisa ŋalêŋ kaiŋ tigen yêc lau naŋ sêsap lêt yomsu-ŋga dôŋ. ³⁰ Magoc gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Kêŋ awhê akiŋ lu iŋ atuŋgac sêlhô sêndi, bu awhê akiŋ ndê balê dau oc wêkaiŋ wapa lêtŋsêm ŋatô whiŋ ŋadawê ndê atuŋgac dom. [Gen 21:10]

³¹ Bocdinaŋ asidôwai, akôc gauc ŋaŋga bocdec bu. Yac awhê akiŋ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ŋadawê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêt dakêŋ whiŋ-ŋga dôŋ, bu Kilisi kêgapwêc yac su yêc lêt yomsu-ŋga

¹ Kilisi kêgapwêc yac su dec dambo datôm lau akiŋ ŋambwa tiyham dom. Bocdinaŋ alhac ŋaŋga, ma ayob daôm bu wapac lêt yomsu-ŋga êŋgwiniŋ mac e ati lau akiŋ tiyham dom. ² Aô Pol wasôm têt mac bu asa naŋ gauc gêm bu ti ŋgac gitêŋ tu iŋ kêkuc yomsu sêsê lauŋgac ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ Kilisi gitôm dom bu oc nem iŋ sa. ³ Aô wasôm tiyham têt mac, bu asa naŋ sôc yomsu tigen dinaŋ ŋapu, naŋ êŋkuc yomsu hoŋ bocdinaŋ ndic ŋawaê. ⁴ Mac lau naŋ gauc gêm bu

ati lau gitêŋ tu aŋkuc yomsu-ŋga, naŋ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiŋ. ⁵ Ŋahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêŋ tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma Ŋalau Dabuŋ puc yac dôŋ bu dahôŋ ti dakêŋ batan gêt dau ŋa-ŋandô. ⁶ Bu yac lau naŋ dati Yisu Kilisi ndê, naŋ tanyalê bu lêt yomsu-ŋga dan oc nem yac sa ŋandô dom. Ŋac bu sêsê yac ŋamlic ŋatô su, me sêsê yac dom, naŋ dalic tôm gêt ŋambwa. Gêt tigen yac dalic bu gêt atu, naŋ dakêŋ whiŋ Kilisi. Ma yac neŋ mêtê atac whiŋ neŋ asidôwai-ŋga tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê.

⁷ Muŋ-ŋga lêt, mac asa nem lêt akêŋ whiŋ-ŋga ŋapep eŋ, atôm lau naŋ sênti ŋaŋga. Tigen asa kalhac mac ahuc e ahu yom ŋandô siŋ? ⁸ Lau naŋ sêlhac mac ahuc, naŋ sêmeŋ akêŋ Anötö naŋ kêgalêm mac sa, naŋ ndê dom. ⁹ Ayob daôm ŋapep têt lau kaiŋ dinaŋ, bu yom naŋ ŋac sêndôhôŋ, naŋ gitôm yist naŋ sêkêŋ sip bolom ŋalôm ma kôm gwelen malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi piŋ yac hoŋ dôŋ-ŋga, dec gakêŋ whiŋ bu mac oc akôc aneŋ yom dindec sa, ma atec yom bambaliŋ hoŋ. Ma asa naŋ bu lhac mac ahuc ma êŋsôŋ mac nem gauc, naŋ oc tap iŋ ndê gwelen dau ŋagêtô sa.

¹¹ O asidôwai, lau ŋatô sêŋgôliŋ yom pi aô ma sêsôm bu aô gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga dôŋ. Aŋgô su naŋ. Aô bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec tu sake-ŋga lau Israel-ŋga naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêŋ kisa aô? Ma aô bu wapuc yomsu dau dôŋ, dec yom naŋ yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, naŋ dec oc wakôm nditôm yom ŋambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, naŋ gitôm hoc naŋ lau Israel-ŋga daêsam sêtin gahi pi-ŋga. ¹² Oc ŋayham bu lau naŋ sêŋgilí mac bu

* **4:27:** Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têt ndoc ŋacyo sêŋgaho lau Israel-ŋga su ma sêkôc ŋac sa si sêndôc gameŋ Babilon-ŋga gitôm lau gapocwalô-ŋga. Aisaya gêlic bu malac dau tiganan, dec gêm dôhôŋ pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip iŋ ndê bapia têt lau Galesia-ŋga bu whê yom naŋ iŋ to pi malac Jerusalem lu, naŋ sa. Yom pi awhê naŋ gêm ŋgac sa su, naŋ hêganôŋ lau Israel-ŋga ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc naŋ oc tap balêkoc daêsam sa, naŋ hêganôŋ lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ oc sêndôc malac Jerusalem wakuc.

anjuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-nga, nañ sêtîm dandi ñamlic sambuc kic-kic.

¹³ O aneñ asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akiñ yomsu-nga dom. Tigeñ inñ ndê galem dinañ kêñ ñasawa têt mac bu akôm sac tôm ñalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akiñ asidôwai ti anjuc mêtê atac whiñ-nga. ¹⁴ Bu yomsu hoñ sôc yomsu tigeñ ñapu, nañ yêc bocdec bu, “*Am atac whiñ lau meñpañ am, gitôm am atac whiñ daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awhê daôm kôc-kôc, dec lêt dinañ gitôm bu oc señ mac su andiñam.

Lêt nom-nga, ma Ñalau Dabuñ ndê lêt

¹⁶ Bocdinañ wasôm têt mac bu asa nem lêt tôm Ñalau Dabuñ gêm gôliñ mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ñalôm akwa-nga ñandô sa. ¹⁷ Bu mêtê nañ mac nem ñalôm akwa bu êngilí mac bu akôm, ma mêtê nañ Ñalau tac whiñ bu mac akôm, nañ sêtôm dau dom. Nahu bu mac nem ñalôm akwa ma Ñalau Dabuñ sic siñ têt dandi, tu bu sênem gôliñ mac-nga. Tu dinañ-nga dec mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm atac whiñ. Mac oc anjuc ñalôm akwa ndê ñagôliñ, me Ñalau Dabuñ oc nem gôliñ mac. ¹⁸ Magoc Ñalau bu nem gôliñ mac, dec mac ambo yomsu ñapu tiyham dom.

¹⁹ Lau nañ ñalôm akwa gêm gôliñ ñac, nañ si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Nac sêkôm mêtê mockaiñ-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê atac ñagalac-nga. ²⁰ Nac sem akiñ anötö tasan, sêpec balô, sêkêt kisa lau, sêngilí siñ, tagatu gêt, ñac lau atac ñandê-nga, ma sêpo dau sa hóc gêlêc. Nac si lêt kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ Nac sem lêmuj lau ñatô si gêt, ma êlêmê señ asam ti sênôm gêt êñiñ ñac-nga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinañ. Aô wakêt puc mac, tôm gakêt puc mac su, bu lau nañ sêsa lêt kaiñ dinañ, nañ oc sêwêkaiñ si mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nañ Ñalau Dabuñ gêm gôliñ ñac, nañ sêsa lêt bocdec bu. Nac atac whiñ lau, sêmbo ti atac ñayham, ma sêsa si lêt ti yom malô, sêkôt si ñalôm dêt pi lêt agwa-agwa hoñ, ñac tawalô lau, sêkôm mêtê ñayham eñ, ma gwelen bocke nañ sêsôm bu sêkôm, nañ sêkôm ñandô sa. ²³ Nac sêtoc dau sa dom, ma sêtîmêtê dau ñapep. Mêtê kaiñ dinañ so yomsu dañ dom. ²⁴ Ma yac lau nañ dati Yisu Kilisi ndê, nañ dahu mêtê atac ñagalac-nga ti mêtê sac hoñ nañ meñ akêt ñalôm akwa, nañ siñ, tôm yac tac ñalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandôc tañli tu Ñalau Dabuñ ndê gwelen-nga, dec dakêt Ñalau ti gôliñ yac neñ lêt hoñ. ²⁶ Datoc dau sa dom, ma danem lêmuj asidôwai ti dali ñac ñalôm sa dom.

6

Lêt ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu anjalê bu mac nem dañ kôm sac, dec mac lau nañ Ñalau Dabuñ gêm gwelen ñanga yêc nem ñalôm, nañ anjahê bu anem in sa. Akôm lêt malô eñ têt in, e in nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêt tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whiñ dom. ² Dahôc asidôwai si ñawapac dawhiñ ñac, ma ñalêt dinañ yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whiñ asidôwai-nga ñandô sa. ³ Bu asa nañ toc dau sa bu in ñamalac tiwaê hóc gêlêc ndê asidôwai su, nañ kêsau dau. In ñamalac waêmbe. ⁴ Anem dôhôn daôm nem lêt pi asidôwai ñatô si lêt tu bu apo daôm sa-nga dom. Mba. Mac tigeñ-tigeñ akôm gwelen bocke nañ Anötö kêt sip mac amam, nañ ñapep eñ, dec oc ti mac nem nahu apo daôm sa-nga. ⁵ Bu Anötö gic sam gwelen ti sakiñ tidau-tidau têt yac tigeñ-tigeñ bu dawêkaiñ, ma bocdinañ dakôt sa tôm ndi, ma dakôm ñapep.

⁶ Asa nañ bu ndôc ñamalac dañ ñapu tu êndôhôn Anötö ndê yom-nga, nañ goc êmwasiñ in ndê kêtôhônwaga dau ña gêt ñayham-ñayham ñatô ndic ñawaê.

Anötö oc kêñ ñagêyô têtñ lau êñkuc ñac si mêtê têtñ

⁷ Akôc gauc ñapep pi yom dindec. Mac atôm dom bu anjsau Anötö ma asiñ gêtñ dan têtñ in. Mba! Bu gêtñ ñandô nan datap sa yêc yac neñ ôm, nan kêkuc gêtñ ñawhê nan dasô muñ. ⁸ Am bu kôm mêtê êñkuc lêtñ ñalôm akwa-ña, nan gitôm am sô gêtñ ñawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ñandô sac sa. Am oc niñam tu ñalôm akwa-ña. Magoc am bu kôm mêtê êñkuc ñalau Dabuñ ndê atac whiñ, nan gitôm am sô gêtñ ñawhê ñayham. Ma am oc tap ñandô ñayham sa bocdec bu, ñalau dau oc kêñ am ndöc tamli ñapañ.

⁹ Yac dakôm mêtê ñayham dasiñ su, ma lic ñakam dom. Yac bu dahu siñ dom, dec oc datap ñandô ñayham sa tôm ñandoc. ¹⁰ Tu dinañ-ña têtñ hoñ nan Anötö kêñ têtñ yac, nan dakôm mêtê ñayham têtñ lau hoñ. Ma dakôm hôc gêlêc têtñ lau sêkêtñ whiñ Kilisi-ña.

Yac datiwakuc in gêtñ atu

¹¹ Alic yom ñalhô atu-tu dindec nan aö dauñ amanñ gato têtñ mac.

¹² Lau nan sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ñamlic-ña ñapu, nan sêkôm gêtñ dau ñahu bu sêtéc bu sêtáp kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-ña. Ñac atac whiñ bu lau Israel-ña nan sêkêtñ whiñ Kilisi dom, nan sêlic ñac ñayham. ¹³ Bu ñac lau dau sêsôc yomsu sêsê ñamlic-ña ñapu su, magoc ñac sêtñkuc Anötö ndê yomsu ñatô hoñ dom. Ñac sêkac mac bu anñkuc yomsu sêsê ñamlic-ña, tu bu sêtoc dau sa pi gêtñ nan sêkôm têtñ mac nem ñamlic-ña ñambwa.

¹⁴ Magoc aö oc watoc dauñ sa pi gêtñ tigen, nan gêtñ atu nan Pômdau Yisu Kilisi kôm têtñ ndoc in mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêtñ dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêtñ nom-ña hoñ siñ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ñalêtñ dinañ tôm aö dauñ gambac ndu pi a gicso dau gawhiñ. ¹⁵ Mac lau nan sêsê mac nem ñamlic ñatô su, ma mac lau nan sêsê mac dom, anñalê bu gêtñ dau in gêtñ ñambwa. Gêtñ atu tigen bocdec

yêc, nan bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ña. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têtñ mac hoñ nan anñkuc ñagôliñ wakuc dindec. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ña wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ñamalac dan kêñ ñawapac têtñ aö pi yom kaiñ dindec tiyham. Lau sic aö ma sêkêtñ gôc daêsam têtñ aö tu kakuc Yisu-ña, nan whê aö sa bu in ndê ñgac akiñ.

¹⁸ O aneñ asidôwai. Mwasin akêtñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôñ. Yomandô.

Pol ndê bapia têt lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gamej Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têt gôlôwac dabun malac Epesas-nga têt ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têt lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkênj whin-nga honj bu puc nac dôn.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiñ ti nac lai atu nan Anötö gic bata têt lau sêkênj whin-nga, ma pi lêt nan in gauc gêm tidônj munj su bu pinj gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga honj dônj pitigenj, ma kêtj Yisu ti nagôlônj (1:10). Yisu ndê gwelenj gic lau Israel-nga ma lau gamej apa-nga, nan jawae bocdinañ. Nac honj sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu nac si sêkênj whin-nga, gitôm mwasiñ nambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkênj whin-nga pi lêtj nayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhinj dandi-nga, ma tu sêlhac nanja ma sêndic sinj têtj Sadañ-nga.

Pol gic hu ndê bapia têt lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê taposel kêtuc Anötö ndê atac whin, gato bapia dindéc têt lau dabun malac Epesas-nga, mac lau nan akêtj whin Yisu Kilisi. ² Mwasiñ ti yom malô têtj mac akêtj Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiñ nalôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêmwasiñ yac lau nan dakêtj whin Kilisi, na Nalau

Dabun ndê mwasiñ nalôm-nga tidau-tidau, nan nahu yêc undambê. ⁴ Bu têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, nan in kêtjalinj yac sa gwananj su, bu pinj yac dôn danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabun ma dambo in angô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô, ⁵ dec kêtjalinj yac sa gwananj su, ma kêmasanj lêtj bu kôc yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêtj dau kêtuc in ndê atac whin, ma in gêtjic nayham bu kôm nandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasiñ atu nan datap sa nambwa, tu in ndê Atungac nan in atac whin kêtjic-nga. ⁷ Yac lau nan dakêtj whin Yisu Kilisi, nan Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac natôp, na Kilisi ndê dac. Anötö in mwasiñ ti mwasiñ Nadau, dec kôm gêtj dau nandô sa. ⁸ In ndê mwasiñ kêsâlê yac ahuc, ma kêtj gauc nayham-nayham têtj yac bu tanyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêtj nan Anötö gauc gêm tidônj munj su, ma gêtjic nayham bu Kilisi kôm nandô sa, nan yêc sinj dau têtj têm namata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têtj yac. ¹⁰ Lêtj dau bocdec. Anötö tac whin bu pinj gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga honj dônj sêsôc nagôlônj tigenj napu, ma nagôlônj dau in Kilisi. Ma gêtj dau oc nandô sa têtj ndoc nan Anötö kêmatinj tidônj.

¹¹ Lêtj honj nan Anötö gauc gêm tidônj, nan kôm nandô sa kêtuc in dau ndê atac whin. Ma têtj têm namata-nga andô, in gauc gêm tidônj bu ênyalinj yac lau nan ambo Israel si toñ nalôm nan sa, bu pinj yac dôn anem damin Kilisi. ¹² Anötö kôm gêtj dau, bu yac lau nan ati lau namata-nga bu akêtj batan bu atap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nan oc ambo tu ampin in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac flau gamej apa-nga bocdinañ. Anötö pinj mac dôn am damin Kilisi awhin yac lau Israel-nga, têtj ndoc mac angô yom nandô jawae nayham-nga, nan whê Anötö ndê lêtj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc

mac akêṅ whiṅ, naṅ Anötö kêṅ Njalau Dabuṅ naṅ iṅ gic bata muṅ su, bu ti mac nem ṅadalô bu tôc asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Njalau dau, Anötö kêṅ têṅ yac gitôm gêṅ ṅandô mbêc, tu bu tôc asê bu mwasinṅ hoṅ naṅ iṅ gic bata bu dawêkaiṅ tiṅambu, naṅ oc datap sa yomandô. Anötö gêmlhi yac su dati iṅ ndê, ma gêṅ dau ṅa-ṅandô yac oc datap sa têṅ bêc ṅambu-ṅga. Tu dinaṅ-ṅga tampiṅ Anötö ma ḍapo iṅ ndê waê sa.

Pol ten mbec tu lau Epesas-ṅga

¹⁵ Aö gaṅgô ṅawaê bu mac akêṅ whiṅ Pômdau Yisu Kilisi ṅaṅga, ma atac whiṅ lau dabuṅ hoṅ. Ma tu dinaṅ-ṅga dec, ¹⁶ aö gateṅ mbec ma gam danḡe Anötö tu mac-ṅga tôc bêc hoṅ. ¹⁷ Yêc aneṅ mbec hoṅ ṅalôm, aö gateṅ yac neṅ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Nawasi Njatau Anötö, bu iṅ ndê Njalau kêṅ gauc ṅayham têṅ mac, ma whê Anötö ndê yom sa têṅ mac e anyalê iṅ tidôṅ andô. ¹⁸ Ma aö gateṅ whiṅ bu Anötö whê mac nem gauc sa e anyalê sôc ṅalôm ndi, mwasinṅ ti ṅawasi atu naṅ iṅ kêgalêm mac sa bu awêkaiṅ awhiṅ iṅ ndê lau dabuṅ hoṅ, naṅ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aö gateṅ mbec bu mac anyalê Anötö ndê ṅaclai naṅ hóc gêlêc ṅaclai hoṅ su, naṅ iṅ kêṅ bu nem yac lau dakêṅ whiṅ-ṅga sa. Anötö ndê ṅaclai atu tigeṅ dinaṅ, ²⁰ uṅ Kilisi sa akêṅ lau batê-ṅga, ma kêṅ iṅ ndöc iṅ dau amba andô-ṅga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-ṅga, dec hóc gêlêc kiṅ ti gôliṅwaga ma ṅaclai ti ṅaṅga hoṅ naṅ sêmbô undambê me sêmbô nom, ma iṅ hóc gêlêc ṅaê ti waê hoṅ naṅ sêtoc sa têṅ têm kwahic dec-ṅga ma têṅ têm ṅambu-ṅga bocdinaṅ. ²² Ma Anötö kêṅ gêṅ hoṅ sêsôc Kilisi gahi ṅapu, ma kâyaliṅ iṅ sa ti gôlôwac dabuṅ si ṅagôlôṅ bu nem gôliṅ gêṅ hoṅ. ²³ Gôlôwac dabuṅ dau ti Kilisi ndê ṅandô. Ma Kilisi ndê mwasinṅ ti ṅaclai naṅ gêm gameṅ hoṅ ahuc, naṅ kêsalê gôlôwac dabuṅ ahuc.

2

Kilisi ti yac neṅ dandöc tanḡi ṅahu

¹ Muṅ-ṅga, mac akêṅ whiṅ Kilisi su dom, naṅ mac atôm lau batê yêc Anötö aṅgô-ṅga, bu mac asa lêṅ giso ma akôm sac ṅapaṅ. ² Mac asa nem lêṅ dinaṅ aṅkuc lau nom-ṅga si mêtê sac, ma Sadaṅ, naṅ gêm gôliṅ iṅ ndê gameṅ yêc umbonṅ ṅasawa, naṅ ti mac nem ṅadau. Ma kwahic dec iṅ kôm gwelenṅ ṅapaṅ, mbo lau naṅ danḡapêc têṅ Anötö, naṅ ṅalôm. ³ Muṅ-ṅga, yac hoṅ dasa lêṅ danḡapêc-ṅga dawhiṅ ṅac. Ma mêtê atac ṅagalac-ṅga ti gauc sac-sac hoṅ naṅ meṅ akêṅ ṅalôm akwa, naṅ yac dakôm su. Tu dinaṅ-ṅga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ṅandê sa tôc ṅac lau dinaṅ. ⁴ Magoc Anötö iṅ Tawalô Njatau ma tac whiṅ yac ndu andô, ma tu dinaṅ-ṅga dec, ⁵ iṅ kêmwasiṅ yac ma gêm yac si. Mwasinṅ dau iṅ kêṅ têṅ yac ṅambwa eṅ. Têṅ ndoc dinaṅ yac gacgeṅ dambo datôm lau batê tu yac neṅ sac-ṅga, magoc iṅ kêmasaṅ lêṅ tu suc yac neṅ sac dau kwi-ṅga ma piṅ yac dôṅ danem damiṅ Kilisi, ma ṅalêṅ dinaṅ kwahic dec dambo tanḡi ṅandô dawhiṅ Kilisi. ⁶ Anötö uṅ Yisu Kilisi sa ma kêṅ iṅ ndöc undambê, ma tu iṅ piṅ yac dôṅ tam damiṅ Kilisi-ṅga, dec tôc iṅ uṅ yac sa ma kêṅ yac dandöc undambê dawhiṅ Kilisi bocdinaṅ. ⁷ Iṅ kôm gêṅ hoṅ dinaṅ ṅahu bu iṅ tac whiṅ bu tôc mwasinṅ atu naṅ iṅ kêṅ têṅ yac tu Yisu Kilisi-ṅga, naṅ asê tiawê têṅ lau hoṅ têṅ têm hoṅ naṅ oc meṅ sa. Mwasinṅ atu dau hóc gêlêc gêṅ hoṅ su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si naṅ ṅahu andô iṅ ndê mwasinṅ naṅ kêṅ ṅambwa têṅ yac, ma datap sa tu yac neṅ dakêṅ whiṅ-ṅga. Ma yac neṅ dakêṅ whiṅ ṅahu yêc yac-ṅga dom, magoc ṅahu yêc Anötö ndê mwasinṅ. ⁹ Iṅ gêm yac si tu yac neṅ gwelenṅ ṅayham danḡ-ṅga dom. Tu dinaṅ-ṅga ṅalêṅ mba bu ṅamalac danḡ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenṅ piṅ yac dôṅ tam damiṅ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ṅayham

tidau-tidau nan in kemasanj gwananj su tu bu dakom-nga.

Kilisi pinj lau honj donj

¹¹ Kwahic dec mac lau apa nan dinami sekoc mac yec Israel-nga si tonj nalom dom, nan atap Anoto nde mwasiñ atu sa su. Bocdinañ aö bu wandac mac bu gauc nem lenj nan mac ambo munj-nga le. Lau Israel-nga nan senkuc fpwac sese namlic natö su-nga, nan sepu mac ma sesam mac bu lau sambuc, nahu bu mac anjuc pwac dinañ dom. Pwac dau heganonj namlic nambwa, ma in genj nan namalac amba nambwa kom. ¹² Gauc nem bu tenj ndoc dinañ mac awekainj genj danj awhinj Anoto nde lau Israel-nga dom. Pwac honj nan Anoto kematinj whinj lau Israel-nga tu emwasiñ nac-nga, nan nadanj gic mac nawae dom. Mac akenj batam nandö nayham nan Anoto gic bata tenj lau Israel-nga, nan danj dom, ma gacgenj ambo ahê A notö dau. Tu dinañ-nga mac ambo ahê Kilisi dau whinj. ¹³ Magoc mac lau nan munj-nga ambo ahê Anoto, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi nde lau. Anoto kemasanj lenj bu mac atigasuc in, tu dac nanj Kilisi kec sinj-nga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honj datap yom malö sa su tu Kilisi-nga. Munj-nga lau Israel-nga ma lau apa selic dandi sac-sac, gitom tunbom atu kalhac nac nalhu ma whê nac koc. Magoc Kilisi senj tunbom dau su ginjga, ma kenj lau tonj lu dau sepitigenj. ¹⁵ Tunbom dau in lau Israel-nga si yomsu, ma tenj ndoc Kilisi mbac ndu, nan in kemasanj senj wakuc tu lau setigasuc Anoto-nga, nan hoc gelêc yomsu ti na-nagolinj honj su. In kom genj dau bu hê wamba tonj lu dau e seti tonj wakuc ma tonj tigenj tu nac si sekênj whinj in-nga. ¹⁶ Ma tonj lu nan in kenj pitigenj, nan in mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba tonj tigenj dinañ tenj Anoto. Ma nac si metê sekênj kisa dandi-nga, nan in gic ndu pi a gicso dau whinj. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi menj ma kenj nawae nayham yom malö-nga tenj mac lau apa nanj ambo ahê Anoto, ma tenj yac lau Israel-nga

nanj ambo ahê inj dom. ¹⁸ Ma Njalau tigenj wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa honj datigasuc Damanj Anoto, tu gwelenj nanj Kilisi kom-nga.

¹⁹ Tu dinañ-nga dec Anoto gelic mac atom lau apa tiyham dom. Magoc mac ati inj nde lau solop, ma lau dabunj, awhinj yac lau Israel-nga. Yac honj datom andu tigenj nanj inj bu kwê sa. ²⁰ Yec andu dau lau propet ti aposel setom danj ti lelom, ma Yisu Kilisi dau gitom andu na-alhö. ²¹ Ma Anoto pinj yac honj donj tam daminj Kilisi, datom andu na-genj lelom honj, nan inj gic donj pi sac alhö ma danj ti lelom. Ma inj gem gwelenj bu ndic teku andu dau tiatu napanj e ti lom dabunj atu tu Pömdau-nga. ²² Yom dau heganonj mac lau apa awhinj. Anoto pinj mac donj awhinj yac lau Israel-nga tam daminj Kilisi, ma datom andu nanj Anoto nde Njalau ndoc nalom.

3

Pol gem akinj lau apa

¹ Nalenj dinañ Anoto kemwasiñ mac lau apa, ma tu dinañ-nga dec aö Pol, gati Yisu Kilisi nde ngac gapocwalö-nga tu wanem gwelenj ma wanem mac sa bu atap mwasiñ dau sa. ² Mac angö nawae su, pi lenj nanj Anoto kemasanj tu bu emwasiñ mac lau gamenj apa-nga, dec keyalinj aö sa bu wahoc yom dau asê tenj mac. ³ Bu yom pi Anoto nde lenj nem lau si-nga, nanj munj-nga yec sinj dau, nanj inj hoc asê tenj aö. Aö gato bapia nalhö apê tenj mac pi genj dau su. ⁴ Ma bapia nanj kwahic dec gato, nanj bu whê nem gauc sa pi Kilisi nde gwelenj nanj nahu yec sinj dau, nanj Anoto hoc asê tenj aö. ⁵ Yom pi Kilisi dau inj tiawê tenj lau namata-nga dom. Magoc kwahic dec Njalau Dabunj hoc asê tenj Anoto nde aposel dabunj ma tenj lau propet. ⁶ Ma yom nanj munj-nga yec sinj dau nanj bocdec bu, mwasiñ nayham honj nanj Anoto gic bata bu kenj tenj yac, nanj mac lau apa awekainj awhinj yac lau Israel-nga, ma yac honj dati tonj tigenj. Asa nanj kenj whinj Yisu Kilisi, nanj oc

tap mwasiŋ dau sa, tòm ŋawaê ŋayham whê sa têŋ yac.

⁷ Anötö kêmwasiŋ aö ma puc aö dôn ŋa in ndê ŋaclai atu, ma bocdinaŋ dec gati in ndê ŋgac akiŋ bu wahoc ŋawaê ŋayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ si ŋgac ŋambuŋga, tigen in kêmwasiŋ ma kêkiŋ aö bu wahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac lau apa, pi mwasiŋ atu naŋ datap sa yêc Kilisi. Mwasiŋ dau atu andô, ŋahu sip ŋalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hóc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. ⁹ Ma in kêkiŋ aö bu wawhê lau hoŋ si gauc sa pi Anötö ndê lêŋ nem lau si-ŋga, naŋ têm hic baliŋ su yêc siŋ dau yêc Anötö naŋ kêŋ undambê ti nom ma gêŋ hoŋ. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whiŋ bu ŋaclai ti gôliŋ hoŋ naŋ sêmbo undambê ma sêmbo umboŋ ŋasawa, naŋ oc sêŋyalê in ndê gauc atu-tu. In piŋ lau apa ma lau Israel-ŋga dôn sêti gôlôwac dabuŋ tigen, ma lêŋ dinaŋ tîc in ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêŋ dau in gauc gêm tidôn muŋ su, ma kwahic dec yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi kôm ŋandô sa.

¹² Tu dakêŋ whiŋ ti dasap Kilisi dôn-ŋga, dec gêŋ daŋ kalhac yac ahuc bu datêŋ Anötö dandi-ŋga dom, ma datigasuc in ti atac pa su. ¹³ Bocdinaŋ aö wateŋ mac bu ahêgo daôm dom tu ŋawapac hoŋ naŋ gahôc tu mac-ŋga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö aŋgô-ŋga.

Pol ten mbec tu lau Epesas-ŋga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêŋ hoŋ dinaŋ-ŋga, dec aö gapôn haŋduc têŋ Damaŋ Anötö, naŋ gêlic ŋayham bu hê ndê ŋaê pi lau undambê ti nom-ŋga hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sam ŋac bu in ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gateŋ Mwasiŋ ŋadau Anötö, bu kêŋ ndê ŋalau sip nem ŋalôm, bu puc mac dôn ŋa in ndê ŋaclai atu. ¹⁷ Ma gateŋ in bu kêŋ Kilisi ndöc nem ŋalôm tu mac nem akêŋ whiŋ-ŋga. Ma mêtê atac whiŋ-ŋga puc mac dôn bu alhac ŋaŋga, tòm a naŋ ŋawakac gacgeŋ sip nom ŋalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whiŋ yac in gêŋ atu andô, naŋ tòm dom bu danem dôhôn, ma

ŋahu hóc gêlêc gauc nom-ŋga hoŋ su. Magoc aö gateŋ Anötö bu kêŋ ŋaclai ti gauc têŋ mac bu aŋyalê Kilisi ndê atac whiŋ, awhiŋ lau dabuŋ hoŋ. Aö gateŋ mbec pi gêŋ hoŋ dinaŋ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö ti ndê mwasiŋ ti ŋawasi ma ŋaclai atu nem mac hoŋ ahuc.

²⁰ Anötö ndê ŋaclai, naŋ gêm gwelen yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ ŋaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten gêŋ daŋ, naŋ in ndê ŋaclai oc tòm dom bu kôm ŋandô sa ŋagahô eŋ. ²¹ Tu dinaŋ-ŋga yac lau naŋ dambo gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma yac neŋ wakuc hoŋ naŋ bu sêŋkuc yac, naŋ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-ŋga, tòm têm hoŋ ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuŋ dapin dauŋ dôn dati Kilisi ndê ŋandô

¹ ŋalêŋ dinaŋ Anötö tac whiŋ mac ma kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec aö, naŋ gati Pômdau ndê ŋgac gapocwalô-ŋga, waŋgil mac bu asa nem lêŋ gitêŋ ti dabuŋ, aŋkuc in ndê galem dau. ² Akôm nem gêŋ hoŋ ti aŋgwiniŋ daôm, ma ti lêŋ malô. Akôc nem ŋalôm dôn, ma giso bocke naŋ asidôwai bu sêkôm têŋ mac, naŋ asuc kwi ma akôc ŋac sa bu atôc nem mêtê atac whiŋ-ŋga asê. ³ Ayob bu gêŋ daŋ seŋ ŋalau Dabuŋ ndê gwelen piŋ mac dôn-ŋga su dom. Ma bocdinaŋ in ndê yom malô oc piŋ mac hoŋ dôn bu ambo ti nem ŋalôm tigen. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ŋandô tigen, ma ŋalau tigen mbo yac tigen-tigen neŋ ŋalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiŋ yac-ŋga, dec yac hoŋ taŋkwê mwasiŋ atu tigen. ⁵ Tam akiŋ Pômdau tigen, dakêŋ whiŋ yom ŋandô tigen, ma busaŋgu tigen piŋ yac hoŋ dôn tam damiŋ Yisu Kilisi. ⁶ Anötö tigen ti yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ Damaŋ, ma in gêm gôliŋ yac. In mbo yac hoŋ ŋalôm, ma puc yac dôn bu dakôm in ndê gwelen.

Kilisi kêmwasiŋ yac tu bu dapo gôlôwac dabuŋ sa-ŋga

⁷ Ma Anötö kêmwasinj yac tigen-tigen ña mwasinj ñalôm-nga tidau-tidau, tòm Kilisi gic sam têtj yac ñambwa. ⁸ Tòm Anötö ndê yom dan, nan sêto yêc bocdec bu:

Inj ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasinj lau ña gêtj ñayham-ñayham, nan kêtj têtj ñac ñambwa. *[BW 68:18]*

⁹ Yom dau sôm bu inj pi lôlôc gi, dec whê sa bu inj sip nom meñ muñ. ¹⁰ Ma inj ñgac tigen dinan, nan sip nom meñ, nan mbu pi lôlôc gi mbo gameñ ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôlinj gêtj honj ma êmwasiñ inj ndê lau honj êñlêc.

¹¹ Ma bocdinan inj kêyalinj inj ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-nga, ñatô sêti ñacsakiñ, ma ñatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê. ¹² Inj kêmwasinj ti kêyalinj ñac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötö ndê lau dabuñ dôn e ñac honj sêkôm sakiñ tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuñ, nan sêti Kilisi ndê ñandô, nan sa-nga. ¹³ Ma yac honj dakôm neñ sakiñ tidau-tidau e yac neñ dakêtj whinj ti gauc tanjalê Anötö ndê Atu-nga êñsôwec tiatu ma piñ yac honj dôn pitigenj. Ma ñalêñ dinan yac oc dati lau gwalam akwa dakêtj whinj-nga ma dasa neñ lêtj gitêtj enj tòm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinan yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nan sêndôhôn yom tasanj ma sêñsalê lêtj bu sêtim yac ma sêkôm yac neñ dakêtj whinj tisac, nan oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tòm gakoc nan mbu kêyôc, me agatê nan gwêc ñamponj kêñinj gi ma meñ. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nan dalhac ñanja ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whinj-nga dôn enj. Ma dakôm gêtj honj datôm lau gwalam akwa nan dasap yac neñ ñagôlônj tigenj, nan Kilisi dôn. ¹⁶ Bu inj dau piñ yac honj dôn dati inj ndê ñandô, ma kêmwasinj yac tigen-tigen tu bu danem akiñ asidôwai-nga ma dasap mêtê atac whinj-nga dôn. Ma

ñalêñ dinan gôlôwac dabuñ oc êñsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neñ lêtj tiwakuc

¹⁷ Tu dinan-nga dec aô bu wasôm yom têtj mac wanem Pômdau anjô, ma wakac mac bu ambu atêtj lêtj akwa tiyham dom. Ambo atôm lau nan danjasuñ sambuc ñawaê ñayham ma sêsap gauc ti lêtj ñandô mba-nga dôn ñapanj, nan dom. ¹⁸ Ñasac kôm ñac si gauc ahuc. Ma sêsa lêtj gauc mbasi-nga tu ñac si ñalôm ñadandi-nga, dec kalhac ñac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêtj sêndôc tali-nga sa dom. ¹⁹ Ñac maya dau danj dom, ma sêkêtj dau sambuc têtj lêtj ñalôm ñagalac-nga. Ñac si ñalôm kac ñac bu sêkôm mêtê ñadômbwi tidau-tidau ñapanj, ma ñac atac whinj awa ti wapa hóc gêtjêc.

²⁰ Magoc têtj ndoc mac anjô ñawaê ñayham pi Kilisi, nan sêndôhôn mac bu asa lêtj kainj dinan dom. ²¹ Mac anjô yom pi Yisu ma akêtj whinj inj, ma sêndôhôn mac sêñkuc yom ñandô nan ñahu yêc inj. ²² Sêndôhôn mac su bu ahu lêtj ñalôm akwa-nga nan muñ-nga asa ambo, nan siñ. Bu lêtj dau kêgilí mac bu asa lêtj tasanj ñalôm ñagalac-nga, nan kôm mac nem lêtj ambo-nga tisac, ma ac waê bu andinam. ²³ Ma sêndôhôn mac bu anjuc gauc wakuc nan Anötö ndê Ñalau kêtj sip nem ñalôm, dec asa nem lêtj tiwakuc. ²⁴ Asa lêtj ñalôm wakuc-nga tòm mac asôc nem ñakwê wakuc sa. Anötö dau kêtj ñalôm wakuc têtj yac, nan inj kêmasanj tu bu datôm inj dau, ma tanjuc inj ndê yom ñandô ti dasa neñ lêtj dabuñ ma gitêtj enj.

²⁵ Tu dinan-nga ahu yom tasanj honj siñ, ma asôm yom ñandô enj awhinj daôm. Bu yac honj dambo datôm Kilisi ndê ñandô tigenj, ma yac bu tanjsau neñ asidôwai, dec oc senj yac neñ lêtj dapinj dauñ dôn-nga popoc. ²⁶ Mac bu atac ñandê, nan ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ñandê-nga bu lhac mac ñasawa, nan amasanj têtj acsalô dau dinan, muñ su nan ac ndi sip. ²⁷ Akêtj ñasawa têtj Sadañ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa nan gêm kanj gêtj, nan hu

siñ ma kôm gwelen ñayham ña amam bu nem daôm sa, ma nem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa sêwhiñ.

²⁹ Ayob nem whamsuñ têtñ yom sac-sac hoñ. Asôm yom ñayham eñ, nañ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ñac dôñ, ma mac nem yom oc êmwasiñ lau nañ sêñgô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêtñ gitêtñ ti dabuñ eñ, bu akêtñ ñawapac têtñ Ñalau Dabuñ dom. Bu Anötö kêtñ ndê Ñalau dau têtñ mac ti nem ñadalô, bu têtñ asê bu mac ati inñ ndê, ma bu wê mac asa nem lêtñ gitêtñ ti dabuñ eñ, e inñ kôt mac sa têtñ bêtñ ñambu-ñga, awhiñ lau hoñ nañ inñ gêmliñ ñac su sêti inñ ndê. ³¹ Yom dalic dauñ sac-ñga, yom atac ñandê-ñga, mêtê dali dauñ sa ti dasôm dauñ-ñga, ma yom datigasec lau-ñga, mêtê kaiñ dinañ hoñ nañ ahu siñ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiñ nem asidôwai hoñ, ma tamwalô ñac ti anem ñac sa. Ma asuc sac nañ asidôwai bu sêkôm têtñ mac, nañ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ñga.

5

¹ Bocdinañ asa nem lêtñ añkuc Anötö ndê, atôm inñ ndê balêkoc atac whiñ-ñga. ² Ma asa nem lêtñ ti atac whiñ asidôwai hoñ, tôm Kilisi tac whiñ yac ma kêtñ dau sambuc ti da tu yac-ñga, nañ Anötö gêlic gitôm da ñamalu ñayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiñ bocdec danñ yêc mac ñasawa dom. Mêtê mockaiñ-ñga, mêtê ñadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ñga. Bu lêtñ bocdinañ gic lau nañ sêti Anötö ndê lau dabuñ, nañ ñawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ñga ma yom mayañ-ñga bocdinañ gic waê lau dabuñ dom. Magoc yom danem danñge Anötö ti danem danñge yac neñ asidôwai-ñga dec gic yac ñawaê solop. ⁵ Bu mac anyalê pi ñandô bu Anötö oc kôt lau kaiñ bocdec sa dom. Lau mockaiñ-ñga, lau nañ sêsa lêtñ ñadômbwi, ma lau nañ sêkêtñ awa ti wapa nom-ñga kalhac si gauc ñamata ñapañ, nañ gitôm ñac sem akiñ anötöi gwam. Lau nañ sêsa lêtñ

kaiñ dinañ, nañ oc sêwêkaiñ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gameñ undambê-ñga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasanñ si yom ñambwa-ñambwa êñsau mac pi lêtñ sac-sac dinañ dom. Anyalê ñapep bu lau danñgapêc nañ sêsa lêtñ sac-ñga, nañ oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Tu dinañ-ñga andic sôtñ daôm awhiñ ñac dom.

⁸ Bu muñ-ñga mac asa lêtñ ñasec-ñga, magoc kwahic dec mac akêtñ whiñ Pômdau dec ati balêkoc gameñ ñawê-ñga. Bocdinañ asa lêtñ ñawê-ñga eñ andic ñawaê. ⁹ Ma lêtñ ñawê-ñga ñañandô bocdec, dakôm mêtê ñayham tidau-tidau, dasa lêtñ gitêtñ, ma dasap yom ñandô dôñ. ¹⁰ Bocdinañ akôt gauc pi mêtê bocke nañ gic Pômdau tandô ñayham. ¹¹ Andic ahê lau nañ sêsap mêtê ñasec-ñga, nañ ñandô ñayham mbasi, nañ dôñ. Asa lêtñ ñawê-ñga eñ, tu bu atôt asê tiawê bu ñac si mêtê dau inñ sac sambuc. ¹² Bu mêtê nañ lau sac sêkôm sêsiñ-sêsiñ sêmbo, nañ bu dasôm yom pi, dec oc kêtñ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê ñawê pô gêtñ hoñ dinañ, ma têtñ gêtñ nañ yêc siñ dau, nañ ñahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinañ-ñga sêsôm yom gôliñ danñ pi ñamalac nañ sap mêtê sac dôñ ñapañ, nañ yêc bocdec bu, “Am ñgac nañ yêc bêtñ yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêtñ lau batê-ñga, ma Kilisi ndê ñawê pô am.”

¹⁵ Bocdinañ dec ayob daôm bu asa lêtñ gauc mbasi-ñga dom, magoc asa nem lêtñ ti gauc eñ. ¹⁶ Akôt gauc bu akôm mêtê ñayham eñ, tôm nem têtñ ambo tamli-ñga hoñ, bu yac dambo têtñ sac-ñga ñalôm. ¹⁷ Tu dinañ-ñga ambo ti nem gauc ñawa ma anyalê lêtñ nañ Pômdau tac whiñ bu dakôm-ñga. ¹⁸ Anôm gêtñ êñiñ mac-ñga dom, bu lau nañ sêsa lêtñ dinañ sênyaiñ dau ti si gêtñ hoñ. Magoc akêtñ nem ñalôm sambuc têtñ Ñalau Dabuñ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinañ asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm tu apuc daôm dôñ-ñga, tôm mac atap sa yêc Buku Wê-ñga ti Wê Dabuñ ma wê nañ Ñalau dau kêtñ têtñ mac. Anem wê, ma gauc nem wê

tu ampin Pômdau-nga yêc nem ñalôm tòm bêc honj. ²⁰ Ma gêj honj nan Daman Anötö kêj têtj mac, nan anem danje in ñapanj, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga. ²¹ Asôc nem asidôwai ñapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-nga.

Pol to yom pi lauwê ma ñgac

²² Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ñgaci ñapu tòm asôc Pômdau dau ñapu. ²³ Nahu bu laungac sêti lauwê si ñagôlôn, ñalên tigen tòm Kilisi ti gôlôwac dabun nan in gêm ñac si ma sêti in ndê ñandô, nan si ñagôlôn. ²⁴ Bocdinañ tòm gôlôwac dabun sêsôc Kilisi ñapu, dec mac lauwê asôc nem ñgaci ñapu tu gêj honj-nga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whin nem awhêi, ñalên tigen tòm Kilisi tac whin gôlôwac dabun dec kêc ndê dac sinj ma mbac ndu tu ñac-nga. ²⁶ In kôm gêj dau tu bu êngwasin ñac si sac honj su e sêti lau dabun, ma busanju ti Anötö ndê yom kôm gêj dau ñandô sa. ²⁷ Ma in bu kêj gôlôwac dabun sêlhac in anjô-nga tòm lau dabun ti ñawasi atu, nan giso me mêtê sac me yom danj yêc ñac-nga dom. ²⁸ Nalên tigen dinañ mac laungac atac whin nem lauwê andic ñawaê. Atac whin ñac tòm mac atac whin daôm nem ñamlic. Asa nan tac whin ndê awhê, nan gitôm in atac whin dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ñamalac danj oc tec in dau ndê ñamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ñapep tòm Kilisi kôm têtj yac lau nan dati in ndê ñandô, nan gôlôwac dabun. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwê ma ñgac, tòm sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga dec ñgac danj oc hu damba lu dinda sinj, ma sap in nawhê dôj, ma inlu sêti gêj tigenj.
[Gen 2:24]

³² Yom pi lauwê ma ñgac, aô gam dôhôn whin yom pi Kilisi ma gôlôwac dabun, ma yom dau nahu sip ñalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têtj mac laungac tigen-tigen, bu atac whin nem awhêi tòm mac atac whin daôm. Ma mac lauwê honj atoc nem ñgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ñatô

¹ Mac balêkoc, danjam wambu dinam ti damami tu Pômdau-nga, bu lêtj dau in lêtj gitêtj. ² Bu Anötö ndê yomsu nan sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” nan yomsu ñamata-nga nan Anötö gic bata yom dan whin bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinañ, dec aô wanem mbec am nem lêtj honj, ma wandic têtj nem têtj mbo tamli yêc nom-nga.*”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ñandê dom. Magoc tòm têtj honj nan sêmbo sêwhin mac, nan andôhôn ti anem la ñac ñalên solop nan gic Pômdau ndê lau ñawaê, e sêtiatu.

Lau akin ma ñadaui si yom

⁵ Mac lau akin, danjam wambu nem ñadaui nom-nga, ma atoc ñac sa ti asôc ñac ñapu ñapep. Akôm ti nem ñalôm sambuc, tòm mac am akin Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhin mac, me sêmbo dom, magoc anem akin ñapep eñ. Anem akin ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anötö tac whin bu mac akôm bocdinañ. Akôm tòm mac am akin Kilisi dau, ma tòm mac am akin lau nom-nga tawasê dom. ⁸ Bu mac anjalê su, bu lau honj oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gêj ñayham bocke nan sêkôm-nga. Lau nan sem akin ñadaui, ma lau nan sêkôm gwelenj tu dau-nga, nan sêwhin.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akin ñalên ñayham eñ. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akin tu sêkôm gwelenj-nga, nan dom. Bu mac anjalê su bu Pômdau, nan ti mac nem ñadau ma ñac si ñadau whin, nan mbo undambê, ma in oc toc ñamalac danj sa hôc gêlêc danj dom, in oc êñsahê yac honj ña saê tigenj.

Dandic sinj ti Anötö ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu

puc mac dôn alhac nãnga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hon sa, dec oc tòm bu mac alhac nãnga ma aku Sadañ ndê lêñ tasan ti saê hon dulu. ¹² Bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ nacyo dec ñamalac nom-nga dom. Mba! Yac tac siñ têtñ gôliñ ti ñaclai hon nañ sêmbo Sadañ ñapu. Yomandô! Yac tac siñ têtñ Sadañ ma têtñ inñ ndê ñalau sac nañ sêmbo umbonñ ñasawa, ma sem gôliñ lau sac têtñ têtñ ñasec-nga dindec. ¹³ Tu dinañ-nga asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hon sa, bu alhac nãnga ma andic siñ têtñ ndoc mac nem nacyo sac hôc asê mac. Ma ñalêñ dinañ nacyo dau ndê lêñ dañ oc tòm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac nãnga. Asap yom ñandô dôn ñapañ bu puc mac dôn, gitôm piñkap nañ lau siñ-nga sêkic pi ñac si ñampêbalê. Ayob daôm bu asa lêñ gitêtñ eñ, gitôm lau siñ-nga sêyob si ñabapo ña wapa siñ-nga. ¹⁵ Amasañ daôm ñapep tu ahoc ñawaê ñayham yom malô-nga asê, tòm lau siñ-nga sêsôc atapa sa bu sêmasañ dau tu sêñsêlêñ-nga. ¹⁶ Ma asap nem akêñ whiñ dôn ñãnga tòm têtñ hon, bu yob mac têtñ Sadañ, gitôm lau siñ-nga si lautuc nañ tiñ ñac, ma si nacyo si sôp ti ya hon ndu. ¹⁷ Gauc nem ñapañ bu Anötö gêm mac si su, ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulunñ ain nañ lau siñ-nga sêunñ tiñ ñagôlôñ. Ma Anötö ndê yom tidônñ yêc mac, bu yom dau ti ñalau Dabuñ ndê bienñ baliñ bu andic siñ-nga. ¹⁸ Akôc wapa siñ-nga hon dinañ, ma atenñ mbec têtñ Anötö ti ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma andac inñ bu nem mac sa tòm têtñ hon. Anem ali, alhac nãnga, ma atenñ mbec tu lau dabuñ-nga tòm bêc hon.

¹⁹⁻²⁰ Ma atenñ mbec tu aô-nga whiñ. Anötö kêyalinñ aô sa bu wahoc ñawaê ñayham asê pi inñ ndê lêñ nem lau siñ-nga, nañ muñ-nga yêc siñ dau. Atenñ mbec bu Anötö puc aô dôn ma kêtñ yom ti gauc têtñ aô bu wawhê ñawaê dau ñahu sa ñapep eñ, ma ti neñ atac pa su, tòm inñ ndê atac whiñ. Kwahic dec aô gandöc gapocwalô tu aô neñ gwelenñ ñawaê ñayham-nga dinañ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neñ asidôwa atac whiñ-nga, ma Pômdau ndê ñgac akinñ ñandô, nañ oc têtñ mac loc, bu ndic miñ anenñ yom ti gwelenñ ñawaê hon têtñ mac. ²² Aô wañkinñ inñ têtñ mac loc, tu bu ndic miñ yac mba yom hon têtñ mac, ma bu êñgilí mac bu alhac nãnga.

²³ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hon dôn, bu asap mêtê atac whiñ ti akêñ whiñ-nga dôn ñãnga, ma ambo ti yom malô.

²⁴ Anötö ndê mwasiñ nem mac lau hon nañ atac whiñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nañ ahuc tòm têtñ hon ndi.

Pol ndê bapia têt lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol gic lau nañ sêmbô malac Pilipai kêsî ma hoc ñawaê ñayham asê têt ñac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tinambu in ndöc gapocwalô yêc malac Rom, ma têt ndoc dinañ in to bapia dindéc têt lau nañ sêkêt whin Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai in malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndöc dinañ tu sênem gôlin gameñ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têt ndoc Pol bu hoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pilipai, nañ in gauc gêm bu tap lau nañ sêtoc Anötö sa yêc malac dau ñamakê. Tu dinañ-nga lau ñatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga dañ kalhac malac Pilipai têt têt dinañ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac hoñ tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindéc tu bu tôc in ndê atac ñayham ñahu asê, ma bu nem danje lau Pilipai tu gêt nañ sêkêt têt in tu sênem in sa-nga. Ma in whê in ndê lêt nañ mbo-nga, nañ sa têt ñac, ma gic min pi in ndê gwelen. In kac lau Pilipai bu sêlhac ñaŋga, ma gêt ñayham me sac bocke bu hôc asê ñac, nañ sêmbô ti atac ñayham ñapañ. Ma in kêt puc ñac pi kêdôhônwaga tasan.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, nañ am akiñ Yisu Kilisi, ato bapia dindéc têt mac lau nañ akêt whin Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têt gôlôwac dabuñ si ñagôlôn, ma têt lau nañ sem akiñ gôlôwac dabuñ, ma têt Anötö ndê lau dabuñ hoñ. ² Mwasin ti yom malô akêt yac neñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têt mac.

Pol ten mbec ti gêm danje Anötö

³ Têt hoñ nañ aö gauc gêm mac, nañ gam danje aneñ Anötö tu mac-nga. ⁴ Tôm béc hoñ aö gateñ mbec têt Anötö tu mac hoñ-nga, ma gakôm ti atac ñayham atu. ⁵ Ñahu bu têt têt mac akêt whin tiwakuc e meñ têt kwahic dec, nañ mac apuc aneñ gwelen ñawaê ñayham-nga dôñ ñapañ. ⁶ Ma aö gakêt whin bu Anötö, nañ gic hu in ndê gwelen ñayham yêc mac nem ñalôm, nañ oc ndic dabin gwelen dau ma puc mac dôñ e Yisu Kilisi mbu meñ. ⁷ Aö gakôc gauc bocdinañ pi mac hoñ gac ñawaê, ñahu bu aö tac whin mac ma gauc gêm mac ñapañ. Mac awêkain Anötö ndê mwasin awhin aö, ma alhac awhin aö ñapañ. Mac alhac awhin aö têt têt nañ aö gandöc gapocwalô, ma têt têt nañ galhac tu wapuc ñawaê ñayham dôñ ma wawhê sa bu yom ñandô-nga, nañ bocdinañ. ⁸ Ma aö wasôm yom ñandô yêc Anötö ango-nga, bu aö atac whin mac ndu andô, tòm Yisu Kilisi dau tac whin ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gateñ mbec bu Anötö kôm mac nem gauc anyalê in-nga ti anyalê lêt ñayham ma sac-nga ênsôwec tiatu. Ma gauc dinañ oc puc mac nem mêtê atac whin-nga dôñ e ênsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ mac oc atôm bu anjahê gêt hoñ ma anyalê sac ma ñayham. Asap ñayham dôñ ñapañ ma bocdinañ têt Kilisi ndê béc mbu meñ-nga, nañ mac oc atôm bu alhac in ango-nga ti nem ñalôm ñawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma ñalêt dinañ dec mêtê gitêt oc ti mac nem akêt whin Yisu Kilisi ña-ñandô. Ma mac nem lêt gitêt dinañ oc po Anötö ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpin in tu mac-nga.

Pol ndê ñahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê ñapep bu ñawapac nañ hôc asê aö, nañ kalhac ñawaê ñayham ahuc dom, magoc gêm gwelen ñawaê ñayham-nga sa. ¹³ Bu lau hoñ nañ sêmbô Sisa ndê andu kiñ-nga, ma lau hoñ yêc malac atu dindéc, nañ sênyalê

bu aö gandöc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neŋ gandöc gapocwalô puc asidôwai sêkêŋ whiŋ Pômdau-nga daêsam dôŋ bu sêlhac ŋaŋga ma sêhoc Anötö ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêlêc ŋamata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai ŋatô sêkôc gauc ŋayham pi aö ma tu dinaŋ-nga dec sêhoc Kilisi ndê ŋawaê asê. Ma ŋatô sêhoc ŋawaê ŋayham asê bu ŋac sem lêmuŋ aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêlêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Ŋac si ŋahu sem Kilisi ŋawaê sa-nga solop dom, ma sêkôm tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkêŋ ŋawapac atu têtŋ aö, pi sac aneŋ ŋawapac gapocwalô-nga ŋahô. Magoc asidôwai ŋayham sêlhac sêwhiŋ aö, ŋahu bu ŋac atac whiŋ aö, ma sêŋyalê bu aö gandöc gapocwalô tu aneŋ gwelenŋ wapuc ŋawaê ŋayham dôŋ-nga. ¹⁸ Aö wasôm sake? Ŋac si ŋahu sêkôm gwelenŋ-nga bu ŋayham me sac, naŋ gêtŋ atu dom. Tigeŋ aö galic gêtŋ atu daŋ, naŋ bocdec bu, Kilisi ndê ŋawaê tiapa, ma gêtŋ dau kôm aö atac ŋayham atu. Ma aö wambo ti atac ŋayham ŋapaŋ, ¹⁹ ŋahu bu aö kayalê tidôŋ bu Yisu Kilisi ndê Ŋalau, ma mbec naŋ mac ateneŋ, naŋ lu-lu oc sênem aö sa yêc ŋawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aö tac whiŋ ma gakêŋ batanŋ bu aö oc mayanŋ tu gêtŋ daŋ-nga dom, magoc aö bu walhac ti neŋ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aö gakôm ŋapaŋ e meŋ têtŋ kwahic dec. Aö bu wambo taŋli me aö bu wambac ndu, magoc gêtŋ atu tigeŋ yêc, naŋ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aö bu wambo taŋli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga eneŋ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiŋ inŋ, naŋ oc êmwasiŋ aö êŋlêc. ²² Magoc aö bu wambo taŋli, dec oc nditôm bu gwelenŋ naŋ inŋ kêtŋ sip aö amanŋ, naŋ oc ŋandô sa. Aö galic seŋ lu dinaŋ, magoc kayalê lêŋ bu wasa-nga, naŋ dom. ²³ Seŋ lu dinaŋ kôm aö neŋ ŋalôm gi lu. Aö tac whiŋ bu wahu nom dindec siŋ, wandi wambo wawhiŋ Kilisi. Seŋ dau ŋayham kêlêc. ²⁴ Tigeŋ aneŋ ŋalôm kac aö bu wanem mac sa, ma bocdinaŋ aö bu wambo

taŋli, naŋ dec oc êmwasiŋ mac êŋlêc. ²⁵ Aö gakêŋ whiŋ bu aö wambo nom wawhiŋ mac hoŋ tu bu wapuc mac nem akêŋ whiŋ dôŋ, e alhac ŋaŋga ma ti atac ŋayham atu tu nem akêŋ whiŋ-nga. ²⁶ Ma tu gêtŋ hoŋ dinaŋ-nga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êŋlêc, ma atac ŋayham atu tu aö wambu wameŋ ma wambo wawhiŋ mac tiyham-nga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têtŋ mac. Ayob daôm bu asa nem lêŋ hoŋ aŋkuc lêŋ gitêŋ, naŋ gic lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ndê ŋawaê ŋayham, naŋ ŋawaê. Ma bocdinaŋ aö bu waloc ma walic mac tiyham, me bu waŋgô ŋawaê ŋambwa pi mac, goc waŋyalê bu mac hoŋ apiŋ daôm dôŋ, ma ambo ti nem ŋalôm tigeŋ, ma alhac ŋaŋga tu apuc ŋawaê ŋayham, naŋ mac akêŋ whiŋ, naŋ dôŋ. ²⁸ Ma aö oc waŋyalê bu mac atöc daôm tu lau naŋ sêkêŋ kisa mac-nga dom. Gêtŋ dau oc töt asê bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-nga sa su, ma lau naŋ sêkêŋ kisa mac, naŋ sic waê bu Anötö seŋ ŋac su sêniŋga. ²⁹ Anŋô su naŋ. Anötö kêmwasiŋ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinaŋ-nga dec mac akêŋ whiŋ Yisu, ma gêtŋ daŋ whiŋ bocdec bu, mac ahóc ŋawapac tu inŋ-nga whiŋ. ³⁰ Ŋawapac kaiŋ tigeŋ mac alic aö gahóc muŋ-nga, ma kwahic dec mac anŋô bu gahóc ŋapaŋ gambo, naŋ kwahic dec tap mac sa su bocdinaŋ.

2

Lau sêkêŋ whiŋ-nga si lêŋ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? Inŋ ndê atac whiŋ mac-nga kêtŋgilí mac bu atac whiŋ nem asidôwai, me mba? Ŋalau Dabuŋ kêtŋ mac nem ŋalôm pitigeŋ, me mba? Mac nem akêŋ whiŋ Kilisi kêtŋgilí mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ŋac sa, me mba? ² Bu bocdinaŋ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeŋ, ma ti nem ŋalôm tigeŋ, ma asap mêtê atac whiŋ asidôwai-nga dôŋ ŋapaŋ. Ambo bocdinaŋ, dec mac oc akôm aö atac ŋayham êŋlêc. ³ Mac

lau tigen-tigen gauc nem daôm ênlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc angwiniñ daôm ma atoc nem asidôwai sa hôc gêlêc daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêñ anem daôm sa-nga napan dom, magoc akôc gauc pi lêñ anem asidôwai sa-nga.

Kilisi kêgwiniñ dau, ma Anötö toc in sa

⁵ Akôc gauc kain tigen dinañ bu in kêkuc Yisu Kilisi dau ndê lêñ. ⁶ Bu Kilisi in Anötö nandô. Tigen in gauc gêm bu kôc naclai ti nawasi atu tôm Anötö dau ndê, nañ dôñ ma mbo gitôm Anötö dau napan dom. ⁷ In gêlic nayham bu hu gêñ undambê-nga hon dinañ sin, ma ti ngac akiñ jambwa. In meñ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic in gitôm nac dau si dan. ⁸ In kêgwiniñ dau ma danğa wambu têt Damba e tôm in mbac ndu. Yomandô. In mbac ndu pi a gicso dau gitôm ngac sac dan. ⁹ Tu in ndê lêñ hon dinañ-nga dec Anötö toc in sa kêlêc, ma kêt naê ti waê têt in nañ hôc gêlêc naê ti waê hon su. ¹⁰ Ma tu dinañ-nga anela ma namalac ti gêñ hon nañ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom nalôm, nañ oc sêtoc Yisu ndê naê sa ma sêpôn haduc têt in. ¹¹ Ma nac hon oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi in Pômdau. Ma nalêñ dinañ nac oc sêtoc Daman Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêt whiñ-nga sêtôm nawê nom-nga

¹² O aneñ lau atac whiñ-nga. Têt têt aö gambo gawhiñ mac, nañ aö galic bu mac danam wambu Anötö napep. Ma kwahic dec aö g ambo gawhiñ mac dom, ma gangô nawae bu mac akôm bocdinañ hôc gêlêc namata-nga su. Asap nem lêñ dinañ dôñ napan andic nawae. Atoc Anötö sa ma atoc in, ma asa nem lêñ hon tôm in atac whiñ. Ma nalêñ dinañ in ndê mwasiñ nem mac si-nga, nañ mac atap sa su, nañ oc ti gêñ nandô mbasi-nga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê naclai gêm gwelen yêc mac nem nalôm, tu bu kôm mac atac tec lêñ bocke nañ so in ndê atac whiñ. Ma naclai dau oc nem

mac sa bu asa nem lêñ ankcuc in ndê atac whiñ. ¹⁴ Gêt hon nañ mac bu akôm, nañ ayob daôm bu atucdiñ me aseñ daôm pi dom. ¹⁵ Ma nalêñ dinañ mac oc ambo ti nem nalôm nawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awê ma ngac, ma ambo nom ambo lau sac nañ si lêñ dan solop dom, nañ nalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eñ andic nawae, bu ambo lau dau nalôm atôm ya nawê nañ pô gameñ têt ôbwêc. ¹⁶ Ma nalêñ dinañ oc nem lau dau sa tu bu sênjalê yom nandô nañ têt señ dandöc tanli-nga asê, nañ mac asap dôñ ambo. Ma tu dinañ-nga gwelen nañ gakôm yêc mac-nga oc nandô mbasi dom, ma têt ndoc Kilisi mbu meñ, nañ mac oc ati aneñ nahu wapo dauñ sa-nga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelen ti sakiñ nañ ti mac nem akêt whiñ nanandô, nañ gitôm da nayham nañ mac akêt têt Anötö. Ma lau Rom-nga bu sêkic yom bu sêkêc aneñ dac sin, dec oc tôm da dan tiyham nañ sêkêc sac mac nem da dau nahô. Tigen aö neñ atac nayham tu mac-nga oc pacndê dom, aö oc wambo ti atac nayham eñ. Ma mac bocdinañ, ambo ti nem atac nayham awhiñ aö.

Pol bu êñkiñ Timoti têt Pilipai ndi

¹⁹ Pômdau Yisu bu lic nayham, dec gakêt batan bu nasawa sauñ aö oc wanñkiñ Timoti têt mac loc. Aö atac whiñ bu wanğô nawae pi mac, oc kôm aneñ nalôm tigahô. ²⁰ Aö bu wanñkiñ in, nahu bu namalac dan tôm in mbo dom, nañ kêt ndê nalôm sambuc tu nem yaom mac-nga. ²¹ Bu lau daêsam gauc gêm Yisu Kilisi ndê gwelen hôc gêlêc dom, magoc gauc gêm dau si gêñ hôc gêlêc su. ²² Magoc Timoti ndê lêñ ti sakiñ na-ñandô nayham mac alic su, ma anyalê bu in gêm akiñ aö gitôm in dau damba, tu puc gwelen nawae nayham-nga dôñ. ²³ Bocdinañ têt ndoc aö bu walic señ bocke nac oc sêkôm têt aö, nañ aö gauc gêm bu wanñkiñ in têt mac loc nagahô. ²⁴ Ma aö gakêt whiñ bu Pômdau dau oc nem aö sa, ma nasawa sauñ aö dauñ oc watêt mac waloc bocdinañ.

*Pol sôm bu ênkin Epaprodaitas têt
nac ndi*

²⁵ Muñ-nga mac anğô bu aö gandöc ti ñawapac, dec ankin Epaprodaitas bu nem aö sa. In gêm gwelen whin aö gitôm anen asidôwa ñandô, ma kalhac gitôm ngac sin-nga ñayham tu kôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Kwahic dec aö gauc gêm tidôn bu wanjin in mbu têt mac loc ñagahô. ²⁶ In tac whin ñandô bu lic mac hon tiyham, ma in kêyalê bu mac anğô ñawaê pi in ndê gêmbac, dec kôm in ñalôm ñawapac tu mac-nga. ²⁷ Bu gêmbac dau kôm in yham dom, kêpin bu in mbac ndu. Tigen Anötö tawalô in ma kôm in ñayham sa. Ma Anötö tawalô aö bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aö sin, dec oc kêñ ñawapac atu dan tiyham têt aö. ²⁸ Tu dinañ-nga dec anen ñalôm kac aö bu wanjin in mbu têt mac loc, ma mac oc atac ñayham bu alic in tiyham, ma anen ñalôm ñawapac oc tigahô bocdinañ. ²⁹ Tu Pômdau-nga dec akôc in sa ti atac ñayham atu têt ndoc in hóc asê mac. Aö wasôm têt mac bu atoc in ma lau nañ sêtôm in, nañ sa ñapep. ³⁰ Bu in kêñ dau sambuc ma töc dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelen-nga. Bu in gêm akin aö gêm mac hon anôm, e kêpin bu in mbac ndu.

3

*Ñahu andô dati lau gitêt yêc Anötö
anğô-nga*

¹ A neñ asidôwai, aö bu wasôm yom ñatô têt mac whin bocdec bu. Ambo ti atac ñayham ñapan tu mac ati Pômdau ndê lau-nga. Yom nañ kwahic dec aö bu wato, nañ gato kain tigen têt mac muñ su, magoc aö galic ñayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôn bu yom tasan kôm mac nem akên whin tisac dom. ² Ayob daôm ñapep têt lau sac nañ sêkac mac bu asôc ñpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-nga ñapu. Nac sêtôm giam pôm ma atac whin bu sêkôm mac nem ñamlic tisac ñambwa. ³ Nac gauc gêm bu pwac sêsê ñamlic-nga dinañ kôm ñac

sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinañ ña-ñahu andô hêganôn yac lau nañ tam akin Anötö tôm Nalau Dabuñ gêm gôlin yac. Yac neñ ñahu dapo dauñ sa-nga sip gêt nañ ñamalac ñambwa sêkôm têt yac ñamlic, nañ dom, magoc sip gwelen nañ Yisu Kilisi kôm yêc yac neñ ñalôm-nga.

*Kilisi tigen ti Pol ndê ñahu po dau
sa-nga*

⁴ Lau ñatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ñac sa tu gêt ñamlic-nga. Oc tôm bu wapo dauñ sa pi gêt kain dinañ whin, ma aö bu wakôm dec anen ñahu wapo dauñ sa-nga hóc gêlêc lau hon si su. ⁵ Bu sêsê anen ñamlic ñatô su têt anen bêt ti-8-nga kêkuc lau Israel-nga si pwac. Aö Israel si dan, nañ gasa akên Benjamin ndê ton. Aö kayalê abani si yom Hibru ti gêbôm hon. Aö kakuc lau Palêsai si lêt sêsôc Moses ndê yomsu hon ñapu-nga. ⁶ Aö gakên dauñ sambuc tu gêt bocke nañ gakôm, tôm nañ muñ-nga gakên kisa lau sêkên whin Yisu-nga ti neñ ñalôm sambuc. Ma yêc ñamalac anğô-nga aö gatôm ngac gitêt tu kakuc Moses ndê yomsu hon ñapep-nga.

⁷ Muñ-nga aö gapo dauñ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gêt dinañ-nga, tigen kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec tankwê gêt dinañ ñadan bu nem aö sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasin atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-nga, ma tu anen Pômdau in-nga. Ma aö tankwê in tigen bu nem aö sa. Tu dinañ-nga dec galic gêt ñatô hon gitôm gêt ñambwa ma gêt ñagolop, ma gahu sin su tu bu Kilisi tigen ti anen ñahu gapo dauñ sa-nga. ⁹ Aö bu wasap Kilisi tawasê dôn ñanga, ñahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ngac gitêt tu gakên whin Kilisi-nga, ma tu kakuc lêt yomsu-nga dom. Yomandô. Anötö kêmwasin aö ñambwa, dec sam aö bu ngac gitêt tu gakên whin Kilisi-nga. ¹⁰ Aö tac whin bu wanyalê Kilisi ti Anötö ndê ñaclai atu, nañ uñ Kilisi sa akên lau batê-nga. Ma wanjuk in ndê lêt hóc ñandê ti

mbac ndu-nga. ¹¹ Ma aö gakêñ batan bu oc wan̄kuc in̄ ndê lêt̄ tisa akêñ lau batê-nga bocdinañ.

Pol yêm dau su ñandô tu bu êñkuc Kilisi-nga

¹² Nalên̄ dinañ aö tac whiñ ndu andô bu wan̄yalê Kilisi ti wan̄kuc in̄-nga, tigen̄ aö wasôm bu aö gac dabiñ neñ lêt̄ hoñ tu wan̄kuc in̄-nga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôñ ma gêm aö k wi tu bu wati in̄ ndê, ma tu dinañ-nga dec aö gayêm dauñ su tu bu wan̄yalê ti wan̄kuc in̄ ñapep eñ, gakôm gitôm ñgac nañ kêt̄i ñaŋga bu tap in̄ ndê ñaôli sa. ¹³ Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabiñ lêt̄ dau su dom. Magoc aö gakôm gêt̄ tigen̄ bocdec bu, aö wan̄lhiñ gêt̄ nañ yêc aö dômwên̄-mbu nañ siñ, ma wakôm ñaŋga bu wakôc gêt̄ nañ yêc aö añôñ ndô-nga, ¹⁴ gitôm ñgac nañ kêt̄i ñaŋga ma gêm neneñ bu hôc asê batiñ pacndê-nga ma tap ndê ñaôli sa. Ma ñaôli nañ aö gayêm dauñ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piñ aö dôñ gam damiñ Yisu Kilisi tu bu watap sa-nga, nañ mwasiñ dandöc tañli yêc undambê-nga.

Dasa neñ lêt̄ bambaliñ dom

¹⁵ Yac lau nañ dati gwalam akwa dakêñ whiñ-nga, nañ tañkuc gauc tigen̄ dinañ dandic ñawaê. Ma mac bu gauc nem yom ñatô so aneñ, nañ Anötö oc tôc tiawê têt̄ mac. ¹⁶ Magoc lêt̄ nañ Anötö tôc têt̄ yac lau dakêñ whiñ-nga su, nañ dasa dandic ñawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneñ lêt̄ ti mac hoñ nem dôhôn̄ añkuc-nga. Ma tamtiñ lau nañ sêñkuc aö neñ lêt̄, ma añkuc ñac bocdinañ. ¹⁸ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu lau daêsam sêsa si lêt̄ bambaliñ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêt̄ ñambwa, ma sêtôm ñacyo yom ñandô-nga. Aö gasôm yom dau têt̄ mac têt̄ ñatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti tañsulu eñ. ¹⁹ Lau kaiñ dinañ

sic waê bu sêninga. Ñac gauc gêm gêt̄ nom-nga gitôm gêt̄ daneñ ti danôm-nga kêlêc, ma bocdinañ dec gêt̄ dau ti ñac si pômdau. Magoc gêt̄ nañ sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, nañ dalic bu gêt̄ mayañ-nga. ²⁰ Yac neñ malañ ñandô yêc undambê. Ma yac dakêñ batan ti dahôn̄ yac neñ †Ñgac Nem Yac Si-nga bu mbu akêñ undambê meñ, nañ Pômdau Yisu Kilisi dau. ²¹ In̄ kôc ñaclai atu gitôm bu kêt̄ gêt̄ hoñ sêsôc in̄ ndê gôliñ ñapu, ma in̄ oc nem yac neñ ñamlic waêm̄ba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigen̄ dinañ.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹ Tu dinañ-nga dec aneñ asidôwai, aö wasôm têt̄ mac bu alhac ñaŋga ti asap nem akêñ whiñ Pômdau dôñ. Aö atac whiñ mac ndu andô, ma gakêñ batan bu walic mac tiyham. Aneñ gwelen̄ ña-ñáoli ñayham ti neñ atac ñayham ñahu, nañ mac daôm.

² Aö gangô bu mac nem awhê lu, nañ Yuodia lu Sintike sêsen̄ dau. Aö bu wasôm têt̄ in̄lu bu sêmasañ yom nañ yêc in̄lu ñasawa, ma sêmbo ti si ñalôm tigen̄ tu in̄lu sêkêñ whiñ Pômdau-nga. ³ Ma aneñ silip ñayham Sisigus,* aö bu wandac am bu nem awhê lu dinañ sa, ñahu bu muñ-nga in̄lu sem gwelen̄ tu sêpuc ñawaê ñayham dôñ-nga sêwhiñ aö ma Klemen ti aneñ asidôwai ñatô, nañ si ñaê hoñ yêc Anötö ndê Buku Tañli-nga.

⁴ Tu mac ati Pômdau ndê lau-nga dec wasôm têt̄ mac bu ambo ti atac ñayham ñapan̄. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapan̄. ⁵ Asap lêt̄ malô dôñ tu bu lau hoñ sêñyalê bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ mêtê dau dinañ. Gauc nem bu ndoc kêt̄piñ bu Pômdau mbu meñ.

⁶ Ahêgo daôm tu gêt̄ dañ-nga dom. Ñawapac bocke nañ tap mac sa, nañ atôc têt̄ Anötö sip nem mbec ñalôm,

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ñamalac nañ kôm gwelen̄ whiñ ndê silip.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau in̄ ñgac Pilipai-nga dañ ndê ñaê, ma lau ñatô gauc gêm bu in̄ ñaê dom, magoc Pol to yom dau hêganôn̄ ñamalac dañ nañ kôm gwelen̄ whiñ in̄.

ma andac in bu nem mac sa. Ma anem danje in tu gëñ hon-nga. ⁷ Ma Anötö ndé yom malô oc nem mac lau nan in pin mac dôñ am damin Yisu Kilisi, nan ahuc, ma nem gôlin mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndé yom malô in gëñ atu andô, hóc gëléc ñamalac hon si gauc.

⁸ O aneñ asidôwai. Aö wasôm yom dan tiyham. Yom bocke nan yomandô, ma gëñ bocke nan gëñ tiwaê ma gëñ solop ma ñawasi, gëñ nan gic lau hon tandô ñayham, ma gëñ ñayham datoc sa-nga, ma mêtê ti yom ma gauc hon nan gitëñ eñ, nan wasôm têt mac bu gauc nem lhac nem gauc ñapañ. ⁹ L êñ ti sakin bocke nan aö kadôhôn ti gac dulu têt mac, me mac anjô y êc aö me alic aö gakôm, nan akôm andic ñawaê. Ma Yom Malô Ñadau Anötö dau oc mbo whin mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰ Mun-nga mac am aö sa, magoc ñasawa lê e meñ têt kwahic dec, mac atap señ dan sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma ankin gëñ tu anem aö sa-nga, ma gëñ dinan kôm aö atac ñayham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹² Aö gato yom dinan tu gapônda daun-nga dom. Mba. Aö kayalê têt gapônda daun-nga, ma kayalê têt gandôc mwasiñ ñalôm-nga. Aö bu neñ gëñ mba ma gëñ yô aö, me bu neñ gëñ daêsam ma waneñ hóc aö dôñ, tigeñ wahêgo daun dom. Ñahu bu aö kadôhôn daun su bu ñayham me sac bocke bu tap aö sa, nan aö oc wambo ti atac ñayham eñ. ¹³ Kilisi kêt ñaclai têt aö bu wakôm gëñ hon, ma tu dinan-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ñayham eñ.

¹⁴ Bocdinañ, aö bu wapônda daun, dec wambo ti atac ñayham eñ, magoc mac akôm mêtê ñayham ma gauc gêm aneñ ñawapac dec ankin gëñ tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶ Mac lau Pilipai-nga anyalê su bu têt ndoc mac anjô ñawaê ñayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, nan mac ankin gëñ tu anem aö sa-nga têt

natô. Ma têt têt nan gahu mac nem gameñ Masedonia-nga sin, nan gôlôwac dabun malac natô-nga sêkêt gëñ dan tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷ Aö tac whin bu mac asap nem mêtê akêt gëñ-nga dinan dôñ ñapañ. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêt gëñ têt aö-nga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêt amwasiñ aö ma lau natô-nga dôñ, dec lêt dau oc êmwasiñ mac hóc gëléc su ô. ¹⁸ Kwahic dec aö gapônda gëñ dan dom. Gëñ nan mac ankin têt aö ma Epaprodaitas kêt têt aö gêm mac anôm, nan daêsam ñandô dec gêm aö sa këléc. Gëñ dau gitôm da ñamalu ñayham nan Anötö tac whin, ma gic in tandô ñayham. ¹⁹ Anötö, nan yob aö ñapañ, in Mwasiñ ti Ñawasi atu Ñadau, ma Yisu Kilisi ti ñahu datap in ndé mwasiñ atu sa-nga. Ma aö kayalê bu gëñ bocke nan mac apônda, nan yêc in ndé mwasiñ atu ñalôm, ma in oc kêt têt mac. ²⁰ Bocdinañ dapo Damañ Anötö ndé waê sa têt têt hon ndi. Yomandô.

Pol gic bata in ndé bapia

²¹ Akêt aneñ acsalô têt lau dabun hon nan sêkêt whin Yisu Kilisi yêc malac Pilipai. Asidôwai nan sêmbo sêwhin aö, nan sêkêt si acsalô têt mac bocdinañ. ²² Ma Anötö ndé lau dabun hon nan sêmbo malac dindec, nan boc-dinañ. Ma lau sêkêt whin-nga nan sem gwelen sêmbo Sisa ndé andu, nan gauc gêm mac hóc gëléc.

²³ Mwasiñ akêt Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôñ.

Pol ndê bapia têtj lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Malac Kolosi yêc gameŋ Esia-nga, magoc Pol dau in gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtj ndoc in gêm mêtê mbo malac Epesas, nanŋ ngac Kolosi-nga danŋ ñaê Epapras ngô ma kêŋ whinŋ, ma tinambu Epapras mbu gi hoc ñawaê ñayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ñatô sic hu sêkêŋ whinŋ Yisu. Tinambu Epapras ndôc gapocwalô whinŋ Pol (Pilemon 23), ma gic minŋ têtj Pol pi lau sêkêŋ whinŋ-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindéc ma sôm têtj lau Kolosi-nga bu in gêm danŋe Anötö tu ñac si sêkêŋ whinŋ-nga, ma in tôc lêtj ñayham daêsam têtj lau sêkêŋ whinŋ-nga tu sênkuc-nga. Ma in to yom ñatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ñandô. Nahu bu lau ñatô sêŋsônŋ ñac pi lau nom-nga si lêtj ñatô (2:4, 8, 16-23), ma ñac sêtoc Kilisi sa ñapep dom, ma bocdinanŋ in tôc asê bu Anötö kêŋ gêtj hoŋ sêsôc Kilisi ñapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanŋ gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whinŋ, lu yac neŋ asidôwa Timoti ato bapia dindéc. ² Ato têtj mac asidôwai nanŋ andôc malac atu Kolosi, mac lau dabuŋ nanŋ akêŋ whinŋ Kilisi. Mwasinŋ ti yom malô akêŋ Damanŋ Anötö têtj mac.

Pol teŋ mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêt hoŋ yac atêŋ mbec têtj Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danŋe in tu mac-nga. ⁴ Nahu bu yac anŋô ñawaê bu mac akêŋ whinŋ Yisu Kilisi ñanga, ma atac whinŋ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ. ⁵ Mac nem akêŋ whinŋ ti atac whinŋ ñahu sip mwasinŋ atu nanŋ mac akêŋ batam ambo, nanŋ Anötö po sa gwananŋ tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtj dau mac anŋô munŋ su, têtj ndoc sêhoc

yom ñandô ñawaê ñayham-nga asê têtj mac. ⁶ Ñawaê ñayham dau têtj mac meŋ, ma mac anŋô ti anŋalê yom ñandô pi Anötö ndê mwasinŋ atu. Têtj ndoc mac anŋô tiwakuc e meŋ têtj kwahic dec, nanŋ ñawaê ñayham dau gêm ñandô ma tiapa yêc mac nem gameŋ. Ma ñalêtj tigeŋ in gêm ñandô ma tiapa ma gêm gameŋ nanŋ lau Rom-nga sem gôlinŋ, nanŋ ahuc. ⁷ Ñawaê dau Epapras kêdôhônŋ têtj mac. In yac neŋ ngac atac whinŋ-nga nanŋ gêm gwelenŋ whinŋ yac, ma ngac akinŋ ñandô nanŋ gêm akinŋ Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma in gic minŋ têtj yac pi mac nem lêtj atac whinŋ asidôwai-nga nanŋ Ñalau Dabuŋ kêŋ têtj mac.

⁹ Tu dinanŋ-nga têtj bêt ñamata-nga nanŋ yac anŋô mac nem ñawaê e meŋ têtj kwahic dec, nanŋ yac atêŋ mbec tu mac-nga ñapanŋ. Yac andac Anötö bu kêŋ gauc têtj mac e anŋalê Ñalau Dabuŋ ndê lêtj tidônŋ. Ma ñalêtj dinanŋ mac oc anŋalê lêtj nanŋ Anötö tac whinŋ bu yac dasa-nga, nanŋ ñapep eŋ. ¹⁰ Yac atêŋ mbec bu mac asa nem lêtj gitêŋ, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma in oc lic mac nem lêtj hoŋ ndic in tandô ñayham. Yac atêŋ mbec bu mac nem akêŋ whinŋ oc nem ñandô ñayham yêc gwelenŋ hoŋ nanŋ mac akôm, ma bu mac nem gauc anŋalê Anötö-nga êŋsôwec tiatu. ¹¹ Anötö ndê ñaclai ti ñawasi atu kêŋ ñanga têtj mac bu akôm gêtj hoŋ, ma ñawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ñanga ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ñayham, ¹² ma anem danŋe Damanŋ Anötö, nanŋ gic dabuŋ mac e atôm bu awêkainŋ in ndê gameŋ ñawê-nga awhinŋ in ndê lau dabuŋ hoŋ. ¹³ In kêtgaho yac su yêc ñaclai ñasec-nga, ma kêŋ yac dambo in ndê Atu nanŋ in atac whinŋ ñandô, nanŋ ndê gôlinŋ ñapu. ¹⁴ Ma Anötö kêmwasinŋ yac, dec gêmlihi yac ti kêtgapwêc yac su yêc sakinŋ mêtê sac-nga, ma suc yac neŋ sac kwi. Ma datap mwasinŋ atu dau sa yêc in ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelenŋ

¹⁵ Lau danŋ sêlic Anötö dom, magoc in Atu Kilisi gêm in anŋô ma tôc in

asê têtj yac. Inj tinamata gêtj honj nanj Anötö kêtj. ¹⁶ Bu gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga honj nanj Anötö kêtj, nanj kêtj ña Kilisi. Gêtj nanj dalic ña tanônj, ma gêtj nanj tòm dom bu dalic ña tanônj, gitôm añela me ñalau me gôlinj ma ñaclai tidau-tidau, gêtj honj dinanj Anötö kêtj ña Kilisi ma kêtj tu Kilisi-nga. ¹⁷ Inj tinamata gêtj honj, ma gêtj honj si ñahu sêmbo-nga yêc inj. ¹⁸ Ma inj gêm gôlinj gôlôwac dabunj. Inj ti ñagôlônj, ma gôlôwac dabunj sêti inj ndê ñandô. Ma inj munj gôlôwac dabunj bu ti ñgac ñamata-nga bu tisa akêtj lau batê-nga. Ma bocdinañ gêtj danj hóc gêlêc inj su dom. ¹⁹ Bu Anötö gêlic ñayham bu kêtj dau sambuc sip Atunçac ñalôm ma mbo whinj inj. ²⁰ Ma inj kêkinj Atu dau sip nom menj bu hê wamba ñamalac ma gêtj nom-nga ti gêtj undambê-nga honj têtj Anötö. Ma kwahic dec ñamalac sêtôm bu sêmbo Anötö ançô-nga ti yom malô, tu Atunçac ndê dac nanj kêc sinj pi a gicso-nga.

²¹ Munj-nga, mac ambo ahê têtj Anötö. Mac ambo atôm inj ndê ñacyo tu gauc ti mêtê sac-sac nanj yêc mac-nga. ²² Magoc inj dau kêmasañ lêtj bu Kilisi sip nom menj ti ñamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têtj Anötö tiyham. Ma inj tac whinj bu kêtj mac alhac inj ançô-nga atôm lau dabunj nanj nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti akêtj whinj ñançga ma akêtj batam Anötö ndê mwasinj nanj ñawaê ñayham tóc asê têtj mac, ma ahu sinj dom, dec mac oc atap mwasinj dau sa. Ñawaê ñayham dau mac ançô su, ma sêhoc asê yêc gameñ honj nanj yêc lau Rom si gôlinj ñapu, nanj bocdinañ. Ma aö Pol gati ñgac akiñ ñawaê ñayham dau-nga.

Pol whê ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga sa

²⁴ Ñandê bocke nanj aö gahóc tu wapuc mac nem akêtj whinj dôñ-nga, nanj gahóc ti atac ñayham enj. Ma aö kayalê bu aö gac waê bu wahóc ñandê ñapanj, tu gwelenj nanj aö gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ñandô, nanj gôlôwac dabunj

sa-nga. M agoc aö oc wahóc e wandic dabinj gêtj honj nanj Kilisi kêyalinj sa bu wahóc. ²⁵ Aö gakôm gwelenj gam akiñ gôlôwac dabunj, kakuc lêtj nanj Anötö dau kêmasañ dec kêyalinj aö sa tu mac-nga, ma kêkinj aö bu wahoc ñawaê ñayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gameñ honj. ²⁶ Têtj ñamata-nga e menj, yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nanj ñahu yêc sinj dau têtj lau nom-nga. Magoc kwahic dec inj tóc asê tiawê têtj inj ndê lau dabunj. ²⁷ Inj tac whinj bu lau dabunj sênjalê yom nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj bocdec bu. Inj bu êmwasiñ mac ñlau gameñ apa-nga bu atap inj ndê ñawasi atu sa, dec kêtj Kilisi sip nem ñalôm. Ma gêtj dinanj ti mac nem ñahu akêtj batam bu atap inj ndê ñawasi sa-nga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma Anötö kêtj gauc ñayham têtj yac bu akêtj puc ti andôhônj lau sêkêtj whinj-nga honj. Ma yac akôm bocdinañ tu bu andic dabinj ñac honj e akêtj ñac sêlhac Anötö ançô-nga sêtôm lau gwalam akwa sêkêtj whinj Kilisi-nga. ²⁹ Ma aö gakôm gwelenj ti gahóc ñandê atu, tu bu wakôm gêtj dau ñandô sa-nga, ña Kilisi dau ndê ñaclai nanj gêm gwelenj ñançga yêc aö nenj ñalôm.

2

¹ Aö gawhê nenj gwelenj sa têtj mac, ñahu bu aö atac whinj bu mac anyalê bu aö gayêm daunj su ñandô tu mac-nga, ma tu lau Laodisia-nga, ma tu lau sêkêtj whinj-nga honj nanj sêlic aö anônj dom-nga, nanj bocdinañ. ² Aö tac whinj bu mêtê atac whinj-nga pinj mac honj dôñ, ma puc mac dôñ bu alhac ñançga. Ma yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj aö tac whinj bu mac anyalê tidônj andô, e kôm mac alhac ti akêtj whinj ñançga enj. Yom dau hêganônj Kilisi. ³ Bu yom ti gauc nanj atu andô ma tôm bu êmwasiñ yac-nga, nanj Anötö gêm ahuc yêc inj-nga.

⁴ Aö gawhê yom honj dinanj sa têtj mac, ñahu bu aö gatec bu lau ñatô sêmbac yom mac ma sênçsau mac. ⁵ Bu aö daunj gambo gawhinj mac dom,

tigen yêc aneñ ñalôm aô gauc gêm mac ñapañ. Ma aô atac ñayham atu, bu kayalê bu mac akêñ whiñ Kilisi ñaŋga, ma asa nem lêñ hoñ ñapep.

Dasa neñ lêñ tiwakuc tu Kilisi-ŋga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akêñ in tiñamata nem lêñ hoñ. ⁷ Akôc ñaŋga yêc in tôm a nañ ñawakac gacgeñ sip nom ñalôm gi. Ma in ndê ñaclai po mac nem akêñ whiñ sa bu alhac ñaŋga, alhac yom ñandô nañ sêndôhôn têñ mac, nañ ñahô. Ma yom anem danje Anötö-ŋga nem mac ahuc tôm bêc hoñ. ⁸ Ayob daôm ñapep bu lau tasan si yom ñambwa-ñambwa êñsôn mac nem gauc ma êñgaho mac su yêc yom ñandô e ati lau gapocwalô-ŋga lec dom. Ñac si yom dau ñahu kêkuc abungaci si lêñ ti mêtê nom-ŋga ñambwa, ma meñ akêñ Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anötö kêñ dau sambuc sip Kilisi ñalôm, ma meñ mbo nom gitôm ñamalac. ¹⁰ Kilisi dau in gôlin ti ñaclai hoñ ñadau. Ma tu mac nem akêñ whiñ piñ mac dôñ am damiñ in-ŋga, dec Anötö ndê mwasin gêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ŋga si ñpwac sêsê ñamlic ñatô su-ŋga ñandô sa pi mac lau nañ ati in ndê. Gêñ dau hôc asê kêkuc ñamalac si lêñ sêsê ñamlic-ŋga dom, magoc Kilisi dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm gitôm in sê mac nem mêtê sac ñalôm akwa-ŋga su giñga. ¹² Busanngu nañ mac aliñ, nañ piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, tôm sêñsuhun mac awhiñ in, ma Anötö uñ mac sa awhiñ in. Gêñ dau ñandô sa tu mac akêñ whiñ Anötö, nañ uñ Kilisi dau sa akêñ lau batê-ŋga, nañ ndê ñaclai.

¹³ Muñ-ŋga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ŋga, ma tu mac asap mêtê ñalôm akwa-ŋga dôñ ñapañ-ŋga. Tigen Anötö suc mac nem sac hoñ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ŋga awhiñ Kilisi. ¹⁴ Tu yac tanğili Anötö ndê yomsu-ŋga, dec yac datôm lau nañ si bapia tốp-ŋga yêc, ma datôm dom bu dandic tốp dau, dec tac waê bu datap matôc sa.

Magoc Anötö kôc bapia tốp-ŋga dau su yêc yac, ma gic pi a gicso dau whiñ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau ti lêñ bu Anötö ku Sadañ ti ndê ñalau ma ñaclai sac hoñ dulu, gitôm ñgac bata siñ-ŋga nañ kôc ñacyo si wapa siñ-ŋga hoñ su, ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-ŋga bu tôc asê tiawê bu ñac si ñaclai pacndê sambuc.

Yom pi ñagôlin nom-ŋga

¹⁶ Tu dinañ-ŋga dec lau ñatô bu sêñgôlin yom pi mac tu gêñ nañ añ ti anôm-ŋga, me tu om nañ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ŋg a, me tu bêc Sabat-ŋga, nañ aŋgô ñac si yom dom. ¹⁷ Bu gêñ hoñ dinañ gitôm gêñ ñagatu ñambwa nañ dalic muñ su, ma tiñambu ñandô meñ hôc asê. Ma ñandô dau, nañ Kilisi. ¹⁸ Lau ñatô sêñkuc lêñ ñalôm akwa-ŋga ma sêtoc dau sa tu ñac si lêñ sem akiñ Kilisi-ŋga. Ñac sêsôm bu sêpu dau ñandô, ma sem akiñ añela kêkuc gêñ ñatô nañ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kain dinañ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêñ whiñ in gêñ ñandô mbasi-ŋga, dec akôc ñac si yom sa dom. ¹⁹ Bu lau kain dinañ sêsap Kilisi, nañ ti gôlôwac dabun hoñ si ñagôlôn, nañ dôñ dom. In tawasê piñ yac hoñ dôñ dapitigen, ma gôlôwac d abun kêsôwec ña ñaclai nañ Anötö dau kêñ.

²⁰ Aŋgô su nañ. Têñ ndoc ñamalac d añ mbac ndu, nañ ñagôlin ti ñaclai nom-ŋga gêm gôlin in tiyham dom. Ma tu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-ŋga, dec tôm mac ambac ndu awhiñ in. Bocdinañ tu sake-ŋga mac ambo atôm lau nañ sêhêgo dau pi ñagôlin nom-ŋga? ²¹ Lau kain dinañ sic yao gêñ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneñ ti anôm dom, ma amasec dom.” ²² Yom kain dinañ kêkuc gauc ti ñagôlin nañ lau nom-ŋga sêndôhôn, ma hêganôn gêñ têm kwahic dec-ŋga nañ tan ti danôm ma gêñ dau meñ giñga. ²³ Lau nañ sêsôc ñagôlin kain dinañ ñapu, nañ sêñkuc gauc ñamalac-ŋga tu lêñ sênem akiñ Anötö-ŋga ti sêñgwiniñ dau-ŋga

ma l  n s  k  n wapac pi dau   nalic-
n  ga. S  toc l  n dau sa git  m l  n ti gauc
atu, ma gauc g  m bu oc ndic Pômdau
tand   nãyham. Magoc mba. L  n dau
h  gan  n g  n aw  -n  ga nambwa, ma oc
t  m dom bu nem   nac si   n  m kwi e
s  hu l  n   n  m   nagalac-  n  ga sinj.

3

Kilisi ti yac ne  n dambo tanli nahu

¹ An  t   u  n mac sa awhin   n Kilisi, ma
kwahic dec in nd  c An  t   nd   and  -
n  ga y  c undamb  . Tu dinan-  n  ga dec
asa nem l  n ti tamkw   g  n undamb  -
n  ga enj. ² Gauc nem g  n nom-  n  ga
  nl  c dom. Gauc nem g  n undamb  -
n  ga h  c g  l  c. ³ Bu mac ambac ndu
su awhin   n Kilisi, ma mac nem nahu
  n and   ambo tamli awhin   n Kilisi-  n  ga,
nan y  c sinj dau y  c An  t  -  n  ga. ⁴ T  n
ndoc mac nem tamli nahu   n Kilisi dau
menj h  c as  , nan An  t   oc t  c mac
nem l  n ambo tamli-  n  ga as   tiaw  ,
ma mac oc alhac awhin   n Kilisi ti   nawasi
atu.

L  n   n  m akwa-  n  ga

⁵ Bocdinan   n ahu m  t   sac ho  n nan
menj ak  n   n  m akwa, nan sinj. M  t  
dau git  m mac nem   nacyo dan nan
kalahac senj and  c tamli-  n  ga ahuc, boc-
dinan andic in ndu. M  t   kainj
bocdec ahu ho  n sinj, m  t   mockainj-
n  ga, m  t     nad  mbwi, ma m  t   sac-
sac   n  m   nagalac-  n  ga. Ma ayob da  m
bu anjuc lau nan s  k  n awa ti wapa
nom-  n  ga kalahac si gauc   namata napanj,
nan dom. Bu l  n dau git  m   nac sem
akinj an  t   gwam. ⁶ Lau ho  n nan s  sa
l  n kainj dinan, oc s  tap An  t   nd  
atac   nand   sa. ⁷ Mu  n-  n  ga, mac da  m
ak  c gauc t  m   nac lau dinan s  k  c, ma
anjuc   nac si m  t   sac. ⁸ Magoc kwahic
dec ahu m  t   sac ho  n sinj. Atac   nand  
t  n lau me alic   nac sac dom,   n  m
li sa dom, ma ayob nem whamsun
bu as  m yom sac-sac apu lau-  n  ga ti
yom mayan-  n  ga dom. ⁹ Ma as  m yom
tasanj t  n nem asidôwai dom. Gauc
nem bu mac ahu l  n   n  m akwa-
n  ga sinj su, dec ak  m m  t   kainj dinan
tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem l  n ti

  n  m wakuc. Bu An  t  , nan k  masan
  namalac bu s  nem in   ng   s  mbo nom,
nan g  m gwelenj pi mac mbo, tu bu
mac atiwakuc, ma tu bu mac anjalê
in ti nd   l  n git  n tid  n. ¹¹ Ma yac
lau nan dasa l  n wakuc dinan, nan
dah  go dau nan tu yac neân nahu nom-  n  ga
tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau
Israel-  n  ga, gai me lau   ng   batac, lau
nan tanjuc pwac s  s     nalic-  n  ga me
tanjuc dom, lau akinj nambwa me lau
nan dau s  mbo si g  n, nan An  t   gauc
g  m l  n ho  n dinan   nan h  c g  l  c su
dom. G  n tigenj nan g  n atu t  n in,
nan Kilisi pinj yac ho  n d  n datin nd  .

L  n   n  m wakuc-  n  ga

¹² An  t   tac whin mac ma k  yalin
mac sa ati in nd   lau dabun. Tu
dinan-  n  ga dec asap m  t   nãyham
bocdec d  n git  m mac as  c ti nem
  nkw  . Tamwalô lau ma atac apu   n
ti nem   n  m sambuc, anjwinin da  m,
asa l  n mal  , ma ak  c nem   n  m d  n.
¹³ Asa nan nd   asidôwa k  m sac t  n in,
nan k  c nd     n  m d  n bu h  c   nawapac
dau, ma suc in nd   sac kwi. Asuc sac
nan asidôwai s  k  m t  n mac nan kwi,
t  m P  mdau dau suc mac nem kwi.
¹⁴ Ma asap m  t   atac whin-  n  ga d  n,
bu m  t   dau pinj m  t   n  yham-n  yham
ho  n d  n s  pitigenj. ¹⁵ Kilisi nd   yom
mal   nem g  linj mac nem   n  m. Bu
An  t   k  gal  m mac sa bu ati g  l  wac
dabun tigenj, nan yom mal   dau pinj
mac d  n. Ma anem danje An  t  
napanj. ¹⁶ Kilisi nd   yom   nand   nem
mac nem   n  m ahuc sambuc, dec
k  n gauc n  yham t  n mac bu anem
la ti andôhôn t  n da  m. Anem w  
y  c Buku W  -  n  ga, ti w   dabun ma w  
  nat   nan Nalau Dabun k  n t  n mac,
bu ampinj An  t   ma anem danje in ti
nem   n  m sambuc. ¹⁷ G  n ho  n nan
mac ak  m ti yom ho  n nan as  m, nan
ak  m tu Pômdau Yisu nd     n  -  n  ga. Ma
anem danje Damanj An  t   tu Kilisi-
  n  ga.

Damba ti dindai ma balêkoc si nag  linj   nat  

¹⁸ Mac lauwhê, as  c nem   naci
  napu, bu l  n dinan gic wa   lauwh  

nañ sêkêñ whiñ Kilisi. ¹⁹ Ma mac laungac, atac whiñ nem lauwê ma atigasec ñac dom. ²⁰ Balêkoc, mac ñam wambu yom hoñ nañ dinam ti damami sêsôm têt mac. Bu lêt dinañ gic Pômdau tandô ñayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ñalôm sa dom. Ayob ñac ñapep tu bu ñac lic ñakam sa e sêtec lêt ñayham lec dom.

Lau akiñ ma ñadaui si ñagôliñ

²² Mac lau akiñ, asôc nem ñadaui nom-ña si yom hoñ ñapu. Anem akiñ tu bu mac nem ñadaui sêlic mac ñayham-ña ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhiñ mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gwelen hoñ ñapep eñ. Anem akiñ ti nem ñalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêt hoñ ti nem ñalôm sambuc eñ, gitôm mac am akiñ Pômdau, ma tôm mac am akiñ lau nom-ña tawasê dom. ²⁴ Mac añaalê su bu mac am akiñ Kilisi mac nem Pômdau, ma in oc kêt mac awêkaiñ nem gêt lênsêm yêc undambê ti mac nem ñagêyô ñayham. ²⁵ Magoc asa nañ kôm giso, nañ oc tap ndê ñagêyô sa. Ma Anötö oc toc ñamalac ñam sa hóc gêlêc ñam dom. In oc êñsahê yac hoñ ña saê tigen.

4

¹ Mac ñadaui, añaalê ñapep bu mac daôm nem ñadau mbo undambê, ma bocdinañ ayob nem lau akiñ ñapep, ma ñaôli bocke nañ gic ñac ñawaê, nañ akêt têt ñac.

Pol gêm la lau Kolosi-ña

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-ña ti danem ñange Anötö-ña dôn ñanga. ³ Ma aten mbec tu yac-ña whiñ, bu Anötö lêt gatam su têt yac bu ahoc in ndê yom asê, ma bu awê yom pi Kilisi nañ muñ-ña yêc sin dau, nañ sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom dinañ-ña dec aô gandöc gapocwalô. ⁴ Aten mbec bu Anötö puc aô dôn bu wakôm neñ gwelen ñapep, ma wawê yom dau sa yêc awê eñ. ⁵ Asa nem lêt ambo lau sêkêñ whiñ dom-ña ñalôm ti gauc eñ. Ma añaalê lêt tu bu atôc

Kilisi têt ñac tôm bêt hoñ. ⁶ Akôc gauc ñapep pi yom asôm-ña bu asôm yom êmwasiñ lau ti nem ñac sa-ña, ma aô lau si yom ñalêt ñayham.

Pol sôm bu êñkiñ Tikikus lu Onesimus sêtêt Kolosi sêndi

⁷⁻⁸ Kwahic dec aô bu wañkiñ yac neñ asidôwa ma ñgac atac whiñ-ña Tikikus têt mac loc. In kalhac ñanga ma gêm akiñ Pômdau whiñ aô. Aô wañkiñ in loc bu ndic miñ aneñ yom, ma asidôwai gameñ dindec-ña si yom hoñ têt mac. Ma in oc nem malô mac nem ñalôm. ⁹ Ma aô wañkiñ Onesimus, nañ mac nem ñam ma yac mba asidôwa atac whiñ-ña nañ kêt whiñ ñanga eñ, whiñ Tikikus têt mac loc. Inlu oc sêndic miñ yom gameñ dindec-ña hoñ têt mac.

Pol kêt ndê acsalô têt lau ñatô

¹⁰ A ristakus, nañ ndöc gapocwalô whiñ aô, nañ kêt ndê acsalô têt mac, ma Banabas ndê têtngac Mak kôm acsalô têt mac bocdinañ. Mak bu hóc asê mac, dec akôm tôm aô gasôm têt mac muñ su, ma akôc in sa. ¹¹ Ma Jisas, ñgac nañ sêsam in ndê ñaê ñam bu Justus, nañ kêt ndê acsalô têt mac whiñ. ñac lau tö dinañ sêmbo sêwhiñ aô ma sem malô aneñ ñalôm. ñac lau Israel-ña nañ sêkêñ whiñ Kilisi, ma sem gwelen sêwhiñ aô ma yac ahoc ñawaê pi Anötö ndê gôliñ asê. Lau Israel-ña ñaêsam sêmbo sêwhiñ aô dom, ñac lau tö dinañ solop. ¹² Ma Epapras, Kilisi ndê ñgac akiñ, nañ mac daôm nem ñam, nañ kêt ndê acsalô têt mac bocdinañ. In tôm bêt hoñ teñ mbec tu mac-ña bu mac alhac ñanga atôm lau gwalam akwa akêt whiñ-ña, ma asa nem lêt hoñ tôm Anötö tac whiñ. ¹³ Aô wasôm yom ñandô têt mac bu in yêm dau su ñandô tu mac-ña ñapañ, ma tu lau sêkêñ whiñ-ña nañ sêmbo malac Laodisia ma malac Hierapolis-ña bocdinañ.

¹⁴ Luk, dokta nañ yac atac whiñ, lu Demas sêkêñ si acsalô têt mac whiñ. ¹⁵ Akêt yac mba acsalô têt asidôwai

Laodisia-nga, ma têt lau sêkêt whi-nga naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-nga, ma têt Nimpa dau bocdinaŋ.

¹⁶ Têt ndoc sêsam bapia dindêc têt mac su, naŋ akêt têt gôlôwac dabuŋ yêc Laodisia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia naŋ aö gakêt têt ŋac, naŋ sêkêt têt mac asam bocdinaŋ. ¹⁷ Asôm têt Akipus bu sap sakiŋ naŋ Pômdau kêt sip iŋ amba, naŋ dôŋ, ma kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.

¹⁸ Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö daun amanŋ. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

**Pol ndê bapia namata-nga
tên lau
Tesalonika-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Tesalonika in malac atu dan nan yêc gameñ Masedonia-nga. Pol in ngac namata-nga bu hoc nawae nayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). In mbo whin nac bêc daêsam dom, ma lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu dom yêc malac dau, nan sem lêmun in ma sêkên kisa in, dec in kôlhô gi. Magoc lau Tesalonika-nga nan sic hu sêkên whin Pômdau, nan sêsap si sêkên whin dôñ nanga, e nawae nayham gi tiapa yêc gameñ hon dinan (1:8).

Tinambu Pol gauc gêm nac napan ma kêkin Timoti bu mbo whin nac ma êndôhôn nac, ma bulic nac sêmbo nalên bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu tên Pol gi tiyham, ma gic miñ pi nac si lêm nayham (3:6-10). Nawae dau kôm Pol tac nayham sambuc, dec in to bapia dindéc tên nac.

Pol to yom natô tên lau Tesalonika-nga, bu puc nac dôñ bu sêsap mêtê nayham dôñ ma sêtimêtê dau napep. In whê lau batê si sêtisa nalên sa tên nac, bu nem malô nac ma sêtan lau nan sêmbac ndu su, nan ênlêc dom. Ma in to yom pi mêtê nayham-nayham daêsam nan gic lau sêkên whin-nga nawae.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc tên gôlôwac dabun malac Tesalonika-nga, mac lau nan akên whin Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasiñ ti yom malô tên mac hon.

Pol tac nayham tu lau Tesalonika si mêtê-nga

² Tôm bêc hon yac aten mbec, ma am dange Anötö tu mac hon-nga.
³ Têm hon yac aten mbec tên Daman Anötö, nan yac gauc gêm mac nem

mêtê nayham. Mac akôm gwelen nayham tu mac nem akên whin-nga, ma akôm gên daêsam bu anem akin asidôwai, tu mac nem mêtê atac whin lau-nga. Ma mac akên batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu men, dec mac alhac nanga en. ⁴ O asidôwai nan Anötö tac whin mac ndu andô. Yac anyalê su bu Anötö kégalem mac sa ati in ndê. ⁵ Nahu bu tên ndoc yac ahoc nawae nayham asê tên mac, nan yom dau men nambwa dom, magoc men ti Anötö ndê nac lai. Ma Nalau Dabun pun nawae dau dôñ sip nem nalôm, e mac akên whin nanga en. Ma mac daôm anyalê mêtê nan yac akôm, bu anem mac sa tên ndoc yac ambo awhin mac.

⁶ Nawapac daêsam tap mac sa, magoc Nalau Dabun puc mac dôñ, dec akôc nawae nayham sa ti atac nayham atu. Nalên dinan mac apuc yac mba wanan, ma apuc Pômdau ndê wanga bocdinan. ⁷ Mac nem lêm dinan ti dôhôn nayham, bu lau sêkên whin-nga yêc gameñ Masedonia ti Akaya-nga hon sêlic ma sênkuc. ⁸ Ma mac nem lêm nayham kôm Pômdau ndê nawae nayham tiapa yêc gameñ Masedonia-nga ma gameñ Akaya-nga tawasê dom. Lau yêc gameñ hon sêngô nawae bu mac akên whin Anötö. Bocdinan gitôm dom bu yac asôm yom dan bu awhê mac nem lêm sa tên lau. ⁹ Lau dau sic miñ yom hon pi mac nem lêm nayham. Sic miñ bu mac akôc yac sa nalên nayham, ma mac ahu anötöi gwam siñ, ma anem daôm kwi bu anem akin Anötö nan Anötö nandô, ma mbo tali napan. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akên batam in ndê Atu Yisu bu mbu akên undambê men. In Yisu nan Anötö un in sa akên lau batê-nga. Yisu dau dinan dec kégaho yac su yêc Anötö ndê atac nandê, nan oc men sa tiawê tên bêc nambu-nga.

2

Pol ndê gwelen yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac anyalê bu yac ac mac kêsi nambwa dom, magoc gwelen

nañ akôm têt mac, nañ ñandô sa su. ² Mac aṅgô su bu têt ndoc yac ambo malac Pilipai, nañ lau sêpu ti sêkôm yac ñayom daêsam. Ma têt ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, nañ lau sêkêt kisa yac ñaṅga bocdinañ. Magoc Anötö puc yac dôñ, dec alhac ñaṅga ma ahoc in ndê ñawaê ñayham asê têt mac. ³ Yac alhac ñaṅga ma akac mac bu akêt whiñ Yisu, ñahu bu yac aṅyalê bu yom nañ yac ahoc asê, nañ yom tasan dom, ma yac amen ambo awhiñ mac tu bu akôm mêtê sac me aṅsau mac-ṅga dom. ⁴ Mba! Yac aṅyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêt ñawaê ñayham sip yac aman. Ma bocdinañ yac ahoc ñawaê ñayham asê tu bu lau sêlic yac ñayham-ṅga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, nañ kêtalê yac neñ ñalôm e pi sa, nañ lic ñayham. ⁵ Mac aṅyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêtalê bu yom taṅgatu gêt-ṅga dañ siñ dau yêc yac mba ñalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ñatô sêtoc yac mba waên sa-ṅga dom.

⁷ Kilisi dau kêtaliñ yac sa ati ñapotel, ma tu dinañ-ṅga dec gitôm bu yac oc taṅkwê mac bu akêt gêt tu anem yac sa-ṅga. Tigeñ yac atec bu akêt ñawapac têt mac, dec andac mac bu akêt gêt dañ têt yac dom. Yac ambo awhiñ mac ti akôm gêt malô, gitôm dinda dañ yob in ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ñayham atu bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt mac. Magoc yac akêt gêt tigeñ dinañ dom. Yac alic ñayham bu akêt daun sambuc tu mac-ṅga bocdinañ. Ñahu bu yac atac whiñ mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelen nañ yac akôm yêc mac nem gameñ. Yac ambo awhiñ mac bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelen atu whiñ, bu akôm kwan daun-ṅga. Yac atec bu akêt ñawapac têt mac, ma tu dinañ-ṅga dec yac akôm gwelen dinañ.

¹⁰ Mac lau nañ akêt whiñ Yisu alic yac mba mêtê hoñ nañ akôm têt ndoc yac ambo awhiñ mac, ma

aṅyalê bu yac akôm gêt so dañ dom. Yac akôm mêtê gitêt ti dabuñ eñ. Ma Anötö kêtalê yac mba mêtê hoñ whiñ. ¹¹ Mac aṅyalê bu yac akôm mêtê ñayham têt mac hoñ, gitôm damba dañ kôm têt in ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma aṅgilí mac ti ac yomsu mac bu aṅsêlêt ti asa nem lêt atôm Anötö ndê lau dabuñ solop. Bu in kêtalê mac sa bu asôc in ndê ñgôliñ ñapu, ma bu atap in ndê ñawasi atu sa.

Lau Tesalonika-ṅga sêhêc ñawapac magoc sêlhac ñaṅga

¹³ Ma yac am dañge Anötö tôm bêc hoñ, bu têt ndoc mac aṅgô in ndê yom yêc yac, nañ mac akôc sa gitôm ñamalac si yom ñambwa dom. Mba! Mac aṅyalê ñapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinañ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac aṅyalê bu yom dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. ¹⁴ Ñahu bu mac daôm nem lau nañ sêkêt whiñ dom, nañ sêkêt ñawapac daêsam têt mac, magoc yac alic bu mac alhac ñaṅga. O asidôwai, ñalêt dinañ mac aṅkuc Anötö ndê gôlôwac dabuñ nañ sêmo gameñ Judia-ṅga, nañ si lêt. Bu ñac dau si lau Israel-ṅga sêkêt ñawapac têt ñac tu sêkêt whiñ Yisu Kilisi-ṅga. ¹⁵ Aṅgô su nañ! Muñ-ṅga lau Israel-ṅga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ñasawa lec ñac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ñac si gameñ. Ñac si lêt dinañ Anötö gêlic sac. Ma ñac sêkêt kisa lau yêc gameñ hoñ, ¹⁶ bu ñac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ñawaê ñayham-ṅga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têt ñlau gameñ apa-ṅga pi Anötö ndê lêt nem ñac si-ṅga. Bocdinañ sac nañ ñac sêkôm, nañ kêsôwec tiatu ñapañ, ma ñac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ñandê atu sa.

Pol tac whiñ bu lic lau Tesalonika-ṅga tiyham

¹⁷ O asidôwai, lau nañ sêkêt kisa yac, nañ sêkac yac su ambo ahê mac ñasawa apê lec. Yac aṅoñ mba, magoc yac gauc gêm mac ñapañ, ma yac atac whiñ kêtêc bu alic mac tiyham. ¹⁸ Yac

atac whiñ bu ambu aloc, ma aõ Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadan kalhac yac ahuc. ¹⁹ O lauhac! Têñ ndoc Pômdau Yisu bu mbu men, nan yac lau aposel oc akêñ batan gêñ sake? Ma gêñ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaôli ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu anğô-ñga? Aõ wasôm têñ mac! Mac lau daôm dinañ. ²⁰ Yomandô! Mac daôm ati yac mba waên ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêñ Timoti têñ malac Tesalonika gi

¹ Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap sen dan sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, ² ma ankin Timoti têñ mac goloc. In yac neñ asidôwa dan, nan kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ yac. Yac ankin in têñ mac goloc, bu puc mac dôn ma êngili mac bu asap nem akêñ whiñ dôn ñanga. ³ Yac ahêgo dauñ bu mboe ñawapac nan tap mac sa, nan oc kôm mac nem lau ñatô sêhu si sêkêñ whiñ siñ. Magoc mac anjalê su, bu ñawapac kain dinañ gic waê yac lau dakêñ whiñ-ñga. ⁴ Gauc nem bu têñ ndoc yac ambo awhiñ mac, nan yac asôm asê têñ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinañ, kwahic dec ñandô sa su. ⁵ Aõ gahêgo dauñ bu mboe Sadan êntôm mac e gwelen nan yac akôm têñ mac, nan oc ñandô mba. Gauc dinañ kôm aõ ñalôm ñawapac ñapañ, dec kakin Timoti bu lic mac ma kên ñawaê têñ aõ bu mac asap nem lêñ akêñ whiñ-ñga dôn, me ahu siñ su.

Pol tac ñayham têñ ndoc in ngô Timoti ndê yom

⁶ Ma kwahic dec Timoti mbu men hóc asê aõ, ma kên puc ñayham pi mac nem lêñ akêñ whiñ Pômdau ti atac whiñ lau-ñga. Ma in sôm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham ñapañ, ma atac whiñ bu alic yac tiyham, tôm yac atac whiñ bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷ O asidôwai. Yac dec ambo ti ahóc

ñawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa yac ñapañ. Tigen kwahic dec yac anğô bu mac akêñ whiñ ñanga ambo, ma ñawaê dau puc yac dôn ma kôm yac ñalôm tighô. ⁸ Kwahic dec yac anjalê bu mac asap Pômdau dôn ma ahu in siñ dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol ten mbec tu lau Tesalonika-ñga

⁹ Yac mba atac ñayham tu mac-ñga gêm yac mba ñalôm ahuc têñ ndoc yac aten mbec yêc yac neñ Anötö anğô-ñga. Yac atac whiñ ñandô bu anem dançe in tu mac-ñga, madec oc akôm andic ñawaê. ¹⁰ Tôm acsalô ti ôbwêc yac aten mbec ñanga, ma andac Anötö bu tôc sen dan têñ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whiñ bu atêñ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndê yom ñatô, bu apuc mac nem akêñ whiñ dôn.

¹¹ Yac andac Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu bu sêmasan sen bu yac atêñ mac aloc. ¹² Ma yac aten mbec tu mac-ñga bocdec bu. Pômdau êmwasiñ mac e mac nem mêtê atac whiñ asidôwai sêkêñ whiñ-ñga êñsôwec tiatu. Ma mac atac whiñ lau hoñ bocdinañ, e mac nem mêtê atac whiñ-ñga êñsalê mac ahuc, tôm yac atac whiñ mac. ¹³ Ma in puc mac nem ñalôm dôn bu asa Anötö ndê lêñ en, e Pômdau Yisu mbu men whiñ in ndê anela ti lau dabuñ hoñ. Bocdinañ têñ ndoc mac alhac Daman Anötö anğô-ñga, nan in oc lic mac bu lau dabuñ ma mac nem giso mbasi.

4

Tanƙuc lêñ nan Anötö tac whiñ

¹ O asidôwai, yac mba yom ñambu-ñga têñ mac bocdec. Lêñ gitêñ nan Anötö gêlic ñayham, ma yac andôhôn têñ mac su, nan mac akôm ambo. Ma kwahic dec yac bu aten mac tu Pômdau Yisu ndê ñaê-ñga, bu asap lêñ dau dôn ñapañ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ² Bu yom hoñ nan yac andôhôn têñ mac am Pômdau Yisu anğô, nan mac anjalê su. ³ Ma lêñ nan Anötö tac whiñ, nan bocdec. Asa nem lêñ

solop e ati lau dabuŋ ɲandô. Ma andic ahê mêtê mockain-ɲga tidau-tidau. ⁴Anötö kêmasaŋ lêŋ ɲayham ma dabuŋ bu awhê lu ɲgac sêmba sêwhiŋ dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daôm bu asa lêŋ dau ɲapep eŋ. ⁵Yomandô! Akôm mêtê ɲalôm ɲagalac-ɲga tôm lau sambuc dom, bu ɲac sêɲyalê Anötö dom. ⁶Ayob ɲapep bu mac nem daŋ kôm mêtê mockain-ɲga whiŋ asidôwa daŋ ndê awhê dom. Yac asôm asê ti akêŋ puc mac muŋ su, bu Pômdau oc kêŋ ɲagêyô têŋ lau pi sac kain ɲinaŋ hoŋ. ⁷Aŋgô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ ɲadômbwi dom. Mba! In kêgalêm yac sa bu dasa lêŋ dabuŋ eŋ. ⁸Yom dindec meŋ akêŋ Anötö, naŋ kêŋ ndê ɲalau Dabuŋ sip mac nem ɲalôm. Bocdinaŋ asa naŋ sôc yom dau ɲapu dom, naŋ tec ɲamalac si yom dom, in tec Anötö dau ndê yom bocdinaŋ.

⁹Anötö dau kêdôhôn mac pi mêtê atac whiŋ asidôwai-ɲga, ma bocdinaŋ dec yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰Bu yac anyalê su bu mac atac whiŋ asidôwai sêkêŋ whiŋ-ɲga hoŋ naŋ sêndôc gameŋ Masedonia-ɲga. Kwahic dec yac bu asôm têŋ mac bu asap mêtê dau dôŋ ɲapaŋ eŋ, ma akôm tiatu-tiatu ndi. ¹¹Akêŋ nem gauc ti atac whiŋ sambuc bu asa nem lêŋ malô. Gauc nem gêŋ naŋ gic mac ɲawaê solop, ma auŋ lau ɲatô si yom sa dom. Ma anem gwelen bu akôm kwam daôm-ɲga, tôm yac asôm têŋ mac su. ¹²Akôm bocdinaŋ bu akêŋ ɲawapac têŋ lau ɲatô tu sênem mac sa-ɲga dom. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ oc sêlic mac nem mêtê dinaŋ, ma sêtoc mac nem lêŋ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³O asidôwai, yac atac whiŋ bu awhê mac nem gauc sa pi lau naŋ sêmbac ndu su. Yac atec bu mac ataŋ daŋgibo atu tu ɲac-ɲga, gitôm lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ sêtaŋ. Lau dau sêtaŋ daŋgibo atu, ɲahu bu sêkêŋ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴Tigen yac dakêŋ whiŋ bu Yisu mbac

ndu ma tisa tiyham, ma tu dinaŋ-ɲga dec yac dakêŋ whiŋ bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ in ma sêmbac ndu su, naŋ Anötö oc uŋ ɲac sa têŋ ndoc Yisu mbu meŋ. ¹⁵Pômdau dau sôm têŋ yac, ma kwahic dec yac ahoc in ndê yom asê têŋ mac bocdec bu. Têŋ ndoc in mbu meŋ, naŋ in oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa muŋ dom. In oc kôc lau naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa muŋ. ¹⁶Anötö oc ndic atu yom ti ɲaŋga, ma aŋela ɲamata-ɲga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc taŋ, goc Pômdau oc sip akêŋ undambê meŋ. Ma lau naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi ma sêmbac ndu su, naŋ oc sêtisa sêmuŋ. ¹⁷Goc Anötö oc kôc yac lau naŋ dambo taŋli, naŋ sa dapi lôlôc dandi dawhiŋ ɲac, ma yac hoŋ oc datap Pômdau sa yêc dao ɲalôm. Ma yac oc dambo dawhiŋ in ɲapaŋ eŋ. ¹⁸Bocdinaŋ, asôm yom dindec têŋ daôm, bu puc mac dôŋ ma ndic malô mac nem ɲalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meŋ-ɲga

¹⁻²O asidôwai. Mac anyalê su, bu bêc Pômdau mbu meŋ-ɲga naŋ ɲapuc mbasi, tôm ɲgac kaŋ naŋ sôc andu têŋ ôbwêc. Bocdinaŋ yac gauc gêm bu ato yom têŋ mac pi têt ti bêc dom. ³Lau ɲatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têt ɲayham ma ɲawapac mba.” ɲac oc sêsôm yom kain dinaŋ sêmba, ma ɲagahô eŋ bêc ɲambu-ɲga dau oc meŋ sa ma ɲac oc sêniŋga. Lau daŋ oc sêlhô su têt dinaŋ dom. Oc tôm awhê tidaê naŋ kêlhiŋ dau siŋ, magoc ɲandê tu kôc balêkoc-ɲga meŋ sa in ɲagahô ɲambwa.

⁴Magoc asidôwai, mac anyalê yom pi bêc ɲambu-ɲga dau su. Mac atôm lau naŋ sêmba ɲasec ɲalôm, naŋ dom. Ma bocdinaŋ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ɲgac kaŋ e kôm mac asô. ⁵Bu mac ati balêkoc ɲasec ti ôbwêc-ɲga dom. Mac hoŋ ati balêkoc ɲawê ti acsalô-ɲga. ⁶Bocdinaŋ dambo datôm lau naŋ sêyêc bêc pu, naŋ dom. Mba! Dambo ti neŋ gauc ɲawa ma danem ali. ⁷Bu lau naŋ

sênôm bu nãnga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu nãwahô, nañ lau nãsec ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau nãwê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc nãwa. Mêtê dakêñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nañ dasap dôñ nãnga, gitôm nãkwê siñ-nga nañ dasôc sac yac nãbapo. Ma yac neñ dakêñ batan Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga nã-ñandô, nañ gitôm gulun ain nañ lau siñ-nga sêun. ⁹ Bu Anötö kêyalin yac sa bu dahôc in ndê tac nãndê dom. In kêyalin yac sa bu datap in ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tanli têt ndoc in mbu meñ, nañ tanjalê bu yac oc dambo tanli dawhiñ in. ¹¹ Tu dinañ-nga asôm yom nãyham-nãyham têt daôm, ma apuc daôm dôñ bu alhac nãnga, tôm mac akôm ambo.

Yom nãmbu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nañ sêyob mac sem Pômdau añgô, nañ sa nãpêp. Nãc sêkôm gwelen atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêñ gitêt dôñ eñ. ¹³ Boc-dinañ atoc nãc sa ma atac whiñ nãc tu gwelen atu nañ sêkôm têt mac-nga. Ma mac hoñ ambo awhiñ daôm ti atac malô eñ.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêñ puc lau oyom bu sêndôc nãmbwa dom. Lau nañ maya ti sêtôc dau, nañ añgilí nãc bu sêlhac nãnga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nañ sa. Akôc nem nãlôm dôñ ma akôm mêtê malô têt lau hoñ. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têt mac, nañ dec mac hoñ ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêñ whiñ-nga akôm mêtê nãyham eñ têt daôm, ma têt lau hoñ bocdinañ.

¹⁶ Tôm bêc hoñ ambo ti atac nãyham. ¹⁷ Ma aten mbec nãpan. ¹⁸ Anem danje Anötö tu gêt wapac me gêt nãyham bocke nañ tap mac sa-nga. Bu in tac whiñ bu mac lau nañ akêñ whiñ Yisu Kilisi, nañ añkuc lêñ dinañ. ¹⁹ Ma asi Nalau Dabuñ ndê ya ndu dom.

²⁰ In bu kac lau nãtô bu sêhoc yom asê gitôm propet, nañ dec apu nãc si yom dom. ²¹ Añsahê gêt hoñ, ma asap nãyham dôñ. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac hoñ.

²³ Yac aten mbec tu mac-nga bocdec bu. Anötö Yom Malô Nãdau ndic dabiñ mac ati lau dabuñ solop. Ma bocdinañ têt bêc nañ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, nañ Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem nãlôm ma nãmlic sambuc bu dabuñ. ²⁴ Yac akêñ whiñ bu Anötö, nañ kêgalêm mac sa, nañ oc nãgô yac mba mbec ma kôm nãndô sa.

²⁵ O asidôwai, aten mbec tu yac-nga. ²⁶ Ma akam asidôwai hoñ anem yac añôt tu Pômdau Yisu-nga. ²⁷ Yêc Pômdau añgô-nga, aô wandac mac bu asam bapia dindêc têt asidôwai hoñ nañ sêmbo mac nem gameñ. ²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiñ têt mac hoñ.

**Pol ndê bapia tilu-nga têtj
lau
Tesalonika-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêñ whin-nga nan sêmbo malac Tesalonika, nan dôñ-nga. In gêm danje Anötö bu ñac sêsap si sêkêñ whin dôñ ñanga, ma tôc asê bu ñawapac nan sêhóc, nan oc nem ñac sa ma puc ñac dôñ bu sêlhac ñanga.

Lau tasan ñatô sêñsôn lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meñ su, ma bocdinañ lau ñatô sêhu si gwelen ti gêtj hon sin ma sêhôn sêmbo. Bocdinañ Pol gêm la lau sêkêñ whin-nga bu sêkóc yom tasan sa dom, ma sêhu lêtj oyom-nga sin, ma sêñkuc in ti lau aposel si lêtj sem gwelen aman-nga. In whê sa bu Kilisi oc mbu meñ dom e ñgac sac sambuc nan in sam bu 'wachuc hon ñadamba,' nan meñ sa tiawê, ma têtj ndoc dinañ mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabuñ Tesalonika-nga, mac lau nan akêñ whin Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasin ti yom malô têtj mac akêñ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-nga sêhóc ñawapac magoc sêlhac ñanga

³ O asidôwai, tôm bêc hon yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic ñayham bu akôm bocdinañ, ñahu bu mac nem akêñ whin ti mac lau tigen-tigen nem mêtê atac whin asidôwai-nga, kêsôwec tiatu ñapañ. ⁴ Ma yac ampiñ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabuñ ñatô anjô-nga, ñahu bu yac anjô ñawaê bu mac ahóc ñawapac daêsam ma bu lau sêkêñ

kisa mac, tigen mac alhac ti akêñ whin ñanga.

Anötö oc kêtj ñagêyô têtj lau nan sêtec yom ñandô

⁵⁻⁶ Gêtj nan hóc asê mac, nan tôc asê bu Anötö ndê lêtj êmatóc lau-nga in lêtj gitêtj. Bu mac ahóc ñawapac, ñahu bu mac am akiñ Anötö ma atoc in sa ti mac nem Kin. Magoc mac alhac ñanga, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo in ndê ñgôlin ñapu. Ma in oc kêtj ñawapac têtj lau nan sêkêñ kisa mac, ô ñawapac nan sêkêñ têtj mac, nan su. ⁷ Ma in oc kêtj mac asê awham su yêc ñawapac nan mac ahóc, ma yac bocdinañ. Têtj ndoc Pômdau Yisu ti in ndê anjela ñanga sêsip akêñ undambê sêmen, ma sêhoc dau asê ti ya ñawê atu, nan goc Anötö oc kôm gêtj hon dinañ ñandô sa. ⁸ Lau nan sêtoc Anötö sa dom ma sêsóc Pômdau Yisu ndê ñawaê ñayham ñapu dom, nan Anötö oc kêtj ñagêyô têtj ñac. ⁹ In oc êmasuc ñac su yêc Pômdau, nan ndöc undambê ti ndê ñaclai ma ñawasi atu, nan anjô-nga. Ma ñac oc sêkóc si ñagêyô nan sêmbo sac ñapañ ma ñapañ. ¹⁰ Gêtj dau oc ñandô sa têtj ndoc Pômdau mbu meñ, ma lau dabuñ hon nan sêkêñ whin in, nan oc sêtoc in ndê waê sa ti sêmpin in. Ma mac awhin, oc ambo awhin lau dau, ñahu bu mac akêñ whin ñawaê ñayham nan yac ahoc asê têtj mac.

Mbec pi lau Tesalonika-nga

¹¹ Yac gauc gêm gêtj hon dinañ dec aten mbec tu mac-nga ñapañ. Yac neñ Anötö kêgalêm mac sa ati in ndê lau, ma bocdinañ dec yac aten mbec bu in puc mac dôñ, e andic dabin nem lêtj ti sakin hon nditôm in ndê atac whin. Ma yac aten mbec bu lêtj ti sakin ñayham hon nan mac bu akôm tu mac nem akêñ whin Pômdau-nga, nan Anötö ndê ñaclai oc nem mac sa bu akôm ñandô sa. ¹² Ma bocdinañ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu in-nga. Mwasin akêñ yac neñ Anötö

lu Pômdau Yisu Kilisi, nañ oc kôm gêñ dau ñandô sa.

2

Wachuc hoñ Ñadambaoc hoc dau asê

¹* O asidôwai. Yac ato yom têtñ mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê bêc mbu men-nga, nañ Anötö oc ndic yac hoñ sa dapitigen, ma dambo dawhiñ Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ²Lau ñatô bu sêsôm têtñ mac bu Pômdau ndê bêc dau men hóc asê su, nañ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ñalau Dabuñ kêtñ ñawaê dau têtñ ñac, me yac dauñ asôm me ato têtñ ñac, dec akêtñ whiñ dom. Yom dau yom tasan! ³Ayob daôm bu lau dañ sêñsau mac dom, bu gêñ ñatô oc sêhóc asê muñ su, nañ goc Pômdau ndê bêc oc men sa. Têm dañ oc men sa, nañ lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom siñ. Ma tiñambu wachuc hoñ ñadamba dau oc men sa tiawê. In ñgac nañ gic waê bu ñinga gacgen. ⁴In oc toc dau sa ma kêtñ kisa Anötö ñandô ti gêñ hoñ nañ lau sem akiñ ti ñac si anötöi yêc nom, nañ bocdinañ. Ma in oc sôc ndi ndöc Anötö ndê ñlôm dabuñ, ma êñsau lau bu in Anötö dau. ⁵Yom dindéc pi ñgac wachuc, in yom wakuc dom. Gauc nem bu têtñ ndoc aö gambo gawhiñ mac, nañ gasôm têtñ mac su. ⁶Ma gêñ nañ kwahic dec kalhac in ahuc dec in men sa tiawê su dom, nañ mac añyalê su. In oc hóc asê tôm ñandoc nañ Anötö dau kêmatin tidôn su. ⁷Kwahic dec in ndê ñaclai nañ kêgíli lau bu sêkôm mêtê sac, nañ kôm gwelen yêc siñ dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelen bocdinañ, e Anötö kóc gêñ nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸Têtñ dinañ wachuc hoñ ñadamba dau oc men sa tiawê. Tigen têtñ têm nañ Pômdau Yisu mbu men ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ in oc yu wayahô, ma sen in su ñagahô ñambwa. ⁹Têtñ ndoc ñgac sac dau men, nañ Sadañ

oc kêtñ ñaclai têtñ in bu kôm gêñ dalô atu-tu, ma gêñ ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêñ dau. ¹⁰In oc kôm gêñ sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêtñ sêninga-nga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nañ tôm bu tóc sen dandöc tanli-nga asê têtñ ñac. ¹¹Tu dinañ-nga dec Anötö oc hu ñac siñ bu Sadañ êñsôn ñac, e sêkêtñ whiñ yom tasan. ¹²Ma lau hoñ nañ sêkêtñ whiñ yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêtñ sac-nga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têtñ Anötö ndê bêc êmatóc lau-nga.

Anötö kêyalin in ndê lau sa gwanan

¹³O asidôwai nañ Pômdau tac whiñ mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga tôm bêc hoñ. Ñahu bu têtñ têm ñamata-nga andô in kêyalin mac sa gwanan, bu atap in ndê mwasiñ nem mac si-nga sa. Ma gêñ dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêtñ whiñ yom ñandô, ma Ñalau Dabuñ kôm gwelen yêc mac nem ñalôm bu êmasañ mac ati lau dabuñ. ¹⁴Anötö kêgalêm mac sa bu awêkain mwasiñ dinañ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têtñ ndoc in kêkin yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac nañ. ¹⁵Bocdinañ asidôwai, alhac ñannga. Yom ñandô hoñ nañ yac ac dulu têtñ mac ña whañsun me ato sip bapia, nañ akóc dôn ma añkuc ñapep.

Pol ten mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷Yac aten yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damañ Anötö bu kôm mac nem ñalôm tighô, ma puc mac dôn bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham en. Anötö dau in tac whiñ yac ndu andô ma in gic bata mwasiñ ñayham nañ ña-ñandô dakêtñ batan dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôn tôm bêc hoñ.

* **2:1:** Wachuc hoñ Ñadamba - yom nañ Pol to yêc Yom Grik nañ danem kwi bu 'ñgac sôc yomsu ñapu-nga dom,' me 'ñgac nañ yomsu mbasi yêc in ndê ñalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ñgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêñ hoñ bambalin tôm in dau atac whiñ.

3

Pol tac whiņ bu sêteņ mbec tu iņ ti ndê lau-ņga

¹ Asidôwai, aneņ yom daņ yêc bu wandac mac bocdec bu. Ateņ mbec tu yac-ņga, tu bu Pômdau ndê ņawaê tiapa tôm gameņ hoņ-ņga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma ateņ mbec bu Anötö êņgaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêņ whiņ Pômdau dom, ma sêkêņ kisa yac. ³ Tigeņ Pômdau oc hu yac siņ dom. Iņ oc puc mac dôn ma yob mac tu ņgac sac Sadaņ-ņga. ⁴ Ma iņ kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêņ whiņ bu yatu hoņ naņ yac akêņ têņ mac, naņ mac asôc ņapu kwahic dec, ma oc aņkuc ņapaņ. ⁵ Yac ateņ mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e aņyalê Anötö ndê mêtê atac whiņ mac-ņga tidôn. Ma yac ateņ iņ bu nem mac sa, bu alhac ņanġa ma ahôc ņawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêņ puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ņae-ņga, yac bu akêņ yatu mac asidôwai bocdec bu. Andic ahê asidôwai oyom hoņ naņ sêsôc yom naņ yac ac dulu têņ mac, naņ ņapu dom. ⁷ Têņ têm yac ambo awhiņ mac, naņ yac ambo ņambwa dom, magoc akôm gwelen tu anem daun sa-ņga. Ma mac aņyalê bu iņ lêņ solop bu mac aņkuc yac mba mêtê dinaņ andic ņawaê. ⁸ Yac akôc gêņ daneņ-ņga ņambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec aņ. Yac am gwelen atu ôbwêc ma ac bu akôm kwan daun, ma bu akêņ ņawapac têņ mac nem lau tu sêyob yac-ņga dom. ⁹ Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêņ gêņ puc yac dôn-ņga, ô yac mba gwelen ņawaê ņayham-ņga. Tigeņ yac akôm kwan daun bu atôc lêņ ņayham têņ mac bu aņkuc. ¹⁰ Ma gauc nem ņagôliņ naņ yac akêņ têņ mac têņ têm yac ambo awhiņ mac, naņ yêc bocdec bu, “Asa naņ tec bu kôm gwelen, naņ neņ gêņ dom.”

¹¹ Yac aņġô ņawaê pi mac nem lau oyom ņatô, dec ato yom dinaņ. Ⱥac lau dau sem gwelen aman-ņga dom, magoc sem gwelen whaņsuņ-ņga hóc gêlêc, ma sêuņ lau ņatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kain dinaņ yac bu akêņ yatu ti anem la ņac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ņae-ņga, bu sêhu lêņ oyom-ņga dau siņ, ma sênem gwelen tu sêkôm kwa dau-ņga.

¹³ O asidôwai, alhac ņanġa ma lic kam sa tu akôm mêtê ņayham-ņga dom. ¹⁴ Asa naņ bu sôc yom naņ yac ato sip bapia dindac ņapu dom, naņ tamtiņ iņ ņapep. Ambo ahê iņ, e iņ êņyalê iņ ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic iņ gitôm nem ņacyo dom, magoc akêņ puc iņ tôm mac nem asidôwa daņ.

Yom ndic bata-ņga

¹⁶ Pômdau whiņ mac hoņ. Iņ Yom Malô Ⱥadau dau kêņ mac nem atac timalô pi gêņ hoņ ma tôm bêc hoņ.

¹⁷ Aô Pol daun gato yom ņambu-ņga dindac, bu wakêņ neņ acsalô têņ mac. Aô gato yom bocdinaņ ņa aô daun aman, sip aneņ bapia hoņ tôm aneņ ņadôhôn.

¹⁸ Mwasin akêņ Pômdau Yisu Kilisi têņ mac hoņ.

**Pol ndê bapia namata-nga
têñ
Timoti
Yom whê bapia dindec
sa-nga**

Timoti in ɲac gameñ Galesia-nga, nañ ndê malachu Listra. Timoti damba in ɲac Grik-nga, ma dinda in awhê Israel-nga nañ kêñ whiñ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêñ whiñ Pol ma kôm gwelen whiñ in (Rom 16:21, Apo 16-20). Tinambu Timoti yob lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindec têñ in têñ ndoc dinañ. In kêkiñ bapia dau têñ Timoti, magoc to yom daêsam nañ gic lau sêkêñ whiñ-nga hon ɲawaê.

Pol kêñ puc Timoti tu kêdôhônwaga tasan-nga. In tîc bu mboe ɲac oc sêkôm lau si sêkêñ whiñ tisac. In gêm la Timoti bu yob ndê lêt ti sakiñ ɲapep bu lau sêkêñ whiñ-nga sêlic ma sêñkuc. Ma in tîc lêt ɲayham-ɲayham nañ gic waê lau bata ti lau nañ sem akiñ ti sêyob gôlôwac dabuñ.

Pol gic hu ndê bapia têñ Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ɲaposep, gato bapia dindec. Anötö nañ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sênyaliñ aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, in ti gêm ɲayham hon nañ dakêñ batan, nañ ɲadau. ² Aô gato yom dindec têñ am Timoti, nañ aô galic am gitôm aô atuɲgac ɲandô, tu am nem kêñ whiñ-nga. Mwasin ti tawalô ma yom malô têñ am, akêñ Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêdôhônwaga tasan

³ Têñ ndoc aô gatêñ gameñ Masedonia-nga ga, nañ aô gateñ am bu gacgeñ mbo malac Epesas, bu kêñ yao lau nañ sêndôhôn yom tasan bu sêhu sin. ⁴ Ma bu sôm têñ ɲac bu sêhu min akwa ɲambwa-ɲambwa sin, ma yom daêsam nañ êlêlê sêsôm pi apai ti puñgaci si ɲaê, nañ sêhu sin bocdinañ. Yom kaiñ dinañ kôm lau

atac lu-lu, ma sêhu lêt ɲayham sem akiñ Anötö ti sêkêñ whiñ in-nga sin. ⁵ Aô gateñ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasan hon sin, tu bu lau sêkêñ whiñ-nga hon sêsap mêtê atac whiñ-nga dôñ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ɲalôm ɲawasi, nañ sêmbo ti atac pa su tu ɲac si lêt gitêñ-nga, ma sêkêñ whiñ ɲanğa. ⁶ Lau ɲatô sêhu lêt dau sin su ma sêsap yom ɲambwa-ɲambwa dôñ. ⁷ ɲac atac whiñ bu sêndôhôn Anötö ndê yomsu têñ lau, ma sêkôm gêm dau ti licwalô en sêmbo. Tigeñ ɲac sênyalê yom dau ɲahu ɲandô dom.

⁸ Yac bu neñ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ɲa-gwelen ti ɲahu ɲapep, dec oc dalic bu yomsu dau in gêm ɲayham. ⁹ Ma tanjalê bu yomsu nañ Anötö kêñ têñ Moses, nañ gic waê lau gitêñ dom. Magoc in ndê yomsu gic waê lau kain bocdec. Lau wachuc dinda nañ sêtec bu sêsôc yomsu dau ɲapu, lau nañ sêtec Anötö ti ndê gêm dabuñ hon, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ɲadômbwi dôñ. Ma lau nañ sic dindai ti dambai me lau ɲatô ndu-nga. ¹⁰ Ma yomsu dau gic waê lau nañ sêkôm mêtê mockaiñ-nga ti mêtê nañ so pwac nañ Anötö kêmatin tu awhê lu ɲac sênem dau-nga, ma lau nañ sêngaho lau ma sêkêñ têñ lau ɲatô semlhi ɲac sêti lau akiñ ɲambwa, lau tasan, ma lau nañ sêsôm yom tasan yêc lau sêmatôc yom-nga anğô-nga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke nañ sêkôm mêtê sac, nañ so yom pi lêt solop nañ yac tandôhôn. ¹¹ Ma lêt solop dau kêkuc ɲawaê ɲayham nañ Anötö kêñ sip aô aman bu wandôhôn têñ lau. Ma ɲawaê dau tîc in ndê waê ti ɲaclai ma ɲawasi asê têñ yac.

Pol gêm danje Pômdau tu tawalô in-nga

¹² Aô wanem danje yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nañ kêñ ɲanğa têñ aô, bu in gêlic aô gitôm bu wakôm in ndê gwelen ɲawaê ɲayham-nga, dec kêyalin aô sa bu wanem akiñ in. ¹³ Aô ɲac nañ muñ-nga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêñ whiñ-nga, ma gakêñ kisa ɲac ma gac lau ɲatô.

Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aö neñ gauc sa dom, ma gakêñ whiñ in su dom, dec gakôm gêñ dinañ, ma tu dinañ-nga dec in tawalô aö ma gêm aneñ ñalôm kwi. ¹⁴ Yac neñ Pômdau kêsâlê aö ahuc ña in ndê mwasiñ, dec mêtê dakêñ whiñ-nga ti mêtê atac whiñ-nga nañ gic lau nañ sêkêñ whiñ Yisu Kilisi ñawaê, nañ in kên têtñ aö.

¹⁵ Yom dec aö bu wasôm, in yom ñandô ma yom ñayham bu lau hoñ sêkôc sa ma sêkêñ whiñ. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meñ bu nem lau nañ sêkôm mêtê sac, nañ si.” Yom dau gic waê aö dauñ solop, bu muñ-nga aö ñgac gakôm sac-nga gahôc gêlêc lau hoñ su. ¹⁶ Ma bocdinañ dec Yisu Kilisi tawalô aö ñgac sac dec, tu bu lau hoñ sêlic ñalêñ nañ in hê yom malô sa têtñ aö, ma kên ñasawa têtñ aö bu wanem neñ ñalôm kwi. Ma lau nañ bu sêkêñ whiñ in, ma sêtap señ sêndôc tali ñapañ-nga sa, nañ oc tôm bu sêtap in ndê tawalô sa, ñalêñ tigen tôm aö gatap sa.

¹⁷ Yac neñ Anötö in Kiñ atu nañ mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Ñamalac dañ sêlic in añgô su dom, magoc in tigen in Anötö ñandô. Tu yom hoñ dinañ-nga dec tampiñ in, ma dapo in ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hoñ. Yomandô!

Pol puc Timoti dôñ bu lhac ñañga

¹⁸ Aneñ balê Timoti. Muñ-nga lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aö bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom ñapañ, bu puc am dôñ bu lhac ñañga, ma ndic siñ ñañga tu Anötö ndê yom ñandô-nga. ¹⁹ Kôc nem kên whiñ dôñ, ma atac pa su tu am nem lêtñ nañ am sa mbo Anötö añgô-nga. Lau ñatô sêtec yom ñandô, ma bocdinañ dec ñac si sêkêñ whiñ giñga su, gitôm wan nañ gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ñgac lu nañ sêtec yom ñandô dec kamasuc inlu su sêsip Sadañ amba, tu bu sêñyalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Ñagôliñ daten mbec-nga

¹ Gêñ ñamata-nga aö bu wateñ am bu êmgilí lau sêkêñ whiñ-nga pi lêtñ daten mbec-nga. Sôm têtñ ñac bu sêteñ mbec tu lau hoñ-nga, ma sênem danje Anötö tu ñac-nga. Gêñ bocke nañ sêpônnda, nañ sêndac Anötö, ma sênem lau ñatô awha têtñ in. ² Aö atac whiñ bu sêteñ mbec tu kiñ ma lau hoñ nañ sem gôliñ yac-nga, bu sênem gôliñ yac ñapep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neñ lêtñ hoñ dabuñ eñ. ³ Mbec kain dinañ in gêñ ñayham, ma yac neñ Anötö nañ gêm yac si, nañ gêlic ñayham. ⁴ Bu Anötö tac whiñ bu lau hoñ sêñyalê yom ñandô pi Yisu, e sêkêñ whiñ ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa. ⁵ Yac tanyalê bu Anötö tigen dê mbo, ma ñgac nem siliñ-nga tigen mbo Anötö ma lau nom-nga ñalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ñgac nañ kên dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hoñ si sac ñatôp, ma êngapwêc ñac su yêc sakin mêtê sac-nga. Gêñ dau meñ sa tôm ñandoc nañ Anötö kêmatiñ tidôñ muñ su, ma tôc Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aö sa gati in ndê ñgac aheñ-nga ti in ndê aposel, bu wandôhôn yom ñandô nañ yac lau dakêñ whiñ-nga hoñ dasap dôñ, nañ têtñ flau gameñ apa-nga. Aö gasôm yomandô, aö kasau dom.

⁸ Aö tac whiñ bu lau sêhóc amba sa ma sêteñ mbec tôm gameñ sambob. Magoc ñac sêyob dau bu sêsa si lêtñ dabuñ eñ. Asa nañ atac ñandê têtñ lau me sôm lau ñatô, nañ hóc amba sa ma teñ mbec dom.

Lauwhê sêkêñ whiñ-nga si lêtñ

⁹ Aö tac whiñ bu lauwhê sêhêgo dau êñlêc tu ñakwê ñayham-ñayham bu sêsôc-nga dom. Whê ñac si gauc sa pi ñakwê ñaôli atu-tu ma gôlôn ñayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbiñ kêclauñ-nga, bu gêñ hoñ dinañ in gêñ ñambwa-nga yêc Anötö añgô-nga. ¹⁰ Awhê asa nañ sôm bu nem akin Anötö, nañ bu kôm mêtê ñayham,

dec mêtê dau gitôm in ndê ñakwê ti gôlôn ñayham.

¹¹ Têñ ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-nga, nan aö tac whin bu lauwhê sênem dau dôn ma sêkêñ danğa Anötö ndê yom ñapep, ma sêsôc laungac ñapu. ¹² Aö atac whin bu lauwhê sênem dau dôn, ma gakêñ yao bu ñac sêndôhôn me sênem gôlin laungac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasan Adam mun, goc kêmasan Ewa kêkuc in. ¹⁴ Ma Sadan kêsau Adam mun dom, in kêsau Ewa e in kêgili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tinambu awhê dan kôc Anötö ndê †Ngac Nem Lau Si-nga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa tu ñac dinan-nga, ma tu ñac sêsap mêtê dakêñ whin-nga ti atac whin-nga dôn, ma sem dabun dau ma sêsa si lêt ti gauc ñayham en.

3

Yom pi gôlôwac dabun si ñagôlôn

¹ Yom dindéc in yom ñandô. Asa nan tac whin bu ti gôlôwac dabun si ñagôlôn,* nan atac whin gwelen ñayham dan. ² Bocdinañ ngac nan bu yob gôlôwac dabun, nan yob dau ñapep, ma sa ndê lêt gitên e lau dan gitôm dom bu sêpu in. In nem awhê tigen, ma kôm gêt hon ti gauc ñawa. Alic bu in ngac kain bocdec. In ngac kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma ngac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ñ ngac nôm gêt êñin in-nga dom, ma ngac tac ñandê-nga me ngac sôm lau-nga dom. In ngac malô ma in atac whin mone kêlêc dom. ⁴ Ngac nan bu yob gôlôwac dabun, nan yob dau ndê balêkoc ñapep e sêsôc in ñapu ma sêtoc in sa. ⁵ Ñamalac dan nan tôm dom bu nem gôlin in dau ndê gôlôwac, nan oc tôm dom bu nem gôlin Anötö ndê gôlôwac bocdinañ. ⁶ Ma ngac nan gêm

dau kwi ma kêñ whin ñasawa apê en, nan akêñ in yob gôlôwac dabun dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anötö kêñ ñagêyô têt in, gitôm in kêñ têt Sadan. ⁷ Alic bu in ngac nan gôlôwac dabun ti lau nan sêmbo gôlôwac ñalôm dom, nan hon sêlic in ñayham. Ma bocdinañ gitôm dom bu lau dan sêpu in, ma Sadan oc tôm dom bu ku in dulu.

⁸ Ma lau nan bu sênem akin gôlôwac dabun,† nan bocdinañ. Nac lau nan sêsa lêt gitên en ma tu dinañ-nga lau hon sêtoc ñac sa. Nac lau tasan dom, magoc sêsôm yom ñandô en. Nac lau sênôm gêt êñin ñac-nga dom, ma lau nan sêñsalê lêt daêsam tu sêtap awa sa-nga dom. ⁹ Yom ñandô dakêñ whin-nga nan ñahu sip ñalôm gi, nan sêsap dôn ñanğa, ma sêsa lêt gitên en tu bu sêmbo Anötö anğô-nga ti atac pa su en. ¹⁰ Bocdinañ lau nan mac bu akêñ ñac tu sênem akin gôlôwac dabun-nga, nan anşahê ñac si lêt ti sakin mun, ma lau nan si giso mbasi, nan goc sêkôc gwelen dau. ¹¹ Yom kain tigen hêganôn lau dau si lauwhê. Nac lauwhê ti lêt solop nan lau hon sêtoc ñac sa. Nac sêyob si whasun bu sêsôm yom bambalin pi lau ñatô dom, lauwhê gauc ñawa, ma lauwhê nan lau hon sêkêñ whin bu gêt bocke nan sêkêñ sip ñac amba, nan ñac oc sêyob ñapep en. ¹² Ngac bocke nan bu nem akin gôlôwac dabun, nan nem awhê tigen ma nem gôlin in ndê awhê ti balêkoc ñapep. ¹³ Lau nan sem akin ñapep, nan oc sêtap waê ñayham sa, ma ñac oc sêlhac ñanğa ma atac l u-lu dom tu ñac si sêkêñ whin Yisu Kilisi-nga.

Pol whê ndê bapia ñahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aö gakêñ batan bu ñasawa saun aö oc watên am waloc. Magoc aö gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelen dan oc hê aö dôn, ma bocdinañ dec gato bapia dindéc têt am. Ma gato

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabun si ñagôlôn. Yêc Yom Grik in to episkopos, nan danem kwi bu 'ngac ñamata-nga' me 'hetman.' Lau ñatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinañ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabun si ñagôlôn hon gitôm Bisop me Siots Presiden me gêtowbaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nan bu sênem akin gôlôwac dabun. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nan danem kwi bu 'lau akin.' Bocdinañ yom dau gic waê lau nan bu sênem akin gôlôwac dabun, gitôm pasto (ngacsakin), ma lau bata (ol elda), ma dabunwaga.

yom honj dindec bu wawhê am nem gauc sa pi lêtj solop tu yac gôlôwac dabuñ tanjuc-nga. Bu yac datî Anötö Tali Nâdau ndê gôlôwac dabuñ ma yac datôm alhò ñanga bu tambalan inj ndê yom ñandô.

Yom tampiñ Kilisi-nga

¹⁶ Ma yac lau nanj tam akiñ Anötö, nanj dakêñ whiñ yom pi Kilisi, nanj ñahu atu ma sip ñalôm gi. Yomandô! Bu yac dakêñ whiñ yom bocdec bu:

Inj sip nom meñ ti ñamalac.

Ñalau Dabuñ whê inj sa ma tôc asê bu inj ñgac gitêñ.

Ma anjela sêlic inj.

Lau sêhoc ñawaê ñayham asê pi inj yêc nom ñagameñ honj.

Ma lau sêkêñ whiñ inj yêc gameñ sambob.

Ma Anötö kôc inj sa, mbu têtj inj ndê gameñ ñawasi-nga gi.

4

Lau oc sêhu yom ñandô sinj

¹ Ñalau Dabuñ tôc asê yêc awê bu têtj têtj ñambu-nga, lau ñatô oc sêhu yom ñandô dakêñ whiñ-nga sinj. Ma ñac oc sêñkuc Sadañ ndê ñalau sac ti ñac si yom tasanj. ² Lau tasanj oc sêmeñ ma sêndôhônj yom tasanj dau e sêtim lau ñatô ma sêhu yom ñandô sinj. Lau tasanj dinañ sêkôm gêtj dau ti atac pa su, ñahu bu Sadañ pôc ñac si gauc ahuc e sêñyalê si giso dom. ³ Ñac sêkêñ yao bu lauwhê ma ñgac sênem dau dom, ma sic yao ñac bu sênen gêtj daneñ-nga ñatô dom. Magoc yac lau nanj dakêñ whiñ ma tanjuc yom ñandô, nanj tanjalê bu Anötö kêtj gêtj daneñ-nga dau bu yac daneñ ti danem danje inj. ⁴ Bu gêtj honj nanj Anötö kêtj, nanj gêtj ñayham ma bocdinañ datec dom. Dakôc sa ma danem danje inj. ⁵ Anötö ndê yom ma mbec nanj dateñ, nanj gitôm bu kôm gêtj honj ti dabuñ.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom honj dindec sa têtj am nem asidôwai sêkêñ whiñ-nga,

dec am oc ti Yisu Kilisi ndê ñgac akiñ-nga ñayham. Tôm am kôm e meñ têtj kwahic dec, sap yom ñandô dakêñ whiñ-nga dôñ, ma danam wambu yom ñayham nanj yac ac dulu têtj am, bu gêtj dau oc puc am dôñ bu lhac ñanga tôm bêtj honj. ⁷ Ma miñ ñambwa nanj lau andô nanj sem gauc Anötö, nanj sic dulu têtj lau wakuc, ma yom ñasawa-nga honj, nanj am tec yêc-nga. Yob daôm nem lêtj ñapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anötö ndê ñgac gitêñ-nga. ⁸ Lau nanj sêtimêtê dau ñamlic tu sêtap licwalô sa tu gêtj nom-nga-nga, nanj oc nem ñac sa ñandô dom. Magoc yac bu datimêtê dauñ tu dasa Anötö ndê lêtj gitêñ-nga, oc nem yac sa ñandô. Oc nem yac sa têtj kwahic dec, ma têtj têtj ñambu-nga bocdinañ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, inj yom ñandô ma yom ñayham tu lau honj sêkôc sa ma sêkêñ whiñ-nga. ¹⁰ Anötö Tali Nâdau kêmasañ lêtj bu nem lau honj si, ma lau nanj sêkêñ whiñ inj, nanj sêtap lêtj dau sa su. Bocdinañ yac dakêñ batan bu oc datap yom dau ñandô sa, dec dalhac ñanga ti dakôm gwelen bu dapuc yom dau dôñ.

¹¹ Êmdôhônj yom honj dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ñapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêtj honj ñapep, ma lau danj oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêtj mbo-nga, sôm yom ñayham eñ, sap mêtê atac whiñ lau ti kêtj whiñ-nga dôñ ñanga, ma sa nem lêtj gitêñ bu tôc dôhônj ñayham têtj lau sêkêñ whiñ-nga bu sêlic ma sêñkuc. ¹³ Kêtj daôm sambuc bu nem akiñ Anötö e tôm aô wahôc asê am. Sam inj ndê yom nanj sêto yêc, nanj asê têtj lau, nem mêtê ñac, ma êmdôhônj ñac.

¹⁴ Muñ-nga, têtj ndoc lau bata sêkêñ amba sac am, nanj ñac si danj tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasiñ nanj Ñalau Dabuñ oc kêtj têtj am, tu kôm Anötö ndê gwelen-nga. Kwahic dec aô bu wapuc am dôñ bu kôm nem gwelen ñapanj ña mwasiñ dinañ ña-ñaclai. ¹⁵ Kôc aneñ yom dindec sa ma kôm ñandô sa. Kêtj nem ñalôm sambuc tu kôm Anötö ndê

gwelen-nga, ma lau honj oc sêlic am nem gwelenj ña-ñandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêñ ti yom nanj am kêdôhônj têñ lau, nanj ñapep. Sap lêñ ñayham ti yom ñandô dôñ ma lhac ñanğa, ma am bu kôm bocdinañ, dec am oc tap Anötö ndê mwasiñ nem am si-nga ña-ñandô sa, ma lau nanj sêkôc am nem yom sa, nanj bocdinañ.

5

¹ Am bu nem la ñamalac andô danj, nanj goc sôm yom ñanğa têñ inj dom. Sôm yom tôm am bu sôm têñ am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têñ am daôm nem asimî.

² Lic lauwhê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê ñawasi enj têñ ñac.

Yom pi lauwhê sawa

³ Lauwhê sawa nanj si lau mba tu sênem ñac sa-nga, nanj toc ñac sa ñapep ma nem ñac sa. ⁴ Magoc awhê sawa danj bu ndê balêkoc me pungaci ti puwêi sêmbo, goc gwelenj sênem inj sa-nga yêc ñac amba. Nalêñ dinañ ñac si lêñ sênem akinj Anötö-nga oc nem ñandô, ma sêo sakinj nanj dinda ti dambai ma pui sêkôm têñ ñac munj su. Ma lêñ dinañ gic Anötö tandô ñayham. ⁵ Magoc awhê sawa danj nanj mbo tawasê ma pônđa lau tu sênem inj sa-nga, nanj oc tenj mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anötö bu nem inj sa. ⁶ Awhê sawa nanj êlêmê po dau sa ña gêñ ñayham-ñayham nom-nga, nanj gitôm awhê batê danj yêc Anötö anğô-nga.

⁷ Am whê yom dindec sa têñ lau sêkêñ whiñ-nga honj, bu sêsa si lêñ ñapep e lau danj sêtôm dom bu sêngôlinj yom pi ñac. ⁸ Asa nanj sôm bu inj kênj whiñ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me inj dau ndê lau sa dom, nanj tôc asê bu inj ndê kênj whiñ inj gêñ tasanj, ma kôm mêtê sac sambuc hóc gêlêc lau nanj sêkêñ whiñ dom, nanj si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêñ awhê sawa danj ndê ñaê sip lauwhê sawa si ñadênanj,* goc gauc nem gêñ bocdec. Inj bu ndê yala hóc gêlêc 60 su, nanj goc gitôm bu mac akêñ inj ndê ñaê sip lauwhê sawa si ñadênanj. Ma alic bu inj awhê nanj sap inj nakwenj dôñ ñapep têñ ndoc inj mbo tali. ¹⁰ Ma inj awhê nanj lau honj sêtoc inj sa bu inj awhê kôm mêtê ñayham-nga. Inj yob ndê balêkoc ñapep, inj awhê kôc lau sa ti êmwasiñ ñac-nga, ma inj gêm akinj lau sêkêñ whiñ-nga, gitôm inj kêgwiniñ dau ma kêgwasiñ ñac gahi. Ma inj awhê nanj êlêmê gêm lau ti ñawapac sa, ma kôm gwelenj ñayham daêsam whiñ bocdinañ. Awhê sawa nanj ndê lêñ ñayham gitôm dinañ, nanj akêñ inj ndê ñaê sip lauwhê sawa si ñadênanj.

¹¹ Magoc lauwhê wakuc nanj sêti lauwhê sawa, nanj akêñ ñac si ñaê sip ñadênanj dom. Têñ ñamata-nga ñac oc sêkêñ si atac whiñ ma sêmatiñ pwac bu sênem akinj Kilisi, magoc mboe ñasawa sauñ ñac oc ñalôm pwê bu sênem ñgac tiyham. ¹² Ñac bu sêkôm bocdinañ, dec tôm ñac sic si pwac dinañ popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêñ ñatô whiñ. Lauwhê sawa wakuc ñatô sêsa lêñ oyom-nga e tidônj ñac. Ñac atac whiñ bu sênsêlêñ sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameñ ti sêuñ lau ñatô si yom sa. Ñac sêsôm yom daêsam so yom ñayham dasôm-nga. ¹⁴ Tu dinañ-nga dec aö êlêmê gakêñ ñagôlinj têñ lauwhê sawa wakuc bu sênem ñgac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinañ oc nditôm dom bu yac neñ ñacyo danj sôm yom bu pu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêñ. ¹⁵ Aö gasôm yom dinañ, ñahu bu lauwhê sawa ñatô sêhu Anötö siñ su, ma sêsa Sadañ ndê lêñ.

¹⁶ Mac lauwhê nanj akêñ whiñ Yisu, nanj anğô. Awhê sawa danj bu mbo mac nem tonj, dec mac anem inj sa andic ñawaê. Ma bocdinañ oc kênj

* **5:9:** Pol to yom pi lauwhê sawa si ñadênanj, magoc inj tôc ñadênanj dau ñahu tiawê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñadênanj dau gic waê lauwhê sawa honj nanj gôlôwac dabuñ Epesas-nga sêyob ti sem sa - alic ñabatiñ 16. Ma lau ñatô gauc gêm bu lauwhê nanj si ñaê yêc ñadênanj, nanj sêkêñ dau sambuc tu sênem akinj Yisu ma gôlôwac dabuñ-nga (ñabatiñ 5, 10 ma 11).

ņawapac tēņ gôlôwac dabuņ dom, ma lauwhê sawa naņ sêpônda dau nandô, naņ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ņac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata naņ sêkêņ dau sambuc ma sem gôliņ gôlôwac dabuņ ņapep, naņ datoc ņac sa êņlêc. Ma ņac naņ sem mêtê ti sêndôhôn lau, naņ yom dindec hêganôn ņac solop. ¹⁸ Gauc nem Anötö ndê yom naņ sêto yêc bocdec bu:

Têņ ndoc mac akêņ makao sêkôm gwelen bolom-ņga, naņ asô ņac tókwa ahuc dom. Sêneņ bolom ņatô ô ņac si gwelen. [*Diut 25:4*]

Ma yac neņ yom daņ tiyham yêc bocdec, “Asa naņ bu kôm gwelen, naņ akêņ iņ ndê ņaôli tēņ iņ ņapep.”

¹⁹ ņamalac tigeņ bu êņgôliņ yom pi ņgac bata daņ, naņ am ņgô iņ ndê yom dau dom. Magoc lu me tō bu sêpuc iņ ndê yom dau dôn, naņ goc êmatôc yom dau. ²⁰ Am bu tap sa bu yom nandô, dec sôm ņgac bata dau yêc lau hoņ aņgô-ņga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aņela naņ Anötö kêyalıņ ņac sa, naņ si aņgô-ņga, naņ wasôm tēņ am bu êmkuc aneņ yom hoņ dindec, ma kôm mêtê ņayham eņ tēņ lau hoņ. Lhac whiņ lau toņ daņ, ma lic toņ daņ sac dom.

²² Am bu êmyaliņ lau ņatô sa tu sêkôm gwelen-ņga, dec êmsahê ņac si lêņ muņ, ma kêņ amam sac ņac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêņ ņawasi eņ. Ndic ahê lau naņ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiņ ņac si sac ņagêyô dom.

²³ Nôm bu ņambwa dom. Nôm wain ņagec tu am ņatac-ņga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac naņ kôm am ņapaņ-ņga.

Mêtê hoņ naņ lau sêkôm oc meņ tiawê

²⁴ Lau ņatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinaņ ņac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasaņ ņagêyô su bu kêņ tēņ ņac tēņ tēm ņambu-ņga. Ma lau ņatô si sac yêc siņ dau tēņ

kwahic dec, magoc oc meņ sa tiawê tēņ tēm ņambu-ņga, ma sêtap si ņagêyô sa. ²⁵ Ma ņalêņ tigeņ, lau gitêņ ņatô si mêtê ņayham yêc awê. Ma mêtê ņayham naņ kwahic dec yêc awê dom, naņ oc tôm dom bu yêc siņ dau ņapaņ. Oc sa meņ tiawê.

6

Yom pi lau akiņ ņambwa

¹ Sôm tēņ lau akiņ ņambwa naņ sêkêņ whiņ Yisu, bu sêsôc si ņadaui ņapu, ma sêtoc ņac sa ņapep. ņac bu sêkôm dom, goc lau naņ sêlic, naņ oc sêpu Anötö ndê ņaê ti yom naņ yac tandôhôn pi iņ. ² Ma ņgac akiņ daņ bu ndê ņadau kêņ whiņ Yisu whiņ, goc sôm tēņ ņgac akiņ dau bu toc dau sa tēņ iņ ndê ņadau bu iņlu sêti asidôwa tu iņlu si sêkêņ whiņ-ņga lec dom. Magoc iņ nem akiņ iņ ndê ņadau ņapep eņ, ņahu bu iņ ndê gwelen oc nem ndê asidôwa kêņ whiņ-ņga naņ Anötö tac whiņ, naņ sa.

Puc pi lau naņ sêndôhôn yom tasan

Êmdôhôn yom hoņ dindec tēņ lau sêkêņ whiņ-ņga, ma êmgilî ņac bu sêņkuc ņapep. ³ ņamalac daņ bu êndôhôn yom naņ so aneņ yom naņ gato sip bapia dindec, me so yom nandô naņ Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhôn, me so yom naņ tandôhôn pi Anötö ndê lêņ, naņ tōc asê bocdec bu. ⁴ Iņ ņgac toc dau sa-ņga, ma kêyalê gêņ daņ ņapep dom. Iņ tac whiņ yom agwa-agwa ņambwa, ma yom naņ kôm lau sêseņ dau. Tu yom kaiņ dinaņ-ņga dec lau sem lêmuiņ dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kaiņ dinaņ si gauc kêņsôn, ma sêseņ dau ņapaņ. Yom nandô daņ yêc ņac si ņalôm dom. ņac gauc gêm bu lêņ danem akiņ Anötö-ņga ti lêņ sêtap awa sa-ņga ņambwa.

Yom pi lêņ atac whiņ mone-ņga

⁶ Magoc yac bu danem akiņ Anötö ma atac ņayham pi gêņ bocke naņ iņ bu kêņ tēņ yac, naņ gitôm datap awa nandô sa su. ⁷ Bu tēņ tēm dinaņi sêkôc

yac, naŋ dahôc asê aman sawa, ma dambac ndu ti aman sawa bocdinaŋ. ⁸ Magoc gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê bu yêc yac-ŋga, dec yac atac ŋayham pi gêŋ dau. ⁹ Lau naŋ atac whiŋ bu sêti lau ti lêlôm, naŋ si atac whiŋ dinaŋ oc ti lêŋ Sadaŋ êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc sêpeŋ ma sêsip iŋ ndê akô sêndi. Ŋac oc tagatu gêŋ daêsam, ma sêsa lêŋ gauc mbasi-ŋga tu sêtap gêŋ dau sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac ma sêniŋga. ¹⁰ Sac daêsam ŋahu yêc lêŋ atac whiŋ mone-ŋga. Lau ŋatô sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ su, ŋahu bu mête atac whiŋ mone-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋawapac daêsam tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ŋac, am ŋgô su naŋ. Ndic ahê mête sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê ŋaŋga bu kôm mête gitêŋ ma sa Anötö ndê lêŋ eŋ. Sap nem kêŋ whiŋ ti mête atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc daôm dôŋ bu kôm Anötö ndê gwelen ma lic ŋakam sa dom, ma mbo ti nem lêŋ malô eŋ. ¹² Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têŋ lêtôm hoŋ naŋ bu ku am nem kêŋ whiŋ dulu. Muŋ-ŋga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêŋ dau tôc asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêŋ gêŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ aŋgô-ŋga, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoŋ naŋ aô gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêŋ solop ti dabuŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hêc asê, ¹⁵ têŋ ndoc naŋ Anötö kêyalin sa su.

Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigen iŋ gêŋ hoŋ ŋadau. Iŋ kin hoŋ si Kin, ma pômdau hoŋ si Pômdau. ¹⁶ Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Iŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tôm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic iŋ. Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

¹⁷ Sôm têŋ lau ti lêlôm bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga

bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa iŋ gêŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasin yac ŋa gêŋ daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga. ¹⁸ Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mête ŋayham eŋ têŋ lau hoŋ, ma bu sêkêŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasin ŋac-ŋga. ¹⁹ Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têm ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêŋ ŋandô dandöc tanli-ŋga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelen ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom ŋambwa-ŋambwa dôŋ, ma sêndôhôn yom naŋ so yom ŋandô. Lau dau gauc gêm bu ŋac sêtap gauc ŋandô sa, magoc mba. ²¹ Lau naŋ sêkêŋ whiŋ yom tasan dinaŋ, naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ Yisu siŋ su.

Anötö ndê mwasiŋ têŋ mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêсахê bu ñasawa saun oc sêndic in ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whin Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc in dôn bu lhac ñanğa, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. In tac whin bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac sin-nga ñayham dan. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nan oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kêtj puc in pi kêtjôhônğa tasan.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê ñapocsel kêtjuc Anötö ndê atac whin. In gic bata bu lau nan sêkêtj whin Yisu Kilisi oc sêtap señ sêndöc tali-nga sa, dec kêtjalin aö sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj aneñ atuñgac tac whin-nga, am Timoti. Mwasin ti tawalô ma yom malô akêtj Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôn

³ Aö gam akin Anötö têtj daman sêkôm, ma galhac in anğô-nga ti atac pa su tu aneñ lêtj-nga. Ma têtj ôbwêc ti acsalô, aö gauc gêm am yêc aneñ mbec ñalôm, ma aö gam danğe Anötö tu am-nga. ⁴ Aö gauc gêm ndoc nan hêclu dahu dauñ sin, ma am tan. Tu dinan-nga aö tac whin bu walic am tiyham, oc kôm aö atac ñayham sa. ⁵ Ma aö gauc gêm am nem lêtj kêtj whin ñanğa-nga. Aö kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêtj whin ñanğa, ma gakêtj whin bu am kêtjuc in lu si lêtj. ⁶ Tu dinan-nga dec aö bu wateñ am bu gauc nem Anötö ndê mwasin nan am kêtj têtj ndoc aö gakêtj aman sac am. Lhac ñanğa ma kôm gwelen ña mwasin

dau ña-ñac lai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêtj ndê ñalau têtj yac, ma bocdinan dec datöc dauñ tu sake-nga? In kêtj ndê ñalau tu kêtj ñac lai têtj yac, ma tu dambo ti mêtê atac whin lau-nga, ma dayob dauñ neñ lêtj-nga.

⁸ Bocdinan mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aö gandöc gapocwalô tu in-nga dom. Mba! Lhac ñanğa whin aö ma hêclu dahöc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, têtj Anötö dau kêtj ndê ñac lai bu puc hêclu dôn. ⁹ In gêm yac si ma kêtj galêm yac sa bu dasa in ndê lêtj dabun. In kôm gêtj dau tu yac neñ ñayham dan-nga dom. Magoc in kôm tu in dau ndê mêtê atac whin ti êmwasiñ yac-nga. Têtj têtj in kêtj undambê ti nom su dom, nan in kêtj matiñ yom tidôn bu êmwasiñ yac tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Ma yac neñ ñgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi meñ hóc asê nom su, dec Anötö ndê mwasin dau meñ tiawê. Ma ñawaê ñayham têtj asê bu Yisu Kilisi ku ñac lai dambac ndu-nga dulu, ma in ti yac neñ señ dandöc tanli ñapan-nga. ¹¹ Ma tu ñawaê ñayham dau-nga, dec Anötö kêtjalin aö sa gati ñgac aheñ-nga ma aposel, ma kêtj in aö bu wandôhôn lau. ¹² Tu dinan-nga dec gahöc ñawapac dindéc. Magoc aö mayan dauñ dom, galhac ti atac pa su. Nahu bu aö gakêtj whin Yisu Kilisi, ma aö kayalê in tidôn. Ma gakêtj dauñ ti neñ gêtj hon sip in amba, ma gakêtj whin bu in gitôm bu yob ñapep e bêtj ñambu-nga.

¹³ Yom ñandô nan aö kadôhôn têtj am, nan kêtj dôn gitôm dôn ñayham bu êndôhôn têtj lau. Ma lêtj dakêtj whin-nga ti atac whin asidôwai-nga, nan gic lau sêkêtj whin Yisu Kilisi-nga ñawaê, nan am sap dôn ñanğa. ¹⁴ ñalau Dabun nan mbo yac lau dakêtj whin-nga neñ ñalôm, nan puc am dôn bu yob yom ñandô dakêtj whin-nga nan aö gakêtj sip am amam su.

¹⁵ Am kêtjalin bu Pigelas lu Hemo- gene ma lau Esia-nga hon nan sêmbol malac Rom, nan sêhu aö sin su. ¹⁶ Magoc aö wateñ Pômdau bu tawalô

Onesiporas ti ndê gôlôwac hon, nahu bu in gêm aô sa tidim daêsam. Ma in maya tu aô gandöc gapocwalô-nga dom. ¹⁷ Têñ ndoc in hóc asê malac Rom, nan kêsâlê aô nannga e tap aô sa. ¹⁸ Ma am kêyalê su bu têñ ndoc aô gambo malac Epesas, nan in gêm aô sa daêsam. Tu dinan-nga aô waten Pômdau bu tawalô in, ma nem in sa têñ bêc nambu-nga.

2

¹ Bocdinañ aneñ balê, lhac nannga tôm Yisu Kilisi ndê mwasiñ puc am dôñ. ² Yom nan aô gahoc asê yêc lau daêsam anğô-nga, nan am ngô su ma kêyalê. Kwahic dec aô bu wasôm têñ am bu êmyalin lau natô sa, nan sêsap Kilisi ma yom nandô dôñ nannga, ma êmdôhôn yom dau têñ nac e sênjalê tidôn, goc sêkôm gwelen sêwhiñ am ma sêndôhôn lau natô. ³ Lhac nannga ma hóc nawapac whiñ yac, tôm Yisu Kilisi ndê ngac siñ-nga nayham dan. ⁴ Ngac siñ-nga nayham kôc gauc pi in ndê gwelen ndic siñ-nga napan, ma hêgo dau tu gêñ natô-nga dom. Nahu bu in bu kôm gêñ hon tôm in ndê nadau tac whiñ. ⁵ Ma nalêñ tigen, asa nan kêtî whiñ lau nan sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-nga, nan kêtî kêkuc nagôlin solop. In bu êñkuc nagôlin dom, dec oc tôm dom bu in kôc naôli nan gic waê ngac namata-nga. ⁶ Ma nalêñ solop bu ngac gwelen andô kôc gêñ nandô tu neñ-nga yêc ndê ôm tinamata. ⁷ Kôc gauc pi aneñ yom hon dindec, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau nahu.

⁸ Am bu hóc nawapac, dec gauc nem Yisu Kilisi nan sa akêñ Dawid ndê ton, nan Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. Nawaê nayham nan aô gahoc asê, nan nahu in dau. ⁹ Tu nawaê nayham dau-nga, dec gahóc nawapac ma sêsô aô dôñ na sen gitôm ngac sac dan. Nac sêsô aô dôñ, magoc oc tôm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôñ. ¹⁰ Aô galic nayham bu wahóc nawapac, tu bu wanem lau nan Anötö kêyalin nac sa mun su, nan sa. Aô bu watôc señ têñ nac bu sêtap

Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu Yisu Kilisi-nga, ma sêndöc tali napan yêc Anötö ndê gameñ nawê-nga.

¹¹ Yom dindec in yom nandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhiñ Yisu, oc dambo tanli dawhiñ in bocdinañ.

¹² Yac bu dalhac nannga têñ ndoc nawapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlin dawhiñ in.

Yac bu dasôm bu dati in ndê dom ma dasêc in ahuc, dec in oc sêc yac ahuc bocdinañ.

¹³ Yac bu dakêñ whiñ gwalec, tigen Yisu in Yom Nandô Nadau, ma yom bocke nan in gic bata tu yac-nga, nan oc kôm nandô sa. Nahu bu in gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen-nga si lêñ

¹⁴ Yom hon dindec, am kêñ lhac gôlôwac dabun si gauc napan e tidôn nac. Yêc Anötö anğô-nga kêñ puc nac bu sêseñ dandi tu yom nambwa-nambwa-nga dom. Nac bu sêseñ dau, dec oc nandô mba, ma oc kôm lau natô si sêkêñ whiñ tisac. ¹⁵ Êmsahê nannga bu kôm nem gwelen hon bu ndic Anötö tandô nayham. Ma in oc lic am gitôm ngac gwelen-nga nayham nan whê in ndê yom nandô sa napep, ma gêñ dan oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau nan sêñlhiñ Anötö siñ ma sem yomgalôm pi gêñ nambwa-nambwa nom-nga napan. Bu lau nan sêsap yom kain dinan dôñ, nan si mêtê sac oc ênsôwec tiatu napan e sêhu Anötö siñ gacgeñ. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nan gêñ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbu lau dinan si ton nalôm. ¹⁸ Inlu sêhu yom nandô siñ su. Sêsôm têñ lau bu ndoc lau sêtisa akêñ lau batê-nga meñ hóc asê su. Ma bocdinañ sêkôm lau natô si sêkêñ whiñ tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom nandô in gitôm alhō nannga, nan in po in ndê gôlôwac dabun sa sêlhac nahô. Ma in kêñ yom nalhō dinda lu têñ yac bocdec bu, “Lau nan sêti Pômdau ndê

lau, nan in kÿyalê nac honj tidôn,” ma “Lau honj nanj sêsôm bu sêkên whin Pômdau, nanj sêhu mêtê sac honj sinj manj.”

²⁰ Wapa gwelen-nga tidau-tidau yêc ngac ti lêlôm ndê andu ñalôm. Njatô gic waê gwelenj tiwaê, ma njatô gic waê gwelenj bambalinj. Gênj tiwaê sêmasanj ña gol ma silba, ma gênj waêmba sêmasanj ña a me nom. ²¹ Ma yêc yac ñamalac bocdinañ. Mêtê daêsam yêc tu tanjuc-nga. Asa nanj timêtê dau ñapep ma hu mêtê sac honj sinj, nanj gitôm gênj nanj sêmasanj ña gol ma silba. Inj oc ti ngac akinj ñayham ma dabunj bu nem akinj yac neñ Njau, ma inj oc tôm bu kôm gwelenj ñayham-ñayham daêsam.

²² Mêtê ñalôm ñagalac-nga nanj balêi sêkôm, nanj hu sinj gacgenj. Ma êmkuc lênj gitênj ti mêtê dakênj whin-nga ti atac whinj lau-nga ma lênj yom malô-nga, tôm lau nanj sêkênj whinj Pômdau sêkôm ti ñalôm ñawasi enj. ²³ Lau nanj sêsenj dau tu yom gauc mbasi-nga, nanj ndic sônj daôm whinj nac dom. Bu yom kainj dinañ oc li lau sa ma sêkênj kisa dandi.

²⁴ Asa nanj bu ti Pômdau ndê ngac akinj ñayham, nanj ndic ahê yom nanj kôm lau sêsenj dau-nga manj. Ma inj kôm ndê ñalôm dônj ma tac ñandê ñagahô tu gênj nanj lau sêkôm têtj inj-nga, nanj dom. Ñayham bu inj ngac tiguañ nanj gitôm bu êndôhônj lau njatô, ma inj kôm mêtê malô ti ñayham têtj lau honj. ²⁵ Lau nanj bu sêsenj Anötö ndê yom ñandô, nanj goc inj oc êndôhônj nac ti ndê ñalôm malô, bu mboe Anötö oc kênj nac sênem si ñalôm kwi, ma whê nac si gauc sa e sênyalê yom ñandô. ²⁶ Nac oc sênyalê bu munj-nga sêpenj sêsip Sadanj ndê akô si, ma sêti inj ndê lau akinj ñambwa nanj sêkôm tôm inj atac whinj. Magoc nac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadanj sinj ma sêsa Anötö ndê lêtj.

3

Mêtê sac têtj ñambu-nga-nga

¹ Aö wasôm têtj am bu têtj têtj ñambu-nga mêtê sac daêsam oc menj sa. ² Lau oc atac whinj dau ma atac whinj mone hôc gêlêc, nac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-nga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, danjapêc têtj damba ti dindai, sênem danje lau nanj sêkênj gênj têtj nac-nga dom, ma sêtéc mêtê dabunj ti mêtê gitênj. ³ Nac oc atac whinj lau dom ma sêsôm yom sac pi nac, ma nac oc sêsuc lau njatô si yom kwi dom. Nac oc sênem gôlinj dau si lêtj ñapep dom, sêkôm gênj honj bambalinj tôm si atac whinj, sêndic lau ti sêkôm nac ñayom, ma sêtéc mêtê ñayham ti gênj ñayham honj. ⁴ Nac lau sêpênj biakinj-nga, lau nanj si lêtj sanjlasanj, ma lau sêtoc dau sa-nga. Nac atac whinj Anötö dom, tigenj nac atac whinj gênj ñayham-ñayham nom-nga hôc gêlêc su. ⁵ Nac sêsa si lêtj gitôm sem akinj Anötö, tigenj sêsêc inj ndê ñaclai ahuc. Am mbo ahê lau kainj dinañ honj. ⁶ Bu nac si lau njatô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc nac sa. Ma sêndôhônj nac si yom tasanj têtj lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc nac si yom ñapu. Lauwhê kainj dinañ mêtê sac ti mêtê ñalôm ñagalac-nga gêm nac si ñalôm ahuc. ⁷ Nac atac whinj bu sêngô yom daêsam, ma tac whinj bu lau sêndôhônj nac, magoc nac si gauc sa dom pi yom bocke inj yom ñandô. ⁸ Kêdôhônjwaga tasanj dinañ sêkênj kisa yom ñandô tôm Yanis lu Yambres sêkênj kisa Moses.* Nac si gauc tisac su, ma nac si sêkênj whinj Anötö mbasi sambuc. ⁹ Magoc nac si gwelenj oc nem ñandô dom, ñahu bu lau tiguañ honj oc sênyalê bu nac si lêtj inj lêtj gauc mbasi-nga, tôm Yanis lu Yambres si lêtj.

Pol gêm la Timoti

¹⁰ Am daôm kÿyalê aö tidôn. Am kÿyalê yom honj nanj aö kadôhônj, ti anenj lêtj gambo-nga, ma ñahu bocke dec gakôm gwelenj, anenj lêtj gakênj

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ngac lu dinañ si ñaê yac oc datap sa yêc Yom Lênsêm Akwa dom. Magoc lau njatô gauc gêm bu injlu ngac mbectoma lu nanj sêkôm gênj dalô bu sêhóc gêlêc gênj dalô nanj Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

whiņ-ņga ti atac whiņ lau-ņga, ma lēņ galhac ņanņa ma gahôc ņawapac ti atac malô-ņga. ¹¹ Am kêyalê gēņ hoņ naņ hôc asê aô yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma ņawapac ti ņandê hoņ naņ aô gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aô su yêc gēņ hoņ dinanņ. ¹² Yomandô wasôm tēņ am. Lau hoņ naņ sêkēņ whiņ Yisu Kilisi, ma atac whiņ bu sêsa lēņ gitēņ, naņ lau oc sêkēņ kisa ņac bocdinanņ. ¹³ Ma lau sac ti lau tasanņ si lēņ sac oc tisac sambuc. Ȇac oc sēņsau lau ma lau oc sēņsau ņac.

¹⁴ Ma am daôm, yom naņ am kêdôhôn ma kêņ whiņ su, naņ sap dôņ. Ȇahu bu lau naņ sêndôhôn am, naņ am kêyalê ņac ti ņac si lēņ gitēņ su. ¹⁵ Tēņ ndoc am mbo balê, naņ am kêyalê Anötö ndê yom dabuņ naņ sêto yêc naņ. Yom dau gitôm bu kêņ gauc tēņ yac e dakēņ whiņ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê mwasinņ nem lau si-ņga sa. ¹⁶ Ma Anötö ndê yom hoņ naņ sêto yêc naņ, inđ ndê Ȇalau gêm gôlinņ lau dec sêto. Bocdinanņ yom dau inđ ņayham bu tandôhôn tēņ lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc ņac-ņga, ma tu dawhê Anötö ndê lēņ gitēņ sa-ņga. ¹⁷ Yac dakôm bocdinanņ tu bu Anötö ndê lau sēņyalê inđ ndê yom hoņ tidôn, ma yom dau nem ņac sa e sêkôm si gēņ sambob ņapep eņ.

4

¹ Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meņ ti ņaclai atu bu nem gôlinņ gēņ hoņ, ma inđ oc êņsahê lau tali ma lau batê pi ņac si mêtê. Yêc inđ anđô-ņga, ma yêc Anötö anđô-ņga, aô bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa tēņ ņac tôm tēm hoņ. Kēņ puc lau bu sêkôm sac dom, ma ņac naņ sêkôm giso, naņ tōc ņac si giso asê e sêkac si ņalôm kwi. Êmgilí lau hoņ bu sêlhac ņanņa. Puc daôm dôņ ma lhac ņanņa ti atac pa su. Ma whê gēņ hoņ sa yêc awê tēņ lau. ³ Bu tēm oc meņ sa, naņ lau oc sêtec bu sêņgô yom ņandô pi Anötö ndê lēņ. Magoc ņac oc atac

whiņ bu sêņgô yom naņ puc ņac dôņ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ņac dau si atac whiņ. Tu dinanņ-ņga dec ņac oc sêsap kêdôhôn waga tasanđ dôņ, ma sêhê danņa ņac si yom ņapep eņ. ⁴ Ȇac oc sêpôc danņasuņ ahuc tēņ yom ņandô, ma tac whiņ bu sêņgô lau andô si miņ ņambwa-ņambwa.

⁵ Magoc am ņgac daôm ņgô. Yob daôm bu kôm gēņ hoņ ti gauc eņ. Hôc ņawapac ti atac pa su, hoc ņawae ņayham asê tēņ lau, ma kôm am nem gwelenņ nem akiņ Anötö-ņga hoņ ņapep ma ti atac whiņ.

⁶ Ma aô dauņ dec, kasahê bu tēm meņ kêpiņ bu wahu nom dindec siņ. Anenņ tēm wambo nom-ņga gitôm lachlu wain-ņga naņ sêkêc pi alta ti da tēņ Anötö, ma kêpiņ bu pacndê. ⁷ Aô galhac ņanņa ma gac siņ tu Anötö ndê yom ņayham-ņga, aô kati e gahôc asê ņabatiņ su, ma gakôc anenņ gakēņ whiņ dôņ. ⁸ Pômdau, yac neņ ņgac gitēņ êmatôc yac-ņga kêmasaņ ņaôli ņayham bu kêņ tēņ lau gitēņ tēņ bêc ņambu-ņga. Ma malô aô watap ņaôli ņayham dau sa. Magoc aô taņwasēņ dom. Lau hoņ naņ sêkēņ bata Yisu bu mbu meņ, naņ oc sêtap si ņaôli ņayham sa bocdinanņ.

Pol tac whiņ bu Timoti tēņ inđ ndi

⁹ Aô tac whiņ bu am êmasaņ daôm ņagahô ma tēņ aô mwenņ. ¹⁰ Bu aô kakiņ Kresens tēņ gameņ Galesia-ņga gi, ma Taitus tēņ gameņ Dalmesia-ņga gi. Ma Demas hu aô siņ ma kôlhô tēņ malac Tesalonika gi, ņahu bu inđ tac whiņ gēņ nom-ņga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aô kakiņ Tikikus tēņ malac Epe-sas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whiņ aô. Tēņ ndoc am mwenņ, goc kôc Mak whiņ am, bu inđ ņgac ņayham bu nem aô sa tu anenņ gwelenņ-ņga. ¹³ Ma kôc anenņ ņakwê baliņ naņ gahu siņ whiņ Kapus yêc malac Troas, ma kôc anenņ bapia tilhuņ. Ma aô tac whiņ ņandô bu am kôc anenņ bôc ņamlic ņatô, naņ sêto Anötö ndê yom pi, naņ whiņ.

¹⁴ Aleksanda, ņgac pec ain-ņga dinanņ, inđ kêņ kisa aô ma kôm mêtê sac daêsam tēņ aô. Pômdau oc kêņ ņagêyô tēņ inđ, êņkuc inđ ndê mêtê sac. ¹⁵ Yob

daôm tu in-nga, bu in kên kisa yac tu gwelen ñawaê ñayham-nga, ma kalhac lau ahuc bu sêngô dom.

¹⁶ Têñ ndoc ñamata-nga nan lau Rom-nga sêmatôc aneñ yom, nan lau dan sêpuc aô dôñ dom, hon sêhu aô sin. Magoc aô wateñ Anötö bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷ Têñ ndoc dinan Pômdau dau kalhac whin aô ma puc aô dôñ, dec gam mêtê hon timala ma flau gameñ apa-nga hon nan sêmbu andu sêmatôc yom-nga, nan sêngô. Ma in kêngaho aô su yêc layon whasun.*

¹⁸ Ma aô gakêñ whin bu in oc nem aô si yêc gêñ hon nan lau sac bu sêkôm têt aô, ma kên aô wandôc ñayham yêc in ndê gameñ undambê-nga. Dahoc in ndê waê asê kwahic dec ma tôm bêc hon ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm aneñ acsalô ñayham têt Prisila lu in nakwen Akwila ma têt lau hon nan sêmbu Onesiporas ndê andu. ²⁰ Erastas gacgeñ mbo malac Korin, ma gahu Tropimus sin mbo malac Miletus, bu in gêmbac. ²¹ Aô tac whin bu am mweñ ñagahô, ma hôc asê dindéc mun su, nan goc ndoc uhô-nga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas lu Klaudia ma asidôwai gameñ dindéc-nga hon sêkêñ si acsalô têt am. ²² Pômdau whin am ma in ndê mwasiñ puc mac hon dôñ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm in sa bu layon sen in dom. Têt têt dinan lau nan sêkêñ kisa lau sêkêñ whin-nga nan sêkêñ daêsam têt layon sen ñac. Tigen ñac sic yao bu sêkêñ lau Rom-nga têt layon dom. Pol in ñgac Rom-nga (Apo 16:37) ma tu dinan-nga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinan in gitôm yom gôlin, ma lau sac nan sêkêñ kisa in, nan in gêm dôhôn ñac pi layon.

Pol ndê bapia têt Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus in ɲgac Israel-nga dom, magoc in ɲgô ɲawaê ɲayham naɲ Pol hoc asê, dec kêɲ whiɲ Yisu Kilisi. Tiɲambu in kêsêlêɲ whiɲ Pol, ma kôm gwelen ɲawaê ɲayham-nga whiɲ in. In pi malac Jerusalem whiɲ Pol lu Banabas têt têt naɲ inlu si sêlic lau aposel yêc dinaɲ (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkiɲ Taitus têt malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiɲambu inlu sêkôm gwelen sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus siɲ mbo nduc Krit tu yob lau sêkêɲ whiɲ-nga naɲ sêmbo dinaɲ (Taitus 1:5), ma tiɲambu in to bapia dindéc têt Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêt bu Taitus êɲyaliɲ lau bata sa tu sênem gôliɲ lau sêkêɲ whiɲ-nga. In kêɲ puc Taitus pi kêdôhônɲwaga tasan, ma whê in ndê gauc sa pi yom tu êndôhôn têt lau sêkêɲ whiɲ-nga, ma pi mêtê ɲayham ma lêt gitêt tu sêɲkuc-nga. Yom atu naɲ Pol tac whiɲ bu lau sêkêɲ whiɲ-nga gauc nem ɲapaɲ, naɲ bu ɲac sêti lau wakuc ɲa ɲalau Dabuɲ ndê ɲaclai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têt Taitus

¹ Aô Pol, Anötö ndê ɲgac akiɲ ma Yisu Kilisi ndê †aposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau naɲ Anötö kêyaliɲ ɲac sa, naɲ dôɲ, tu bu sêkêɲ whiɲ Yisu ɲaɲga, ma sêɲyalê yom ɲandô naɲ tôc Anötö ndê lêt gitêt têt ɲac tu sêɲkuc-nga. ² Ma lau naɲ sêkêɲ whiɲ ma danɲa wambu yom ɲandô dau, naɲ sêkêɲ bata mwasiɲ dandöc taɲli ɲapaɲ-nga. Anötö gic bata mwasiɲ dau têt yac muɲ su, têt ndoc in kêɲ undambê ti nom su dom. Ma yac taɲyalê bu Anötö gitôm dom bu êɲsau yac, ma boc-dinaɲ yom bocke naɲ in kêmatin tidôn, naɲ oc ɲandô sa. ³ Yac neɲ Anötö Nem Yac Si-nga kêyaliɲ ndoc sa

bu yom pi mwasiɲ dau meɲ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêɲ yom dau sip aô amaɲ bu wahoc asê têt lau.

⁴ Bapia dindéc gato têt am Taitus, naɲ aô galic am gitôm aô atuɲ ɲandô tu hêclu neɲ dakêɲ whiɲ-nga. Mwasin ti yom malô têt am, akêɲ Damaɲ Anötö lu yac neɲ †ɲgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelen

⁵ Aô gahu am siɲ mbo nduc Krit, ɲahu bu aô tac whiɲ bu am mbo whiɲ lau sêkêɲ whiɲ-nga ma ndic dabin gwelen ɲatô. Ma êmyaliɲ lau bata sa tôm malac ndi, tôm naɲ gasôm têt am muɲ su. ⁶ Lic bu ɲamalac bocke naɲ am bu kêɲ ti ɲgac bata, naɲ ndê lêt bocdec. In ɲgac naɲ ndê giso mbasi, ma in gêm awhê tigeɲ. In ndê balêkoc sêkêɲ whiɲ Yisu, sêɲgô yom, ma sêsa si lêt malô. Ma bocdinaɲ lau dan oc tôm dom bu sêɲgôliɲ yom pi ɲac. ⁷ Bu ɲgac naɲ ti gôlôwac dabuɲ si ɲagôlôn, naɲ yob Anötö dau ndê gêt, ma bocdinaɲ lic bu in ɲgac naɲ kôm giso dan dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac ɲandê-nga, lau sêndic lau bambaliɲ-nga, lau sênom gêt êɲin ɲac-nga, ma ɲac naɲ atac whiɲ mone kêlêc, naɲ si dan oc tôm dom bu ti ɲgac bata. ⁸ ɲgac ɲayham bu am kêɲ ti ɲgac bata, naɲ ɲamalac kôc lau sa ma êmwasiɲ ɲac-nga, in atac whiɲ mêtê ɲayham ti gêt ɲayham hon, in ɲamalac gauc ɲawa, ma in sa ndê lêt gitêt ti dabuɲ ma timêtê dau ɲapep. ⁹ In sap yom ɲandô dakêɲ whiɲ-nga tôm aposel sêndôhôn, naɲ dôɲ. Ma bocdinaɲ dec in gitôm bu whê yom sa ɲapep bu puc lau dôɲ, ma tôc lau naɲ sêseɲ yom ɲandô, naɲ si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêseɲ yom ɲandô-nga daêsam dec sêmbo. ɲac lau whapaɲ ɲambwa naɲ sêndôhôn yom tasan tu sêɲsau lau-nga. Ma mêtê kain dinaɲ, lau naɲ sêsap lau Israel-nga si †pwac sêsê ɲamlic ɲatô su-nga dôɲ, naɲ sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têt lau dinaɲ bu sênem dau dôɲ. Bu yom naɲ sêndôhôn, naɲ yom so, ma kêɲsôn lau

daêsam si sêkêŋ whiŋ. Ma sêndôhôn yom dau tu sêkôc awa-ŋga ŋambwa. ¹² Nac dau si propet daŋ hoc yom asê pi ŋac ma sôm, “Lau Krit ŋac lau tasan ma lau siŋsêlêc. Nac lau oyom dinda, ma êlêmê seŋ gêŋ ŋawahô.” ¹³ Yom dau iŋ yom ŋandô. Bocdinaŋ sôm yom sêmbalaŋ-ŋga solop têŋ lau Krit naŋ sêndôhôn yom tasan, bu sênem dau kwi ma sêkêŋ whiŋ yom ŋandô. ¹⁴ Ma sêhu lau andô Israel-ŋga si miŋ ŋambwa-ŋambwa hoŋ siŋ, ma sêsôc lau naŋ sêhu yom ŋandô siŋ, naŋ si ŋagôliŋ ŋambwa ŋapu tiyham dom.

¹⁵ Lau naŋ si ŋalôm ŋawasi, naŋ si gêŋ hoŋ oc ŋawasi bocdinaŋ. Magoc lau ti ŋalôm ŋadômbwi naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu dom, naŋ si gêŋ daŋ oc ŋawasi yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Nac si gauc ti ŋalôm ŋadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kain dinaŋ sêsôm bu sênyalê Anötö, magoc ŋac si mêtê tôc asê bu sênyalê iŋ daŋ dom. Nac lau sac sambuc, ma lau daŋgapêc-ŋga. Oc tôm bu ŋac sêkôm gêŋ ŋayham daŋ dom.

2

Pol kêŋ yom têŋ Taitus bu êndôhôn têŋ lau

¹ Taitus, êmdôhôn lau êmkuc yom ŋandô naŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc. ² Êmdôhôn launŋac akwa-kwa bu sênôm gêŋ êŋiŋ ŋac-ŋga dom ma sêmbô gauc ŋawa eŋ, sêtimêtê dau ŋapep, ma sêsa si lêŋ solop eŋ. Puc ŋac dôŋ bu sêsap yom ŋandô dakêŋ whiŋ-ŋga ma mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, ma sêlhac ŋaŋga. ³ Ma ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ, êmdôhôn lauwhê akwa-kwa bu sêsa si lêŋ gitôm lauwhê dabuŋ andô, sêsôm yom bambaliŋ pi lau dom, sênôm wain êŋlêc dom, ma sêti kêdôhônwaga mêtê ŋayham-ŋga. ⁴ Bocdinaŋ ŋac oc sêtôm bu sêndôhôn lauwhê wakuc bu atac whiŋ si launŋaci ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ŋapep, sêsa lêŋ ŋayham ma ŋawasi, sêkôm si gwelen andu-ŋga ŋapep eŋ ma ti atac whiŋ, ma sêsôc si launŋaci ŋapu. Nac bu sêkôm bocdinaŋ, dec oc

tôm dom bu lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêsu Anötö ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliŋ si lêŋ ŋapep. ⁷ Am daôm yob nem lêŋ hoŋ bu ti dôhôn ŋayham bu balêi sêlic ma sêŋkuc. Gêŋ bocke naŋ am bu êmdôhôn têŋ ŋac, naŋ am daôm kôm muŋ, goc ŋac sêlic ma sêŋkuc. Kôm ti ŋandô ma ti nem ŋalôm sambuc eŋ. ⁸ Yob nem whamsuŋ bu sôm yom ŋayham eŋ têŋ ndoc am bu êmdôhôn ŋac, ma bocdinaŋ lau daŋ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinaŋ lau naŋ sêkêŋ kisa am, naŋ oc tôm dom bu sêtap yom daŋ sa bu sêŋgôliŋ pi yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc maya dau.

⁹ Sôm têŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui si yom hoŋ ŋapu, ma sêsôm yom sac daŋ pi ŋac dom. Sênem akiŋ ŋapep, tu bu si ŋadaui sêlic ŋac ŋayham-ŋga. ¹⁰ Nac sênem kaŋ si ŋadaui si gêŋ dom, dec ŋadaui oc atac lu-lu dom bu sêkêŋ gêŋ sip ŋac amba bu sêyob. Nac bu sêkôm si mêtê hoŋ ŋapep, dec lau daêsam oc tac whiŋ bu sêŋgô yom naŋ tandôhôn pi yac neŋ Anötö, naŋ gêm yac si.

Anötö ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô

¹¹ Bu Anötö kêkiŋ Kilisi sip nom meŋ ma mbac ndu tu lau hoŋ-ŋga, ma bocdinaŋ iŋ ndê mwasiŋ atu nem lau si-ŋga meŋ sa tiawê. ¹² Ma mwasiŋ dau gêm yac sa tu lêŋ dambo nom-ŋga, ma kêdôhôn yac bu dapuc dômwêŋ mêtê sac nom-ŋga hoŋ, ma datimêtê dauŋ bu dasa lêŋ gitêŋ ti dabuŋ eŋ. ¹³ Dasap lêŋ dau dôŋ, ma dahôn bêc ŋayham naŋ dakêŋ batan dambo, naŋ yac neŋ Anötö tiwaê ma Ngac Nem Yac Si-ŋga Yisu Kilisi, oc mbu meŋ ti ŋawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêŋ dau tu yac-ŋga, bu nemlhi yac ma êŋgapwêc yac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga, ma bu kôm yac dati iŋ dau ndê lau wakuc. Ma iŋ atac whiŋ bu yac dambo ti lêŋ ŋawasi ma dakêŋ neŋ ŋalôm sambuc tu dakôm mêtê ŋayham-ŋga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hon dindéc têt lau sêkên whin-nga. Êngilí ñac ti ñanga bu sêsôc yom dau ñapu, ma lau nañ sêkôm giso, nañ êmatôc ñac ti ñaclai bocdinañ. Ma yob daôm ñapep bu lau dañ sêpu am dom.

3

Lau sêkên whin-nga si lêt wakuc

¹ Whê sa tiyham têt lau sêkên whin-nga, bu mêtê ñayham bocdec gic ñac ñawaê. Sêsôc gôlinwaga ti lau bata ñapu, ma dañga wambu yom ñapep. Ma ñac sêhê gauc pi mêtê ñayham e sêkôm ñapañ. ² Ñac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêsen dau dom, ma sêkôm mêtê malô têt lau hon. Ma sêmbo ti sêngwiniñ dau ma sêtoc lau hon sa ñapep. ³ Bu kwahic dec yac dasa neñ lêt tiwakuc. Magoc muñ-nga, yac dakên whin su dom, ma dasa lêt gauc mbasi-nga. Yac lau dañanpêc-nga, ma mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mêtê nom-nga kôm yac neñ gauc kênsoñ e tam akiñ mêtê sac dau tac ñawaê. Dambo ti dalic lau ñatô sac ma tam lêmun ñac, ma mêtê atac tec asidôwai-nga gêm yac hon ahuc. ⁴ Tigen tiñambu yac neñ Anötö Nem Yac Si-nga ndê lêt tawalô ti atac whin yac-nga meñ tiawê. ⁵ In gêm yac si, tu yac neñ lêt ñayham dañ-nga dom, magoc tu in dau ndê mêtê tawalô yac-nga. In gêm yac si ñalêt bocdec. In kêgwasin yac neñ mêtê sac hon su dec yac dati lau wakuc, ma Ñalau Dabuñ wê yac dasa neñ lêt tiwakuc. ⁶ Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neñ Ngac Nem Yac Si-nga, dec Anötö kêmwasin yac kêtêc ma kên Ñalau Dabuñ dau sip yac neñ ñalôm. ⁷ In kôm boc-dinañ dec sam yac bu lau gitên, kêtêc in ndê lêt êmwasin yac-nga. Ma kwahic dec yac dawêkain gameñ dandöc tanli ñapañ-nga, nañ dakên batan dambo. ⁸ Yom hon dinañ in yom ñandô ma ñayham tu dakên whin-nga.

Aö tac whin bu am puc aneñ yom hon dôñ têt gôlôwac dabuñ, bu lau hon nañ sêkên whin Anötö, nañ sêyob dau ñapep bu sêkôm mêtê ñayham

ñañ. Lêt dinañ in lêt ñayham ma oc êmwasin lau hon.

⁹ Am ndic ahê lau nañ êlêmê sêsen dau tu yom gauc mbasi-nga, ma tu yom pi abanji si ñaê-nga. Ma ndic ahê lau nañ sêwhê dau kôc ma sêsen dau pi lau Israel-nga si yomsu. Nahu bu ñac si yom hon dinañ ñandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰ Asa nañ bu kôm mêtê whê lau kôc-nga, nañ sôm in. In bu kôm tiyham, goc sôm in tidim lu-nga. Ma in bu sôc ñapu dom, dec am ti lau sêkên whin-nga hon apuc dômwêm in. ¹¹ Am kêtalê su, bu ñamalac kain dinañ ndê lêt kênsoñ, ma in kôm sac. In kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-nga, nahu bu in sap lêt nañ in kêtalê bu lêt so, nañ dôñ.

Yom ñambu-nga

¹² Malô wanñin Atemas me Tikikus têt am loc, ma têt ndoc inlu si dañ hóc asê am, nañ êmsalê sen bu têt malac Nikopolis mweñ ñagahô ma lic aö. Nahu bu aö gauc gêm bu wambo malac dindê têt ndoc uhô-nga. ¹³ Têt ndoc Senas, ngac êmatôc yom-nga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit sin, nañ goc kôm gêt hon bu êmasañ inlu si sen gwanañ. Ma bocdinañ inlu oc sêpônda gêt dañ dom. ¹⁴ Êmdôhôn yac neñ lau sêkên whin-nga bu sêkôm gwelen ñayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau nañ sêpônda dau, nañ sa-nga. Ma bocdinañ ñac si sêkên whin oc nem ñandô. ¹⁵ Lau hon nañ sêmbo sêwhin aö, nañ sêkên si acsalô têt am. Ma aö wandac am bu kên aneñ acsalô têt lau sêkên whin-nga hon nañ atac whin yac. Pômdau ndê mwasin whin mac hon.

Pol ndê bapia têtj Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau inj ngac kêtj whinj Pômdau-nga nan ndöc malac Kolosi, ma inj ngac ti lélôm. Mun-nga Pilemon gêmli ngac danj naê Onesimus bu ti inj ndê ngac akiñ nambwa, magoc malô inj sinj Pilemon ma kölhö gi mbo malac danj. Tinambu Onesimus ngô jawaeñ nayham nanj Pol hoc asê e inj gêm dau kwi ma kêtj whinj Yisu. Inlu sêmbo sêwhinj dau e Pol bu êñkinj Onesimus mbu têtj Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtj inj. Lau Rom-nga si yomsu danj yêc bocdec bu, ngac akiñ bocke nanj sinj ndê nadau ma kölhö su yêc inj, nanj tòm bu nadau ndic inj ndu. Tu dinanj-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac nayham, ma lic inj tòm ngac akiñ dom, magoc tòm asidôwa kêtj whinj-nga danj. Bu kwahic dec ngac dau kêtj whinj Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc nahu sa

¹ Aö Pol, nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac neñ asidôwa, ato bapia dindéc têtj Pilemon, alu mba silip nayham nanj kôm Anötö ndê gwelenj whinj alu. ² Ma yac ato têtj lau sêkêtj whinj-nga nanj êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têtj yac neñ lhuñwê Apia, ma têtj Akipus yac neñ asidôwa nanj kôm gwelenj whinj yac tòm Anötö ndê ngac sinj-nga nayham. ³ Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têtj mac honj.

Pol gêm danje Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc anej mbec honj nalôm, aö gauc gêm am, ma gam danje anej Anötö tu am-nga. ⁵ Nahu bu aö gangô bu am kêtj whinj Pômdau Yisu nanja, ma am atac whinj Anötö ndê lau dabunj honj. ⁶ Aö gatenj mbec bu mwasinj nayham honj nanj yac datap sa yêc Kilisi, nanj

oc lhac am nem gauc namata tòm bêc honj. Ma bocdinañ am nem kêtj whinj oc nem nandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O anej asidôwa, jawaeñ pi am nem mêtê atac whinj lau sêkêtj whinj-nga ti gêm nac sa-nga, dec kôm aö atac nayham atu ma puc aö dôñ.

Pol gêm malô Pilemon ndê nalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aö bu wandac am tu gêtj danj-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtj dau tu Kilisi ndê naê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whinj dauñ-nga, dec wasôm nambwa têtj am. Am kêtjalê aö su, aö ngac andô Pol nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aö bu wanem aö neñ balê Onesimus awha têtj am. Inj ngô mêtê nanj aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêtj whinj dec aö gasam inj bu aö atunjac. ¹¹ Mun-nga inj gêm akiñ am, tigenj inj hu am sinj dec am gêlic inj bu ngac akiñ sac. Magoc kwahic dec inj ti ngac akiñ nayham tòm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aö tac whinj inj nandô, magoc kwahic dec wanjinj inj mbu têtj am loc. ¹³ Aö gandöc gapocwalô tu gwelenj jawaeñ nayham-nga, ma aö tac whinj bu wakôc Onesimus dôñ gacgenj mbo whinj aö bu nem aö sa. Am bu lic nayham bu hu inj sinj bu mbo whinj aö, dec am oc nem aö sa nandô. ¹⁴ Magoc aö gatec bu wakac am bu hu inj sinj têtj aö. Aö atac whinj bu am kôm tu am daôm nem atac whinj-nga. Tu dinanj-nga dec aö oc wakôc inj dôñ bu mbo whinj aö lec dom, bu aö gangô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic nayham bu Onesimus hu am sinj nasawa apê, tu bu inj tap senj ndöc tali napanj-nga sa, ma bocdinañ inj oc mbu loc ma mbo whinj am napanj enj. ¹⁶ Ma inj oc mbo whinj am gitôm ngac akiñ nambwa dom. Kwahic dec inj hôc gêlêc ngac akiñ, inj ti am nem asidôwa tac whinj-nga solop. Aö atac whinj inj ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whinj inj hôc gêlêc. Nahu bu inj am nem ngac akiñ, ma inj am nem asidôwa kêtj whinj Pômdau-nga whinj.

¹⁷ Bocdinaŋ am bu lic aö tøm nem asidôwa dan, dec kôc in sa tøm am kôc aö daun sa. ¹⁸ Giso me tøm bocke naŋ in kôm têt am, naŋ hu sin sip aö amaŋ. ¹⁹ Aö Pol gato yom dindec ŋa aö daun amaŋ, ma aö wasôm têt am bu aö oc waô in ndê tøm têt am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tøm yêc aö bocdinaŋ, ŋahu bu tu aö-ŋga dec am tap seŋ mbo tamli-ŋga sa. ²⁰ O aneŋ asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec oc kôm aneŋ ŋalôm tigahô. ²¹ Aö gato bapia dindec têt am, ma gakêŋ whiŋ bu am oc sôc aneŋ yom ŋapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiŋ, hóc gêlêc gêt naŋ aö gandac, naŋ su.

Yom ŋambu-ŋga

²² Ma gêt dan tiyham. Aö wandac am bu êmasaŋ am nem andu ŋalôm dan gwanan, tu aö waloc wambo-ŋga. Ŋahu bu aö gakêŋ whiŋ bu Anötö oc ŋô mac nem mbec, dec gakêŋ batan bu wahu gapocwalô sin ma wati ŋacleŋ mac. ²³ Epapras naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ kêŋ ndê acsalô têt am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk naŋ sêkôm gwelen sêwhiŋ aö, naŋ bocdinaŋ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin puc mac hoŋ nem ŋalôm dôŋ.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nan to bapia dindéc, nan to ndê ñaê dom, magoc in kêyalê lau Israel-nga si lêt ti sakin akwa, ma yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nan tidôn. Lau ñatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ñatô gauc gêm bu ñgac dan ñaê Apolos to, tigen yac tanyalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganôn lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ñac si sêkên whin-nga, dec ñatô gauc gêm bu sêmbu sêtên si lêt akwa sem akin Anötö-nga sêndi. Tu dinan-nga, ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu puc ñac si sêkên whin Kilisi dôn. In tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hôc gêlêc Anötö ndê anjela si, ma hôc gêlêc Moses ndê bocdinañ. Ma Yisu in ti dabunsigna atu pwac wakuc-nga, nan hôc gêlêc lau Israel-nga si lau dabunsigna pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakin pwac wakuc-nga dau, hôc gêlêc dabunsigna pwac akwa-nga si sakin su bocdinañ.

Bapia dindéc whê sa bu lêt tigen yêc bu lau sêti lau gitên yêc Anötö anjô-nga, nan sêkên whin Yisu Kilisi dau. Tu dinan-nga dec ñamalac nan to bapia dindéc, nan bu êngilí lau bu sêsap si sêkên whin Yisu dôn ñanga. In to yom pi lau hon nan sêkên whin Anötö têt Abraham ndê têt ma men, ma toc ñac sa ti dôhôn ñayham bu lau têt kwahic dec-nga sênkuc. Ma in tôc lêt ñayham têt lau sêkên whin-nga bu sêlhac ñanga têt ndoc ñawapac me kisa tap ñac sa, ma sêsap mêtê atac whin asidôwai-nga dôn.

Yisu tôc Anötö ndê ñawasi asê

* **1:6:** Yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa, nan sêto ña Yom Hibru, ma tinambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenlesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whin ñabatin dan ñanamba, nan tôc asê bu yom dau men akên Septuagint. Têt ñatô yom nan yêc Septuagint ma yom nan yêc Hibru Baibel sêso dau.

¹ Mun-nga Anötö hoc in ndê yom asê têt abanji Israel-nga tidim daêsam ma ñalên daêsam, ña in ndê lau propet. ² Magoc tinambu in kêkin in dau Atungac sip nom men, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têt yac. Anötö kêkin undambê ti nom ma gêt hon ña Atu dau, ma kêkin in ti ñadau bu wêkain gêt hon. ³ Atu dau ndê yom ña-ñac lai yob gêt hon, ma ti ñac si ñahu sêmbo-nga. In kôc Damba Anötö anjô solop, ma dalic Anötö ndê ñawasi atu yêc in. In sip nom men ma kêmasan lêt bu êngwasin yac neñ mêtê sac ñ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anötö ñac lai ti ñawasi ñadau ndê andô-nga.

Anötö toc Atu sa hôc gêlêc anjela su

⁴ Ñalên dinan Anötö toc in ndê Atu sa hôc gêlêc anjela hon su, ma ñaê ti waê nan Anötö kêkin têt in, nan hôc gêlêc anjela hon si su bocdinañ. ⁵ Gauc nem yom nan Anötö gic bata pi kin nan oc wêkain Dawid ndê pôn kin-nga, nan sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aö neñ atungac solop, ma aö gati am Damam.

[BW 2:7]

Ma sêto yom kain tigen pi in bocdec bu:

Aö wati in Damba, ma in oc ti aö Atungac. *[2 Sam 7:14]*

Yom lu dinan gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kain dinan pi anjela dan dom.

⁶ Ma têt ndoc Anötö kêkin Atu mbêc dau sip nom men, nan in sôm yom pi in tôc sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê anjela hon sêpôn haduc têt in ma sêtoc in sa sêndic ñawaê.

*[Diut 32:43 LXX]**

⁷ Anjela dau sem akin Anötö, tôc yom nan in sôm pi ñac bocdec bu:

In kêkin in ndê anjela bu sênem akin in gitôm mbu ma gitôm ya ñawahô. *[BW 104:4]*

⁸ Magoc in̄ toc in̄ Atun̄gac sa kêlêc, ma sôm yom pi in̄ bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlin̄ oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôlin̄ am nem lau ti lêng gitên̄ eñ.

⁹ Am tac whin̄ lêng gitên̄ ma tec lêng sac, ma tu dinan̄-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hóc gêlêc nem asidôwai hon̄ su, ma kên̄ atac ñayham kêsâlê am ahuc, gitôm in̄ kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. [BW 45:6-7]

¹⁰ Ma sêto yom dan̄ tiyham pi Atun̄gac, nan̄ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têng têm ñamata-nga andô, am kêmasan̄ nom ti gêng hon̄, ma undambê in̄ am amam ña-gwelen̄.

¹¹ Nom ti undambê oc sên̄inga, magoc am oc mbo. Gameñ lu dinan̄ oc sêtisac gitôm ñakwê akwa.

¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ñamalac dan̄ kôc ndê ñakwê akwa su ma kêlhuñ sa. Tigen̄ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têm mbo-nga oc pacndê dom bocdinan̄. [BW 102:25-27]

¹³ Ma yom dan̄ tiyham Anötö sôm gic waê in̄ Atun̄gac bocdec bu:

Am ndöc aô aman̄ andô-nga e nditôm aô wakên̄ nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu. [BW 110:1]

In̄ sôm yom kain̄ bocdinan̄ pi an̄jela si dan̄ dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê an̄jela ñac ñalau nan̄ sem akin̄ in̄, ma in̄ kêkin̄ ñac bu sênem akin̄ lau nan̄ sêwêkain̄ mwasiñ sêndöc tali-nga.

2

Dayob dauñ bu daso mwasiñ dandöc tan̄li-nga dom

¹ Tu dinan̄-nga dec yom nan̄ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac dan̄gô ñawaê su, nan̄ dakôc tidôn̄ lhac neñ gauc ñapan̄, bu daso Anötö ndê mwasiñ dom. ² Gauc nem aban̄i Israel-nga nan̄ an̄jela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têng ñac. Yom dau in̄ yom ñambwa dom. Bu ñac si asa nan̄ kêngili yomsu dau ñadan̄, me dan̄gapêc têng Anötö, nan̄ tap ñagêyô sa tu gêng dinan̄-nga.

³ Bocdinan̄ yac lau têm kwahic dec-nga bu dapuc dômwên̄ Anötö ndê mwasiñ atu nan̄ kôm tu nem yac si-nga, dec ñalên̄ mba bu dalhö su yêc in̄ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiñ dau su, ma lau nan̄ sêngô sa in̄ whasuñ solop, nan̄ sic dulu têng yac ma sêpuc dôñ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôñ bocdec bu. In̄ kên̄ ñaclai têng lau nan̄ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêng dalô ti gêng atu-tu tidau-tidau, ma in̄ puc ñac dôñ ña ñalau Dabuñ ndê mwasiñ tidau-tidau, nan̄ gic sam têng ñac tôm in̄ ndê atac whin̄.

Yisu meñ ti ñamalac bu kôm Anötö ndê lêng nem yac si-nga ñandô sa

⁵ Yom pi têm wakuc, nan̄ yac asôm asê su. Ma têng ndoc dau meñ sa, nan̄ goc an̄jela dan̄ oc sênem gôlin̄ dom. ⁶ Magoc gauc nem yom nan̄ ñamalac dan̄ sôm têng Anötö, nan̄ sêto yêc bocdec bu:

Yac ñamalac yac sake dec am gauc gêm yac ñapan̄?

Ma tu sake-nga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ Ñawasi ti waê nan̄ am kên̄ têng yac, nan̄ kêpin̄ bu tap an̄jela dau si sa.

⁸ Ma am kên̄ gêng hon̄ sêsôc yac ñapu. [BW 8:4-6]

Yom nan̄ sôm bu Anötö kên̄ gêng hon̄ sêsôc yac ñamalac ñapu, nan̄ hêganôn̄ gêng hon̄ nan̄ Anötö kên̄. Tigen̄ kwahic dec dalic gitôm gêng hon̄ sêsôc yac ñapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, nan̄ Anötö kêkin̄ sip nom meñ, dec hu ndê waê nan̄ hóc gêlêc an̄jela si su, nan̄ sin̄, ma meñ ti ñamalac. Ma in̄ mbac ndu tu lau hon̄ si sac-nga, kêkuc Anötö ndê lêng êmwasiñ lau-nga, dec Anötö un̄ in̄ sa tiyham, ma kên̄ waê ti ñawasi atu têng in̄. ¹⁰ Bu Anötö tac whin̄ bu êmasan̄ lêng bu lau daêsam sêti in̄ atun̄gaci ti atuwêi, ma sêtap in̄ ndê ñawasi sa. Ma lêng dau ñandô sa bocdec bu, Yisu ti ñamalac ma hóc ñandê atu e mbac ndu. Ma ñalên̄ dinan̄ Anötö gêlic in̄ gitôm solop bu ti ñadau nem lau si-nga. Anötö kêmasan̄ gêng hon̄, ma gêng hon̄

sêmbo tu in-nga, ma bocdinaŋ lêŋ kain dinaŋ gic in ŋawaê solop.

¹¹ Yisu kêkuc lêŋ dinaŋ bu kôm lau sêti dabuŋ, ma lau naŋ sêti dabuŋ kwahic dec sêsam Anötö bu ŋac si Damba sêwhiŋ in. Tu dinaŋ-nga Yisu maya dau dom bu sam ŋac bu in ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têt
aö neŋ asidôwai ti lhuwêi,
ma wanem wê wampiŋ am-nga yêc
gôlôwac dabuŋ aŋgô-nga. [BW
22:22]

¹³ Ma yom daŋ tiyham sôm:
Aö oc wakêtŋ whiŋ Anötö. [Ais
8:17]

Ma daŋ tiyham yêc bocdec bu:
Alic aö dec galhac gawhiŋ balêkoc
naŋ Anötö kêtŋ têtŋ aö. [Ais 8:18]

¹⁴ Balêkoc naŋ Yisu sôm yom dinaŋ hêganônŋ ŋac, naŋ ŋamalac ti dac ma ŋamsôm. Tu dinaŋ-nga dec in ti ŋamalac gitôm ŋac, ma mbac ndu gitôm ŋamalac. Ma in ndê mbac ndu ma tisa akêtŋ lau batê-nga ŋa-ŋahu andô, naŋ bu ku Sadaŋ, naŋ ti ŋac lai dambac ndu-nga ŋadau, naŋ dulu. ¹⁵ Ma lau naŋ sêtöc dambac ndu e gêtŋ dau kôm ŋac sêmbo sêtôm lau naŋ sêndöc gapocwalô ŋapaŋ, naŋ Yisu ndê gwelen dinaŋ kêtŋ gapwêc ŋac su.

¹⁶ Gêtŋ dau tötŋ dau yêc awê bu in kôm tu bu nem aŋela sa-nga dom, magoc in kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Ŋalêtŋ tigenŋ yêc bu Yisu nem in ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ŋapep, ma nem akiŋ ŋac yêc Anötö aŋgô-nga gitôm dabuŋsiga ŋayham naŋ tötŋ bu tawalô ŋac, ma tötŋ bu êmasaŋ lêtŋ bu Anötö suc ŋac si sac kwi-nga. Ma ŋalêtŋ dau bocdec, têtŋ ndoc in mbo nom, naŋ in ti ŋamalac ma mbo gitôm ŋac, ma kêsahê gêtŋ honŋ gitôm ŋac sêŋsahê. ¹⁸ Bu in dau kêsahê ŋawapac lêtôm-nga su, ma tu dinaŋ-nga in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têtŋ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hôt gêtŋc Moses ndê su

¹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai dabuŋ, naŋ datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhiŋ dauŋ, akôtŋ gauc pi Yisu. In têtŋ yac meŋ gitôm aposel gêm Anötö aŋgô, ma ti yac neŋ †dabuŋsiga atu naŋ kalhac Anötö aŋgô-nga tu yac-nga, tötŋ yom naŋ yac dakêtŋ whiŋ ti dahoc asê. Kwahic dec aö bu wasôm têtŋ mac bu akêtŋ in lhac nem gauc ŋamata. ² Anötö kêtŋaliŋ Yisu sa ma in gêm ndê gwelen ŋapep e gic dabiŋ, tötŋ Moses gêm in ndê gwelen ma gêm akiŋ Anötö ndê lau Israel-nga ŋapep eŋ. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hôt gêtŋc Moses ndê su, ma tu dinaŋ-nga dec akêtŋ Yisu lhac nem gauc ŋamata. Ŋalêtŋ tigenŋ, yac datoc ŋamalac naŋ kwê andu, naŋ sa hôt gêtŋc andu naŋ in kwê, naŋ su. ⁴ Bu andu daŋ dau kwê dau dom, ŋamalac kwê-nga mbo. Magoc gêtŋ honŋ ŋahu, naŋ Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelen honŋ ŋapep mbo Anötö ndê lau Israel-nga ŋalôm, ma hoc yom asê gwananŋ pi gêtŋ naŋ tiŋambu Anötö oc tötŋ tiawê. In kôm gwelen dau gitôm Anötö ndê ŋgac akiŋ ŋambwa. ⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê Atuŋgac solop, ma kôm ndê gwelen ŋapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ŋac si ŋagôlônŋ. Ma yac bu dasap neŋ dakêtŋ whiŋ dôtŋ ŋaŋga ti neŋ ŋalôm pêtŋ dôtŋ, ma mayanŋ dauŋ dom pi mwasiŋ naŋ taŋkwê bu datap sa tu Yisu-nga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neŋ dakêtŋ whiŋ dôtŋ-nga

⁷ Tu dinaŋ-nga dec akôtŋ gauc ŋapep pi yom naŋ Ŋalau Dabuŋ sôm, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aŋgô Anötö awaha, ⁸ naŋ ayob bu asônŋ daŋamsuŋ ahuc têtŋ in dom, tötŋ lau Israel-nga sêkôm têtŋ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têtŋ in yêc gameŋ sawa. ⁹ Yêc dinaŋ mac apami sêlic gêtŋ dalô naŋ aö gakôm têtŋ ŋac gitôm yala 40, tigenŋ

sêtec aö ma sêḥsahê aö ḥapan ḥa ḥac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinaḥ-ḥga dec aö atac ḥandê tēḥ lau tēm dinaḥ-ḥga, ma gasôm tēḥ dauḥ, “Ḥac si ḥalôm ḥadandi ḥapan, ma sêsap aö dōḥ dom. Ma sêsa aneḥ lēḥ dom.”

¹¹ Ma tu aneḥ atac ḥandê-ḥga dec kamatiḥ yom tidōḥ bocdec bu, “Ḥac oc sêtap tēm naḥ aö kayaliḥ sa tu sēḥwhaḥ dau-ḥga, naḥ sa dom.” *[BW 95:7b-11]*

¹² Bocdinaḥ aneḥ asidōwai, mac tigeḥ-tigeḥ ayob daôm bu mêtê sac êḥgalôm nem ḥalôm e akēḥ whiḥ gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Ḥadau dom. ¹³ Anḡilí nem asidōwai hoḥ bu sêsap lēḥ gitēḥ dōḥ ma sēyob dau tēḥ mêtê sac, bu kôm ḥac si daḥ ndê ḥalôm ḥadandi sa e iḥ hu Anötö ti ndê lēḥ siḥ dom. Akôm bocdinaḥ tôm bêc hoḥ, bu Anötö kēḥ ḥasawa tēḥ yac bu dasôc iḥ ndê yom ḥapu tēḥ tēm kwahic dec-ḥga. ¹⁴ Bu tēḥ tēm yac dakēḥ whiḥ tiwakuc, naḥ dalḥac ḥaḥga ma taḥkwê Yisu ti dakēḥ whiḥ iḥ ti neḥ ḥalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinaḥ dom e dahu nom dindec siḥ, dec oc tôm dom bu dawêkaiḥ Anötö ndê mwasiḥ atu, naḥ gic lau naḥ sêti Kilisi ndê, naḥ ḥawaê. ¹⁵ Gauc nem yom naḥ Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anḡô Anötö awḥa, naḥ ayob bu asōḥ daḥamsuḥ ahuc tēḥ iḥ dom, tôm lau Israel-ḥga sêkôm tēḥ ndoc sêli dau sa tēḥ iḥ. *[BW 95:7b-8]*

¹⁶ Anḡô su naḥ! Lau naḥ sēḥḡô Anötö awḥa magoc sêli dau sa tēḥ iḥ, ḥac asa? Ḥac lau naḥ Moses wê ḥac sêsa akēḥ gameḥ Isip-ḥga sêmeḥ. ¹⁷ Ma lau naḥ Anötö tac ḥandê tēḥ ḥac gitôm yala 40, ḥac asa? Ḥac lau naḥ sêkôm sac ḥapan, ma sêmbac ndu sēyêc gameḥ sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatiḥ yom tidōḥ pi ḥac, ma sôm bu ḥac oc sêtap tēm naḥ iḥ kêyalīḥ sa tu sēḥwhaḥ dau-ḥga, naḥ sa dom? Iḥ sôm yom dinaḥ ḥêganōḥ lau naḥ daḥḡapêc tēḥ iḥ. ¹⁹ Yom dau tōc tiawê

tēḥ yac bu ḥac sêtôm dom bu sêtap iḥ ndê tēm sēḥwhaḥ dau-ḥga sa, ḥahu bu ḥac sêkēḥ whiḥ dom.

4

Anötö oc kēḥ lau sêkēḥ whiḥ-ḥga sēḥwhaḥ dau

¹ Yom naḥ Anötö gic bata pi tēm tu iḥ ndê lau sēḥwhaḥ dau-ḥga, naḥ gacgeḥ yêc. Tu dinaḥ-ḥga dayob dauḥ ḥapep bu Anötö lic yac hoḥ datôm bu datap mwasiḥ dau sa, ma yac neḥ daḥ so ḡēḥ dau dom. ² Bu ḥawaê ḥayham pi ḡēḥ naḥ Anötö gic bata, naḥ yac daḥḡô su, ḡitôm abanī Israel-ḥga sēḥḡô yom naḥ iḥ gic bata tēḥ ḥac. Ḥac sēḥḡô, magoc sêkēḥ whiḥ dom, ma bocdinaḥ yom dau ḡēm ḥac sa dom.

³ Bu yac lau naḥ dakēḥ whiḥ, naḥ datôm bu datap Anötö ndê mwasiḥ taḥwhaḥ dauḥ-ḥga sa, magoc lau naḥ sêkēḥ whiḥ dom, naḥ oc sêso, tôm Anötö ndê yom naḥ sêto yêc bocdec bu:

Tu aneḥ atac ḥandê-ḥga dec kamatiḥ yom tidōḥ bocdec bu, “Ḥac oc sêtap tēm naḥ aö kayaliḥ sa tu sēḥwhaḥ dau-ḥga, naḥ sa dom.” *[BW 95:11]*

Tēm dau Anötö kêmatiḥ tidōḥ tēḥ ndoc iḥ kēḥ undambê ti nom, ma gic dabiḥ ḡēḥ hoḥ. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom naḥ sêto yêc, naḥ sêto yom daḥ pi bêc ti-7-ḥga bocdec bu:

Tēḥ bêc ti-7-ḥga Anötö ndê gwelen hoḥ pacndê, ma iḥ kêwhaḥ dau. *[Gen 2:2]*

⁵ Ma iḥ sôm yom pi lau daḥḡapêc, tôm yom naḥ gato yêc ḥahô-ḥga su, naḥ yêc bocdec bu:

Ḥac oc sêtap tēm naḥ aö kayaliḥ sa tu sēḥwhaḥ dau-ḥga, naḥ sa dom. *[BW 95:11]*

⁶ Bocdinaḥ Anötö ndê mwasiḥ taḥwhaḥ dauḥ-ḥga gacgeḥ yêc tu bu lau tēm kwahic dec-ḥga sêtap sa-ḥga. Anötö gic bata mwasiḥ dau tēḥ abanī Israel-ḥga, ma sēḥḡô ḥawaê ḥayham pi ḡēḥ dau, magoc sêtap sa dom, ḥahu bu ḥac daḥḡapêc tēḥ iḥ. ⁷ Ma tiḥambu yala daêsam ḡiḥga su, goc Anötö sôm ndê

yom sa Kiṅ Dawid whasuṅ, tòm gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu aṅgô Anötö awha, naṅ ayob bu asôṅ daṅamsuṅ ahuc tēṅ iṅ dom. [BW 95:7b-8]

Gēṅ dau tōc asê bu Anötö kêmatin tēm wakuc bu lau sēṅgô iṅ awha ma sēsôc ṅapu, dec sêtap iṅ ndê mwasiṅ sēṅwhaṅ dau-ṅga sa. Ma tēm dau, iṅ bēc dau dindec.

⁸ Yom hoṅ dinaṅ hêganôṅ tēm naṅ Josua wê abanṅi Israel-ṅga sēsôc gameṅ Kanan-ṅga si dom. Bu bocdinaṅ, dec Anötö oc sôm yom tiṅambu, pi tēm daṅ tiyham tu dakêṅ daṅaṅ iṅ ndê awha-ṅga lec dom. ⁹ Tu dinaṅ-ṅga taṅyalê bu Anötö ndê lau si tēm sēṅwhaṅ dau-ṅga gacgeṅ yêc, tòm bēc ti-7-ṅga naṅ Anötö dau kêwhaṅ dau. Ma yac lau tēm kwahic dec-ṅga datôm bu datap tēm dau sa. ¹⁰ Bu asa naṅ tap Anötö ndê mwasiṅ êṅwhaṅ daṅ-ṅga sa, naṅ kêwhaṅ dau yêc iṅ dau ndê gwelen,* tòm Anötö dau kêwhaṅ dau tēṅ ndoc iṅ ndê gwelen kêṅ undambê ti nom-ṅga pacndê. ¹¹ Tu dinaṅ-ṅga dec taṅsahê ṅaṅga bu datap mwasiṅ dinaṅ sa, ma dayob daṅ ṅapep bu yac neṅ daṅ daṅgapêc tēṅ Anötö ndê yom, ma peṅ tòm abanṅi Israel-ṅga dom.

¹² Yac datôm dom bu taṅsau Anötö. Bu iṅ ndê yom iṅ gitôm gēṅ tali, ma kôm gwelen ti ṅaclai mbo. Yom dau iṅ ṅamata hōc gêlêc bienṅ ṅamata daṅga lu-lu su, naṅ gitôm bu kuṅ yac ma sê yac neṅ ṅalôm ṅagêṅ hoṅ kic-kic. Ma ṅalêṅ tigeṅ Anötö ndê yom gitôm bu êṅsahê yac neṅ gauc ti gēṅ hoṅ naṅ yêc yac neṅ ṅalôm ma kôm gwelen pi yac neṅ gatuj. ¹³ Gēṅ nom-ṅga me undambê-ṅga daṅ oc tòm bu siṅ dau tēṅ Anötö dom. Kwahic dec iṅ gêlic gēṅ hoṅ yêc awê eṅ, ma tēṅ tēm ṅambu-ṅga yac tigeṅ-tigeṅ oc dalhac iṅ aṅgô-ṅga bu dawhê gēṅ hoṅ naṅ dakôm, naṅ sa tēṅ iṅ.

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôṅ lau sêmbac ndu ma sēṅwhaṅ dau yêc gwelen nom-ṅga lec dom. Iṅ hêganôṅ lau naṅ sêtap Anötö ndê mwasiṅ nem ṅac si-ṅga sa, ma sēṅyalê bu iṅ gêlic ṅac tòm lau gitêṅ tu ṅac si sêkêṅ whiṅ-ṅga. Bocdinaṅ sēṅwhaṅ dau yêc gwelen naṅ ṅac dau sêkôm muṅ-ṅga, naṅ sêṅsahê bu sêti lau gitêṅ ṅa ṅac dau si licwalô, ma ṅa lēṅ yomsu-ṅga.

Yisu ti yac neṅ dabuṅsiga atu

¹⁴ Yac neṅ dabuṅsiga atu mbo, naṅ Yisu, Anötö Atu dau. Iṅ pi undambê gi su ma kalhac Anötö aṅgô-ṅga. Bocdinaṅ iṅ ṅayham bu yac gauc nem iṅ ṅapaṅ tu bu puc yac dōṅ ma dasap yom ṅandô naṅ lau sêkêṅ whiṅ-ṅga sêhoc asê pi Kilisi, naṅ dōṅ ṅaṅga. ¹⁵ Bu yac neṅ dabuṅsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hoṅ tòm yac taṅsahê, magoc iṅ kôm sac daṅ dom. Bocdinaṅ dec iṅ gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinaṅ-ṅga datigasuc yac neṅ mwasiṅ ṅadau Anötö ti neṅ atac pa su, tu bu datap iṅ ndê tawalô sa-ṅga, ma tu datap iṅ ndê mwasiṅ sa bu puc yac dōṅ tēṅ tēm bocke naṅ lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuṅsiga nom-ṅga

¹ Lau Israel-ṅga sēṅyaliṅ lau sa sêti si dabuṅsiga atu-tu bu sênem akiṅ Anötö sênem ṅac aṅgô, ma bu sêkêṅ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ṅagêyô-ṅga. Ma ṅac bocke naṅ sēṅyaliṅ iṅ sa ti dabuṅsiga atu, naṅ ṅamalac gitôm iṅ ndê asidôwai Israel-ṅga. ² Iṅ ndê gauc ti licwalô gitôm ṅac si, ma bocdinaṅ iṅ gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô tēṅ lau gauc pôc ma lau naṅ sēṅkuc Anötö ndê lēṅ ṅapep dom. ³ Ma tu iṅ gitôm iṅ ndê asidôwai nom-ṅga, dec iṅ gic waê bu kêṅ da ya ô dau ndê sac ṅagêyô, ma tu lau si-ṅga bocdinaṅ. ⁴ Gwelen dabuṅsiga-ṅga iṅ gwelen tiwaê, ma oc tòm dom bu ṅamalac daṅ kôc gwelen dau sa tòm iṅ dau ndê atac whiṅ. Anötö bu êṅyaliṅ iṅ sa tòm iṅ kêgalêm ti kêyaliṅ Aron sa, dec oc tòm bu iṅ ti dabuṅsiga atu.

Kilisi ndê gwelen dabuṅsiga-ṅga

⁵ ṅalêṅ tigeṅ Kilisi po dau sa bu ti dabuṅsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêyaliṅ iṅ sa, ma sôm yom tēṅ iṅ, tòm sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neŋ atungac solop, ma aô gati am Damam.

[BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom danŋ tiyham naŋ sôm têtŋ Kilisi bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga, naŋ kêtuc dabuŋsiga atu Melkisedek.*

[BW 110:4]

⁷ Têtŋ ndoc Yisu meŋ mbo nom tôm ŋamalac, naŋ inŋ teŋ mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têtŋ Anötö, naŋ ndê ŋaclai yêc tôm bu êngaho inŋ su yêc ŋandê dambac ndu-ŋga. Ma tu inŋ toc Anötö sa ma sôc inŋ ndê yom hoŋ ŋapu-ŋga, dec Anötö kôc inŋ ndê mbec sa. ⁸ Yisu inŋ Anötö ndê Atu yomandô, tigenŋ inŋ meŋ ti ŋamalac, ma ŋandê naŋ inŋ hôt dec kêtôhônŋ inŋ pi lêtŋ danŋ wambu Anötö-ŋga. ⁹ Lêtŋ dinaŋ gic dabinŋ inŋ bu ti lau naŋ danŋa wambu inŋ, naŋ si ŋahu sêtap Anötö ndê mwasiŋ nem ŋac si, ti sêndôc tali ŋapaŋ-ŋga sa. ¹⁰ Ma bocdinaŋ dec Anötö kêtalinŋ inŋ sa ti lau si dabuŋsiga atu, naŋ kêtuc Melkisedek.

Dayob daun bu dakêtŋ whiŋ tôm balêkoc dedec ŋapaŋ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-ŋga, magoc yac alic bu mac nem danŋamsuŋ kwa ŋanŋa, ma oc tôm dom bu mac anyalê yom dau ŋapep. ¹² Bu mac akêtŋ whiŋ ŋasawa baliŋ su, ma oc tôm bu mac andôhônŋ yom ŋandô pi Kilisi têtŋ lau ŋatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom naŋ sêndôhônŋ têtŋ lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga wakuc, ma tu dinaŋ-ŋga mac apônnda lau bu sêndôhônŋ mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋapaŋ, ma sêtôm dom bu sêneŋ gö me bockoc. ¹³ Ma lau naŋ sêtôm balêkoc dedec naŋ sênôm su ŋambwa, naŋ sêtôm dom bu sênyalê mêtê bocke inŋ mêtê gitêtŋ me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau naŋ sêsap Anötö ndê yom dôtŋ ma sêndôhônŋ ŋapaŋ, naŋ sêtôm bu sênyalê

ŋayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu naŋ sêneŋ gêtŋ danenŋ-ŋga ŋanŋa.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi naŋ tandôhônŋ têtŋ lau naŋ sêkêtŋ whiŋ ti-wakuc. Tandôhônŋ ŋac bu sênem si ŋalôm kwi, ma sêhu mêtê sac naŋ gic waê bu sêniŋga, naŋ siŋ, ma sêkêtŋ whiŋ Anötö. Tandôhônŋ ŋac pi busanŋu ma pi mêtê dakêtŋ amanŋ sac lau-ŋga, yom datisa akêtŋ lau batê-ŋga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôt lau-ŋga, naŋ inŋ oc kic ŋac si yom pi gameŋ bocke bu sêndôc ŋapaŋ-ŋga. Magoc yom hoŋ dinaŋ gic lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga wakuc ŋawaê, ma aô tac whiŋ bu dasôm yom kainŋ dinaŋ ŋapaŋ dom. Aô tac whiŋ bu dalom yom naŋ gic lau sêkêtŋ whiŋ ŋanŋa-ŋga ŋawaê. ³ Ma Anötö bu lic ŋayham, dec yac oc dakôm bocdinaŋ.

Puc dahu neŋ dakêtŋ whiŋ siŋ dom-ŋga

⁴ ŋamalac naŋ bu kêtŋ whiŋ Yisu, magoc tiŋambu puc dômbwê inŋ, naŋ dec oc ŋalêtŋ ŋawapac bu danem inŋ kwi tiyham. Yomandô. Asa naŋ kêtalê Kilisi ndê ŋawaê ŋayham tidôtŋ su, ma tap mwasiŋ undambê-ŋga sa, ma kôt ŋalau Dabuŋ su, ⁵ ma ŋgô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom ŋayham, ma gêlic Anötö ndê ŋaclai atu naŋ inŋ oc tôt tiawê têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga, ⁶ magoc tiŋambu tec gêtŋ hoŋ dinaŋ ma hu ndê kêtŋ whiŋ siŋ, dec oc ŋalêtŋ ŋawapac bu danem inŋ kwi tiyham. Bu inŋ kêsahê mwasiŋ hoŋ dinaŋ su, magoc tiŋambu puc dômbwê, naŋ tôm inŋ dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-ŋga, ma su inŋ susu yêc lau hoŋ anŋô-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga dec inŋ gic waê bu niŋga.

⁷ ŋamalac naŋ kêsahê Anötö ndê mwasiŋ tidau-tidau, ma sa ndê lêtŋ kêtuc Anötö ndê atac whiŋ, naŋ gitôm ôm naŋ u gic sip ŋapaŋ e gêm ŋandô

* **5:6:** Aron ti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga hoŋ sêsa akêtŋ Liwai ndê toŋ, magoc Yisu sa akêtŋ Juda ndê toŋ kêtuc inŋ apaŋgac Kiŋ Dawid. Melkisedek bocdinaŋ inŋ sa akêtŋ Liwai ndê toŋ dom. Inŋ Kiŋ Salem-ŋga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam inŋ bu Anötö ŋaclai ti ŋawasi ŋadau ndê dabuŋsiga. Tu dinaŋ-ŋga dec ŋac naŋ to Hibru sam Yisu bu dabuŋsiga kêtuc Melkisedek.

ņayham tu ņadau-ņga. Anötö oc nem mbec ņamalac kaiņ dinanņ. ⁸ Ma ôm naņ u gic sip ņapaņ, magoc kwan ņakwa-ņakwa ņambwa hóc ahuc, naņ ôm ņadau oc lic bu nom sac, ma pucbo iņ bu tisac, ma kêņ ya neņ su.

⁹ O yac mba lau atac whiņ-ņga, yac asôm yom dinanņ bu akêņ puc mac, magoc yac akêņ whiņ bu mac oc asa nem lêņ ņapep, ma akôm mêtê naņ gic lau naņ sêtap Anötö ndê mwasiņ nem ņac si-ņga sa su, naņ ņawaê. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitêņ eņ, ma gwelen naņ mac akôm ņapaņ am iņ aņgô, tu bu anem akiņ lau dabuņ, ma atóc nem atac whiņ ņac-ņga asê, naņ iņ oc tôm dom bu êņlihiņ siņ. ¹¹ Yac atac whiņ bu mac lau tigeņ-tigeņ asap nem lêņ ņayham dinanņ dôn ņapaņ. Akôm bocdinaņ e mac nem têm ambo nom-ņga pacndê, dec mac oc atap mwasiņ atu naņ mac akêņ batam ambo, naņ sa. ¹² Yac atec bu mac lic ņakam sa e mac nem akêņ whiņ ņandô mba. Akôc gauc pi lau naņ sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkêņ whiņ dôn e sêtap mwasiņ atu naņ Anötö gic bata têt ņac, naņ sa. Aņkuc lau kaiņ dinanņ si lêņ, bu iņ dônôn ņayham.

Yom naņ Anötö gic bata, naņ tidôn su

¹³ Gauc nem yom naņ Anötö gic bata têt Abraham. Anötö puc yom dau dôn ņa iņ dau ndê ņaê, ņahu bu ņaê daņ naņ hóc gêlêc iņ ndê ņaê su, naņ yêc dom. Iņ gic bata yom têt Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aö wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sêņsôwec sêti daêsam ņandô. [*Gen 22:17*]

¹⁵ Ma tiņambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôn yom dau ņandô e iņ tap sa.

¹⁶ Mac anyalê lau nom-ņga si lêņ sêmatiņ yom tidôn-ņga. Ȧac oc sêta ņamalac naņ ndê ņaclai hóc gêlêc ņac dau si su, naņ ndê ņaê asê tu bu sêpuc si yom dôn-ņga. Ma ņalêņ dinanņ oc tôm dom bu ņamalac daņ sêô ņac si yom me sêseņ su. ¹⁷ Ma ņalêņ tigeņ

Anötö puc yom naņ iņ gic bata têt Abraham, naņ dôn ņa iņ dau ndê ņaê. Ȧahu bu iņ bu tóc asê têt yac lau naņ dawêkaiņ yom naņ iņ gic bata têt Abraham, naņ ņa-ņandô, bu iņ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêņ naņ iņ gic bata tu êmwasiņ yac-ņga. ¹⁸ Ȧalêņ dinanņ Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dôn. Iņ gitôm dom bu seņ gêņ lu dinanņ su, me êņsau yac. Ma bocdinaņ yom dau gitôm bu puc yac lau naņ datêņ Anötö ta, ma taņkwê iņ bu nem yac sa, naņ dôn. Dalhac ņaņga, ma dahôn ņandô ņayham naņ dakêņ batan dambo, naņ ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰ Ȧandô ņayham naņ dakêņ batan dambo, naņ ņahu Yisu Kilisi. Ma yac neņ dakêņ batan iņ gitôm aņga ņadehe naņ ndôc teņ, ma teņ yac dôn dalhac teņ. Ma po aņga-ņga sô yac dôn tam damiņ Yisu. Ma tôm lau Israel-ņga si dabuņsiga ņamata-ņga sip po baliņ ņambu-ņga yêc Anötö ndê lôm dabuņ bu sôc Ȧalôm Dabuņ Andô ndi, dec Yisu muņ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö aņgô-ņga gitôm yac neņ dabuņsiga atu. Bu iņ ti yac neņ dabuņsiga naņ kêkuc Melkisedek, ma iņ oc mbo ņapaņ.

7

Yom pi dabuņsiga atu Melkisedek

¹ Melkisedek iņ Kiņ Salem-ņga, ma Anötö, Ȧaclai ti Ȧawasi Ȧadau ndê dabuņsiga atu. Iņ tap Abraham sa ma gêm mbec iņ têt ndoc Abraham ku kiņ naņ sêņgaho iņ nêsip Lot su, naņ dulu, ma kêsêlêņ bu mbu têt iņ ndê gameņ ndi. ² Ma Abraham whê wapa naņ iņ kêgaho su yêc kiņ dinanņ amba, naņ kôc gi toņ amanlu, dec kêņ toņ daņ têt Melkisedek, ma iņ dau kôc toņ 9. Ȧaê Melkisedek ņahu bu Kiņ Lêņ Gitêņ-ņga, ma ņaê Kiņ Salem-ņga ņahu bu Kiņ Yom Malô-ņga. ³ Yêc Anötö ndê yom naņ sêto yêc, naņ datap yom daņ sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si ņadênaņ dom. Ma datap yom daņ sa pi iņ ndê bêc dinda kôc iņ-ņga me bêc mbac

ndu-nga dom. Magoc tòm Anötö ndê Atu nan mbo napan, ma in ndê tèm oc pacndê dom, nan dalic Melkisedek gitôm dabujsiga mbo napan-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabujsiga akêñ Liwai ndê toñ, nan su

⁴Alic gêñ nan tõe asê bu Melkisedek in dabujsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-nga hon si damba, magoc in toc Melkisedek sa têt ndoc in whê wapa nan in kêgaho su yêc nacyo amba, nan kõe gi ti toñ amanlu, ma kêt toñ dan têt in. ⁵Ma gauc nem lau akêñ Liwai ndê toñ, nan sêti dabujsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga hon sêsa akêñ Abraham, magoc nac si yomsu dan sôm tidôn bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêñ kõe ndi toñ amanlu, ma sêkêt toñ dan têt lau Liwai. ⁶Magoc Melkisedek, nan sa akêñ Liwai ndê toñ dom, nan kõe wapa toñ dan yêc nac hon apannac Abraham, nac nan Anötö kêmatin pwac whin in. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷Ma yac hon tanyalê bu namalac nan gêm mbec lau natô, nan ndê waê hôc gêlêc lau nan in gêm mbec, nan si su. ⁸Ma alic su nan. Lau dabujsiga akêñ Liwai ndê toñ sêkõe wapa toñ dan yêc nac si asidôwai Israel-nga, magoc nac sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kõe wapa toñ dan yêc nac hon si apannac Abraham, ma datap yom dan sa pi Melkisedek ndê bêc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan dom. ⁹Ma gêñ dan whin. Liwai ndê lau wakuc nan sêti dabujsiga ma sêkõe wapa toñ dan yêc lau Israel-nga, nan oc tøm bu dasôm bu nac dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêt wapa toñ dan têt in. Nahu bu lau Liwai si apannac Abraham kêt wapa toñ dan têt Melkisedek gêm nac hon angô. ¹⁰Bu têt tøm Melkisedek tap Abraham sa, nan Liwai dau yêc Abraham ndê dac dôn yêc.

Yisu ndê gwelen dabujsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹Aron ma lau hon akêñ Liwai ndê toñ nan sêti dabujsiga Israel-nga, nan

si sakin nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakin dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinan-nga dec Anötö kêt Yisu ti dabujsiga nan ndê sakin kêtuc lau Liwai si dom, magoc kêtuc Melkisedek ndê. ¹²Anötö kêt sakin wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinañ dec in gic waê bu kêt yomsu wakuc bu puc sakin wakuc dau dôn. ¹³Bu Yisu, nan yom dindêc hêganôn, nan sa akêñ Liwai ndê toñ dom. In sa akêñ lau Israel-nga si toñ dan dau-nga, nan si dan ti dabujsiga dom. ¹⁴Mba. Yac tanyalê su bu yac nen Pômdau sa akêñ Juda ndê toñ. Ma Moses to yom dan nan hêganôn lau akêñ Juda ndê toñ bu sêti dabujsiga-nga lec dom. ¹⁵Magoc Yisu ti dabujsiga kêtuc Melkisedek, dec tõe asê tiawê bu in dabujsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶Yisu ti dabujsiga kêtuc yomsu nan kêt gwelen dau têt Liwai ndê wakuc tawasê, nan dom. Magoc in ti dabujsiga tu nac lai mbo tali napan-nga nan Anötö kêt têt in-nga. ¹⁷Bu Anötö ndê yom whê gêñ dau sa, tøm sêto yêc bocdec bu:

Am dabujsiga mbo napan-nga,
kêtuc dabujsiga atu Melkisedek.
[BW 110:4]

¹⁸Bocdinañ yomsu akwa nan hêganôn lau Liwai si gwelen dabujsiga-nga, nan Anötö sen su. Nahu bu yomsu dau ndê nannga mba, ma tøm dom bu nem lau dan sa. ¹⁹Yomandô. Sakin pwac akwa-nga dinañ gic dabin gêñ dan me køm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakin dabujsiga-nga hôc gêlêc sakin akwa dinañ su, ma gêm nandô nayham tu dakêt batan-nga, ma ti lêt datigasuc Anötö-nga.

²⁰Ma Anötö sôm tidôn bu Yisu oc ti dabujsiga bu mbo napan. In kêmatin yom bocdinañ pi lau dabujsiga nan sêsa akêñ Liwai ndê toñ, nan dom. ²¹Magoc in kêmatin yom têt Yisu, tøm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôn su, ma in oc sen yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, "Am dabujsiga mbo

napañ-nga.” [BW 110:4]

²² Bocdinañ Anötö kêmatin pwac wakuc nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma in sôm yom tidôn pi Yisu, dec kêyalin in sa ti pwac wakuc dau nãdau.

²³ Dabuñsiga daêsam sem gwelen sêmbo pwac akwa napu, nahu bu dan bu mbac ndu, nañ dan oc kôc in ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelen dabuñsiga-nga oc yêc napañ, nahu bu in mbo tali napañ. ²⁵ Ma bocdinañ lau nañ sêtigasuc Anötö tu in-nga, nañ Yisu gitôm andô bu nem nac si. Nahu bu in mbo tali napañ, ma tôm bu nem nac awha têt Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neñ dabuñsiga atu Yisu. In dabuñ, in ndê giso mbasi, in ndê lêt nãwasi eñ, ma Anötö toc in sa hóc gêlêc lau sac nom-nga ma kôc in sa pi undambê gi. Tu dinañ-nga dec in ðdabuñsiga nayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuñsiga nom-nga h on sêkêt da ya tu sac-nga tôm bêc hon. Sêkêt tu nac dau si sac-nga mun, goc sêkêt tu lau natô si-nga kêkuc. Magoc Yisu in bocdinañ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kêt dau ti da tu lau si sac-nga dim tigen eñ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyalin lau sa sêti lau Israel-nga si dabuñsiga atu-tu, nañ sêpônãdã gauc ti licwalô, tôm nac si asidôwai nom-nga. Magoc Yisu, nañ tinãmbu Anötö sôm yom tidôn dec kêyalin in sa ti yac neñ dabuñ-siga, nañ Anötö dau ndê Atu. Ma i ñ gic dabin Anötö ndê lêt nem yac si-nga, dec ti dabuñsiga nayham andô, nañ oc mbo napañ.

8

Yisu in dabuñsiga pwac wakuc-nga

¹ Yom hon nañ yac asôm, nañ nahu bocdec. Yac neñ ðdabuñsiga atu mbo, nañ ndöc Anötö Nãwasi ti Nãclai Nãdau ndê andô-nga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakin mbo lôm dabuñ nañ ñamalac sêkwê, nañ dom, magoc mbo lôm dabuñ ñandô nañ Pômdau dau

kwê kalhac undambê. ³ Dabuñsiga atu-tu hon nañ lau Israel-nga sênyalin nac sa, nañ si gwelen bu sêkêt da danãe ti da ya ô sac-nga. Tu dinañ-nga dec Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, nañ gic waê bu kêt da bocdinañ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuñsiga dom, bu dabuñsiga nom-nga nañ sêkôm gwelen sêkêt da-nga tôm yomsu sôm, nañ dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuñ nañ dabuñsiga nom-nga sêkôm gwelen sêmbo, nañ gitôm ñagatu ñambwa, nañ gêm dôhôn lôm dabuñ undambê-nga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuñ sa, nañ Anötö gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasañ gêt hon ênkuc ñagatu nañ gatôc têt am yêc Lóc Sainai. [Eks 25:40]

⁶ Magoc sakin nañ Anötö kêt têt Yisu, nañ hóc gêlêc dabuñsiga pwac akwa-nga si sakin. Bu pwac wakuc nañ Yisu ti ña-ñgac ñalhu-nga, nañ hóc gêlêc pwac akwa su. Ma gêt nañ pwac wakuc gic bata bu datap sa, nañ hóc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anãgô su nañ. Pwac ñamata-nga bu ña-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatin pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anötö gêlic ñagôlin pwac akwa-nga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su nañ. Bêc oc men sa, nañ aô oc wamatin pwac wakuc wawhin lau Israel-nga ma lau ðJuda-nga.* ⁹ Oc tôm pwac nañ kamatin gawhin nac si apai têt ndoc aô aman wê nac sêsa akêt gamen Isip-nga sêmen, nañ dom.

Ñac sêsôc aô neñ yom pwac dinañ-nga napu dom, ma tu dinañ-nga dec aô Pômdau gasôm bu wapuc dômwêt nac.

¹⁰ Magoc têt têt pwac akwa-nga pacndê, nañ aô Pômdau, oc wamatin pwac wakuc wawhin lau

* **8:8:** Lau hon nañ Anötö kêyalin nac sa sêti in ndê, nañ dasam nac bu lau Israel-nga. Magoc mun-nga sêwhê dau kôc gi ton lu, nañ sêsam bu Israel ma Juda, ma ton tigen-tigen sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin nac-nga. Alic 1 Kin 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

Israel-nga, nan bocdec bu. Aö oc wakêñ neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aö oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aö neñ lau.

¹¹ Têñ dinan, oc tòm dom bu ñamalac dan êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpañ in-nga, ma sôm têtñ ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Nahu bu aö neñ lau hon oc sêñyalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhin.

¹² Ma aö oc tanwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.” *[Jer 31:31-34]*

¹³ Anötö sam gêtñ dau bu pwac wakuc, ma ñalêñ dinan in têt asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêtñ nan tiakwa su, nan kêpin bu hê su niñga.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakin

¹ Têtñ têtñ Anötö kêmatin pwac ñamata-nga whin lau Israel-nga, nan in kêtñ yomsu pi lêtñ sênem akin in-nga, ma pi ñbac dabuñ nan sêkwê yêtñ nom. ² Nalôm lu sêyêtñ bac dabuñ ñalôm. Nalôm ñamata-nga sêsam bu Nalôm Dabuñ, ma yakain ti den da-nga ma bolom da-nga sêyêtñ ñalôm dinan. ³ Ma sêkêtñ po baliñ d an kêtgalêtñ bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kêtñ. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Nalôm Dabuñ Andô. ⁴ Yêtñ ñalôm tilu-nga, alta gol nan sêkêtñ da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêtñ. Apa dau sêmasan ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkêtñ lôñ gol dan ti bolom mana, ma Aron ndê têtñ nan mun-nga ñasili puc pi men, ma hoc lu nan Anötö to yomsu amanlu pi, nan sêyêtñ apa pwac-nga dau ñalôm. ⁵ Sêmasan anjela ñagatu lu nan sêsam bu anjela Anötö ndê ñawasi-nga, nan sêlhac apa dau ñahô. Sêmasan inlu ñamakê galam kêtgatôc apa dau ñampêlhu nan sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nan ahuc. Ma gêtñ daêsam yêtñ, magoc

tòm dom bu yac awhê sa yêtñ bapia dindec.

⁶ Têtñ ndoc sêmasan gêtñ hon dinan su, nan dabuñsiga sem si gwelen sêsôc sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga têtñ bêtñ hon. ⁷ Magoc ñdabuñsiga ñamata-nga tawasê sôtñ ñalôm tilu-nga, ma sôtñ tidim tigen yêtñ yala tigen ñalôm. Ma têtñ bêtñ tigen dinan, in sôtñ gi ma kêtñ dac têtñ, bu kêtñ ti da tu sac-nga. In kêtñ tu dau-nga, ma tu sac nan Anötö ndê lau sêñyalê dom ma sêkôm-nga. In bu kêtñ dac dom, dec oc têtñ dom bu in sôtñ ndi. ⁸ Nalêñ dinan Nalau Dabuñ bu whê yom sa têtñ yac pi pwac akwa bocdec bu. In têtñ asê bu ñalêñ mba bu lau sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi, têtñ têtñ dabuñsiga sêñkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabuñ pwac akwa-nga kalhac dôn kalhac.

⁹ Sakin pwac akwa-nga dinan in ti dôhôn têtñ yac lau têtñ kwahic dec-nga. Ma têtñ asê têtñ yac bu da danje ti da ya nan dabuñsiga sêkêtñ tu lau-nga, nan gitôm dom bu kôm lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-nga. ¹⁰ Bu sakin dinan ti ña-yomsu hon hêtganôn gêtñ danen ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêtñ sêñgwasin dau ñawasi sa yêtñ Anötö angô-nga. Ma gêtñ hon dinan in gêtñ ñamlic-nga ñambwa, bu yêtñ e pwac wakuc nan Anötö kêtñ tu nem gôlin yac-nga, nan men sa sù nan.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-nga

¹¹ Magoc Kilisi men ti dabuñsiga atu, nan ndê sakin ña-ñandô ñayham men sa su. Ma lôm dabuñ nan in sôtñ gi, nan ñayham kêtñ ma hôtñ gêtñ lôm dabuñ nan ñamalac amba sêkwê kalhac nom dindec, nan su. ¹² In gacgen sôtñ lôm dau Nalôm Dabuñ Andô gi, magoc in kêtñ makao ñatu me nanin gapoc si dac bu kêtñ ti da ô sac-nga dom. In sôtñ gi tidim tigen, ma kêtñ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neñ sac ñatôp, dec kêmasan lêtñ dambo tanli ñapañ-nga.

¹³ Pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga si dabuñsiga sêkôtñ nanin gapoc ti makao gapoc ñadac, ma sêñgaluñ whin makao ñatu dinda

naŋ sêpec ti da ya naŋ ŋagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ŋac sêti dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.* ¹⁴ Magoc Kilisi, naŋ ndê giso mbasi andô, ma kêŋ dau ti da têtŋ Anötö tôm Ŋalau mbo ŋapaŋ-ŋga puc iŋ dôŋ, naŋ ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-ŋga, ma gêm yac sa ŋandô. Ŋahu bu iŋ ndê dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasin m êtê sac naŋ gic waê lêŋ dandinan-ŋga, naŋ su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akin Anötö Tali Ŋadau ti atac pa su eŋ. ¹⁵ Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec iŋ kalhac Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau. Iŋ ndê mbac ndu gêmlihi lau naŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ si sac ŋatôp, ma kêgapwêc ŋac su yêc sakin mêtê sac-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc sêtap gameŋ sêndöc t ali-ŋga naŋ Anötö gic bata têtŋ ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkain, naŋ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-ŋga si lêŋ sêmatin pwac pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau naŋ bu sêwêkain ŋamalac dan ndê wapa lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêtŋ dan sa dom e sênyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac ndu su. Iŋ bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac. ¹⁸ Tu dinaŋ-ŋga dec pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau Israel-ŋga sêndic domba ti makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau ŋahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-ŋga hoŋ sip bapia, ma sam asê têtŋ lau Israel-ŋga. Goc iŋ kôc makao ŋatu [ma naniŋ] ŋadac ma kêgaluŋ whin bu, sô domba ŋamliclu kokoc pi a ŋasaŋgac dan, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. ²⁰ Ma sôm, “Pwac naŋ Anötö kêmatin whin mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu, naŋ ŋadac dau dindec.” ²¹ Ma ŋalêŋ tigeŋ iŋ kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin Anötö-ŋga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclu sakin dabuŋ-ŋga hoŋ. ²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi

sa-ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêtŋ hoŋ bocdinaŋ. Ŋac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac sin dom, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

²³ Lau Israel-ŋga si bac ti gêtŋ sênem akin Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga asê têtŋ yac. Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêtŋ nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm gêtŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga ŋa domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ iŋ sôc, naŋ gitôm gêtŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu ŋambwa dom. Mba. Iŋ sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö aŋgô-ŋga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

²⁵ Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Ŋalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ Iŋ kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ da ŋapaŋ ma ŋapaŋ, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têtŋ ndoc Anötö kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ iŋ oc hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. Iŋ meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac Anötö aŋgô-ŋga bu êŋsahê yac. ²⁸ Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac ŋagêyô su. Ma iŋ oc mbu meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têtŋ lau naŋ sêkêŋ whin ti sêkêŋ bata iŋ bu mbu meŋ.

* **9:13:** Ŋac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasac awhê me ŋgac batê, dec kôm iŋ ŋadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

10

Kilisi gic da lau nom-nga tidim tigen en

¹ Pwac akwa yomsu-nga in gitôm ñagatu ñambwa bu tôc gêñ ñayham nañ oc meñ sa, nañ asê têtñ yac. Magoc in gêñ ñandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-nga sêkêñ da tôm yala hoñ, dec tôc asê bu da kainñ dinañ gitôm dom bu señ lau si sac su, me ndic dabinñ ñac bu sêtigasuc Anötö. ² Da kainñ dinañ bu nditôm bu ndic dabinñ lau, dec oc sêkêñ ñapañ dom. Ma in bu nditôm bu kôm ñac si ñalôm ñawasi sa yêc Anötö anğô-nga, dec ñac oc ñalôm ñawapac tu ñac si giso-nga tiyham dom. ³ Magoc sêkêñ da dau tôm yala hoñ, dec kêtñ gauc ñac bu ñac si sac yêc ñac dôñ yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têtñ ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têtñ Anötö, tôm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkêñ ti da têtñ am lec dom. Magoc am kêmasañ aö dauñ neñ ñamlic ti ñandô.

⁶ Da ya ti da bocke nañ sêkêñ tu sac-nga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec gameñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tôm yom nañ sêto pi aö muñ su, yêc bapia tilhuñ.” *[BW 40:6-8]*

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga tôc bocdec bu. Sêkêñ makao ti domba ti da, ma sêkêñ da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkêñ da hoñ dinañ dom, ma gic in tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tiñambu Kilisi sôm têtñ Anötö bu in dau meñ su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec in señ lêtñ akwa da-nga su, ma kêmasañ lêtñ wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiñ, nañ Kilisi kôm ñandô sa, nañ bocdec bu. Yisu Kilisi kêtñ dau

ti da tidim tigen, dec kêmasañ lêtñ bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelenñ tôm bêc hoñ, ma sêkêñ da kainñ tigen ñapañ, nañ tôm dom bu señ sac su. ¹² Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kêtñ dau ti da dim tigen en, tu sac têtñ hoñ-nga, goc gi ndôc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigen dinañ kêmasañ lêtñ bu señ lau nañ in bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabinñ ñac bu sêmbo tali ñapañ. Ma kwahic dec in hôñ bu Anötö kêtñ in ndê ñacyo hoñ sêsôc in gahi ñapu.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêtñ dau whiñ, tôm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têtñ têtñ pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakêñ aö neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. *[Jer 31:33]*

¹⁷ Ma tiñambu in gic têtñ yom ma sôm yom bocdec:

Aö wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. *[Jer 31:34]*

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônda dabuñsiga dañ bu kêtñ da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nañ Yisu kêc siñ-nga. ²⁰ Muñ-nga, po baliñ dañ kêgalêtñ nañ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma in mbo tali ñapañ, dec in ti señ wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma in yac neñ dabuñsiga tiwaê, nañ gêm gôliñ Anötö ndê lau hoñ. ²² In ndê dac kêgwasinñ yac neñ sac hoñ su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasinñ yac neñ ñamlic ñawasi sa su.

Tu dinaŋ-ŋga dec datigasuc Anötö ti neŋ ŋalôm ŋawasi, ma dakêŋ whiŋ ti neŋ ŋalôm pêŋ dôŋ.

Puc dalhac ŋaŋga-ŋga

²³ Yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga dahoc yom asê ma dasôm bu dakêŋ batan ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têtŋ yac. Inŋ gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinaŋ-ŋga taŋkwê ŋandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêtŋ bu dapuc daun dôŋ bu atac whiŋ asidôwai, ma dakôm mêtê ŋayham eŋ. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-ŋga siŋ tôm lau ŋatô sêkôm, naŋ dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangilí daun bu dalhac ŋaŋga. Mac aŋyalê bu Yisu ndê bêc mbu meŋ-ŋga meŋ kêpiŋ su, ma bocdinaŋ dec akôm asiŋ su eŋ.

²⁶ Anŋô ŋapep! Yac bu taŋyalê Anötö ndê yom ŋandô tidôŋ su, magoc tiŋambu dalic sac gitôm gêtŋ ŋambwa ma dakôm, dec da daŋ yêc naŋ tôm bu seŋ yac neŋ sac dinaŋ ŋagêyô su-ŋga, yêc dom. ²⁷ Ŋamalac naŋ sa lêtŋ kaiŋ dinaŋ, naŋ bu ndê gauc sa, dec oc töc dau ŋalêtŋ sac pi gêtŋ naŋ gic inŋ ŋawaê bocdec bu, inŋ oc tap Anötö ndê matôc sa, ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu inŋ ndê ŋacyo-ŋga ndi. ²⁸ Gauc nem ŋamalac naŋ kêgili Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôŋ ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô inŋ dom, sêndic inŋ ndu eŋ. ²⁹ Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm inŋ ti dabuŋ, magoc tiŋambu inŋ pu gêtŋ dau ma gêlic gitôm gêtŋ ŋambwa? Ŋalêtŋ dinaŋ inŋ pu Anötö ndê Atu, gitôm inŋ kwê inŋ dôŋ yêc inŋ gahi ŋapu gitôm gêtŋ ŋapopoc, ma inŋ pu Anötö ndê Ŋalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc Anötö ndê matôc. Inŋ oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom bocdec bu:

Gwelenŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aô aman, ma aô daun oc wakêŋ.
[Diut 32:35]

Ma sêto yom daŋ whiŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc inŋ ndê lau.
[Diut 32:36]

³¹ Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali Ŋadau amba bu tap inŋ ndê matôc sa, naŋ töc dau maŋ.

³² Gauc nem têtŋ naŋ mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma akôc ŋawaê ŋayham sa gitôm ŋawê bu pô nem ŋalôm. Têtŋ ndoc dinaŋ, ŋawapac daêsam tap mac sa tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, magoc mac alhac ŋaŋga. ³³ Têtŋ ŋatô lau sêkêŋ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoŋ anŋô-ŋga. Ma têtŋ ŋatô mac alhac awhiŋ lau naŋ sêhóc wapac kaiŋ dinaŋ ma apuc ŋac dôŋ. ³⁴ Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ŋac sêndöc gapocwalô, naŋ mac tamwalô ŋac, ma am ŋac sa bocdinaŋ. Ma têtŋ ndoc lau sêŋgaho mac nem wapa ti gêtŋ hoŋ su, naŋ mac ambo ti atac ŋayham eŋ. Ŋahu bu mac aŋyalê bu mac nem awa ŋandô yêc ŋapaŋ-ŋga yêc undambê.

³⁵ Bocdinaŋ asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôŋ, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasinŋ atu sa. ³⁶ Alhac ŋaŋga ti ŋalôm pêŋ dôŋ, ma akôm gêtŋ hoŋ ŋapep tôm Anötö ndê atac whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc atap ŋandô ŋayham naŋ inŋ gic bata, naŋ sa. ³⁷ Bu ŋasawa sauŋ eŋ, tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

Inŋ naŋ dakêŋ batan bu meŋ, naŋ oc meŋ. Ma inŋ oc meŋ ŋagahô eŋ.

³⁸ Ma aneŋ lau gitêtŋ oc sêndöc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu siŋ, naŋ aô oc walic ŋac sac sambuc.
[Hab 2:3-4]

³⁹ Magoc yac datôm lau naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêmbo seŋ sêŋiŋga-ŋga dom. Mba. Yac dalhac ŋaŋga ma dakêŋ whiŋ dandic ŋawaê, e datap mwasinŋ dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abani Israel-ŋga si lêtŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôn têtŋ yac

¹ Yac bu dakêŋ whiŋ ŋaŋga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêtŋ naŋ

dakêñ batan dambo, me tu gêñ nan tanônñ dalic dom-nga. ² Abañi Israel-nga sêkêñ whiñ ñalêñ dinanñ, ma tu dinanñ-nga dec Anötö toc ñac sa. ³ Yac dakêñ whiñ, dec tanyalê bu muñ-nga, gêñ nan kwahic dec tanônñ dalic, nan ñadañ yêc dom, magoc meñ hóc asê ña Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kêñ whiñ-nga dec Anötö gêlic da nan in kêñ bu ñayham, hóc gêlêc Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-nga, dec tôle asê bu in gêlic Abel bu ñgac gitêñ. Ma in mbac ndu su, magoc in ndê lêñ kêñ whiñ-nga dinanñ gacgeñ kalhac tòm dôhônñ ñayham.

⁵ Ma Inok kêñ whiñ, dec sêto yom pi in ma sêsôm bu Anötö gêlic in ñayham. Ma tu in ndê kêñ whiñ-nga, dec Anötö kôc in su yêc nom ti tali, ma sêlic in tiyham dom. ⁶ Ñamalac danñ bu kêñ whiñ dom, dec gêñ hoñ nan in kôm, nan ñadañ oc tòm dom bu ndic Anötö tandô ñayham. Bu asa nanñ bu tigasuc Anötö, nanñ kêñ whiñ bu in mbo yomandô, ma kêñ whiñ bu in oc êmwasiñ lau nanñ sêkêñ dau sambuc tu sêñsalê in-nga.

⁷ Ma têtñ ndoc Anötö kêñ puc Noa pi gêñ nan in tandô gêlic su dom, magoc tiñambu oc meñ hóc asê, nanñ Noa kêñ whiñ Anötö, ma toc in sa ti sôc in ndê yom ñapu. In sô wanñ atu danñ bu nem in ti ndê b alêkoc sa. Tu in ndê lêñ kêñ whiñ-nga dec in tôle lau nanñ sêmbo nom têtñ têtñ dinanñ, nanñ si giso asê tiawê, ma Anötö kêñ in wêkainñ lêñ dati lau gitêñ tu dakêñ whiñ-nga.

⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têtñ ndoc Anötö kêgalêm in sa ma kêkin in têtñ gameñ nan in gic bata têtñ in, nanñ gi. In gêm gauc gameñ dau, magoc danña wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigenñ nanñ Anötö gic bata têtñ Abraham, nanñ gic Aisak lu Jakob ñawaê bocdinañ. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nanñ sêñkuc in, nanñ sêti nom ñadaui dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêñ whiñ yom nanñ Anötö gic bata têtñ in. ¹⁰ Nahu bu in kêñ bata bu ndöc malac

atu nanñ oc yêc ñapanñ, nanñ Anötö dau kwê sa kêkuc ñagatu nanñ in dau gauc gêm tidônñ.

¹¹ Abraham ti ñamalac andô su, ma in nawhê Sara dau in awhê gapoc, magoc in kêñ whiñ yom nanñ Anötö gic bata têtñ in, dec Anötö kêñ ñaclai têtñ in bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têtñ pacndê su, tigenñ tu in kêñ whiñ-nga, dec lau tonñ atu sêsa akêñ ñgac tigenñ dinanñ. In ndê lau wakuc dinanñ sêtôm tata umbonñ-nga, ma ganñgac gwêc-nga, nanñ gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têtñ têtñ abañi Israel-nga sêmbo tali, nanñ ñac si danñ tap ñandô nanñ Anötö gic bata têtñ ñac, nanñ sa dom. Ñalêñ dinanñ dec sêsa si lêñ sêkêñ whiñ-nga e sêmbac ndu. Tu ñac si sêkêñ whiñ-nga dec tòm sêlic gêñ ñandô dau gatuc-gatuc ma sêkêñ bata bu sêtap ñandô sa. Ma ñac sêlic dandi sêtôm lau nanñ sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nanñ gauc gêm bu ñac lau kainñ dinanñ, nanñ sêtôle asê bu ñac sêñsalê si malac ñandô sêndöc-nga. ¹⁵ Abañi Israel-nga bu sêlic gameñ nanñ sêhu sinñ su tòm si malac ñandô, dec oc tòm bu sêmbu sêndi sêndöc dinanñ. ¹⁶ Magoc mba. Ñac atac whiñ malac danñ, nanñ hóc gêlêc in dindec su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu ñac-nga. Tu dinanñ-nga dec in maya dau dom bu ñac sêsam in bu ñac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têtñ ndoc in kêsahê in, ma sôm têtñ in bu kêñ Aisak ti da têtñ in. Anötö gic bata yom têtñ Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nanñ sêsa akêñ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac ñandô. Magoc in sap ndê kêñ whiñ dôñ dec bu kêñ ndê atu tigenñ dinanñ ti da. ¹⁹ In gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc unñ lau batê sa. Ma gêñ nanñ hóc asê, nanñ gitôm in kôc Aisak mbu akêñ lau batê-nga meñ tiyham.

²⁰ Ma tiñambu, têtñ ndoc nanñ Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nanñ dec kêñ whiñ bu Anötö gitôm bu kôm in ndê mbec ñandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinañ kêñ whiñ Anötö. Têtñ ndoc in kêsahê

bu in ndê tēm kêpiñ bu pacndê, nan in gêm mbec Josep atu lu. Ma in gic sejen dau ña ndê tōc ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêñ whiñ bu Anötö oc êngaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga, dec têt ndoc in ndê tēm kêpiñ bu pacndê, nan sôm yom asê pi gêt dau, ma gic atu ñac bu sêkôc in ndê ñakwa whiñ ñac, têt ndoc ñac bu sêlhö sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêt whiñ Anötö, dec sêsiñ in gitôm ayô tö têt ndoc dinda kôc in. Nahu bu inlu sêlic bu in balêkoc ti angô, ma sêtôc dau tu yom nan kin Isip-nga gic atu nan-nga dom. ²⁴ Ma têt ndoc Moses tiatu, nan in kêñ whiñ Anötö dec tec bu sêsam in bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ In tec bu mbo ti atac ñayham tôm ñasawa apê tu mêtê sac-nga whiñ Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hóc ñandê ti ñawapac whiñ Anötö ndê lau. ²⁶ In gêlic lêt mayañ-nga nan gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hóc gêlêc lau Isip si awa ti gêt ñayham-ñayham hon su. Nahu bu in takwê ndê ñaôli ñayham, nan in oc tap sa tinambu. ²⁷ In kêñ whiñ, dec hu gameñ Isip-nga sin, ma tōc dau tu kin Isip-nga ndê atac ñandê-nga dom. In puc dau dôn ma kalhac ñanga, nahu bu in gêlic Anötö, nan lau dan sêlic su dom. ²⁸ In kêñ whiñ Anötö dec sôm têt lau Israel-nga bu sêmasañ Pasowa tôm Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gatam ñac si andu-nga. Ma ñalên dinañ anela nan gic balêkoc ñgac mbêc Isip-nga hon ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu hon.

²⁹ Lau dau sêkêt whiñ Anötö nan gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlên sêmboc gameñ basô si. Magoc têt ndoc lau Isip-nga bu sêlom sêñkuc ñac, nan gwêc kêgatôc ñac ahuc e sênom gwêc su ma sinça.

³⁰ Tinambu lau Israel-nga sêkêt whiñ Anötö, dec sêñsêlên sêñgihi malac Jeriko tôm bêc 7 e malac dau ñatunbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö señ awhê mockain-nga Rahab su whiñ lau dançapêc malac dinañ-nga dom. Nahu bu mun-nga Rahab dau tōc asê

bu in kêñ whiñ Anötö, têt tēm in kôc lau Israel-nga si lau sêtup gameñ Kanan-nga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkêt whiñ ñanga-nga daêsam sêmboc, tôm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ñatô. Magoc ñasawa mba bu wasôm yom pi ñac tigen-tigen. ³³ Ñatô sêkêt whiñ ñanga, dec sêku kin gameñ ñatô-ñ ga dulu. Ñatô sem gôlin lau Israel-nga ti sêngilí ñac bu sêsa si lêt gitên. Ma Anötö gic bata yom têt ñac bu yob ñac. Tu lau ñatô si sêkêt whiñ-nga dec Anötö kêgapic layon si whasun ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ña-ñandê su yêc ñatô, ma yob ñatô bu sêlhö su yêc ñacyo si bien. Lau ñatô ñac lau licwalô mba, magoc tu ñac si sêkêt whiñ-nga, dec Anötö kêñ ñanga têt ñac. Ñac sêti lau sin-nga ti ñac lai atu, ma sêku lau apa si lau sin-nga dulu. ³⁵ Lauwhê ñatô sêkêt whiñ Anötö, dec in un ñac si balêkoc ñgac nan sêmbac ndu su, nan sa sêmen sêmboc sêwhiñ ñac tiyham. Ma lau sêkêt whiñ-nga ñatô, nan sic ñac ña sô e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsec si sêkêt whiñ ahuc tu bu sênem dau si yêc ñandê dinañ, nahu bu sêkêt bata bu Anötö gitôm bu oc un ñac sa, ma kêñ ñac sêmboc ñayham en. ³⁶ Ñatô, lau sêsu ñac susu, ma sêhi ñac ña sô, ma ñatô sêso ñac dôn ma sêkêt ñac sêndôc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ñatô ña hoc ndu, sêhê ñatô ña sege kic gi lu, ma ñatô nan lau sin sêkun ñac ndu ña bien baliñ. Ñac sêsoç ñakwê sac-sac nan sêmasañ ña domba ti naniñ ñamlic, sêpônda dau ñandô, ma lau sêkêt kisa ñac ti sêkôm ñac ñayom. ³⁸ Ñac sêñgihi sêmboc gameñ sawa ti gameñ lôc-nga gitôm lau waêmba, ma sêndôc hoc ñasun ti sun nan yêc nom. Magoc tu ñac si sêkêt whiñ-nga dec Anötö gêlic ñac ñayham kêlêc, hóc gêlêc lau nom-nga hon su.

³⁹ Nawaê pi lau hon dinañ si sêkêt whiñ yêc tu bu whê ñac sa têt yac-nga. Magoc ñac si dan gêlic ñandô nan Anötö gic bata têt ñac, nan dom. ⁴⁰ Nahu bu lêt ñayham andô

nañ Anötö kêmasañ bu êmwasiñ yac lau tèm kwahic dec-nga, nañ gic waê ñac lau dau sêwhiñ. Ma yac honj oc datap sa dawhiñ daun.

12

Tañtiñ Yisu ma dalhac ñannga

¹ Lau honj dinañ sêmuñ yac su, ñac lau tonj atu andô, ma sêtôc lêt dakêñ whiñ-nga ñayham têt yac tu tañkuc-nga. Tu dinañ-nga dec dakac daun su yêc gêt honj nañ kalhac yac ahuc tu tañkuc Yisu-nga, ma yêc mêtê sac nañ bu êntôm yac ma kôm yac dapen. Ma tanti ñannga dapên lêt nañ Anötö gic bata tu tanti ðaho-nga ma dahu siñ dom. ² Tanti ma tañtiñ Yisu, bu in ti yac neñ dakêñ whiñ ñahu, ma in oc ndic dabiñ yac neñ dakêñ whiñ. In kêyalê bu in ndê mbac ndu oc ti lêt atac ñayham-nga tiñambu, ma tu dinañ-nga in puc dau dôn tu hóc ñandê a gicso-nga, ma hêgo dau tu maya atu nañ gic lêt dinañ ñawaê, nañ dom. Ma kwahic dec in pi undambê g i ndöc Anötö ndê pôn atu ña-andô-nga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêt kisa-nga nañ lau sac sêkôm têt in. In hóc kisa dau magoc kalhac ñannga, dec tóc dôhôn ñayham têt mac bu añkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahuc nem akêñ whiñ siñ dom.

Anötö kêmatôc lau nañ in atac whiñ

⁴ Mac ahóc ñawapac tu saê ti kisa nañ lau sac sêkên têt mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem ðañ ndê ðac siñ su dom. ⁵ Bocke? Mac añlhiñ Anötö ndê yom, nañ kêgilí mac bu alhac ñannga, nañ siñ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ñac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneñ balêkoc awhê ma ñac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêt ñawapac têt mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, nañ alic tôm gêt ñambwa dom, ma lic ñakam sa tu añkuc in-nga dom. ⁶ Ñahu bu Pômdau kêmatôc lau nañ in atac whiñ ñac, ma lau nañ in kôc ñac sa sêti in ndê balêkoc, nañ in kêt ñandê têt ñac. *[Prov 3:11-12]*

⁷ Mac añyalê bu dambai nom-nga honj sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôn ñac bu sêtñkuc lêt ñayham-nga. Ma bocdinañ Anötö bu êmatôc mac, nañ alhac ñannga. Bu gêt dau tóc asê bu in gêt mac bu in ndê balêkoc solop.

⁸ Ma Anötö kêt ñawapac têt in ndê balêkoc honj tu bu êndôhôn ñac-nga. In bu kêt têt mac dom, dec oc tóc asê bu mac atôm balêkoc ñasawa-nga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têt ndoc ðamañi nom-nga sêmatôc yac, nañ dalic ñac sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinañ ðasôc ðamañi undambê-nga ñapu hóc gêtêc ðamañi nom-nga su ðandic ñawaê. Ñahu bu in ti ñadau yac neñ gatun, ma in kêmatôc yac tu bu ðaso mwasiñ ðandôc tañli-nga dom. ¹⁰ ðamañi nom-nga gauc gêm bu sêndôhôn yac tu bu ðasa lêt ñayham-nga, ma ñac si matôc in gêt ñasawa apê-nga eñ. Magoc A nôtö kêyalê gêt bocke nañ oc nem yac sa ñandô, dec kêmatôc yac tu bu ðati lau ðabuñ-nga, ðatôm in dau. ¹¹ Têt ndoc yac bu ðahóc ñawapac tu êmatôc yac-nga, nañ oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kêt ñandê têt yac. Magoc tiñambu yac tañyalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu ðambo ti yom malô, ma kêdôhôn yac bu ðasa neñ lêt gitêt eñ.

¹² Tu dinañ-nga dec mac nem lau nañ si amba tibalê, me gahiduc tigolon tu wapac nañ sêhóc-nga, nañ apuc ñac dôn bu sêlhac ñannga tiyham.

¹³ Amasañ señ gahim-nga tisolop, bu lau gahi sac nañ sêtñkuc mac, nañ sêpen ma sêtisac dom, magoc ñayham sa tiyham.

Dayob daun bu ðaso Anötö ndê mwasiñ dom

¹⁴ Añsahê ñannga bu ambo awhiñ lau honj ti yom malô, ma bu asa nem lêt ðabuñ eñ. Bu asa nañ sa lêt ðabuñ dom, nañ oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiñ in. ¹⁵ Ayob ðaôm ñapep bu mac nem ðañ so Anötö ndê mwasiñ dom, ma bu ñasili mêtê sac-nga lêt tiyham yêc mac-nga dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêt ñamakic ma oc kêt ñawapac têt lau ðaêsam,

ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-ṅga. ¹⁶ Ayob bu mac nem daṅ sa lêṅ mockaiṅ-ṅga dom, me gauc nem gêṅ nom-ṅga êṅlêc dom, ma êṅlhiṅ Anötö siṅ gitôm Iso, naṅ hu ndê wapa lêṅsêm ṅgac mbêc-ṅga siṅ, tu neṅ gêṅ dim tigeṅ-ṅga. ¹⁷ Mac aṅyalê su, bu tiṅambu iṅ tac whiṅ bu wêkaiṅ ndê gêṅ lêṅsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec iṅ. Magoc damba tec iṅ dec kôm dom. Iṅ taṅ dau ndu, ma kêsahê ṅaṅga bu kac damba ndê ṅalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhônṅ pwac lu-ṅga

¹⁸ Lau Israel-ṅga sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ṅga. Magoc lôc naṅ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ṅga, naṅ lôc kaiṅ daṅ dau-ṅga. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ṅga sêlic ya atu, ma ṅasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinaṅ. ¹⁹ Ma ṅac sêṅgô Anötö ndê dahuc ma iṅ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteṅ bu sêṅgô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ṅac ma sôm bu ṅamalac me bôc bocke bu meṅ êmpiriṅ lôc dau, naṅ sêtuṅ iṅ ṅa hoc ndu. Lau Israel-ṅga sêlic bu yomsu dau kêṅ ṅawapac atu têṅ ṅac. ²¹ Ma Moses gêlic gêṅ hoṅ dinaṅ ma kôm iṅ tôtec dau ma kêtitec ṅandô.

²² M agoc tu mac nem akêṅ whiṅ-ṅga dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, naṅ malac Jerusalem wakuc naṅ yêc undambê, ma Anötö Tanli ṅadau ndê malac. Mac ahôc asê aṅela tausen ma tausen naṅ sêkac sa sêmbo gameṅ dinaṅ ti atac ṅayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuṅ ṅalôm, ma ambo awhiṅ yac lau naṅ iṅ gêlic yac datôm iṅ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neṅ ṅaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, naṅ oc êṅsahê lau hoṅ pi ṅac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameṅ naṅ lau gitêṅ naṅ Anötö gic dabiṅ ṅac, naṅ si gatu sêmbo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, naṅ ti pwac wakuc ṅa-ṅgac ṅalhu-ṅga. Ma mac atap mwasiṅ atu sa, tu dac naṅ iṅ

kêc siṅ tu êṅgwasinṅ mac nem sac su-ṅga. Muṅ-ṅga, Abel ndê dac ta yom pi têṅ Anötö bu kêṅ ṅagêyô ô iṅ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ṅahu datap mwasiṅ sa yêc Anötö-ṅga, dec hôc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêṅ ṅambwa dom

²⁵ B ocdinaṅ apôc daṅamsuṅ ahuc têṅ yom naṅ Anötö sôm têṅ mac, naṅ dom. Lau Israel-ṅga sêṅgô Anötö awha kêṅ puc ṅac yêc nom, ma ṅac naṅ sêtec bu sêṅgô iṅ ndê y om, naṅ sêlhô su yêc iṅ ndê matôc dom. Bocdinaṅ yac lau naṅ Anötö kêṅ puc yac akêṅ undambê, naṅ bu dapuc dômwêṅ iṅ, dec oc tôm dom andô bu dalhô su iṅ ndê matôc.

²⁶ Têṅ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, naṅ iṅ awha kôm nom wiwic sa. Ma tiṅambu, têṅ ndoc daṅ tiyham iṅ gic bata yom, tôm sêto yêc bocdec bu:

Têm daṅ tiyham aô oc waṅwic gameṅ tiyham, magoc waṅwic gameṅ nom-ṅga tawasê dom, undambê whiṅ. *[Hag 2:6]*

²⁷ Iṅ sôm bu kôm gêṅ dau dim daṅ tiyham, ma yom dau hêganônṅ têm naṅ iṅ oc êṅwic gêṅ undambê ti nom-ṅga hoṅ naṅ iṅ kêṅ. Ma gêṅ naṅ bu yêc ṅapaṅ-ṅga dom, naṅ oc wiwic sa e niṅga. Ma ṅalêṅ dinaṅ, gêṅ naṅ wiwic dom oc gacgeṅ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têṅ yac bu yac oc dawêkaiṅ gameṅ naṅ oc wiwic ma niṅga dom. Tu dinaṅ-ṅga dec danem daṅge iṅ, ma danem akiṅ iṅ ṅalêṅ ṅayham naṅ tôm bu ndic iṅ tandô ṅayham. Dakôm ti datoc iṅ sa ma datôc iṅ, ²⁹ ṅahu bu yac neṅ Anötö ndê ṅaclai gitôm ya atu, naṅ gitôm bu neṅ gêṅ sambob su.

13

Sakiṅ naṅ gic Anötö tandô ṅayham

¹ Ambo ti atac whiṅ asidôwai ṅapaṅ. ² Aṅlhiṅ daôm siṅ dom bu akôc lau aṅgô batac sa ma andic ya ṅac. ṅahu bu lau ṅatô naṅ sêkôm bocdinaṅ, dec sic ya aṅela magoc sem gauc.

³ Ma gauc nem lau sêkêñ whiñ-nga nañ sêndöc gapocwalô, ti ñac nañ lau sêkêñ kisa ñac, ma anem ñac sa gitôm mac daôm ahôc ñawapac dinañ awhiñ.

⁴ Mac hoñ atoc lêñ lauwhê ti ñac sênem dau-nga sa ñapep andic ñawaê. Awhê ma ñac bocke nañ sem dau sa su, nañ sêmbô sêwhiñ dau ti sêsa lêñ ñawasi en. Ñahu bu lau hoñ nañ sêkôm mêtê mockaiñ-nga, me sêndic sêmbôc-walô kic, nañ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whiñ mone-nga nem mac nem ñalôm ahuc dom. Ambo ti atac ñayham pi gêñ bocke nañ Anötö kêñ têt mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tôm yom nañ sêto yêc, nañ bocdec bu:

Aö wahu am siñ me wapuc dômwên am dañ dom. *[Diut 31:6, 8]*

⁶ Tu dinañ-nga dec ñalôm pêñ dôñ ma dasôm yom asê tôm sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinañ aö oc watöc dauñ dom. Asa oc tôm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiñ? *[BW 118:6-7]*

⁷ Gauc nem mac nem lau bata nañ sêndôhôn Anötö ndê yom têt mac. Akôc gauc pi ñac si lêñ ñayham nañ sêsap dôñ e si têt pacndê, ma añkuc ñac si lêñ sêkêñ whiñ-nga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Ñalêñ nañ in mbo muñ-nga, nañ in mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinañ ñapañ.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc nañ so yom ñandô, nañ êñsôn mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiñ bu puc nem gatôm dôñ, ma gauc nem gêñ daneñ-nga me ñagôlin pi gêñ daneñ-nga êñlêc dom. Bu lau nañ sêmbô pwac akwa ñapu ma gauc gêm gêñ kaiñ dinañ kêtêc, nañ gêm ñac sa bu sêti lau gitêñ yêc Anötö añgô-nga dom.

¹⁰ Yac tam akiñ Anötö dambo pwac wakuc ñapu, ma lau nañ sem akiñ Anötö sêmbô pwac akwa ñapu, nañ

sêtôm dom bu sêwêkaiñ pwac wakuc dindêc ñamwasiñ. ¹¹ Domba ti makao nañ dabuñsiga ñamata-nga Israel-nga kôc ñadac ma sôc lôm dabuñ Ñalôm Dabuñ Andô gi bu kêñ ti da ô lau si sac ñagêyô, nañ lau sêkôc ñamsôm su yêc malac ma sêpec su giñga yêc gameñ ñamakê-nga.* ¹² Ma ñalêñ tigeñ Yisu hêc ñandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ñamakê, tu bu kôm lau sêti dabuñ tu in dau ndê dac nañ kêc siñ-nga. ¹³ Bocdinañ dahu lau Israel-nga si sakiñ pwac akwa-nga siñ gacgeñ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêñ Yisu dandi, ma dahêc yom mayañ-nga nañ ñacyo sêmbaliñ pi yac tu dakêñ whiñ Yisu-nga, nañ dawhiñ. ¹⁴ Ñahu bu gameñ nom-nga nañ kwahic dec ti yac neñ malac dambo-nga, nañ malac yêc ñapañ-nga dom. Ma yac tañkwê malac ñandô nañ oc men sa tiñambu.

¹⁵ Tu Yisu-nga dec tampiñ Anötö tôm bêc hoñ. Yac lau hoñ nañ dasôm bu dakêñ whiñ Yisu, nañ tac waê bu tampiñ Anötö, ma yac neñ yom tampiñ in-nga gitôm da dange ñayham. ¹⁶ Añlhiñ daôm siñ dom bu akôm mêtê ñayham en, ma bu akêñ nem gêñ tu anem lau ñatô sa-nga. Mêtê dau in gitôm da nañ Anötö gêlic ñayham whiñ. ¹⁷ Dañam wambu lau bata nañ sêyob mac lau akêñ whiñ-nga, ma asôc ñac ñapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac ñayham-nga. Bu ñac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôñ, ma tiñambu Anötö oc kip ñac sa ñapep pi gwelen dau. Mac bu dañam wambu ñac ñapep dom, dec oc kôm ñac ñalôm ñawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac sa ñapep.

¹⁸ Ateñ mbec tu yac-nga, bu yac añsahê ñaŋga bu asa mba lêñ gitêñ en, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêñ. ¹⁹ Ma ateñ mbec ñaŋga bu Pômdau nem aö sa bu watap señ watêñ mac waloc-nga sa ñagahô.

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-nga si Om Atu Sêkêñ Da ô Sac ñagêyô-nga (Day of Atonement), nañ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu tôc asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hêc gêtêc da nañ dabuñsiga Israel-nga sêkêñ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êñgili lau sêkêñ whiñ-nga bu sêñkuc Yisu ti atac pa su en.

Yom nambu-nga

²⁰ Yac neŋ Pômdau Yisu ma ŋgac ŋayham yob domba-ŋga kêc ndê dac siŋ tu êmatiŋ pwac yêc ŋapaŋ-ŋga, dec Anötö uŋ iŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma aö bu wateŋ Yom Malô Nadau, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabiŋ mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ ma asa nem lêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac whiŋ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, dec aö wateŋ iŋ bu puc yac hoŋ dôŋ tu bu gêŋ hoŋ naŋ dakôm, naŋ ndic iŋ tandô ŋayham. Datoŋ Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu waŋgilí mac bu asap lêŋ ŋayham dôŋ ŋapaŋ. Ma kwahic dec aö bu wateŋ mac bu akôc aneŋ yom hoŋ sa ma asôc ŋapu. ²³ Aö wakêŋ ŋawaê têŋ mac bu sêhu yac neŋ asidôwa Timoti siŋ su yêc gapocwalô. Iŋ bu hôc asê aö ŋagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêŋ aneŋ acsalô ŋayham têŋ mac nem lau bata hoŋ, ma têŋ A nôtö ndê lau dabuŋ hoŋ bocdinaŋ. Ma lau gameŋ Itali-ŋga sêkêŋ si acsalô têŋ mac whiŋ.

²⁵ Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ŋamalac nan to bapia dindéc, nan ndê ñaê Jems. In ɱgac bata nan yob lau sêkêɱ whin Yisu-nga nan sêndôc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tiguaç daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têt lau sêkêɱ whin Yisu Kilisi-nga nan sêndôc babalip yêc lau nan lau Israel dom, nan si gameɱ. In sam ɱac bu lau nan sêsa akêɱ gôlôwac Israel-nga si toɱ 12 (1:1), ma bocdinaɱ lau ɱatô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têt lau Israel-nga nan sêlhô su yêc malac Jerusalem têt ndoc lau sêkêɱ kisa ɱac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau ɱatô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkêɱ whin-nga hon, lau Israel-nga, ma lau gameɱ apa-nga sêwhin.

In ndê bapia dau hêganôn lêt ti sakin ɱayham nan gic lau sêkêɱ whin-nga ɱawaê. In bu kêt puc ɱac bu sêtôc si sêkêɱ whin ɱandô tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac hon sin. Jems bu tôc asê bu lau si sêkêɱ whin in gêt nan sêsôm ɱa whasun ɱambwa dom, magoc lau nan sêkêɱ whin ɱandô, nan si lêt ti sakin oc tôc gêt dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aô Jems nan gam akin Anôtô lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têt mac lau akêɱ whin Yisu-nga, nan asa akêɱ gôlôwac Israel-nga toɱ 12, mac lau nan andôc babalip yêc lau apa si gameɱ. Acsalô têt mac hon.

Dahôc ɱawapac ti atac lu-lu dom

² O aneɱ asidôwai. Gêt wapac me lêtôm bu tap mac sa, nan alic nditôm gêt atac ɱayham-nga. ³ Mac anyalê bu gêt bocke nan kêsahê mac nem akêɱ whin, nan gêm mac sa bu al-hac ɱanga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac ɱanga-nga, dec oc ndic dabin

mac atôm gwalam akwa akêɱ whin-nga, ma mac oc apônda gêt dan dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pônda gauc, nan ten Anôtô bu kêt gauc têt am, ma in oc kêt. Bu Anôtô in mwasiɱ ɱadau, ma oc lic ɱamalac nan ten gêt têt in, nan sac dom, in oc kêt gêt têt in ti atac whin. ⁶ Magoc têt ndoc am ten gêt dau, nan ten ti atac lu-lu dom. Ten ti kêt whin bu am oc tap ɱandô sa. Asa nan ten gêt ti atac lu-lu, nan gitôm gwêc nan mbu gêli sa ma pi sip ɱapaɱ. ⁷ In ɱamalac kainaɱ dinaɱ, gauc nem bu in oc kêt gêt dan yêc Pômdau dom. ⁸ In ɱamalac gauc lu-lu-nga, ma kôm ndê gêt hon bambalin.

Dahê gauc pi mone ti wapa ɱapaɱ dom

⁹ Mac asidôwai nan lau waêm mba ma lau ɱalôm sawa, aô wasôm têt mac bu atac ɱayham sa, bu Pômdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akêɱ whin-nga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anôtô bu êɱgwiniɱ mac, goc atac ɱayham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêt dau oc niɱga gitôm a ɱamlha ɱayham, nan ¹¹ ac pi ti ɱandê atu, ma pec e ɱamlha kêsôlô, dec ɱamlha ɱayham dau pac-ndê. Ma ɱalêt tigen, lau ti lêtôm nan sem gwelen ɱapaɱ tu sêtap mone sa-nga, nan oc sêniɱga bocdinaɱ.

Lêtôm ti saê

¹² Asa nan bu lhac ɱanga têt ndoc in kêsahê lêtôm ti saê, nan oc tap Anôtô ndê mwasiɱ sa, bu ɱawapac dau kôm in hu ndê kêt whin sin dom, ma Anôtô oc kêt in ndôc tali ɱapaɱ. ɱaôli dau dinaɱ Anôtô gic bata su bu kêt têt lau nan atac whin in nan.

¹³ ɱamalac dan bu lêtôm tap in sa, nan hê gauc bu Anôtô kêt lêtôm têt in lec dom. Bu gêt dan gitôm dom bu êntôm Anôtô, ma Anôtô dau kêtôm ɱamalac dan dom. ¹⁴ Mba! Lêtôm ɱahu sip ɱamalac dau ndê atac galac, nan kêt gauc têt in ma kêtôm in bu kôm sac. ¹⁵ Ma ɱamalac nan sôc atac galac ɱapu, nan kôm mêtê sac. Ma ɱamalac nan kôm mêtê sac, nan wêkain sen mbac ndu-nga.

¹⁶ Bocdinañ aneñ asidôwai atac whiñ-nga, ayob daôm bu lau dan sênsau mac dom. Lêtôm meñ akêñ Anötö dom. Mba! ¹⁷ Damañ undambê-nga, nañ kêñ ñawê hoñ sêlhac umbon, nañ mwasiñ ñayham hoñ ñadau, ma gêñ ñayham hoñ nañ datap sa, nañ meñ akêñ in ndê. Tôm bêc hoñ ac pi ma sip tiyham, ma ac ña-ayun yêc teñ dom. Magoc Anötö gitôm ac ña-ayun dom. In kôm gêñ ñayham en tu êmwasiñ yac-nga, ma kac ndê awha kwi-kwi dom. ¹⁸ Ma in kêñ in ndê yom ñandô sip yac neñ ñalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gêñ hoñ nañ in kêñ, nañ si ñandô mbêc.

Dangô métê ti dakôm ñandô sa

¹⁹ O aneñ asidôwai atac whiñ-nga, anğô su nañ. Atisa ñagahô tu asôm daôm nem yom-nga dom, magoc akêñ danam lau ñatô si yom ñapep muñ. Ma ayob daôm bu atac ñandê ñagahô dom. ²⁰ Bu ñamalac si atac ñandê kalhac ñac ahuc e sêso lêñ gitêñ nañ Anötö tac whiñ. ²¹ Tu dinañ-nga dec aô wasôm têñ mac bu métê ñadômbwi ma métê sac hoñ nañ kêsôwec tiatu yêc gameñ nom-nga, nañ ahu siñ! Anğwiniñ daôm ma akôc Anötö ndê métê nañ sic dulu têñ mac su, nañ sa sip nem ñalôm e tidôn, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

²² Mac bu anğô Anötö ndê yom ñambwa, dec oc anşau daôm. Anğô ma akôm ñandô sa! ²³ Asa nañ ngô métê magoc kôm ñandô sa dom, nañ gitôm ñamalac nañ tôc gwaniñ sip busunôm bu lic dau anğô andô. ²⁴ In gêlic su, goc sa gi ma ñagahô kêlhiñ anğô andô siñ. ²⁵ Magoc asa nañ tôc gwaniñ Anötö ndê yomsu ñandô* nañ kêgapwêc yac su yêc métê sac, ma sôc ñapu ti gauc gêm ñapañ, nañ Anötö oc nem mbec gêñ hoñ nañ in kôm.

²⁶ Asa nañ gauc gêm bu in gêm akiñ Anötö ñapep, magoc gêm gôliñ dau

ndê êmbala dom, nañ kêsau dau. Ma gêñ hoñ nañ in kôm bu nem akiñ Anötö, nañ gitôm gêñ ñambwa ma gic Anötö tandô ñayham dom. ²⁷ Mac bu anem akiñ Anötö ñalêñ gitêñ nañ in oc lic ñayham, goc akôm gêñ bocdec. Anem mosibu ti lauwhê sawa nañ sêhóc ñawapac, nañ sa. Ma ambo ahê têñ métê ñadômbwi nom-nga hoñ.

2

Datoc lau hoñ sa

¹ O aneñ asidôwai, mac nañ akêñ whiñ yac neñ ñawasi ñadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmbe hoñ sa ñalêñ tiger. ² Mboe mac akac daôm sa tu alic om-nga, ma ñamalac lu sêsoc sêmeñ. Ngac dan sôc ñakwê ñawasi ti gôlôn gol, magoc ngac dan in ngac ñalôm sawa nañ sôc ñakwê akwa gwelen-nga. ³ Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ngac ti ñakwê ñawasi sa, ma asôm têñ in bu, “Am ndöc pôn ñayham dindéc,” a? Ma asôm têñ ngac ñalôm sawa, “Am lhac ñambu-nga dê,” me “Ndöc nom dindéc yêc yac gahiñ-nga,” a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau ñatô sa hóc gêlêc lau ñatô su, dec mac atôm lau sêmatôc yom-nga nañ si gauc tisac.

⁵ O aneñ asidôwai atac whiñ-nga, anğô su nañ. Lau nañ lau nom-nga sêlic bu lau ñalôm sawa, nañ Anötö tac whiñ bu ênyaliñ ñac sa bu sêkêñ whiñ ñanğa, dec sêti lau ti lêlôm yêc in anğô-nga. Ma in oc kêñ ñac sêwêkain gameñ undambê-nga nañ in gic bata bu kêñ têñ lau nañ atac whiñ in. Yom dau in yom ñandô. ⁶ Magoc mac apu lau ñalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nañ mac atoc ñac sa, nañ sêtoc mac sa ô dom. Ñac sêlic ñayham bu sêngwiniñ mac, ma ñac bu sêtap yom dan sa pi mac, dec ñac oc sêwê mac atêñ lau sêmatôc yom-nga andi. ⁷ Yomandô! Ma têñ

* **1:25:** Ngac nañ to Hibrû tôc asê bu yomsu amanlu gitôm dom bu ndic dabiñ lau bu sêti lau gitêñ (7:19; 10:1). Bocdinañ lau daêsam gauc gêm bu yom nañ Jems to pi Anötö ndê yomsu ñandô, nañ hêganôn yomsu amanlu dom, magoc hêganôn ñawaê ñayham. Bu ñawaê ñayham whê sa bu Yisu gic dabiñ yomsu pwac akwa-nga hoñ (Mat 5:17) ô yac, ma Nalau Dabuñ gêm gôliñ lau sêkêñ whiñ-nga ma gêm ñac sa bu sêsa lêñ gitêñ tôc yomsu sôm (Rom 8:2-4).

ndoc lau dau sêngwiniŋ mac, naŋ sêpu mac nem ŋadau ndê ŋaê ŋayham whiŋ.

⁸ Anötö ndê yomsu naŋ sêto yêc bocdec bu, “Atac whiŋ lau menpaŋ am-ŋga gitôm mac atac whiŋ daôm,” naŋ tiŋamata yomsu hoŋ naŋ sêhêganôŋ ŋamalac si lêŋ sêmbô sêwhiŋ dandi-ŋga ma piŋ ŋac hoŋ dôŋ sêpitigen. Mac bu daŋam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ŋapep. ⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmba, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôc mac, ma tôc asê bu mac lau aŋgili yomsu-ŋga. ¹⁰ Aö wasôm têŋ mac, bu asa naŋ daŋga wambu yomsu hoŋ ŋapep, magoc kêgili yomsu ŋalhô atêc daŋ, naŋ gitôm ŋamalac naŋ kêgili yomsu hoŋ. ¹¹ Anötö dau kêŋ yomsu daŋ bocdec, ‘T’ “Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom,” ma kêŋ daŋ tiyham bocdec, ‘T’ “Ndic ŋamalac ndu dom.” Am bu kôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom, tigen am bu ndic ŋamalac daŋ ndu, naŋ dec am gitôm ŋamalac kêgili yomsu hoŋ-ŋga.

¹² Mac aŋyalê su bu ŋasawa sauŋ Anötö oc êŋsahê mac, êŋkuc yomsu naŋ iŋ kêŋ bu êŋgapwêc yac su. Bocdinaŋ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hoŋ ŋapep eŋ. ¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têŋ iŋ ndê bêc matôc-ŋga. Tamwalô lau, ma mac oc atap iŋ ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ŋayham tôc yac neŋ dakêŋ whiŋ asê

¹⁴ O aneŋ asidôwai. ŋamalac daŋ bu sôm, “Aö gakêŋ whiŋ Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ŋayham dom, dec iŋ ndê kêŋ whiŋ ŋandô mba, ma oc nem iŋ si dom. ¹⁵ Mac bu alic awhê me ŋgac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ naŋ pônda ŋakwê ti gêŋ daneŋ-ŋga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têŋ iŋ bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ŋayham bu am tap nem gêŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê sa,” magoc akêŋ gêŋ daŋ bu anem iŋ sa dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi. ¹⁷ Bocdinaŋ, asa naŋ sôm bu iŋ kêŋ whiŋ, magoc

kôm ŋa-sakiŋ dom, naŋ ndê kêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê.

¹⁸ Mboe ŋamalac daŋ oc sôm, “Aö gakêŋ whiŋ, dec gitôm,” ma daŋ oc sôm bu, “Aö gakôm mêtê ŋayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ŋamalac naŋ mêtê ŋayham mbasi, dec ŋalêŋ bocke aö oc waŋyalê bu am kêŋ whiŋ ŋandô? Magoc lic mêtê ŋayham dec aö gakôm gambo, oc tôc aneŋ gakêŋ whiŋ asê têŋ am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kêŋ whiŋ bu Anötö tigen dê mbo, a? Aluê! ŋalau sac sêkêŋ whiŋ bocdinaŋ sêwhiŋ, ma sêtôc dau ŋandô!

²⁰ Am ŋamalac gauc mbasi-ŋga! Am nem kêŋ whiŋ naŋ mêtê ŋayham mbasi, naŋ ti gêŋ ŋambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Abaŋ Abraham iŋ bu kêŋ iŋ ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö gêlic iŋ bu ŋgac gitêŋ. ²² Mac hoŋ alic su naŋ. Abraham ndê kêŋ whiŋ ti iŋ ndê gwelen sêpuc dau dôŋ. Ma iŋ ndê gwelen ti sakiŋ gic dabiŋ iŋ ndê kêŋ whiŋ. ²³ Yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bu, “Abraham kêŋ whiŋ Anötö dec Anötö gêlic iŋ ti ŋgac gitêŋ.” Yom dau ŋandô sa pi gêŋ naŋ iŋ kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu iŋ ndê silip.

²⁴ Bocdinaŋ mac hoŋ alic! Dakêŋ whiŋ ŋambwa kôm yac dati lau gitêŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom. Gêŋ naŋ dakôm tu daŋaŋ wambu Anötö-ŋga, ma yac neŋ dakêŋ whiŋ, naŋ lu-lu sêkôm yac dati lau gitêŋ. ²⁵ Ma gêŋ daŋ tiyham. Gauc nem awhê seŋ-ŋga Rahab. Iŋ gêm yaom lau Israel-ŋga naŋ sêtip gameŋ Kanan-ŋga, ma kêmasaŋ ŋac si lêŋ bu sêlhô sêndi. Ma tu dinaŋ-ŋga Anötö gêlic iŋ bu awhê gitêŋ.

²⁶ ŋamalac naŋ wayahô mbasi, naŋ iŋ gêŋ batê. Ma yac bu dakêŋ whiŋ magoc dakôm mêtê ŋayham dom, dec yac neŋ dakêŋ whiŋ gitôm gêŋ batê bocdinaŋ.

3

Dayob êmbalaŋ

¹ Aneŋ asidôwai, aŋgô su naŋ! Têŋ Anötö ndê bêc êmatôc lau-ŋga, naŋ iŋ

oc kip yac lau nanj andôhônj inj ndê mêtê tênj lau, nanj sa njapep pi yac mba gwelenj dau. Tu dinanj-nga mac nem asa bu ti kêdôhônjwaga mêtê-nga, nanj kôc gauc pi yom dau muñ su nanj. ² Mêtê sac kôm yac honj dapeñ njalêñ daêsam. Njamalac nanj gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so danj dom, nanj njamalac gitêñ, ma gitôm bu nem gôlinj inj ndê njamlic njagêñ honj njapep.

³ Lau nanj sêndôc hosi njahô, nanj sêkêñ ain sôc hosi whasunj, bu sênem gôlinj hosi ma sêkac inj kwi êñkuc njac si atac whinj. ⁴ Ma akôc gauc pi wanj atu-tu. Mbu njadinda peñ lac sac andô, magoc gôlinj atêc dinanj kênj inj kêtî kêkuc njac gôlinj-nga ndê atac whinj. ⁵ Njalêñ tigenj, yac êmbalanj inj gêñ saunj andô danj yêc njamlic njagêñ honj, magoc inj yom datoc daunj sa-nga daêsam njahu. Mac anjyalê bu ya njamsi saunj danj gitôm bu ti ya atu ma neñ pwa atu danj su. ⁶ Ma yac êmbalanj dau gitôm ya. Yêc yac neñ njamlic njagêñ honj, sac njahu yêc êmbalanj, ma yac bu dayob njapep dom, dec sac oc êñsôwec e nem njamlic sambuc ahuc ma kôm yac neñ têm dambo tanjli-nga honj ti-sac. Ma sac nanj njahu yêc êmbalanj, nanj meñ akêñ ya lambwam-nga.

⁷ Lau njatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gêñ dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gêñ gwêc-nga timalô bocdinanj. ⁸ Magoc lau danj sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu njamalac êmbala inj gêñ sac nanj yêc teñ dom, ma njamalic sac gêm inj ahuc. ⁹ Yac tam danje yac neñ Pômdu ti Damanj undambê-nga njê êmbalanj, magoc njamalac nanj Anötö kêmasanj bu sênem inj anjô sêmbo nom, nanj yac dapucbo njac njê gêñ tigenj dinanj. ¹⁰ Anjô su nanj. Mbec ti yom sac, lulu sêsa akêñ whanjsunj tigenj. O anej asidôwai, mêtê dau inj sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tôm bu gwêc ma bu njayham tu danôm-nga lulu sêsa akêñ bubata tigenj? Mba! ¹² O anej asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-nga sa yêc gwêc njalôm. Ma gêñ danj tiyham. Oc datap wa njandô

sa yêc a kinj, me a kinj njandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê njayham

¹³ Mac nem asa inj njamalac tigauc, nanj toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê njayham ma sa lêñ gitêñ eñ, tu bu tôc gêñ dau asê. ¹⁴ Tigenj mac lau nanj asa lêñ atoc daôm sa tu ahôc gêlêc asidôwai-nga, me mêtê lêmunj-nga bu yêc mac nem njalôm, nanj atoc daôm sa me anjsau daôm bu mac lau tigauc lec dom. ¹⁵ Bu lau nanj sêkôm mêtê lêmunj-nga ti mêtê sêhôc gêlêc dau-nga, nanj si gauc meñ akêñ Anötö ndê dom. Mêtê dau njahu yêc nom, kêkuc njamalac nom-nga si gauc njambwa, ma meñ akêñ Sadañ ndê. ¹⁶ Mêtê lêmunj-nga ti ahôc gêgêlêc daôm-nga bu yêc mac nem njalôm, dec mac oc apinj daôm dôñ njapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa nanj kôc gauc njayham yêc Anötö ndê, nanj gêñ njamata-nga inj oc kôm mêtê njawasi eñ. Inj oc yob dau bu tac njandê njagahô dom, ma inj oc ti njamalac atac whinj lau ti sôc yom njapunja. Inj njamalac tawalô lau-nga ma ndê gwelenj oc nem njandô daêsam. Inj oc kôm mêtê njayham têñ lau tiwaê ma têñ lau waêmba sêwhinj, ma oc êñsau lau danj dom. ¹⁸ Lau nanj sêkôm gêñ malô ma sêhê wamba lau, nanj sêtôm lau nanj sêsô gêñ njawhê njayham sip si ôm. Ma njac si gwelenj dau oc nem njandô bu njac ma lau daêsam sêtap lêñ gitêñ sa.

4

Lêñ atac whinj gêñ nom-nga-nga

¹ Akôc gauc pi gêñ nanj kôm mac atac njandê ti asôm daôm. Aô wasôm têñ mac, bu mêtê dau meñ akêñ mac nem njalôm akwa, nanj kac mac tu asa lêñ atac whinj gêñ nom-nga-nga. ² Gêñ nanj mac atac whinj, nanj mac atap sa dom, njahu bu mac atej têñ Anötö dom. Mac tamgatu gêñ dau njapanj e mac atac njandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic njamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôc gêñ nanj mac atac whinj. ³ Ma têm njatô mac atej gêñ têñ Anötö,

magoc in kêñ têt mac dom. Mac atap sa dom, ñahu bu mac aten gêt dau tu bu amwasin daôm-nga ñambwa, ma gauc dinan in solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockain-nga, bu mac ahu Anötö sin ma asap gêt nom-nga dôñ. Mac anğô! Asa nan tac whin gêt nom-nga hóc gêlêc, nan Anötö ndê silip dom, in Anötö ndê ñacyo. ⁵ Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan whê sa bu Ñalau nan Anötö kêñ mbo yac neñ ñalôm, nan gêm lêmun yac neñ gatuñ ma tac whin ñandô bu dasap in dôñ ñapan. Gauc nem yom dau ñapep, bu in yom ñambwa dom. ⁶ Anötö kêñ ndê mwasiñ têt yac tu bu puc yac dôñ pi lêñ sac-nga. Tu dinan-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêtwinin lau nan sêtoc dau sa, magoc kêmwasin lau nan sêtwinin dau. *[Prov 3:34]*

⁷ Bocdinañ asôc Anötö ñapu. Apuc daôm dôñ têt Sadan bu êntôm mac dom. Amasuc in su ma in oc lhô su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec in oc tigasuc mac. Mac lau nan akôm mêtê sac, nan anğwasin amam ma ahu mêtê dau sin. Ma mac lau nan anğuc Anötö ti gauc lu-lu, nan amasan nem ñalôm ñawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atan tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti danğibo, ma mac nem atac ñayham nem dau kwi ti atac ñawapac. ¹⁰ Anğwinin daôm yêc Pômdau anğô-nga, goc in oc toc mac sa.

Anğolin yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, anğolin yom pi daôm dom. Asa nan gêm dôhôn dau pi ndê asidôwa dan, nan gêlic asidôwa dau sac ma sôm yom pu in-nga, nan pu yomsu ma gêlic yomsu dau sac whin.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau ñapu dom. ¹² Anötö nan kêñ yomsu, nan ndê ñaclai yêc bu nem lau si, me señ ñac su. Ma in tawasê oc êñsahê lau hoñ pi ñac si mêtê. Bocdinañ am asa dec gauc gêm bu êñsahê nem asidôwai?

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôc gauc pi yomsu tigen bu 'Atac whin nem asidôwai tôm am tac whin daôm,' dec tu yom dinan. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

Datoc dauñ sa dom

¹³ Aô wasôm yom pi lau nan gauc gêm bu sêti ñadau dau. Mboe ñamalac dan oc sôm yom bu, "Kwahic dec me lanşê, aô watêt malac atu dan wandi, wanem gwelen nditôm yala dan sambuc, ma watap mone daêsam sa." ¹⁴ Mac atôm dom bu anğalê gêt nan oc hóc asê têt lanşê. Mac alic nem têm ambo tamli-nga bu in gêt atu, a? Mba! In gitôm yawalec nan puc pi meñ magoc ñasawa sauñ en hê su. ¹⁵ Gauc nem bu ati ñadau tu amasan daôm nem lêñ asa-nga dom, magoc asôm yom bocdec bu, "Pômdau bu lic ñayham, dec yac oc ambo tanli ma akôm gêt bocdec me gêt bocdê." ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nan êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau in mêtê sac. ¹⁷ Bocdinañ asa nan kêtalê lêñ ñayham magoc kôm dom, nan kôm sac.

5

Jems kêñ puc lau ti lêlôm

¹ Mac lau ti lêlôm nan ac mone ti wapa daêsam sa, nan anğô! Apuc danğibo sa ma atan pi ñawapac nan gic waê bu tap mac sa têt bêc ñambu-nga. ² Awa ti wapa ma ñakwê nan mac ac sa tu daôm-nga, nan hóc gêlêc su ma yêc ñambwa e da nôm ma sop señ su. ³ Oyaê! Bêc ñambu-nga meñ kêtin su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa ñapan. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa nan hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêt dinan-nga dec mac nem ñamsôm oc tisac whin, gitôm ya gêt mac. ⁴ Anğô! Mac anğamin ñaôli ñayham têt lau nan sêkôm gwelen têt mac. Ma Pômdau Ñaclai Ñadau ngô ñawaê ma oc êmatôc mac pi gêt dau. ⁵ Mac ambo nom ti amwasin daôm kêlêc, atôm bôc nan señ gêt ñawahô e sêtôp atu, ma sêtñyalê dom bu ñasawa sauñ ñac si ñadaui oc sêndic ñac ndu ma sêner. ⁶ Mac êlêmê amatôc lau gitêt ma akic yom bu

andic ñac ndu, magoc lau dau sêkên kisa mac dom.

Dahôc ñawapac ti atac pa su

⁷ Bocdinañ asidôwai, ahôn Pômdau ndê bêc mbu meñ-nga ti nem atac pa su. Lau nañ sêsô gêñ sip ôm, nañ sêhôn gêñ dau bu nem ñandô. Sêmbô ti atac pa su ma sêhôn u bu ndic ma ac bu pi tôm ñandoc. ⁸ Ma mac bocdinañ. Ndoc meñ kêpiñ bu Pômdau oc mbu meñ, dec apuc daôm dôñ bu alhac ñaŋga, ma ahôn in ti nem atac pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötö ndê matôc sa, bu in ndê bêc êmatôc lau-nga meñ kêpiñ, gitôm in dau meñ kalhac mac nem andu ñagatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. Ñac sêhôn ñawapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau aŋgô ti atac pa su. Gauc nem ñac si lêñ dinañ ma aŋkuc. ¹¹ Lau nañ sêhôn ñawapac ti atac pa su, nañ yac tampiñ ñac. Mac aŋgô miñ pi Job, nañ hóc ñawapac daêsam, magoc gêñ dau ku in dulu dom, in kalhac ñaŋga. Ma mac aŋyalê bu tiñambu Pômdau gêm in sa tiyham. Yomandô! Pômdau in tawalô yac ma atac apu yac ñandô.

¹² O aneñ asidôwai, ayob daôm tu gêñ atu dindec-nga. Mac bu akôm gêñ dañ, dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêñ dañ tu bu andic señeñ nem yom-nga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec oc atap Anötö ndê matôc sa.

Yom dateñ mbec-nga

¹³ Mac nem asa bu tap ñawapac sa, nañ teñ mbec. Ma mac nem asa nañ atac ñayham sa, nañ nem wê ma êmpiñ Pômdau. ¹⁴ Mac nem asa bu gêmbac, nañ kêñ yom têñ gôlôwac dabuñ si lau bata sêmeñ, ma sêteñ mbec tu in-nga ma sêmbac ndip kwi pi in ñagôlôn sênem Pômdau aŋgô. ¹⁵ Mbec nañ mac ateñ ti akêñ whiñ, nañ oc nem ñamalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem in sa ma kôm in ñayham sa tiyham. Ma in ndê sac bu yêc, goc teñ mbec tu

gêñ dau-nga whiñ, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinañ asa nañ kôm sac, nañ hoc ñayom asê têñ asidôwa dañ, ma asidôwa dau teñ mbec tu in-nga. Akôm bocdinañ, ma ateñ mbec pi mac nem asidôwai nañ gêmbac, bu akôm ñac ñayham sa tiyham. Mbec nañ ñamalac gitêñ dañ teñ, nañ mbec ti ñaclai, ma oc nem ñandô. ¹⁷ Gauc nem propet Elaija. In ñamalac gitôm yac. In teñ mbec bu u ndic dom, dec u gic dom gitôm yala tö ma ayô 6. ¹⁸ Goc in teñ mbec tiyham, dec Anötö kêñ u gic ma gêñ ôm-nga sem ñandô tiyham.

Danem lau nañ sêhu Anötö ndê lêñ siñ, nañ sa

¹⁹ Aneñ asidôwai. Mac nem dañ bu hu Anötö ndê lêñ ti yom ñandô siñ, ma dañ bu nem in ndê ñalôm kwi ma kôc in mbu meñ tiyham, ²⁰ dec aŋyalê gêñ bocdec. Asa nañ gêm ñamalac sac kwi bu hu mêtê sac siñ, nañ kêgaho in su yêc señ mbac ndu-nga, ma gêm in sa bu tap ñagêyô sa tu in ndê sac daêsam-nga dom.

Pita ndê bapia **η**amata-**η**ga Yom whê bapia dindéc sa-**η**ga

Ngac nan to bapia dindéc in Pita, Yisu ndê aposel dan. In to têt lau sêkêñ whin-**η**ga nan sêmbo babalip tòm gameñ hon nan lau Rom-**η**ga sem gôlin. Lau dau sêhoc ηawapac daêsam, ma lau sêkêñ kisa ηac tu sêkêñ whin Yisu-**η**ga.

Pita tac whin bu puc ηac dôñ, bu sêlhac ηanga ma ti atac ηayham tu mwasiñ atu ti ηawasi atu nan Anötö gic bata tu ηac-**η**ga yêc undambê. Tòm Anötö un Yisu sa akêñ lau batê-**η**ga, nan oc kôm têt ηac bocdinañ. In to yom pi ηandê ti ηawapac daêsam nan Yisu hóc têt ndoc in mbo nom, ma sôm bu lau nan sêñkuc Yisu, nan sêwêkain in ndê lêt dinañ. In whê sa bu ηawapac tidau-tidau gitôm bu puc ηac dôñ, ma tinambu têt ndoc Pômdau mbu men, nan ηac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêt ηayham ma dabun bu lau sêkêñ whin-**η**ga sêñkuc.

Pita gic hu ndê bapia ηamata-ηga

¹ Aô Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindéc têt mac lau nan Anötö kêyalin mac sa, mac lau nan ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameñ Pontus, Galesia, Kapadosia, Esia ma Bitinia-**η**ga. ² Daman Anötö kêyalê gêt hon mun su, dec kêyalin mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êñgwasin mac nem sac hon su, ma bu Nalau Dabun kôm mac ati lau dabun, nan danam wambu Kilisi ηapep. Mwasiñ ti yom malô akêñ Anötö êñsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiñ atu nem yac si-ηga

³ Tampin Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Nahu bu in tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêt dau ηandô sa bocdec bu, in un Yisu sa akêñ lau batê-**η**ga,

ma pin yac dôñ tam damin in, ma bocdinañ dec yac dakêñ batan ηandô ηayham kêlêc, nan bu oc dandöc tanli napan. ⁴ Ma dawêkain gêt lêtñsêm ηayham, nan ndê ηawasi oc ninga dom, ma tòm dom bu tisac me hê su. Anötö po gêt dau sa gwanan tu mac-**η**ga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-**η**ga sa su, ma in kêmasan mwasiñ dau ηa-ηandô su ma hêt têt bu têt ηandô dau asê tiawê têt bêt nambu-**η**ga. Ma tu mac nem akêñ whin-**η**ga, dec Anötö ndê ηaclai oc yob mac e atap ηandô dau sa.

⁶ Aô kayalê bu mac ambo ti atac ηayham atu napan tu Anötö ndê mwasiñ hon dinañ-**η**ga. Magoc aô kayalê bu ηawapac daêsam tap mac sa têt ηasawa dindéc, dec kôm mac nem ηalôm ηawapac whin. Mac ac waê bu atap gêt dau sa, magoc in gêt ηasawa apê-**η**ga en. ⁷ Mac anyalê bu lau sêpec gol tu bu ηadômbwi ninga ma gol ηawasi solop gacgen yêc. Ma ηalêt tigen, ηawapac nan tap mac sa, nan men bu êñsahê mac nem akêñ whin. Anötö gêlic mac nem akêñ whin bu gêt ηandô, gitôm gêt ηaôli atu, nan hóc gêlêc gol nan oc ninga whin nom dindéc, nan su. Ma mac bu ahóc ηawapac ma asap nem akêñ whin dôñ nanga, dec têt ndoc Yisu Kilisi mbu men têt bêt nambu-**η**ga, nan in oc toc mac sa ma kêt waê ti ηawasi ηayham têt mac. ⁸ Mac nem dan gêlic Yisu pi tandô dom, têt ηamata-**η**ga e men têt kwahic dec, magoc mac atac whin in ma akêñ whin in ambo. Ma mac nem atac ηayham tu in-**η**ga in gêt atu andô, ma hóc gêlêc ηamalac si gauc me yom tu awê sa-**η**ga. ⁹ Ma ndoc men kêpin bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-**η**ga ηa-ηandô sa, nan ti mac nem akêñ whin ηahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêt nem yac si-ηga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê mun su, pi mwasiñ nan mac atap sa su. Kilisi ndê Nalau mbo ηac si ηalôm, ma kêgilî ηac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêt nem lau si-**η**ga. Nalau dau

hoc asê têtj ñac gwanaj su, bu Anötö ndê Mesaya oc hóc ñandê, ma tiñambu tap ñawasi atu sa. Magoc ñac sêñyalê têtj ti ndoc ma ñalêñ su dom, ma tu dinañ-ñga dec sêkôm ñanga bu sêkip ñahu sa. ¹² Ñalau têtj asê têtj lau propet bu yom nañ sêhoc asê, nañ tu ñac dau-ñga dom, magoc sêhoc asê gwanaj tu sênem mac sa-ñga. Ma lau nañ sêhoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nañ sêwhê yom dau sa ña Ñalau Dabuñ nañ Anötö kêtj sip akêtj undambê meñ, nañ ndê ñaclai. Gêñ hoñ nañ propet sêhoc asê, nañ Anötö ndê añela bocdinañ tac whiñ ndu andô bu sêñyalê ma sêlic ñandô.

Dasa lêtj dabuñ dandic ñawaê

¹³ Tu dinañ-ñga dec akôc gauc ñapep pi lêtj bocke in lêtj solop tu asa-ñga, ma ambo ti nem gauc ñawa. Akêtj batam ñapañ ti tamkwê mwasiñ atu nañ mac oc atap sa têtj bêc nañ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac ati Anötö ndê balêkoc solop, dec dañam wambu in ñapep, ma ahu mêtê sac hoñ nañ mac akôm têtj ndoc mac am gauc Anötö, nañ siñ. ¹⁵ Anötö nañ kêtgalêm mac sa ati in ndê, nañ in dabuñ andô. Tu dinañ-ñga dec ayob daôm nem lêtj hoñ bu akôm mêtê dabuñ eñ, atôm in dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuñ, bocdinañ asa nem lêtj dabuñ eñ. *[Lev 11:44-45]*

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atöc Anötö ma atoc in sa ñapep. Ñahu bu Anötö, nañ mac ata bu Damañ, nañ oc toc ñamalac dañ sa hóc gêtêc dañ dom, têtj ndoc in êñsahê lau hoñ pi ñac si lêtj. In oc êñsahê lau hoñ ña dôhôn tigen. ¹⁸ Muñ-ñga mac atôm lau akiñ mêtê sac-ñga, tu lêtj gauc mbasi-ñga nañ apami sic dulu têtj mac. Magoc Anötö gêmlihi ti kêtgapwêc mac su yêc sakiñ mêtê sac-ñga dinañ. In gêmlihi mac su, ña gêtj nañ oc niñga whiñ nom dindéc gitôm gol me silba, nañ dom. Mba. Mac añyalê su bu ¹⁹ in gêmlihi mac su ña Kilisi ndê dac, nañ hóc gêtêc gêtj ñaôli atu-tu nom-ñga hoñ su. Kilisi kêtj dau ti da gitôm domba ñawasi

ñayham nañ ñasac mbasi. ²⁰ Anötö kêtjaliñ in sa têtj ndoc in kêtj undambê ti nom su dom, ma têtj in asê tiawê têtj têtj ñambu-ñga dindéc, tu mac-ñga. ²¹ Ma tu gêtj nañ Kilisi dau kôm tu mac-ñga, dec mac akêtj whiñ Anötö, nañ uñ in sa akêtj lau batê-ñga, ma kêtj ñawasi atu têtj in. Bocdinañ kwahic dec Anötö ti mac nem akêtj whiñ ñahu, ma mac akêtj batam bu atap mwasiñ atu nañ in gic bata têtj mac, nañ sa.

²² Mac asôc yom ñandô ñapu su, dec ahu lêtj ti mêtê ñadômbwi hoñ siñ su, tu bu añkuc mêtê ñandô atac whiñ asidôwai-ñga. Bocdinañ kwahic dec aö wateñ mac bu akêtj nem ñalôm sambuc bu akôm mêtê dau ñandô sa-ñga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ñahu sip gêtj nom-ñga nañ gic waê bu niñga, nañ dañ dom. Mba. Mac atiwakuc ñahu sip Anötö ndê Yom nañ gitôm gêtj tali, ma oc yêc ñapañ eñ. ²⁴ Tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac nom-ñga hoñ sêtôm kwan, ma ñac si waê gitôm ñaola ôm-ñga. Kwan yêc ñasawa apê ma tibasô, ma ñaola bocdinañ kêsôlô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ñapañ. *[Ais 40:6-8]*

Ma Pômdau ndê yom dau, in ñawaê ñayham nañ sêhoc asê têtj mac su.

2

¹ Tu dinañ-ñga dec ahu mêtê sac-sac hoñ siñ. Mêtê alic lau sac-ñga hoñ, mêtê añsau lau-ñga, mêtê dasôm yom ñayham magoc dakôm ñandô sa dom-ñga, mêtê lêmun-ñga ti lêtj dapu lau-ñga tidau-tidau, nañ ahu hoñ siñ. ² Akôm ñanga bu akôc Anötö ndê yom sa sip nem ñalôm e tidôn, ñalêñ tigen tôm balêkoc dedec tac whiñ bu sênôm su. Ma tôm dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akêtj whiñ êñsôwec tiatu ma alhac ñanga e atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-ñga ña-ñandô sa. ³ Mac añyalê Pômdau su ma añsahê su bu in ndê mwasiñ in ñayham, bocdinañ dec ahu mêtê sac

hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêŋ tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyalin sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtec in, magoc Anötö dau kêyalin in sa, ma gêlic in ŋayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma in kêyalin mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akin in atôm in ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gwelen ŋandô, naŋ bu akêŋ daôm sambuc atôm da naŋ in oc lic ŋayham, ma kôc sa tu Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aô gakêŋ hoc daŋ kalhac Lôc †Sayon, naŋ aô dauŋ kayalin sa ma galic ŋayham kêlêc bu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga.

Asa naŋ kêŋ whin in, naŋ oc maya dau dom. *[Ais 28:16]*

⁷ Mac akêŋ whin dec alic hoc dau ŋayham kêlêc. Magoc lau naŋ sêkêŋ whin dom, naŋ sêtec hoc dau tôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc naŋ lau sêkwê andu-ŋga sêtec, naŋ kwahic ti hoc ŋamata-ŋga yêc andu dau. *[BW 118:22]*

⁸ Ma yom daŋ tiyham yêc bocdec:

In hoc naŋ lau daêsam oc sêtiŋ gahi pi ma sêpeŋ. *[Ais 8:14-15]*

Ŋac sêpeŋ, ŋahu bu sêtec yom pi Kilisi, tôm yom naŋ Anötö hoc asê gwanaŋ su.

Anötö ndê lau si lêŋ

⁹ Magoc Anötö, naŋ kêgalêm mac sa bu ahu ŋasec siŋ ma ambo in ndê ŋawê atu ŋalôm, naŋ kêyalin mac sa muŋ su ati in ndê, ma bu ati gôlôwac dabuŋ toŋ tigen, ma anem akin in gitôm lau dabuŋsiga naŋ sem akin ŋac si Kin. In kôc mac sa ati in dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi gêŋ atu-tu hoŋ naŋ

in kôm tu mac-ŋga. ¹⁰ Muŋ-ŋga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma muŋ-ŋga mac atap in ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneŋ lau atac whin-ŋga. Nom dindec ti mac nem malam ŋandô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aô bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac ŋalôm akwa-ŋga ŋandô sa dom. Bu mêtê kain dinaŋ gitôm ŋacyo naŋ gic siŋ têŋ mac ŋapaŋ, ma gitôm bu seŋ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau naŋ sêkêŋ whin dom, naŋ oc sêŋgôlin yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-ŋga. Magoc ambo awhin ŋac ma ayob bu akôm mêtê ŋayham eŋ, dec ŋac oc sêlic bu mac nem lêŋ ti sakin hoŋ ŋayham, ma mboe oc ti lêŋ bu sênem dau kwi ma sêkôc Anötö sa ti ŋac si Pômdau, ma sêmpin in têŋ ndoc in mbu têŋ yac meŋ.

Dasôc gôlinwaga ti ŋadaui ŋapu

¹³ Tu Pômdau-ŋga dec asôc lau hoŋ naŋ sem gôlin sêmbo nom, naŋ ŋapu. Asa naŋ ti mac nem kin atu, naŋ asôc in ŋapu. ¹⁴ Ma lau naŋ kin dau kêkin bu sênem gôlin gameŋ ŋatô, naŋ asôc ŋac ŋapu bocdinaŋ. In kêkin ŋac bu sêkêŋ ŋagêyô têŋ lau naŋ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau naŋ sêkôm ŋayham, naŋ sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whin bu mac akôm mêtê ŋayham eŋ, e lau gauc mbasi-ŋga naŋ sêŋyalê in ti ndê yom dom, naŋ sêŋgapic whasuŋ ahuc, ma tôm dom bu sêŋgôlin yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akin ŋambwa dom, magoc ambo atôm lau naŋ sêti ŋadau dau. Magoc gauc nem bu yom dau kêŋ ŋasawa têŋ mac bu asa lêŋ sac-ŋga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akin, dec asa nem lêŋ aŋkuc in ndê atac whin. ¹⁷ Atoc lau hoŋ sa ŋapep, ambo ti atac whin asidôwai sêkêŋ whin-ŋga hoŋ, atôc

* **2:10:** Pita kôc gauc pi yom naŋ propet akwa Hosea to muŋ su. Anötö sôm têŋ Hosea bu sam in ndê balêkoc daŋ bu 'Aneŋ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma daŋ bu 'Lau naŋ aô atac whin ŋac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinaŋ sêti dôhôn lau Israel-ŋga naŋ danŋapêc têŋ Anötö. Magoc tinambu in tawalô lau Israel-ŋga, dec sam ŋac bu 'Aneŋ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whin-ŋga' (Hos 2:1, 23a).

Anötö ti asôc in̄ ŋapu ŋapep, ma atoc nem kin̄ nom-ŋga sa.

18 Mac lau naŋ am akin̄ ŋadaui, asôc ŋac ŋapu ma atoc ŋac sa ŋapep. Akôm ŋalêŋ tigen̄ têt̄ ŋadaui ŋayham naŋ sêyob mac ŋapep, ma têt̄ ŋadaui sac naŋ si ŋalôm apê, naŋ bocdinaŋ. 19-20 Mac bu akôm sac dom, magoc sêkêŋ ŋandê têt̄ mac tu aŋyalê Anötö ma aŋkuc in̄-ŋga, dec ahôc gêt̄ dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiŋ mac ô ŋandê dinaŋ. Magoc mac bu akôm sac ma sêndic mac, naŋ tamkwê mwasiŋ daŋ ô ŋandê dau dom, bu in̄ lêt̄ solop bu sêmatôc mac.

Taŋkuc Kilisi ndê dôhôn̄ hôt̄ ŋandê-ŋga

21 Bu lau naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa, naŋ sic waê bu sêhôt̄ ŋawapac kain̄ dinaŋ. Ŋahu bu Kilisi hôt̄ ŋandê tu mac-ŋga bocdinaŋ, dec tôc dôhôn̄ têt̄ mac bu aŋkuc-ŋga. 22 Tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

In̄ kôm sac daŋ dom, ma sôm yom sac daŋ sa whasuŋ dom. [Ais 53:9]

23 Têt̄ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi in̄ ti sêpu in̄, naŋ in̄ sôm yom sac daŋ ô dom. Ma têt̄ ndoc sêkêŋ in̄ hôt̄ ŋandê, naŋ gic ndoc ŋac bu kêt̄ ŋagêyô-ŋga dom. Mba. In̄ kêt̄ dau sambuc sip Anötö amba, naŋ oc êmatôc gêt̄ hoŋ ŋalêŋ gitêt̄. 24 In̄ hôt̄ yac neŋ sac ŋagêyô pi dau ŋamlic, têt̄ ndoc in̄ mbac ndu pi a gicso dau. In̄ kôm bocdinaŋ tu bu yac dahu mêtê sac siŋ gitôm lau batê sêhu gêt̄ nom-ŋga siŋ, ma dambo taŋli ti dasa lêt̄ gitêt̄ eŋ. Mêtê sac in̄ gitôm gêmbac atu naŋ kôm yac hoŋ, magoc ŋandê atu naŋ Yisu hôt̄, naŋ kôm yac ŋayham sa tiyham. 25 Bu muŋ-ŋga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba naŋ si ŋadau mbasi, ma sêmbô babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêt̄ ŋgac ŋayham yob domba-ŋga, naŋ yob mac nem gatôm ŋapep eŋ.

3

Lauwhê ma laun̄gac si lêt̄ ŋayham

1 Aö bu wanem la mac lauwhê whiŋ bocdec bu, asôc nem akwen̄i ŋapu ŋapep. Ma ŋalêŋ dinaŋ mac naŋ nem akwen̄i sêkêŋ whiŋ yom ŋandô dom, naŋ mboe mac nem lêt̄ ŋayham oc nditôm bu nem ŋac kwi ma sêkêŋ whiŋ. Ŋac oc sênem dau kwi ŋahu sip yom daêsam naŋ mac bu asôm tu bu anem ŋac kwi-ŋga dom. 2 Mba. Sêkac dau kwi ŋahu sip ŋac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ŋandô, ma asa nem lêt̄ ŋawasi eŋ.

3 Mac lauwhê aŋgô. Akôt̄ gauc ŋapep pi gêt̄ awê-ŋga tôm anem bocbiŋ kêclauŋ, me gôlôn̄ ŋamlic-ŋga ti ŋakwê ŋaôli atu-tu. Bu gêt̄ dinaŋ ŋadaŋ oc kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga dom, ma bocdinaŋ gauc nem êŋlêc dom. 4 Gêt̄ naŋ kôm mac ati lauwhê ti aŋôm yêc Anötö aŋgô-ŋga, naŋ lêt̄ ŋayham ti lêt̄ malô naŋ yêc siŋ dau yêc nem ŋalôm. Mêtê kain̄ dinaŋ Anötö tac whiŋ hôt̄ gêlêc, ma oc tôm dom bu niŋga. 5 Bu lauwhê dabuŋ muŋ-ŋga-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Anötö, naŋ sêŋkuc lêt̄ tigen̄ dinaŋ. Ŋac sêsôt̄ si ŋgaci ŋapu, dec sêti lauwhê ti aŋgô. 6 Gauc nem Sara, naŋ sôt̄ in̄ nakwen̄ Abraham ŋapu ma sam in̄ bu ndê ŋadau. Ma mac bu akôm mêtê ŋayham eŋ, ma atôc daôm tu gêt̄ daŋ-ŋga dom, naŋ mac atôm Sara ndê atuwêi.

7 Ma aö bu wanem la mac lau-ŋgac whiŋ bocdec bu. Mac aŋyalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinaŋ ayob bu asa lêt̄ ti gauc tu ambo awhiŋ ŋac-ŋga, ma bu atoc ŋac sa ŋapep. Ma gauc nem bu mac hoŋ oc atap Anötö ndê mwasiŋ andôc tamli-ŋga sa awhiŋ daôm. Mac laun̄gac aŋkuc lêt̄ dinaŋ, dec gêt̄ daŋ oc lhac mbec naŋ atet̄ têt̄ Anötö, naŋ ahuc dom.

Lêt̄ ŋayham bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ sêŋkuc

8 Aö bu wasôm yom ŋatô tiyham naŋ gic waê mac hoŋ. Ambo awhiŋ daôm ti ŋalôm tigen̄. Tamwalô nem asidôwai naŋ sêhôt̄ ŋawapac, ma anem

ɲac sa bu atôc nem atac whiɲ ɲac-ɲga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-ɲga hoɲ siɲ. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têtɲ mac, naɲ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ɲayham ma anem mbec lau dau. ɲahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap inɲ dau ndê mbec ɲamwasinɲ sa.

¹⁰ Gauc nem yom naɲ sêto yêc bocdec:

Asa naɲ tac whiɲ bu mbo ɲayham tôm inɲ ndê têtɲ mbo tali-ɲga, naɲ yob whasunɲ têtɲ yom sac-sac ma yom tasanɲ hoɲ. ¹¹ Inɲ puc dômbwê mêtê sac hoɲ ma kôm mêtê ɲayham eɲ, ma êɲsahê ɲanɲa bu sa ndê lêɲ hoɲ malô eɲ.

¹² ɲahu bu Pômdau tatiɲ lau gitêtɲ ma kêɲ danɲa ɲac si mbec. Magoc inɲ atac tec ma aɲgô yaê lau sêkôm sac-ɲga. *[BW 34:12-16]*

Lau naɲ sêsa lêɲ gitêtɲ, naɲ oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêɲ nem ɲalôm sambuc tu akôm mêtê ɲayham-ɲga, dec asa oc kêɲ sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahôc ɲawapac ma atap kisa sa tu asa lêɲ gitêtɲ-ɲga, naɲ atôc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiɲ sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndôc nem ɲalôm. Akôc gauc ɲapanɲ pi Anötö ndê mwasiɲ ɲayham naɲ mac tamkwê ambo, dec têtɲ bocke lau bu sêndac mac pi gêtɲ dau, naɲ mac atôm bu awhê gêtɲ dau ɲahu sa têtɲ ɲac. ¹⁶ Magoc akôm gêtɲ dau ti asap lêɲ malô dôɲ, ma atoc lau hoɲ sa. Ayob daôm bu asa nem lêɲ hoɲ ɲapep eɲ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau naɲ sêpu lêɲ ɲayham naɲ mac asa tu akêɲ whiɲ Kilisi-ɲga, naɲ oc maya dau tu ɲac si yom-ɲga. ¹⁷ Anötö bu kêɲ ɲasawa têtɲ lau bu sêkêɲ ɲawapac têtɲ mac tu akôm mêtê ɲayham-ɲga, naɲ ɲayham, hóc gêlêc sêkêɲ ɲawapac têtɲ mac tu akôm mêtê sac-ɲga.

* **3:20:** Yom dau ɲahu yêc awê dom. Lau ɲatô gauc gêm bu ɲalau dinaɲ, ɲac aɲela sac naɲ danɲapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ, dec inɲ kêɲ ɲac sêndôc gapocwalô ɲapanɲ (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ɲatô gauc gêm bu ɲac lau nom-ɲga naɲ danɲapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ, naɲ si ɲalau. Ma yom naɲ Yisu hoc asê têtɲ ɲalau dinaɲ, naɲ bu têtɲ asê têtɲ ɲac bu inɲ ku ɲac ti inɲ ndê ɲacyo hoɲ dulu, têtɲ ndoc inɲ mbac ndu pi a giso dau ma tisa tiyham.

Kilisi ndê mbac ndu ɲa-ɲandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigenɲ tu lau hoɲ si sac-ɲga. Kilisi inɲ ɲgac gitêtɲ, tigenɲ inɲ hóc ɲawapac dau ô yac lau dakôm sac-ɲga, bu êmasanɲ lêɲ datigasuc Anötö-ɲga. Inɲ mbac ndu gitôm ɲamalac ti ɲamlic nom-ɲga, magoc Anötö unɲ inɲ sa ti ɲalau. ¹⁹ Ma ti ɲalau dec inɲ gi hoc ndê tisa ɲawâ asê, têtɲ ɲalau naɲ sêndôc gapocwalô.

²⁰ ɲalau dinaɲ,* ɲac danɲapêc têtɲ Anötö têtɲ Noa ndê têtɲ. Têtɲ têtɲ dinaɲ Anötö kôc ndê ɲalôm dôɲ, ma hôɲ Noa bu ndic dabiɲ wanɲ atu naɲ inɲ sô. Ma wanɲ dau gêm lau 8 solop si têtɲ ndoc bu sunɲ atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhônɲ tu busanɲgu naɲ gêm mac lau têtɲ kwahic dec-ɲga si. Busanɲgu dau gêm mac sa bu kêgwasiɲ ɲadômbwi ɲamlic-ɲga su ɲambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu inɲ piɲ mac dôɲ am damiɲ Yisu Kilisi tu inɲ ndê tisa akêɲ lau batê-ɲga, ma têtɲ asê bu mac amatiɲ pwac awhiɲ Anötö bu asa nem lêɲ ɲawasi eɲ ambo inɲ aɲgô-ɲga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndôc Anötö ndê andô-ɲga, ma aɲela ma gôliɲ ti ɲaclai hoɲ sêsôc inɲ ɲapu.

4

Lau sêkêɲ whiɲ-ɲga si lêɲ

¹ Kilisi hóc ɲandê ma mbac ndu tôm ɲamalac, ma boc-dinaɲ dec akôc gauc pi inɲ ndê lêɲ dinaɲ, ma amasanɲ daôm bu aɲkuc inɲ. Bu asa naɲ têtɲ dau dom bu hóc ɲandê tu Kilisi-ɲga, naɲ têtɲ asê bu inɲ tec lêɲ mêtê sac-ɲga. ² Ma boc-dinaɲ mêtê sac ɲalôm ɲagalac-ɲga oc tôm dom bu nem gôliɲ inɲ tiyham, ma inɲ oc sa ndê lêɲ hoɲ tôm Anötö ndê atac whiɲ, e inɲ ndê têtɲ mbo tali-ɲga pacndê. ³ Bu têtɲ baliɲ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, tôm lau naɲ sem gauc Anötö, naɲ sêkôm. Lau kaiɲ dinaɲ sêɲgamiɲ dau têtɲ mêtê sac danɲ dom. Sêkôm

mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mockain-nga maya pac, señ asam ti sênôm gêñ êñij ñac-nga ñapan, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akin gwam-nga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akên whin-nga ahu ñac si mêtê wachuc ti lêt sêkôm mêtê sac bambalin-nga sin su, dec ñac gauc gêm yom daêsam ma sêmbalin yom ñamalic daêsam pi mac, tu sêpu mac-nga. ⁵ Magoc Anötö oc êñsu lau dau pi ñac si mêtê têt in ndê bêc êmatôc lau-nga. In kêmasañ dau su bu êñsahê lau nañ sêmbo tali ti ñac nañ sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinan-nga dec sêhoc ñawaê ñayham asê têt lau. Ma lau nañ sêmbac ndu su, nañ si sêmbac ndu kêkuc lêt matôc-nga nañ lau nom-nga hon sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-nga. Magoc tu ñac sêngô ñawaê ñayham su-nga, dec ñac si gatu gitôm bu oc mbo tali whin Anötö.

⁷ Têm meñ kêpiñ su bu gêñ kwahic dec-nga hon oc niñga. Bocdinañ atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu aten mbec-nga. ⁸ Asap mêtê atac whin asidôwai-nga dôn hóc gêlêc mêtê ñayham hon su. Bu asa nañ mêtê atac whin-nga gêm in ahuc, nañ tôm bu suc sac bocke nañ in ndê asidôwai sêkôm têt in ñapan, nañ kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham en. ¹⁰ Anötö gic sam in ndê mwasiñ têt mac hon bu akôm gwelen tidau-tidau. Akôc mwasiñ dau sa ñambwa dom, magoc mac tigen-tigen anem akin nem asidôwai ñapep tôm mwasiñ dau puc mac dôn. ¹¹ Am asa nañ tap mwasiñ hoc yom asê-nga sa, nañ sôm yom tôm Anötö dau sôm yom sa am whamsuñ. Am asa nañ bu nem akin gôlôwac dabuñ, nañ nem akin tôm licwalô nañ Anötö kêñ têt am. Ma tu sakin tidau-tidau nañ mac hon akôm-nga, nañ dec lau oc sêmpin Anötö tu Yisu Kilisi-nga. Datoc in sa tu in ndê ñawasi ti ñaclai-nga tôm têt hon ndi. Yomandô.

Lau nañ sêkên whin Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O aneñ lau atac whin-nga. Asô tu ñawapac ti kisa nañ kwahic dec

mac ahôc, nañ-nga dom. Alic tôm gêñ wakuc nañ am gauc ñahu, nañ dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkain Kilisi ndê lêt hóc ñandê-nga. Ma bocdinañ têt ndoc in mbu meñ, ma lau hon sêlic in ndê ñawasi atu, nañ mac oc atac ñayham atu bocdinañ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-nga, nañ gauc nem mwasiñ atu nañ mac atap sa su, bu Anötö ndê Ñalau ti ñawasi atu mbo whin mac.

¹⁵ Aô gasôm yom dec hêganôn ñandê ti ñagêyô nañ lau sêhóc tu sic yomsu nom-nga popoc-nga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-nga, danem kan gêñ-nga ma tangalôm lau dan si yom-nga, nañ gic waê lau sêkên whin-nga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahôc ñandê tu ankc Kilisi-nga, nañ mayam daôm dom, magoc ampiñ Anötö bu in hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke nañ tap yac sa têt têt kwahic-nga, nañ meñ bu êñsahê Anötö ndê lau yac muñ. Bocdinañ oc ñalên mba bu lau nañ sêkên whin Anötö ndê ñawaê ñayham dom, nañ sêñlêc saê ti ñawapac têt têt ñambu-nga. ¹⁸ Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bu:

Lau gitên nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, nañ sêñlêc ñawapac dom. Bocdinañ lau nañ dangapêc têt Anötö ma sêkôm sac ñapan, nañ oc sêlhô su dom andô. *[Prov 11:31]*

¹⁹ Bocdinañ Anötö bu kêñ ñasawa têt lau bu sêkên ñawapac têt mac lau nañ ati in ndê, nañ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ñayham sin dom. Magoc akên daôm sambuc asôc in amba ñapu, bu in kêmasañ mac ti gêñ hon, ma oc hu mac sin dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hon

¹ Kwahic dec aô bu wanem la lau bata nañ sêyob mac. Aô dauñ ñgac bata dan, ma aô dauñ galic Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu. Ma aô oc wawêkain in ndê ñawasi nañ oc

meñ sa tiawê têtj bêc inj mbu meñ-
nga. ² Mac lau bata, ayob Anötö
ndê domba nanj sêmbö mac nem gölinj
ñapu, nanj ñapep. Akôm tu lau sêñyalinj
mac sa ti sêkac mac-nga dom, me tu
akôc ñaôli-nga dom, magoc ayob ñac ti
atac ñayham ma ti nem ñalôm sambuc
tu anem akinj Anötö-nga. ³ Ma atôc
dôhônj ñayham têtj Anötö ndê domba
nanj sêmbö mac ñapu. Mac ñadau ñac,
magoc atoc daôm sa me akôm gêtj ti
ñannga têtj ñac dom. ⁴ Ma têtj ndoc
Yisu, nanj ti lau sêyob domba-nga honj
si ñgac atu, nanj mbu meñ, nanj inj oc
kôc mac sa ma kêtj ñaôli ñayham ti
ñawasi atu têtj mac, nanj oc ñinnga dom.

⁵ Mac lau wakuc, danjam wambu ti
asôc nem lau bata ñapu. Ma mac lau
honj akôc gauc daêsam pi daôm me
apo daôm sa hôc gêlêc nem asidôwai
dom, magoc ambo ti anjwiniñ daôm.
Bu Anötö ndê yom danj, sêto yêc
bocdec bu:

Anötö kêtjwiniñ lau nanj sêtoc dau
sa, magoc kêtjwasiñ lau nanj
sêñwiniñ dau. *[Prov 3:34]*

⁶ Tu dinan-nga dec ambo Anötö
ndê ñaclai ñapu ma anjwiniñ daôm,
ma bocdinañ têtj ndoc nanj inj gêlic
ñayham, dec inj oc po nem waêm sa.

⁷ Gêtj bocke nanj kêtj wapac mac, nanj
akêtj sip Anötö amba, ñahu bu inj gauc
gêm mac ñapanj, ma tac whinj bu nem
mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ñapep ma anem
ali, bu mac nem ñacyo Sadañ kêsâlê
ñasawa tu bu êntôm mac-nga ñapanj. Inj
gitôm layon nanj tanj atu ma kêsêlêñ
kêgihi ñapanj ma kêsâlê gêtj tu neñ-nga.

⁹ Alhac ñannga ma asap nem akêtj whinj
dônj bu akêtj ñasawa danj têtj Sadañ
dom, ma amasuc inj su. Ma gauc nem
bu mac nem asidôwai sêkêtj whinj-nga
nanj sêmbö nom ñagameñ honj, nanj
sêñsahê ñawapac kainj tigenj tôm mac.

¹⁰ Anötö inj mwasiñ honj ñadau nanj
kêgalêm mac sa bu pinj mac dôñ anem
daminj Kilisi, ma awêkainj inj ndê
ñawasi nanj oc ñinnga dom. Ñasawa saunj
inj oc êñgaho mac su yêc ñawapac nanj

kwahic dec mac ahôc, ma inj oc ndic
seneñ mac ma puc mac dôñ ña inj ndê
ñaclai, bu alhac ñannga. ¹¹ Inj ndê ñaclai
atu oc yêc ñapanj. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas nanj galic gitôm aneñ
asidôwa ñandô tu puc aô dôñ-nga,
nanj gêm aô sa dec alu ato bapia apê
dindec têtj mac. Bapia dau bu puc
yom pi Anötö ndê mwasiñ dôñ bu
gêtj ñandô, ma êñgilí mac bu tamkwê
mwasiñ dau ñapanj.

¹³ Lau sêkêtj whinj-nga nanj sêndöc
malac Babilon,* nanj Anötö kêgalêm
sa sêti inj ndê lau sêwhinj mac, nanj
sêkêtj si acsalô têtj mac. Ma Mak, nanj
galic gitôm aneñ balê, nanj bocdinañ.
¹⁴ Akam daôm anjuc lau sêkêtj whinj-
nga si lêñ. Yom malô têtj mac honj nanj
akêtj whinj Kilisi.

* **5:13:** Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônj malac Rom.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganôn lau sêkêñ whin-nga nan sêmbo babalip yêc nom ñagamen tidau-tidau. In to bu kên puc ñac pi kêdôhônwaga tasan daêsam nan sêhóc asê. Lau dau sêndôhôn lau bu Yisu oc mbu men dom, ma sêsôm bu mêtê sac in mêtê ñayham.

Pita po lau sêkêñ whin-nga sa tu ñac si lên ti sakin-nga ma kégilí ñac bu sêlhac ñanga tu Yisu-nga. In whê sa bu Yisu mbu men ñagahô dom, ñahu bu Anötö atac whin bu lau hon sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa, dec tinambu Yisu oc mbu men. Ma in kên puc lau pi ñagêyô sac nan gic waê kêdôhônwaga tasan, ma pi lau hon nan sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôn.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aö Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê ñgac akin, gato bapia dindéc tên mac lau nan akên whin in. Anötö kêmwasin mac awhin yac ña mwasiñ ñayham kêlêc, dec dati lau dakên whin-nga. Ma yac dakên whin bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitên tu Yisu Kilisi, yac neñ Anötö ma Ñgac Gêm Yac Si-nga, nan ndê lên gitên-nga. ² Yac aten mbec bu Anötö kên gauc tên mac bu anyalê inlu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, e inlu si mwasiñ ti yom malô êñsalê mac ahuc.

Anötö ndê kâyalin ti kêgalêm yac sa ña-ñandô

³ Anötö kêgalêm yac sa, ñahu sip in dau ndê ñawasi atu ti ndê mêtê gitên. Ma in kêmwasin yac ña in dau ndê ñaclai atu, dec puc yac dôn bu dambo tanli ti datoc in sa ñapep ña yac neñ lên hon. Ma yac datôm bu dakôm bocdinañ, ñahu bu in ndê ñaclai gêm yac sa bu tanjalê in tidôn. ⁴ Ma tu in dau

ndê ñawasi ti mêtê gitên-nga, dec in gic bata bu kên mwasiñ atu ma ñayham kêlêc tên yac. Ma mwasiñ dau oc kôm gwelen yêc yac neñ ñalôm, tu bu nem yac kwi-nga e dasa neñ lên gitên ti dabun en ma datôm in dau, ma dalhó su yêc lên dandinan-nga nan gic waê lau nan sêsap mêtê ñalôm ñagalac-nga dôn.

⁵ Tu yom hon dinañ-nga dec ayob daôm ñapep bu mac nem akên whin ti gên ñandô mbasi-nga dom. Asa nem lên akên whin-nga ti nem ñalôm sambuc, ma asap mêtê ñayham dôn. Ma ati lau tigauc tu lên ñayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm ñapep, ma alhac ñanga en. Asa nem lên hon ñapep en, tu bu atôc asê bu mac atoc Anötö sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whin nem asidôwai-nga dôn e andic dabin nem lên atac whin lau hon-nga. Ñalên dinañ dec mac nem akên whin oc ti gên ñandô mbasi-nga dom. ⁸ Mêtê hon dinañ bu êñsôwec tiatu-tiatu ñapan e tidôn mac ñandô, dec mac nem gauc anyalê yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga oc ti gên ñambwa ma ñandô mbasi-nga dom. ⁹ Bu asa nan sôm bu in kâyalê Pômdau, magoc kôm mêtê ñayham-ñayham dinañ dom, nan gitôm ñamalac tandô pec nan gêlic gameñ dom, ma in kêlhin sin bu sac hon nan in kôm mun-nga, nan Anötö suc kwi su ma kêgwasin in ndê ñalôm ñawasi sa.

¹⁰ Tu dinañ-nga anen asidôwai, anjahê ñanga bu asap mêtê ñayham hon dinañ dôn, tu bu tôc asê bu Anötö kâyalin ti kêgalêm mac sa ñambwa lec dom. Ñahu bu mac bu asap mêtê dau dôn, dec oc tôc dom bu mac apen. ¹¹ Ma bocdinañ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameñ nan yac neñ Pômdau ti Ñgac Gêm Yac Si-nga Yisu Kilisi gêm gôlin, nan oc yêc ñapan.

Pita tec bu sêñlhin yom ñandô sin

¹² Tu dinañ-nga dec aö bu wakên puc mac bu gauc nem yom hon dinañ ñapan. Aö kayalê bu mac akôc yom ñandô sa ma anyalê tidôn su. ¹³ Magoc aö galic ñayham bu wakên puc mac

tôm aneñ tēm wambo tanli-nga hon bu anlhiñ yom dau siñ dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê tēñ aō bu aneñ tēm wahu nom dindec siñ-nga meñ kêpiñ su. ¹⁵ Bocdinañ kwahic dec aō tac whiñ ñandô bu mac anyalê yom hon dindec tidôñ sambuc yêc nem ñalôm, bu tēñ ndoc aō bu wahu mac siñ, nañ mac oc gauc nem yom dindec ñapañ, ma akôm ñandô sa.

Pita puc lau aposel ti propet si yom dōñ bu yom ñandô

¹⁶ Yom nañ yac lau aposel ahoc asê tēñ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaclai ti ndê bêc mbu meñ-nga, nañ ñahu sip yom ñambwa nañ ñamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauñ alic iñ ndê ñaclai ti ñawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiñ Kilisi yêc lôc dabuñ, ma anğô iñ Damba Anötö Ñawasi Ñadau ndê awha nañ sa akêñ undambê. Anötö dau toc Kilisi sa, ma po iñ ndê waê sa tēñ ndoc iñ sôm yom pi iñ bocdec bu, “Aō neñ atuñgac dau dindec. Aō galic iñ ñayham, ma atac whiñ iñ ndu andô.”

¹⁹ Gêñ hon nañ yac alic ti anğô, nañ puñ yom nañ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muñ su, nañ dōñ tēñ yac. Bocdinañ atôc gwanin yom dau ñapep, bu whê nem gauc sa pi yom ñandô, gitôm ya ñawê nañ pô gameñ ñasec. Ma asap yom dau dōñ e Kilisi mbu meñ, ma tōc gêñ hon tiawê tēñ mac, gitôm Têtênda bêbêc-nga pi meñ ma bêc wakuc meñ sa. ²⁰ Ma anyalê gêñ atu dañ bocdec bu, yom hon nañ Anötö ndê propet sêto, nañ ñadañ ñahu yêc ñac dau-nga dom. ²¹ Bu yom nañ propet sêhoc asê, nañ ñahu yêc ñamalac dom, magoc sêhoc Anötö dau ndê gauc ti yom asê tēm Ñalau Dabuñ kac ñac.

2

Kêdôhônwaga tasan oc sêmeñ

¹ Magoc propet tasan sêmbo lau Israel-nga ñalôm, sêwhiñ Anötö ndê propet ñandô, ma ñalêñ tigen kêdôhônwaga tasan oc sêtisa yêc mac lau akêñ whiñ-nga nem toñ ñalôm

bocdinañ. Ñac oc sêñsau bu sêndôhôn yom ñandô, magoc yom dau iñ yom tasan, ma gitôm bu tim lau e sêñnga gacgeñ. Yom ñandô pi Pômdau nañ gêmlihi ñac su, nañ ñac oc sêsêc ahuc, ma bocdinañ dec tēñ bêc ñambu-nga, Anötö oc tiñ ñac su sêñnga ñagahô eñ. ² Ñac oc sêtim lau daêsam nañ sêkêñ whiñ gwalec, e sêñkuc ñac ma sêkôm mêtê mayañ-nga tidau-tidau tôm ñac dau sêkôm. Ma tu ñac si lêñ dinañ-nga, dec lau ñatô oc sêpu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ lêñ yom ñandô-nga. ³ Ñac lau atac whiñ mone-nga, dec ñac oc gauc kê miñ tu sêndôhôn mac-nga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlihi ñac. Magoc yom matôc-nga nañ Anötö kêmatin tidôñ muñ su tu sêñnga-nga, nañ hōñ ñac gitôm ñacyo nañ yêc bêc dom, magoc gêm neneñ ñac mbo.

Lau sac oc sêwê Anötö ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindec. Anjela nañ sêkôm sac, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom, magoc kêñ ñac sêndôc gapocwalô lambwam-nga, bu sêndôc ñasec ñalôm e tôm bêc matôc-nga hōc asê. ⁵ Ma lau nañ sêkôm sac tēñ tēm ñamata-nga, nañ Anötö hu ñac si yom siñ dom bocdinañ. Mba. Iñ kêñ bu suñ atu ma señ lau sac hon su siñga, magoc Noa nañ tōc lêñ gitêñ ti ndê gôlôwac 7, nañ Anötö gêm ñac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hon nañ sêndôc dinañ, nañ Anötö kêñ ya gêñ su e ñadaê ñambwa yêc. Gêñ dau tôm dôhôn pi gêñ nañ lau nañ sêsap mêtê sac dōñ, nañ oc sêtap sa tēñ bêc ñambu-nga. ⁷ Tēñ ndoc dinañ Anötö kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu iñ ñgac gitêñ nañ ñalôm ñawapac ñandô tu lau sac malac dinañ-nga si mêtê ñadômbwi tidau-tidau-nga. ⁸ Yomandô. Lot iñ ñgac gitêñ ma ndê ñalôm ñawasi. Ma mêtê sac nañ iñ ñgô ti gêlic yêc malac dinañ tôm bêc hon, nañ kêñ wapac iñ ndê ñalôm. ⁹ Yom hon dinañ tōc asê bu lau nañ sêsap Anötö ti ndê lêñ dōñ, nañ Pômdau gitôm bu nem ñac si yêc

ñawapac ti saê nan tap ñac sa. Ma in gitôm bu hê lau sac si yom dôn e in kêñ ñagêyô têtñ ñac têtñ bêc ñambu-ñga. ¹⁰ Ma in oc kêñ ñagêyô sac sambuc têtñ lau nan sêñkuc mêtê ñalôm akwa-ñga nan kôm ñac ñadômbwi sa yêc in anğô-ñga, ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau dan ñapu.

Kêdôhônwaga tasan si lêtñ

Kêdôhônwaga tasan nan sêmbo sêwhin mac, nan sêtoc dau sa ma sêkôm gêtñ hon yêc lau anğô-ñga ti maya pac. Ñac sêtoc dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anötö ndê lau ti ñawasi.* ¹¹ Anötö dau ndê anela nan si ñac lai ti ñanğa hóc gêlêc ñac lau dau si su, nan sêngôlin yom me sêsôm yom sac dan pi lau ti ñawasi yêc Pômdau anğô-ñga dom. ¹² Magoc kêdôhônwaga tasan dinan sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêtñ nan sêñyalê ñahu dom. Ñac sêtôm bôclai nan sêñyalê lêtñ malô ti gauc ñayham dan dom, nan lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tôm bôclai sic waê bu sêninga, dec kêdôhônwaga tasan dinan oc sêninga bocdinan.

¹³ Anötö oc kêñ ñagêyô sac têtñ ñac ô sac nan sêkôm têtñ lau. Ñac atac whin mêtê sênôm ti sênen asam-ñga, ma maya mbasi dec sêkôm têtñ acsalô en. Têtñ ndoc sêndöc ti sen gêtñ sêwhin mac, nan sêhu si mêtê sac sin dan dom, ma bocdinan sêkôm mac nem waêm ñayham tisac. ¹⁴ Ñac lau tagatu mockain-ñga, nan si ñalôm ti gauc sap mêtê sac dôn ñapan. Ñac sêtim lau nan si sêkên whin babalê, ma sêhê ñac bu sêkôm sac sêwhin ñac. Ma ñac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêtñ-ñga. Bocdinan dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ¹⁵ Ñac sêhu lêtñ solop sin gacgen, ma sêñkuc Beo atunğac Balam ndê lêtñ. Ñgac dau atac whin mone hóc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-ñga. ¹⁶ Ma tu in ndê lêtñ dinan-ñga dec Anötö kêñ donki dan sôm in. Donki dau in gêtñ sôm yom-ñga

dom, tigen Anötö kôm in sôm yom tôm ñamalac, bu lhac propet dau ndê lêtñ gauc mbasi-ñga ahuc.

¹⁷ Lau dinan sêtôm bubata nan tibasô ma yawalec nan mbu oc soc su ñinga ñagahô en. Anötö kêmasan gameñ ñasec atu dan tu ñac sêndöc-ñga. ¹⁸ Ñac sêsôm yom ñambwa-ñambwa tu sêtoc dau sa-ñga. Ma sêñsahê bu sêtim lau sêkên whin-ñga wakuc bu sêmbu sêtên lêtñ sac-ñga nan ñasawa apê en sêhu sin su, nan sêndi. Ñac sêngilí lau kain dinan bu sêsa lêtñ ñalôm ñagalac-ñga, nan men akên ñalôm akwa. ¹⁹ Ñac sêndôhôn lau dau bu yao dan yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêtñ tôm si atac whin. Magoc ñac dau ñac lau akin ñambwa ma mêtê sac ti ñac si ñadau. Tôm mac anyalê su, gêtñ sake nan ndê ñac lai gêm gôlin yac, nan ti yac nen ñadau ma tam akin in. Tu mêtê sac dinan-ñga, dec sic waê bu sêninga.

²⁰ Bu lau nan sêñyalê yac nen Pômdau ma Ñgac Gêm Yac Si-ñga Yisu Kilisi, nan sêhu lêtñ sêninga-ñga sin su. Magoc ñac bu sêmbu sêtên lêtñ sac-ñga dau tiyham, goc mêtê sac ku ñac dulu. Ñac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hóc gêlêc ñamata-ñga su. ²¹ Ñac bu sêñyalê lêtñ gitên dan su dom, nan oc ñayham hóc gêlêc sêñyalê su ma sêhu sin, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabun nan aposel sic dulu têtñ ñac. ²² Gauc nem yom gôlin lu nan lau sêsôm bocdec bu, “Giam dan guluc ma kac dau kwi gi gêtñ tiyham,” ma “Bôc nan sêngwasin ñawasi sa, nan mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôlin lu dinan hêganôn lau tasan dinan solop. Ñahu bu sêñyalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtên lêtñ sac-ñga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu men-ñga

¹ O anen lau atac whin-ñga, kwahic dec aö gato bapia tilu-ñga têtñ mac.

* **2:10:** Lau ti ñawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigen nan ‘ñawasi.’ Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn anela, magoc lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whin-ñga, me lau sêkên whin-ñga si lau bata.

Bapia lu-lu bu sêpuc yom nandô nan akôc sa su, nan dôñ yêc nem gauc napan, ma bu êngilí mac bu akôc gauc nayham en. ² Aô tac whin bu mac akôc gauc tiyham pi yom nan propet dabun sêhoc asê mun su, ma pi yom nan yac neñ Pômdau ma Ngac Gêm Yac Si-nga gic atu ma kêñ têt lau aposel bu sêndic dulu têt lau.

³ Gêt atu nan aô bu wakêt puc mac pi, nan bocdec bu. Gauc nem bu têt têt nambu-nga lau oc sêmen nan sêkôm gêt hon têt nac dau si atac whin, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötö ndê lêt. ⁴ Nac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu men ma kôm gêt hon tiwakuc, a? In mbo nde? Têt ndoc damanî sêmbac ndu ma men têt kwahic dec, nan dalic bu gêt dan tiwakuc dom, ma gêt hon yêc têt têt namata-nga andô, têt ndoc nom ti gêt hon sêhoc asê ma kêsêlêt men.”

⁵ Lau nan sêsôm yom kain dinan, sêsêc Anötö ndê naclai, nan sênjalê su, nan ahuc. Bu nac sênjalê su bu wandêc dan su Anötö sôm yom na whansun nambwa ma undambê hóc asê, ma in sôm bu bu lêt dau sa ndi poc dau-nga, e gameñ tibasô yêc bu nasawa. ⁶ Ma tinambu in kêñ bu dau dinan sun e sen nom ti gêt hon su sinğa. ⁷ Ma Anötö kêmatin yom tidôn whin, bu ya oc neñ undambê ti nom kwahic dec-nga su, têt bêt nan in oc êmatôc lau hon, ma sen lau sac su sêninğa.

⁸ O aneñ lau atac whin-nga. Anlhin sin dom bu Pômdau gêlic bêt tigen gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêt tigen. ⁹ Lau natô sêlic bu Pômdau mbu men naghô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom natô nan in gic bata su, nan in oc kôm nandô sa naghô dom. Magoc mba. In kôc ndê nalôm dôñ tu mac-nga, nahu bu in tec bu lau dan sêninğa, magoc tac whin bu lau hon sênem si nalôm kwi ma

sêhu sac sin. Tu dinan-nga dec in mbu men naghô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêt mbu men-nga oc hóc asê napuc mbasi têt lau kan si ndoc sêmen-nga. Undambê oc hê su ti nakêcsia atu, ma ya oc neñ nom ti gêt hon nan yêc nom ti umbon napu, nan su sêninğa. ¹¹ Akôc gauc napep. Gêt hon oc sêninğa nalêt dinan, ma bocdinan dec mac gauc gêm bu lêt bocke solop gic waê yac lau dakêt whin-nga bu tan kuc? Solop bu mac asa lêt dabun, ma akôm mêtê nan Anötö tac whin en. ¹² Ahôn Anötö ndê bêt nambu-nga ti an kuc lêt bocdinan, ma akôm gêt hon tu bu bêt dau hóc asê naghô-nga.* Têt bêt dinan ya oc neñ gêt undambê-nga ti gêt nom-nga hon su. ¹³ Magoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têt yac, nan oc ti lau gitêt si gameñ sêmbo-nga. Kwahic dec yac tan kwê bu dambo dinan, ma dahôn bu gêt dau hóc asê.

¹⁴ Aneñ lau atac whin-nga, mac akêt Batam gêt dau ambo, ma tu dinan-nga dec akêt nem nalôm sambuc bu asa nem lêt hon gitêt en, e bêt nambu-nga hóc asê. Ma bocdinan dec Pômdau oc tap giso dan sa yêc mac-nga dom. In oc lic bu mac nem lêt hon nawasi, ma mac oc atôm bu ambo in angô-nga ti yom malô. ¹⁵ Anjalê bu Pômdau gic têt in ndê têt mbu men-nga ma kôc ndê nalôm dôñ, tu bu kêñ nasawa têt lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap in ndê mwasiñ nem nac si-nga sa. Anötö kêñ gauc nayham têt yac neñ asidôwa atac whin-nga Pol, dec in to yom kain tigen têt mac. ¹⁶ Yêc in ndê bapia hon in to yom pi gêt hon dindec. Yom natô nan in to sip ndê bapia, nan nahu sip nalôm gi, ma lau gauc babalê nan sêkêt whin gwalec, nan sênson Pol ndê yom natô ma sênson Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan natô bocdinan. Tu nac si lêt

* **3:12:** Yêc nabatin 9 Pita sôm bu Pômdau gic têt in ndê têt tu mbu men-nga bu kêñ nasawa têt lau bu sêkac si nalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêt nambu-nga oc hóc asê dom e nawaê nayham nem nom ngameñ hon ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêt gitêt en, tu bu lau sêlic ma sêkêt whin Yisu-nga. Yac dakôm bocdinan, ma daten mbec ti dapuc gwelen nawaê nayham-nga dôñ, dec bêt nambu-nga dau oc hóc asê naghô.

dinaŋ-ŋga dec ŋac oc sêniŋga.

¹⁷ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga naŋ asap Kilisi dôŋ ambo. Aö gakêŋ puc mac gwanaŋ su, ma bocdinaŋ dec ayob daôm ŋapep bu lau naŋ sêsôc Anötö ndê yom ŋapu dom, naŋ sêŋsôŋ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom.

¹⁸ Asap yac neŋ Pômdau ma Ŋgac Gêm Yac Si-ŋga Yisu Kilisi ndê mwasin dôŋ, bu nem ŋandô daêsam yêc mac nem ŋalôm, ma mac nem gauc anyalê iŋ-ŋga êŋsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga. Datoc iŋ ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

Jon ndê bapia **ŋ**amata-**ŋ**ga Yom whê bapia dindéc sa-**ŋ**ga

Ŋgac naŋ to bapia dindéc, naŋ whê dau sa yêc bapia dau ŋalôm dom, magoc lau tiguaç daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel naŋ to Jon ndê ŋawaê ŋayham, naŋ to bapia dindéc whiŋ. In to bapia dindéc gic lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ ŋawaê. Lau ŋatô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têt ndoc in ti ŋamalac andô ma ndôc malac Epe-sas, ma bocdinaŋ in to bu lau gameŋ Esia-ŋga sêsam muŋ.

Jon kêŋ puc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga pi kédôhônwaga tasan naŋ sêsôm bu ŋamalac si ŋamlic ma gêt nom-ŋga hoŋ tisac su. Bocdinaŋ sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu in sip nom ma mbo tôm ŋamalac. Ma sêsôm bu Yisu in ŋamalac ŋambwa, ma sêkêŋ whiŋ dom bu in Anötö ndê Atu me Anötö ŋandô. Ŋac sêtoc lau si gauc sa kêtêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhiŋ Anötö. Ma sêlic ŋamalac si lêt gitôm gêt ŋambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whiŋ-ŋga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêkôm mêtê sac ŋapaŋ.

Jon kêŋ puc in ndê lau bu sêsôc yom tasan kaiŋ dinaŋ ŋapu dom, ma sêsap yom ŋandô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋaŋga.

Anötö ndê Atu meŋ mbo nom ti ŋamalac ŋandô

¹⁻² Yac bu ahoc yom ŋandô asê têt mac, pi Yisu naŋ dasam bu 'Yom Tanŋi-ŋga.' In yac neŋ dambo tanŋi ŋapaŋ-ŋga ŋahu, naŋ mbo whiŋ Damaŋ Anötö têt têt ŋamata-ŋga andô, ma tiŋambu hoc dau asê têt yac. In meŋ mbo nom whiŋ yac, dec yac alic in pi tanôn, amasec in ŋa amaŋ, ma aŋgô in dau ndê yom. Ma bocdinaŋ dec yac bu apuc yom

pi tanŋi ŋahu dau dôŋ bu yom ŋandô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têt mac, pi in naŋ yac alic ti aŋgô su. Yac atac whiŋ bu mac akôc yom dau sa, dec yac hoŋ oc dapiŋ dauŋ dôŋ ti dasap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Ma yom ŋandô dau oc piŋ yac hoŋ dôŋ danem damiŋ Damaŋ Anötö lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têt mac, ma akêt batan bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hoŋ datisambuc.

Taŋsêlêt dambo Anötö ndê ŋawê ŋalôm

⁵ Ŋawaê naŋ Yisu dau gic dulu têt yac, naŋ yac ahoc asê têt mac bocdec bu, Anötö in Ŋawê Ŋadau, ma mêtê ŋasec-ŋga dan yêc in-ŋga dom. ⁶ Bocdinaŋ yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tigeŋ dasa lêt ŋasec-ŋga, goc yac lau tasan, ma tanŋuc yom ŋandô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa neŋ lêt dambo ŋawê ŋalôm gitôm Anötö dau mbo ŋawê ŋalôm, dec ŋawê dau piŋ yac dôŋ dawhiŋ dauŋ, ma in ndê Atuŋgac Yisu ndê dac oc êŋgwasin yac neŋ sac hoŋ su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, dec oc taŋsau dauŋ, ma yom ŋandô yêc yac neŋ ŋalôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dauŋ ma dahoc neŋ sac asê têt Anötö, dec dakêt whiŋ bu in oc suc yac neŋ sac kwi, ma êŋgwasin yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêt gitêt eŋ, ma dakêt whiŋ bu gêt bocke naŋ in kêmatiŋ tidôn bu kôm, naŋ in oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac neŋ sac mbasi, naŋ têt asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasan, ma in ndê yom ŋandô dan yêc yac neŋ ŋalôm dom.

2

Yisu gêm yac awhaŋ têt Damaŋ

¹ O aneŋ balêkoc, aô atac whiŋ bu mac ahu mêtê sac siŋ gacgeŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec aô gato yom dindéc têt mac. Tigeŋ yac neŋ dan bu kôm sac ma pu dau, goc yac neŋ ŋgac nem yac awhaŋ-ŋga mbo bu nem yac sa. In ŋgac gitêt Yisu Kilisi, ma in oc lhac ŋalhu ma nem yac awhaŋ têt Damaŋ. ² In kêŋ dau ti da ma mbac

ndu ô yac, ma gêmlihi yac neŋ sac ŋatôp su. Magoc in kôm gêŋ dau tu yac taŋwasêŋ-ŋga dom, in gêmlihi lau nom-ŋga hoŋ si sac ŋatôp bocdinaŋ.

³ Yac bu daŋaŋ wambu in ndê yomsu, dec oc tôc asê bu taŋyalê in tidôŋ. ⁴ Asa naŋ sôm bu, “Aô kayalê in tidôŋ,” tigen daŋga wambu in ndê yomsu dom, naŋ kôm tasan, ma yom ŋandô yêc in ndê ŋalôm daŋ dom. ⁵ Magoc asa naŋ kôc Anötö ndê yom sa ma daŋga wambu, naŋ Anötö ndê mêtê atac whin-ŋga gêm ŋandô su yêc in ndê ŋalôm. Ma yac taŋyalê bu dati Anötö ndê lau ŋalêŋ bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati in ndê lau, naŋ goc dasa lêŋ gitêŋ tôm Kilisi dau maŋ.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whin-ŋga

⁷ Aneŋ lau atac whin-ŋga. Aô bu wapuc yomsu naŋ mac akôc su têŋ ndoc mac akêŋ whin tiwakuc, naŋ dôŋ, magoc aô bu wato tôm yomsu wakuc dom. In yomsu akwa naŋ mac aŋgô têŋ ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têŋ mac. ⁸ Magoc kwahic dec aô bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têŋ mac. Yisu ndê lêŋ hoŋ tôc yomsu ŋa-ŋandô asê, ma mac nem lêŋ wakuc kôm yomsu dau ŋandô sa bocdinaŋ. Bu têm ŋasec-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma ŋawê ŋandô dau po asê su.

⁹ Asa naŋ sôm bu in mbo ŋawê ŋalôm, tigen atac whin in ndê asidôwai dom, naŋ gacgeŋ mbo ŋasec ŋalôm. ¹⁰ Magoc asa naŋ tac whin in ndê asidôwai, naŋ mbo ŋawê ŋalôm, ma tu dinaŋ-ŋga gêŋ daŋ oc kôm in peŋ dom. ¹¹ Aô wasôm tiyham, bu asa naŋ gêlic in ndê asidôwa sac, naŋ mbo ŋasec ŋalôm. In kêsêlêŋ mbo ŋasec, ma ŋasec dau kôm in tandô tipec e in kêyalê gameŋ naŋ in kêsêlêŋ mbo, naŋ dom.

¹² O aneŋ balêkoc, aô gato yom dindec têŋ mac, ŋahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê ŋaê-ŋga. ¹³ Ma aô gato yom têŋ mac lau

andô, bu mac aŋyalê in naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga ma mbo ŋapaŋ. Ma aô gato yom têŋ mac lau batac, bu mac aku Sadaŋ dulu su. O aneŋ balêkoc, mac aŋyalê Damaŋ tidôŋ su, dec aô gato yom têŋ mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac aŋyalê in naŋ mbo têŋ têm ŋamata-ŋga, ma mbo ŋapaŋ, ma bocdinaŋ dec aô gato yom têŋ mac. Ma mac lau batac, mac alhac ŋaŋga ma daŋam wambu Anötö ndê yom naŋ tidôŋ yêc nem ŋalôm, ma mac aku Sadaŋ dulu su. Tu dinaŋ-ŋga dec aô gato yom dindec têŋ mac.

Dasap gêŋ nom-ŋga dôŋ dom

¹⁵ Asa naŋ tac whin gêŋ nom-ŋga, naŋ Damaŋ Anötö ndê atac whin yêc in ndê ŋalôm dom. Bocdinaŋ atac whin nom ti gêŋ nom-ŋga dom. ¹⁶ ŋahu bu lau naŋ atac whin gêŋ nom-ŋga kêlêc, naŋ sêsa lêŋ ŋalôm ŋagalac-ŋga, ŋac tagatu gêŋ, ma sêtoc dau sa tu ŋac si gêŋ nom-ŋga-ŋga. Mêtê kain dinaŋ in mêtê nom dindec-ŋga ŋambwa, naŋ ŋadaŋ meŋ akêŋ Damaŋ Anötö dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-ŋga gic waê bu niŋga, tigen asa naŋ sap Anötö ti in ndê lêŋ gitêŋ dôŋ, naŋ oc niŋga dom, in oc mbo tali ŋapaŋ.

*Kilisi ndê ŋacyo**

¹⁸ O aneŋ balêkoc atac whin-ŋga, têm kwahic dec-ŋga ti têm ŋambu-ŋga. Mac aŋgô su bu Kilisi ndê ŋacyo oc meŋ, ma kwahic dec Kilisi ndê ŋacyo daêsam sêhoc asê yac su. Ma bocdinaŋ dec taŋyalê bu têm ŋambu-ŋga dau dindec. ¹⁹ Lau dinaŋ muŋ-ŋga sêmbo sêwhin yac lau dakêŋ whin-ŋga, magoc sêhu yac siŋ, dec taŋyalê bu ŋac yac neŋ lau solop dom. ŋac bu yac neŋ lau solop, oc sêhu yac siŋ dom.

²⁰ Tigen Yisu kêŋ ŋalau Dabuŋ sip mac nem ŋalôm su, ma mac hoŋ aŋyalê su bu yom bocke in yom ŋandô.

²¹ Aô gato bapia dindec têŋ mac tu wawhê yom ŋandô sa têŋ mac-ŋga

* **2:17:** Kilisi ndê ŋacyo - yêc Yom Grik sêto ‘anti-kristos.’ Yom dau danem kwi bu ‘In naŋ bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,’ ma yom dau hêganôŋ lau tasan naŋ sêŋsau lau bu ŋac Mesaya dau, ma sêsêc yom ŋandô pi Yisu ahuc. Jon to yom ŋatô pi ŋac yêc 1 Jon 4:1-6.

dom. Mba! Mac anyalê yom ñandô su, ma yom tasanj dañ meñ akêñ Yom Ñandô Ñadau Anötö dom. ²² Aö bu watôc ñgac tasanj-nda asê têtñ mac. Asa nañ sôm bu Yisu inñ †Mesaya dom, nañ Kilisi ndê ñacyo, ma sêc yom ñandô pi Damanj Anötö lu Atuhuc. ²³ Bu asa nañ sôm bu Yisu inñ Anötö ndê Atuhuc dom, nañ ti Damba ndê gêtñ dom. Magoc asa nañ kêtñ whinñ bu Yisu inñ Anötö Atuhuc, nañ ti Damba ndê gêtñ. ²⁴ Ayob daôm ñapep bu yom ñandô nañ mac anjô têtñ ndoc mac akêñ whinñ tiwakuc, nañ tidônñ yêc nem ñalôm ñapanj. Yom dau bu yêc nem ñalôm ñapanj, dec yom dau piñ mac dôñ am daminñ Atungac ma piñ mac dôñ am daminñ Damba whinñ. ²⁵ Ma bocdinañ mac oc atap mwasiñ dandöc tanli ñapanj-nga sa, tôm inñ gic bata têtñ yac su.

²⁶ Aö gato yom dindéc bu wakêtñ puc mac pi lau nañ bu sêñsau mac. ²⁷ Anjô su nañ! Ñalau nañ gêm gôlinñ lau tasanj dinañ, inñ Ñalau Dabuñ dom. Magoc Yisu kêtñ Ñalau Dabuñ têtñ mac su, ma inñ Ñalau Yom Ñandô-nga. Ma inñ mbo nem ñalôm ñapanj bu êndôhônñ mac pi gêtñ honñ. Tu dinañ-nga mac apônnda lau tu sêndôhônñ mac-nga dom. Bocdinañ anjuc yom nañ Ñalau Dabuñ kêtñ têtñ mac, ma asap Yisu dôñ ñapanj.

Anötö ndê Balêkoc

²⁸ Aneñ balêkoc, aö wasôm têtñ mac bu asap Kilisi dôñ. Ma boc-dinañ têtñ ndoc inñ mbu meñ ma hoc dau asê, nañ yac oc dalhac inñ anjô-nga ti atac pa su ma mayañ dauñ dom. ²⁹ Mac anyalê su bu inñ ndê lêtñ honñ inñ lêtñ gitêtñ enñ, ma bocdinañ anyalê bu lau honñ nañ sêsa lêtñ gitêtñ, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc sêti inñ ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nañ. Damanj Anötö tac whinñ yac ndu andô, dec sam yac bu inñ ndê balêkoc. Ma yac dati inñ ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindéc-nga sêñyalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ñahu bu ñac sêñyalê inñ

dom boc-dinañ. ² O aneñ lau atac whinñ-nga, kwahic dec yac tanyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc ñalêtñ bocke nañ yac oc dambo têtñ têtñ ñambu-nga, nañ Anötö têtñ asê têtñ yac su dom. Tigenñ têtñ ndoc Yisu mbu meñ, nañ yac oc dalic inñ ndê ñawasi ti lêtñ nañ inñ dau mbo, ma tanyalê bu yac oc dambo ñalêtñ kainñ tigenñ. ³ Ma lau honñ nañ sêkêtñ bata gêtñ dinañ, nañ sêmasañ dau si ñalôm ñawasi sa, ma sêsa lêtñ ñawasi tôm inñ dau.

⁴ Asa nañ kôm sac, nañ kêtñ Anötö ndê yomsu. Bu sac ñahu sip yac dakôm gêtñ nañ so Anötö ndê yomsu. ⁵ Magoc mac anyalê bu Yisu sip meñ bu kôm yac neñ sac su. Ma inñ dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinañ asa nañ sap Yisu dôñ, nañ hu mêtê sac sinñ ndic ñawaê. Magoc asa nañ kôm sac ñapanj, nañ ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêtñ inñ dom.

⁷ Aneñ balêkoc, ayob daôm bu ñamalac dañ êñsau mac pi mêtê sac dom. Asa nañ kôm mêtê ñayham, nañ ti ñamalac gitêtñ kêtñ Yisu dau ndê lêtñ gitêtñ. ⁸ Magoc asa nañ kôm sac, nañ ti Sadañ ndê. Bu Sadañ dau kôm sac têtñ têtñ ñamata-nga andô ma kôm ñapanj e meñ. Anötö ndê Atuhuc sip nom meñ nañ ñahu bocdec bu, tu bu señ Sadañ ndê gwelenñ su. ⁹ Ñamalac bocke nañ Anötö kôm inñ tiwakuc, nañ puc dômbwê mêtê sac. Ñahu bu Anötö ndê yom yêc inñ ndê ñalôm gitôm gêtñ ñawhê ñayham. Yomandô! Gitôm dom bu inñ sap mêtê sac dôñ, ñahu bu Anötö kôm inñ tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec tanyalê yêc awê lau bocke nañ sêti Anötö ndê balêkoc, ma ñac nañ sêti Sadañ ndê. Lau nañ sêsap lêtñ gitêtñ dôñ dom, ma ñac nañ sêtec si asidôwai, nañ sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whinñ asidôwai-nga

¹¹ Yom atu nañ sêhoc asê têtñ mac têtñ ndoc mac akêñ whinñ tiwakuc, nañ bocdec bu, yac atac whinñ neñ asidôwai sêkêtñ whinñ-nga dandic ñawaê. ¹² Anjuc Kein dom, bu inñ kêtñ lêtñ atac whinñ-nga dom. Inñ Sadañ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. Ñahu bu inñ

dau ndê lêñ sac, ma inñ gêm lêmunñ Abel ndê lêñ solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nañ ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanyalê bu dahu señ dambac ndu-nga siñ, ma dambo señ dandöc tanli-nga. Nahu bu yac atac whiñ asidôwai. Lau nañ atac whiñ asidôwai dom, nañ gacgeñ sêmbö señ sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nañ atac tec inñ ndê asidôwa, nañ Anötö gêlic inñ gitôm ngac ndic ñamalac ndu-nga. Ma mac aňyalê su bu asa nañ gic ñamalac ndu, nañ wêkainñ gameñ dandöc tanli ñapañ-nga dom.

¹⁶ Yac tanyalê mêtê atac whiñ-nga ñahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakêñ daun sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu ñac-nga. ¹⁷ Asa nañ gêlic asidôwa dañ pônnda dau, ma ndê gêñ yêc tu nem inñ sa-nga, magoc tawalô inñ ma gêm inñ sa dom, nañ tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga yêc inñ ndê ñalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whiñ asidôwai ña yom ti whaňsuñ ñambwa. Danem ñac sa, goc tôc asê bu yac atac whiñ ñac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö aňgô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinañ, yac bu atac whiñ neñ asidôwai, goc tanyalê tidôñ bu tanñuc lêñ yom ñandô-nga. Magoc yac bu ñalôm ñawapac yêc Anötö aňgô-nga tu mêtê ñatô nañ dakôm-nga, nañ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neñ ñalôm ti gêñ hoñ, ma inñ ndê tawalô inñ gêñ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ñalôm pêñ dôñ. ²¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac bu ñalôm lu-lu tu neñ lêñ-nga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tanyalê bu gêñ nañ datenñ, nañ inñ oc kêñ têtñ yac. Nahu bu yac dasôc inñ ndê yomsu ñapu, ma dakôm mêtê nañ inñ gêlic ñayham. ²³ Ma inñ ndê yomsu dau bocdec bu. Dakêñ whiñ inñ ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiñ neñ asidôwai tôm inñ gic atu yac. ²⁴ Lau hoñ nañ dañga wambu Anötö

ndê yomsu, nañ sêmbö inñ ñalôm, ma inñ mbo ñac ñalôm. Ma tanyalê bu inñ mbo yac ñalôm, tu Nalau Dabuñ nañ inñ kêñ têtñ yac-nga.

4

Taňsahê ñalau hoñ

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, akêñ whiñ lau hoñ nañ sêsam dau bu Anötö ndê propet, nañ dom. Mba! Ayob daôm ñapep, bu propet tasanñ daêsam sêhóc asê su. Bocdinañ aňsahê ñac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Nalau gêm gôlinñ ñac, me mba. ² Ma mac oc aňyalê Anötö ndê Nalau ñalêñ bocdec. Asa nañ sôm bu Yisu Kilisi meñ ti ñamalac ñandô ma mbo nom, nañ Anötö ndê Nalau gêm gôlinñ inñ. ³ Tigenñ lau hoñ nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, nañ sêkôc Anötö ndê Nalau dom. Nalau nañ gêm gôlinñ ñac, nañ Kilisi ndê ñacyo ndê. Mac aňgô su bu Kilisi ndê ñacyo oc meñ, ma inñ meñ hóc asê nom su.

⁴ Aneñ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ñac lau tasanñ dinañ dulu su. Nahu bu Anötö ndê Nalau nañ mbo mac nem ñalôm, nañ hóc gêlêc Sadañ, nañ mbo lau nom-nga si ñalôm, nañ su. ⁵ Lau tasanñ dinañ si ñahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-nga ñambwa. Ma lau nom-nga sêkôc ñac si yom sa. ⁶ Magoc ñac sêkôc yac mba yom sa dom, ñahu bu ñac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoñ nañ sêñyalê Anötö, nañ sêkôc yac mba yom sa. Nalêñ dinañ dec yac tanyalê lau asa nañ Anötö ndê Nalau Yom ñandô-nga gêm gôlinñ ñac, ma lau asa nañ Sadañ ndê ñalau yom tasanñ-nga gêm gôlinñ ñac.

Mêtê atac whiñ-nga ñahu Anötö dau

⁷ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac atac whiñ neñ asidôwai dandic ñawaê, bu mêtê atac whiñ-nga meñ akêñ Anötö dau. Lau hoñ nañ atac whiñ asidôwai, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc, ma ñac sêñyalê inñ tidôñ. ⁸ Asa nañ tac whiñ ndê asidôwai dom, nañ kêyalê Anötö dom, bu Anötö inñ mêtê atac whiñ-nga ñahu. ⁹ Ma inñ tôc inñ ndê mêtê atac

whiŋ yac-ŋga yêc awê bocdec bu. In kêŋ in ndê Atu tigen sip nom meŋ, bu yac datap seŋ dandöc taŋli-ŋga sa yêc in. ¹⁰ Yac neŋ mêtê atac whiŋ Anötö-ŋga naŋ ti mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô dom. Tigen Anötö ndê mêtê atac whiŋ yac-ŋga, naŋ mêtê atac whiŋ-ŋga ŋa-ŋahu andô. Bu in kêŋ ndê Atu sip nom meŋ, ma kêŋ dau ti da bu nemlhi yac neŋ sac ŋatôp.

¹¹ O aneŋ lau atac whiŋ-ŋga, Anötö tac whiŋ yac ndu andô, ma bocdinaŋ yac atac whiŋ neŋ asidôwai dandic ŋawaê. ¹² Ŋamalac daŋ gêlic Anötö su dom, tigen yac bu atac whiŋ neŋ asidôwai ŋandô, dec Anötö mbo yac neŋ ŋalôm, ma in ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gêm ŋandô su yêc yac neŋ ŋalôm.

¹³ Yac taŋyalê bu dambo in ŋalôm ma in mbo yac ŋalôm, tu Ŋalau Dabuŋ naŋ in kêŋ têt yac-ŋga. ¹⁴ Damaŋ Anötö kêkiŋ ndê Atu sip nom meŋ bu nem lau nom-ŋga si. Yac alic su, dec ahoc asê têt lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa naŋ kêŋ whiŋ ma sôm asê bu Yisu in Anötö ndê Atu, naŋ mbo Anötö ŋalôm ma Anötö mbo in ŋalôm. ¹⁶ Yac taŋyalê ti dakêŋ whiŋ su, bu Anötö atac whiŋ yac ndu andô. Bu Anötö in mêtê atac whiŋ-ŋga ŋahu, ma asa naŋ sap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ, naŋ mbo Anötö ŋalôm, ma Anötö mbo in ŋalôm. ¹⁷ Ma ŋalêŋ dau dinaŋ in ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc yac neŋ ŋalôm, ma yac dasa neŋ lêt gitôm in ndê, tôm yac neŋ têt dambo nom-ŋga hoŋ. Tu dinaŋ-ŋga dec yac oc dalhac ti atac pa su têt bêc Anötö êmatôc yac-ŋga. ¹⁸ Têt ndoc Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau su yêc yac neŋ ŋalôm, naŋ yac datôc dauŋ tiyham dom. Magoc asa naŋ töt dau tu Anötö ndê bêc matôc-ŋga, naŋ töt asê bu Anötö ndê mêtê atac whiŋ-ŋga gic dabiŋ dau yêc in ndê ŋalôm su dom.

¹⁹ Yac taŋkuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su. ²⁰ Asa naŋ sôm bu, “Aö atac whiŋ Anötö,” tigen tec in ndê asidôwai, naŋ kôm tasan. Ŋahu bu asa naŋ tec

asidôwai naŋ in gêlic su, naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö naŋ in gêlic su dom. ²¹ Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ in ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

¹ Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu in Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti in ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti in ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ² Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc in ndê yomsu ŋapu. ³ Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, daŋaŋ wambu in ndê yomsu. Ma in ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. ⁴ Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêt naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵ Seŋ tigen yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu in Anötö ndê Atu.

Gêt naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôŋ

⁶ Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê in sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi in dôŋ bocdinaŋ. ⁷ Boc-dinaŋ, gêt töt sêwhê in sa, ⁸ naŋ Ŋalau, bu, ma dac. Ma gêt töt dinaŋ sêpuc dau dôŋ. ⁹ Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêt töt dinaŋ tu bu whê in ndê Atu sa têt yac. ¹⁰ Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôt Anötö ndê yom pi in ndê Atu sa sip in ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö dom, naŋ töt asê bu in gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasan. Ŋahu bu in kêŋ whiŋ gêt naŋ Anötö kêŋ bu whê in ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasin dandöc taŋli ŋapaŋ-ŋga

¹¹ Ma yom nanj Anötö hoc asê têtj yac nanj bocdec bu. Inj kêmwasinj yac ña mwasinj dandöc tanjli ñapanj-ñga, ma datap mwasinj dau sa yêc inj ndê Atu. ¹² Asa nanj kêtj whinj Anötö ndê Atu, nanj tap señ ndöc tali-ñga sa. Tigeñ asa nanj kêtj whinj inj ndê Atu dom, nanj tap señ ndöc tali-ñga sa dom.

¹³ Mac lau nanj akêtj whinj Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ñahu bu aö atac whinj bu mac añyalê tidônj bu mac atap mwasinj andöc tamli-ñga sa su. ¹⁴ Bocdinañ têtj ndoc nanj yac bu dateñ mbec têtj Anötö, nanj dateñ ti atac pa su. Ma yac bu dateñ gêtj nanj gi tap inj ndê atac whinj sa, nanj yac tañyalê bu inj oc ñgô yac neñ mbec. ¹⁵ Ma yac bu tañyalê bu inj kêtj danja yac neñ mbec su, goc tañyalê bu gêtj nanj dateñ, nanj inj oc kôm ñandô sa.

Dateñ mbec pi lau nanj sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷ Mac bu alic nem asidôwa danj kôm sac, goc ateq mbec têtj Anötö bu nem inj kwi e inj mbu meñ mbo señ dandöc tanjli-ñga tiyham. Mêtê hoñ nanj so Anötö ndê lêñ, nanj mêtê sac, ma inj gêlic bu gêtj ñambwa dom. Magoc sac hoñ gic waê lambwam dom. Ateñ mbec tu lau nanj sêkôm sac kainj dinañ-ñga. Mêtê sac danj yêc, nanj gic waê lambwam solop.* Ateñ mbec tu lau nanj sêkôm sac kainj dinañ-ñga dom, bu oc nem ñac sa dom.

Yom ñambu-ñga

¹⁸ Tañyalê bu lau hoñ nanj Anötö kôm ñac sêtiwakuc su, nanj sêhu mêtê sac siñ. Anötö ndê Atu yob ñac ñapep ma Sadañ gitôm dom bu êmasec ñac. ¹⁹ Ma yac tañyalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoñ nanj sêkêtj whinj dom, nanj sêmbo Sadañ ndê gôlinj ñapu. ²⁰ Ma yac tañyalê bu Anötö ndê Atu sip nom meñ ma whê yac neñ gauc sa bu tañyalê Anötö Yom

Ñandô Ñadau. Ma yac dambo inj ñalôm, ma dambo inj ndê Atu, Yisu Kilisi ndê ñalôm bocdinañ. Inj dau Anötö ñandô, ma ti yac neñ dandöc tanjli ñahu.

²¹ Aneñ balêkoc, ayob daôm ñapep bu anem akiñ anötöi gwam dom.

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ñga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac nanj gic waê lambwam solop, nanj ñahu bocdec bu. Lau nanj sêkôm mêtê sac ñapanj ma sêlic bu gêtj ñambwa, nanj gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti inj ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ñac si sac-ñga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ñac si sac dinañ-ñga dec ñac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ñac si ñalôm ñadandi sa su, ma yac bu dateñ mbec tu ñac-ñga, dec oc nem ñac sa dom. Alic yom nanj Yisu sôm pi sac nanj Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, nañ Yisu ndê aposel dan, nañ to bapia dindéc, magoc in sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. In to bapia dindéc têt awê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêt acsalô têt awê dau akêt in dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awê lu dinan hêganôn gôlôwac dabun ton lu, ma yom pi inlu si balêkoc, nañ hêganôn lau sêkêt whin-nga nañ sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindéc tu puc ñac dôn bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whin-nga dôn. In kêt puc ñac pi lau nañ sêndôhôn yom tasan, nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têt lau sêkêt whin-nga bu sêmbo ahê lau kain dinan hon.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ngac bata dec, gato yom têt am awê nañ Anötö kêyalin am sa su, ma têt am nem balêkoc. Yac hon dasap yom ñandô dôn, ma tu dinan-nga aô tac whin mac kêlêc. Aô tanwasên dom, lau hon nañ sênjalê yom ñandô, nañ atac whin mac sêwhin. ² Nahu bu yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapan. ³ Daman Anötö lu in ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiñ ti tawalô ma yom malô whin yac lau nañ dasap yom ñandô ti mêtê atac whin-nga dôn.

Yom ñandô ma mêtê atac whin-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêt yom ñandô-nga sênkuc yomsu nañ Daman Anötö kêt têt yac. Tu dinan-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awê ñayham, kwahic dec aô bu waten mac bu asap yomsu dau dôn ñapan. Yac hon dakôc

yomsu dau sa, têt ndoc yac dakêt whin tiwakuc. Ma bocdinañ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whin-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêt ti danan wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac ango têt ndoc mac akêt whin tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêt ti asap mêtê atac whin-nga dôn.

⁷ Lau tasan daêsam sêmbo nom, nañ sêsôm bu Anötö ndê Mesaya men mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa nañ sôm yom dinan, in tasan dinda ma Kilisi ndê ñacyo. ⁸ Bocdinañ ayob daôm ñapep bu sênsau mac e aso ñandô ñayham nañ mac am gwelen atu bu atap sa-nga, nañ dom. Alhac ñanga, tu bu atap ñandô dau sa. ⁹ Bu asa nañ kêdôhôn yom nañ so yom ñandô pi Yisu Kilisi, nañ men akêt Anötö ndê dom. Magoc asa nañ sap yom ñandô pi Yisu dôn ñapan, nañ ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêt whin. ¹⁰ Asa nañ bu têt mac men, magoc êndôhôn yom ñandô pi Yisu dom, nañ akôc in sa pi nem andu dom, ma akam in dom. ¹¹ Bu asa nañ kôc ñamalac kain dinan sa, nañ wêkain in ndê gwelen sac dinan whin.

Yom ñambu-nga

¹² Yom daêsam yêc bu wakêt têt mac, tigen aô bu wato sip bapia dindéc dom. Aô gakêt batan bu wandic mac kês, goc danem yom-galôm anôn andô pitigen. Ma boc-dinan yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê nañ Anötö kêyalin sa yêc gameñ dindéc, nañ ndê balêkoc sêkôm acsalô ñayham têt mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Ñamalac nan to bapia dindéc, nan sam dau bu 'ngac bata' dan, tòm ñamalac nan to 2 Jon. In to bapia dindéc têt ngac kêt whin-nga dan ñaê Gaius.

Jon kêkin lau ahen-nga ñatô sêsa si bu sêkôm gwelen sêwhin lau sêkêt whin-nga ton dan yêc gameñ Esia-nga. Magoc ngac dan ñaê Diotrepe kêt kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau nan sêkôc lau dau sa, nan su yêc gôlôwac dabun dinan. Jon to bapia dindéc tu puc Gaius dôt ma kêpin in bu in puc lau ahen-nga dau dôt.

Jon to yom têt in ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindéc têt Gaius, aneñ silip. Hêclu dasap yom ñandô dôt, ma tu dinan-nga dec aô atac whin am kêlêc. ² Aneñ ngac atac whin-nga, aô gateñ mbec têt Anötö bu yob am bu mbo ñayham en, ma bu nem mbec am nem gwelen hon, tòm in yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai ñatô sêhôt asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêt kêkuc yom ñandô ñapan, ma gêt hon nan am kôm, nan puc yom ñandô dôt. Ñac si yom dinan kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têt ndoc aô ganğô ñawaê bu aneñ balêkoc ñatô sênsêlên ti sêsap yom ñandô dôt, goc aô atac ñayham kêlêc.

Jon kêpin Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O aneñ ngac atac whin-nga, am gêm asidôwai nan sem gwelen ñawaê ñayham-nga, nan sa ñalên ñayham en. Am kêyalê lau dau mun su dom, magoc têt ndoc ñac sic am kêsi, nan am yob ñac ñapep. ⁶ Ñac sic min têt gôlôwac dabun yêc gameñ dindéc, pi am nem mêtê atac whin-nga. Ñayham kêlêc bu am toc lau kain dinan sa gitôm Anötö ndê lau akin, ma gêm

ñac sa ña gêt tu puc ñac dôt têt ndoc sênsêlên-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinan-nga yac lau dakêt whin-nga danem lau mêtê-nga kain dinan sa dandic ñawaê. Dakôm bocdinan dec tòm yac dakôm gwelen yom ñandô-nga dawhin ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahen-nga dinan têt am nem gôlôwac dabun su, tigeñ Diotrepe, ngac nan toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nan kôt aneñ yom sa dom. ¹⁰ Bocdinan aô bu watên mac waloc, goc wasôm in ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêt whin-nga hon anğô-nga. In kêgôlin yom sac pi yac, ma tec bu kôt asidôwai sa. Ma lau nan atac whin bu sêkôt asidôwai sa, nan in kalhac ñac ahuc, ma kêmasuc ñac su yêc gôlôwac dabun.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ñayham

¹¹ O aneñ ngac atac whin-nga, kôm mêtê ñayham en, ma êmkuc lau nan sêkôm mêtê sac, nan dom. Asa nan kôm mêtê ñayham, nan meñ akêt Anötö ndê, magoc asa nan kôm mêtê sac, nan kêyalê Anötö dom. ¹² Lau hon sêsôm yom ñayham pi Dimitrias, ma in ndê mêtê gitêt tôc asê bu in kêkuc yom ñandô. Ma yac bocdinan bu apuc in dôt têt am bu ngac ñayham, ma am kêyalê bu yac mba yom in yom ñandô.

Yom ñambu-nga

¹³ Aneñ yom daêsam yêc bu wakêt têt am, tigeñ aô gatec bu wato têt am. ¹⁴ Aô gakêt batan bu ñasawa saun aô oc walic am, ma hêclu dasôm yom anğon pitigeñ. ¹⁵ Yom malô whin am. Am nem asidôwai nan sêmbo dec, nan sêkôm acsalô ñayham têt am. Ma ñac sêndac am bu sam yac mba asidôwai nan sêmbo dinan, nan si ñaê, ma kôm acsalô têt ñac bocdinan.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan ti lau sêkên whin-nga Jerusalem-nga si nagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindêc têtj lau sêkên whin-nga, magoc gamej ti malac bocke nan njac sêmbo, nan in têtj asê yêc bapia dindêc dom.

In to bapia dindêc tu bu kêtj puc lau sêkên whin-nga pi kêdôhônwaga tasan nan sênsôn yom pi Anötö ndê mwasi, ma sêndôhôn lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In bu puc lau sêkên whin-nga dôj bu sêlhac nan ma sêkôc yom tasan dinan sa dom.

Jud ndê yom namata-nga

¹ Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ngac akin ma Jems asi. Aö gato bapia dindêc têtj mac lau nan Daman Anötö tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in ndê, ma piñ mac dôj am damin Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in ndê atac whin nem mac hon ahuc êjêc.

Jud kêtj puc njac pi lau nan sêndôhôn mêtê tasan

³ O anej lau najham, anej nalôm kac aö bu wato yom têtj mac pi Anötö ndê lêtj nem yac si-nga, nan tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu nawapac dan hêtj asê, ma tu dinan-nga dec gato yom dindêc hêganôn nawapac dau. Aö bu wapuc mac dôj bu alhac nan ma asap Anötö ndê yom njandô dakên whin-nga dôj. In kêtj yom dau têtj in ndê lau dabun bu sêyob njapep. ⁴ Nawapac dau hêganôn lau sac njatô nan sêtec Anötö ndê lêtj, nan sêsôc

mac nem gôlôwac dabun njalôm sêmen sêsin sêmbo, ma sêndôhôn mêtê tasan. Nac sêsôm gitôm bu dakôm mêtê sac njapan, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan sênsôn yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac neñ Naudu tigen, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kain dinan, njac Anötö ndê lau dom, ma muñ-nga in ndê propet sêto yom pi njagêyô nan in oc kêtj têtj njac.

Njagêyô nan Anötö kêtj têtj lau sac

⁵ Yom pi njagêyô dinan mac anyalê su, tigen aö wasôm tiyham bu mac gauc nem njapep. Muñ-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gamej Isip-nga. Magoc tinambu njac si lau njatô sêkên whin in dom ma sêli dau sa têtj in, dec in señ njac su. ⁶ Ma gauc nem anjela nan danja wambu Anötö dom, ma sêhu gamej nan Anötö kêtj tu njac-nga yêc undambê, nan sin. Bocdinan in sô njac dôj na sen nan bu sêmbo gamej njasec-nga njapan, e sêtap matôt sa têtj bêtj atu nan oc meñ sa tinambu. ⁷ Ma gauc nem lau nan muñ-nga sêndôc malac Sodom ti Gomora ma malac njatô nan sêyêc malac lu dinan njamakê. Nac sêkôm mêtê njalôm njagalac-nga ma mêtê mockain-nga tidau-tidau, ma tu dinan-nga Anötö señ njac su. Gêñ dinan ti dôhôn ma kêtj puc yac pi njagêyô nan lau sac oc sêtap sa yêc ya nan sa njapan.

⁸ Ma lau tasan nan sêmbo mac nem gôlôwac dabun njalôm, nan sêsa lêtj sac-nga gitôm lau namata-nga dinan. Lêtj sêkôm sac-nga kalhac njac si gauc njapan, ma njac si mêtê sac kôm njac njadômbwi sa yêc Anötö anjô-nga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata njapu dom, ma sêsôm yom sac bu sêngwinin Anötö ndê lau ti njawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anötö ndê anjela namata-nga Maikel. Têtj ndoc inlu Sadañ sêseñ dau pi Moses ndê njamlan, nan in yob dau ndê whasun bu sôm yom sac pi Sadañ dom. Magoc in sôm

* **1:8:** Lau ti njawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigen nan 'njawasi.' Lau njatô gauc gêm bu yom dau hêganôn anjela, magoc lau njatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whin-nga, me lau sêkên whin-nga si lau bata. Pita to yom kain tigen yêc 2 Pit 2:10.

yom têñ in bocdec bu, “Pômdau dau goc sôm am.”†

Lau tasan si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasan nan sêmbo sêwhin mac, nan sêsôm yom sac-sac pi gêñ dabun nan sênyalê dom. Tigen mêtê sac nom-nga, nan tidôn nac su, nan sêñkuc gitôm bôc gapun nan gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinan-nga dec nac oc sêninga.

¹¹ Oyaê! Lau dinan oc sêtisac. Nac sêñkuc Kein ndê lêt. Ma nac sêkôm gêñ tu sêkôc awa-nga nambwa, ma bocdinan sêñkuc Balam ndê giso. Ma nac sêli dau sa têt Anötö ti in ndê lau bata, ma bocdinan nac oc sêninga gitôm Kora.

¹² Têt ndoc mac lau akêt whin-nga akac sa bu anet gêñ ma atet mbec, nan ngahô lau sac dinan sêsôc sêmey ma set gêñ sêwhin mac. Magoc nac maya dau tu nac si mêtê sac-nga dom, ma bocdinan nac sêkôm gôlôwac dabun si naê nayham tisac. Nac sêmwasin dau ma gauc gêm lau natô dom. Nac lau sêhôn-sêhôn nambwa sêtôm yawalec nan puc pi meñ ma mbu soc su ginça. Ma nac sêtôm a nan gêm nandô tôm nandoc dom dec lau sêlêt su, ma bocdinan a dau gitôm a nan mbac tidim lu. ¹³ Nac si lêt gitôm gwêc nadinda, ma nac si mêtê mayan-nga gitôm napwic nan gwêc nampon dau hu pi baö. Magoc nac maya dau dom. Ma nac sêtôm tata nan sêlhac si mala solop dom, ma bocdinan Anötö kêyalin nac si mala sa yêc gameñ nasec-nga bu nac sêmbo napan.

¹⁴ Ngac namata-nga Adam ndê apançac ti-7-nga nan sêsam bu Inok,‡ nan hoc yom asê mun su pi lau sac dinan bocdec bu, “Alic su nan. Pômdau oc meñ whin in ndê anjela dabun tausen ma tausen. ¹⁵ In oc êñsahê lau hon pi nac si mêtê, ma lau hon nan sêtéc Anötö ndê lêt, nan in oc kêt ngâyô atu têt nac tu nac si mêtê

sac-nga, ma tu yom sac nan sêsôm pi in-nga.”

¹⁶ Lau tasan dinan êlêmê sêtucdin tu gêñ hon-nga, ma sêpu lau natô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm nac dau si atac whin. Sêsôm yom sêtoc dau sa-nga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêt gêñ têt nac.

Jud to yom puc nac dôn-nga

¹⁷ O anet lau, gauc nem yom nan Pômdau Yisu Kilisi ndê lau †apotel sêhoc asê gwanan su. ¹⁸ Nac sêsôm têt mac bocdec bu, “Têt têt nambu-nga, lau oc sêtisa, nan setan b ôlê lau sêkêt whin-nga, ma sêkôm mêtê sac sêñkuc nac dau si nalôm nan tec Anötö ndê lêt.” ¹⁹ Yom dau hêganôn lau dinan, nan sêwhê mac n em gôlôwac dabun kôc, ma sêñkuc mêtê nom-nga napan sêtôm lau gauc mbasi-nga. Bu Nalau Dabun mbo nac si nalôm dom.

²⁰ Tigen mac lau nayham. Akôm bocdinan dom. Asap yom dabun dakêt whin-nga dôn, bu puc mac dôn ma alhac nanga. Ma atet mbec na Nalau Dabun ndê naclai. ²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whin-nga nem mac ahuc, ma akêt batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô nan yac oc datap sa têt ndoc in kôc yac sa dandöc tanli napan yêc undambê.

²² Tamwalô lau nan atac lu-lu, ma anem nac sa. ²³ Mac nem lau natô sêsip mêtê sac nalôm su, dec sic wê bu sêsip ya lambwam-nga sêndi. Akôm bu anem nac si nalôm kwi, dec oc nditôm mac ançaho nac su yêc ya dau. Tamwalô lau nan sêkôm sac ma akôm bu anem nac sa, magoc atöc nac si sac ma ayob daôm napep bu sac dau kôm mac apen dom.

Jud gic bata in ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga, tampin yac neñ Anötö nandô tigen nan gêm yac si. In gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apen dom. In kêgwasin mac nem sac hon su, dec

† **1:9:** Yom nan Maikel sôm têt Sadan nan sêto yêc Sek 3:2. Tigen yom pi Moses dinan yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si buku akwa dan. ‡ **1:14:** Inok ndê min sêto yêc Gen 5:18-24. Yom nan in sôm nan sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si bapia akwa dan.

mac atôm bu alhac aņôm sawa ma
atac ņayham atu yêc in aņgô-ņga ti in
ndê ņawasi atu. Dapo in ndê waê sa,
bu in ndê ņawasi ti ņac lai ma ņaņga atu
andô. Ma in mbo bocdinaņ têņ têm
ņamata-ņga, kwahic dec, ma oc mbo
ņapaņ. Yomandô.

Revelesen (Gêḡ nanḡ Yisu hoc asê têḡ Jon) Yom whê bapia dindéc sa-ḡga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, nanḡ to bapia dindéc (1:1-2, 4), nanḡ inḡ ḡgac tigenḡ nanḡ to Jon ndê ḡawaê ḡayham ma Jon ndê bapia tō. Têḡ ndoc inḡ to bapia dindéc, nanḡ lau sêkêḡ whinḡ-ḡga sêtap kisa atu ti ḡawapac daêsam sa. ḡacyo sêkêḡ Jon dau ndöc nduc Patmos tu inḡ ndê gwelenḡ ḡawaê ḡayham-ḡga. Jon to bapia dindéc, tu bu puc lau sêkêḡ whinḡ-ḡga dôḡ bu sêlhac ḡanḡa ma sêhu si sêkêḡ whinḡ sinḡ dom.

Gêḡ daêsam nanḡ Jon to sip bapia dindéc, nanḡ inḡ sôm bu ḡalau Dabuḡ kôm inḡ ndê gatu kainḡ danḡ sa, ma Anötö hoc asê têḡ inḡ gitôm gêḡ ḡagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindéc ḡalôm. Lau Israel-ḡga sêlic namba 12 bu gêḡ atu, ma hêganônḡ lau Israel-ḡga si tonḡ 12. Ma namba 7 hêganônḡ gêḡ nanḡ ḡayham sambuc, ma ḡac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganônḡ gêḡ nanḡ oc menḡ sa têḡ têm ḡambu-ḡga. Sadaḡ oc kôm gwelenḡ ḡanḡa bu êntôm lau nom-ḡga, magoc tinḡambu Anötö oc êḡgwiniḡ inḡ ti lau honḡ nanḡ sêḡkuc inḡ, ma senḡ ḡac su. Ma lau sêkêḡ whinḡ-ḡga nanḡ sêlhac ḡanḡa ma sêhu si sêkêḡ whinḡ sinḡ dom, nanḡ oc sêtap mwasinḡ atu sa, ma Anötö oc kôc ḡac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ḡamata-ḡga

¹ Yom dindéc ḡahu Yisu Kilisi, nanḡ hoc asê têḡ Jon. Yom dau hêganônḡ gêḡ honḡ nanḡ kêpinḡ bu hóc asê. Anötö kêḡ yom dau têḡ Yisu Kilisi bu tóc asê têḡ lau nanḡ sem akinḡ inḡ. Ma Yisu kêkinḡ inḡ ndê anḡela danḡ bu hoc yom dau asê têḡ inḡ ndê ḡgac akinḡ Jon. ² Ma Jon to yom dindéc pi gêḡ honḡ nanḡ inḡ gêlic, ma puc

yom dau dôḡ bu yom ḡandô nanḡ menḡ akêḡ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nanḡ yêc bapia dindéc, nanḡ bu tóc gêḡ nanḡ oc hóc asê têḡ têm ḡambu-ḡga, nanḡ asê, gitôm yom nanḡ propet akwa-kwa sêhoc asê munḡ su. Ma ndoc menḡ kêpinḡ bu gêḡ honḡ dau ḡandô sa. Bocdinaḡ lau nanḡ sêsam yom dindéc asê, ma lau nanḡ sêḡḡô ma sêkôc sa tidônḡ sip ḡac si ḡalôm, nanḡ honḡ oc sêtap Anötö ndê mwasinḡ sa.

Jon kêkinḡ yom têḡ gôlôwac dabuḡ tonḡ

⁴ Aö Jon, gato yom dindéc têḡ Kilisi ndê gôlôwac dabuḡ tonḡ 7 nanḡ sêmbogamenḡ Esia-ḡga. Mwasinḡ ti atac malô têḡ mac akêḡ Damaḡ Anötö nanḡ mbo têḡ ḡamata-ḡga, kwahic dec mbo, ma oc menḡ tinḡambu-ḡga, ma akêḡ ḡalau 7 nanḡ sêlhac inḡ ndê pôḡ kinḡ-ḡga ḡa-ndö-ḡga, ⁵ ma akêḡ Yisu Kilisi. Yisu inḡ ḡgac ḡamata-ḡga bu tisa akêḡ lau batê-ḡga, ma inḡ gêm gôlinḡ kinḡ nom-ḡga honḡ. Inḡ kalhac ḡanḡa bu hoc yom ḡandô asê pi Anötö. Ma inḡ tac whinḡ yac, dec kêc ndê dac sinḡ bu êḡḡapwêc yac su yêc yac neḡ sac. ⁶ Ma inḡ kôc yac sa datôm lau tonḡ tigenḡ nanḡ dambo inḡ ndê ḡgôlinḡ ḡapu, ma datôm lau dabuḡ-siga bu danem akinḡ inḡ ndê Damba Anötö. Inḡ ḡaclai ti ḡawasi ḡadau, dec dahoc inḡ ndê waê asê tôm bêc honḡ. Yomandô!

⁷ Alic su nanḡ. Inḡ oc sip whinḡ dao menḡ, ma lau honḡ oc sêlic inḡ. Aêc, ma lau nanḡ sic inḡ ndu, nanḡ oc sêlic inḡ sêwhinḡ. Lau nom-ḡga honḡ oc sêtap atu tu inḡ-ḡga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö ḡaclai ḡadau. Têḡ ḡamata-ḡga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wamenḡ tiyham. Aêc, aö ḡac hu gêḡ honḡ, ma wandic dabinḡ gêḡ honḡ.”

Yisu hoc dau asê têḡ Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindéc. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo inḡ ndê gôlinḡ ḡapu. Tu dinaḡ-ḡga lau sêkêḡ kisa yac, magoc tamasaḡ daunḡ bu dalhac ḡanḡa. Munḡ-ḡga lau sêmasuc aö ma sêkêḡ aö gandöc nduc nanḡ sêsam bu Patmos.

Nahu bu aö galhac njanja ma gapuc Anötö ndê yom dôñ, ma gahoc yom nandô asê pi Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos, ma têt lau sêkêt whin-nga si béc sênem akiñ Pômdau-nga dan, Nalau Dabuñ kôm aö gatun kaiñ dan sa. Ma aö ganğô awha atu dan gitôm dahuc tan yêc aö nambu-nga. ¹¹ Ma awha dau sôm, “Gêt nan am oc lic, nan to sip bapia, ma êmkiñ têt gôlôwac dabuñ ton 7 nan sêndöc malac 7, nan Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aö ganğô yom dau, goc gakac daun kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakain 7 nan sêmasañ na gol. ¹³ Ma yêc yakain 7 dau nalhu aö galic ngac dan gitôm Namalac ndê Atu. In sôc ñakwê baliñ nan sip têt in gahi, ma kic po nan nawasi gitôm gol kêgihi in ñabapo. ¹⁴ In kêclauñ sêp sambuc, ma in tandô nawê gitôm ya. ¹⁵ In gahiapa nawasi gitôm ain yanjan ñaê brons nan sêpec sa ya ma ñamsic. Ma in awha ñakêcsia gitôm bu nan hêc atu. ¹⁶ In anğô andô nawasi atu gitôm ac nawê. Yêc in amba andô-nga in kôc tata 7, ma bien baliñ ti ñamata yêc danğa-danğa sa akêt in whasuñ.

¹⁷ Têt ndoc aö galic in aö gahu daun gasip nom gayêc in gahi-nga gitôm ngac batê dan. Magoc in kêt amba andô-nga sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati ñamata gêt hon, ma aö gati nambu gêt hon. ¹⁸ Aö Anötö nan gambo tanli. Muñ-nga aö gambac ndu, tigen lic! Kwahic dec aö gambo tanli, ma wambo tanli ñapan. Ma aö gakôc ki gatam-nga bu wanğapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameñ.

¹⁹ “Bocdinañ to yom pi gêt nan am gêlic su, pi gêt nan kwahic dec nandô sa, ma pi gêt nan oc nandô sa tinambu. ²⁰ Tata 7 nan yêc aman andô-nga, ma yakain gol 7 nan aö wawhê nahu sa têt am. Tata 7 dinañ sêti dôhôn anjela 7 nan sêyob gôlôwac dabuñ ton 7, ma

yakain 7 sêti dôhôn gôlôwac dabuñ ton 7 dinañ-nga.”

2

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Epesas

¹ Ma in sôm têt aö, “To yom têt anjela nan yob gôlôwac dabuñ Epesas-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêt in nan kôc tata 7 yêc amba andô-nga, ma kêsêlêt mbo yakain gol 7 nalhu.

² Mac lau Epesas-nga. Aö kayalê mac nem mêtê hon su, ma mac akôm gwelen atu ayêm daôm su, ma mac alhac njanja tu ahôc ñawapac-nga. Ma aö kayalê bu mac atac tec lau sac ma amasuc ñac su. Ma lau nan sêñsau ma sêsam dau bu aposel, nan mac anjahê ñac, ma anjalê ñac bu lau tasan. ³ Mac alhac njanja ma ahôc ñawapac ti kisa tu aneñ ñaê-nga, magoc mac kwampac sa dom. Gêt hon dinañ mac akôm ñayham.

⁴ Tigen mac nem mêtê so dan yêc nan aö galic yham dom. Namata-nga mac atac whin aö nandô. Tigen kwahic dec mba!

⁵ Bocdinañ gauc nem mac nem mêtê ñamata-nga dinañ, nan kwahic dec mac ahu sin su. Ma anem nem nalôm kwi ma akôm mêtê ñayham gitôm ñamata-nga. Bu mba, dec aö watêt mac wameñ, ma wakôc mac nem yakain su.

⁶ Magoc aö galic ñayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêt sac, gitôm aö daun gatec.

⁷ Asa ndê dangasuñ yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabuñ sôm têt Anötö ndê gôlôwac dabuñ. Lau hon nan sêlhac njanja ma sêku sac dulu, nan wakêt ñac sêmbô Anötö ndê †Paradais ma sêneñ nandô yêc A Tanli-nga.

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Smena

* **2:6:** Nikolai kêdôhôn lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêt nambwa. In sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akiñ anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockain-nga.

8 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Smena-ņga bocdec bu: Yom dindec meņ akêtj in naņ tiņamata gêtj hoņ ma tiņambu gêtj hoņ, in naņ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham. 9 Aô kayalê bu mac lau Smena-ņga ahôc ņawapac atu, ma mac andöc nom atôm lau ņalôm sawa. Tigeņ yêc Anötö aņgô-ņga mac ati lau ti lêlôm. Aô kayalê yom hoņ naņ lau naņ sêsap lau Israel-ņga si sakiņ akwa dôtj, naņ sêsôm pi mac. ņac lau dau sêtoc dau sa bu ņac lau Israel-ņga naņ Anötö kêyalin ņac sa sêti in ndê lau. Tigeņ mba! ņac Sadan ndê lau solop. 10 Atöc daôm dom pi ņawapac naņ oc meņ. Aņgô! Sadan tac whin bu êņsahê mac, ma in ndê lau oc sêkêtj mac nem lau ņatô sêndöc gapocwalô. Tigeņ mac oc ahôc ņawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc ņawapac e tôm lau sêndic mac ndu, magoc alhac ņaņga ma ahu aô siņ dom. Ma bocdinaņ aô wakêtj mac andöc tamli ņapaņ, naņ ti mac nem ņaôli.

11 Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ņgô yom dindec naņ ņalau Dabuņ sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuņ. Lau hoņ naņ sêlhac ņaņga ma sêku sac dulu, naņ oc sêtap ņandê sa têtj bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga,† naņ dom.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuņ yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Pegamam-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêtj in naņ hôt bien baliņ naņ ņamata yêc daņga-daņga. 13 Aô kayalê mac lau Pegamam-ņga nem gameņ, naņ lau daêsam sêmbo Sadan ndê gôlin ņapu. Tigeņ mac asap aô dôtj ņapaņ, ma ahu nem akêtj whin aô-ņga siņ su dom. Yêc Sadan ndê malac dinaņ, lau sic

aneņ ņgac akiņ Antipas ndu. ņahu bu in hoc yom ņandô asê pi aô, ma sêc aô ahuc dom. Ma mac bocdinaņ, têtj ndoc dinaņ aô galic bu mac ahu aô siņ dom.

14 Tigeņ mac akôm gêtj ņatô naņ aô galic bu solop dom. Mac nem lau ņatô sêņkuc Balam ndê yom. Têtj têm ņamata-ņga Balam kêdôhôn lau Israel si ņgac bata Balak bu êntôm lau Israel-ņga bu sêkôm mêtê sac. ņac seņ gêtj daneņ-ņga naņ lau sêkêtj ti da têtj anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mock-aiņ-ņga whin. Ma kwahic dec mac nem lau ņatô sêņkuc mêtê kaiņ dinaņ. 15 Ma gêtj daņ tiyham. Mac nem lau ņatô sêņkuc yom naņ Nikolai kêdôhôn têtj lau. 16 Bocdinaņ anem daôm kwi. Bu mba, dec ņasawa sauņ aô watêtj mac waloc, ma wandic lau naņ sêsa lêtj kaiņ dinaņ ņa bien baliņ naņ sa yêc aô whaņsuņ.

17 Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ņgô yom dindec naņ ņalau Dabuņ sôm têtj Anötö ndê gôlôwac dabuņ. Lau hoņ naņ sêlhac ņaņga ma sêku sac dulu, naņ wakêtj ņac sêneņ gêtj daneņ-ņga naņ kwahic dec yêc siņ dau yêc undambê, gitôm gakêtj †mana têtj lau Israel-ņga seņ yêc gameņ sawa. Ma aô wakêtj hoc sêsêp tigeņ-tigeņ têtj ņac tôm ndi. Yêc hoc tigeņ-tigeņ aô wato ņaê wakuc pi, naņ lau daņ sêņyalê dom. Asa naņ kôt hoc dau ņadaņ, naņ oc êņyalê.

Jon to yom têtj gôlôwac dabuņ yêc malac Tayatira

18 “Ma to yom têtj aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Tayatira-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêtj Anötö ndê Atu, in naņ ndê tandô ņawê gitôm ya ņawahô, ma gahi gitôm brons naņ ņawasi atu. 19 Aô kayalê mac lau Tayatira-ņga nem mêtê hoņ su, bu mac akêtj whin aô

† 2:11: Bêc naņ lau sêmbac ndu tidim tilu-ņga - bêc naņ Anötö oc êmatôc lau hoņ, ma lau sac oc sêsip ya atu naņ sa ņapaņ sêndi bu sêhôt ņandê ņapaņ. Alic yom ņatô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

ņanğa, ma asap mêtê atac whiņ-ņga dôn. Aö kayalê bu mac alhac ñanğa ma am akiņ aneņ lau. Ma kwahic dec mac akôm gêņ dinanğ hóc gêlêc ñamata-ņga su.

²⁰ Tigeņ mac nem mêtê daņ aö galic yham dom. Awhê sac daņ mbo mac nem gôlôwac dabuņ ñalôm, naņ gitôm kwiņ sac Jesebel. In sam dau bu aneņ propet awhê daņ, magoc inğ kêdôhôn aneņ lau bu sêkôm mêtê mockaiņ-ņga, ma bu sêneņ gêņ daneņ-ņga naņ lau sêkêņ ti da têņ anötöi gwam. Inğ kôm mêtê sac bocdinaņ, magoc mac asoc inğ su yêc mac nem gôlôwac dabuņ dom. ²¹ Aö gakêņ ñasawa têņ inğ bu nem dau kwi, tigeņ inğ sap inğ ndê mêtê sac dônğ ñapaņ. ²² Alic su naņ! Kwahic dec aö wakêņ ñandê atu têņ inğ, ma têņ lau naņ sêkôm mêtê mockaiņ-ņga sêwhiņ inğ, naņ bocdinaņ. Ñac bu sênem dau kwi dom, dec ñac oc sêhóc ñawapac atu. ²³ Ma aö oc wandic inğ ndê balêkoc ndu sêwhiņ. Tu dinanğ-ņga dec Kilisi ndê lau hoņ oc sênyalê bu aö kayalê ñamalac si gauc ti ñalôm hoņ. Ma aö wakêņ ñagêyô têņ mac hoņ tôm ndi, êņkuc mêtê naņ mac lau tigeņ-tigeņ akôm.

²⁴ Mac lau Tayatira-ņga ñatô asôc awhê sac dinanğ ndê yom ñapu dom. Ma yom naņ sêsam bu Sadanğ ndê yom naņ yêc siņ dau, naņ mac akip sa dom. Bocdinaņ aö oc wakêņ ñawapac wakuc têņ mac ahóc dom. ²⁵ Gêņ tigeņ aö atac whiņ, naņ asap mêtê ñayham naņ mac akôm ambo, naņ dônğ e wambu wameņ.

²⁶ Asa naņ bu lhac ñanğa ma ku sac dulu, ma sôc aneņ yom ñapu e bêc ñambu-ņga, naņ wakêņ ñaclai têņ inğ bu nem gôliņ lau sambuc, ²⁷ gitôm Damaņ kêņ ñaclai têņ aö dauņ. Tôm yom naņ sêto yêc naņ sôm bocdec bu:

Inğ kôc tôc kiņ-ņga bu nem gôliņ lau sambuc ti ñaclai atu, ma inğ oc ku

ñac dulu gitôm ñac daņ tuc lôğ andô daņ popoc. *[BW 2:9]*

²⁸ Ma asa naņ bu lhac ñanğa, naņ aö dauņ oc wambo wawhiņ inğ ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-ņga. ²⁹ Asa ndê daņgasuņ yêc, naņ ñgô yom dindec naņ Ñalau Dabuņ sôm têņ Anötö ndê gôlôwac dabuņ.

3

Jon to yom têņ gôlôwac dabuņ yêc malac Sadis

¹ “Ma to yom têņ aņela naņ yob gôlôwac dabuņ Sadis-ņga bocdec bu:

Yom dindec meņ akêņ inğ naņ mbo whiņ Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aö kayalê mac lau Sadis-ņga nem mêtê hoņ. Lau ñatô gauc gêm bu mac alhac ñanğa ma akôm Anötö ndê gwelenğ. Tigeņ mba! Mac atôm lau batê! ² Yêc aneņ Anötö aņgô-ņga aö galic bu mac ac dabiņ mac nem gwelenğ ñapep dom. Bocdinaņ tampo sa ma atisa! Mac nem akêņ whiņ kêpiņ bu oc pacndê. Bocdinaņ apuc nem akêņ whiņ dônğ maņ.

³ Gauc nem yom hoņ naņ mac aņgô ti akôc sa su. Ma anem nem ñalôm kwi ma daņam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wameņ gitôm ñac kaņ, ma mac oc aņyalê ndoc wameņ-ņga dom.

⁴ Magoc aö kayalê lau Sadis-ņga ñatô naņ sêkôm mêtê sac dom, dec galic ñac tôm lau ti ñakwê ñawasi. Aö oc wakêņ ñakwê sêsêp têņ lau dinanğ sêsôc, bu aö galic ñac ñayham, ma ñac oc sêmbo sêwhiņ aö ñapaņ. ⁵ Ma lau ñatô naņ sêlhac ñanğa ma sêku sac dulu, naņ wakêņ ñakwê sêsêp têņ ñac bocdinaņ. Ma yêc Damaņ ti inğ ndê aņela aņgô-ņga, aö wasam ñac si ñaê asê, ma watôc asê bu sêti aneņ lau solop. Ma ñac si ñaê

oc yêc Buku Tanli-nga* napan.
 6 Asa ndê dangasun yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Piladelpia

7 “Ma to yom têñ anela nan yob gôlôwac dabun Piladelpia-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêñ ngac dabun nan sôm yom nandô en. In kôc Kin Dawid ndê ki gatam-nga, ma gatam bocke nan in gêlêc su, nan lau dan sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam nan in gic ahuc, nan lau dan sêtôm bu sêkac sa dom. 8 Mac lau Piladelpia-nga. Aô kayalê mac nem mêtê hon su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigen aô kayalê bu mac danam wambu aneñ yom, ma asêc aneñ naê ahuc dom. Bocdinañ alic su nan! Kwahic dec aô walêc gatam dan su bu wanem mac sa-nga, ma lau dan oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. 9 Lau nan sêsap lau Israel-nga si sakin akwa dôñ, nan sêtoc dau sa bu nac lau Israel-nga nan Anötö kêyalin nac sa. Magoc mba. Nac lau tasan, ma Sadañ ndê lau nac. Aô wangwiniñ nac e sêtên mac sêmeñ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-nga. Ma têñ ndoc dinañ nac hon oc sênyalê tidôn bu mac lau nan aô atac whin mac ndu andô.

10 Mac apuc daôm dôñ ma alhac nannga têñ ndoc nawapac ti kisa tap mac sa, tôm aô gac atu mac muñ su. Bocdinañ aô wayob mac têñ ndoc nawapac-nga nan oc hôc asê bu ênsahê lau nom-nga hon. 11 Ndoc meñ kêpiñ bu aô wambu wameñ. Bocdinañ akôc yom nandô dôñ ma ayob napep, bu lau dan sênem kan nem naôli

ñayham dom. 12 Lau nan sêlhac nannga ma sêku sac dulu, nan aô wakên nac sêndôc aneñ Anötö angô-nga napan tôm alhê nannga nan sêlhac in ndê lôm dabun. Lau dinañ oc sêmbo sêwhin Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, nan in oc kêñ sip akêñ undambê meñ, dec aô oc wato aneñ Anötö ndê naê ma in ndê malac wakuc dau naê pi nac. Ma aô wato aô daun neñ naê wakuc pi nac whin.

13 Asa ndê dangasun yêc, nan ngô yom dindêc nan Nalau Dabun sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabun.

Jon to yom têñ gôlôwac dabun yêc malac Laodisia

14 “Ma to yom têñ anela nan yob gôlôwac dabun Laodisia-nga bocdec bu:

Yom dindêc meñ akêñ Yom Nandô Nadau. In sôm yom nandô en, ma bocdinañ yac dakên whin in ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma in gêm gôlin gên hon nan Anötö kêñ. 15 Aô kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê hon. Mac asôm bu akêñ whin aô, tigen mac akêñ whin aô ti nem nalôm sambuc dom. Mac lau tasan! Mac bu ahu aô sin gacgeñ, me akêñ whin aô ti nem nalôm sambuc, dec oc ñayham. 16 Tigen mba! Mac ansau bu ankc aô. Bocdinañ oc wasen mac su tôm ngac nan kêsahê gên sac yêc in whasun dec kêlôwê sa. 17 Mac asôm bu mac ati lau ti lêlôm ma lau tiwaê nan apônda gên dan dom. Tigen mac anyalê dom bu yêc Anötö angô-nga mac atôm lau nalôm sawa, ma lau tandô pec, ma lau nakwê mbasi. 18 Bocdinañ angô aneñ yom dindêc. Mac bu ati lau ti lêlôm, dec atên aô amên, ma aô wakên gol nandô ñayham

* 3:5: Buku Tanli-nga - lau hon nan sêkên whin Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasin dandôc tanli napan-nga sa, nan si naê yêc Buku Tanli-nga dau. Buku natô sêyêc undambê, nan sêto yom yêc nalôm pi gên ñayham ma sac hon nan yac tigen-tigen dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanli-nga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

- têñ mac anemlhi. Ma anemlhi ñakwê sêsêp asôc-nga bu ambo ñamlic ñambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anğwasin tanôm e tanôm ñawa sa.
- ¹⁹ Lau nañ aö atac whin, nañ bu sêkôm gêñ giso, dec aö wasôm ñac ma wamatôc ñac tu bu sêhu mêtê sac dau sin. Boc-dinan anğô aneñ yom. Anem daôm kwi ma akôm ñaŋga bu anğuc aö.
- ²⁰ Alic! Aö gatôm mac nem silip dañ nañ meñ kalhac am nem andu ñagatam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinan asa nañ ngô aö awhañ ma gêlêc gatam dau su têñ aö, nañ aö oc wasôc watêñ in wandi, ma alu aneñ gêñ awhin dañ.
- ²¹ Aö gaku ñaclai sac-nga hoñ dulu, dec Damañ kôc aö sa gandöc gawhin in yêc in ndê pôn kin-nga. Ma ñalêñ tigen lau hoñ nañ sêlhac ñaŋga ma sêku sac dulu, nañ wakôc ñac sa bu sênem gôlin sêwhin aö yêc aneñ pôn kin-nga.
- ²² Asa ndê danğasun yêc, nañ ngô yom dindec nañ Nalau Dabuñ sôm têñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.”

4

Jon gêlic gêñ atu undambê-nga

¹ Dinan su, goc aö galic gatam dañ nañ kac sa su yêc undambê. Ma awha nañ aö ganğô muñ su gitôm dahuc tañ, nañ sôm têñ aö bu, “Pwi mweñ, ma gêñ nañ oc hôc asê tiñambu-nga, nañ watôc têñ am.” ² Têñ dinan Nalau Dabuñ kôm aö gatun kain dañ sa, ma aö galic pôn kin-nga dañ kalhac undambê, ma pôn ñadau ndöc ñahô. ³ Ma in nañ ndöc, nañ ndê ñawasi atu, gitôm ðhoc ñayham lu nañ sêsam bu jasper ma kanelian. Ma gasun bu êp nañ ñadalô ñayham ma ñawasi gitôm hoc ñayham emerel, nañ kêgihi pôn atu dau ahuc. ⁴ Ma aö galic pôn 24 sêlhac sênğihi pôn atu, ma lau bata 24 sêndöc ñahô. Ñac sêsôc ñakwê sêsêp, ma sanem gol yêc ñac si ñagôlôn tôm gi.

⁵ Ma aö galic sickac, ma ganğô wapap gic ti ñakêcsia atu sa akêñ pôn atu. Ma lam ti ñawê atu 7 sêlhac pôn ña-ndö-nga. Lam 7 dinan Anötö ndê ñalau 7. ⁶ Ma yêc pôn dau ña-ndö-nga aö galic gêñ ñawasi atu poc gitôm bugicton, ma ñawa gitôm glas.

Ma aö galic anela atu hale sêlhac sênğihi pôn atu. Ñac sem gêñ tali ñatô anğô, ma tandô daêsam sêyêc ñac ñabapo ti ñadômbwê. ⁷ Anela hale dinan anğô andô bocdec. Anela ñamata-nga ndê anğô gitôm layon, tilu-nga gitôm makao, titö-nga gitôm ñamalac, ma anela tihale-nga ndê anğô gitôm macmpon nañ hu mbo lólôc. ⁸ Ñac tigen-tigen si ñamakê 6, ma tandô daêsam sem ñac ahuc, yêc ñamakê ñapu-nga whin. Ma ñac sêmpin Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Ñaŋga Nadau, am dabuñ, dabuñ, ma dabuñ eñ. Am mbo têñ ñamata-nga, kwahic dec am mbo, ma tiñambu am oc mbu mweñ.” Ñalêñ dinan ñac sêmpin in acsalô ma ôbwêc hoñ, sênwhañ dau dom.

⁹ Têm bocke nañ anela hale dinan sêsôm yom dinan sêmpin in nañ ndöc pôn atu ma mbo tali ñapan, ma sem danğe in ti sêtoc in ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpôn haduc têñ in. Ma sêkên ñac si sanem sêyêc pôn atu ndö-nga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêñ hoñ ñadau. Am kêmasañ gêñ hoñ ma kêñ gêñ hoñ sêmbo tali, tôm am daôm tac whin. Tu dinan-nga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampın am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-nga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhun

¹ Aö tanhê in nañ ndöc pôn atu, ma galic bapia tilhun dañ yêc in amba andô-nga, ma yom yêc bapia dau danğalu-lu. Bapia dau sênğihun sa, ma sêkên gêñ ñabalêp 7 pi ñadali bu

kôc dôḡ.* 2 Ma aö galic aḡela ḡaḡa daḡ, naḡ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa iḡ ḡamalac giḡêḡ, giḡôm bu kôc ḡêḡ ḡabalêp su ma kac bapia dau sa?” 3-4 Iḡ mbwêc yom dinaḡ asê, tigeḡ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ḡapu-ḡga, sêḡap ḡamalac giḡêḡ daḡ sa dom, naḡ giḡôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têḡ ndoc aö galic bu sêḡap ḡamalac giḡêḡ daḡ sa dom, naḡ aö gataḡ atu andô. 5 Magoc lau bata 24 si daḡ sôm têḡ aö, “Am taḡ dom! Lic su naḡ. ḡamalac giḡêḡ daḡ mbo, naḡ ku ḡaclai sac-ḡga ti ḡaclai dambac ndu-ḡga dulu su, ma iḡ giḡôm bu kôc ḡêḡ ḡabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Iḡ naḡ sêsam bu ‘Layon naḡ sa akêḡ Juda ndê toḡ,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ naḡ giḡôm.”

6 Têḡ dinaḡ aö galic Domba daḡ naḡ ḡa-aḡô giḡôm sic iḡ ndu su, magoc mbo tali tiyham. Iḡ kalhac ḡalhu kêpiḡ pôḡ atu, ma aḡela hale ti lau bata 24 sêḡgihi iḡ ahuc. Iḡ ndê ḡapo 7, ma tandô 7, naḡ sem dôḡhôn Anötö ndê ḡalau 7 naḡ iḡ kêḡ ḡac sêsa sêḡêḡ nom ḡabatiḡ hoḡ. 7 Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc iḡ naḡ ndöc pôḡ atu ndê amba andô-ḡga. 8 Iḡ kôc sa su goc aḡela hale ti lau bata 24 sêpônḡ haduc têḡ iḡ. Yêc ḡac hoḡ si amba sêkôc ḡêḡ wê-ḡga naḡ sêsam bu hap,† ma sùc naḡ sêmasaḡ ḡa gol, naḡ sêkêḡ ḡêḡ ḡamalu ḡayham sip e meḡhu. ḡêḡ ḡamalu dinaḡ, naḡ mbec hoḡ naḡ Anötö ndê lau dabuḡ sêḡeḡ têḡ iḡ. 9 Ma ḡac sem wê wakuc daḡ bocdec, “Am giḡêḡ andô, giḡôm bu kôc bapia ma kac ḡêḡ ḡabalêp su. ḡahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac ḡêḡlhi lau su sêḡi Anötö ndê lau. Am ḡêḡlhi lau yêc nom ḡagameḡ hoḡ, ma yêc lau titonḡ-titonḡ ma awha têtḡtêḡ hoḡ naḡ sêḡbo nom. 10 Ma am kôm ḡac sêḡi lau toḡ tigeḡ, bu sêḡem akiḡ yac neḡ Anötö sêḡôm lau †dabuḡsiga, ma ḡac oc sêḡem ḡôliḡ sêḡbo nom.”

* 5:1: Têḡ têm Jon to bapia dindéc, naḡ lau naḡ bu sêkêḡ bapia daḡ têḡ lau ḡatô, naḡ sêkêḡ ḡêḡ ḡabalêp giḡôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôḡ. Ma bocdinaḡ lau bambaliḡ giḡôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hóc asê ḡamalac naḡ bapia dau gi c iḡ ḡawaê. † 5:8: Hap - ḡêḡ giḡôm gita ti wac daêsam, naḡ lau sêḡdic têḡ ndoc sêḡem wê-ḡga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

11 Têḡ dinaḡ aö galic ti ḡaḡô aḡela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. ḡac sêḡgihi pôḡ atu ma aḡela hale ti lau bata ahuc. 12 Ma ḡac sem wê ḡa awha atu bocdec bu, “O Domba ḡayham kêlêc, am naḡ lau sic am ndu. Yac ampiḡ am, bu am ḡêḡ hoḡ ḡadau, ma am nem ḡaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ḡawê ma ḡawasi atu hóc ḡêlêc su.”

13 Têḡ dinaḡ aö ḡaḡô ḡêḡ tali hoḡ naḡ sêḡbo undambê ti nom ma nom ḡapu-ḡga, ma naḡ sêḡbo ḡwêc. ḡac hoḡ sem wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc hoḡ, yac ampiḡ iḡ naḡ ndöc pôḡ atu, ma yac ampiḡ Domba. Bu iḡlu si waê, ti ḡawê ma ḡawasi, ma ḡaclai atu andô!” 14 Ma aḡela hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoḡ sêḡu dau sêyêc nom ma sêḡpiḡ iḡlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuḡ sa

1 Dinaḡ su, goc aö galic Anötö ndê Domba dau kôc ḡêḡ ḡabalêp ḡamata-ḡga su yêc bapia tilhuḡ. Ma aḡela hale si daḡ ta yom ḡa awha atu giḡôm wapap, ma sôm, “Mweḡ!” 2 Dec aö taḡhê gameḡ, ma galic hosi sêḡêp daḡ. Ma aö galic ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô, naḡ kôc bakôc sôp-ḡga daḡ. Anötö kêḡ sanem daḡ têḡ iḡ, goc iḡ sa ti ḡaclai atu bu ku ḡacyo dulu.

3 Goc Anötö ndê Domba kôc ḡêḡ ḡabalêp tilu-ḡga su, ma aö ḡaḡô aḡela tilu-ḡga sôm, “Mweḡ!” 4 Ma hosi kokoc daḡ sa meḡ. Anötö kêḡ bien baliḡ daḡ têḡ ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô, ma kêḡ ḡaclai têḡ iḡ bu kôc yom malô su yêc lau nom-ḡga, bu kôm ḡac sêḡdic dandi ndu.

5 Goc Anötö ndê Domba kôc ḡêḡ ḡabalêp titô-ḡga su, ma aḡela titô-ḡga sôm, “Mweḡ!” Dec aö taḡhê gameḡ ma galic hosi yeyec daḡ. Ma ḡac naḡ ndöc hosi ḡahô kôc ḡêḡ danem dôḡhôn

gêñ-nga yêc in amba. Gêñ kainñ dinan dakôc bu danem dôhôn gêñ bu ñadehe me lolo. ⁶ Ma awha danñ sa akêñ pônñ atu nanñ kalhac anjela hale ñalhu, nanñ sôm, “Kêñ tôbôm sa bu lau nom-nga sêpônnda gêñ sêneñ-nga, ma ñac oc sênem dôhôn gêñ bu lau sênemlhi gêñ danenñ-nga ñagec-ñagec ña ñaôli atu. Tigenñ kôm ôm a tolib-nga ti ôm wain-nga tisac dom.”

⁷ Têñ dinanñ Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp tihale-nga su, ma anjela tihale-nga sôm, “Mwenñ!” ⁸ Goc aö tanhê gameñ, ma galic hosi yanñanñ danñ. Ma ñgac nanñ ndöc ñahô, nanñ sêsam inñ ndê ñaê bu ‘Mbac Ndu,’ ma danñ tiyham, nanñ ndê ñaê ‘Lambwam’ kêkuc inñ. Ma Anötö kêkinñ inñlu bu sêwhê lau nom-nga honñ kôc ndi tonñ hale, ma sêndic tonñ danñ ndu. Inñlu oc sêngilí sinñ, ma sêkêñ tôbôm ma gêm bac atu ma bôclai bu sêseñ lau tonñ tihale-nga dinanñ su.

⁹ Têñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-5-nga su, nanñ galic lau ñatô si gatu sêmbô Anötö ndê alta ñapu. Lau dinanñ, muñ-nga lau nom-nga sic ñac ndu, ñahu bu sêkêñ whinñ Anötö ndê yom, ma sêhoc inñ ndê yom asê. ¹⁰ Ma ñac sêta awha atu têtñ inñ, “O Pômdau Dabuñ ma Yom Nandô Ndadu. Têtñ bêc bocke am oc êmatôc lau sac nom-nga, ma kêñ ñagêyô têtñ ñac ô yac mba dac nanñ ñac sêkêc sinñ su?” ¹¹ Sêsôm yom dinanñ su, ma Anötö kêñ ñakwê sêsêp baliñ têtñ ñac tôm gi. Ma inñ sôm têtñ ñac bu, “Mac nem asidôwai ñatô sem akinñ aö sêmbô, nanñ lau nom-nga oc sêndic ñac ndu gitôm ñac sic mac ndu. Bocdinanñ ahônñ malô e gêñ dinanñ pacndê su.”

¹² Aö tanhê Anötö ndê Domba ma inñ kôc gêñ ñabalêp ti-6-nga su, goc tiyhô atu gêm, ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umbonñ-nga sêpeñ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc ñalôwê sêpeñ sêsip nom si. ¹⁴ Ma um-

bonñ ginñga tôm mbu soc po danñ su, ma lôc ti nduc honñ sinñga bocdinanñ. ¹⁵ Tu dinanñ-nga lau honñ nanñ sêkêñ whinñ Yisu dom, nanñ sêtôc dau ñandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsiniñ dau. Kinñ ma lau bata, ma lau sinñ-nga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nanñ sem akinñ ñadaui ti lau nanñ sêmbô ñambwa, nanñ honñ sêlhô bambaliñ. Ma sêñsalê mala sêsiniñ dau kwi-nga sêsôc hocsunñ ti hoc nanñ sêyêc gameñ lôc-nga, nanñ ñapu. ¹⁶ Ma ñac sêta yom têtñ lôc ti hoc bu êngatôc ñac si e inñ nanñ ndöc pônñ atu, nanñ oc tôm dom bu lic ñac, ma bocdinanñ ñac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac ñandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêñ dinanñ, ñahu bu bêc dinanñ ti bêc sêtap ñandê sa tu ñac si sac-nga, ma lau sac danñ oc sêtôm dom bu sêñlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc ñadalô pi lau Israel-nga 144,000

¹ Dinanñ su, goc aö galic anjela hale nanñ sêyob mbu. Nac sêlhac nom ñabatinñ hale ma sêkôc ñaclai bu sêlhac mbu nom-nga hale ahuc, tu bu sêpuc ñadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötö kêñ ñaclai têtñ ñac bu sêyob mbu e tiñambu sêhu mbu nom-nga sinñ bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic anjela danñ tiyham nanñ sa akêñ gameñ ac pi-nga meñ, ma yêc inñ amba inñ kôc Anötö Tanñli Ndadu ndê gêñ dapuc ñadalô-nga.* Inñ mbwêc ña awha atu têtñ anjela hale dinanñ ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neñ Anötö ndê ñadalô pi inñ ndê lau akinñ si sêcbala su.”

⁴ Inñ sôm yom dinanñ su, goc aö ganñgô lau nanñ sêpuc ñadalô pi ñac si sêcbala, nanñ si namba, nanñ gitôm 144,000. Ma lau dinanñ sêmeñ akêñ lau Israel-nga si gôlôwac tonñ 12. ⁵ Yêc Juda ndê tonñ, sêkeñ ñadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000

* **7:2:** Têtñ têtñ dinanñ lau sêkêñ gêñ ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia bu sêsap dôñ, ma sêpuc ñadalô danñ pi lêlêp dau bu tôc asê bu ñac sêti bapia dau ñadau. Sêmasañ gôlônñ amanñatu-nga (ring) me gêñ danñ nanñ sêñônñ ti kôm bu sêpuc ñadalô dau.

yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê tonj.

Lau daêsam sêmpin Anötö

⁹ Tinjambu aö tanhê gamej ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau danj sêsê nac sa. Sêmenj akêj nom njagamej honj, ma akêj lau titonj-titonj honj, ma akêj lau awha têtjêj. Ma sêlhac pônj atu ti Anötö ndê Domba anjô andô-nga. Nac honj sêsôc njakwê sêsêp, ma sêhóc tôm-tôm njalaun. ¹⁰ Ma sêmbwêc njanga bu, “Yac tampin yac nejj Anötö nanj ndöc pônj atu, ma inj ndê Domba, bu mwasinj nem lau si-nga yêc injlu.”

¹¹ Ma anjela honj nanj sêlhac sêngihi pônj atu ti anjela hale ma lau bata ahuc, nanj sêhu dau anjô sip nom sêyêc pônj atu ndö-nga. Ma sêmpin Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac nejj Anötö ndê njawasi ti gauc ma waê ti njac lai ma licwalô hóc gêlêc gêj honj su. Bocdinajj tampin inj, ma danem danje inj kwahic dec ma tôm bêc honj. Yomandô!”

¹³ Têj dinajj lau bata si danj mejj ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti njakwê sêsêp dindê, nac lau asa, ma sêmenj akêj nde?” ¹⁴ Ma aö gaô inj ndê awha ma gasôm, “O njac atu, am daôm kêyalê.” Dec inj sôm têtj aö, “Lau dinajj sêmbô nom têtj ndoc njawapac atu hóc asê, ma kwahic dec sêmenj sêmbô lec. Sêngwasinj si njakwê sip Anötö ndê Domba njadac, ma njakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinajj-nga sêlhac Anötö ndê pônj atu ndö-nga yêc inj ndê lôm dabunj, ma sem akinj inj acsalô ma ôbwêc. Ma inj nanj ndöc pônj atu, nanj oc mbo whinj nac ma yob nac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpônja gêj sênenj-nga ti sênôm-nga tiyham. Ma ac oc pec nac dom, ma gêj njandê danj oc tap nac sa dom. ¹⁷ Nahu bu Anötö ndê Domba nanj mbo pônj atu njalhu, nanj oc ti nac si njac yob nac-nga, ma wê nac sêsa bu sênôm bu yêc bubata tanjli-nga. Ma

Anötö dau oc punj nac tasulu su yêc nac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêj njabalêp ti-7-nga su

¹ Têj dinajj Anötö ndê Domba kôc gêj njabalêp ti-7-nga su yêc bapia, ma gamej undambê-nga njanejj sa gitôm acgatu njasawa danja. ² Ma aö galic anjela 7 nanj sêlhac Anötö anjô-nga, ma inj kêtj dahuc têtj nac honj tôm gi. ³ Ma anjela danj tiyham mejj kalhac alta gol kêpinj pônj atu. Inj kôc lônj gol danj, ma sêkêj gêj njamalu njayham daêsam têtj inj. Goc inj kêgalun whinj Anötö ndê lau dabunj si mbec yêc lônj dau, ma kêc pi alta ti da têtj Anötö. ⁴ Ma njawasu akêj gêj njamalu ti lau dabunj si mbec, sa akêj lônj nanj yêc anjela amba, ma pi têtj Anötö anjô-nga. ⁵ Pacndê, goc inj kôc ya njanda akêj alta, ma kêtj sip lônj gêj njamalu-nga e menju, ma tuc sip gamej nom-nga gi. Ma aö ganjô njakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Anjela hale sêyu dahuc

⁶ Têj dinajj anjela 7 nanj sêkôc dahuc, nanj sêmasanj dau bu sêyu. ⁷ Anjela njamata-nga yu inj ndê, ma sêmbalinj u njalhuc gitôm ais, ma ya nanj sêngalun whinj dac nanj sip nom gi. Ma ya dau gêj gamej nom-nga ti a daêsam su. Aö galic gitôm sêwhê gamej nom-nga ti a honj kôc gi njatonj tö, ma tonj danj ya gêj su, ma lu sêyêc njayham. Ma kwanj batac-batac, nanj ya gêj honj su.

⁸ Goc anjela tilu-nga yu dahuc, ma sêmbalinj gêj danj gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aö galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi tonj tö, ma tonj danj gêm dau kwi ti dac, ma tonj lu sêyêc njayham. ⁹ Ma i ti gêj tali honj nanj sêmbô gwêc ti dac, nanj sêmbac ndu. Ma wanj nanj sêpoc gwêc bocdinajj, tonj danj singa su, tonj lu sêpoc njayham.

¹⁰ Têj ndoc anjela titö-nga yu ndê dahuc, nanj tata atu danj pejj sip akêj umbonj. Tata dau njawê atu, ma pejj sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aö galic gitôm sêwhê bu ti

bubata honj kôc gi tonj tö, ma tonj danj tisac. ¹¹ Sêsam tata dau ñaê bu 'Namakic.' Ma yêc bu nom-nga honj, tonj danj ñamakic sa ma tonj lu sêyêc ñayham. Ma lau honj nanj sênôm bu ñamakic dinanj, nanj sêmbac ndu.

¹² Goc anjela tihale-nga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ñatô sêtisac. Tu dinanj-nga têtj acsalô, ac pô gamej gitôm acgatu ñasawa 8, ma ñasec sa gitôm acgatu ñasawa hale. Ma têtj ôbwêc bocdinanj, ayô ti tata ñawê mba gitôm acgatu ñasawa hale.

¹³ Aö galic gêtj honj dinanj su, ma aö gangô macmponj danj nanj hu mbo umbonj, ma tanj ña awaha atu bocdec bu, "Oyaê! Oyaê! Oyaê! Anjela hale sêyu dahuc su, ma anjela tö sêmbo dôj sêmbo. Bocdinanj mac lau nom-nga oc atap ñawapac sa tiyham."

9

Anjela ti-5-nga yu dahuc

¹ Goc anjela ti-5-nga yu ndê dahuc, ma aö galic tata danj pej yêc umbonj sip nom gi. Ma Anötö kêtj ki têtj inj bu yob sunj baliñ sac nanj sêsam bu Abis,* nanj ñagatam. ² Goc inj gêtjêc gatam dau su, ma yawasu pi akêtj sunj baliñ dinanj mej. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têtj ndoc lau sêkêc pwa atu danj. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umbonj ñasec sa. ³ Ma aö galic wakô sêsip akêtj yawasu sêmenj. Nac si ñaclai gitôm gapingap bu sêkêtj ñandê atu têtj lau nom-nga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ñac bu sêkôm kwanj ma gêtj batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau nanj anjela sêpuc Anötö ndê ñadalô pi ñac sêcbala su, nanj sêtisac dom. Magoc lau ñatô, nanj wakô dinanj oc sêkôm ñac sêtisac. ⁵ Nac sêkôc ñaclai bu sêkêtj ñandê atu têtj lau dinanj gitôm ayô 5, magoc ñac oc sêndic ñac ndu dom. Ma ñandê dau gitôm gapingap senj lau. ⁶ Têtj ndoc dinanj lau oc sêtec bu sêmbo tali. Nac oc tac whinj

bu sêmbac ndu, tigenj ñac oc sêmbo tali ma sêhóc ñandê ñapanj.

⁷ Aö galic wakô dinanj sêtôm hosi nanj sêmasanj tu sêndic sinj-nga. Gêtj gitôm gulunj gol sac ñac si ñagôlônj, ma ñac si anjô gitôm ñamalac. ⁸ Nac si kêclauñ baliñ gitôm lauwhê si, ma ñac si ñalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ñac si ñabapo aö galic gêtj ñanga gitôm lautuc ain. Ma têtj ndoc ñac sêhu sêmbo lôlôc, ñac si ñamakê ñakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic sinj. ¹⁰ Nac si ñanguc gitôm gapingap si ñanguc bu sêtinj ñamalac. Nac lai atu yêc ñac si ñanguc, bu sêkêtj ñandê têtj lau gitôm ayô amanjanj. ¹¹ Nac si kinj inj anjela sac sunj baliñ-nga. Yêc Yom †Hibru sêsam inj ndê ñaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam inj bu Apolion.† ¹² Njawapac dinanj ti ñawapac ñamata-nga. Ma ñawapac lu sêyêc dôj sêyêc.

Anjela ti-6-nga yu dahuc

¹³ Têtj dinanj anjela ti-6-nga yu ndê dahuc. Ma aö gangô awaha danj sa akêtj alta gol nanj kalhac Anötö anjô-nga. Najo hale sêyêc alta dau ñakêcsu hale, ma awaha dau sa akêtj ñapo dau ñalhu, ¹⁴ ma ta yom têtj anjela nanj yu dahuc bocdec bu, "Sa têtj anjela hale nanj sêsô ñac dôj sêmbo bu atu Yupretes, nanj ndi, ma êmgapwêc ñac su." ¹⁵ Muñ-nga Anötö kêyalinj ndoc danj sa bu anjela hale dinanj sêndic lau sac ndu, ma ñac sêhônj ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc anjela dau sa gi ma kêgapwêc anjela hale dinanj su, bu sêwhê lau nom-nga kôc ndi tonj tö. Ma tonj danj ñac oc sêndic ñac ndu, ma tonj lu sêhu ñac sinj.

¹⁶⁻¹⁷ Têtj dinanj aö galic gêtj ñagatu danj, lau sinj-nga daêsam kêlêc sêndöc hosi ñahô. Ma awaha danj sam ñac si namba asê têtj aö, nanj gitôm 200 millien. Ma aö galic lautuc ñanga sêyêc ñac ñabapo. Lautuc dinanj ñadalô kokoc gitôm ya, ma ñamayanj gitôm umbonj, ma yanjanj gitôm gêtj ñandê

* **9:1:** Njaê 'Abis' (Abyss) kêkuc Yom Grik. Sunj baliñ dinanj ti ñalau sac si gapocwalô. † **9:11:** Abadon ma Apolion - ñaê lu dinanj ñahu tigenj. Danem kwi bu 'Ndic Ndu' me 'Senj su.'

ñaê †solpa. Ma aö galic hosi si ñagôlôn gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêñ ñac si whasuñ. ¹⁸ Gêñ tö dinañ, ya ti yawahô ma solpa, nañ sêsa hosi whasuñ nañ tôm ñawapac atu bu señ lau nom-nga ñatô su. Lau toñ dañ oc sêmbac ndu, magoc toñ lu oc sêmbo tali. ¹⁹ Hosi dinañ sêkôc ñaclai atu yêc ñac si whasuñ, ma yêc ñac si ñaᅅguc whiñ. Bu ñac si ñaᅅguc gitôm mboc ñagôlôn bu señ lau ma kôm ñac sêtisac.

²⁰ Ñawapac tö dinañ kôm lau toñ dañ sêmbac ndu. Ma lau ñatô nañ sêmbac ndu dom, nañ sêlic su, magoc sem si ñalôm kwi dom. Mba! Ñac sêsap ñac si mêtê sac dôñ ñapañ. Ñac sem akiñ ñalau sac ma anötöi gwam nañ sêmasañ ña gol ti silba ma brons ti hoc ma ña a. Gwam hoñ dinañ gitôm dom bu sêlic gameñ me sêᅅgô yom, ma sêᅅsêlêñ dom, tigeñ lau nom-nga sem akiñ ñac ñapañ. ²¹ Ma ñac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic ñamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê mockaiñ-nga, ma sem kañ gêñ. Ñac sêlic ñawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ñac sêsap si mêtê sac dinañ dôñ ñapañ.

10

Anjela kênj bapia saun dañ têtñ Jon

¹ Têtñ dinañ aö galic anjela ñaᅅga dañ sip akêñ undambê meñ. In ndê ñakwê gitôm dao, ma gasuñ bu êp dañ yêc in ñagôlôn ñahô-nga. In ndê aᅅgô andô ñawasi gitôm ac, ma in gahi gitôm alhö ti ya. ² Ma in kôc bapia saun dañ nañ kac sa su, yêc in amba. In sip gi ma kênj gahi gasê-nga kalhac nom, ma gahi andô-nga kalhac gwêc. ³ Ma in mbwêc ñaᅅga, gitôm layon dañ tañ. Têtñ ndoc in mbwêc, nañ aö gaᅅgô awha 7 sêta yom, nañ ñakêcsia gitôm wapap gic. ⁴ Aö gaᅅgô awha 7 dinañ su, ma bu wato ñac si yom sip bapia, tigeñ awha dañ akêñ undambê sôm têtñ aö bu, “To yom nañ am ᅅgô akêñ awha wapap-nga 7, nañ dom. Mba! Kôc dôñ ma sêc ahuc yêc am-nga.”

⁵ Goc anjela nañ kalhac nom ti gwêc, nañ tôc in amba andô-nga pi undambê. ⁶ In bu sôm yom ma puc dôñ ña Anötö ndê ñaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ñandô yêc in nañ mbo tali ñapañ, nañ aᅅgô-nga, in nañ kênj undambê ma nom ti gwêc, ma gêñ hoñ nañ sêmbo gameñ dinañ. Dahôn têtñ dañ tiyham dom, ⁷ bu gêñ hoñ nañ Anötö kêmatiñ tidôn muñ su, ma yêc siñ dau e meñ têtñ kwahic dec, nañ oc meñ sa tiawê. Têtñ bêc nañ anjela ti-7-nga yu dahuc, nañ gêñ hoñ dinañ oc ñandô sa tôm in hoc asê gwanañ su têtñ lau propet nañ sem akiñ in.”

⁸ Dinañ su, goc awha akêñ undambê nañ aö gaᅅgô su, nañ sôm yom têtñ aö tiyham bocdec bu, “Am sa têtñ anjela nañ kalhac nom ma gwêc, nañ ndi, ma kôc bapia nañ kac sa yêc in amba, nañ su.” ⁹ Bocdinañ aö gatêtñ anjela dau ga, ma gandac bapia saun dinañ. Ma in sôm têtñ aö, “Am kôc su, ma neñ. Yêc whamsuñ am oc êmsahê ñaganda gitôm lêp. Tigeñ bapia dau oc kôm am nem ñatac yham dom.” ¹⁰ Aö gakôc bapia saun dau su yêc in amba, ma gañ. Yêc whaᅅsuñ aö kasahê bu ñaganda gitôm lêp, tigeñ tiᅅambu sip aö ñatac gi ma kôm aö ñatac yham dom. ¹¹ Goc Anötö sôm têtñ aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titoñ-titoñ ma lau awha têtñtêtñ, ma pi kiñ sêwhiñ.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinañ su, goc Anötö kênj gakoc baliñ dañ têtñ aö bu wanem dôhôn gêñ. Ma in sôm têtñ aö, “Am ndi, ma nem dôhôn aneñ lôm dabuñ, ma alta nañ kalhac dê. Ma lau nañ sêtoc aö sa ma sêteñ mbec têtñ aö sêmbo dindê, nañ sê ñac sa. ² Tigeñ nem dôhôn gameñ yêc lôm dabuñ ñabatêmnđö dom, bu aö gakêñ gameñ dinañ têtñ lau sambuc ti ñac si gameñ. Ma ñac oc sênem gôliñ aneñ malac dabuñ, ma sêᅅgwiniñ aneñ lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aö wakêñ ñaclai têtñ aneñ

propet lu, dec inlu oc sêsôc ñakwê yeyec ma sêsôm aneñ yom asê gitôm bêc 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nan gêm gôlin nom sambuc, nan anğô-nga, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakain lu. ⁵ Lau nan bu sêkôm inlu ña yom, nan oc sêmbac ndu ñalên bocdec. Ya oc sa yêc inlu whasun ma neñ ñac su. ⁶ Ma têt ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, nan sêkôc ñaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umbon. Ma sêkôc ñaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkên ñawapac tidau-tidau têt lau nom-nga têt ndoc bocke nan inlu atac whin nan.

⁷ Têt inlu si têt sêhoc Anötö ndê yom asê-nga pacndê su, nan aö galic bu gêt sac dan pi akên sun balin sac dinan men, ma gic sin têt inlu. Ma in ku inlu dulu ma gic inlu ndu. ⁸ Ma inlu si ñamlan sêyêc ñambwa sêyêc malac atu dau ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic inlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinan lau ñatô sem malac dau ñaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têt dinan, lau akên nom ñagamen hon, ma akên lau titon-titon ma awha têt têt hon tahê inlu si ñamlan gitôm bêc tö ma ñadanga. Ma ñac sêkên yao bu lau dan sênsuhun inlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-nga sêtisambuc bu inlu sêmbac ndu, ma ñac sêkên gêt ñayham-ñayham têt dandi ti atac ñayham atu. Nahu bu mun-nga propet lu dinan sêkên ñawapac têt ñac.

¹¹ Aö galic bu inlu sêyêc boc-dinan tôm bêc tö ma ñadanga, goc Anötö kên in ndê wayahô tali-nga têt inlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau hon nan sêlic, nan sêtöc dau ñandô. ¹² Ma aö ganğô Anötö ta yom awha atu têt inlu ma sôm bu sêpi sa sêtên in sêmen. Goc dao dan kôc inlu sa sêpi undambê si, ma inlu si ñacyo sêlic. ¹³ Têt têt dinan tiyhô atu gêm, ma malac atu dau ñagamen ñatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gameñ 10, ma gameñ 9 sêyêc ñayham, ma gameñ ti-10-nga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêt dau kôm lau nan sêmbo tali, nan sêtöc

dau atu, ma sêtöc Anötö undambê-nga ndê waê ti ñaclai atu sa.

¹⁴ Dinan ti ñawapac tilu-nga, ma titö-nga kêtin bu hôt asê.

Dahuc ti-7-nga tan

¹⁵ Têt dinan anela ti-7-nga yu dahuc, ma aö ganğô awha daêsam sêta yom ñanga yêc undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neñ Pômdau lu in ndê Mesaya sem gôlin nom ñagamen sambuc. Ma gôlin dau oc pacndê dom.”

¹⁶ Ma lau bata 24 nan sêndöc ñac si pôt yêc Anötö anğô-nga, nan sêhu dau anğô sip nom, ma sêmpin in, ¹⁷ ma sêsôm, “O Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau, am nan mbo têt ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem dange am bu am gêm gôlin nom ti am nem ñaclai atu. ¹⁸ Lau nom-nga atac ñandê sa, magoc kwahic dec ñac oc sênsahê am nem atac ñandê. Ndoc men su, bu am êmsahê lau nan sêmbac ndu su. Ma am oc kêt ñagêyô ñayham têt lau hon nan sem akin am, lau propet ti am nem lau dabun, ma têt lau hon nan sêtöc nem ñaê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhin. Tigen lau nan sêkôm nom tisac, nan am oc sen ñac su.”

¹⁹ Ñac sêmpin Anötö su, goc gatam yêc Anötö ndê lôm dabun undambê-nga kac sa, ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabun-nga yêc lôm dabun ñalôm. Ma sickac ti wapap gic, ma aö ganğô ñantin atu, ma tiyhô gêm ma u gic ñalhuc atu ma ñanga gitôm ais.

12

Awhê dan, ma Akô

¹ Têt dinan gêt dalô atu dan hôt asê yêc undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê dan, ma ac kêtih in ahuc gitôm ñakwê. Ayô yêc in gahi ñapu, ma tata 12 sac in ñagôlôn gitôm kin si sanem. ² Awhê dau daê, ma in ndê ndoc kôt balêkoc-nga men sa. Tu dinan-nga dec in kêsahê ñandê atu, ma tan asê. ³ Ma gêt dalô dan tiyham hôt asê yêc undambê. Aö galic gêt kokoc atu gitôm akô dan. In ndê ñagôlôn

7, ma n̄apo 10. Ma sanem kiŋ-nga 7 sac iŋ ndê ŋagôlôŋ 7. ⁴ Ma iŋ ndê ŋaŋguc gic tata umbon-nga daêsam sa, ma kêbalip ŋac sêsip nom si. Tata toŋ lu gacgeŋ sêlhac umbon, ma toŋ daŋ iŋ kêbalip sip nom gi. Goc iŋ gi kalhac awhê dau aŋgô-nga, ma hôŋ bu iŋ kôc balêkoc su, goc iŋ neŋ.

⁵ Ma awhê dau kôc balêkoc ŋgac* daŋ. Iŋ ŋgac naŋ oc nem gôliŋ lau nom-nga hon ti ŋaclai atu, gitôm iŋ kôc tôc kiŋ-nga ain tu êmatôc ŋac-nga. Akô tac whiŋ bu neŋ balêkoc dau, tigen gitôm dom. Nahu bu sêŋgaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whiŋ Anötö naŋ ndôc pôn atu. ⁶ Ma balê dinda kôlhô kêtî gi mbo gameŋ sawa. Anötö kêyalîŋ gameŋ sa gwanan yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷ Têŋ dinaŋ aô galic siŋ atu yêc undambê. Anötö ndê aŋela ŋamata-nga Maikel ti iŋ ndê aŋela sic siŋ têt akô, ma akô ti ndê aŋela sac sic siŋ ô. ⁸ Magoc akô ndê ŋaclai gitôm dom, dec iŋ ti ndê aŋela sac si mala sêmbo undambê-nga mba. ⁹ Anötö ndê aŋela sêsoc ŋac su ma sêmbaliŋ ŋac sêsip nom si. Iŋ akô akwa dinaŋ, naŋ dasam iŋ ndê ŋaê bu Sadan me ŋgac yeyec. Iŋ êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm ŋac bu sêkôm mêtê sac.

¹⁰ Têŋ ndoc dinaŋ aô gaŋgô awha atu daŋ yêc undambê, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôliŋ nom sambuc-nga, naŋ hóc asê su, ma iŋ tôc iŋ ndê ŋaclai asê yêc awê. Iŋ ndê gwelen nem lau si-nga kwahic dec ŋandô sa, ma lau hon oc sêlic †Mesaya ndê ŋaclai. Têŋ ŋamata-nga Sadan kalhac Anötö aŋgô-nga têt aacsalô ma ôbwêc hon, ma kêgôliŋ yom pi yac neŋ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasuc iŋ su yêc undambê. ¹¹ Dac naŋ Anötö ndê Domba kêc siŋ, naŋ puc yac neŋ asidôwai dôŋ, ma sêhoc Anötö ndê yom ŋandô asê. Ma tu dinaŋ-nga ŋac sêku Sadan dulu. Sêlhac ŋaŋga ma

sêtôc dau dom bu lau sêndic ŋac ndu. ¹² Bocdinaŋ mac lau undambê-nga, atac ŋayham ma atisambuc. Tigen ŋawapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga ŋawaê. Oyaê. Sadan sip têt mac meŋ, ma iŋ tac ŋandê atu andô. Nahu bu iŋ kêyalê bu iŋ ndê têt tiapê su.”

¹³ Têŋ ndoc akô gêlic bu sêsoc iŋ su sip nom gi, naŋ iŋ gic hu kêbulu awhê naŋ kôc balêkoc ŋgac naŋ. ¹⁴ Tigen Anötö kêŋ ŋamakê lu têt awhê dau gitôm macmpon atu daŋ ndê, bu hu sa ndi mbo iŋ ndê mala naŋ Anötö kêyalîŋ sa su yêc gameŋ sawa. Yêc dinaŋ Anötö oc yob iŋ têt yala têt ma ayô 6, bu akô dau kôm iŋ tisac dom. ¹⁵ Têŋ dinaŋ akô kac whasuŋ sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hóc kôc, e bu naŋ sa akêŋ akô whasuŋ naŋ sip nom ŋalôm gi. ¹⁷ Têŋ dinaŋ akô tac ŋandê têt awhê dau, ma hu iŋ siŋ sa gi, bu ndic siŋ têt iŋ ndê lau wakuc ŋatô. Ŋac lau naŋ daŋga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom ŋandô dôŋ. ¹⁸ Ma akô dau gi kalhac kêpiŋ gwêc ŋadali.

13

Gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ

¹ Ma aô galic gêŋ sac atu daŋ pi akêŋ gwêc ŋalôm meŋ. Iŋ ndê ŋagôlôŋ 7, ma n̄apo 10, ma sanem 10 sac n̄apo ŋahô têt gi. Ma aô galic ŋaê sac sambuc 7 sêyêc iŋ ndê ŋagôlôŋ 7 dinaŋ. ² Gêŋ sac dau ŋa-aŋgô gitôm pôsip pôm atu ŋaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasuŋ atu gitôm layon ndê. Ma akô naŋ kalhac gwêc ŋadali, naŋ kêŋ ndê ŋaclai ti licwalô têt gêŋ sac dinaŋ, bu nem gôliŋ lau sac nem iŋ aŋgô. ³ Aô galic gamboc atu yêc gêŋ sac ndê ŋagôlôŋ daŋ, naŋ gitôm sic iŋ ndu su, magoc gêŋ dau tisa ma ŋayham sa tiyham. Lau sac nom-nga hon naŋ sêlic gêŋ dau, naŋ sêhêdaê ma sêŋkuc gêŋ sac dau. ⁴ Ma sêlic bu akô kêŋ iŋ ndê

* **12:5:** Awhê dinaŋ iŋ ti dôhôn Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinaŋ iŋ ti dôhôn Sadan. Iŋ kêsahê bu seŋ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tiŋambu iŋ kêŋ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob ŋac.

ñaclai têtj gêtj sac, dec ñac sêtoc akô sa ma sem akiñ in, ma sem akiñ gêtj sac dau whiñ. Ma sêsôm têtj dandi, “Aluê! Gêtj sac dinañ hóc gêlêc gêtj hoñ su. Ñamalac dañ gitôm dom bu ndic siñ têtj in!”

⁵ Gêtj sac dau kôc ñaclai bu sôm yom toc dau sa-nga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêtj sac dau kac whasuñ sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi in ndê ñaê, ma pi undambê, ma pi lau nañ sêndöc undambê whiñ. ⁷ Ma in kôc ñaclai bu ndic siñ têtj Anötö ndê lau dabuñ ma ku ñac dulu. In kôc ñaclai atu bu nem gôliñ lau hoñ, lau akêtj nom ñagameñ hoñ, ma akêtj lau titon-titon, ma awha têtjtêtj. ⁸ Ma lau nom-nga hoñ nañ si ñaê yêc Buku Tanli-nga dom, nañ oc sêtoc gêtj sac sa ma sênem akiñ in. Anötö ndê Domba yob Buku Tanli-nga dau. In Domba nañ nom dindec mbasi eñ, ma Anötö kêyalin in sa ma kêyalê bu tiñambu, lau oc sêndic in ndu.

⁹ Asa ndê dançasuñ bu yêc, nañ ngô yom dindec. ¹⁰ Yomandô! Ñawapac daêsam oc sêhóc asê. Lau ñatô sic ñawaê bu sêndöc gapocwalô, ma ñatô oc sêndic ñac ndu ña bien baliñ. Bocdinañ mac lau dabuñ, alhac ñaŋga ma ahu nem akêtj whiñ siñ dom.

Gêtj sac tilu-nga pi sa akêtj nom ñalôm

¹¹ Têtj dinañ aö galic gêtj sac dañ tiyham pi sa akêtj nom ñalôm meñ. In ndê ñapo sauñ lu, gitôm domba ñatu dañ ndê. Magoc in ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêtj sac ñamata-nga nañ sic in pi ñagôlôñ magoc ñayham sa tiyham, nañ kêtj ndê ñaclai atu têtj gêtj sac tilu-nga dinañ, dec in gêm gôliñ gêm in aŋgô, ma kêtjilí lau nom-nga hoñ bu sênem akiñ gêtj sac ñamata-nga dinañ. ¹³ Ma gêtj sac tilu-nga kôm gêtj dalô atu-tu. In sôm, ma ya sip akêtj undambê meñ, ma lau hoñ sêlic. ¹⁴ In kôc ñaclai bu

kôm gêtj dalô nem gêtj sac ñamata-nga aŋgô, gêtj sac nañ sic in ña bien baliñ, magoc mbo tali. Bocdinañ in kôm gêtj dalô ma kêsau lau nom-nga nañ sêkêtj whiñ Yisu dom, ma kêtj yatu têtj ñac bu sêmasañ gêtj sac ñamata-nga ndê ñagatu. ¹⁵ Ma in kôc ñaclai bu yu wayahô sôc gêtj ñagatu, dec gêtj dau sôm yom asê. Ma lau nañ sem akiñ gêtj ñagatu dom, dec in gic ñac ndu. ¹⁶ In kac lau hoñ ma sôm ñaŋga bu sêkôc ñadalô dañ pi ñac si amba andô-nga me pi ñac si sêcbala. Lau tiwaê ma lau waêmbe, lau ti lêlôm ma lau ñalôm sawa, lau nañ sem akiñ ñadaui ti lau nañ sêmbo ñambwa, lau hoñ in kac ñac bu sêkôc ñadalô dinañ. ¹⁷ Ma in gic yao bu asa nañ kôc ñadalô dom, nañ gitôm dom bu nemlhi gêtj, ma gitôm dom bu kêtj gêtj têtj lau bu sênemlhi. Ma ñadalô dau dinañ, in gêtj sac ñamata-nga ndê ñaê me ñaê ñanamba.

¹⁸ Gêtj sac ñanamba dau ñahu yêc siñ dau. Asa nañ ñamalac ti gauc atu, nañ êñsahê bu kip namba dau ñahu sa. Namba dau in ñamalac dañ ndê namba, ma in ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti in ndê lau

¹ Tiñambu aö galic Anötö ndê Domba kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 nañ inlu damba si ñaê kalhac ñac si sêcbala, nañ sêlhac sêwhiñ in. ² Ma aö gaŋgô awha dañ sa akêtj undambê. Awha dau gitôm bu hêc ñakêcsia, ma gitôm wapap nañ gic atu, ma gitôm hap nañ lau wê-nga sic. ³ Lau 144,000 dinañ sêlhac pôtj atu, ti aŋela atu hale ma lau bata 24 si aŋgô-nga, ma sem wê wakuc dañ. Anötö gêm lau dinañ si yêc ñamalac nom-nga hoñ ñalôm, ma ñac tawasê sênjalê wê dau. ⁴ Ñac lau dinañ sem dabuñ dau ñapep, ma mêtê sac nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga.*

* **14:4:** Jon to yom ma sôm bu lau dau sêyêc sêwhiñ lauwhê dom, dec sêmbo ñawasi yêc Anötö aŋgô-nga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôñ mêtê sac tidau-tidau nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-nga. Awhê lu ñac nañ sem dau su, nañ bu sêyêc sêwhiñ dau, dec Anötö oc lic sac dom.

nañ sêkôm dañ dom. Gameñ bocke nañ Anötö ndê Domba bu ndi, nañ ñac sêñkuc in. Domba dau gêmlhi ñac su yêc ñamalac nom-nga, ma kêñ ñac sêlhac inlu Anötö anğô-nga gitôm gêñ ñandô mbêc. ⁵ Ñac sêsôm yom tasan dañ dom, ma ñac si giso mbasi.

Añela tö si yom

⁶ Aö tañhê gameñ tiyham ma galic añela dañ hu mbo umbon, nañ kôc ñawaê ñayham bu hoc asê têtñ lau yêc nom ñagameñ hon, ma têtñ lau titoñ-titoñ ma awha têtñtêtñ hon. Ñawaê ñayham dau oc yêc ñapañ, ma oc pacndê dom. ⁷ In sôm ña awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akiñ in, bu in kêñ undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hon. Ma kwahic dec in ndê ndoc êmatôc lau-nga meñ sa su. Bocdinañ atôc in, ma apo in ndê waê sa.”

⁸ Dinañ su, ma añela tilu-nga meñ ma sôm, “Malac atu Babilon† tisac su. Anğô su nañ! Babilon tisac sambuc. In hu Anötö siñ ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa in ndê lêñ sac sêñkuc in, e ñac si gauc timboloc tôm lau nañ sênôm wain ma kêñ in ñac.”

⁹ Ma aö galic añela titö-nga meñ kêkuc añela lu dinañ, ma in sôm ña awha atu, “Mac lau hon nañ atoc gêñ sac ma in ndê ñagatu sa, ma akôc in ndê ñadalô pi nem sêmbalam me amam, nañ anğô. ¹⁰ Mac oc anşahê Anötö ndê atac ñandê. Yomandô! In ndê atac ñandê atu gitôm wain ñaşa nañ in kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma añela dabuñ anğô-nga, ma atap nem ñagêyô sac sa. Gêñ ñandê solpa ma ya oc kêñ ñandê atu têtñ mac. ¹¹ Yomandô! Lau hon nañ sem akiñ gêñ sac me in ndê ñagatu, ma sêkôc in ndê ñaê ñanamba pi ñac si ñamlic, nañ oc sêtap ñawapac atu dinañ sa. Gameñ nañ ñac sêmbo, nañ yawasu oc pi ñapañ, ma oc pacndê dom. Ñac oc sêñsahê ñandê atu dau tôm acsalô ti ôbwêc hon, ma ñac oc sêñwhañ dau dom.”

¹² Yom dec kêñ puc mac lau nañ dañam wambu Anötö ndê yomsu ma akêñ whiñ Yisu. Alhac ñaşa, ma ahu nem akêñ whiñ siñ dom!

¹³ Dinañ su, goc aö ganğô awha dañ sa akêñ undambê, nañ sôm têtñ aö bu, “To yom bocdindec. Têtñ kwahic dec ma ndi, lau hon nañ sêsap si sêkêñ whiñ Pômdau dôn e sêmbac ndu, nañ oc sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa.” Ma Ñalau Dabuñ sôm, “Yomandô! Ñac oc sêñwhañ dau yêc gwelen nañ sêlhac ñaşa ma sêkôm. Ma ñac si gwelen ña-ñandô oc êñkuc ñac pi undambê ndi.”

Anötö ndê añela sic gêñ ñandô nom-nga sa

¹⁴ Têtñ dinañ aö galic dao sêsêp dañ, ma ñamalac dañ gitôm Ñamalac ndê Atu ndöc dao ñahô. Sanem gol dañ sac in ñagôlôn, ma in kôc bien mbwê-alô ma ñamata sac andô. ¹⁵ Ma añela dañ sa akêñ Anötö ndê lôm dabuñ, ma ta yom awha atu têtñ in nañ ndöc dao ñahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-nga ñandô sa, ma gêñ hon tilôwê su. Bocdinañ dec kôc nem bien sa ndi, ma ndic gêñ ñandô sa pitigeñ.”

¹⁶ Dec in nañ ndöc dao ñahô, nañ sip têtñ nom gi, ma tim gêñ ñandô nom-nga ña in ndê bien dinañ, goc gic hon sa sêpitigeñ.

¹⁷ Ma añela dañ tiyham sa akêñ lôm dabuñ undambê-nga meñ, nañ kôc bien mbwê-alô dañ ñamata sac andô. ¹⁸ Ma añela dañ tiyham nañ yob ya yêc Anötö ndê alta, nañ sa meñ, ma mbwêc awha atu têtñ añela nañ hóc bien ñamata bu, “Kôc nem bien, ma sôc ôm wain-nga nañ yêc nom, nañ ndi, ma ndic wain ñandô sa. Bu wain ñandô kwahic dec ñalôwê sa su.” ¹⁹ Dec añela dau sip nom gi ma tim wain ñandô nom-nga ña in ndê bien. Ma in gic sa pi gameñ sênem kiñ wain ñakwi-nga. Gêñ dinañ ti dôhôn Anötö ndê atac ñandê pi lau sac nom-nga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kiñ wain ñandô nom-nga dinañ yêc malac atu ñamakê. Ma dac atu sa meñ, ma hêc sa

† 14:8: Tinjambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhôn in pi awhê mockaiñ-nga dañ. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

ņasawa baliņ gitôm 300 kilometa, ma suņ ñagaponj atu. Ñagaponj dau, hosi daņ bu lom, dec oc meņ têj inj tókwa.

15

Aņela 7 ma ñawapac 7

¹ Dinaņ su, ma aõ galic gêj dalô atu daņ tiyham yêc undambê, dec gasô ñandô. Aņela 7 sêkôc ñawapac atu 7 bu sêkêj pi lau sac nom-ņga, naņ ti ñawapac ñambu-ņga naņ Anötö oc kêj. Bu ñawapac 7 dinaņ oc ndic dabiņ inj ndê atac ñandê pi lau nom-ņga e nom ñatêm pacndê. ² Ma aõ galic gêj daņ gitôm gwêc naņ ñawa gitôm glas, ma ya yêc ñalôm. Ma lau naņ sêku gêj sac atu d ulu, naņ sêlhac gwêc dau ñamakê. Ñac lau naņ sêtec bu sênem akiņ gêj sac dau me sêtoc inj ndê ñagatu sa, ma sêkôc inj ndê ñaê ñanamba dom, ma ñalêj dau dec sêku inj dulu. Ñac sêkôc gêj wê-ņga ñaê hap naņ Anötö dau kêj têj ñac. ³ Ma ñac sem Anötö ndê ñgac akiņ Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. Ñac sem bocdec, “O Pômdau Anötö Ñaņga. Am kôm gêj atu-tu ti gêj ñayham daêsam. O Kiņ atu, naņ gêm gôliņ nem lau tôm têm hoj, am nem lêj inj lêj ñandô ma gitêj eņ. ⁴ O Pômdau, am tigenj dabuņ. Bocdinaņ solop bu lau hoj sêtoc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêj gameņ hoj oc sêmeņ ma sênem akiņ am, bu kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêj hoj ñalêj gitêj eņ.”

⁵ Dinaņ su, ma aõ galic lau Israel-ņga si ñbac dabuņ ñagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-ņga si lôm dabuņ yêc gameņ sawa, naņ sêkêj Anötö ndê yomsu yêc ñalôm. ⁶ Ma aņela 7 sêsa akêj lôm dabuņ dau sêmeņ, ma sêkôc ñawapac atu 7. Ñac sêsôc ñakwê ñawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêgihi ñac ñabapo. ⁷ Ma aņela atu hale si daņ kôc sùc 7 naņ sêmasaņ ña gol, ma kêj têj aņela 7 dinaņ. Anötö naņ mbo tali ñapaņ, naņ kêj ñawapac tidau-tidau naņ tîc inj ndê atac ñandê asê, naņ sip sùc 7 dinaņ e meņhu. ⁸ Têj dinaņ yawasu atu naņ meņ akêj

Anötö ndê ñawasi ti licwalô, naņ gêm lôm dabuņ ñalôm ahuc. Ma tu dinaņ-ņga gitôm dom bu lau daņ sêsôc lôm dabuņ sêndi e aņela 7 sêndic dabiņ si gwelenj sêkêj ñawapac 7-ņga dinaņ pacndê.

16

Sùc ñawapac-ņga 7

¹ Têj dinaņ aõ gangô awha atu daņ yêc lôm dabuņ ta yom têj aņela 7 dinaņ bocdec bu, “Andi, ma ñawapac tîc Anötö ndê atac ñandê asê-ņga naņ yêc mac nem sùc, naņ atac sa sip nom ndi.”

² Dec aņela ñamata-ņga tisa ma pô inj ndê sùc tuc, ma kêj ñawapac daņ sip nom gi. Ma lau naņ sêkôc gêj sac ndê ñadalô ma sêpôj haduc têj inj ndê ñagatu, naņ gamboc andô gêm ñac ahuc ma sêjsahê ñandê atu.

³ Goc aņela tilu-ņga pô inj ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ñgac batê daņ ndê dac. Ma gêj tali gwêc-ņga hoj sêmbac ndu.

⁴ Aņela titô-ņga pô inj ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aõ gangô aņela naņ yob bu, naņ sôm, “O Pômdau dabuņ ñandô, am naņ mbo têj ñamata-ņga, ma kwahic dec mbo. Am kêmatôc lau, ma kêj ñagêyô têj ñac ñalêj gitêj. ⁶ Ñahu bu lau dinaņ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuņ si dac siņ. Ma kwahic dec am kêj dac têj ñac sênôm. Ñagêyô dau gic ñac ñawaê solop.” ⁷ Inj sôm yom dinaņ su, goc aõ gangô awha daņ sa akêj alta, naņ ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötö Ñaclai Ñadau. Am kêkuc yom ñandô ma kêmatôc lau, ma kêj ñagêyô solop têj ñac.”

⁸ Têj dinaņ aņela tihale-ņga pô inj ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ņga gitôm ya gêj ñac. ⁹ Ñac sêjsahê ñandê atu ma sêtisac ñandô. Magoc ñac si ñalôm ñadandi ma ñac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö naņ kêj ñawapac dau têj ñac, naņ sa dom. Mba! Ñac sêsôm yom sac sambuc pi inj ndê ñaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc aņela ti-5-ņga pô inj ndê sùc tuc pi gêj sac ndê pônj atu, ma gameņ

hoŋ naŋ gêŋ sac gêm gôliŋ, naŋ ŋasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-ŋga ahuc, ma sêŋsahê ŋandê atu e kôm ŋac sêseŋ êmbala. Magoc ŋac sem dau kwi ma sêhu si mête sac siŋ dom. Sêsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-ŋga bu iŋ kêŋ ŋawapac dinaŋ têtŋ ŋac.

¹² Ma aŋela ti-6-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaŋ kiŋ naŋ sêmeŋ akêŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si seŋ yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aö galic ŋalau sac tö, naŋ sêtôm pocwê. Daŋ sa akêŋ akô whasuŋ, ma daŋ sa akêŋ gêŋ sac whasuŋ. Ma ŋalau sac titö-ŋga sa akêŋ propet tasan* whasuŋ. ¹⁴ Sadaŋ ndê ŋalau sac tö dinaŋ sêkôm gêŋ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kiŋ nom-ŋga hoŋ sa, bu sêndic siŋ têtŋ têtŋ Anötö Ŋaclai Ŋadau ndê bêc atu hôc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma ŋac sic kiŋ hoŋ sa sêmbo gameŋ naŋ yêc Yom Hibru sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm ŋapep! Aö wakêŋ puc pi ndoc wameŋ-ŋga dom, aö wameŋ gitôm ŋac kaŋ. Mac lau naŋ anem ali ma amasaŋ daôm ŋapep ambo, mac oc atac ŋayham tu atap Anötö ndê mwasiŋ sa-ŋga. Tigeŋ lau naŋ sêmasaŋ dau dom têtŋ bêc aö wambu wameŋ, naŋ ŋac oc maya dau atu, gitôm lau naŋ sêmbo ŋamlic ŋambwa.”

¹⁷ Têtŋ dinaŋ aŋela ti-7-ŋga pô iŋ ndê sùc tuc pi umboŋ. Ma awha atu daŋ akêŋ pôn atu yêc lôm dabuŋ ta yom ma sôm, “Gêŋ hoŋ pacndê su!” ¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti ŋakêcsia atu, ma tiyhô gêm. Tiyhô dau atu andô. Têtŋ lau ŋamata-ŋga si têtŋ e meŋ têtŋ kwahic dec, tiyhô daŋ gêm atu gitôm iŋ dinaŋ dom. ¹⁹ Anötö gauc gêm malac atu Babilon ndê lau si mête sac, dec kêmatôc ŋac gitôm iŋ kêŋ iŋ

ndê tac ŋandê atu sip laclu daŋ ma kêŋ têtŋ ŋac bu sênôm. Ma tu dinaŋ-ŋga tiyhô atu dau gêm e gic malac atu Babilon kôc gi toŋ tö. Ma lau nom-ŋga si malac hoŋ sêtisac bocdinaŋ. ²⁰ Ma nduc ti lôc hoŋ siŋga. ²¹ Ma u ŋalhuc ŋaŋga gitôm hoc ais sip meŋ tuc lau. Ais dinaŋ atu sac ma ŋadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gêŋ dau kêŋ ŋawapac atu têtŋ lau nom-ŋga, ma sêsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiŋ-ŋga ma gêŋ sac

¹ Ma aŋela naŋ sêkôc sùc 7, naŋ si daŋ têtŋ aö meŋ ma sôm, “Mweŋ ma lic! Ŋagêyô naŋ Anötö oc kêŋ têtŋ lauwhê mockaiŋ-ŋga hoŋ ŋadinda,* naŋ ndöc gameŋ naŋ bu daêsam sêpoc, n aŋ aö bu watôc têtŋ am. ² Kiŋ nom-ŋga daêsam sêtêtŋ awhê mockaiŋ-ŋga dinaŋ si, ma sêkôm mête mockaiŋ-ŋga sêwhiŋ iŋ. Ma lau nom-ŋga sêŋkuc iŋ ndê mête sac sêwhiŋ, e ŋac si gauc timboloc gitôm lau naŋ sênôm wain ŋaŋga ma kêŋiŋ ŋac.”

³ Têtŋ dinaŋ Ŋalau Dabuŋ kôm aö gatuŋ kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau kôc aö gasa gameŋ sawa ga. Ma yêc dindê aö galic awhê daŋ ndöc gêŋ sac kokoc ŋahô. Gêŋ sac dinaŋ ndê ŋagôlônŋ 7, ma ŋapo 10, ma aö galic ŋaê sac-sac gêm iŋ ŋamlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc ŋakwê ŋayham dadalô kokoc ma ŋamayaŋ. Ma iŋ kêgôlônŋ dau ŋa gol, ma hoc ŋayham, ma ŋa gêŋ ŋawasi gwêc-ŋga naŋ sêsam bu pearl. Sùc gol daŋ yêc iŋ amba, ma iŋ ndê mête sac ti mête ŋadômbwi atu naŋ iŋ kôm, naŋ sip sùc dau ŋalôm e meŋhu. ⁵ Ma iŋ ndê ŋaê naŋ ŋahu yêc siŋ dau, naŋ sêto pi iŋ sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

* **16:13:** Jon sam gêŋ sac tilu-ŋga naŋ sa akêŋ nom ŋalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasan. Ŋahu bu iŋ kôm gêŋ dalô atu-tu bu êŋsau lau nom-ŋga. Alic Rev 19:20. * **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom naŋ iŋ to pi lauwhê mockaiŋ-ŋga ŋadinda, naŋ hêganônŋ malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tôc ŋalêŋ naŋ Anötö oc kêŋ ŋagêyô têtŋ iŋ, naŋ asê. Lau ŋatô gauc gêm bu iŋ to yom dau pi malac Rom. Ma lau ŋatô sêŋyalê bu yom dau gitôm yom gôliŋ daŋ, ma hêganônŋ lau hoŋ naŋ sêtec bu sêsôc Anötö ŋapu ma sêkêŋ kisa iŋ ndê lau, tôm lau Babilon-ŋga sêkôm têtŋ lau Israel-ŋga muŋ su. Mête mockaiŋ-ŋga ti dôhônŋ pi mête sac naŋ lau kaiŋ dinaŋ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiŋ-ŋga ndöc kêpiŋ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

Lauwhê mockainj-nga ma mêtê
 ñadômbwi nom-nga honj
 Ñadinda.

⁶ Inj awhê nanj kêgilí lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabun nanj sêhoc yom asê pi Yisu, nanj ndu. Ma aö galic bu dac nanj sêkêc sinj, nanj kôm awhê dinanj ndê gauc tisac, gitôm inj nôw wain ñanja. Aö galic inj ma gasô ñandô.

⁷ Goc anjela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kênj danjam aö, dec oc wawhê gênj sac ti ñagôlôn ⁷ ma ñapo ¹⁰, ma awhê nanj ndôc gênj sac dau ñahô, nanj ñahu sa têtj am. ⁸ Gênj sac dinanj inj mbo munj-nga, magoc kwahic dec inj anjô mba. Ma tinjambu inj oc pi sa akênj sunj baliñ sac ma Anötö oc senj inj su ñinja gacgenj. Ma lau nom-nga oc sêhêdaê ñandô têtj têtj sêlic gênj sac dau. Ñahu bu ñamata-nga gênj sac dau mbo, ma kwahic dec anjô mba, tigenj tinjambu oc mbu menj tiyham. Anötö kêyalê lau sac nom-nga dinanj gwananj su, têtj ndoc inj kênj undambê ti nom, dec inj to ñac si ñaê sip Buku Tanji-nga dom.

⁹ “Lau nanj sêkôc gauc ñapep, nanj oc sênyalê gênj dau ñahu. Gênj sac ndê ñagôlôn ⁷ sem dôhônj lôc ⁷ nanj awhê dau ndôc. ¹⁰ Ma sem dôhônj kinj ⁷ whinj. Kinj amanjanj si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kinj ti-6-nga gêm gôlinj mbo, ma kinj ti-7-nga ndê ndoc yêc dônj yêc. Tinjambu kinj dau oc menj, magoc inj oc nem gôlinj ñasawa baliñ dom. ¹¹ Ma gênj sac nanj munj-nga mbo, ma kwahic dec anjô mba, nanj oc ti kinj ti-8-nga. Inj oc mbo whinj kinj ⁷ si tonj, magoc inj gic waê bu Pômdau oc senj inj su ñinja. ¹² Ma ñapo ¹⁰ nanj am gêlic, nanj sêti dôhônj kinj ¹⁰ nanj si ndoc sênem gôlinj-nga yêc dônj yêc. Tigenj têtj ndoc gênj sac mbu menj bu nem gôlinj, nanj kinj ¹⁰ dinanj oc sênem gôlinj sêwhinj inj. Magoc ñac si ndoc dau oc apê enj. ¹³ Ñac honj oc sêpinj dau dônj, ma sêkênj ñac si ñaclai têtj gênj sac ma sêsôc inj ñapu. ¹⁴ Ma ñac oc sêndic sinj têtj Anötö ndê Domba ti inj ndê lau. Tigenj Domba dau oc ku ñac dulu.

Ñahu bu Anötö ndê Domba inj kinj honj si Kinj, ma inj pômdau honj si Pômdau. Ma inj ndê lau oc sêlhac sêwhinj inj. Ñac lau nanj inj kêyalinj ñac sa sêti inj ndê, ma kêgalêm ñac sa, ma sêsap si sêkênj whinj inj dônj ñapanj.”

¹⁵ Ma anjela dau gic têtj yom ma sôm têtj aö, “Am gêlic bu daêsam nanj awhê mockainj-nga ndôc. Bu dinanj sem dôhônj lau titorj-titorj ma lau awha têtjtêtj, ma lau akênj nom ñagamenj honj. ¹⁶ Ma am gêlic gênj sac ti inj ndê ñapo ¹⁰ nanj sêti dôhônj kinj sac ¹⁰ dinanj. Ñac oc sêkênj kisa awhê mockainj-nga dau, ma sêkôm inj tisac. Ñac oc sêkôc inj ndê ñakwê su, sênenj inj ndê ñamsôm, ma sêkênj ya nenj inj su. ¹⁷ Ñac oc sêkôm bocdinanj, ñahu bu Anötö dau kênj gauc sip ñac si ñalôm bu sêkênj si ñaclai têtj gênj sac ma sêsôc inj ñapu, ma sêkênj kisa awhê mockainj-nga. Anötö k êyalinj ñagêyô dinanj sa gwananj su, ma kinj sac dinanj oc sêkôm inj ndê yom ñandô sa. ¹⁸ Awhê mockainj-nga nanj am gêlic su, inj ti dôhônj malac atu nanj kinj nom-nga honj s êsôc inj ndê ñagôlinj sac-nga ñapu.”

18

Babilon tisac

¹ Dinanj su, ma aö galic anjela danj tiyham sip akênj undambê menj. Inj ndê ñaclai atu, ma inj ndê ñawê ti ñawasi atu pô nom. ² Ma inj mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tigananj. Kwahic dec lau danj oc sêndôc malac dau tiyham dom, ma oc ti ñalau sac si gamenj, ma mbac nanj senj gênj ñasu, nanj si gamenj. ³ Malac dau tisac, ñahu bu inj wê lau nom-nga sêsa senj sac-nga gitôm awhê mockainj-nga danj. Kinj nom-nga sêkôm mêtê sac sêwhinj inj, ma lau nom-nga bocdinanj. Ñac sênjuc inj ndê mêtê sac e ñac si gauc timboloc tôm lau nanj sênom wain ma kênjinj ñac. Ma lau sêtidulu gênj-nga sêtap awa atu sa tu inj ndê mêtê êmwasiñ dau ña gênj ñayham-ñayham-nga.”

4 Ma aö gangô awha dan tiyham akêñ undambê nan sôm yom bocdec, “O aneñ lau. Anğô! Alhö su yêc malac dinañ ma ambo awê, mboe mac anğuc in ndê mêtê sac ma atap nawapac atu sa tøm in dau. 5 Alhö su, nahu bu in ndê sac pi e gi suñ undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac hon dinañ. 6 Kwahic dec sac nan malac dau kôm têt lau, nan oc sêo tidim lu mbu têt in. In oc êñsahê nawapac atu, nan hóc gêlêc nawapac nan in kêt têt lau, nan su. Oc nditøm in nôm gêt yêc dau ndê laclhu nawapac-nga nan in kêt têt lau sênôm. 7 Têt namata-nga in toc dau sa, ma kêmwasin dau na gêt nayham-nayham. Tigen kwahic dec in oc êñsahê nawapac ti nandê atu ô gêt nayham dinañ su. Tøm nasawa baliñ lec in sôm yom pi dau bocdec bu, ‘Aö gambo gatøm kwin, ma oc wambo nayham en. Watan dangibo gitøm awhê sawa dan dom.’ 8 Tu dinañ-nga, yêc bêc tigen nalôm, nawapac daêsam oc nem in ahuc. In ndê lau oc sêpõnda gêt daneñ-nga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtan dangibo, ma Põmdau Anötö oc kêt ya neñ in su. Anötö in Naclai Nadau, ma in oc êmatôc in, ma kêt nawapac hon dinañ têt in.

9 “Ma kin nom-nga nan sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma sêpo dau sa na in ndê gêt nayham-nayham, nan oc sêlic yawasu atu nan sa akêt in. Ma nac oc sêtan atu pi in. 10 Nandê nan in hóc, nan oc kôm nac sêtöc dau atu, ma nac oc sêlhac ahê ma sêtan bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Muñ-nga am malac ti naclai atu! Tigen acgatu nasawa tigen lec am tisac, ma gacgen giñam su!’

11 “Ma lau sêtidulu gêt-nga bocdinañ. Nac hon oc sêtan atu tu in-nga. Nahu bu in giñga su, ma lau mba bu sênemlhi nac si wapa tiyham. 12 Muñ-nga lau Babilon-nga semlhi nac si gêt kain gitøm gol, silba, ma hoc nayham-nayham, pearl, ma po nawasi ti nadalô nayham-nayham. Ma semlhi a nayham tidau-tidau, ma gêt daêsam nan lau

sêmasañ na a nayham-nayham, ma na elepan napa ti ain, brons, ma hoc nawasi. 13 M a semlhi gêt nan dakêt sip gêt daneñ-nga gitøm msê, ma semlhi a nacwi ti gêt namalu nayham naoli atu-tu, wain, olib nacwi, bolom ma plawa. Ma semlhi makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semlhi lau natô tu bu sêti nac si lau akiñ nambwa-nga.

14 “B oc dinañ lau wapa-nga dinañ oc sêsôm, ‘Gêt nayham-nayham hon nan am tac whin, nan kwahic dec giñga su. Am nem mone ti nawasi hon pacndê sambuc.’ 15 Lau nan sêtidulu gêt dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, nan oc sêlhac ahê ti sêtöc dau atu, ma sêhu dangibo atu asê ti sêtan. 16 M a nac oc sêmbwêc, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Namata-nga am nem lau sêsöc nacwê nayham gitøm kin si. Ma g ol ti pearl ma hoc nayham-nayham daêsam ti nem gôlôn atu. 17 Tigen acgatu nasawa tigen ma gêt nayham hon dinañ siñga su.’

“Ma lau nan sem gôlin wan atu gwêc-nga, ma lau nan sêkôm gwelen sêmbu wan, ma lau nan sêpi wan sêsöc sêsa tu sêtap awa sa-nga, nan hon oc sêlhac ahê ma tahê. 18 Têt ndoc sêlic yawasu atu nan pi akêt malac dau, nan nac oc sêsôm, ‘Malac dan hóc gêlêc malac atu dinañ su dom. Yomandô!’ 19 Nac si nalôm oc nawapac atu e sêkêt kop pi nac nagôlôn. Ma nac oc sêtan atu ti sêmbwêc bocdec bu, ‘Oyaê, Oyaê, malac atu! Namata-nga in malac ti lêtôm. Ma wan nadau hon nan sêkôc wapa sêsöc sêsa napan, nan sêtap mone atu sa yêc in. Magoc acgatu nasawa tigen lec ma in giñga su.’ ”

20 Ma aö gangô awha dan sôm yom bocdec bu, “Mac lau undambê-nga hon atac nayham atu! Anötö ndê lau fapotel, ti lau propet, ma lau dabuñ natô, mac hon atisambuc! Kwahic dec Anötö kêt nagêyô têt malac atu Babilon, ô mêtê sac nan Babilon kôm têt mac.”

21 Têt dinañ anela nanga dan hóc hoc atu dan sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, “Nalên tigen Anötö oc töt in

ndê ñaclai asê ma sen malac atu Babilon su. ²² Lau dan oc sêmbô malac dau ñalôm tiyham dom. Oc tôm dom bu dangô lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nan sêkôm gwelen tidau-tidau me lau nan sêmasan bolom, nan si dan oc sêmbô tiyham dom. ²³ Lam dan oc ñawê sa dom, ma lauwhê ti ñgac oc sênem dau tiyham dom. Mun-nga lau Babilon-nga nan sêtidulu gên, nan sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hon e ñac si gauc kênsôn ma wê ñac sêsa sen sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê lau dabun si dac sin, tôm ñac sic Anötö ndê lau ñatô ndu yêc nom ñagamen hon.”

19

Lau undambê-nga sêmpin Anötö

¹ Têñ dinan aö gangô ñ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampin yac nen Anötö, bu in ndê ñaclai ti waê ma ñawasi atu, ma mwasiñ nem lau si-nga yêc in tawasê. ² Tampin in, bu in kêmatôc lau ñalên gitên ma ti yom ñandô. Bu malac atu Babilon in gitôm awhê mockain-nga dan, ma in ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameñ nom-nga hon sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kên ñagêyô atu ô in ndê lau akin si dac.” ³ Ma ñac hon sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akên Babilon ñapan.” ⁴ Ma lau bata 24 ti anela atu hale sêpôn haduc ma sêmpin Anötö nan ndöc ndê pôn atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têñ dinan aö gangô awha dan s a akên pôn atu, nan sôm, “O Anötö ndê lau akin! Mac lau hon nan atoc in sa ma asôc in ñapu, mac lau tiwaê ma lau waêmba hon ampin yac nen Anötö!” ⁶ Ma aö gangô awha daêsam sêmbwêc

yom tiyham. Ñakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac nen Pômdau, Anötö Ñaclai ñadau, gêm gôlin gên hon. ⁷ Datoc in ndê waê sa ti atac ñayham atu! Bu ndoc men sa bu Anötö ndê Domba nem in ndê awhê.* Awhê dau kêmasan dau su, ⁸ ma Anötö kên ñakwê ñayham ma ti ñawasi atu tên in bu sôc.” Ñakwê ñayham dinan gêm dôhôn mêtê gitên hon nan Anötö ndê lau dabun sêkôm.

⁹ Goc anela dinan sôm tên aö, “To yom dindéc, ‘Atac ñayham mac lau hon nan Anötö kêgalêm mac sa bu anen Domba ndê mwasiñ nem awhê-nga.’” Ma in gic têku yom ma sôm, “Yom dindéc in Anötö ndê yom ñandô.” ¹⁰ Aö gangô yom dinan su, goc gahu daun gayêc in gahi-nga bu wampin in. Magoc in kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinan dom! Bu aö ñgac akin ñambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hon nan sêsap yom ñandô pi Yisu dôñ. Pôn hamduc tên Anötö ma nem akin in tigen! Bu yom ñandô nan lau sêhoc asê pi Yisu, nan ti lau propet si yom, nan ñahu andô.”

Sin atu tên bêc ñambu-nga

¹¹ Têñ dinan aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp dan kalhac aö anôn-nga. Ma ñgac nan ndöc hosi dau ñahô, nan sêsam in ndê ñaê bu “Ñgac sôm yom ñandô ti kôm ndê yom ñandô sa-nga.” In kêmatôc yom ma gic sin tên lau ñalên gitên. ¹² In tandô gitôm ya ñawê, ma sanem kin-nga daêsam sac in ñagôlôn. Ma ñaê nan Anötö to pi in, nan ñamalac dan sênjalê dom. In tigen kêyalê. ¹³ Aö galic ñakwê balin nan in sôc, nan dac hi ahuc.† Sêsam in ndê ñaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau sin-nga undambê-nga sêndöc hosi sêsêp, sêsôc ñakwê sêsêp ñawasi ñayham, ma sênkuc in. ¹⁵ Aö galic bien ñamata sa yêc in ndê whasun bu ndic lau sac nom-nga, ma

* **19:7:** Awhê nan Domba oc nem, nan gêm dôhôn lau hon nan sêkên whin Yisu, nan sêti in ndê gôlôwac dabun. † **19:13:** Lau ñatô gauc gêm bu dac dinan in ndê ñacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ñatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, nan in ndê ñacyo sêkêc sin.

in̄ kôc tôc kin̄-nga ti ñac lai atu bu êngwiniñ ñac ma ku ñac dulu. Anötö Ñac lai Ñadau in̄ tac ñandê atu pi lau nom-nga, ma ñac dinañ oc kwê ñac dôñ, gitôm lau sêkwê wain ñandô dôñ e ñakwi sa. ¹⁶ Ma aö galic bu sêto ñaê dan̄ pi in̄ ndê ñakwê, ma pi in̄ apuhu bocdec bu, “Kin̄ hon̄ si Kin̄, ma pômdau hon̄ si Pômdau.”

¹⁷ Têñ dinañ aö galic an̄ela dan̄ kalhac ac ñahô. Ma in̄ mbwêc awha atu têñ mbac hon̄ nan̄ sêhu sêmbô lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amen̄, bu anen̄ mwasiñ atu nan̄ Anötö kêmasañ. ¹⁸ Amen̄ ma anen̄ lau sac nom-nga si ñamsôm. Kin̄ ti lau bata sin̄-nga ma lau atu-tu, ma lau sin̄-nga ti ñac si hosi, lau akiñ ti lau nan̄ sêmbô ñambwa, ma lau tiwaê ma lau waêm̄ba, lau hon̄ dinañ mac amen̄ anen̄ ñac si ñamsôm.”

¹⁹ Ma aö galic gêñ sac ñamata-nga, ma kin̄ nom-nga, ma ñac si lau sin̄-nga hon̄ sêkac dau sa bu sêndic sin̄ têñ in̄ nan̄ ndöc hosi sêsêp ñahô ti in̄ ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêñ sac dau dôñ, ma propet tasan̄ whiñ. Propet tasan̄ dinañ, in̄ gêñ sac tilu-nga nan̄ kôm gêñ dalô atu-tu gêm gêñ sac ñamata-nga an̄gô. In̄ kôm gêñ dalô dinañ ma kêsau lau nan̄ gêñ sac ndê ñadalô kalhac ñac si sêcbala ma sêpôn̄ haduc têñ in̄ ndê ñagatu. Têñ ndoc sêlô gêñ sac lu dinañ dôñ, nan̄ ñac sic in̄lu ndu dom. Sêmbô tali, ma sêmbalin̄ in̄lu sêsip sê atu ya-nga, nan̄ gêñ ñandê solpa golom ñapan̄. ²¹ Ma bien̄ ñamata sa akên̄ ñac nan̄ ndöc hosi ñahô whasun̄, ma gic in̄lu si lau hon̄ ndu. Ma mbac hon̄ sêhu sêsip ma sen̄ ñac si ñamsôm. Sen̄ ma sen̄ ma sen̄, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aö galic an̄ela dan̄ sip akên̄ undambê men̄. In̄ an̄ela nan̄ kôc ki bu yob sun̄ baliñ sac ñagatam. Ma in̄ kôc sen̄ gapocwalô-nga atu dan̄ yêc in̄ amba. ²⁻³ In̄ sip nom gi ma kôc

akô dôñ, mboc akwa nan̄ dasam bu ñac yeyec me Sadan̄. In̄ kôc in̄ ma sô in̄ dôñ ña sen̄ dinañ, goc kêbalin̄ in̄ sip sun̄ baliñ gi. Ma in̄ kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadan̄ oc ndöc gapocwalô dinañ gitôm yala 1,000. Bocdinañ oc tôm dom bu in̄ sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinañ pacndê su. Ma tin̄ambu Anötö oc êngapwêc in̄ su ma in̄ oc sa awê men̄ ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aö tan̄hê undambê tiyham, ma galic lau nan̄ Anötö kêñ ñac lai têñ ñac bu sêmatôc lau, nan̄ sêndöc si pôn̄ atu. Ma aö galic lau ñatô. Mun̄-nga lau dinañ sêlhac ñan̄ga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. Ñac sêpôn̄ haduc têñ gêñ sac ma têñ in̄ ndê ñagatu dom, ma sêkôc in̄ ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinañ-nga lau ñatô sêkên̄ kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlôn̄ kic. Magoc kwahic dec Anötö un̄ ñac sa sêmbô tali tiyham, bu sênem g ôlin̄ sêwhiñ Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinañ ti têm lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nan̄ sêmbac ndu su, nan̄ oc sêtisa dom e yala 1,000 dinañ pacndê. ⁶ Lau nan̄ sêtisa têñ têm ñamata-nga dinañ, ñac lau dabun̄ ma sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa. Ñac oc sêti lau dabun̄siga bu sêlhac Anötö lu Yisu an̄gô-nga, ma ñac oc sênem gôlin̄ sêwhiñ in̄ gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbô ñayham têñ bêc Anötö êmatôc lau, bêc nan̄ lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadan̄ ndê têm pacndê

⁷ Tin̄ambu, têñ yala 1,000 dinañ pacndê su goc Anötö oc êngapwêc Sadan̄ su yêc gapocwalô. ⁸ Ma in̄ oc sa ndi bu êñsau lau nan̄ sêmbô nom ñagamen̄ hon̄, ma ndic ñac sa bu sêndic sin̄ têñ Anötö ndê lau. Sadan̄ oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gan̄gac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ñacyo dinañ sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aö galic ñac sêti akên̄ gameñ hon̄ ma sêñsêlên̄ tawahô sa e sêhoc

* **20:8:** Gog ma Magog - ñaê lu dinañ hêganôn̄ lau hon̄ nan̄ dan̄gapêc têñ Anötö ma sêkên̄ kisa têñ in̄ ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

asê gameŋ naŋ Anötö ndê lau sêndöc. Gameŋ dinaŋ malac atu naŋ Anötö tac whiŋ. Ma sêŋgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ŋac, magoc Anötö kêŋ ya sip akêŋ undambê meŋ gêŋ ŋac hoŋ su. ¹⁰ Ma têtŋ dinaŋ iŋ kêŋ ŋagêyô atu têtŋ Sadaŋ naŋ kêsau ŋac. Iŋ kêbaliŋ iŋ sip sê atu ya ti gêŋ ŋandê solpa-ŋga, naŋ muŋ-ŋga sêmbaliŋ gêŋ sac lu propet tasanŋ sêsip si su. Yêc gameŋ dindê ŋac oc sêŋsahê ŋandê atu andô ŋapaŋ têtŋ acsalô ma têtŋ ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinaŋ su, goc aô galic pônŋ sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ŋahô. Ma umboŋ ma nom giŋga su yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aô galic lau batê hoŋ naŋ sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiŋ, hoŋ sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pônŋ atu ŋa-ndô-ŋga. Muŋ-ŋga, têtŋ ndoc lau dinaŋ sêmba tali, naŋ yom pi ŋac si mêtê, ma gêŋ hoŋ naŋ sêkôm, naŋ sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku hoŋ dinaŋ sa, ma Buku Tanli-ŋga whiŋ, bu êmatôc ŋac hoŋ êŋkuc mêtê bocke naŋ sêkôm têtŋ têtŋ sêmba tali. ¹³ Lau hoŋ naŋ sêmbac ndu sêsip gwêc si, naŋ sêtisa yêc gwêc ŋalôm. Ma lau batê sêsa akêŋ gameŋ bocke naŋ sêmbac ndu sêyêc naŋ. Ma Anötö kêmatôc ŋac hoŋ têtŋ gi, kêkuc gêŋ bocke naŋ ŋac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc iŋ kêbaliŋ iŋ ndê ŋacyo lu naŋ sêsam bu, “Ŋaclai Dambac Ndu-ŋga” ma “Ŋaclai Lambwam-ŋga,” naŋ sêsip sê atu ya-ŋga ŋalôm si. Ya atu dinaŋ ti gameŋ bu lau sac sêmbac ndu tidim tilu-ŋga. ¹⁵ Ma lau hoŋ naŋ si ŋaê yêc Buku Tanli-ŋga dom, naŋ Anötö kêbaliŋ ŋac sêsip ya atu sêwhiŋ.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têtŋ ndoc dinaŋ aô galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc ŋamata-ŋga ma undambê ŋamata-ŋga siŋga su. ² Ma aô galic malac dabuŋ Jerusalem wakuc, naŋ

Anötö kêŋ sip akêŋ undambê meŋ. Iŋ kêgôlônŋ malac wakuc dau ŋa gôlônŋ ŋayham kêlêc, gitôm sêŋgôlônŋ awhê daŋ tu bu nem ŋac-ŋga. ³ Ma aô gaŋgô awha atu daŋ sa akêŋ pônŋ atu meŋ, naŋ sôm, “Kwahic dec Anötö ma iŋ ndê lau oc sêmba sêwhiŋ dau. Iŋ dau oc ndöc whiŋ ŋac ti ŋac si Anötö, ma ŋac sêti iŋ ndê lau. ⁴ Ŋawapac têtŋ akwa-ŋga hoŋ pacndê su. Anötö oc puŋ tasulu su yêc iŋ ndê lau tandô. Ma ŋac oc sêmbac ndu me sêhêc ŋandê tiyham dom, ma ŋac oc tasulu sa me sêtaŋ daŋgibo tiyham dom.”

⁵ Ma iŋ naŋ ndöc pônŋ atu, naŋ sôm têtŋ aô, “Kwahic dec aô oc wamasan gêŋ hoŋ tiwakuc. Am to yom naŋ aô wasôm têtŋ am, bu aneŋ yom iŋ yom ŋandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkêŋ whiŋ.” ⁶ Goc iŋ sôm têtŋ aô, “Aô gac hu gêŋ hoŋ, ma wandic dabiŋ gêŋ hoŋ. Aêc, aô gati ŋamata gêŋ hoŋ, ma aô gati ŋambu gêŋ hoŋ. Ma kwahic dec gêŋ hoŋ ŋandô sa su. Lau hoŋ naŋ bu yô ŋac, naŋ wakêŋ bu têtŋ ŋac sênom yêc Bubata Tanli-ŋga. Aô wakêŋ bu dau têtŋ ŋac ŋambwa. ⁷ Lau hoŋ naŋ sêlhac ŋaŋga ma sêku sac dulu, naŋ oc sêwêkaiŋ gêŋ wakuc hoŋ dindêc. Aô wati ŋac si Anötö, ma ŋac oc sêti aneŋ balêkoc awhê ma ŋac. ⁸ Tigeŋ lau naŋ sêtoç dau ma sêsêc si sêkeŋ whiŋ Yisu ahuc, ma lau naŋ sêkeŋ whiŋ dom, lau naŋ sêkôm mêtê sac ti mêtê mockaiŋ-ŋga, ŋac naŋ sic ŋamalac ndu, lau m bec-toma, lau naŋ sem akiŋ gwam, ma lau naŋ sêkôm tasanŋ, lau kaiŋ dinaŋ hoŋ oc sêwêkaiŋ gameŋ ya-ŋga, naŋ ya sa ŋapaŋ, ma gêŋ ŋandê solpa oc tuŋ ŋac. Gêŋ dinaŋ ti ŋac si sêmbac ndu tilu-ŋga.”

⁹ Aô gaŋgô yom dinaŋ su, goc aŋela daŋ têtŋ aô meŋ. Iŋ aŋela 7 naŋ sêkôc sêc ŋawapac ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ si daŋ. Ma iŋ sôm têtŋ aô bu, “Mweŋ, ma lic! Aô watôc têtŋ am, awhê naŋ Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Ŋalau kôm aô gatunŋ kaiŋ daŋ sa, ma aŋela dau kôc aô sa ma kêŋ aô galhac lôc atu daŋ ŋahô. Ma malac dabuŋ

Jerusalem, nan Anötö kêñ sip akêñ undambê meñ, nan inj tîc têtj aö. ¹¹ Anötö ndê ñawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau ñawasi sa gitôm hoc ñayham jaspâ ma ñawa gitôm glas. ¹² Aö galic tunj baliñ danj kêgihi malac dau, ma gatam 12, ma añela 12 nan sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic ñaê 12. Lau Israel-ña si gôlôwac tonj 12 si ñaê dinan. ¹³ G atam tö sêyêc tunj têtj ac pi-ña, gatam tö têtj ac sip-ña, gatam tö yêc ñamakê danja, ma gatam tö yêc danja. ¹⁴ Tunj dau sêkwê sac hoc atu 12 ñahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si ñaê sêyêc hoc 12 dinan.

¹⁵ Añela nanj sôm yom dau têtj aö, nanj kôc gêtj danem dôhônj gêtj-ña danj nanj sêmasanj ña gol, bu nem dôhônj malac, ma tunj ti gatam. ¹⁶ Inj gêm dôhônj malac, ma tap sa bu malac ña-baliñ-ña gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-ña gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-ña gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma inj gêm dôhônj tunj dau ñadandi, nanj gitôm dôñ 144.† Inj kêkuc dôhônj nanj ñamalac sênem dôhônj gêtj-ña, ma gêm dôhônj malac dau. ¹⁸ Tunj dinan, sêmasanj ña hoc ñawasi jaspâ. Ma malac dau sêmasanj ña gol ñawasi atu ma ñawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nanj tunj sac ñahô, nanj sêngôlônj ña ðhoc ñayham-ñayham. Sêngôlônj hoc ñamata-ña ña hoc ñayham nanj sêsam bu jaspâ, ma hoc tilu-ña sêngôlônj ña sapaya, ma hoc titô-ña e têtj hoc a tu ti-12-ña, nanj sêngôlônj ña aget, emerel, oniks, kanelian, kriso-lait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinan sêmasanj ña gêtj ñawasi gwêc-ña 12 nanj sêsam bu pearl. Ma senj atu nanj gic malac dau kôc, nanj sêmasanj ña gol ñawasi atu, ma ñawa gitôm glas.

²² Aö tanjhê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabunj danj kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Nac lai Ndadu, lu inj ndê Domba sêndöc malac dau ñalôm, ma lau malac-ña sêpônâ

lôm dabunj danj tu bu sênem akinj Anötö-ña dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, ñahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma inj ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-ña. ²⁴ Lau akêñ gameñ honj oc sêñsêlêñ sêmbo ñawê atu nanj sa akêñ malac dau. Ma kinj nom-ña oc sêsôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhônj. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc, ma tu dinan-ña oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêtj ñawasi ma gêtj tiwaê akêñ nom ñagameñ sambob, nanj Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêtj ñadômbwi danj oc sôc ndi dom. Lau nanj sêkôm mêtê sac ma lau tasanj danj oc sêsôc sêndi dom. Lau nanj si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanji-ña, nanj tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Tanji-ña

¹ Goc añela dinanj tîc Bu Tanji-ña têtj aö, nanj ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pônj atu, ² ma k eselenj kêkuc senj atu nanj gic malac dau kôc. Ma A Tanji-ña kalhac bu dau ñamakê danja lu-lu, ma gêm ñandô tîm ayô honj. Ma lau nom-ña honj nanj sêndöc malac Jerusalem wakuc, nanj oc gêm bac kôm ñac dom, bu A Tanji-ña dau ñalaunj oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapanj. ³ Têtj têm ñamata-ña Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-ña, tigenj têtj têm ñambu-ña ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pônj kinj-ña oc lhac malac lôm, ma inj ndê lau oc sênem akinj inj yêc dindê. ⁴ ñac oc sêlic inj anjô andô, ma inj ndê ñaê oc yêc ñac si sêcbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônâ lam ñawê ti ac ñawê dom. Nahu bu Pômdau Anötö ndê ñawê oc pô ñac. Ma lau dinanj oc sêmbo ti sênem gôlinj sêtôm kinj ñapanj.

Pômdau Yisu oc mbu meñ

* **21:16:** Dôñ dinan sêsam bu 'Stedia,' ma stedia 12,000 dinan gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôñ dinan sêsam bu 'Kyubit,' ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

⁶ Aö galic gêñ hoñ dinan su, goc añela dau sôm têtñ aö, “Yom hoñ dindec in yom ñandô, ma yom ñayham tu lau hoñ sêkên whiñ-ñga. Pômdau Anötö nan kên in ndê Ñalau puc lau propet dôn, nan kwahic dec kêkin in ndê añela bu tôc gêñ hoñ dindec asê têtñ in ndê lau akin. Ma gêñ dau kêpin bu oc ñandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Anğô! Kêpin su oc wambu wameñ. Asa nan kôc yom nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, nan sa ma dañga wambu, nan oc tap Anötö ndê mwasiñ atu sa.”

⁸ Aö Jon gañğô ma galic gêñ hoñ nan gato sip bapia dindec. Ma têtñ ndoc añela tôc gêñ hoñ dau asê têtñ aö su, nan aö gahu dauñ gayêc in gahi-ñga bu wampin in. ⁹ Tigeñ in sôm têtñ aö, “Kôm bocdinañ dom! Pôn hamduc têtñ Anötö ma êmpin in tigeñ! Aö ñgac akin ñambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau nan dañga wambu yom hoñ nan yêc buku dindec.”

¹⁰ Goc in sôm têtñ aö, “Ndoc meñ kêpin. Bocdinañ yom nan Anötö hoc asê yêc buku dindec nan, siñ kwi dom, magoc kên yêc lhu bu lau sêsam.

¹¹ Lau nan sêsap mêtê sac ma mêtê ñadômbwi dôn, nan oc sêkôm sêmbo e Yisu mbu meñ. Magoc lau nan sêsa lêtñ gitêtñ ma lêtñ dabuñ, nan sêsap si lêtñ ñayham dau dôn mañ e Yisu mbu meñ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ngô! Kêpin su oc wambu wameñ, ma wakên ñagêyô ñayham me sac têtñ lau hoñ êñkuc mêtê nan ñac sêkôm. ¹³ Ñamata-ñga têtñ gêñ hoñ, ma têtñ gêñ hoñ ñambu-ñga, aö dec gambo. Aêc, aö gati ñamata gêñ hoñ, ma gati ñambu gêñ hoñ. Aö gac hu gêñ hoñ, ma wandic bata gêñ hoñ. ¹⁴ Mac lau nan ambo ahê mêtê sac hoñ, dec tôm mac añgwasin nem ñakwê ñawasi sa, nan oc atap Anötö ndê mwasiñ atu sa. In oc kên mac aneñ ñandô yêc A Tanli-ñga, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ñagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau mbectoma,

lau nan sêkôm mêtê mockain-ñga, ñac nan sic ñamalac ndu, ma lau nan sem akin anötöi gwam, ti lau nan sêkôm tasan ma ñac nan atac whiñ mêtê tasan, lau hoñ dinan oc gacgeñ sêmbo awê gitôm giam pôm.

¹⁶ “Aö Yisu dec, kakin aneñ añela bu hoc yom hoñ dindec asê têtñ mac, bu andic dulu têtñ Anötö ndê lau dabuñ hoñ. Aö Dawid ndê Ñahu, nan gambo gamuñ in, ma Dawid ndê Wakuc bocdinañ. Ma aö gatôm Têtênda, tata bêtêc-ñga nan ñawasi atu.”

¹⁷ Ñalau Dabuñ, lu awê nan oc nem Anötö ndê Domba, nan sêsôm bu, “Mweñ!” Ma am asa nan ngô yom dindec, nan sôm, “Mweñ!” Am asa nan bu yô am, nan mweñ, ma nôm Bu Tanli-ñga nan am oc kôc sa ñambwa, ñaôli mba. ¹⁸ Tigeñ aö wapuc yom hoñ nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, nan dôn. Ñamalac dañ bu ndic têtñ yom dindec ña in dau ndê yom, dec Anötö oc kên ñawapac hoñ nan gato ñayom sip buku dindec, nan têtñ in. ¹⁹ Ma ñamalac dañ bu kôc yom ñalhô dañ su yêc yom nan Anötö hoc asê gwanañ yêc buku dindec, dec Anötö oc señ in su bocdinañ, ma in oc so gêñ ñayham-ñayham nan buku dindec tôc asê. In oc wêtain ndê mala yêc malac dabuñ dom, ma neñ ñandô yêc A Tanli-ñga dom.

²⁰ In nan hoc yom ñandô asê pi gêñ hoñ dindec, nan sôm, “Yomandô! Kêpin su aö oc wambu waloc.”

Yomandô! Mweñ Pômdau Yisu!

²¹ Pômdau Yisu ndê mwasiñ ndi têtñ Anötö ndê lau hoñ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

February

March

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51-8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24-13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42-14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36-16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22-19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

June

July

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37-22:16
4	Aposel 22:17-23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18-2:5
6	1 Korin 2:6-3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19-10:13
16	1 Korin 10:14-11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27-13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12-2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13-5:10

August

September

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14-7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17-3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23-4:20
19	Galasia 4:21-5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epefas 1:1-23
23	Epefas 2:1-22
24	Epefas 3:1-21
25	Epefas 4:1-16
26	Epefas 4:17-5:2
27	Epefas 5:3-33
28	Epefas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonika 1:1-2:9
10	1 Tesalonika 2:10-3:13
11	1 Tesalonika 4:1-5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15-3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

October

November

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14-5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32-12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18-3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

YOM NATÔ NAHU (Glossary)

Mac bu alic ñadalô gitôm: † kalhac whiñ yom dañ yêc buku dindec ñalôm, nañ tôc asê bu mac atôm bu atap yom dau ñahu sa yêc buku ñatêku dindec.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)

Jon, Ngac Kêku Lau-nga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa ñapu, lau Israel-nga sic domba daêsam ndu ma sêkêñ ti da ya ô lau si sac ñagêyô. Yisu in Anötö ndê Domba pwac wakuc-nga nañ kên dau ti da dim tigen, dec kêmasañ lêñ bu Anötö suc lau si sac kwi-nga. Tinambu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÔLIÑ / GAMEÑ UN-DAMBÊ-NGA (Kingdom of God)

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' nañ ñahu tigen dom.

1. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôn undambê-gameñ nañ Anötö dau mbo, ma gameñ nañ Anötö ndê lau gitêñ oc sêndöc têtêm ñambu-nga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinañ yac am kwi bu **Gameñ undambê-nga** me **Anötö ndê gameñ undambê-nga**.
2. Têm ñatô 'Kingdom of God' hêganôn bêc nañ Pômdau Yisu oc mbu meñ ma êñsahê lau hoñ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganôn gameñ dañ me têtêm dañ dom. Yom dau hêganôn Anötö ndê ñaclai tu nem gôliñ-nga. In ndê gôliñ dinañ in gêñ têtêm kwahic dec-nga ma

hêganôn gwelen nañ in kôm yêc ñamalac si ñalôm. Asa nañ kên whiñ ma sôc Anötö ñapu, nañ mbo Anötö ndê gôliñ ñapu su. Yom kain dinañ danem kwi bu **Anötö ndê gôliñ**. (Alic yom ñatô yêc Mat 3:2; 6:33; 12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-NGA (Ark of the Covenant)

Têñ ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nañ Anötö sôm têtêm ñac bu sêmasañ apa dañ ña a, ma sêmpan ahuc ña gol (Eks 25:11-22). Apa dau sêkêñ yêc †bac dabuñ ñalôm dabuñ andô. Hoc lu nañ Anötö to yomsu amanlu (pwac akwa) pi, nañ sêkêñ yêc apa dau ñalôm. Ma sêkêñ Aron ndê tôc ti †mana ñatô yêc ñalôm whiñ (Hib 9:4-5).

Têñ ndoc lau Israel-nga sêkwê lôm dabuñ kalhac Jerusalem, nañ sêkêñ apa dau yêc ñalôm dabuñ andô (1 Kîñ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tinambu lau Israel-nga si ñacyo sêsen gameñ ma apa dau giñga. Jon to yom pi apa dau yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)

Ñaê dau ñahu bu 'Lau nañ sênkin ñac sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis nañ ñahu kain tigen.

Têm ñatô ñaê aposel hêganôn †ngacsênomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). Ñac sêti lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata, ma sêkôm gêñ dalô ma gêñ ti ñaclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têtêm ñatô yom dau hêganôn lau nañ sêmbo ñgacsênomi 12 si toñ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau ñatô (Rom 16:7).

BAC DABUÑ (Tabernacle)

Têñ têtêm Moses wê lau Israel-nga sa akêñ gameñ Isip-nga, ma sêmbo gameñ sawa, nañ Anötö sôm têtêm Moses bu êmasañ bac po tu sênem akin in-nga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau ñagatu dañ yêc p 250.

BELSEBAL - Alic **Sadan**.

BUKU TANLI-NGA (Book of Life)

Lau hon nan sêkên whin Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasiñ dandöc tanli napan-nga sa, nan si naê yêc Buku Tanli-nga yêc undambê. Alic yom napan-nga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUNSIGA (Priest)

Anötö dau kêyalin Aron ti ndê lau wakuc nan sêsa akên †Liwai ndê ton, nan sa bu sêti lau Israel-nga si dabunsiga (Eks 28:1). Nac si gwelen bu sênem akin Anötö, sêyob lau Israel-nga si gên dabun, ma bu sêkên da tidau-tidau ma da ô lau Israel-nga si sac ngagêyô-nga.

Sênnyalin dabunsiga atu-tu natô sa bocdec bu:

DABUNSIGA NAMATA-NGA (High Priest / Chief Priest)

Tôm yala tigen-tigen, lau Israel-nga sênnyalin dabunsiga dan sa bu ti dabunsiga namata-nga. In tawasê gitôm bu sôc nalôm dabun andô yêc lôm dabun bu kên da dim tigen yêc yala tigen nalôm. Têm natô dasam in bu **Dabun**siga **Atu**.

DABUNSIGA ATU-TU (Chief Priests)

Lau Israel-nga sêsam nac si dabunsiga natô bu dabunsiga atu-tu. Nac lau nan mun-nga sênnyalin nac sa sêti dabunsiga namata-nga, ma dabunsiga tiwaê natô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)

Lau Israel-nga sêkên bata bu †Mesaya oc sa akên Dawid ndê wakuc, ma tu dinan-nga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS

Lau Rom-nga si mone silba dan. Lau semlhi gên na mone dinan yêc gameñ nan lau Rom sem gôlin. Têñ Yisu ndê têt, lau nan bu sêkôm ngac dan ndê gwelen ôm-nga me domba-nga têt bêt tigen nan oc nemlhi nac na denarias tigen-tigen. Naê denarias hêganôn mone tigen. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMEN APA-NGA - Alic **Lau Gameñ Apa-nga**.

GAMEN UNDAMBÊ-NGA - Alic **Anötö ndê gameñ**.

HEROD

Yêc Yom Lênsêm Wakuc dasam yom pi kin hale nan si naê Herod. Nac hon sem gôlin gameñ natô sêmbo †Sisa ndê gôlin napan.

1. **Kin Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

In kin ti waê atu nan gêm gôlin gameñ Judia ma Galili-nga têt ndoc Yisu dinda kôc in. In ngac dau dinan nan kôm bu ndic Yisu ndu têt ndoc in balêkoc dedec. In mbac ndu têt yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

In Kin Herod ndê atu nan gêm gôlin gameñ Galili ma Perea-nga têt ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gên dalô mbo gameñ dinan. In ngac dau dinan nawhê Herodias nan sôm bu sêtim Jon (Ngac Kêku Lau-nga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

In Herod Antipas nêsip nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, ma tinambu gameñ Samaria ti Judia-nga whin. In kên kisa ti kêmatôc lau namata-nga nan sêkên whin Yisu. In ngac nan gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13-26:2; ma 26:19.

In Herod Agripa 1 ndê atu. In gêm gôlin ndôc Sisaria Pilipai, ma kêmatôc Pol ma kêkin in têt Rom gi bu Sisa êmatôc in ndê yom.

HIBRU (Hebrew)

Têm natô sêsam lau Israel-nga bu 'Lau Hibru,' ma nac si awha nan sêsam bu 'Yom Hibru' whin. Naê dau meñ akên nac si apannac dan naê Eber (Gen 10:21).

Yom nan sêto yêc Yom Lênsêm Akwa nan sêto na Yom Hibru ndandô. Yom Hibru nan lau Israel-nga sêsôm têt Yisu ndê têt, nan sêsam yêc Inglis translesen natô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kêpin bu tap Yom Hibru ndandô sa, magoc in yom nasaê dan dau-nga.

HOC NAYHAM-NAYHAM (Jewel)
Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc nayham-nayham ma ñaôli atu nan gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigen-tigen dinan bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc ñadalô batac-batac me ñawa (green or clear).

HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc ñadalô ñamayan (blue).

HOC AGET (Agate) - hoc ñadalô tidau-tidau.

HOC EMEREL (Emerald) - hoc ñadalô batac-batac (bright green).

HOC ONIKS (Onyx) - hoc ñadalô yeyec (black).

HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc ñadalô kokoc (bright red).

HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc ñadalô yanyan.

HOC BERIL (Beryl) - hoc ñadalô batac-batac me ñamayan (green/blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ñadalô yanyan.

HOC KRISOPRAS (Chryso-prase) - hoc ñadalô ñamayan (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ñadalô ñamayan me batac-batac (blue/green-ish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ñadalô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ñaê Israel hêganôn Jakob, nan Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinan ñadan. Anötö dau kên ñaê wakuc Israel têt in (Gen 32:28). Ñaê dau sêhê pi lau ton atu nan sêsa akên Jakob, nan sêsam ñac bu †lau Israel-nga.

Ma ñaê dau hêganôn gameñ nan lau Israel-nga sêndöc, nan sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muñ-nga sêsam gameñ dau bu 'Gameñ Kanan-nga.'

JAKOB (Jacob) - Alic **Israel**.

JUDA

Jakob ndê atui 12 si dan in Juda, ma sêsam lau Israel si ton 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê. Têt ndoc lau Israel sêmbu akên gameñ Isip-nga ma sêndöc gameñ Kanan-nga, nan

Juda ndê ton sêwêkain gameñ nan sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gameñ dinan (Mat 2:6).

Yisu sa akên Juda ndê ton, ma Jon sam in bu 'Layon nan sa akên Juda ndê ton' yêc Rev 5:5.

Muñ-nga lau Israel-nga sêwhê dau kôc gi ton lu, nan sêsam bu 'Lau Israel-nga' ma 'Lau Juda-nga.' Ton lu dinan sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Hib 8:8.

KÊDÔHÔWAGA YOMSU-NGA - Alic **Skraib**.

KILISI (Christ)

Alic **Mesaya**.

Yom ñalhô 'Kilisi' meñ akên Yom Grik *kreistos*, ma yom ñalhô 'Mesaya' meñ akên Yom Hibru. Ñaê lu dinan ñahu tigen, ma danem kwi bu 'ñamalac nan sêkêc gêt ñakwi pi in.' Muñ-nga lau nan Anötö kêyalin ñac sa bu sêti lau Israel-nga si kin, nan sêkêc olib ñakwi pi ñac, bu tôc asê bu ñac kin. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kin 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lênsêm Wakuc, nan ñahu lu. Têm ñatô yom dau hêganôn Yisu ndê gwelen nem lau si-nga, ma bocdinan yac am kwi bu †Mesaya, ma têm ñatô yom dau in Yisu ndê ñaê dan, ma bocdinan yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEN APA-NGA (Gentiles)

Yom Inglis 'Gentile' heganôn lau hon nan lau Israel dom. Lau Israel-nga ñatô sêtoc dau sa bu Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê lau, ma bocdinan sêpu lau gameñ apa-nga hon nan lau Israel dom, ma sêsam ñac bu 'lau sac,' ñahu bu ñac sênkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gameñ apa-nga daêsam sêkên whin Yisu sêhóc gêlêc lau Israel-nga su.

Lau gameñ apa-nga nan dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap lêt sac-sac nom-nga dôñ ñapan, nan têm ñatô dasam ñac bu 'lau sambuc.'

LAU ISRAEL-NGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-nga nan sêsa akêñ †Jakob, nan sêsam ñac yêc Yom Inglis bu 'Jew' ma 'Hebrew' ma 'Israelite.'

LAU SÊTIM YOM LAU-NGA (Hypocrite)

Yom Inglis 'hypocrite' kêkuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganôn lau nan sêsôm yom ñayham-ñayham tu bu lau ñatô sêlic ñac ñayham-nga, magoc ñac dau sêñkuc yom dau dom, ma sêkôm ñandô sa dom. Têm daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ñahu bu ñac si mêtê dau dinan.

LEPRASI (Leprosy)

Ñaê leprasi hêganôn gêmbac ñamlic-nga. Lau ñatô gauc gêm bu gêmbac nan sêsam bu leprasi têt Yisu ndê têt, nan gitôm gêmbac nan dasam bu leprasi têt têt kwahic dec-nga dom.

Lau Israel-nga sêmbo ahê lau ti gêmbac leprasi ma sêyob bu sêmasac ñac dom, bu oc kôm lau ñadômbwi sa yêc Anötö aṅgô-nga. Anötö kêt gwelen têt lau dabuñsiga bu sêñsahê lau si gêmbac ñamlic-nga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai in †Jakob ndê atui 12 si dan, ma sêsam lau Israel si ton 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê.

Ma ñgac dan ñaê Liwai, in Yisu ndê ñgacsêñom dan nan sêsam in ndê ñaê dan bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötö kêyalin Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akin in yêc †bac dabuñ ma flôm dabuñ, ma bu sênem lau †dabuñsiga sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9). Anötö sôm bu lau Liwai sêwêkain nom yêc gameñ Kanan-nga dom. Lau nan sêmbo lau Israel si ton 11, nan sêwhê si gêt hon kôc gi ton 10, ma sêkêt ton dan têt lau Liwai tu yob ñac ti ñac si gôlôwac-nga (Nam 18:21-24). Lau nan sêti lau Israel-nga si dabuñsiga, nan sêñyalin ñac sa yêc Aron ndê wakuc nan sêsa akêñ Liwai ndê ton (Hib 7:5-10).

LÔM DABUÑ (Temple)

Têt ñatô sêsam lôm dabuñ Jerusalem-nga bu Anötö me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-nga sêteñ mbec ti sêlic om tôm ñac si malac yêc ñac si flôm wê-nga. Magoc ñac bu sêkêt da ya me da ñatô, nan sêteñ lôm dabuñ Jerusalem-nga si, ma lau dabuñsiga sêmbo tu sêkêt lau dau si da. Ma ñac sêlic om atu-tu yêc lôm dabuñ dau.

LÔM WÊ-NGA (Synagogue)

Yom Inglis 'Synagogue' meñ akêñ Yom Grik dan, nan ñahu bu 'gameñ sêkac sa-nga.' Yom dau hêganôn andu nan lau Israel-nga sêkac sa sêmbo têt ndoc Sabat-nga bu sêsam ti sêñgô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêteñ mbec têt in. Lau Israel-nga sêkwê lôm wê-nga sêlhac tôm ñac si malac atu-tu ti saun-saun hon gi. Ma yêc lau apa si gameñ nan lau Israel-nga daêsam sêmbo, nan sêkwê si lôm wê-nga tu sêlic om-nga boc-dinan. Têt ndoc Pol kôm gwelen yêc lau apa si gameñ, nan êlêmê gêm mêtê yêc lôm wê-nga nan sêlhac gameñ dinan.

MANA (Manna)

Têt ndoc Moses wê lau Israel-nga ma sêmbo gameñ sawa gitôm yala 40, nan Anötö gôlôm ñac ña bolom kain dan nan sêsam bu 'Mana.' Yom dau in Yom Hibu dan, ma danem kwi bu 'in dinan gêt sake?' Bu lau Israel sêsôm yom dau têt ndoc ñamata-nga nan sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötö gic bata têt lau Israel-nga bu êñkin Mesaya nan oc nem ñac si ma puc †Anötö ndê gôlin dôn. Yom Grik *kreistos* bu hêganôn Yisu ndê gwelen dinan, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whin.

MWASIN / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu ñatô tôm yala hon, bu gauc nem Anötö ti gêt atu-tu nan in kôm tu nem ñac sa-nga.

MWASIN BOLOM YIST MBA-NGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasin Bolom Yist Mba-nga têt ndoc lau Israel-nga sêmbô gameŋ Isip-nga - alic Eks 12:15-20. Mwasin dau yêc tòm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu ñac bu sêkôc yist hoŋ su yêc ñac si andu, ma sêneŋ gêt ti yist dom e mwasin ñatêm dau pacndê. Têt mwasin dau ñabêc ñamata-nga ña-ôbwêc, naŋ ñac seŋ Mwasin Pasowa-nga.

MWASIN LÔM BAC-NGA (Tabernacles)

Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-nga sêndê Mwasin Lôm Bac-nga têt ndoc sic bata si gwelen sêndic bolom ñandô sa-nga tòm yala hoŋ. Ñac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têt naŋ ñac si apai sêndôc andu bac yêc gameŋ sawa. Ma ñac sem mbec gêt ñandô ôm-nga yêc wake dinan ñalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIN PASOWA-NGA (Passover)

Lau Israel-nga seŋ Mwasin Pasowa-nga tu bu gauc nem ndoc naŋ Anötô kêtaho ñac su yêc lau Isip-nga amba (Eks 12). Yom Inglis 'Passover' naŋ danem kwi bu 'êŋlêc têt ñahô-nga,' ma hêganôn têt naŋ Anötô ndê aŋela naŋ gic balêkoc ñgac mbêc Isip-nga hoŋ ndu, naŋ kêtêc lau Israel-nga si andu.

MWASIN PENTIKOS-NGA (Pentecost)

Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Ñaê 'Pentikos' ñahu bu 'bêc 50.' Lau Israel-nga seŋ Mwasin Pasowa, ma tiŋambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu dan naŋ sêsam bu Pentikos. Têt ndoc dinan ñac sem danŋe Anötô tu bolom wit naŋ sic sa-nga, ma gauc gêm têt naŋ Anötô kêt yomsu amanlu têt Moses yêc Lôt Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30. Kwahic dec, lau sêkêt whiŋ Yisu-

nga gauc gêm Om Pentikos naŋ Ñalau Dabuŋ gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIN SIC GAWI LÔM-NGA (Temple Dedication)

Têt yala 167BC lau Siria-nga sic siŋ têt lau Israel-nga ma sêŋgaho malac Jerusalem ti ñac si lôm dabuŋ su, ma sêkêt si anötô gwam dan kalhac alta. Magoc tiŋambu, têt yala 165BC, Judas Makabias kêt gêt sac dau su, ma lau Israel-nga sic gawi lôm bu ñawasi sa tiyham. Bocdinaŋ tòm yala hoŋ lau Israel-nga sêndê Mwasin Sic Gawi Lôm-nga bu gauc nem gêt dau (Jon 10:22).

ÑAMALAC NDÊ ATU (Son of Man)

Têt têt ñamata-nga, propet Daniel sôm yom pi ñamalac naŋ Pômdau kêt bu nem lau sa yêc si sac hoŋ, ma sam in bu Ñamalac ndê Atu. Ñaê dau in ñahu tigen gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu Ñamalac ndê Atu, bu whê sa bu in ñamalac naŋ Pômdau kêt, ma in kêt ñac lai ti ñawasi atu meŋ akêt Anötô dau. In meŋ mbo nom gitôm ñamalac, tigen in Anötô dau.

Yêc Yom Hibu, ñaê 'Adam' ñahu bu 'ñamalac.' Bocdinaŋ oc tòm bu danem ñaê 'Ñamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinan-nga lau ñatô gauc gêm bu ñaê dau ñahu bu Yisu dau in ñamalac ñandô gi tap Adam sa têt ndoc Pômdau kêtmasaŋ in, ma in kôm sac su dom. Têt ñatô Pol to yom pi Yisu ma sam in bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

NGAC NEM LAU SI-NGA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ngac Nem Lau Si-nga,' ñahu bu in gêm lau si bu sêtap ñagêtô naŋ gic ñac ñawaê tu sêkôm sac-nga, naŋ dom. Bu Yisu dau hôt lau hoŋ si sac ñagêtô pi dau. Asa naŋ kêt whiŋ Yisu, naŋ Anötô suc in ndê sac kwi, ma gêt in bu ñamalac gitêt tu in ndê kêt whiŋ Yisu-nga.

NGACSÊŊOM (Disciple)

Ñaê dindêc meŋ akêt Yom Grik *mathetes*, naŋ sem kwi yêc Yom Inglis

bu 'disciple.' Yom Grik dau nahu hêganôn lau kwapuc, me lau nan sêndôhôn gêj. ñaê dau hêganôn lau nan sêjkuc Yisu ma sêjsêlêj sêwhiñ inñ ti sêkêj whiñ inñ.

Yêc Yom Lênsêm Wakuc, ñaê ngacsêjom hêganôn laungac 12 nan Yisu kêyalin ñac sa bu sêjkuc inñ. Magoc lau tonñ atu nan sêjkuc Yisu, nan laungac honñ dom, lauwhê sêwhiñ sêjkuc inñ (Luk 8:1-3). Bocd-inanñ yac asam ñac bu 'sêjomi.' Ñaê sêjomi dau sêsôm pi lau nan sêjkuc Yisu, ma lau nan sêjkuc Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêjomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib inñ a kainñ danñ nan sêpo ñapep yêc lau Israel-nga si gameñ. U bu ndic dom tòm ñasawa baliñ, magoc a olib oc sêlhac ñayham.

Lau Israel-nga senñ a olib dau ñandô, ma sêkôc ñandô tu sêmasanñ olib ñakwi-nga. Sêkôm gwelenñ daêsam ña olib ñakwi, sêkêj sip gêj danenñ-nga, sem oso lau ña olib ñakwi, ma sêkêj sip ñac si lam gitôm buya.

Lôc danñ ñaê Lôc Olib kalhac kêpinñ malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpaji sêyêc dinanñ.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-nga si tonñ danñ. Ñac ti lau †Skraib si gwelenñ ñandô nanñ bu sênyalê Moses ndê yomsu ñapep enñ, ma sêndôhôn ti sêwhê sa têtj lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhôn yomsu ti ñagôlinñ daêsam whiñ, nanñ kêkuc ñamalac ñambwa si gauc. Ñac sêjsahê ñannga bu sênem dabunñ dau, sêhu gêj danenñ-nga sinñ tu sêtenñ mbec ma sêtoc Anötö sa-nga, ma sêwhê si gêj honñ kôc gi tonñ 10 ma sêkêj tonñ danñ ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc têtj daêsam ñac sêtoc dau sa bu ñac gauc gêm bu ñac lau gitênñ sêhoc gêlêc lau Israel-nga ñatô su. Ma sêmbo ahê lau nanñ sêjkuc Moses ndê yomsu ñapep dom.

Yisu pu Lau Palêsai ma sam ñac bu †lau sêtim yom lau-nga (hypocrites), ñahu bu ndoc daêsam ñac sêsôm ti sêndôhôn yom ñayham,

magoc ñac dau sêjkuc yom dau me sêkôm ñandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinanñ-nga, dec lau Palêsai daêsam sêkêj kisa Yisu ma sêjsalê lêtj tu sêndic inñ ndu-nga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais ñahu bu 'ôm ñayham.' Têtj natô sêsam gameñ undambê-nga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasin**/Om **Atu Pasowa**-nga.

PWAC SÊSÊ LAUNĠAC NAMLIC-NGA (Circumcision)

Lau Israel-nga sêsê ñac si balêkoc ñgac honñ si ñamlic ñatô su têtj ñac si bêc ti-8-nga, sêjkuc pwac nanñ Anötö kêmatinñ whiñ Abraham (Gen 17:9-14).

Têtj ndoc lau aposel sêhoc ñawaê ñayham asê tiwakuc, nanñ lau Israel-nga ñatô gauc gêm bu †lau gameñ apa-nga nanñ sic hu sêkêj whiñ Yisu, nanñ bu sêjkuc lau Israel-nga si pwac akwa dinanñ dom, dec Anötö oc nem lau apa dau si dom. Tigenñ Pol ma aposel ñatô sêlhac ñannga ma sêwhê sa bu Anötö gêm lau si tu ñac si sêkêj whiñ-nga, ma tu sêjkuc pwac akwa yomsu-nga dom.

RABAI (Rabbi)

Lau Israel-nga sêsam ñac si lau bata ti kêdôhônwaga bu 'Rabai.' Lau bocke nanñ si gauc atu ma ñayham nanñ sêkêj ñaê Rabai pi ñac. (Ñaê **Raboni** nanñ Maria sam Yisu (Jon 20:16), nanñ ñahu tigenñ.)

ROM (Rome)

Malac ñamata-nga yêc gameñ nanñ sêsam bu Itali. Lau Rom-nga sic sinñ ma sêkêj gameñ daêsam sêsôc ñac si gôlinñ ñapu. Ñac sem gôlinñ lau Israel-nga si gameñ whiñ, têtj têtj Yisu menñ mbo nom.

Lau Rom-nga honñ si kinñ atu nanñ sêsam inñ bu †Sisa. Inñ gêm gôlinñ gameñ Rom-nga sambob têtj têtj dinanñ, ma kêyalinñ lau ñatô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôlinñ gameñ tidau-tidau sêmbo inñ ñapu.

SABAT (Sabbath)

Lau Israel-nga si bêc sêlic om-nga, kêkuc bêc nanñ Anötö gic bata ndê

gwelen kên undambê ti nom-nga, ma kêwhañ dau. Anötö sôm bu lau hon sêkôm gwelen tôm bêc 6 yêc wake dan ñalôm, ma bêc ti-7-nga nan ñac sênwhañ dau ma sêtoc in sa. Lau Israel-nga si yomsu ti ñagôlin daêsam hêganôn bêc Sabat-nga. Ñac sêsôm bu lau sêkôm gwelen tidau-tidau têt bêc dinan dom. Lau bata Israel-nga tac ñandê têt Yisu tidim daêsam, ñahu bu in kôm lau gêmbac ñayham sa têt bêc Sabat-nga.

SADAN (Satan)

Sadan in ñalau sac si ñadau. In kên kisa Anötö, ma bu êngilí lau bu sêkôm mêtê sac.

Sêsam Sadan ndê ñaê ñatô bu 'Besebal,' 'Belial,' ma 'nom dindêc ñadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam in bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)

Lau Israel-nga ton dan nan sêmbo têt Yisu ndê têt. Ñaê dau kêkuc dabuñsiga têt ñamata-nga-nga dan ndê ñaê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam ñac lau dabuñsiga, ma ñatô ñac lau tiwaê. Ñac sêndôhôn ti sêkac lau hon bu sênkuc yomsu amanlu nan Anötö kên têt Moses, ma yomsu nan Moses dau to sip in ndê buku. Ñac lau kain tigen gitôm lau †Palêsai, tigen lau Sadiusi ma lau Palêsai sêsen dau pi yom ñatô. Lau Palêsai sêkên whin bu lau nan sêmbac ndu su, nan oc sêtisa têt bêc ñambu-nga, magoc Sadiusi sêkên whin in dinan dom. Ma sêkên whin bu añela ti ñalau dan sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI

Lôc dan ñaê. Yomsu amanlu nan Anötö kên têt in ndê lau Israel-nga, nan kên têt Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA

Gamen dan ñaê. Gamen dau yêc gamen Galili ma Judia-nga ñasawa, ma yêc Bu Jordan ñadali têt gamen ac sip-nga.

Lau Samaria-nga sêsa akên apai Israel-nga, magoc ñac sem lauwhê apa, ma tu dinan-nga lau Israel-nga sêlic ñac gitôm lau Israel-nga ñandô

dom. Sêlic ñac gitôm lau ñambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)

Lau bata nan sem gôlin lau Israel-nga, nan sêsam ñac si ton bu 'Sanedrin' (yêc Yom Inglis sêsam ton dinan bu 'Council'). Lau dabuñsiga ti lau bata ma kêdôhônwaga yomsu-nga gitôm 71 sêmbo ton dau ñalôm. Lau Rom-nga sêkên ñasawa têt ñac bu sênem gôlin ti sêmatôc lau Israel-nga si gên ñatô, magoc ñac sêtôm dom bu sêkic ñamalac dan ndê yom bu sêndic in ndu. Tu dinan-nga dec sêkên Yisu sip lau Rom-nga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)

Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc ñatô ñahô, ma lôc dau ñadan sêsam bu 'Lôc Sayon.' In gamen nan lau Israel-nga si lôm dabuñ kalhac têt Yisu ndê têt. Têt ñatô ñaê 'Sayon' hêganôn malac Jerusalem ma têt ñatô ñaê dau hêganôn lau Jerusalem-nga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

Ñaê 'Selot' ñahu 'lau nan sêyêm dau su tu sêkôm gên-nga.' Lau Israel-nga si ton dan sêsam bu 'Lau Selot' - ñac lau nan sêtec bu lau Rom-nga sênem gôlin gamen Israel-nga, ma sêtec bu sênemlhi takis têt kin Rom-nga. Têt ñatô lau Selot sêli dau sa, ma sic sin têt lau Rom-nga. Ngac Galili-nga Judas (Apo 5:37) in lau Selot si ngac bata dan.

Yisu ndê †ngacsênom dan ñaê Saimon sêsam bu 'Ngac Selot' (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau ñatô gauc gêm bu mun-nga in mbo Lau Selot si ton, ma ñatô gauc gêm bu in ngac nan yêm dau su tu kôm ndê gwelen, ma tu dinan-nga dec lau sêsam in bu 'Ngac Selot.'

SÊŊOMI (Disciples) - Alic Ngacsênom.

SISA (Caesar)

Ñaê Sisa dau hêganôn kin atu nan gêm gôlin gamen †Rom-nga hon.

SKRAIB (Scribe)

Yom ñalhô 'skraib' men akên Yom Inglis 'scribe,' nan danem kwi bu

‘ñamalac to yom-nga.’ Bapia hon nan Pol to, nan in kôc ñamalac dan (scribe) bu nem in sa tu to ndê yom-nga, ma in dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigen-tigen-nga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra in skraib ñamata-nga dan (Esra 7:6-10).

LAUSKRAIB (Scribes/Teachers of the Law)

Lau Skraib ñac lau Israel-nga si ton dan nan lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-nga. Ñac si gwelen atu nan bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhôn têt lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si ton. Têm ñatô dasam ñac bu **lau nan sêndôhôn yomsu** me **kêdôhônwaga yomsu-nga**.

SOLPA (Sulphur)

Têm ñatô sêsam solpa bu ‘hoc ti ya’ (Yom Inglis: brimstone). In gêt yanyan nan ñamalic ñanga. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa nan hêganôn ñawapac ti ñandê nan oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-nga nan lau sac oc sêsip têt ndoc sêtap matôc sa têt bêc ñambu-nga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibu sêsam ñaê dec bu ‘Josua’ ma ñaê dau ñahu bu ‘Anötö gêm lau si’ (Mat 1:21). Ñaê ñatô nan hêganôn Yisu, nan bocdec: ‘Yisu Kilisi,’ ‘Anötö Atu,’ ‘Ñamalac ndê Atu,’ ma ‘Dawid ndê Atu.’